Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Margarita decreti seu Tabula Martiniana

Martin <Gnesen, Erzbischof>

[Venedig], 2. Sept. 1486

Margarita decreti seu Tabula martiniana edita per fratrem Martinum

urn:nbn:de:bsz:31-300308

Visual Library

Margarita decreti ſeu Tabula martiniana edita per fratrem Martinum ordinis predicatorum Domini pape penitentiarum ⁊ Capelanum.

Inter alia que cūcꝫ ad fideliū chriſti doctrinā ſcripta libro decretorum ad ipſorum doctrinā ⁊ conſolationem conſcriptus reperitur. Huius enim libri doctrina ad hoc eſt tradita vt per ipſam tā clerici ꝙ laici regulentur per ipſam enim circa fidē ſacramentorum: ⁊ circa ſcientiam ſcripturarum repulſa falſitate iniquitatis. perducitur quilibet ad ueram perfectamque cognitionem veritatis. Item per ipſam animatur ꝗlibet ne frāgatur ī aduerſis ⁊ ne diſſoluatur ī pſperis. Recordationēcꝫ habeat ꝺ̄ preteritis ⁊ cautellā ꝺ̄ futuris. Item ꝑ ipſam infertur quilibet ad exemplum ſancte imitationis. Inſtruit ad exercitum virtutis. atque ad executionem cuiuſlibet bone operationis. Et quia tam vtilis huius libri doctrinam quāplurimum diffuſa cognoſcitur. Ego frater Mar. de ordine predicatorum domini Pape penētentiarius ⁊ capellanus pro eius faciliori inuentione ⁊ conprehenſione. ad meam potiſſime vtilitatem dictiones quaſlibet huius libri cum ſuis ſignificationibus. per alphabetum ſecundum ordinem cum multa diligentia ⁊ magno labore ſtudij compilare. Verū quia forte huius compilationis aliqui volunt eſſe participes. vt circa opus huiuſmodi meam intentionem ⁊ modum aduertent. hūc prologum premittendum curaui. Nouerit ergo lectorꝙ non fuit principaliter mee intentionis. huius libri decreti determinare ſententias. ſed potius per diſtinctiones alphabeti ipſius libri intimare materias. Et vbi in hoc libro decreti aliqua ſub q̄ſtione ponūtur etiam in hoc opuſculo ſub queſtione inſinuantur. Nec miretur lector ſi quando capitula in hoc libro decreti prius poſita. poſterius allegentur. quia illa capitula que magis ad propoſitū faciebant vbicunque in hoc libro eſſent. prius poſui. alia ad idem ſecundum magis ⁊ minus facientia. poſterius allegando. Fateor aūt me aliq̄ ex certa ſciētia dimiſiſſe. ne plixitas operis legētib⁹ rediū generaret. In xp̄o ergo omniū bonoꝝ auctore. q̄ ſicut dicit diſ. xxv. c. ab exordio: ī fine tēpoꝝ veniens ⁊ o que ē grecoꝝ littera vltia. Reduxit ad. a. que eſt latinoꝝ pria q: extremitatē que ē o. retraxit ad pricipiū qꝺ̄ ē alpha ⁊ pricipiū ad extremitatē q̄ ē alpha ⁊ o. pricipiū ⁊ finis. ſpē ponēdo. hoc op⁹ ab a. pma littera icohās vſcꝫ ad extremā ꝺ̄ duxit litterā alphabeti ipſo adiuuāte q̄ ē pricipiū ⁊ finis.

Aron. Zacharitas. Aarō mt̄ tripliciter iſinnatu. c. vt cognouerunt de pe. diſ. ij. §. opponiť ante medium. Item ipſius ſacerdotium approbatť. xxij. diſ. ſacro ſancta.

Item ꝙ in ſuo ſacerdotio ſtatus ſummi pontificis repreſentatur. xxi. diſ. c. i. §. i.

Item ponitur in exemplum terroris contra vſurpātes prelaturas. vij. q. i. deniqꝫ poſt me.

Item ponitur in exemplum ꝙ nemo honorem prelationis aſſumat. niſi adeo vocatus. viij. q. i. in ſcripturis in principio.

Itē poniť ī exēplū ꝙ nullus hō pōt eē ſine peccato. de. pe. diſ. ij. §. opponiť circa medium.

Itē poniť ī exēplū lapſis poſt pn̄iaꝫ ad plature reſtitutionē. l. di. ſi. p⁹. ordinationē. §. eꝰ. exēplis

Item cū filijs ſuis ī exēplū poniť epiſcopis ⁊ clericis de mutua īuicē honoratione. xcv. di. eſto.

Q oblationes eccleſiarum ſolis ſacerdotibus debentur prefigurat. x. q. i. hanc.

Q eſt in argumentū ꝙ deus dat gratiam ſubditis ꝑ orationem ſacerdotū. i. q. i. dictum eſt.

Q virga aaron deuorauit virgas magoꝝ. xxxvi. q. v. nec mirum ante medium.

Abbas: Q abbas nō ab epiſcopo ponitur ꝫ a mōacoꝝ ꝯgregatiōe eligiť xviij. q. ij. abbas el primo. ⁊ duo. c. ſe.

Q ī abbatē eligi dꝫ q̄ ſit dign⁹ morib⁹ atcꝫ actib⁹ mōaſtice diſcipline. xviijq. ij. abbatē cuilibet.

Q in abbatē electus debet eſſe cautus in regimine humilis caſtus miſericors diſcretus. ⁊ ſobrius xviij. q. ij ſi quis abbas.

Q abbate exēpto irrequiſito. nil dꝫ ep̄s ī monaſterio eius exercere. xviij. q. ij. luminoſo.

Q ſub ē correctiōi ⁊ diſpoſitiōi ep̄i n̄ exēpť. xviij. q. ij. abbates ⁊ c. ſi quis abbas.

Q ſol⁹ hꝫ poteſtatē ī mōaſterio ſuo. xviij. q. ij. nlaꝫ.

Q poteſt cōſecrare duos ordines. primo ſacerdos exiſtens. diſ. lxviij. quoniam.

Q nō dꝫ regere plures abbacias. xxi. q. i. clericus.

Q diſpenſat cū monacho. vt habeat ſpecialē cellā xviij. q. ij. nullus. xx. q. iiij. monachum.

Q ſine ſuo conſenſu monachus vouere non poteſt xx. q. iiij. monachos.

Q ſine ſua licētia nō lꝫ monachis aliquid habere dare vel accipere. xij. q. i. non dicatis.

Q abbas criminoſus poteſt deponi ab epiſcopo. etiam inuito conuentu. xviij. q. ij. ſi quis.

Q nō licet abbati alienare. vel obligare res eccleſie abſque conſenſu ep̄i. xij. q. ij. abbatibus.

Q cōfeſſiōes audire. vel pn̄ias iiungere nō poſſūt niſi ſuoꝝ ſubditoꝝ. xvi. q. i. puenit. ⁊ ij. c. ſe.

Q nō lꝫ ep̄is ⁊ alijs regularib⁹ alter ꝙ cathedralis eccleſia diuia officia ꝺ̄cātare. xij. diſ. de his.

De hac materia habes vbi agiť de monachis.

Abbatiſſa Q ī abbatiſſā n̄ eligiť niſi ſexagēaria. xx. q. i. iuuēclas

Q nullā monialē velare pōt. xx. q. ij. ſtatuimus.

Q volēs loq̄ cū aliquo debet aſſociari ꝑ vetulā monacham. xviij. q. ij. diffinimus ⁊ c. in decima.

Abel Q abel placuit ꝺ̄o ⁊ ei⁹ oblatio. xiiij q. v. ſcriptū de peni. diſtin. v. c. i. §. ſemper offerat vltra medium.

Q ponitur in exemplū paciencie. vij. q. i. aduerſi- tas circa mediū. §. cum autem a vitijs.

Aborſus. Q aborſus pcuracio equalet bo micidio. ij. q. iiij. cōſuluiſti. xxxij q. ij. qd vero non ꝛ in. c. ſicut.

Abraam. Q abraam ponitur i exēplum ꝙ ſepulture predeceſſorū ſuorū niſi ex cauſa nō ſunt relinquende. xiij. q. ij. ebrō.
Itē ē in exemplum: decimarum dandarum ſacerdo tibus. xvi. q. vij. decimas deo.
Q excuſat a mēdatio. xxij. q. ij. c. vtile ī fi. c. q̄rit.
Item in filij ꝓpria imolatione ponitur i exemplū obediencie. xxij. q. v. ſi non licet vltra med. ꝛ. c. lex eterna. ꝛ. q. viij. occidit.
Item ponitur in exemplum ſanctimonie cōiugalis de pe. di. ij. §. opponitur ante finem.
Q ideo de pluralitate feminaꝝ non culpatur q: tūc dei populi multiplicatio querebatur. xxxij. q. iiij recurrat ante finem.
Item ponitur in exemplum: ꝙ ex bonis patribus mali filij generant. xxxij. q. iiij. recurrat. ꝛ. xlvij. di. ſicut bij. §. neceſſe in fi. ꝛ. c. ſe.
Itē q: i hoſpitalitate accepto: pſonaꝝ non fuit an gelos accipere meruit. xlij. di. quieſcamus.
Itē ꝙ lac non vina: angelis hoſpitio acceptis exhi buit. xxxv. di. ſexto die in fi.

Abrogatio. Q abrogatio legum vel cō ſtitutionum fit contraria conſuetudine. iiii. di. in iſtis ꝛ. §. proximo.
Itē contraria cōſtitutione. xxxi. di. ante triennium
Item locoꝝ varietate. xxxii. di. aliter. §. proximo.
Item temporum diſparium ſucceſſione. xxxiiij. di. fraternitatis.
Item maloꝝ emergentiū occaſione. lxiij. di. §. verū q: ſancta romana. §. vtrum. Exemplum: ibi de ſerpente eneo quē moyſes bona intentione fecit: ꝛ Ezechias bona intentione deſtruxit.

Abſolu. Quid ē abſolutio peccatorū. xi. q. iij. ipe ligādi. ꝛ. c. ſe. ꝛ. c. plerūqꝫ
Item qd excōicati. xi. q. iij. debent. ꝛ. iij. c. ſe.
Itē qd iuramenti illiciti. xv. q. vi. auctoritatem.
Q ſolius pape eſt a iuramento licito abſoluere. xv. q. vi. alius. ꝛ. c. ſequenti.
Q abſolutio cum diſcretione eſt facienda. xxiij. q. iiij. ſi is qui.
Q minor maiorem: nec ligare nec abſoluere poteſt xxi. di. inferior. xxiiij. q. i. audiuimus in fine.
Q hereticus vel preciſus ab eccleſia: nec ligare nec ſoluere poteſt. i. q. i. remiſſionem.
Q malus ſacerdos quādiu toleratur: abſoluit. i. q. i. ita fit ꝛ duo. c. ſe.
Q epūs vel ſacerdos: pronior debet eſſe ad ſoluendū ꝙ̄ ad ligandum. xxvi. q. vij. alligant.
Q non licet aliquid accipere pro abſolutione. i. q. i. nullus epiſcopus.
Q archiepūs pōt abſoluere: excomunicatū ab epiſco po. ij. q. i. nemo.
Q vera ē abſolutio ſacerdotis: qn̄ fit claue nō er- rante. xi. q. iij. tunc vera eſt. ꝛ. c. plerūqꝫ
Q ligatus a canone: poteſt abſolui in infirmitate xvij. q. iiij. ſi quis ſuadente.
Q excomunicatus ſacerdos: nec ligare pōt nec ſol uere. xxiiij. q. i. audiuimus.
Q mortuus in excomunicatione: nō debet abſolui ſi viuus non penituit. xxiiij. q. ij. nec quiſqꝫ.
Q abſolutionis forma ponitur. ij. q. vlti. cū aliqs
Q debet fieri per manus impoſitionem. xxvi. q. vij. is qui. ꝛ. c. ſacerdos.
Q abſoluēdꝰ. ſꝫ flectere genua. xxvi. q. vij. ſacerdos
Q ille q̄ ligat: debet abſoluere. xxiiij. q. i. ſi petrus.

Abſtinen. Q abſtinētia vera: eſt a pec catis abſtiere de con. di. v. ie iuniū. c. nihil enim. ꝛ. c. ſe. de pe. di. iii. c. in caſū §. ſed verba in fine.
Q boni a licitis: abſtinent. xxx. q. iiij. chriſtiano. ꝛ c. vir cum propria.
Q duplici de cauſa boni: de licitis abſtinent. xxvij q. ij. ſunt qui. §. duobus enim modis.
Q nō ſufficit a malo abſtinere. niſi bonū fiat. xxij. q. v. de forma. xxxv. di. eccleſie in fi.
Q abſtinentia ciboꝝ multipliciter cōmendatur ꝛ perſuadetur. xxxv. di. ſexto die ꝑ totū. c. de con. di. v. non dico: vſqꝫ ad. c. legimus.
Q errores gentilium i abſtinentia ſectantes anate matizātur. xxx. di. ſi quis preſbyter.
Q abſtinētia reſpicit pſone valitudinē. tpis oppor tunitatē: ciboꝝ q̄litatē: ꝛ q̄ꝫ i atē. xli. di. qd dicit
Q diſcreta cōmendat. di. xli. quiſquis. de conſe. di. v. non mediocriter.
Q maxime conuenit epiſcopis: ꝛ predicatoribus. xxxv. di. eccleſie.
Q non requirit niſi corporis ſuſtentationem. xliiij. di. cōuiuia. de conſe. di. v. ne tales.
Q auiditas ciboꝝ quātūcūqꝫ viliū in abſtinēte ar guitur. xli. di. delitie. ꝛ. c. qd dicit.
Q tpe q̄dragesime: maxie pſbyteri ꝛ clerici abſtine re debēt a cibis. iiij. di. ſtatuimus cū duobꝰ. c. ſe.
Q abſtinentia: morbos corporales curat. de conſ. di. v. ne tales.
Q cū a carnibus abſtinemus: a ſementinis etiam carnium abſtinere debemus. iiii. di. deniqꝫ.
Q die ſabbati abſtinendū ē a carnibus. niſi ī infir mitate: ꝛ feſtis. de cōſe. di. v. q: dies.
Q monachis precipue: abſtinentia carnis eſt apta ꝛ vtilis. de conſe. di. v. carnem.

Abominatio. Aboi. ē dño: elemoſia d rapina: vl ſimōia vl d vſura. i. q. i. nō ē putanda. xiiij. q. v. ſcriptū eſt.

Ablutio. Q ablu. peccatoꝝ fit ꝑ lacrimarū. de pe. di. i. medicina.
Item per fidei feruorem. xxiiij. q. i. ſi petrus.

Abuſus. Quod abuſus priuilegij puni tur diſ. lxxiiij. vbi iſta didici. xi. q. iij. priuilegium.
Q abuſus clauium ſacerdotalium. damnabilis eſt xi. q. iij. ipſe. ꝛ. c. plerūqꝫ.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Acceleratio. ¶ acceleratio reprobaẗ i epi ⁊ clericoꝝ ordinatiōe xxviij·diſ. de ſyracuſana·lxj·diſ.miramur.lix·diſ ſi officia ⁊.ij.c.ſe.
Jtem in ſententie prolatione.ij·q·i.deus.
Jtem in noui honoris.collatione·xxiij·diſ.cois.
Jtem in baptiſmi dubia reiteratione.de conſ. diſ. iij·cum itaque·
Jtem in clericorum qui lapſi ſunt condemnatione. l·diſ.ponderet.
Jtē i cōdēnatoꝝ: reſtitutiōe: q: pperata nimis rem̄ dia; alioꝝ ruine ñ ſit pfutura·l·diſ·abſit: ⁊·c·ſe.
¶ accelerario condemnabilis eſt: in malorum exer cenda vltione.xxiij·q·iiij·ſi ca·
Jtem in lucri animarum: promotione.xxi·q.i. rela tio de conſe.diſ·iiij·ne ꝙ abſit.
Jtem in elymoſinarum pro defunctis oblatiōe.xiij. q.ij.qui oblationes.
Jtem in eccleſiarum vacantium: prouiſione.lxv.diſ de perſona ⁊·l diſ.poſtquam·
Jtē i eccliaſticaꝝ reꝝ recupatiōe.xij.q.ij.auguſtino.

Acceptio. ¶ acceptio perſonaꝝ: non ē apud deum.xxxij.q·iiij·ſicut ḋ conſe·diſ·iiij·nec quemquam c ·irca me
¶ etiam non debet eſſe inter hoies·xlviij·diſ.c. vltimo.lxviii.diſ.ſacroꝝ.xxj.q.v.ſiquis cuiuſli/ bet.xi.q.iij.ſummo opere.
¶ prohibetur acceptio perſonarum: in penitentie impoſitione.xxvj.q.vij·ſacerdos·
Jtē phibeẗ in ſnie diffinitione.iij·q.ix·neceſſe.
Jtē i fidei pdicatione·de cōſe.diſ.i.nulls epus·
Jtē in hoſpitū receptione·diſ·xlij·quieſcamus.
Jtem in facienda in omnibus: ⁊ maxime pro defū/ ctis oratione·xiij.q.ij non extimemus.
Jtē i elymoſinaꝝ: largitiōe·xvi.q.i· ſi cupis.
¶ muneꝝ acceptio: p oblatione orationū·vl̕ alio/ rū ſpūaliū dānabilis ē·i.q.i.cos q̇ ⁊.c·ſe.
¶ regſares aduocati; mūera q̇ ſecularibꝰ aduocatꝫ lꝫ accipe ñ dbēt exigere.xv.q.i·ij. obſeruandum.
¶ quandoqꝫ ſcelerate accipitur; qḋ ad volentibus datur·xiiij·q·v.non ſane.
¶ gratuito: ⁊ ex deuotionis cauſa munera oblata cuilibet licet accipere.xv·q.ij.obſeruandum.

Acabab. ¶ acabab ſacerdotibꝰ peccātibꝰ pōiẗ i exēplū ꝙ poſt hūilē penitē tiā: remanent in ſtatu ſuo·de pe.diſ.i.§.econtra. diſ·iii.c.illud vero.§.ecce: ⁊.diſ.i·voluiſſent.§. ex his: ⁊.§·acabab.
Jtē poniẗ in exemplū: ꝙ malo plato q̄a ſuſtineẗ eſt obediendum.i.q.i· ſicut xpus·
¶ quinquegenarios eiꝰ ad pces helye ignis celeſtꝫ conſumpſit.xiij·q.iiij·ſi illic.§·ſed obiicitur·

Achor ¶ achor pp furtū: anathēa icurit iſ rael hoſtibꝰ tradidit.i·q·iiii·eccleſia.
¶ q: non ſtatim furtum luit: innocens populus pro ipſo punitus fuit·xxiii.q.iiij.ſi ea.

Acholiti. ¶ acholiti gre· latie ceroferarii dicūẗ.xxi·di.cleros circa finem.
¶ acholiti officiū eſt: preparare luminaria: ⁊ ipa coram miniſtris altaris deportare.diſ·xxv· ple/ ctis.xxxiii.diſ·c.ſiquis.§.deſeruientes.
¶ acholiti: poſſunt contrahere matrimonium. xv·q.iii·ſane·§.ſequenti·

Actiua. ¶ actiua vita: ⁊ cōtēplatiua cōmē daẗ·viii.q.i.i ſcripturis: ⁊·c·q̇ epiſ.
¶ a rectoribus eccleſiarum: ⁊ maxime ab epiſcopiſ eſt exercenda.lxxxviii.diſ.decreuit·

Accuſatio. ¶ accuſatio non debet ad mitti: que non procedit ex charitate·iiii.q.iiii.nullus introducatur.
¶ cā dꝫ pcedere: amonitio charitatiua. ii. q·i.ſi peccauerit poſt me: ⁊.q.vii.accuſatio quoqꝫ·
¶ accuſationē contingit fieri: vel criminaliter: vel ciuiliter.ii.q.iii·cuphimiū: ⁊§·ſe.iii·q. xi·non eſt credendū per totum·c.
¶ debet fieri in ſcriptis.ij·q.i.legum: ⁊·q·iii.ſi qs iratus.⁊·q.viij.accuſatorum.
¶ debet fieri premiſſa inſcriptione·iii.q.ix·qui ac cuſare.iij.q.iiij.nullus introducatur.
Jtem in quibus caſibus poteſt fieri; ſine inſcriptio ne notatur·iiij.q·iiij.abacti.
¶ inſcriptio accuſatoris dꝫ cōtinere criminis ma gnitudinem: ⁊ tempus cōmiſſi criminis. iiij q· iiij·ſiquis ſe iniuriam ab aliquo.§.in alijs autē·
¶ in accuſatoris libello: nomen accuſati eſt ponē/ dum.ij·q·viij.c.p ſcripta.§.que vero·
¶ veraqꝫ pte pſēte: dꝫ fieri accuſatio·xi·q.iij·coꝝ·
¶ accuſatio non admittitur contra abſentem; niſi vt contumax.iij.q.ix·per totum.
¶ pſona illuſtris in crimine iniuriaꝝ: p pcuratorē poteſt accuſare·iij.q.ix.abſens per alium.
¶ tribus modis falſa accuſatio detegitur: aut cau ſalia aut preuaricatione; aut tergiuerſatione. ij· q.iij·ſi quem penituerit.§.i.ꝟ·accuſatorum.
¶ modus accuſationis ⁊ qualis eſſe debeat: poniẗ. ij.q.viii.per totum·
¶ accuſare non poſſunt: heretici: pagani: ⁊ apo ſtate: ⁊ alii infideles·ii.q. vii. pagani·ii.q.vii. alieni.⁊.c.ſe.iiii.q.i.c.i.⁊ ſe.
Jtem criminoſi.vi.q.i.qui crimen: ⁊.iii.q.v.cō ſtituimus: ⁊ duobus ſe.
Jtē nec conſpiratores.iii.q.iiii.conſpiratores.
Jtem nec inceſtuoſi.iii.q.iiii. conſanguineorum.
Jtem nec male opinionis.iii.q.v.ſuſpectos.
Jtem nec litigoſi; nec calumniatores.iii.q.nullus
Jtem nec inimici.iii.q.iiii.detractores.
Jtē nec excomunicati.iii.q.iiii.nullus.⁊.c.oēs. iiii.q.i.per totum.ii.q.vii.in ſancta nicena.
Jtem nec infames.iii.q.v.nullus.
Jtē ipuberes: mulieres: ⁊ pauperes: ⁊ huiuſmodi pſone excludūẗ: ab accuſatione.ii. q.i.phibēẗ xi·q·ii.q̇ mācipiū: ⁊.c·ſe·xv..q.iii·§·i.⁊ tribus.c·ſe·
¶ ſortigeli ⁊ diuinatores: non poſſunt accuſare. iii.q.v.conſtituimus·
¶ qui ſacerdotes fieri nequiunt: accuſare non poſ ſūt.ii·q·vii.ipi apli.vi.q·i.oēs ꝟo ⁊.c·ſacerdotes

Q. epiſcopum laici: paſſim accuſare non poſſunt. ii.q.vii.c.i.c.laicos: ⁊.c.laici.

Q. epũs accuſatꝰ dãnari ñ põt. niſi p.xii. epõs. vł per lxxii. duos teſtes idoneos cõiñcꝰ. ii.q.v. nullã.

Q. nec clericos poſſunt laici: paſſim accuſare. ij.q. vij. nullus laicus: ⁊.c.ſe. ⁊.c.ſicut.

Q. accuſatus reaccuſare non poteſt: niſi pꝛimo pꝛeceſſiſſet purgatio: ⁊ niſi accuſaret: de maioꝛi crimine. iij.q.xj. neganda. §. neganda.

Q. accuſatoꝛ debet eſſe bone vite: ⁊ liber genere: ñ ſeruus. ij.q.vij. querendum eſt.

Q. i accuſatiõe reqrẽda ſũt q̃ cõſciẽtia q̃ merito: q̃ intẽtiõe. Vtꝝ. ſ. pꝛo deo vel inani gloria accuſet. ij.q.vij. ſi qui ſunt. ⁊.c. ſiquis epiſcopus.

Q. nullus accuſare: vel ſe defendere põt: i cauſa criminali per pꝛocuratoꝛem. v.q.iij. in criminalibꝰ

Q. epiſcopũ clerici accuſare poſſũt. ij.q.vij. paulꝰ ꝺ acline. ⁊.c.ſe. ij.q.vij. q̃ pp. ⁊.c. ſiqd i eccleſia.

Q. etiã laici quãticũq; iſames ꝓpter ſimoniã: ⁊ heresim: accuſare poſſunt. vi.q.i. nos ſeqntes ⁊.c.ſe

Q. monachi ex charitate: poſſunt epm accuſare. ij. q.vij.c. nullus monachus. §. ſed aliud eſt.

Q. liberis licet accuſare patronum in certis caſibꝰ xij.q.ij. epũs qui mancipium.

Q. criminoſus: criminoſum dominum poteſt accuſare. ij.q.vij. pagani. ⁊.§.ſe.

Q. ad accuſationẽ hereticoꝝ: etiã iſames vtriuſq; ſexus admittũtur. ij.q.vij.§.ſe.

Q. mulieri lꝫ accuſare ſimoniã crimẽ leſe maieſtatis. ⁊ quodlibet crimẽ publicũ. xv.q.iij. ſane.

Q. ſꝫm leges mulier nõ põt viꝝ accuſare de adulterio. xxxij.q.i. apud. §. hoꝛa in mulieribus.

Q. ſꝫ canones: vir ⁊ mulier mutuo ſe accuſare poſſunt. licet nõ equaliter. xxxii.q.v. xpiana.

Q. gradꝰ cõſanguinitatis vel affinitatis nõ debẽt accuſare niſi ꝓpiqui vł ãtiq̃. xxxv.q.vi.c.i.⁊.ſe.

Q. qua forma debent iurare. qui accuſant parentelam. habetur. xxxv.q.vi.c. de. parentela el pꝛimo ⁊.c. epiſcopus.

Q. accuſatoꝛ obligatur ad penam taliõis. ii.q.viii quiſquis ⁊.c. q̃ crimen. ii.q.iii. calũniatoꝛ. ⁊.c. q̃ non pꝛobauerit. v.q.vi. qui calumniam.

Q. zelo iuſtitie accuſans. pꝛemiatur. vi.q.i.c. ſunt plurimum. §. verum.

Q. accuſans ex malitia punitur. xlvi. di. accuſatores. ii.q.iii. ſi quem penituerit.

Q. accuſans epũ calũpnioſe iſamis efficitꝛ. iii.q.iiii. clericꝰ ꝟo q̃. ⁊.c. hii q̃ epõs. ii.q.iii. ſiqs epiſcopũ.

Q. falſo accuſantes. vel i ꝓbatione deficiẽtes vlterius accuſare alios ꝓhibentꝛ. iii.q.x. placuit ⁊.c. ſi accuſatoꝝ. iiii.q.vi.c.i.⁊ vltimo.

Itẽ a cõionẽ vſq; ad exitũ vite ſuſpenduntꝛ. iii.q.x. eos q̃. v.q.vi. epiphanũ. ii.q.iii. ſiquis epiſcopũ.

Q. ab accuſatione pꝛecio: vel pꝛomiſſione deſiſtẽs punitur. ii.q.iii. ſi quem.

Adam. Q. adã pp peccatũ: a facie dei ſe abſcondit. de pe. di.i.c.⁊. venit.

Q. in hoc ꝙ ipſe. qui melioꝛ erat muliere. extra paradiſum factus eſt: mulier intra. ponitꝛ in exemplũ ꝙ non homo melioꝛatur a loco: ſed locus ab homine. xl. di. illud. ⁊.c.ſe.

Itẽ i hoc ꝙ ꝓpter peccatũ de paradiſo eiectꝰ ẽ ponitꝛ i exẽplũ. ꝙ homo ignobilis effectus ꝓpter culpã. meretur a loco dignitatis expelli. xl. di. adaꝫ.

Itẽ q: nõ de terra ſꝫ de ipſius coſta facta ẽ mulier innuitꝛ. ꝙ ab ipo ſicut a pꝛĩcipio. ſ. deriuatꝛ hũani generis ꝓpagatio. xxxiii.q.v. nec illud ocioſum.

Q. Adam in virili etate factus eſt. de pe. di.ij.c. nemo poteſt. §. adam vero.

Q. aſſerẽs ipm mortalẽ creatũ: ſiue peccaret ſiue nõ anathematizatꝛ. de conſ. di.iiii. placuit igitur.

Q. adã in paradiſo charitatẽ ⁊ alias virtutes habuit. de pe. di.ii.c. nemo. §. colligitur.

Q. in hoc: ꝙ q̃ diu ſolus erat non peccauit ſolitaria ⁊ contemplatiua vita cõmendatꝛ. de pe. di.ii. §. romanos. c. nemo poteſt. §. adam vero.

Q. ideo adã plus peccauit: q: omni bono plus habundauit. de pe. di.v.c. conſideret. §. fleret.

Admuentio. Q. adiuẽtio q̃ ius nouũ i pedit. vt ẽ iudiciũ ferri cadẽtꝭ vł aq̃ feruẽtꝭ ẽ ſupſtitioſa. ii.q.iiii. cõſuluiſti.

Itẽ q̃ vetꝰ ius male iterpratꝛ. xxxvii. di. relatũ.

Q. ad inuẽtio q̃ circa conſtitutionẽ aliq̃d mutat errorẽ coꝛrigẽdo ẽ vtilis. viii. di. veritatẽ.

Item que detrahit nimio rigoꝛi. vt eſt diſpenſatio i.q.vii. exigunt.

Itẽ q̃ addit vł religiõi vł grauamini. l.v. di. nullus.

Q. ad iuẽtio nouaꝝ medicinaꝝ. Itẽ nouoꝝ exprimẽtoꝝ cãꝝ ẽ neceſſaria. l. di. vt conſtitueretur.

Adiutoꝛium. Q. adiutoꝛiũ non ẽ ferendũ maxime a ſacerdotibus in alterius detrimentũ. xiiii.q.v. denique.

Q. qui in fraudem alterius quemq̃ iuuat ſocius ẽ criminis. xiiii.q.vi.c.i. poſt me.

Q. patriã vł ſocios ad defendendũ iuuare iuſticie eſt. xxiij.q.iii. foꝛtitudo ⁊.c. non inferem.

Q. viri eccleſiaſtici ne a maledictis calũniatoꝛibus oppꝛimantꝛ ſunt adiuuandi. iii.q.i. deus.

Q. miſericoꝛdiꝰ hõi ad peccãdũ adiutoꝛiũ ſubtrahitꝛ q̃ feratꝛ. xiiii.q.vi. ſi res ⁊.c. hii qui.

Q. ꝓlati ſuoꝝ ſubditoꝝ ꝓcipui dẽbẽt eẽ adiutoꝛes ⁊ vltoꝛes. xxiii.q.viii. ſcire. viii.q.i. clemens.

De hac materia habes vbi agitur de auxilio.

Admonitio. Q. admonitio dꝫ ꝓcedere accuſationẽ vł excõicationẽ. xvi.q.i. q̃dã. ii.q.vii. accuſatio poſt me.

Itẽ debet ꝓcedere vindictã. xii.q.ii. indigne.

Q. admonendi ſunt ꝑ heretici ab errore diſcedere q̃ tradantꝛ pene. xxiii.q.iiii. non inuenitꝛ in fi.

Q. adminiſtratoꝛes ſeculariũ dignitatũ admonendi ſũt ab epis ſup paupum ⁊ viduarũ defenſione xxiii.q.v. adminiſtrationes.

Q. iudices admonendi ſunt p pꝛelatos ⁊ ad opera pietatis. xiiii.q.vi. hi qui.

Q. vidue admonẽdi ſunt ad ſtudia caſtitatis. xxvii q.i. de viduis ſub nulla.

Adoleſcentia. Q. adoleſcẽtia i malũ pꝛonã ẽ. xii.q.i.c.i

¶ adoleſcentes monachi vel clerici ab approbatiſſimo magiſtro debēt informari.xij.q.i.c.i.
¶ nihil certius ꝙ vita adoleſcentium.xij.q.i.c.i.
De hac materia habes vbi agitur de etate.

Adorare ¶ adorare cogebāt iuſti ſimulachꝝ rege Nabucho ꝛ recuſatores mittebāt in ignē. xxiij.q.iiij.nō inuenitur.
¶ adorando imagines nō picturā: ſꝫ picture repreſentationē veneramur. de cōſe.di.iij. prelatum.

Adrianus. ¶ Adrianus papa p̄mus carolū magnū pro defenſiōe eccleſie de francia in italia vocauit.lxiij.di.c.adrianus el.ij.
¶ adrianus papa ſecūdus octauā ſinodū vniuerſalem procurrauit celebrari.lx.iiij.diſ.c.adrianus el primo.

Aduentus. ¶ aduentus ſp̄us ſancti p petri apl̄i p̄dicationē multorū hoīuꝫ corda ſacrauit.de cōſe.di.iiij.pprie.
¶ ab aduētu dn̄i vſqꝫ ad octauā ephiphanie non eſt iurandū.xxij.q.v.decreuit.
¶ nec eo tēpore nuptie ſunt celebrāde.xxxiij.q.iiij.non oportet.

Aduerſitas. ¶ aduerſitas iuſtoꝝ nō eſt ſignū reprobationis. ſꝫ exercitum virtutis.vij.q.i.aduerſitas.
¶ pie aduerſatur qui corrīit vicioſum.xxiij.q.v.ca.primo circa me.
¶ vtiliter latroni mēbra precid ꝛ qui ipſum ex hoc malo retrahit.xxiij.q.iij.ſiquis.
¶ malū malo reddit q̄ inimicū ſuum ad p̄cipicium redeuntē non impedit.xxiij.q.iiij.nimiū.§.pri.
¶ pie moleſtat medicus litargicū excitando ꝛ freneticū ligando.xxij.q.iiij.quid faciet.
¶ amicus vtiliter verberans p̄ponit̄ amico inutiliter blandienti.xxiij.q.iiij.nimiū circa me.
De hac materia habes vbi agit̄ de correctione

Adulatio. ¶ adulatio peccatori exhibita dat audatiā peccata augumētādi.xlvi.di.ſunt.l.di.ſiqs diaconus ꝛ duo.c.ſe.
¶ adulat̄ q̄ alicui tribuit bonū qꝺ non hꝫ h̄ ē mortale qn̄ ex certa ſciētia fit.xxij.q.ij.p̄mū ē ꝟ q̄ntū
Item adulat̄ q̄ ſupiorē vt ei placeat in eo quod hꝫ extollit ꝛ hoc ē veniale.xxv.di.c.vnum orarium.
Item adulat̄ q̄ approbat malū quod eſt in aliquo: ꝛ hoc eſt mortale.xlvi.di.clericus qui.
¶ parietēꝫ linire dicit̄ q̄ peccantibus adulat̄.xlvi.di.ſunt nonnulli.
¶ paſtor qui luporum querit laudes oues negligit lxxxiij.di.nihil.
¶ clericus adulationibus vacans debet degradari.xl.vi.di.clericus qui.
¶ melius eſt pro veritate pati ſuppliciuꝫ ꝙ pro adulatione beneficium.xi.q.iij.nemo pirorum.
¶ inſidiator alienarum hereditatum adulatur regibus.xxxvij.di.nonne.

Adulterium. ¶ adulteriuꝫ pprie eſt vbi cellebrati coniugij iura temerantur.xxxij.q.iiij.nemo.

¶ adulteriū eſt alieni thori violatio.xxxvi.q.i.lex §.cum ergo.ꝟ.adulterium vero.
¶ grauius puniendi ſunt viri ꝙ femine pro adulterio.xxxij.q.vi.indignantur.
¶ adulter' vxorem adulterā non pōt dimittere nec accuſare.xxxij.q.vi.per totum
¶ plus peccat q̄ vxorē habēs cum alterius nupta adulterat cū ſolutus alterius vxorem violando.xxxij.q.vij.queādmodū.§.ſunt.
¶ ꝑmittit̄ potius adulteriū ꝙ vxoris adultere homicidium.xxxiij.q.ij.ſi qꝺ verius.
¶ violenter oppreſſe non poteſt opponi adulterium xxxij.q.v.puto.
¶ ſm canones vir ꝛ mulier pari ratione in adulterio condēnantur.xxxij.q.v.xp̄iana.
¶ vir vxorē de adulterio accuſare non poteſt ſi ipſe pariter fuerit fornicatus.xxxij.q.vi.c.i.
Iteꝫ ſi dedit ei adulterādi occaſionē.xxvij.q.ij.ſi tu
Item ſi credebat ipſa virum mortuum cum adulatero contrahendo.xxxiiij.q.ij.ſi virgo.
Item ſi fuerit vi oppreſſa.xxxij.q.v.propoſito.
Item ſi alius ſub mariti ſpem ꝯcubit cū ea.xxxiiij.q.ij.in lectum
Item ſi poſt adulterium cōmiſſum eam ex conſenſu retinuit.xxxij.q.i.ſiquis vxorem.
¶ ſiue vxoris amator ardentior ſedus adulter iudicatur.xxxij.q.iiij.origo.
¶ patronus eſt turpitudinis qui adulterium celat vxoris.xxxij.q.i.apud ꝛ.c.primo.
¶ vir innocens adulteram recipere non cogitur.xxxij.q.i.de benedicto.
¶ q̄ poſt adulterium ꝛ vxorē ſuam cognouit impedit̄ ab ordinū ꝓmotione.xxxiiij.di.ſi.cuius.
¶ abraā ꝛ iacob excuſant̄ ab adl'terio cognoſcē do ancillas.xxxij.q.iiij.dixit ſara ꝛ.c.obijciuntur.
¶ pōt eſſe matrimonium cum pſona quam polluit per adulterium.xxxi.q.i.deniqꝫ
¶ tranſgreſſor voti caſtitatis peor adultero iudicatur.xxvij.q.i.c.i.ꝛ per totum.
¶ ſacerdoti adulteranti cū filia ſua ſpūali grauior ꝛ ppetua pnia iponit̄.xxx.q.i.ſiqs ſacerdos.
¶ ſicut vir dimittentes vxorem ſuam efficit̄ adult̄ ſic ep̄us relinquēs eccliaꝫ.vij.q.i.ſicut vir.
¶ naſci de adulterio non eſt culpa naſcētis ſꝫ ipſus qui generat.vi.di.naſci.
¶ nati ꝫ adulterio nec ſunt in fide ſtabiles nec in bello ſeculari conſtantes.lvi.di.ſi gēs angeloruꝫ
¶ virgo non reputat̄ adultera que ignorāter viro nubit alieno.xxxiiij.q.ij.ſi virgo.
¶ adulterium cōmittens preſbyter aut diaconus ſi in eo deprenſi fuerint reparari nō poſſunt.l.di.ſiquis diaconus.
¶ clericus de adulterio cōuictus aut confeſſus ab officio depoſitus coione conceſſa toto tēpore vite in manaſterio retrudat̄.lxxxi.di.ſiqs clericus
¶ adultere ꝛ inceſte ſunt virgines que poſt conſecrationem nupſerūt.xxvij.di.c.vltimo.

Aduocatus. ¶ aduocatus non dꝫ ex ſuo ſenſu ſcripte aliq̄d pre

ponere.xxxvii.di.relatum.
¶ non debet opprobriis ſed ratione allegare.iii.q.vii.infames.§.ſiquis adeo procax.
¶ miti relatione non tumultuoſa voce factum dʒ pponere.v.q.iiij.duodecim i fi.z.c.ſe.§.öber ꝙ
¶ non debet lucro: ſed iuſtitie intendere.iii.q.vii infames circa me.§.apud vrbem ro.
¶ aduocatus ſecularis: poteſt vēdere iuſtū patrociniū: z iuriſperitus conſilium.xiiij.q.v.nō ſane
¶ regularib⁹ aduocatis nō lʒ p aduocatiōe minima accipere.xv.q.ij.obſeruādū.§.hoc autē.
¶ mōachi poſſūt eē aduocati: ꝯ abbatū ſuoꝝ licētia: i cāis mōaſteriū.xvi.q.i.mōachi a mōaſterij.ij
¶ ob verecūdiā ſexus: mulieri nō licet coram iudice aduocare.xv.q.iij.§.i.ꝟ.legibus.
¶ clerico i cauſa criminali nō licet aduocare: coram iudice ſeculari.xxiij.q.vltima.c.his a qbus.
¶ cleric⁹ aduocās cōtra eccleſiā ſuā vł epiſcopū: vł patronū: amittere meretꝰ beneficia.xv.q.vi.nos ſanctoꝝ.xxij.q.v.de forma.xcvj.di.ſi imparor.
¶ contra inhibitionē eccleſiaſticā aduocās: non ſolū rerū amiſſione: ſed etiā exilij relegatione: punitꝰ de pe.di.i.quicūqꝫ auſus.
¶ princeps: z quilibet illuſtris: poteſt litigare p aduocatū: in crimine iniuriarum.iij.q.ix.abſēs.
¶ xp̄s ē aduocatus noſter: apud patrem: ꝯ pe.di.ij.§.ſi enim inquit ante me.

Affectus. ¶ affectus plus placet dō offerentis: ꝙ̄ munus oblatiōis.iij.q.vij.in grauib⁹.xxiiij.q.i.odi.z proieci.
¶ illa oratione flectitꝰ deus: que non conſiſtit i multitudine verboꝝ: ſed in affectu cordis. de conſe.di.v.non mediocriter.
¶ oratio quecūqꝫ: cū barbariſmis z ſoloeciſmis verboꝝ pferatur: deo placet: ſi ex affectu animi procedit.xxxviij.di.ſedulo.
¶ q̇ dō pfecte ſuire ꝯſiderat: oportet ꝙ carnalē affectioni cōſāguineoꝝ poſtpōat.xij.q.i.cui portio.
¶ qui nihil affectat pfectior ē illo: q̇ multa poſſidens auare diſpenſat.i.q.ij.non eſt.

Affinis. ¶ affinis i teſtē: niſi cōtra affinē nō accipitꝰ.iij.q.ix.abſēs p aliū
¶ nec ad accuſationē alioꝝ admittitꝰ: q̇a affinis: affinē accuſare non poteſt.iij.q.v.ſimiliter.
¶ vno cōiugū ꝺfuncto: i ſupſtite affinitas ñ delētꝰ nec alia copula: affinitatē prioris copule ſoluere pōt.xxxv.q.vltia fraternitatꝭ p⁹ me z.q.iij p totū
¶ qualiber affinitas: ſit computanda habetur.xxxv.q.iij.porro duorum.
¶ affines i.v.gradu copulari poſſunt defūcto vxore vel viro.i quarto ſi iūcti fuerint nō ſeparentꝰ In tertio autē ñ lʒ.xxxv.q.iij.c.de propinquis.

Agatho ¶ agatho papa: q̇s fuerit natione z q̇d fcē habetꝰ.lxiij.di.c.aga.

Agnus. ¶ p agnū xp̄s ieſus rep̄ſentatꝰ ñ tamē debet agn⁹ i cruce depigi: ſed ſʒ imaginē humanā.de.pe.diſ.iij.ſextam.
¶ agni ſanguis quid ſit iam non audiendo ſʒ bibendo didicimus: qui ſuper vtrūqꝫ poſtē ponitꝰ quando non ſolum ore corporis ſed etiā ore cordis hauritur.de pe.di.ij.q̇d ſit.

Alchimia. ¶ alchimia videtꝰ eē ars reprobata: q̇a q̇ credit vnā ſpēʒ poſſe trāſferri i aliā vł ſilē niſi ab ipo creatoꝛ infidelꝭ ē z pagano deterior.xxvi.q.iiij.epiſcopi circa fi.
¶ alchimiſte ſūt mēta diſcētes: z ad ꝟitatē ſciētie nunꝙ̄ puenientes.c.c.z.q.c.nec mirꝫ.circa mediū.
¶ multe virtutes inſite ſunt in herbis z lapidib⁹ xxi.q.vltima.c.fi.
¶ iſūt reb⁹ corporeis p oia elemēta q̇dā oculte ſeu i māifeſte rationes q̇b⁹ cū data fuerit oportūitas tēporalꝭ z cauſalis pdūpant i ſpecies debitas ſuis modis z finib⁹.xxvi.q.ii.nec mirū circa fi.

Alea. ¶ alea ludere: ſi non dimiſerit epiſcop⁹ vł preſbyter: z etiā inferioris gradus clerici grauiter puniūtꝰ.xxxv.di.ep̄s.

Alienatio. ¶ alienatio reꝝ eccleſiaſticarū: poteſt fieri p epiſcopū tempoꝛ neceſſitatis: vel meliorationis cauſa.xij.q.ij placuit.z.c.ſine exceptione.z.c.terulas.
Item pro redemptione captiuoꝝ.xij.q.ij.apoſtolicos: z tribus.c.ſequentibus.
¶ abbatibus non licet res monaſterij. ſui: ſine epi ſui licentia alienare.xij.q.ij.abbatibus.
¶ in alienatione rei parochialis. ſufficit conſenſ⁹ epiſcopi: z paſtoris.xij.q.ij.abbatibus.
¶ etiam conſcientie ep̄o: abbas niſi ſit pro fabrica monaſterij: ñ poteſt res eccleſie alienare.xvij.q.iiij.in venditionibus.§.etiam.
¶ cum res eccleſie non ſint epiſcopi ſed comunes non licet ei ſine conſenſu c pſ. res notabiles alienare.xii.q.ii.ſine: z.c.ſequenti.
¶ ſerui eccleſie: qui retineri non poſſunt: ab epiſcopo alienari poſſunt.xii.q.ii.fugitiui.
¶ eccliās aliēas res ñ dʒ īuadere.xi.q.ii.ſic ecclia
¶ alienum non eſt.q̄d iure poſſidetur.xiiii.q.iiii.quid dicam.§.hec enim certe.
¶ peccatum non dimittitur.niſi res ablata reſtituatur.xiiii.q.vi.ſi res de pe.di.v.falſas.
¶ alienas res inuadunt.qui decimas.que pro pauperibus fiunt auferunt.xvi.q.i.decime.
¶ omnis aliene rei illicita vſurpatio noie furti in decalago pbibetꝰ.xxxii.q.iiii.meretrices.
¶ epiſcopus dicitur aliena rapere.cum totum ſibi retinens egenis clericis. nil impartitur.xciii.di. diaconi ſunt.poſt me.i.q.ii.non eſt.
¶ alienas res eccleſie compellitur reſtituere.xii.q.ii.monemus.
¶ epiſcop⁹ vł pſbyter.cōtra conſtitutū alienās res eccleſie deicitur de honore.xvii.q.iiii.q̇cunqꝫ.
¶ moriente epiſcopo.non licet metropolitano res defuncti.que ſunt ſucceſſoris occupare.vel alienare.xii.q.ii.non liceat alicui metropolit.
¶ cuiuſcunqꝫ grad⁹ clici.q̇ defuncti ep̄i res que ſūt ſucceſſoris occupauerint.vel alienauerint.anathema.z proprii gradus periculum icurrunt.xii.q.

ij. hec huius placiti: ⁊ c. non liceat clericis.
De hac materia habes. i. vbi de eccleſia agitur poſt me.

Alimēta. ¶ alimēta olerū: ⁊ liguminum plus ꝓſūt corpi ⁊ aīe: ꝙ delicioſa. de cōſe. diſ. v. ne tales accipiamus.
¶ epiſcopus vel pſbyter: ſi vxorē habet ſupſtitē tenetur ipſi i alimentis ꝓuidere. xxxi. di. omnino
¶ clerici vxorati: eccleſie deſeruientes ab ea alimēta percipiant. xxxij. diſ. ſiqui vero.
¶ eccleſia tenet̃ illi in alimētis ꝓuidere q̄ ſua: que habuit dedit eccleſie. xvj. q. vij. q̄cunqʒ fidelium
¶ matri ⁊ alijs propinquis nō obſtante iuramento: tenetur quilibet in alimentis prouidere. xxij q. iiij. inter cetera.

Altare. ¶ altare niſi ſit lapideū nō conſecrat̃. de conſe. diſ. i. altaria ſi nō.
¶ altare non debet erigi: ſine licentia epiſcopi de conſe. diſ. i. nullus preſbyter.
¶ conſecrari debet criſmate ⁊ benedictione. de cōſe. diſ. i. altaria placuit.
¶ preſbyter: conſecrare altare non poteſt. xxvj. q. vj. miniſtrare.
¶ altaria inutilia: que conſecrata nō ſunt: vl' i locis indebitis facta: dn̄t dirui. de cōſ. diſ. i. placuit
¶ oblatio: ⁊ fructus altaris: vendi prohibentur i. q. iij. audiuimus.
¶ altare: ad cuius honorem eccleſia eſt conſecrata ſi motū fuerit: cum eccleſia debet conſecrari. de conſe. diſ. i. ſi motum.
¶ i altari: i quo celebrauit epiſcopꝰ nō debet eodē die celebrare preſbyter. de conſ. di. ij. c. vltimo.

Amor dei ¶ amaī deū: debemꝰ pluſꝙ nos prios. xij. q. i. cui portio
¶ ſi deū amaremus: oīa difficilia: ⁊ aſpera pficeremus. de pe. diſ. ij. c. charitas eſt. §. ergo ſi.
¶ amor dei: nutrit̃ p verbū dei: oīum cupiditatū ligna conſumit. de pe. diſ. ij. §. ſi ſermo meus.
¶ illi deū amant pluſꝙ ſe: qui pro eius amore ſaluti ſue non parcunt: ⁊ ipſam mortē corporis libenter accipiūt. d pe. diſ. ij. c. charitas. §. illi vo. i ſi.

Amor pximi. ¶ amamꝰ pximū ſicut nos: qn̄ nō pp aliud ſed propter nature participationē eū tm̄ diligimus de pe. diſ. ij. c. charitas. §. proximos.
¶ n̄ oīs q̄ parcit ē amicꝰ: nec oīs q̄ verberat inimicus. v. q. v. nō oīs: ⁊ c. ſe. xxiij. q. iiij. quid faciet.
¶ amor pximi: habet plagas ſuas: que dulciores ſunt cū amariſſime inferuntur. v. q. v. non oſculatur. xxiij. q. i. paratus i fine: ⁊. q. v. non putes.
¶ proximū ſicut nos amamus. cū ad bonos mores ⁊ ad vitam eternā conſequendā: ſicut nobis eius ſaluti conſulimus. de pe. diſ. ij. poſt principium. c. charitas eſt. §. proinde.
¶ ſic deberemus affici charitatis affectu ad pximos vt velimus oēs ſaluos fieri. xxiij. q. iiij. corripitur in fine.
¶ melius eſt proximū cū ſeueritate diligere quā cū leuitate decipere. v. q. v. non omnis.
¶ non eſt amor: ſed langor: vbi mali mores non corriguntur. xxiij. q. v. non putes.

Ambitio ¶ ambitio ē ad honores mūdi ſine ſufragio tēporꝫ ſine merito laboris: velle ꝓmoueri. lxi. diſ. miramur i ſi.
¶ que p ābitionē malo icohant̃ pricipio etiā ſi mores ⁊ actus boni fuerint difficile ē vt bono peragantur exitu. i. q. i. principatu ⁊ c. nullus itaque
¶ ad honoris ſuffragia nō ambitioſi ſed probate vite ſunt aſſumendi. i. q. vij. p illicitā. §. ſe. xl. di. multi. lviij. di. q̄ eccleſiaſticis: ⁊ c. h ad nos.
¶ boni prelationis honorem non ambiut: ſed alios ſibi tanꝙ digniores preponunt. viij. q. i. illud xvi. q. i. no ꝯ autem.
¶ epūs vel pſbyter q̄ ambiēs celebriorē ſedē ſuā deſerit ⁊ vtramque ſedem perdit. vij. q. i. ſiquis epūs. ⁊. c. ſe. viij. q. i. apoſtolica.
¶ caſum querit: qui per ambitionem ad honoris faſtidia: per abrupta querit aſcenſum. xlviij. diſ. ſicut. i. q. vi. ſicut is.
¶ obediētie meritū n̄ pcipit qui i hoc obedit ad ꝙ libido ambitionis trahit. viij. q. i. c. ſciendū.

Ambroſius ¶ am. ab orratu valētiniani iperatoris i mediolanē epiſcopū eligitur. lxiij. diſ. valentinianus
Item de conſtantia eius reſpectu imperatoris ⁊ de pacientia reſpectu aduerſitatis habes. xxiii. q. viii. conuenior.

Amens ¶ amēs: qui in furiam verſus ē vel diabolica afflictiōe vexatus ē n̄ dʒ ꝓmoueri. xxxiii. diſ. maritū. ⁊. c. ſequenti.
¶ malū ex dementia factū ⁊ tēpore dementie non imputatur. xv. q. i. aliquos ⁊ duo. c. ſe.
¶ mala non ſunt que nec crimine mentem implicant: nec conſcientiam ligant: ſicut eſt in dementibus. xv. q. i. illa.
¶ an peccata p dementes commitūt qꝛ nolentes ⁊ non ſciētes committūt excuſent̃. xv. q. i. merito

Amplexus. ¶ amplexus pſone indebite pſumptionē inducit laſciuie. xxvii. q. i. nec aliq̄. xxxi. diſ. omnio

Angelus. ¶ āgelus creatus ē i gratuitis d. pe. di. ii. §. pncipiū.
¶ principiū eius ē diſſimile pricipio hoīs ꝓpter i firmitatē humane conditionis de pe. di. ii. §. principium ante me.
¶ in nouē ordinibus angelorum quāte ſint diſtinctiones ciuiū ſupernorum oſtendit̃. de. pe. di. ii §. principiū circa medium.
¶ diuerſitas angeloꝝ ordinū deo obſequētiū exemplar ē hoībus ꝙ ſm diuerſitatem graduum generat̃ adminiſtratio ſinguloꝝ. lxxxix. di. ad hoc.
¶ ab angelis qui preſentes ſunt noſtris operibus defunctis quandoqʒ aliqua inſinuantur. xiii. q. vltima fatendum. l. di. de his vero.
¶ angelus de celo quantūcūqʒ de ſecuro loco peccando cecidit. xl. di. quelibet.

¶ homini elato in terra timor icutitur qꝛ angelus alioꝝ angeloꝝ prelatus in celo proſternitur. ď pe. di. ij. circa pn. §. quid ergo.
¶ boni angeli ex caſu maloꝝ quaſi territi a laude pfecta impediti fuerunt. de conſe. di. i. hij duo
¶ ad reparandum angelorum ordinem deus hominem formauit. de conſe. di. i. hij duo.
¶ angeli omnes in creatione equales fuerūt. de pe. di. ij. §. ꝙ autem al. ꝙ vero.
¶ angeli niſi eſſēt i grā firmati peccare poſſēt ibdē
¶ angeli nec primus nec alij ſunt in gratia creati e pe. di. ij. ꝙ autem.
¶ angelus primus nō ad dei ſimilitudinē ſicut homo ſed ſignaculū ſimilitudinis dei creatus aſſeritur. de pe. di. ij. iuxta fi.
¶ angeli tam boni ꝙ mali per celū figurantur. de pe. di. ij. circa fi. §. ꝙ autem.
¶ angeli in celis gaudent ſuper vno peccatore penitentiam agente ꝙ ſuper. l. iuſtos qꝛ fortius reſurgit homo poſt penitentiā. l. di. qꝛ tua.
¶ angeloꝝ predicatio ⁊ ďmonū confeſſio de chriſti aduentu multū diſtant. xxxviij. di. ſi quid.

Ananias.
¶ anāias pp ď fraudatiōes pecūie grauit pūitus fuit pōit in exemplū hijs qui uouendo ſe ipſos deo retrocedunt. xvij. q. i. ananias. xij. q. i. dilectiſſimis circa medium. xxiij. q. iiij. c. ꝙ xps. §. pōt. xxvij. di. ꝙ interrogaſti in fi.

Anaſtaſius
¶ anaſtaſi9 papa ſecūd9 pp fauorē hereticꝫ exhibitū diuino nutu pcuſſus eſt. xix. di. anaſtaſius. i. q. i. dictum eſt in fi.

Anathēa.
¶ anathema nihil aliud ꝙ ē ſeparatio a deo ⁊ pōit pro excommunicatione. xxiij. q. iij. certū eſt.
¶ anathema ſit q canonice electioni romani pontificis contradicere ⁊ reſiſtere aut eccleſiā romanam inuadere ⁊ in gradum filiorum eius prumpere preſumpſerit. lxxix. diſ. ſi quis epis ⁊ c. ſi qs ex ſacerdotibus.
¶ anathēa dāti ⁊ anathēa accipiēti hoc ē ſimoniaca hereſis. j. q. j. qcūqꝫ ſacros ordies. c. placuit
¶ anathema non ſolum a fraterna ſocietate ſꝫ etiā a corpore xpi qď eſt eccleſia ⁊ a conſortio fideliū repellit. iij. q. iiij. c. vltimo.
Item a ſacramentoꝝ perceptione ⁊ ſic eſt maior excommunicatio. xj. q. iij. ſi qs epoꝝ. v. q. ij. pſertim xvij. q. iiij. quiſquis. §. ſi quis.
¶ anathema ſit ſiquis omnē traditionē eccleſiaſticam violat. j. q. vij. ſiquis omnem.
¶ anathēatizatus clericos accuſare ū pōt. ij. q. vij i lēta ⁊. iij. q. iiij. nulli ⁊. vi. q. i. illi qui ꝟo. c. oēs.

Anima.
¶ anima corpori ppōit. xxxviij. diſ. ſedulo. xij. q. i. precipimus
¶ anima ſine corpore corporaliter non uiuit. i. q. iij. ſiquis obiecerit.
¶ anima non poteſt in eo corpore dici qď ſenſu caret. xxxij. q. ij. qď uero non formatum.
¶ ū iſūdit niſi formato corpori. xxxij. q. ij. qď ꝟo ſi
¶ nō ex traduce neqꝫ cum ſemine anima infundit xxxij. q. ij. quod vero non.
¶ vt non credat aīa eſſe i corpore ſicut ſpiritus in idolo non dicit in ſicco eſſe ſꝫ in ſanguine hominis habitare. xxxij. q. ij. c. moyſes in fine.
¶ ſicut anima eſt vita corporis ſic dus eſt vita anime de pe. diſ. i. reſuſcitatus. itē ſi antequam.
¶ aīa corpori vnita ſi baptiſmate lota non fuerit eternaliter perit. xxiiij. q. iij. ſi habes in fine.
¶ magna queſtio eſt de anima. xxxij. q. ij. quod vero non formatum.
¶ aīa q peccauerit ipa morit. xxiiij. q. iij. ſi habes
¶ aīaꝝ ſaluti epus ſtudere dꝫ. xxxix. diſti. petrus.
¶ anime ſalus eſt aliqū mutare locum dum mutat locus mutatur mentis affectus. lxxxi. di. valet.
¶ illa aīa decora dicit i qua virtutū gratia ⁊ diuie opationis effigies relucet. de pe. di. ij. illa anima
¶ anime defunctorum quatuor modis ſaluantur xiij. q. ij. anime defunctorum.

Annus.
¶ annus p quatuor voluit tempora. lxxxv. d. j. c. i.
¶ annus nomine fati aliquando appellatur. ij. q. vj. §. appellatore.
Item pro āno dies ponitur. xxxii. q. ij. hoc ipſum.
Itē p āno ponit tēp9. de cōſe. di. iiij. ſi tempore.

Antiochus.
¶ ātiocho vēdēte Jaſōis ſacerdotiū igꝫ q lxx ānis babilonice captiuitatis vixerat i deteſtatione ſymonie extinctus ē. i. q. i. ſicut eunuchus.

Antiquitas
¶ ātiqtas a ſāctis pātribus accepta a modernis eſt obſeruanda. xii. di. ridiculum.
¶ antiquitati defertur in multis ſcilicet in libris corrigendis. ix. di. vt veterū.
Item in conſuetudinibus ſequendis. xij. di. cōſue.
Item in dubijs determinandis. l. di. dño ſancto ⁊ xx. diſ. de quibus.
Item in prelatis eligendis. lxi. di. ſtatuimus.
Itē i teſtificatiōe. xxxv. q. vi. notificamus.
Item in elemoſinis largiendis. lxxxvi. di. non ſatis. §. item conſideranda.
Itē i ſuſpitiōis remotione. xxxiiii. di. fraternitas.
Itē i excuſatiōis admiſſione. xviii. di. placuit.
Item in pene relaxatione vel mitigatione. xxxv. di. tanta. xxvi. q. vii. tempora.
¶ antiquitas nature ducit ad defectum. xiii. q. ii. illud. xxxvi. di. tanta.
¶ antiquitas gratie ducit ad profectum. xxxii. q. ii. ancilla. xx. di. de quibus.
¶ antiquitas culpe ducit ad interitum. xxxiii. q. i ſciſma. ii. q. vii. paulus.
¶ ātiqtas glie duc ad thalamū ſpōſi. lvi. di. ſpōſ9
¶ antiqtas eternitatis ducit ad perpetuos amplexus de conſe. di. iiii. non exquo.
¶ antiquitas diaboli ducit ad pronoſticandum multa enim demones ſciunt ex antiquitate. xxvi q. iiii. ſciendum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Anulus. ¶ ſpōſus: ſpōſā anulo debet deſpōſare. xxx. q. v. noſtrates.

¶ anulus ſpōſe a ſpōſo: ⁊ eū: daṫ i ſignū mutue dilectionis ⁊ fidei coniugaſ. xxx. q. v. femine circa fi.

¶ ideo anulus quarto digito: a ſponſo ſponſe iſcriṫ vt ſicut vena i illo digito cordi coniungiṫ: ſic eoꝝ corda coniungāṫ. xxx. q. v. femine in fi.

Appellatio. ¶ appellatio ē rmediū q̄ cā viciata ſbleuaṫ. ii. q. vi. c. i.

¶ appellaṫ a minori: ad maiorē gradati. diſ. xcix. puicie. ii. q. vi. oēs. ⁊. c. ſiqs putauerit. c. placuit. c decreto ⁊. c. anterioꝝ. §. illo. ix. q. iii. conqueſtus.

¶ ad romaꝫ ſe idiſtincte appellaṫ. ij. q. vi. ſi quis veſtrum. ⁊. vi. c. ſe. ⁊. c. quotiens epi.

¶ appellatiōi ad ſedē apoſtolicā iterpoſite ab oibꝰ ē dferēdū. ij. q. vi. decreto ⁊. c. q̄tiēs epiſcopi.

¶ appellationis tempus decem dierum aſſignaṫ ij. q. vi. anteriorum. c. omnino.

¶ tēpus exequendi appellationē ē: annus vel ex cauſa biennīū. ij. q. vi. ſi qñ. §. tempus.

¶ appellari poteſt poſt datam vel ante datā ſententiā. ij. q. vi. c. q̄ ſcit. §. pater. c. quotiens epiſcopi. ⁊. c. ſiquis iudicem.

¶ ab eo a quo appellatū eſt debent dari littere dimiſſorie que dicunṫ apoſtoli ei qui appellauit. ij. q. vi. poſt appellationem.

¶ ea pendente: nihil innouaṫ. ij. q. vi. appellatiōe interpoſita. ⁊. c. ſe.

¶ appellationi non deferens punitur. ij. q. vi. decreto. c. ⁊ quotiens epiſcopi.

¶ proceſſus poſt appellationem factus: eneruaṫ ii. q. vi: quotiens epiſcopi.

¶ poſt ſecundā appellationem: tertio appellans ſuper eadem cauſa non auditur. ij. q. vi. ſi autem fuerit. c. ſiquis inquacunq̄ꝫ.

¶ appellatiōi lꝫ renūciare. ij. q. vi. ſi qñ. §. ſi vo is.

¶ forma vel mōus appellationis ante vel poſt ſententiā poniṫ. ij. q. vi. appellatione. §. forma.

¶ appellare poſſūt: q̄ꝝ iter ē: vel q̄ negociū gerunt vel q̄bus mādatū eſt. ij. q. vi. non ſolent.

¶ ſi vnus appellat: pdeſt alijs in eodē crimine cū eodem cōdennatis. ij. q. vi. c. ſi qñ. §. quādoq̄ꝫ.

¶ iudex: a quo appellaṫ non poteſt eſſe teſtis i cauſa appellationis. ij. q. vi. ſtatutum.

¶ ab executore ſentētie: nō pōt appellari: niſi modū excedat executor. ij. q. vi. ſi qñ. §. ab executore.

¶ poſſeſſore appellante: bona ſequeſtranṫ. ij. q. vi quotiens poſt auditam.

¶ q̄ p appellationē non querit niſi tempus redimere non eſt audiendus. ij. q. vi. quicūq̄ꝫ.

¶ a iudicibus: de communi conſenſu electis non licet appellare. ij. q. vi. a iudicibus.

¶ iniuſte: ⁊ fruſtra appellans punitur in quadruplum expenſarum. ij. q. vi. omnino.

¶ nullius debito mō citati ⁊ pꝰ contumatiā ſe abſētātis appellatio recipiṫ. ij. q. vi. ſi qñ. §. ſunt etiā. §. nullus etiam.

¶ nec notari malefactoris: de crimine conuicti vel confeſſi appellatio admittitur. ij. q. vi. ſi quādo. §. ſunt etiam.

¶ propter plura facinora condēnatus ſi a maiori appellauerit pretermiſſis alijs eſt audiendus. ij. q. vi. appellatione. §. ſiquis ex.

Apocrifa. ¶ apocrifa ſcripta dicūṫ. i. ſecreta q: in ſecreto ⁊ non in publico ſunt legenda. xv. di. ⁊. xvi. per totum.

¶ apocrifa ſunt quoꝝ auctor ſecretꝰ ē. ⁊ q̄nq̄ꝫ ſi nō ignorāt cām ab eccleſia non accipitur ibidem.

¶ apocrifa dicūṫ q̄ in eccleſia accipiunṫ ſed in canone ſcripturaꝝ non computāṫ. ibidem.

Apoſtata ¶ apoſtata ē trāſgeſſor legꝫ ſue eiuſq̄ꝫ violator. iij. q. iiij. beatus.

¶ obſeruans diuinationes ⁊ ſortilegia ſciat ſe a fide xpi apoſtatam. i. retro abeuntem. xxvi. q. vltima non obſeruetis.

¶ fideles ſub Juliano apoſtata conſtituti obediebant ſibi in his que erant pro republica non contra fidem. xi. q. iij. iulianus.

¶ enormitas criminis huiꝰ apoſtaſie inuiṫ expena ananie. xvij. q. i. ananias. xxxij. q. vij. q̄d in oibꝰ.

¶ apoſtata a fide non admittiṫ in teſtimonū cōtra aliquē. ij. q. vij. ſi pōt. iij. q. iiij. alieni. ⁊. ij. ca. ſe.

¶ talis oibus infamibꝰ ⁊ infamia pponiṫ. vi. q. i. infames. iij. q. iiij. alieni ⁊. c. ſiquis.

¶ apoſtaſia religionis fit i poſtpoſitiōe tōſure ⁊ ſecularis veſtis aſſumptiōe. xx. q. ij. ſi in qualibet.

¶ canonicus regularis ſi animi leuitate motus ſine ſui ſuperioris licentia monachus efficiṫ tāq̄ꝫ apoſtata redire ɔpelliṫꝰ: puniṫ: xix. q. iij mādāus.

¶ uouere do religionē ⁊ caſtitatē ⁊ retrocedere dānabile ē. xvij. q. i. q̄ bona. xxvij. di. virgines. xx. q. i puelle. xxxij. q. v. ſi paulus poſt me.

¶ tales apoſtate peiores efficiunṫ alijs peccatoribꝰ xlvij. di. q̄ꝫcūlibet. xvi. q. i. quidam.

¶ apoſtatꝫ q̄ pfeſſi ſūt nō reddūṫ bona que ad ordinē portauerūt. xvij. q. vltia quicūq̄ꝫ vlt. § vltio

¶ apoſtate cogēdi ſunt ad redeūdū. xxvij. di. q̄ interrogaſti. xx. q. i. quē pro genitōes. q. ij. ſi ⁊ in qualibet. q. iij. proclиuus.

¶ reuerſus. in habitu ⁊ ſtallo. ⁊ in alij s puniṫ. xix. q. iij. mandamus.

¶ redire cōtēnētes. excōicāṫ. xix. q. ij. ſi in q̄libet. Jtē icarcerātur. xlv. di. cū beatus. §. ſalamon.

De hac materia habes vbi ponitur vagatio.

Apoſtolica. ¶ apoſtica ſedes plata ē oibꝰ eccleſiis. lxiij. di quāto

¶ ipa ē pma auctoritate ⁊ dignitate lꝫ antiochena ſit porrge. xxi. di. nūc aūt. xxiiij. q. i. rogamus.

¶ apſice ſedi conſtātinopolitana eccleſia ſubſit nemo dubitare debet. xxij. di. de conſtantino.

¶ ipſius in iudicijs eſt maior auctoritas. ix. q. iij. p3 ⁊. c. ipſi ſunt.

¶ nulli permittitur de eius iudicio iudicare. xvij. q. iiij. nemini. xxi. di. nunc autem.

¶ immediate apoſtolice ſedi ſubiecti. maxime qui propinqui ſunt annue ſe debent preſentare circa idus maij. xiiij. di. iuxta. ⁊. §. precedenti.

Q. in apl'icā ſedē neuter illorū qui ex concertantium temeritate fuerit ordinatus eſt pmi ttendus per manſuros. lxxix. di. ſi duo.
Q. apl'ica ſedes peccatores ⁊ contumaces ad ſalutē quoquomodo attrahere dꝫ. xvij. di. nec licuit.
Q. ſine apl'ice ſedis licētia cōpagis .i. ſindalib⁹ dia conis ⁊ clericis manipulis vti nō licet. xciij. diſ. peruenit. ij. ⁊ §. pcedēti ⁊ c. illud.
Q. appſtolice ſe. auctoritate cōcilia vl'ia ſunt cōgregāda. xvij. di. multis. c. regula ⁊ c. concilia.
Q. ad apoſtolicam ſedem ſunt dubia ⁊ ardua referenda. xvij. di. nec licuit. xvi. q. i. frater. xxiiij. q. i. rogamus. ⁊ duo c. ſequenti.
Q. apoſtolica auctoritate doctoꝝ opuſcula approbantur ⁊ reprobaſ. xix. di. ſi romanorum.
Q. apoſtolice ſedi ſpecialiter reſeruatur iudiciū epiſcoporum. iii. q. vi. dudum.
Item reſtitutio depoſitorum. ii. q. vi. ideo huic.
Item congregatio conciliorum ibidem.
Item reſtitutio hereticorum. i. q. vi. conuenientibus circa prin.
Item exemptio epiſcoporum. xvi. q. i. frater.
Itē determinatio qſtionū i fide. xxiiii. q. i. quotiens.
Item mutatio epoꝝ. vii. q. i. mutationes.
Itē diuiſio ⁊ vnio epatuū. xvi. q. i. ⁊ temporis.
Itē abſolutio excōicatoꝝ ab eodē. xxi. di. inferior.
Item interpretatio antiquorum canonum ⁊ ſcripturarum. xvii. di. nec licuit.
Item palii datio. C. di. quoniam.
Item ſymoniacoꝝ diſpenſātio. ii. q. iii. paulum.
Item nouorum ⁊ difficilium queſtionum diffinitio. xvii. di. multis.
Item fame reſtō. ii. q. iii. paulum. §. hinc colli.
Q. xpian⁹ peccatū infidelitatꝭ ſeu paganitatis incurrit q ſedi apl'ice obedire cōtēnit. lxxxi. di. ſi q pſbiteri i ſi. xciii. diſ. q cathedrā. xxii. di. c. i. Qd nota contra multiplices tyrannides hodierni tēporis.
Q. apl'icis nolēs obedire pceptis a pontificalib⁹ ſit alienis officiis. ⁊ ſit ruine ſue dolo pſtrat⁹. xix. di. nulli ſit fas. xxii. di. c. i. ⁊ xix. di. ita dñs.
Q. apl'icis pceptis nō ē ſupbe reſiſtēdū ſꝫ et⁹ iugū ē pie tollerādū. xij. di. c. ij. xii. di. i memoria.
Q. ab apoſtolicis non licet inſtitutis recedere. xi. diſ. hoc ⁊ c. conſequens.
Q. apl'ica ſe. ab oib⁹ ē honoranda. ⁊ ei obediēdū ē in memoriam beati Petri apoſtoli. Et quāuis i iuſtū videaſ qd mādat ⁊ itollerabile. tñ pia deuotione tollerandū ē. xix. di. in memoriā ⁊ xxxi. diſ. ante. ⁊ xxxiiij. q. i. quid culpatur.
Q. ex apl'ica tuba ſonora predicatione ſalus omnium in vniuerſo mundo exiuit. xix. di. in memoriam. xliij. di. ſit rector.
Q. qcūqꝫ emanant ab apl'ica ſe. aut dicūtur decretales epiſtole. xix. di. c. i. ⁊ c. in canonicis.
Aut ſanctiones ea. di. ca. ij.
Aut iugum vocatur ea. di. in memoriam.
Aut inſtituta ⁊ conſtitutiones ea. di. enim vero. ⁊ xx. di. de libellis.
Aut precepta. xix. di. nulli cas eſt.
Aut conſilium. xvij. di. regula.
Aut ſinodus ea di. nec licuit. ⁊ c. multis.
De hac materia vide vbi agiſ de eccleſia Romana. ⁊ de papa ⁊ d diſpēſatiōe ⁊ de ſede apoſtolica.

Appoſtolus. Q. apl'os .i. epos ⁊ pſbyteros dñus elegit. diaconos autē poſt aſcenſum dñi i celū apl'i ſibi cōſtituerūt epat' ſui miniſtros. xciij. di. dñs noſter. c. penultimo.
Q. apoſtoli pus docti ſūt a xpo ⁊ poſtea ab ipo ad pdicādū miſſi. In ex ēplū q pdicatores prius ſacris litteris debēt iſiſtere. ne tūc qrāt diſcere cum ex officio alios debēt docere. xxxvi. di. §. ecce.
Q. apl'i fuerūt pares Petro i apl'atu. ſꝫ nō i adminiſtratiōe. ⁊ ipſū pmū pncipē voluerūt. ⁊ lxxij. diſcipulos elegerūt loco quoꝝ ſucceſſerūt epiſcopi. xxi. di. in nouo. ⁊ xxij. di. ſacro ſancta.
Q. apl'oꝝ pnceps Petrus fact⁹ ē poſt peccatū i exēplū. q quātūcūqꝫ magn⁹ peccator poſt penitētiā ñ ē repellēdus a dignitate. l. di. conſiderandum.
Q. apoſtoli patres eccleſie fuerunt pro quibus nati ſunt ei filij ſcilicet epi. lxviij. di. quorum.
Q. apoſtolorum tēpore ſpūs ſanctus viſibiliter operabatur in ſacramentis. i. q. i. multe.
Q. apl'oꝝ tpe multitudini credētiū erat cor vnū ⁊ nihil erat eis pprīū. ſed erāt eis oia cōia. ⁊ oia āte eoꝝ pedes ponebāſ qꝛ inſtāte pſecutione ea poſſidere eis non licebat. xij. q. i. c. dilectiſſimis.
Q. apoſtoli vxores ſuas qs añ apl'atū duxerāt ſine carnali cōmixtione circūducebāt vt mercede predicationis ſuſtētarenſ ab eis. xxxi. di. omnino.
Q. apoſtoli pdia i iudea minime poſſiderūt ſꝫ vendiderūt ⁊ pcia eoꝝ tātūmodo ad fouendū egentes ſeruabāt. qꝛ futurā eccleſiā in gentibus puidebant. xij. q. i. futurā. ⁊ c. ſequenti.
Q. apoſtolos dñs ad pdicādū miſit ſine auro ⁊ virga. vt ab eis incentiua litis ⁊ inſtrumenta tolleret vltitionis. xi. q. iii. ita ſepe.
Q. ipſis omnibus ſacramentorum diſpenſationem commiſſit. xix. di. ita dominus.
Q. chriſtus ipſis vindictam prohibuit. quoniam eos volentes ſamaritanos per ignem conſumere conpeſcuit. xxiij. q. iiij. q chriſtus.
Q. regulares imitatores apl'oꝝ ſūt quātū ad pprietatē abdicationem. nec debēt dicere meū. vel tuum ē. xij. q. i. dilectiſſimis. xvi. q. i. ex auctoritate.
Q. epi ⁊ ſuperiores quātū ad dignitatē ois pſbyter. quantum ad eucharistie confectionem ⁊ ligādi ⁊ ſoluendi poteſtatem habent. di. xxi in nouo in ſi. xi. q. iij. abſit vt quicq.

Aqua. Q. aqua cū ſale oib⁹ ſacerdotibus benedici. pcipiſ. d cōſe. di. iij. aqua.
Q. i ſabbato ſancto añ criſmatis immiſſionē pp̄ter aſpſionē dꝫ accipi. de cōſe. di. iiij. i ſabbato ſācto.
Q. q hui⁹ vtute aſpgiſ. venialia delēſ ⁊ iſidie diabolicū fātaſmatibus fungant. d cōſe. di. iij. aqua.
Q. hui⁹ iſtitutionis efficacia i veteri lege ē multipli

Arbiter. ¶ ar. ſūt q̄ cōſenſu litigantiū in iudices eligūt᷑: vt ipoꝝ ſnīe ſtēr. ij. q. vi. iudicib⁹. §. q᷑ ꝛ ď arbitr. xi. q. i. ſi clericus.

¶ non licet ab ipſis appellare. ij. q. vi. a iudicibus §. arbitrari ꝛ. c. placuit el. ij.

¶ nullus poteſt eſſe arbiter in ea cauſa in q̄ eſt iudex. iij. q. vij. infamis ante fi. §. ſi qs vero.

¶ ſeruus arbiter eſſe nō pōt. iij. q. vij. infamis ī fi.

¶ infamis ab arbitrio non excluditur: nec ēt fili⁹ in re patris. iij. q. vij. infamis circa fi.

¶ arbitrij liberi nos cōdidit dńs: vt nec ad virtutem nec ad vicia neceſſitate trahamur. de pe. di. ij. vt cognouerunt. §. liberi circa fi.

Archidiaconus. ¶ archidiaconus nemo dꝫ eſſe niſi ſit diaconus. lx. di. nullus ep̄us ꝛ duob⁹. c. ſe.

¶ debet tali conferri cui etas ďbita cū prudentia ꝛ vite merita ſuffragantur. di. lx. innouamus. diſt. xciij. legimus poſt me.

¶ archidiaconus eſt coadiutoꝛ ep̄i in oꝛdinatione clericoꝝ. xxiij. di. ſubdiaconus ꝛ. c. ſe.

¶ archidiaconi intereſt miniſtros eccleſie ꝛ parochiaꝝ vt officia ſua diligenter expleant cōmouere. xxv. di. perlectis. §. hij ſunt.

¶ ipſius eſt de archipꝛeſbytero prouidere. xiij. di. ſi in plebibus.

¶ nō dꝫ ab archipꝛeſbyteris vł pſbiteriſ pecunias vel alias extorquere. xciij. di. dictum.

¶ non dꝫ p̄bendas vł eccl'ias cū cura aiaꝝ ſine cōſenſu ep̄i conferre. xvi. q. vij. nullus omnino.

Archiepiſcopus. ¶ archiep̄us grece ſummus epiſcopoꝝ dicit᷑ latine. xci. di. cleros.

¶ archiep̄us an͡ pallij receptionē: nec ſe dꝫ vocari archiepiſcopum: nec ea que ſunt pōtificalis dignitatis debēt exercere. c. di. quoniam quidam.

¶ vltra tres mēſes conſecrationis ſue nō debet differre p pallio laborare. c. di. quoniam

¶ accipiens palliū: p̄mo fidem catholicam debet pfiteri: ꝛ iurare ſtatuta ſe. aplice: ꝛ conſilioꝝ pꝛincipalium cuſtodire. c. di. quoniam.

¶ non pōt vti pallio: niſi intra ſuam puinciam: ꝛ hoc tantum ī miſſaꝝ ſolemnijs. c. di. palliū tibi ꝛ. c. contra moꝛem.

¶ archiep̄s debet p̄matibus obedire. xcviij. di. c. i.

¶ ep̄i vocati ſunt in p̄tē ſollicitudinis archiep̄i. ix. q. iij. c. i. ꝛ. c. ſe.

¶ archiep̄i intereſt: ep̄m confirmare ꝛ conſecrare. lxiij. di. ep̄i. ꝛ. c. extra. lxv. di. non debet.

¶ ipſius eſt cogere: oēs ſub eo dioceſes vt ī officio diuino decantādo a metropolitana eccl'ia non diſcrepent. xij. di. de his qui.

¶ ep̄i puinciales debent intereſſe electioni ꝛ confirmationi archiep̄i. lxiij. di. metropolitanos. lxvi. di archiep̄s.

¶ archiep̄s nō niſi ī ſua ciuitate: ďbet a puincialib⁹ ep̄is ibidē conuenietib⁹ cōſecrari. li. di. q̄ i aliq̄ i fi.

¶ exceſſus ſuffraganeoꝝ ſuoꝝ pōt punire. xij. di. de his qui. x. q. iij. quia.

¶ di anno ſemel puincialē ſynodū tenet᷑ facere ꝫ ibi ď ſuffraganeoꝝ reb⁹: nil dꝫ extoꝛq̄re. xviij. di. qm̄.

¶ ipi⁹ eſt cās dubias ſuffraganeoꝝ diffinire: alioquin dꝫ eos ſedi aplice trāſmittere. xviij. di. de cōſilijs. vi. q. iiij. ſi inter ep̄os.

¶ archiep̄s non debet iudicare cās eoꝝ q̄ ſubſunt ep̄is: niſi p cōſultationē ꝛ. vł pa ꝑpellationē ad ipꝫ fuerint deuolute. xvij. di. multis vi. q. iij. ſcitote. iij. q. vi. peregrina. ix. q. iij. conqueſtus.

¶ archiep̄s pōt abſoluere: quē ſuus ſuffraganeus excomunicauit oꝛdine non ſeruato. xi. q. iij. ſi ep̄s foꝛte. ij. q. i. nemo.

¶ de his que ſunt vtriq̄ꝫ coīa: archiep̄s ſine conſenſu ep̄i: non debet ſe intromittere. ix. q. iij. c. i.

Itē nec ď his q̄ ſīt ſpālia ep̄i ſic bn̄ficia cōferre ďponere ꝛ excoicare ꝛ huiuſmōi niſi ad ipꝫ fuerit appellatū. ix. q. ij. null⁹ p̄mas. vi. q. iii. ſcitote. ix. q. iii. ꝯq̄ſt⁹

¶ ſi negligēs eſſet ſuffraganeus pꝛemiſſa trina admonitione archiep̄s pōt ſe de aliquibus itromittere. ix. q. iii. cū ſimus: ꝛ. c. p pꝛincipalem.

¶ archiep̄s ſuā puiciā diuidere non pōt nec poſſūt eſſe duo archiep̄i in vna puicia. c. i. di. puenit.

¶ ſolus papa ſuffraganeum a iuriſdictione ipſius eximit. xvi. q. i. frater noſter.

Arma. ¶ arma ꝛ victoꝛie antiquoꝝ patrū ſunt nobis ī exemplū ſpūaliū belloꝝ ꝛ victoꝛiarum. xxiii. q. i. niſi bella.

¶ apli iō tradiderūt eccl'ia legi iudeoꝝ hiſtoꝛias vt p eas ad arma ſpūalia ifoꝛmemur. xxiii. q. i. niſi

¶ contra arma pſecutoꝝ: clericus dꝫ ſe munire armis oꝛationū: ꝛ lacrimaꝝ. xxiii. q. viij. non pila querant ꝛ. c. conuenioꝛ ad me. di. xxvi. c. vltimo

¶ xp̄s. i egiptū ab herode fugiens ꝛ lapidibus iudeoꝝ cedens docuit non arma armis: ꝫ fugam pſequentibus opponi. xxiii. c. i. §. i per totum.

¶ ideo dictū eſt petro conuerte gladium tuum in vaginam: vt pꝛelati ꝛ clerici armis belloꝝ non vtantur. xxiii. q. viii. cū a iudeis ꝛ trib⁹. c. ſe.

Exemplū ibidem in interpꝛetatione monachi.

¶ eccl'ia: cū a paganis ipugnat᷑: non coꝛpoꝛalia arma ſed xp̄m pacientē expectat. xvi. q. iii. poꝛꝛo.

¶ laicis eccleſiam patriam: ꝛ ſocios defenſando licet arma ſumere. xxiii. q. iii. per totum.

¶ p̄latis ꝛ clericis licet laicos hoꝛtari ꝯ inimicos fidei: ꝛ contra oppꝛeſſores. xxiii. q. viii. igit᷑: ꝛc. ſe

Argumentatio. ¶ argumentatio: q̄nq̄ꝫ fit de minoꝛi ad maius. xxxviii. di. ſi in laicis.

Item a maioꝛi ad minus. xxxii. q. v. ſi paulus.

Item a toto ad partem. xiiii. q. v. penal͞e circa fi.

Itē a p̄te ad totū. xxxii. q. iiii. meretrices.

Item a nominis interpꝛetatione vi. q. i. placuit.

Item ab auctoꝛitate. xxxii. q. i. dixit.

Item a ſimili ii. q. vi. qui ſe ſcit. iiii q. i. multi in fi.

Item ab oppoſitis: vel contrariis. viii. q. i. ſciēdū.

Arrogantia ¶ arrogātes dicūt᷑ q̄ garrulitatem auctoꝛitatē putā

tes humiliter neſciunt inferre qđ docent.xlvi.di.
c.i.ꝛ ſeq.xlix.di.hinc ꝛ enim.circa medium.
¶ nihil ē īprudētiꝰ arrogātia ruſticoꝝ.xlvi.di.§.i.

Ars. ¶ ars liberaliū artiū debet diligenter e/
doceri: q: ꝑ eam manifeſtantur diuina mā
data.xxxvij.di.de quibuſdam.

Aſperitas. ¶ aſperitas imoderata cor
rectionē nō inducit nec ſalu
tem.xlv.di.cuꝫ beatus.ꝛ.c.recedite.ꝛ.c.ſincera.
xxiij.q.i.paratus.poſt medium.
¶ neqꝫ multa aſpirate exulcerādi ſunt ſubditi neqꝫ
nimia benignitate diſſoluēdi.xlv.di.diſciplina.
De hacꝰ materia habes vbi agitur de correctio/
ne ꝛ auſteritate.

Auaricia. ¶ auaricia que inſtituit meū ꝛ
tuū: eſt iuri naturali cōtraria:
qđ dictat oīa eſſe cōia.viij.di.§.differt.xlvij.di.
ſicut.xij.q.i.dilectiſſimus.ꝛ.c.duo.
¶ ipſa in terrenis rebus ad ſufferendum aduerſa
fortes facit: in celeſtibus debiles.xlvij.di.oēs.
¶ excecat ratiōnē ꝛ gratius intuet̄ aurū ꝙ̄ ſolem.
xlvij.di.ſicut.ꝛ.xxxvij.di.nōne.
¶ auaricia dicitur idolatria vel fornicatio.xxviij.
q.i.idolatria.q.i.cum omnis.
¶ auaricia facit adulari regibꝰ vt hereditates cap
tent alienas.xxxvij.di.nōne.
¶ hereticꝰ īſcius auaro ſcīēti coequat̄.vi.q.ij.q̄ro.
¶ clericis ꝛ maxie p̄lat̄ ꝓhibet.xxiij.di.his igit̄.i.q
i.cū oēs.viij.q.i.ſūt ī ecclīa.x.q.i.relata.xij.q.ij.
gloria.
¶ clericus aliena rape cōuincitur q̄ ſibi vltra neceſ
ſaria retinere ꝓbat̄.xij.di.c.i.ꝛ.xlvij.di.ſicē hij.
¶ pena auarorum innuitur.xiiij.q.iiij.miniſtri.ꝛ
xvi.q.i.reuertimini poſt me.ꝛ.c.ſe.circa fi.

Audacia. ¶ audacia hūana per leges co
hercet̄ īſtitutas.iiij.di.facte ſūt.

Auctoritas. ¶ auctoritas regalis ꝛ ſa
cerdotalis tenet̄ defendere
res eccleſie.xxiij.q.v.res oēs.
¶ auctoritate ſacra pontificum regitur iſte mūdus
lxxxvi.di.duo ſunt.
¶ plenam auctoritatē habēt rectores ſedis apoſto
lice.xi.di.conſequens.ꝛ.c.ſe.
¶ longeue conſuetudinis nō vilis auctoritas ē: dū
mō canonibus nō ſit cōtraria.xi.di.ꝯſuetudinis.
¶ auctoritati legis cedere debet vſus ſiue cōſuetu/
do praua: maxie ſedis apoſtolice.xi.di.c.i.ꝛ ſe.

Augurium. ¶ auguriū qđ fit ī conſide
ratiōe auiū ad ſciaꝫ futuro
rū ē ex traditiōe maloꝝ āgeloꝝ.xxvi.q.ij.q̄ ſine.
¶ hanc arteꝫ exercere vanitas eſt ꝛ ſupſtitio.xxvi.
q.ij.ſed ꝛ illud.
¶ idolatrie cultus eſt: augurij ſuperſtitionibus im
plicari.xxvi.q.ij.ſed illud.
¶ augurijs deſeruiens eſt ab eccleſia ſeparandus.
xxvi.q.v.augurijs.

Auſteritas. ¶ auſteritas īdiſcreta ī vi/
gilijs ꝛ orationibus reprehē
ditur.de conſe.di.v.non mediocriter.
¶ melius eſt per māſuetudinem peccatores ab erro
re eruere ꝙ̄ per auſteritatē in foueam perditionis
propellere.xvi.di.recedite.
¶ cū auſteritate impant qui ſubditos ſuos nō cuꝫ
tranquilitate corrigere ſꝫ aſpere reflectere feſtināt
xlv.diſt.c.vera iuſtitia.
¶ q: deus benignus eſt: diſpenſator eius auſterus
eſſe non debet.xxvi.q.vij.alligant.

Aurum. ¶ auꝝ hꝫ eccleſia vt egentium ne
ceſſitati: ꝛ ſibi ꝛ captiuoꝝ redēptiō
nibus deſeruiat.xij.q.ij.per totum.c.
¶ ſicut auri fulgor preualet metallo plumbi: ſic pō
tificalis dignitas ꝑualet regū diademate.lxxxvi
di.duo.in fi.
¶ iō xp̄s ſine auro apoſtolos ad predicanduꝫ mi/
ſit vt ipſis ſubtraheret cām litis.xi.q.iij.ira.
¶ cū epiſcopatus auro emitur: anima perditur.i.
q.i.cum ordinaretur.
¶ gratius intuet̄ cupidus auꝝ ꝙ̄ ſolē.xlvij.di.ſicut
¶ auro cito violatur iuſtitia.xi.q.iij.pauper.

Auxilium. ¶ auxiliū eccleſia cōtra ho
ſtes nō ꝓ vltionē ſꝫ ꝓ defē
ſioneꝫ pōt petere a ꝑncipe.xxiij.q.iij.maximianꝰ
¶ vt eccliā pacē adipiſcat̄ vt aliqꝫ vtilitati multo
ruꝫ ſeruet̄ ſicut paulus apl̄us fecit: vtile ē petere
auxiliuꝫ.xxiij.q.iij.lex differentie.poſt medium.
¶ ep̄i tenent̄ mutuo ſibi prebere auxiliuꝫ pro pace
terrarum facienda.xc.di.precipimus.ꝛ.c.ſe.
¶ infirmante ep̄o ipſi vicini in his que ſpectant ad
officium pontificale auxiliū debent ferre.vij.q.i.
pontifices.ꝛ.c.ꝙ̄uis.
¶ ſacerdos qui fuerit de collegio ſi in aduerſitate
ſue eccleſie ab auxilio ſe ſubtraxerit magis ſciſma
ticus ꝙ̄ ſacerdos iudicabitur.iij.q.i.nulli.
¶ in preſenti vita conſiliorum ꝛ orationū mutua
auxilia poſſunt fieri.xiij.q.ij.in preſenti.de pe.di.
vi.§.i.ante mediū.de conſe.di.iiij.queris.
¶ oppreſſis non ferētes auxilia cū poſſint peccāt.
xxiij.q.iii.c.oſtendit.ꝛ.c.non inferenda.
¶ in damnuꝫ alterius nulli auxilium eſt dandum
xxiiii.q.v.deniqꝫ.
¶ malefactoribus auxilia non ſunt ferenda.xxi.q.
v.per totum.
De hac materia require in ti.de adiutorio.

Aſtrologia. ¶ aſtrologia q: nihil cō
fert ad ſalutē ſꝫ potiꝰ mit/
tit ī errorē a quibꝫ fideli ē poſtponēda.xxxvii.di.
legimus.§.ſed ꝛ ꝯtra.xxvi.q.ij.illud qđ.circa fi.

Babilon. ¶ babilonis filia aīa
ē: c dicit̄ ꝓ lubricas co/
gitationes filia dei eſſe deſinit.de pe.di.
iii.cuꝫ in ſalicibus.
¶ amiſſio glie ꝟginalis deſignat̄ ī ignominioſa d
ſtructiōe babilonis.xxxii.q.ſi paulꝰ.poſt mediū.
¶ ignis q̄ ꝑ ſeptuaginta ānos babilonice captiuita
tis vixerat: Jaſone vendēte ſacerdotiū in deteſta
tione ſimonie extinctus fuit.i.q.i.ſicut eunucus.

Balaam. ¶ balaam q̄ ꝓ mercede iniquitatis ad aſina corripit̃ ponit̃ in exemplū ꝙ prelatus ꝓpter culpā a ſubdito: ⁊ doctus ab indocto poteſt argui·ij·q.vij. ſecuti, ⁊.c. nos ſi incōpetenter·⁊.c.paulus.el ſecūdo.

Balneare. ¶ balneare ſe pfectis ⁊ religioſis licet.xxiiij.q·i.omnis·

¶ i die dñico balneuȝ conceditur dūmodo non fiat p voluptatē: ſed ꝓ neceſſitate·de conſe.di·iij·pueniſt

Balſamus. ¶ balſam⁹ a clericis ſicut criſma vel baptiſm⁹ nō dȝ vendi·i.q.i.dictū eſt ſolere.⁊.c. quibuſdam.

¶ epi de facultatibus eccleſie balſamuȝ tenent̃ cōparare·i·q.i.ſtatuimus.el primo.

¶ epus qui balſamuȝ benedictum vendit ſimoniā cōmittit ⁊ dānationem perpetuā incurrit,i·q.i. placuit vt nullus epiſcoporum·

Baptiſmus. ¶ baptiſmus triplex.ſ. ſalutare ſpecificat̃; videlicet fluminis; flaminis; ⁊ ſanguinis. de conſe.di. iiij·baptiſmi·⁊.c.cathecuminum.

¶ tūc ꝓdeſt ſanguis vel flamis cū baptiſmū flumis nō ɔtēpt⁹ religiois ſȝ articulis neceſſitat̃ excludit de conſe·di·iiij·baptiſmi vicē·§.quātum itaqȝ.

¶ latro baptiſmo flumis ⁊ ſanguinis baptizatus eſt quādo xp̄m in cruce cōfeſſus ē·de pe·di·vij·nullus expectet.circa principium.§.vltimo.

¶ baptiſmus fluminis ſumpſit ſimpliciter virtutē ex paſſione xp̄i. de conſe.di.iiij.proprie.

¶ pharaon in aqua ſubmerſus deſignat ꝙ diabolus oēs vires amittit in aqua baptiſmatis. de cōſe. di·iiij·nec quēꝙ. ante fi·

¶ baptiſmi eſt multiplex prerogatiua: videlicet q: poteſt ſuſcipi ſine alijs ſacramentis; ſed non alia ſine eo.i.q.i.ſiquis per ignorantiam·

Item ꝙ poteſt dari a quocūqȝ quod non alia.xxxij. di.preter.§·verum·⁊·§·porro·per totum·

Item q: eſt fundamentū ⁊ ianua aliorum ſacramentoruȝ·de conſe·di.iiij·cum itaqȝ in fi·

Itē q: ſine eo ſal⁹ nō habet̃.ð ɔſe·di·iiij.firmiſſime.

Item q: per ipſum originale; mortale ⁊ veniale peccatum remittitur; non ſic per alia.de conſe.diſt. iiij.regenerante·⁊.c.ſine penitentia·

Itē carnes eo nō pōt q̇s ɔ̄bere cū xp̄iana·xxviij.q· i.caue.

¶ ſine inuocatione trinitatis non eſt baptiſmus·ð conſe.di.iiij.ſi reuera.⁊·c.in ſinodo·

¶ verus ē baptiſmus lȝ ꝑ iperitiā verba ſubſtātialia corrupte ꝓferant̃.de conſe·di·iiij. retulerunt.

¶ accedit verbuȝ ad elementū ⁊ fit baptiſmi ſacramentum.i·q.i.detrahere.

¶ non meritis miniſtroꝝ ſed virtus xp̄i in baptiſmo operatur.de conſe.di·iiij.baptiſmus.

¶ caracter baptiſmi non perditur ꝑ peccatū.i·q.i. quod quidam·ante medium.xxxij.vij.q.licite.

¶ baptiſmus paruulis valet ad ſalutē ēt ſi non recta intētione ferat̃.de conſe.di·iiij.non illud·

¶ i dō baptiſmo ſpūalr renaſcit̃ hō ⁊ mēbrū xp̄i efficit̃.ð ɔſe.di.ij.q: paſſus·circa fi·⁊ di·iiij.ad hoc.

¶ nullus poteſt ſaluus fieri ſi contēnit baptizari. xv·q·i.§.firmiſſime.

¶ i hoc ꝙ xp̄s mūdus a pctō baptizari voluit: exēplū baptizādi nobis in peccato nat̃ dedit. de ɔſe. di·iiij.ſi baptizata eſt.⁊.c. non regenerabantur.

¶ apoſtoli fuerunt baptizati tempore xp̄i. de ɔſe. di·iiij.quando non recolis.⁊.c·ſe.

¶ ver⁹ baptiſm⁹ non tm̄ ɔſtat i oblatione corpis ꝙ tm̄ i fide cordis: ⁊ baptiſmus delet non ſolū originale ſȝ ēt actuale pctūȝ.ð ɔſe. di. iiij·regenerāte.

¶ excepta neceſſitate baptiſmus a ſacerdotibus ð bet dari. xciij.di. diacones·de conſe. di·iiij·ɔſtat

¶ baptizandos cathecizādi ⁊ exorcizādi dȝ pueniſt re officium. de cōſe.di.iiij·ſiue paruuli vſqȝ ad.c. venit ſacerdos·

¶ expoſitio ſignoꝝ ſufflationū ⁊ vnctionū ⁊ quoꝝlibȝ alioꝝ q̄ i exorciſmo ⁊ cathecīſmo gerit̃: ponit̃ de ɔſe·di.iiij.poſtea vſqȝ ad.c· venit·⁊.c· prima.

¶ interrogatio articulorum fidei dȝ precedere baptiſmum.de conſe.di.iiij.prima·i fi.

¶ baptizandis adultis idicat̃ pnia iterior ⁊ nō exterior.ð ɔſe.di.iiij·oīſ·⁊ duob⁹.c.ſe·⁊·c·ſine pnia

¶ excepta neceſſitate generalis baptiſmus non debet fieri niſi ſtatutis tēporibus.ſ.in paſca ⁊ penthecoſtes·de conſe. di.iiij. nō rōe vſqȝ ad.c·ɔſtat

¶ i primitiua eccleſia non licebat niſi predictis tēporibus baptizare; modo i neceſſitate licet omni tempore ⁊ omni aquā. de conſe·di·iij. celebritatē

¶ antiquitus baptizandus dabat votum ſuum i ſcriptis.ij·q.i.legum.

¶ paruuli ſi ante baptiſmū decedūt ꝓpter originale peccatū dānantur·de conſe. di. iiij·firmiſſime.

¶ ordinatus anteꝙ baptizatus nihil accipit.i·q. i.ſiquis per ignorantiam·

¶ baptiſmus non tollit irregularitatem bigamie. xxxiiij·di·ſiquis viduam.

¶ ſacerdos vadens ad baptiſmū ſemꝑ criſma dȝ portare ſecuȝ. de ɔſe.di·iiij·nullus miniſtrorum·

¶ adulti fidem ſuam ante baptiſmuȝ debent profiteri de conſe. di.iiij.prima.

¶ paruulis prodeſt fides offerentium·de conſe·di. iiij.illud perſcrutari·⁊.c.hi.qui apud.

¶ perfidia parentum non obeſt baptizandis ſicut fides prodeſt·de conſe.di. iiii.queris a me.

¶ monachi in ſuis monaſteriis baptiſteria habere prohibentur.xviii·q·ii.pridem.

¶ non lȝ monacho baptizare vel pueros de baptiſmo ſuſcipe.xvi.q·i·placuit cōi.⁊·c.ex auctoritate

¶ nō lȝ abbati vl̃ monacho ð baptiſmate alios ſuſcipe nec ɔmatres hr̃e. ð ɔſe.di·iiii. nō lȝ·⁊ .c. ſe.

¶ i neceſſitate licite recipit̃ baptiſm⁹ a q̄cūqȝ·xxiiij. q.i·ſi quē·xxxij.q·iiii·iſte.§.ſe.ð ɔſe·di.iiii.ɔſtat·

¶ ēt ſi in neceſſitate a patre conferat̃ carnali; non iō pat̃ i matrionio ſuo īpedit̃·xx·q·i.ad limina.

¶ a pagano vel iudeo ſi i forma eccleſie datur ver⁹ eſt baptiſmus.de conſe·di·iiii·romanus.

¶ a ſciſmatico heretico ſi i forma eccl'ie dat̃ ſimilr

recipit.i.q.i.dictū ē a dño.§.qḋ vo.cū duob⁹.c.ſe
Q a q̄cūq̄ꝫ malo ꝛ pu̾ſo hoīe dūmō non pu̾ſe dat̃ recipit̃.xix.di.ſꝫ.ḋ ꝯſe.di.iiij.ſi inf.ꝛ duob⁹.c.ſe.
Q q̄libꝫ baptizat̃ q̄s in fide dantis:cū.ſ.fidelis ad ultus baptizat infanteꝫ.de conſe.di.iiij.conſtat.
Q baptizat̃ quis i fide tantū accipiētis:vt cū adultus ꝯu̾tit⁹ recipit ab īfideli.i.q.vij.q̄ in qualibet.
Q baptizat̃ q̄s i fide tm̄ p̄rinoꝝ cū paruul⁹ fideli p̄ſentat̃ heretico baptizandus.i.q.iiij.placuit.
Q q̄ ab hereticis ſciēter baptizant̃ q: tūc nihil grē receperūt p̄ ipoſitionē manus ſūt ecclie reconciliandi.i.q.i.qḋ quidam dicūt.ḋ cōſe.di.iiij.ꝙuis.
Q baptiſm⁹ ſiſatorie vl̄.p̄ ſanitate tpali accept⁹ verus eſt nec reiteratur.de conſe.di.iiij.ſolet etiam.ꝛ duobus ca.ſeq.
Q talis baptiſmus non prodeſt ad ſalutē niſi ſimulatione ceſſante.de cōſe.di.iiij.tūc valere icipit.
Q ſimoni mago q̄ ſimulatorie baptizat⁹ fuit p⁹ nō penituit:baptiſm⁹ nō pfuit.xxvij.di.ꝙ interogaſti
Q baptizans ꝛ de baptiſmo ſuſcipiēs dicitur pater ſpiritualis.xxx.q.i.ad limina.§.filia.
Q baptizandus poteſt ter vel ſemel imergi ſm̄ diuerſas conſuetudines terrarum.de conſe.di.iiij.de trina.ꝛ.v.c.ſe.ꝛ.c.ppter vitandum.
Q totum corpus eſt in baptiſmo imergendū.de cōſe.di.iiij.prima igitur.
Q baptizata muliere pregnāte fet⁹ i ea nō baptizat ḋ ꝯſe.di.iiij.ſi ad miſ.ꝛ duo.c.ſe.ꝛ.c.ſi baptizata
Q i dubio q̄ſq̄ꝫ baptizari dꝫ.ḋ cōſe.di.iiij.puulos.
Q non baptizatus baptizandū non poteſt de fonte ſuſcipere.de conſe.di.iiij.in baptiſmate.
Q baptizatuꝫ nō dꝫ plures accipere ꝙ vnus.de cōſe.di.iiij.non plures.ꝛ.c.in cathezilmo.
Q decens ē lꝫ non ſit p̄hibitum coniuges ſimul alteri⁹ pueꝝ de baptiſmo nō leuare.xx.q.iiij.ꝙ aūt.
Q vno coniuguꝫ ſuſcipiente puerum alterius i baptiſmo vterq̄ꝫ feciſſe iudicatur ꝛ vterq̄ꝫ cōpater efficitur.xxx.q.iiij.ſciſcitatur.ꝛ.c.aquis.
Q an valeat reddere debitū mulier q̄ ꝓpriū filium leuauit de baptiſmo.vide.xxx.q.i.per totum.
Q in baptizatis manet concupiſcentia:licet attenuata.de conſe.di.iiij.per baptiſmum.
Q paruuli adulti facti tenent̃ ad fidē quā p̄ipis offerētes ſpopōderunt.de conſe.di.iiij.paruuli.
Q hij q̄ p baptizandis in baptiſmo ſpopōderunt tenentur eos ſimbolū ꝛ orationem dñicam ꝛ alia bona informare.de conſe.di.iiij.vos ante omnia
Q adult⁹ i īfirmitate baptizat⁹ q: ex neceſſitate vid̄tur feciſſe:nō dꝫ ordinari.lxij.di.ſiq̄s i egritudie
Q q̄ ſciēter baptizātur deū abnegare dicūtur ꝛ per multā pniam reformant̃.ḋ conſe.di.iiij.eos quos
Q catholicū rebatizare ſcienter manifeſtiſſimū ſcelus eſt.de conſe.di.iiij.rebaptizare.
Q preſciſi ſiue aliter apoſtatātes in fide non ſunt rebaptizandi ne fiat iniuria caracteri imperatoris.xxiij.q.vij.quēadmodum mēbrum.
Q rebaptizatus irregularis efficitur ꝛ punitur.de conſe.di.iiij.qui bis.ꝛ.c.ſe.
Q rebaptizatus etiam ignorãter non debet ꝓmoueri.li.di.qui in aliquo.l.di.confirmādū ē.i ſi.

Beatitudo. Q beatitudo paradiſi celeſtis a nemie extra eccliaꝫ poſito percipitur.de conſe.di.iiij.ecclia paradiſo
Q beatitudo eſt reuelatio glorie magni dei ꝛ ſaluatoris dñi noſtri ieſu xp̄i.de conſe.di.v.ieiunium.
Q beatitudo eterna ſolūmodo mēbris xp̄i parat̃.ḋ pe.di.i.ois qui non diligit.

Belluꝫ. Q bellū i hac vita duplex exercet̃ ſ.carnale ꝛ ſpūale.xxiij.q.i.niſi.
Q a pfectis bella carnalia non ſunt ꝑagenda ſꝫ aie certamina contra ſpūales aduerſarios deſudanda.xxiij.q.i.niſi bella.
Q apoſtoli ideo tradiderūt legi in ecclia hyſtorias iudeoꝝ vt p bella ipſoꝝ que geſſerunt ad bella ſpiritualia iformemur.xxiij.q.i.niſi bella.
Q ideo bella carnalia plerūq̄ꝫ gerunt̃ vt ad pietatis iuſtitieq̄ꝫ ſocietatē victis facilius conſulatur.xx.q.i.paratus.in ſi.ꝛ.c.apud.
Q ſicut antiq̄s ducib⁹ cōceſſuꝫ fuit bellare ſic ꝛ modernis dūmodo nō bellēt deſiderio fundēd. ſanguinē ſꝫ rēpuplicā p̄ fide xp̄i ampliando.xxiij.q.iiij.ſi non.ꝛ.c.diſplicet.ꝛ.q.i.noli.
Q dicitur iuſtum bellū quid ſit multipliciter innuitur.xxiij.q.ij.per totum.
Q iuſtū bellū dicit̃ intuitu precipiētis qui ipſius ordinariam haber poteſtatē.xi.q.iij.iulianus.
Q iuſtū bellū ītuitu obediētis vt ſit talis q̄ h̄ obtēpare debeat.xxiij.q.i.q̄d culpat̃.ꝛ.q.viij.cōuenior
Q iuſtū bellū dicitur intuitu illius contra quē ſit ſi meruit.xxiij.q.ij.c.vl.ꝛ.q.v.de occidentis.
Q iuſtū bellū dicit̃ intuitu eius ꝓpter qḋ fit:puta ꝓpter iniuriam ꝓpulſandā vel vindictā inferendaꝫ.xxiij.q.v.cum homo.
Q iuſta bella p pacis ſtudio gerūt̃ vt mali coerceātur ꝛ boni ſubleuētur.xxiij.q.i.apud veros.ꝛ.q.iiij.diſplicet.
Q itētio mala licitū bellū facit iniuſtū.xxiij.q.i.militare.
Q non pax queritur vt bellū exerceatur:ſed belluꝫ geritur vt pax acquiratur.xxiij.q.i.noli.
Q capto hoſti in bello eſt miſerādum dūmodo futurum periculum non timeat̃.xxiij.q.i.noli.in ſi.ꝛ.q.iiij.eſt iniuſta.
Q ſaraceni bellātes cōtra xp̄ianos iuſte a xp̄ianis impugnātur iudei vero q: huiunt patienter ſuſtinentur.xxiij.q.viij.diſpar.
Q. poſſeſſiones eccleſiarum materiali gladio de mādato eccleſie defendi debent.xv.q.vi.auctoritatem.xxiij.q.iij.maximianus.
Q. bella p eccl̄ia ſumpta ꝛ cōtra excōicatos ꝛ īfideles meritoria ſunt.xxiij.q.v.omniū:ꝛ duo.c.ſe.ꝛ q.viij.vſq̄ꝫ ad.§.ecce.q.iiij.ſicut excellentiam.
Q morientes i bello eccleſie ſaluātur.xxiij.q.v.omnium.ꝛ.q.viij.omni timore.
Q. an ep̄o liceat ad bellū proficiſci ſine licētia pape xxiij.q.viij.ſi vobis.ꝛ.c.ſi quis epiſcopus.

Q i hoc ꝙ moyſes alijs pugnātibꝰ nō ſe imiſcuit ſʒ orauit: exēplū dedit ꝙ p̄lati bellare non debēt nec bellis interesse. xxxvi. di. ſiq̄s vult. xvi. q. iij. porro xxiij. q. viij. §. i. cū tribꝰ. c. ſe. ⁊ c. conuenior.

Q p̄lati ꝓ poſſeſſiōes tpales p̄ncipibꝰ ſecl̄i obnoxij ſūt tributa belloꝝ ſiue aliaꝝ reꝝ exoluere. xxiij. q. viij. §. ecce. ⁊ c. ſe. vſq̄ ap. . q̄uis. ⁊ c. ſi vobis. i.

Benedictio.

Q benedictio ſolēnis ſuper plebē tm̄ dat̄ ab ep̄is xxvi. q. vi. miniſtrare. d̄ ꝯſe. di. i. cū ad celebrādas

Q non ſolēnis pōt dari a ſacerdote celebrāte p̄ſēte ep̄o: ſʒ nō ſine eius mādato. xxi. di. deniq̄.

Q ep̄us explecto officio debet dare benedictionem. de con. di. v. conuenit.

Q lecturis lectionē bn̄dictio dʒ dari. xxi. di. dēniq̄.

Q ſacerdotis eſt benedicere; ſʒ dei eſt effectū benedictionis tribuere. i. q. i. dictū eſt a domino.

Q conſequēs non ē vt presbyter alijs benedicat ꝗ ſua vulnera non curat. xxviij. di. presbyterū.

Q minor maiori bn̄dictionē non dʒ dare. xxi. di. deniq̄.

Q die dn̄ica ppl̄s d̄ miſſa an̄ bn̄dictionē ſacerdotꝭ egredi nō p̄ſumat. de con. di. i. miſſas die. ⁊ c. ſeq.

Q ppl̄s nō dʒ detrahere ſacerdotibꝰ a quibꝰ capit bn̄dictionē. vi. q. i. ſacerdotes. xxxviij. di. ſedulo.

Q coniugiū nō benedicit̄ a ſacerdote niſi virgo cōtrahat. xxxij. di. feriatim.

Q ſpōſus cū ſponſa ob reuerētiā bn̄dictionis p̄ma nocte dʒ in v̄ginitate p̄manere. xxiij. di. ſponſus.

Benefacere.

Q benefit ēt īuitis ꝗ rū vtilitati potꝰ cōſulitur ꝙ voluntati. xxiij. q. i. paratus. poſt me. xlv. di. ⁊ qui emendat.

Q benefacit qs latroni mēbra auferēdo q2 hoc cogitur a malo opere ceſſare. xxiij. q. iij. ſiquis.

Q medicus benefacit frenetico ipſum ligādo: ⁊ pater filiū indiſciplinatū caſtigando lʒ ipſis inuitiſ xxiij. q. iiij. ipſa pietas. ⁊ c. ſe. q. i. c. partus. ante fi. v. q. v. non omnis. ⁊ c. ſe.

Q benefacere non dʒ quis alicui in dānum alterius xiij. q. v. deniq̄. ⁊ c. forte.

Q clericis maxime deo ſeruientibus benefieri d̄bet xi. q. i. xp̄ianis. xij. q. i. quia tua.

Q ꝗ nō ex amore ſʒ timore benefacit reputat̄ nō facere. xxiij. q. v. ad fidē. xxxij. q. v. ſicut eim. de con ſe. di. v. quicquid. lxxxvi. di. non ſatis.

Q bn̄facienti ſi ex hoc aliq̄d malū p̄ter ſuā volūtatē cōtigerit nō iputat̄. xxiij. q. v. de occidēdis. in fi.

Beneficium

Q bn̄ficia eccl̄ie danda ſunt clericis q̄bus parētū bona nō ſuffragant̄. i. q. ij. clericos. ⁊ c. ſe.

Q illis debent̄ clericis ꝗ in eccleſia vigilāter deſeruiunt. i. q. ij. clerici. lxxxvi. di. non ſatis.

Q qui parentū bonis ſuſtētari poſſunt ſi beneficia eccleſiaſtica ſuſcipiūt ſacrilegiū ꝯmittunt. i. q. ij. clericos. ⁊ c. ſe. ⁊ c. ſiquis.

Q prelatus in beneficio conferendo potius debet attendere vite meritum ꝙ conſanguinitatis gradum. viij. q. i. moyſes.

Q ſicut aīa non viuit corporaliter ſine corpore: ſic eccleſia non proficit ſine beneficijs corporalibus. i. q. iij. ſiquis obiecerit.

Q ꝓ beneficio eccleſiaſtico non paſtillū nec aliud ꝗ̄ tūcūq̄ minimū dari dʒ. i. q. iij. ſiquis obiecerit.

Q illi qui emūt vel vendūt eccleſiaſtica beneficia ſimoniā incurrunt ⁊ beneficio fruſtrant̄. i. q. iij. ſiquis dator. ⁊ c. ſe.

Q q2 beneficia eccleſiaſtica dn̄i dei ſunt: ideo vendi non poſſunt. i. q. iij. ſaluator. ante me.

Q clerici crimīnoſi beneficijs eccleſiaſticis ſunt priuandi. lxxxi. di. ſiquis amodo.

Q presbytero irregulari beneficiū ſuū eccleſie ex diſpenſatione conceditur. l. di. ſtudeat.

Benignitas.

Q benignitas nimia n̄ dʒ reſoluere ſubditos nec nimia aſpitas exulcerare. xlv. di. diſciplina. ⁊ c. ꝗ ſincera. ⁊ c. lʒ nōnūq̄. ⁊ c. ſunt namq̄.

Q multa agēda ſunt cum inuitis quadam benigna aſperitate. xxiij. q. i. paratus. circa fi.

Q benignitas ſeruanda ē in correctione. xxij. q. iiij ꝙ xp̄s. xlv. di. lʒ nonūq̄.

Bigamus.

Q bigamus ad ordīes digi non pōt. xxxi. q. i. qūo. xxxij di. feriatī. xxxiij. ⁊. xxxiiij. di. per totum.

Q per bigamiā q̄libet irregularis efficit̄. xxxij. di. maritū. xxxiiij. di. cognoſcamus. ⁊ c. ſe.

Q bigamus non debet irregularitatē bigamie ante contracte. xxxiiij. di. ſiquis viduā. xxvi. di. acutius. ⁊ c. vna. xxviii. q. iij. acutius.

Q bigamus non promouet̄: hoc eſt ꝓpter defectū ſacramēti. xxvi. di. acutius. ⁊ c. vna.

Item ꝓpter prerogatiuam ſacerdotalis dignitatis. xxvi. di. vna. ⁊. §. bigamus.

Item ꝓpter ſuſpitionem future incōtinentie. lxxxii. di. propoſuiſti. in fi.

Item q2 talis qui matrimonia frequētauit non pōt eſſe orator caſtitat̄. xxvi. di. vna. ⁊. §. bigamus.

Q an ille ſit bigamus ꝗ duxit ī vxorē quā priꝰ coitu fornicario corrupit v̄ginē. xxx. q. v. q̄lis. xxiiii. di. precipimus. li. di. qui in aliquo. xxxii. di. nemo. xxxiii. di. maritum.

Q ille nō ē bigamꝰ ꝗ duxit ſponſā alterius; nō tn̄ carnaliter a primo cognitā. xxxiiii. di. valentino

Q bigamus reputatur qui vxorē ſuā poſt adulteriū ī ſciēter cognoſcit. xxxv. di. ſi cuius. ⁊ c. ſe.

Q qui contrahit cū corrupta de facto lʒ contrahere non poſſit de iure: tamē bigamus reputatur. xxviii. di. presbyter.

Q qui credēs ſe cū v̄gine contrahere inuenit eam cognoſcēdo corruptam: bigamus reputatur: nec d̄bet promoueri. li. di. qui in aliquo.

Q cū bigamo pōt diſpēſari ⁊ faciliꝰ ī ordine ſuſcepto ꝙ ī ſuſcipiēdo. l. di. quicūq̄ penitēs.

Q clericus per bigamiā irregularis effectus retinet priuilegium clericale. xxxiiii. di. lector.

De bigamia require vbi agitur de ordine ⁊ vbi

agitur de diſpenſatione.

Blaſfemus. ¶ blaſfemās deū dꝫ penis debitꝭ ſubiacere. xxiij.q.iiij.nō inuenitꝭ.xi.q.iij.iparatores.xxv.di.qꝭ.

¶ ille in ſpūm ſanctū blaſfemat q̄ ſacris cānonibꝰ derogat.xxv.q.i.violatores.

¶ verbū dn̄i tunc blaſfematꝭ cum contēnitur.xxxiij q.v.cum caput.

¶ michael angelus qui diabolo noluit inferre blaſphemiam ponitꝭ in exēplū ꝙ a maledicitione puri eſſe debemus.xxxiiij.q.iij.ſi igitꝭ.

¶ blaſfemantes baptiſmū xp̄i per poteſtates ꝺbēt puniri.xxiij.q.iiij.quando.

¶ blaſfemantes exēplo apoſtoli per excōicationeꝫ ſathane debent tradi.xxiiij.q.iij.apoſtolice.xxiij q.iiij.qui peccat.ante medium.

Bos. ¶ bos ⁊ aſinus tūc ſimul ad arandum coniūguntur q̄do diuerſe ꝓfeſſionis homines i vno officio ſimul ſociantꝭ.xv.q.vij.inoua

¶ deo ꝓ ſō cura non ē de bobus; q꞉ facta brutorū de his non diſcutit.xv.q.i.c.firmiſſime.§.ex eo.

Brutuꝫ. ¶ brutis aīalibus eo ꝙ ratione careant; peccatum non imputatur.xv.q.i.firmiſſime.§.ex eo.

¶ in lege bruta aīalia peccatis hominū ſordidata iubentur interfici; non ꝑꝑ peccatū ſꝫ q꞉ replicant memoriam facti.xv.q.i.mulier.

Caim. ¶ caim q꞉ ꝑuaricationē ꝓpter fratricidiuꝫ incurrit ſentenciam maledictionis reportauit.xxiij.q.iij.cum ergo.§.ſed qui.

¶ deus deſpiciendo munera caim quādo dānauit fratriciniū mēte concepit quaſi opere adimpleſſet de pe.di.i.nunquid.

¶ caim qui peccatum fratricidij negauit indignꝰ temporali pena fuit.de pe.di.iij.iudas.

¶ abel eſſe rēnuit quem caim malicia non exercet.xxiij.q.iiij.hec autem vita.

Cham. ¶ chaꝫ qui ex eo ꝙ patris verēda nō operuit maledictꝰ ē; ponitꝭ i exemplū ꝙ maiorē dānationē icurrūt q̄ ſpūalibus patribus nō ꝺferūt.ij.q.vij.ſacerdotes ⁊ reliq̄.⁊.c.ſnia.⁊.c.plerūq꞉.xv.q.v.de crimine.

Calculus. ¶ calculus ē carbo quo purgatus ē yſaias propheta.viij.q.i.in ſcripturis.in fi.

Item calculus eſt determinatio ſnie.vi.q.iiij.ſi iter

Calix. ¶ calix ⁊ platena nullo modo debēt eſſe de ligno ſicut in primitiua eccleſia ſed ex auro vel argento vel ſaltem ſtāno.de con.di.i.vaſaꝭ.⁊.c.⁊ calix.

¶ ideo ꝓhibetꝭ ne fiat calix de ligno q꞉ poroſum ē.

Item nec de vitro q꞉ fragile eſt.

Item nec de cupro q꞉ prouocat vomitum.

Item nec de auricalco ꝙ contrahit rubiginē.de cōſe.di.i.vaſa.⁊.c.⁊ calix.

¶ ſacerdotibus ſolēniter cū miniſtris celebrantibus non licet calicem tollere niſi ipſis per diacones porrigatur.xciij.di.diaconi ſunt.

Calumnia. ¶ calūniari ē falſis criminibus intendere.ij.q.iij.ſi quem.§.notandum.

¶ inconſultus calor ex īpetu mētis proueniēs calūnie vitio caret.ij.q.iij.ſi quem.§.notādū pꝰ me.

¶ calūniātes ad vindictā paſcit ſimilitudo ſupplicij.ij.q.viij.quiſq̄s.v.q.vi.q̄ calūniaꝫ.⁊.c.ſe.

¶ veſtis nō ꝑꝑ neceſſitatē ſꝫ ꝑꝑ venuſtatem accipitꝭ elationis habet calūniam.xxi.q.iiij.c.i.

Cānon. ¶ cānon grece: latine regula nuncupatur.di.iij.cānon.

¶ ſancti patres cānones diuino iſtinctu ſanxerunt.xxiij.q.ij.hoc ipſum.xxv.q.i.violatores.

¶ liber cānonuꝫ apoſtoloꝝ iter apocrifas ponitꝭ.xv.di.ſancta romana.xvi.di.cānones.

¶ violare cānones patrum eſt ſpūm ſanctum blaſfemare.xxv.q.i.violatores.

¶ ſm cānones eccleſie romane tenētur viuere alie eccleſie; q꞉ ab ipſis habent principium.xi.di.nolite.

¶ qui cānones tamē catholici ab omnibus ſunt recipiendi ⁊ qui non.xvi.di.per totum.xx.di.de libellis.⁊.duo.c.ſeq.

¶ ſi cānones ſibi quādoq꞉ contradicūt: illis eſt ſtādum quorum antiquior ⁊ potior eſt auctoritas.xxxiij.q.ij.hoc ipſum.

Canonici. ¶ canonici canonice viuere debēt.de cōſe.di.v.oibus.

Cātus. ¶ cantus eccleſie iuentus eſt vt ad compūctionem vocet animos audiētiuꝫ.xxi.di.cleros.ante fi.de conſe.di.v.non mediocriter.

¶ i eccleſia deuotione cordis eſt cātandum ⁊ theatrales cātus non ſunt exercendi.xcij.di.cātantes de conſe.di.v.non mediocriter.xxxv.ij.di.ſedulo xij.q.i.quia.

¶ ſm ſolēnitatem temporum cātus eſt exercēdus.xxv.di.perlectis.ante finem.

¶ plerumq꞉ dum in cantando ad fauorem populi blanda vox queritur: cōgrua vita deſeritur.xcij.di.in ſancta.

¶ gloria in excelſis: ⁊ alleluya: non ſemper eſt cantādum.de conſe.di.i.hi.duo.

¶ diaconi romane eccleſie quia ſolemnioribus officijs debent deſeruire: cantare tempore officij ꝓhibentur.xcij.di.in ſancta.

¶ clericus vel preſbyter inter epulas menſe cātans eſt excomunicandus.xxii.q.i.clericum.

¶ clerici cetibus non miſceantur vbi amatoria ⁊ turpia decantantꝭ.de con.di.v.nullus p̄ſbyteroꝝ.

¶ ꝑꝑ feſtū paſce ⁊ pēthe.cū tres pſalmos ad nocꝭ.caniꝰ ꝑ totū āนū ſi feſtū ē nouē: ſi ꝓ feria duodecī pſalmos recitamus.de con.di.v.in die.

¶ nemo dꝫ obedire ep̄is vꝭ abbatibꝰ cū mādāt cātari miſſas ꝓ hēticꝭ.xi.q.iii.ſiq̄s ep̄us aut abbas De hac materia habes vbi agitur de miſſa; ⁊ vbi agitur de officio.

Caput. ¶ caput ſequi debent membra.xij
di non decet.xii.di.nolite de conſ.
di.iii.celebritatem.

¶ indecens eſt ſi membra perfectiora ſunt capite
.lx.diſ.miramur.

¶ capite langueſcente facilius membra corporis iſi
ciūtur.vi.q.i.ſunt plurimi.§.vez.ꝛ.c.ex merito

¶ totum corpus morbus inuadit: ſi langor in capi
te curatus non fuerit.ii.q.vii.ſicut.inquit.

¶ caput dicitur romana eccleſia.xxi.diſ.c.i.ꝛ ſe.
iij.q.vj.dudum.

Caracter. ¶ caracter ī baptiſmo īpmit
xxiij.q.iiij.diſplicet cir.me.

¶ caracter baptiſmi non perditur ex quocunqꝫ pec
cato.xxxij.q.vij.licite.i.q.i.quod quidam ante
me.xxiij.q.iiij.diſplicet circa me.

¶ apoſtate a fide nō ſūt rebaptizādi ne iniuriā fa
ciāt caracteri īpatoris.xxiij.q.vij.quēadmodū.

¶ ſi ſiſmaticus ab heretico vel econuerſo in forma
eccleſie baptizatur.caracterem recipit; de conſe.
di.iiij.quomodo ante me.

Cardinalis. ¶ ſanctus ſiluester pri
mus videtur fuiſſe qui mi
niſtros domini pape collaterales appellauit car
dinales.ij q.v.preſul.

¶ cardinali diacono a ſubdiacono vſqꝫ ad lectores
oēs exhibere debēt honorē.xciij.di.a ſbdiacono.

¶ vacāte ſede apoſtolica epiſcopi cardinales al ijs
ſibi adiunctis debēt ſine dilatione papā eligere.
xxiiij.diſ.in nomine domini.lxx.di.p totum.

¶ ſummus pontifex nō niſi a cardinalib⁹: ꝛ a cle
ricis religioſis ē intronizandus.lxxij.diſ.§.i.

¶ qui ſine canonica electiōe cardinaliū ꝛ clericoꝝ
religioſorum pſentia ītronizatus fuerit nō apo
ſtolicus ſꝫ apoſtatic⁹ habeatur.lxxix.di.c.i.

¶ olim non eligebant papam: niſi pſbyteri ꝛ dya
coni cardinales.lxxix.di.oportebat ꝛ.ij.c.ſe.

¶ cardinales epī.conſecratione papa vice fungun
tur metropolitani.xxij.di.in nomine domini.

¶ cardinalibus conceditur cum alijs clericis ꝛ lai
cis in vaſorem ſedis apoſtolice anathematizare.
lxxix.di.ſiquis pecuniam.

De hac materia habes vbi agit̄ d̄ electiōe pape.

Charitas. ¶ charitas qd ſit d̄ diuerſis
ei⁹ effectib⁹ d̄ pe.di.ij.p totū.

¶ precepta charitatꝭ duo ſūt: ſcꝫ.amor dei.ꝛ amor
proximi.viii.q.i.in ſcripturis ante finem.

¶ vbi charitas ñ ē.ñ pōt eē iuſticia.xxiij.q.i.vbi

¶ qui charitas iuſſa ſpnit deū q̄ charitas ē tanq̄
iudas prodit.xi.q.iij.abijt.

¶ charitas q̄ operit multitudinem peccatorum p
prium eſt donum bonorum.i.q.i.multe ſunt.

¶ qui ſunt in charitate: participes ſunt omnium
bonorum eccleſie.de conſe.di.iiij.eccleſie cari.

¶ tunc perfecta charitas eſt in homine qñ nihil
aliud q̄ xp̄m querit.de pe.di.ij.§.hec q̄ in fine.

¶ verba ſunt poſtponenda q̄ veritatem inflant ꝛ
charitatem vulnerant.xcviij.di.ecce.

¶ non eſt charitas ſed langor vbi mali mores nō
corriguntur.xxiij.q.v.non putes.

Carolus. ¶ carolus īperator pm⁹ voca
t⁹ fuit ab Adriano papa p d̄fē
ſione eccle.lxiij.di.Adrian⁹.xxiij.q.viij.hōratu

Caſtitas. ¶ caſtitas ſiue continentia do
placet q̄ non facit neceſſitas: ſꝫ
voluntas.xxxiij.q.v.tūc ſaluabitur circa mediū.

¶ abſqꝫ caſtitate omnia opera ſunt imperfecta.
xxxiij.q.v.tunc.

¶ caſtitas non aliter q̄ inſpiratiue habetur.xxviij
di.de hijs.

¶ ipſā huāē ē p viā artiſſiaꝫ ꝛ difficilē icedere.xxviij
di.de his: ꝛ.xxxiij.q.v.tūc ſaluabit̄ circa mediū.

¶ pauci caſti ꝛ ſine carnali vitio inueniuntur.l.diſ.
quia tua in fine.

¶ nemo poteſt gloriari ſe caſtum cor habere d̄.pe.
diſ.ij.fugerat ſanctus dauid circa me.

¶ caſtitas mentis non aufertur per violentiam il
licitam corpori.xxxiij.q.v.per totum fere.

¶ non corrumpitur corpus: niſi primum animum
corrumpatur.xxxij.q.v.nō poteſt.ꝛ.v.c.ſequēti.

¶ virgo violenter oppſſa non debet ſe ſacris virgi
nibus coequare.xxxij.q.v.ille.

¶ ſine tactu impudico caſtitas corporis perditur
xxxij.q.v.nec ſolo.

De hoc require vbi agitur de impudicicia.

¶ i virginali.ꝛ viduali caſtitate excellētiā iuenire
āpliorē q̄ i mrīmonio expit̄.xxvij.q.i.nuptiarū.

¶ ordini ſacro caſtitas eſt annexa.lxxxiij.diſ.
cum in preterito: ꝛ.xxxi.di.aliter.

¶ q: tēpore gratie non generis ſucceſſio ſꝫ vite pfe
ctio q̄rit̄: ideo ſacerdotibus cōtinētie caſtitas ipa
tur.xxxij.q.iiij.recurrat.§.hijs itaqꝫ in fine.

¶ clerici orientalis eccleſie ante ſacros ordines ma
trimonio cōiuncti etiā poſt i ſacris cū vxoribus
licite poſſunt ſtare.xxxj.diſtinctione.c.quoniam
ꝛ.hoc autem.ꝛ.c.ſe.xxxij.di.ſiquis.

¶ tēpore ſancti gregorii ſubdiaconi ꝛ ſupra.pre
cepta ē continentia.xxxi.di.ante triennium.

¶ ſicut epiſcopi: ita miniſtri altaris debent eſſe ca
ſti.xxxi.di.lex continentie.

¶ null⁹ ad altaris miſteriū d̄bet accedere niſi caſti
tas ei⁹ āte fuerit a pbata.di.xxxii.āte triēnium.

¶ qui fidem caſtitatis deo vouerunt: irritam faci
endo damnationem incurrunt.xxvii.q.i.c.i.

¶ poſt pfeſſaꝫ cōtinētiā cleric⁹ ſecularis vel mōa
ch⁹ matrimoniū cōtrahere ñ pōt.xxvii.q.i.p totū.

Caſus. ¶ caſum appetit qui ad ſummi loci
faſtigia poſtpoſitis gradibus per
abrupta aſcenſum querit.xlviii.di.ſicut.

¶ malum eſt cadere a propoſito: ꝛ poſtea ſimula
re propoſitum.xii.q.i.certe.

¶ caſus aliorum nullum debet retrahere a bono p
poſito.xvii.q.i.qui bona.

¶ inordinatus zelus ad emendendum ſubditum
deterius interdum facit cadere prelatum.xxiiii.
q.iii.non in perpetuum.

¶ ſepties cadit iuſtus: ⁊ totiens ſurgit. de pe. diſ. iij. ſepties cadit. §. hac in fi.

¶ iuſti vocabulum non amittit qui quotiens cadit tociens ſurgit de. pe. di. iij. §. hac in fine.

¶ timor eterne pene cadere facit per penitentiam de vertice ſuperbie. l. di. quid eſt.

¶ ſi altiſſima ſublimitas cecidit quis cadere non poſſit de pe. diſ. ij. c. opponitur in fine: ⁊. xl. diſ. quelibet.

¶ qui caſu occidunt non eis imputatur. lv. diſ. quis pre l. diſ. qui arborem. xv. q. i. c. vltimo.

Item virgo ſi ceciderit per corruptionem non est qui ſuſcitet eam reintegrando. xxxij. queſtione. v. ij Paulus.

Cathedra. ¶ cathedra non facit ſacerdotem; ſed ſacerdos cathedram. xl. di. multi.

¶ cathedra Petri ſuper quam ſtat eccleſia non eſt deferenda. xcij. diſ. qui cathedram.

¶ prelatis qui ſuper cathedram Petri reſident eſt obediendum. i. q. i. non quales.

Cathedraticum. ¶ cathedraticum dictum ab honore cathedre pontificalis. x. q. iii. c. i.

¶ epiſcopus nomine cathedratici vltra duos ſolidos non debet accipere. x. q. iij illud te; ⁊. c. ſe. ⁊. c. inter ⁊. c. vltimo.

Cauſa. cauſa dicitur proprie illius vel ad quem damnum vel emolumentum ſpectat. i. q. vj. biduum.

¶ ceſſante cauſa debet ceſſare id quod factum eſt propter cauſam. j. q. vij. ex pro remedio.

¶ qui cauſa vtilitatis ad aliam eccleſiam transfertur ad priorem redire non debet. vij. q. i. paſtoralis. §. quod vero.

¶ coniugium quod fit cauſa procreandi ceſſante cauſa non ſoluitur. xxxij. q. vij. tantum.

¶ pendente relatione ad ſuperiorem in cauſa nihil est commutandum. ij q. i. nomine. q. vj. quotiens poſt. ⁊. c. quotiens epi.

¶ non licet epiſcopo cauſam ſanguinis agitare. xxiij q. vltima his a quibus.

¶ epiſcopus nec pro ciuili: nec pro criminali cauſa coram iudice ſeculari est accuſandus. xi. q. i. nullus epiſcopus ⁊. c. ſiquis cauſe.

¶ ſi in mala cauſa pauperi aſſiſtitur tanto ex hoc nequior efficitur. xxiij. q. iiij. ne amiſſo.

¶ epiſcopi viduarum cauſas impenſius fouere debent. lxxxvij. diſ. licet.

¶ ſi iuſtus in cauſam ceciderit potius est ei adiuuandum quam alteri. lxxxvj. diſ. non ſatis.

¶ cauſarum eccleſiaſticarum alia eſt ciuilis; de qua habetur. xiiij. q. ij. ſuper prudentia; alia criminalis; de qua habetur. xvj. q. i. frater poſt me.

Cautela. ¶ cautella laudabilis eſt: in qua non furor ſed ratio totum agit xj. q. iij. illa prepoſitorum.

¶ nihil ad cautellam pertinet eſt obmittendum lxiij. diſ. quanto.

¶ cautella precauet vt inter duo mala leuius committatur. xc. diſ. duo ⁊. c. ſe.

¶ cautella est habenda in cauendo peccato. xli. di. ſepe.

Item in predicando ⁊ docendo. xliij. di. ſit rector ante. me.

Item in regendis ſubditis. xxxix. di. Petrus.

Item pro rebus eccleſie conſeruandis. xxviij. di. de ſyracuſane.

¶ multa ſunt ad cautellam futurorum; vt noui iuris promulgatio. xxiij. di. c. i.

Item ſingularis prohibitio. lxxxix. diſ. decenter. xxiij. q. vltima peſſimam.

Item conditionis per ſcripturam pro eſſio. xij. q. ij longinquitate.

Item ſpecialis libelli conſcriptio. i. q. ij. quotiens.

Item in iuramentorum obligatio: ij. q. vlti. cum aliqui.

Item ſpecialis pro rebus eccleſie cautio. xxviij. diſ. de ſyracuſane.

Cecus. ¶ cecus ideſt indoctus non eſt ordinandus. xlviij. diſ. c. vltimo.

¶ cecus dicitur qui ſuperne contemplationis lucem ignorat. xlviij. diſ. hic etenim.

¶ cecum natum illuminauit Chriſtus. xxviij. q. iij. §. i.

Celebratio ¶ celebratio miſſarum abſque magna neceſſitate non debet fieri niſi in locis ſacris de conſe. di. i. §. i. ⁊. c. ſic.

¶ ſanctius est miſſa carere quam in locis non ſacris ſine neceſſitate cantare vel audire de conſ. diſ. i. ſicut ⁊. c. ſe. ⁊. c. nullus ⁊. c. vnicuique.

¶ nullus debet miſſas celebrare extra eccleſiam ſine licentia epi. de conſ. diſ. i. miſſarum.

¶ epiſcopus etiam magnis per ſonis miſſas celebrari extra eccleſiam cum difficultate debet concedere; de conſ. diſ. i. certum.

¶ qui in calice ligneo vel vitreo nullus debet celebrare. de conſe. diſ. i. vaſa ⁊. c. ſe.

¶ ſacerdoti miſſam celebrare ⁊ non comunicare est peccatum grauiſſimum de conſ. diſ. ij. relatum.

¶ caduco morbo laborans a celebratione miſſarum eſt prohibendus. vij. q. ii. in litteris ⁊ c. ſe.

¶ ſacerdotes propter fortuitos caſus ſine adiutoribus non debent celebrare. vii. q. i. illud.

¶ ſacerdos qui pro defunctis; vt viui moriantur celebrauerit est deponendus. xxvi. q. v. quicunque.

¶ nullo caſu pranſus debet celebrare. vii. q. i. nihil de conſe. diſ. ii. liquido.

¶ ſcienter indigne celebrans hydolatris comparatur. xxxii. diſ. c. preter hoc autem. §. porro.

¶ ſacerdos infamis eſt a celebratione miſſe prohibendus. l. diſ. ſi poſt.

¶ quando quis poteſt poſt nocturnam pollutionem celebrare vel comunicare habet. vi. diſ. teſtamentum

¶ preſbyter non debet celebrare miſſam eo die in altari in quo epiſcopus cantauit: de conſe. diſ. ii. ca. vltimo.

¶ in caſu; vt quando epiſcopus pre infirmitate miſſam non poteſt explere; preſbyter poteſt in eodem altari inceptam miſſam finire. vii. q. ii. nihil.

¶ in paraſceue: ⁊ in ſabbato ſancto non ſunt miſſe communiter celebrande; quia apoſtoli tunc propter metum iudeorum incuſſum non celebrarunt de conſ. di. iij. ſabbato.

De hac materia habes vbi agitur de eucharistia; ⁊ vbi agitur de miſſa.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Cena domini. ¶ cene dñi dies eſt ſolẽniter celebranda de conſe·diſ. iij. litteris.

¶ eo die reconciliantur publice penitentes. l. di. i capitei fine de conſe·diſ. ij. in cena.

¶ illo die ſingulis annis eſt criſma conſecrandum de conſ. diſ. iij. litteris.

¶ in ipſo die eſt tantum ſemel comedendũ; de cõſ. diſ. iij. licet. ꝛ·c. ſe.

Cenſus. ¶ cenſus pro agro eccleſiaſtico a clericis non eſt perſoluendus. xxiij·q. viij. ſecundum.

¶ debitũ tributũ pſone eccleſiaſtice dño tẽporali nõ debẽt denegare. xi. q. i. ſi tributũ; ꝛ. c. ſe. xxiij q. viij conuenio; ꝛ·c. tributum.

Cephas. ¶ cephas dicit Petr⁹. repire in titulo p. quiſqs ꝛ·c. ſe.

Cibus. ¶ cibus corporalis non culpat; ſʒ cibi libido. xli. diſ·quiſquis.

¶ nihil ita ſenſuũ acumẽ opat nec egritudinẽ fugat ſicut cib⁹ digeſtus. de cõſe·di. v. nihil ꝛ. c·ſe.

¶ exceſſus ciboꝝ putreſcere facit corpus ꝛ macerat egritudinem diuturnã. de conſe· di. v· nihil; ꝛ. c· ne tales per totum.

¶ egritudo ex delicatis cibis contracta; per pauperes cibos curatur de conſ. di. v. legimus.

¶ cibũ preſbyteroꝝ ꝛ clericorum debet precedere benedictio infra cibum lectio poſt cibum gratiarum actio·xliiij·diſ·quando autem.

¶ diuites non debent cogi vti cibis pauperum. ne propter conſuetudinem contrariorum infirment xli. di. non cogantur.

¶ nõ ẽ attẽdẽda i paupibus ciboꝝ multiplicitas: vel paucitas: ſʒ animi ſinceritas·xli·di. qd dicit.

¶ ſimiliter vero ẽ de comeſſatione ꝛ conuiuio.

Cimiterium ¶ cimiteria ſunt circa eccleſias ab epiſcopis ab alijs locis diuidẽda ꝛ cõſecranda·xij·q·i·c. i.

¶ propter tumultuationem fidelium cimiteria ſũt amplianda·xij. q. ij. aurum poſt me.

¶ ſicut eccleſie ſic ꝛ cimiterij violator: ſacrilegus dicitur·xvij. q. iiij·ſiquis contumax. ꝛ·c. ſe.

Circunciſio. ¶ circunciſio legẽ non obſeruãti preputium facta eſt·xxij. q. ij·queritur poſt me.

¶ magis valet apud nos baptiſmus ꝙ apud veteres circunciſio. de conſe·di·iiij. qd apud. ꝛ. c. ſe.

¶ circunciſio carnis erat ſignum iuſtificationis ꝛ purgationis ait de conſe. di. iiij·ex quo.

Circunſtãtia. ¶ circũſtãtie attẽdẽde ſunt in factis ꝛ i faciendis. xxiij·q. viij. occidit.

¶ non poſſumus ad veritatem facti peruenire niſi tẽpus pſonã cãm reſpiciam⁹: ꝛ volũtatem ibidẽ.

Itẽ in penitentia facienda vel imponenda circũſtãtie ſunt penſande de pe·di·v·§. i.

Citatio. ¶ citatio debet fieri in ſcriptis. v. q. ij·vocatio.

¶ legitima citatio ẽ q̃ ex amore pcedit ſpatijs tẽporum ad hoc ſtatutis obſeruatis. v. q. ij. preſenti.

¶ citatio debet ſignificare cauſam per litteras vt ad reſponſionem venire valeat preparatus. v·q· ij. ſi primates.

¶ eiecti vel ſpoliati anteꝙ̃ reſtituantur nec citari debent; nec emulis reſpõdere. v. q. ij. ſi primates

¶ non debent iudicari abſentes niſi citati venire contempſerĩt·v. q. ij·relatum.

¶ qui poſt trinam vel poſt vnam peremptoriam citationem nõ cõparuerit cõtumax iudicat. xxiiij. q. iij. de illicita circa me.

Claues. ¶ claues Petrus quando accepit eccleſiã ſanctã accepiſſe ſignificat. xxiiij·q. j. quodcũqꝫ. de pe. di. i. quem penitet.

¶ claues q̃s eccleſia accepit non ſunt contẽnende. xxiiij. q. i·omnibus·xi. q·iij·nemo contennat.

¶ q̃ claue nõ errãte ſoluit vl' ligat in terra erit ligat⁹ vl' ſolut⁹ i celo. x. q. iij. cepiſti·xxiiij·q. i. manet

¶ ligandi vel ſoluendi ſe priuant. qui hanc iniuſte exercent·x. q. iij. c. illud. ꝛ·c. ipſe ligandi·

De hac materia plura inuenies de excomunicatione vbi agitur de ſententia.

Clemẽs. ¶ clemens papa primus: multipliciter commendatur·viij. q. ·ſi petrus·ꝛ. c. oportet·ꝛ. c. clemens.

Clericus. ¶ clericus dicitur a cleros grece qd latine ſors dicitur xij. q·j·c. clericus. xxi·di. cleros in prin.

¶ ideo clerici dicti ſunt; quia in ſortẽ domini vocati ſunt·xij. q·j. duo ſunt.

¶ ab hoſtiarijs vſqꝫ ad ſũmũ ordinẽ cuiuſcũqꝫ dignitatis clericoꝝ noie clerici d'ſignant·xxi. di. cleros·lxxxij. di. clericum·xi. q. i. d' perſona·

¶ ſignum clericale eſt corona raſa in modum ſpere in capite. xij·q. i·duo ſunt·

¶ non tonſurat⁹ p epm ſiue laic⁹ ſiue monachus in miſſa publice legere non debet·lxix. di. quoniaꝫ·

¶ clerici comã nutrire non debent·ſʒ deſup caput in modũ ſpere tondere·xxiij. di. p̃hibere·

¶ clerici cõfeſſionẽ ſuã i habitu ꝛ in ceſſu·ꝛ in moribus repreſentare d'bẽt. xli. di. cleric⁹. xxiii. di·his igit. xxxv·di. eccleſie. xli. di·epõs. xliiii·di·p totum xii. q. i·qm. xxi·q·iiii. p totũ. de cõſ. di. v. i oibus

¶ clerici cõmunem vitã i mãducãdo ꝛ dormiendo circa eccleſiam debent ducere. xxxii. di. preter hoc xii. q·i. ois d' conſe·di. v·in omnibus.

¶ clerici cuiuſcũqꝫ ordinis i exemplũ d'bent eẽ laicis vt habetur. viii·q. i. q̃l. vi·q. i. beat⁹ in me.

¶ ſicut loco ita ꝛ religione d'bẽt i ieiunioꝝ obſeruatione laicos pcellere·iiii. di·ſtatuim⁹. ꝛ. ii. c. ſe.

¶ vtmeli⁹ poſſint vacare diuinis officiis ſecularib⁹ negociis nõ d'bent iplicari. xxi·q·iii· molitis ꝛ. ii. c. ſe. xi·q. i. te q̃dẽ. xiiii. q. iiii. clerici. ab indignis·lxxxvi·di·puenit·lxxxiii. diſ. p totum.

¶ horas ſtatutas diurnas atqꝫ nocturnas diſtictis tẽporibus deuote d'bẽt explere. xci. di. eleuteri⁹.

¶ exẽplo apoſtoli ꝓpriis manibus poſſunt laborare dũmodo diuinũ officium non negligant. xci.

di.§.i.⁊.c.ſe.⁊.c.clericus.

Q: clerici ſemꝑ ſtudio litterarꝝ itēdere debēt.xvi.q.i.ſic viue.xxxviij.diſ.ſicut.⁊.ij.c.ſe.

Q: clerico nullus etas ſera debet eſſe ad adiſcendum xxiiij.q.iij.ſi habes.circa me.

Q: aſſumpti vel aſſumendi ad regimen animarum docti debent eſſe in ſcripturis.xxxvi.di.ꝑ totū xxxvij.diſ.c.iō ꝓhibetur.§.vt itaqꝫ.

Q: res clericorꝝ pauperū ſunt ꝑ ceteris tenent hoſpitalitati ⁊ elimoſinis intendere.xvi.q.i.quoniā qdquid.xlij.di.§.i.⁊.c.quieſcamus.

De caſtitate clericorꝝ ⁊ continentia eorꝝ.xxviij.diſ.per totum.xxxi.di.a p̊.c.vſqꝫ.c.ſi laicus.xxxij.di.per totū.lxxxij.diſ.ꝓpoſuiſti.⁊.c.ſe.lxxxv.diſ.cum in preterito.

Q: clericus feminarum ſuſpectarꝝ frequentans domicilia eſt deponendus.lxxxi.di.clericus.

Q: nō debēt clerici mulierib⁹ cohabitare.xxxij.di.iterdixit.⁊.c.ſequēti.lxxxi.diſ.cleric⁹.⁊.x.c.ſequē.

Q: clerici cum matre ⁊ ſorore habitare permittunt lxxxi.di.volumus.

Q: fornicarij deprehēſi iuxta canones ſunt puniēdi xxvij.di.pꝛ̄ſbyteris.xxviij.di.decernimus.⁊.c.d hijs.⁊.c.preſbyter.xxxij.di.eos.⁊.c.erubeſcant.xxxiij.di.habuiſſe.lxxxi.di.ſiquis ammodo.⁊.iij.c.ſe.lxxxij.di.fere per totum.

Q: ipſorum officium qūꝑ ſniaꝫ ſunt dānati audiri nō debēt.xv.q.vltima.c.vltimo.lxxxi.diſt.ſiqui ſine.xxxij.di.nullus.⁊.c.xx.preter hoc.

Q: concubine eorꝝ vendi vel in ſeruitutem redigi debent.xxxij.di.eos.lxxxi.di.quidam.

Q: filij ipſorum i ſeruitutem eccleſie vbi nati ſunt debent deputari.xv.q.viij.cum multei ſi.

Q: moniales cognoſcentes debent deponi.xxvij.q.prima ſiquis epiſcopus.

Q: non debent intereſſe ſpectaculis vanis vel nuptiis.xxxiiij.di.pꝛ̄ſbyter.xliiij.di.null⁹.d ꝯſe.di.v.non oportet.ij.

Q: tabernas ſine neceſſitate nō debēt itrare.xliiij.diſ.non oportet clericos:⁊.c.clerici:⁊.c.nullus.

Q: magicis artib⁹ augurijs vl' icātationibus itendentes debent deponi.xxvi.q.v.nō oꝫ:⁊.c.ſe.

Q: clerici arma ferre non debent.xxiij.q.viij.clerici:⁊.c.ſequenti.

Q: nec vere nec iocoſe pugnare debent.xxiii.q.viii.quicunque clericus.

Q: nec debēt iudicium ſanguinis ferre.xxiij.q.viij ſepe princeps:⁊.c.hijs.

De libertate clericorꝝ data ꝑ imperatores.xvi.q.i.generaliter.xxiij.q.viij.c.tributum.§.q̄uis.

Q: qꝛ ad ſolius dei iudicium reſeruantur:a nullo iudice ſeculari debent iudicari.xi.q.i.ſacerdotibus circa me.xii.q.i.futuram.

Q: defendūt ab eccleſia.xxiiij.q.iii.paternarum.

Q: non excuſantur a laicis.xi.q.i.nemo.

Q: non debēt trahi ad iudiciū ſeculare maxime ſine conſenſu epi.xi.q.i.c.nullus iudiciuꝫ vſqꝫ a d.c.iudices:⁊.c.peruenit vſqꝫ ad.c.clericum.

Q: clericus quādoqꝫ reſpondere debet coram iudice laico videlicet cum ipſe ſe ſubijcit ex permiſſione epiſcopi.xi.q.i.clericum.

Itē ſi cauſa ꝑ papā fuerit delegata.x.q.iii.relatum xi.q.xi.iſtud.xxiii.q.v.nō nos poſt me.⁊.iij.c.ſe

Q: clerici corā ep̄o ſunt conueniendi.xi.q.i.ſiquis:⁊.c.de perſona:⁊.ij.c.ſe.xvi.q.vii.filius.

Q: clerici alios clericos ad iudiciū ſeclar̄ trahē[n]tes puniūt.xi.q.i.inolita ⁊.ii.c.ſe.q.xi.q.i.ſiqs

Q: ex cauſa capi ⁊ ligari poſſunt a laicis.xxiii.q.v.non vos poſt me:⁊.iii.c.ſequenti.

Q: cleric⁹ epiſcopū ſuū cōtēnens vel coniurationem ꝓcurans degradat⁹ traditur iudici ſeclarj.xi.q.i.ſiquis ſacerdotū ⁊.c.coniurationū:⁊.iiii.c.ſe.

Q: de ordinatione clericorꝝ habens.xxiiij.di.ꝑ totum.Et de hoc.ī.vbi agitur de ordine.

Q: clerici anteqꝫ ordinant debent examinari ⁊ debent promittere fidelitatem ⁊ caſtitatē.xxiii.diſ.quāquam.xxviii.diſ.nullū ⁊.c.quando:⁊.c.de hijs ⁊ tribus.c.ſequen.

Q: ñ dñt ititulari i duab⁹ eccleſijs.xxi.q.i.c.i.⁊ ſe.

Q: viciati corpore promoueri non debent.xxxvi.⁊.di.illitteratos.lv.diſ.c.i.iii.⁊ iiii.⁊.v.q.i.infames circa fi.

Q: viciati corpore ſine culpa promouentur.lv.diſ.qui patrem.

Q: ſerui nō ꝓmouēt niſi prius libertati donēt.liiii.di.c.i.⁊.v.c.ſe.⁊.c.ſi ſeruus.⁊.iiii.c.ſequentib⁹.

Q: ſi ſeruus ſine ſcire dñi ordinat in clericum.reddetur dño repetenti.liiii.diſ.nullus.c.de rebus.§.ceterum ⁊.iii.c.ſe.⁊.c.ſi ſeruus.

Q: qui coniugiū perfecerunt cū non virginibus nō promouentur.xxxiiii.diſ.curandū ⁊.vi.c.ſequēti

Q: coiugati niſi pri⁹ cōtinētiā vouerit nō ꝓmouēt nec miniſtrare debēt i ſacris.xxviij.di.aſſumi.⁊.c.ſe.⁊.c.ſi recuſanc.⁊.xxxii.di.eos ⁊.c.placuit.

Q: curiales ⁊ hiſtriones non promouentur li.di.ꝑ totum.liii.diſ.legem.

Q: ab illicitis queſtibus debent abſtinere.xiiii.q.iii.clerici:⁊.ii.c.ſe.xlvii.diſ.omnes.

Q: clericis pro beneficijs medicine dei.munera nō debent accipere.xxiii.de huis igitur.

Q: vſurarij non debent eſſe d̄ꝓ dēhēſi puniātur.xiii.q.iii.ſiquis oblitus.xlvi.diſ.ſe dicionarios.⁊.ii.c.ſe.xlvii.diſ.epiſcopus.

Q: clerici debent res eccleſie bene diſpenſare ⁊ non ſuperflue expendere.x.q.ii.epiſcopus.

Q: nō lꝫ ei de ſumptib⁹ eccleſie filios ſuos i ſtudio philoſophie ꝓcurare.xxxvii.di.legant ⁊.c.ſe.

Q: clericus de rebus hereditariis vt de laborib⁹ conquiſitis poteſt filiis vel ꝓximis ſubuenire.xii.q.ii.epiſcopus qui filios ⁊.q.iii.placuit.

Q: non licet clerico habere beneficium cui ſufficit patrimonium.xvi.q.i.c.vlti.in fine.

Q: parochias vel ius alteri⁹ clericus nō debet vſurpare.xiii.q.i.eccleſias circa principium.

Q: peregrinari non debet ſine licentia epiſcopi.xvi q.i.cunctis;de conſe.di.v.non oportet primo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ non reſidens punitur vii. q. peruenit: ꝛ. iii. c. i. ſe ꝛ. c. ſiquis in clero.
¶ clericus non de rebus eccleſie. ſed de rebus ꝑ ipſum acquiſitis poteſt facere teſtamentum. xii. q. ii. c. i. ꝛ. ii. c. ſe. q. iiii. c. i. q. v. fere per totum.
¶ ſi inteſtat⁹ deceſſerit i oībus reb⁹ ſuccedit eccleſia xii. q. iij. quicūq; ꝛ. q. v. ſic vbi ꝛ. c. ſequenti.
¶ clerici extranei nō debēt ſuſcipi ſine litteris ſui epiſcopi. lxxi. diſ. extraneo ꝛ. c. ſe. lxxii. clericum xcix. di. nulla. xix. q. ij. alienū. xxij. q. i. c. i. ſeqnti.
¶ tranſmarini clerici cū plurimū ipſoꝝ teſtimonijs ſunt recipiendi. xcviij. diſ. per totum.
¶ clericis non ē iniungenda ſolennis penitētia. l. di. confirmandum ꝛ. §. proximo ſupra.
¶ clerici vix vel nunquam recte penitent a de pe. di. i. menſuram.
¶ melius ē habere paucos bonos clericos ꝙ multos inutiles. xxiij. di. tales.

Coactio

¶ coactio voluntati contraria excuſat peccatum. xv. q. i. §. ſed hoc ꝛ. c. merito.
¶ ſeruitia coacta deo nō placēt. xxiij. q. vi. iā vero.
¶ confeſſio per coactionem extorta non preiudicat. xv. q. vi. ſi ſacerdotibus.
¶ iudei ad fidē xp̄i nō ſunt cogēdi. xlv. d. d iudeis
¶ heretici reddire ad eccleſiā cogunt nā medicus bene ligat freneticū ꝛ excitat litargicū. xxiij. q. iiij. ipſa pietas ꝛ capitulo quid faciet.
¶ medicus bene vulnera incidit ferro ignito que fomenta non ſentiunt. i. q. i. reperiuntur.
¶ bene caſtigat pater filium indiſciplinatū ꝛ magiſter diſcipulum. xxiij. q. iiij ipſa pietas.
¶ paulus ꝑ violentā intrare eccleſiam eſt compulſus. xxiij. q. iiij. nimium ꝛ. ca. diſplicet.
¶ in euangelio ad nuptias nolentes conpelluntur intrare. xxiij. q. iiii. ipſa pietas.
¶ angelus agar ancilā ad dominam ſuam reuerti compulit. xxiij. q. iiij. quando.
¶ apoſtolus tradidit hominē i interitū carnis: vt ſpiritus eius eſſet ſaluus. xxiij. q. iiij q̄ peccat.
¶ qui legitime in voto ſuo nō permanſit: vt ad illud reuertatur ē cogendus. xxvij. diſ. quod inter rogaſti. xlv. diſ. de iudeis. xvi. q. i. quidam.
¶ coactus monaſteriū intrans ſi poſt nunꝙ conſenſerit liber erit. xx. q. iij. preſens.
¶ nemo propter iuramentū iminēte neceſſitate factum reus eſſe dꝫ iuramēti. xxij. q. iiij. iter cetera
¶ apoſtātes infide ꝛ alij peruerſi cogēdi ſunt per flagella malū relinquere. xxiij. q. iiij. diſplicet vſque ad finem queſtionis. ꝛ. q. v. per totum.
Eadem materia eſt de inimicis.

Coadiutor

¶ coadiutor datur epo ꝑꝑ infirmitatē ꝛ ſenectutē. vij. q. i. ſcripſit mihi. ꝛ. iiij. c. ſequēti. ꝛ c. ꝙuis

Cogitatio

¶ cogitatio non meret penam lege etiā ciuili cum luis extminis eſt contenta. de pe. diſ. i. c. vulgares. §. cogitatio ꝛ ſupra c. diſ. cogitationis.
¶ cogitatio peccati mortalis conſenſu etiam ſine opere nephario lege diuina damnatur. xlix. di. hinc etenim ante finem.
¶ cum ex imunda cogitatione ſequitur pollutio culpa cogitationis lachrymis eſt lauanda. vi. diſ. teſtamentum ꝛ. c. ſe.
¶ dum in cogitatiōe voluptas non reprimit̄ etiā in actione damnant̄. diſ. xlix. hinc etenim.
¶ cogitationis ſtatum erigere non valet quem vis terrene ſolicitudinis curuum tenet. xlix. di. hinc etenim ante medium.

Cognatio

¶ cognatio ſpiritualis nō eſt conſanguinitas ſ; iter filios ſpūalis q̄dā ꝑximitas xxx. q. iij. c. i. ij. ꝛ. iij.
¶ contrahitur in baptiſmo aliquem ſuſcipiendo vel ad criſma retinēdo. xxx. q. iiij ſiquis vnus.
¶ propter vnionem carnis ad vnionē ſpiritus nō tranſitur. xxx. q. iiij. poſt vxoris.
De hac materia require de affinitate.

Cognitio

¶ cognitio dei pſēti habet̄ pfidē ſoliditatē. xxiiij. q. i. q̄.
¶ ad cognoſcendā veri luminis claritatē intellectus noſtri aciem per bonam operationem adiuuamus. xlix. diſ. hinc circa me.
¶ qui infirmitatem ſuam cognoſcens humiliter iacet: per conſolationem dei; ꝛ fortia opera ſurgit. l. di. quid eſt in fine.
¶ qui ſibi per arrogantiam candorem iuſtitie ſeu ſapientie tribuit: a luce ſuperne cognitionis ſe excludit. xlix. diſ. hinc circa me.
¶ ꝑ fide ꝛ vtilitate eccle ſeculares pńcepes quādoq; ad conſilia admittūt̄. xcvi. diſ. nos: ꝛ. c. ſe.
¶ archiepiſcopus poteſt facere conſilia ꝓuincialia ſua auctoritate. xviij. di. ſi epus: ꝛ. c. ſe.
¶ epi ſꝫm tempus ordinationis ſue loca in conciliis debent tenere. xvij. di. ſ. epiſcopos.

Columba

¶ colūba dicit̄ materialit̄. ij. q. vij. non omnis.
Itē dicit̄ ſpūs ſāctus: vt illud deſcēdit ſpūs ſanct⁹ vt colūba in ipſum de conſ. di. iiij. aliud.
Itē dicit̄ gratia ſpirit⁹ ſancti: vt illud eiecit vēdentes ementes columbas. i. q. iij. ſaluator poſt me.
Itē dicit̄ eccleſia colūba: vt illud vna ē colūba mea de conſ. diſ. iiij. aliud. i. q. i. remiſſione.
Itē dicit̄ colūba ſimplicitas mētis. xvi. q. i. ſi cupis vi. q. i. ex merito i fi. xxxvi. di. q̄ eccleſiaſtic. §. ecce
Itē dicit̄ colūba vita cōtēplatiua. vt illud q̄s dabit mihi pēnas ſicͭ colūbe. vii. q. i. aduerſitas āte fi.
¶ ſicut columba gemens a moleſtijs querit volare ſic bonus cupit diſſolui ꝛ eſſe cum chriſto. vij. q. i. aduerſitas ante fi.
¶ cathedras colūbaꝝ vēdunt q̄ indignis eccleſie beneficia conferūt. xvi. q. vij. ꝛ hoc circa me.
¶ columbas vēdūt qui ſacros ordines largiēdo: precium pecunie vel laudis querunt. i. q. i. nos ſolum ꝛ. c. ſaluator ante fi. ꝛ. c. ex multis.
¶ per gentium columbe. i. eccleſie remiſſio peccatorum datur. i. q. i. remiſſionem.

¶ non omnis qui dicit pax vobis quaſi columba ē audiendus. ij. q. vij. non omnis.
¶ omnes ſubditi ſimplicitatem columbe debent habere. vi. q. i. ex merito. xxxvi. di. q̄ in eccleſiaſticis. §. ecce in fi.

Commeſſatio. ¶ commeſſatio eſt gule intemperantia. xliiij. di. §. i. ꝛ. c. ſe.
¶ guloſi feſta ſanctoꝝ ſe indigne celebrari putant niſi cōmeſſationibus deſeruiunt. xliiij. diſ. c. i. in fine: ꝛ. c. commeſſationes.
Item in commeſſationes laicis dannabiles ſunt. multo magis ſacerdotibus imputantur ad ibenam. xliiij. diſ. non liceat. §. ſequenti.
Simil's materia eſt vbi agit̄ de cibo ꝛ cōuiuio

Communicatio ¶ cōmūicatio maloꝝ n̄ maculat aliquē: ꝫ cōſēſio factoꝝ. xxiij. q. iiii. ſiquis a catolica
¶ cōmunicat̄ malo qn̄ factū eius conſortium approbationis adiungitur. xxiij. q. iiij. a malis.
¶ exēplo xpi cōmunicare debemus peccatoribus vt ipſos lucremur. xxiij. q. iiij. infideles.
¶ participes efficiuntur pene q̄ ſe a cōmuniōe malorꝝ non ſeparant. xxiiij. q. i. dicimus circa me.
¶ nota contra adherentes inimicis dei ꝛ eccl'ie

Compaſſio. ¶ compaſſio eſt quantū ad penā quodā genus perſecutionis. vij. q. i. aduerſitas ante medium.
¶ vera iuſticia compaſſionem habet. xv. diſ. vera xxiij. q. iiij. eſt iniuſta.
¶ cōpaſſio: ſiue ad peccatores ſiue ad egētes dʒ eē cū diſcretiōe. xxiii. q. iiii. duo. lxxxvi. diſ. pulchra.
¶ peccantibus in infirmitate compatiendum ē. iij q. ix. indicas. xlv. diſ. recedite.
¶ arguuntur prelati q̄ in ſubditos deſeruiunt ſeueritate magis q̄ compaſſione. xlv. di. recedite.
¶ vacuum nomen epiſcopi tenet: qui neceſſitatē patientibus non compatitur. lxxxvi. di. fratrem: ꝛ. c. non ſatis. vij. q. i. omnis.

Compaternitas. ¶ compaternitas efficit̄ quis coniugū altero aliquem in baptiſmo vel criſmate tenente. xxx. q. iiij. ſiquis ex.
¶ abbates vl' monachi non debent eſſe cōpatres de conſe. di. iiij. non licet abbati: ꝛ. c. ſe. xvi. q. i. placuit communi noſtro. xviij. q. ii. peruenit.
¶ vxorē compatris q̄s ducere pōt cuius ipſa commater non fuit. xxx. q. iiij. qui ſpiritualem.
¶ compaternitas dicitur recte vt cum quis filium alterius leuat de fonte. xxx. q. iii. ita.
¶ dicitur compaternitas indirecta vel emergens vt cū ſola vxor filiū alterius leuat de fonte, vbi vir compater dicitur. xxx. q. iiij. ſiquis ex.
¶ ſi compaternitas carnalem copulam precedit poteſt quis duas commatres habere. xxx. q. iiij. poſt. vxoris. §. proximo.
¶ ſi alter vel vterqꝫ ſuſcipit filiū alicuius cum illa non poteſt contrahere. xxx. q. iiii. ſciſcitatur.

¶ ſi filiꝰ vxoris tm̄ ſuſcipit̄ a berta vir poteſt habet̄ bertā ſua mortua. xxx. q. iiii. q̄ ſpirituale.
De cōpaternitate inuenies. xxx. q. i. ꝛ. iiij per totum

Compenſatio. ¶ cōpēſatio fit in penitētia p eccleſiā q: in temporalem penam eterna ſimplicia commutantur de pe. di. i. §. porro.
¶ loth per filias compenſare malum voluit: vt p minus malum maius ſedaret̄. xiiij. di. q̄ ait. xxxij q. vii. offerebat.
¶ obſtetricū mendacium in temporalem mercedē eſt compenſatum. xxii. q. ii. ſi quelibet.

Compoſitio. ¶ i compoſitio corporis indicat qualitatem mentis. xi. diſ. §. vel xxiij. di. his igit̄ circa me.

Concilium. ¶ p fide ꝛ vtilitate eccleſie ſeculares principes quādoqꝫ ad concilia admittūt̄. xcvi. diſ. nos ꝛ. c. ſe.
¶ archiepiſcopus poteſt facere concilia puicia a ſua auctoritate. xviij. di. ſi epūs. c. ſe.
¶ epi ſecundum tēpus ordinationis ſue loca in cōcilijs debent tenere. xvii. di. epiſcopos.
¶ concilium prouinciale requirit preſentiam archiepiſcopi. xcii. di. ſiquis. epus vacans.
¶ puinciale conciliū p archiepm cū ſuffraganeis bis i āno dʒ fieri. xviii. di. propter eccleſias.
¶ omnes epi ad concilia tenēt̄ venire, vl' ſe: q̄re non venerūt p litteras debēt excuſare. xviij. di. placuit
¶ ad conciliū n̄ veniētes vl' d̄ ipo āte tēpꝰ recedentes excomunicāt̄: ꝛ vſqꝫ ad ſeq̄ns cōciliū debēt remanere ſuſpenſi. xviii. diſ. ſiquis autem.
¶ epūs conciliū p ſingulos ānos bis d̄bet celebrare. xviij. diſ. de concilijs ꝛ. c. peruenit.
¶ ſine omni exceptione ſaltem ſemel in anno epiſcopus debet facere concilium. xviij di. quoniam.
¶ epus i ſuo concilio debet p̄ſbyteris ꝛ clericis notificare ſtatuta concili puincialis: ꝛ hoc ſi faciēs p duos mēſes ē ſuſpēdēdus. xviij. di. §. cernimꝰ.
¶ epoꝝ concilia ante quadrageſimā ꝛ circa carniſ priuium debēt celebrari. xviij. di. habeatur.
¶ qui tumultu vel riſu concilium perturbauerit excomunicationis ſnīa punitur. v. q. iiij. in loco.
¶ non debent cogi ſubditi a p̄latis ſuis munera ad concilia deferre. xviij. di. de eulogijs.

Concilium. ¶ ꝯciliū ex cōi itētione dictū ē: eo q̄ i vnū dirigat cōmunē mētis obtuitū. xv. diſ. ſynodus autem.
¶ quattuor concilia vʒ nicenū conſtātinopolitanū ephesinū: ꝛ calcedonēſe ſunt tāq̄ quattuor euangelia ſeruanda. xv. di. canones ante me.
De octo concilijs generalibꝰ que ad p̄dicta quattuor reducuntur. xvi. di. ſancta octo ꝛ. c. ſequenti.
De. xxiiij. concilijs, ꝛ de tēporibus, ꝛ d̄ auctoritatibꝰ eorundem. xvi. di. i. annotatio.
¶ cum in geſtis conciliorum diſcors ſnīa inuenit̄ illius concilij debet teneri ſnīa cuiꝰ antiquior ꝛ potior extat auctoritas. l. diſ. dn̄o ſancto in fi.
¶ ſolius eſt pape priuilegium poſſe congregare ge-

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

nerale cōciliū.xvij.diſ.c.i.ꝛ ſe.ij.q.vj.ideo.

¶ concilium ſine auctoritate pape factum nullum habet firmamentum.xvij.di.p totum.

Concordia. ¶ concordia vera diuerſitatē pſonaꝝ ꝛ officioruꝫ ſub vno reſpectu cōnectit: vt differētie ordo ſub vna ratione poſſit ſubſiſtere.lxxxix.di.ad hoc.

¶ vnitas concordiam ꝛ dualitas diſcordiam inducit.vij.q.i.in apibus.

¶ in concordia membrorum eccleſie gloriatur deus.ix.q.iij.archiepiſcopus.

¶ epiſcopi eſt diſcordantes ad concordiam reuocare:xc.diſ.diſcordantes.

¶ magis debet prelatus diſcordātes ſubditos ad concordiam q̄ ad iudicium prouocare.xc.diſ.ſtudium:ꝛ.v.q.ij.ſi primates.

¶ oblationes diſcordancium q: non deo placent non ſunt recipiende.xc.di.oblationes ꝛ.c.ſe.

Concubina ¶ concubina dicit̄ que ceſſantibus legalibus inſtrumentis vnita eſt:ꝛ coniugali affectu tenet̄.xxxiiij.di.quorundā.§.concubina;ꝛ.c.ſe.

¶ habēs cōcubinā nō debet pmoueri ad ordinē niſi forte cū diſpēſatiōe.xxxiiij.di.ſiqs ꝛ.c.maritū.

De diſpenſatione talium habetur.xxxiiij.di.xpiano ꝛ.c.ſequenti.

An liceat non habenti vxorem tenere concubinam xxxiiij.diſ.ſiquis;ꝛ.c.xpiano.

De cumcubinis clericorum habes vbi agitur de clericis.

Concupiſcentia ¶ ꝯcupiſcētia abſq3 c'lpa ē i corpore non cōſentiēte.xv.q.i.ſi concupiſcentia.

¶ concupiſcentia innata; per baptiſmum chriſti non euacuatur:vt non ſit; ſed vt non obſit.de conſecratione di.iiij.per baptiſmum chriſti.

¶ non eſt aliene rei concupiſcentia;ꝛ ſi eccleſia cepit poſſidere vbi perſecutores prius regnabant.xxiij.q.vij.ſi de rebus.

¶ eccleſia non dicitur aliena concupiſcere cum per temporalia que infidelibus aufert querit ipſos ſibi venire.xxiij.q.vij.q autem.

Conditio. ¶ conditio non bona ꝛ illicita etiam ſi iuramento ſit vallata non eſt adimplenda.xxij.q.iiij.c.i.

¶ conditiones poſite licite ꝛ honeſte ſeruande ſunt xviij.q.ij.eleuterus.

¶ ſub quali conditione ordinādus eſt quis in epiſcopum.xxiij.di.qui epiſcopus.

¶ omnes de limo terre habemus principium.viij di.quo iure.

Confeſſio ¶ ꝯfeſſio peccati neceſſaria ē ad ſaltē d pe.di.i.fere p totū

¶ vbi eſt taciturnitas confeſſionis non eſt ſperanda venia criminis de pe.diſ.i.c.taciturnitas.

¶ ſola contritio non delet peccatum ſi confeſſio cōtemnetur de pe.diſ.i.voluiſſent.§.ex his itaq3; c.menſuram.§.i.ꝛ.ij.ſe.

¶ melior eſt in malis humilis confeſſio q̄ in bonis ſuperba gloriatio.xi.q.iij.iniuſtum circa fi.

¶ circunſtantie peccatorum ſunt confitende.de pe.di.i.§.i.

¶ propter verecundiam nullus debet diuidere cōfeſſionem vt diuerſis diuerſa dicat.de pe.diſ.i.§ primo ante fi.v.di.cautus ſit.§.i.

¶ erubeſcentia in confeſſione peccatorum magna pars eſt ſatiſfationis de pe.di.i.quem penitet.

¶ per confeſſionem illud quod fuit mortale fit veniale.de pe.di.i.§.quē penitet.

¶ non ē neceſſe vt qui ſemel bn̄ confeſſi ſumus denuo cōfiteamur de pe.di.i.c.mēſuram.§.nō ita

¶ non per nuntium vel per ſcriptum; ſed proprio ore qs debet cōfiteri de pe.di.i.quem penitet.

¶ vera confeſſio in vltimo tempore poteſt eſſe.xxvj q.vj.ſi preſbyter:ꝛ.c.ſe.

¶ cōfitētes debēt ſe totū ponere i arbitrio ſacerdotis.de pe.di.v.conſideret:ꝛ.c.i.poſt medium.

¶ pito ſacerdoti q̄ ſciat ſoluere ē cōfitēdū.d pe.di.i.quē penitet poſt mediū:ꝛ di.vi.c.i.§.q̄ ergo.

¶ an qs poſſit audire ꝯfeſſionē alteri' parrochiani eo iuito de.pe.di.vj.§.i.ꝛ.c.ſacerdos.§.primo.

¶ i articlo mortis ſi pſbyterū habet̄ qſqs pōt altari cōfiteri.xxvj.q.vj.ſi pſbyt̄.ꝛ.c.cognouimus.

¶ greci ſolummodo deo confiteri dicāt ſed ſancta eccleſia deo; ꝛ ſacerdoti confiteri ſtatuit de.pe.di i.circa fi.c.quidam.

¶ confeſſio peccati occulta; nulli penitus eſt reuelanda.ij.q.j.ſi peccauerit.

¶ in foro iudicij confeſſus de crimine pro conuincto habetur.xv.q.v.preſbyter.ꝛ.c.i.

¶ ſcelus n̄ dicit̄ manifeſtum niſi ſponte confeſſum aut per teſtes conuictum.xv.q.v.preſbyter.

¶ miti' ē agēdū cū eo q̄ cōmiſſum facinus facile cōfeſſione ē confeſſus.di.l.preſbyterū.xij.q.i.non dicat̄.xv.q.viij.ſiqs.lvi.diſ.q:.lxxxij.di.pſbi.

¶ confeſſio per penam extorta non preiudicat.xv.q.vj.c.ſi ſacerdotibus.

¶ māifeſtū cum confiteri de crimine qui per contumaciam non comparet.iij.q.ix.decreuimus.

¶ q̄ ſocius ē criminis eius cōfeſſio contra ſociū niſi i ceteris caſib' nō admittit̄.xv.q.iii.§.vltimo

¶ quandocumq3 bonum agimus deuz cōfitemur xi.q.iij.eſtimāt i fi.

¶ qui verbo ꝛ opere xp̄m cōfitetur; ipſius teſtis efficitur.xi.q.iij.eſtimāt i fi.

¶ quanta vita eſt cōfiteri xp̄m tanta mors eſt negare.xi.q.iij.n̄ ſolum.

¶ latro tūc baptizatus eſt quādo xp̄m i cruce cōfeſſus eſt.de pe.di.vij.§.vltimo.

Confirmatio. ¶ cōfirmatio ſacramētalis omnibus fidelibus eſt neceſſaria.de cōſe.di.v.c.i.

¶ i hoc ſacramēto ſpiritus ſācti augmētat̄ gratia vt cōfirmētur ad pugnādum de conſe.di.v.ſpūs ſanctus;ꝛ.c.nouiſſime.

¶ iō ꝯfirmatio i frōte iponit̄ vt ab accipiēte fides

xpi ſine erubeſcētia ꝑdicet. ꝺ cōſe. di. v. nouiſſime
Q: hoc ſacramētum excedit alia in veneratione: q: a maiori miniſtro ſcilicet epiſcopo tātū datur ꝺ cōſ. di. v. de his vero; ⁊. c. ſe. lxviij. quamuis; ⁊. xcv. preſbyteros.
Q: excepta neceſſitate hoc ſacramētū epiſcopi ieiuni debēt dare ⁊ ieiunijs cōfeſſi ſi ſūt adulti debēt accipere de conſe. diſ. v. vt ieiuni; ⁊. c. ſequent i.
Q: vnctio confirmationis debet fieri per ſignum crucis de conſecratione. di. v. numquid.
Q: cōfirmatio nō eſt iterāda: ſicut nec baptiſmus ⁊ iterās grauiter punit. ꝺ cōſe. di. v. dictū. ⁊. c. ſe
Q: confirmatio inducit cōpaternitatem queadmodū ⁊ baptiſmus. xxx. q. iiij. ſiquis vnus ex.
Q: confirmatū nō plure ſuſcipere debēt niſi vnus ſicut nec baptizatum. de cōſe. di. iiij. nō plures.
Q: i neceſſitate idē pōt eſſe cōpater i confirmatione ⁊ baptiſmo aliter ñ de cōſe. di. iiij. i cathecismo.
Q: qui non eſt baptizatus non poteſt ſuſcipere cōfirmatum de conſe. diſ. iiij. in baptiſmate.
Q: qui in confirmatione filiaſtros ignoranter tenent a matrimonio ſeparantur. xxx. q. i. de his

Conformatio. Q: cōformare ſe ꝺbet quilibet illis inter q̃s viuit i his que nec cōtra fidē ſūt nec cōtra bonos mores. xij. di. c. illa. aūt
Q: q̃ ſtricti᷒ reb᷒ vtit̄ ꝙ ſe habēt mores eoꝝ cū quib᷒ viuit ſuperſticioſus ē. xli. di. quiſquis.
Q: non intereſt quid alimentorum ſumat quis dummodo conueniat cum his cum quibus ſibi viuendum eſt. xli. di. quod dicit.
Q: i cātādo ⁊ legēdo ſubdite dyoceſes debēt ſe metropolitane eccleſie conformare. xij. di de his.

Coniugium. De hoc reqre i tractatu de matrimonio ⁊ c̄.

Coniuratio Q: cōiuratio dicit̄ quādo clerici vel monaci rebelles auctoritati iterdicēte ſe i vnū coniuratione itercedente collegerint: aut iuramenta inter ſe dederint xj. q. i. ſi qui clericorum.
Q: coniuratio ⁊ conſpiratio pro vno eodemq; crimine accipiuntur. xj. q. i. coniurationum.
Q: in predicto crimine inuenti in nulla accuſatiōe ſunt recipiendi. iij. q. iiij. conſpiratores.
Q: clerici contra epiſcopū: vel monachi contra abbatē i ꝑdicto crim ne inuēti a proprio gradu cadunt. xi. q. i. coniurationū; ⁊. iij. c. ſe.
Q: non ſolū de hoc crimine conuicti ſed etiā conſentientes infames efficiuntur. xi. q. i. conſpirationū ⁊. c. ſtatuimus.

Conſanguinitas. Q: conſāguinitas ātiq̃s ꝑ tes i coniugio ꝓp ꝓpagationē non impediebat ſicut impedit modo. xxxv. q. i. per totum.
Q: oli conſanguinitatis gradus vſq; ad. vij. generationē computabat̄. xxxv. q. iij. de affinitate; ⁊ c. nullū ⁊. c. ꝓgenie vſq; ad finē queſtionis.
Q: ideo conſanguinitas per. vij. gradus computatur. q: mundi generatio ⁊ hominis ſtatus tot etatibus finitur. xxxv. q. iiij. c. i.
De cōputatiōe gduū ꝯſāguinitat. xxxv. q. v. ꝑ totū.
Q: eq̃liter computat̄ conſanguinitas deſcēdēs i poſteros ex ꝑte mulieris ſicut ex ꝑte viri. xxxv. q. iij. de ꝓpinquis ⁊. c. ſe. ⁊. c. qualiter cū. c. ſequenti.
Q: conſanguineam cognoſcens dicitur inceſtuoſ᷒ ⁊ eſt talis ab omnibus deteſtandus. xxxv. q. ij. de inceſtis. ⁊. c. ſe.
Q: iſames ſunt ⁊ ab hereditate repellūt̄ q̃ cōſāguineas ducūt i vxores. xxxv. q. ij. coniunctiones.
Que perſone admitti debeant ad accuſandum; vel ad teſtificandum conſanguinitatem inter coniūctos. xxxv. q. vj. per totum.
De hac materia habes vbi agit̄ de matrimonio.

Conſcientia Q: conſciētia ſola ſi accuſat: liber ſine accuſatione eſſe non poteſt. xj. q. iij. in cunctis.
Q: dū conſciētia in oculis domini non accuſat, ſentiant homines quicquid libet. xj. q. iij. ſe.
Q: quē de libro vite non delet iniq̃ conſcientia nec delere poteſt hūana ignorātia. xi. q. iij. q̃d obest.
Q: qui confidēs de conſciētia ſua famā ſuam negligit crudelis eſt. ij. q. i. nolo. xi; q. iij non ſunt.
Q: conſcientia nobis eſt neceſſaria fama proximo xij. q. j. nolo.
Q: quando deus iudex erit alius teſtis ꝙ̄ conſcientia noſtra non erit. xj. q. iij. cuſtodi.
Q: tūc gloria noſtra ē teſtioniū conſciētie noſtre qñ ꝺ q̃ hoīes nos vituperāt; noſtra conſciētia liberos nos demonſtrat. j. q. iij. inter verba.
Q: i ꝑceptis ⁊ ꝓhibētib᷒ quicq̃d fit contra conſciētiā edificat ad iehemā. xxxviij. q. j. oēs. §. ex his.

Conſecratio Q: conſecratio eccleſie ñ dꝫ fieri niſi cū miſſe celebratiōe. ꝺ conſe. diſ. i. c. i. ⁊. c. ꝺ fabrica.
Q: altari maiori i quo ſunt reliq̃e non violato; eccleſia etiā a fundamentis reparata ſine miſſa conſecrari poteſt alias non de conſe. di. i. ꝺ fabrica.
Q: ſiñ relq̃is ſāctoꝝ eccl̄ie vl̄ altaria ñ ſūt conſecrāda. de conſe. diſ. i. de fabrica ⁊. c. placuit.
Q: funera mortuorum maxime infidelium ante conſecrationem eccleſie de eccleſia ſunt eiicienda. de conſe. diſ. i. eccleſiam iniqua.
Q: quādiu paganus vel ifidelis iacet in eccl̄ia non ē conſecrāda. de conſe. diſ. i. eccleſia.
Q: dotari debet eccl̄ia ātē ꝙ̄ conſecretur. xvj. q. vij. pie. ⁊. c. ſi plures ꝺ conſ. di. i. c. nemo.
Q: eccl̄iam quam patronus non pro ꝺuotione; ſꝫ pro queſtu conſtruxerit epiſcopus non ꝺbet conſecrari niſi omni contradictione contraria excluſa ꝺ conſe. diſ. i. ſiquis baſilicam. xvi. q. vij. pie. ⁊. ij. c. ſe. x. q. i. ſicquidam.
Q: eccl̄ia quocunq; caſu leſa manētibus parietib᷒ conſecratis non ꝺbet reconſecrari. ꝺ conſe. diſ. i. ſi motum ⁊. c. ſe.
Q: ſi igne fuerit conſumpta eſt reconſecranda; de conſe. diſ. i. eccleſiis.

Item ſi parietes a fundamento fuerunt reparati de conſe. diſ. i. de fabrica.

¶ ſi eccleſia homicidio vel fornicatione polluta fuerit aqua benedicta ſale repreſa reconciliabitur de conſecratione. diſ. j. ſi motum.

¶ vbi nec ſcriptura nec teſtes inueniuntur propter dubiū eccleſia eſt conſecranda. de conſe. di. i. ſolē nitates primum.

¶ ligna eccleſie cōſecrate ad vſuȝ religioſoꝝ nō laicoꝝ debēt admitti de conſe. diſtin. j. ligna.

¶ vniuerſarius eccleſie vel epiſcopi maxime pape per annos ſingulos eſt agendus de conſe. diſ. i. ſolemnitates ꝛ. c. ij.

¶ cōſecrare dicit̄ ſimul ſacrare. xxiiij. q. j. pudēda.

¶ ille archiepiſcopo vel epiſcopꝰ cōſecratꝰ nō dicit̄ ſed execratꝰ quē ſimul ſacrare coniūctus membris non agnoſcit eccleſia. xxiiij. q. j. pudenda.

¶ ille archiepiſcopus vel epiſcopus conſecratus ñ dicit̄ ſed execratꝰ: quē ſimul ſacrare cōiunctis mēbris nō agnoſcit eccleſia. xxiiij. q. j. pudenda.

¶ cōſecrationi archiepiſcopi oēs cō prouinciales epi debēt itereſſe. lxvj diſtinctiōe archieps.

¶ electus in archiepiſcopum vel epiſcopum infra tres menſes dȝ conſecrari. c. di. quoniam q̇dam.

¶ electus in archiepiſcopum etiam ſi ſit epiſcopus ante receptionem palij non poteſt alios conſecrare. c. diſ. §. i.

¶ qui eſt conſecratus ab illo qui non habuit ius conſecrandi iterum eſt conſecrandus. lxviij. diſ. ſicut. ꝛ. c. ſequenti.

¶ i epm nō conſecrat̄ i cuiꝰ domū hoſpi talitat̄ cū amicꝰ nūq̄ itrauit. lxxxv. di. archidiacon ñ florē.

¶ cū multa diſcuſſiōe i epiſcopū q̇s dȝ conſecrari. lxv. di. de pſona. ꝛ. c. ſe xxiij. di. illud.

¶ epus āte cōſecrationē ad fidē chatolicā tenendā ad plura alia ſe obligat. xxiij. di. quāq̄.

¶ epiſcopus cū aſſenſu ꝓuincialiū epiſcopoꝝ ad minꝰ cū tribꝰ epiſcopis die dominica vbi archiepiſcopo placuerit debet cōſecrari. li. di. qui in aliquo circa fi. lxxv. diſtinctione ordinationes.

¶ electꝰ i epm ſi ifra q̇nq; mēſes negligit conſecrari archieps dȝ ſibi d̄ alio ꝓuidere. c. di. qm̄ q̇dam

¶ ante. xxv. annos virgines non ſunt conſecrande. lxxvij. di. placuit.

¶ diaconiſſa niſi ſit. xl. annorum non eſt conſecrāda. lxxviij. di. nemo.

¶ corrupta non eſt conſecranda. xxvj. di. acutius. xx. q. i. deuotus.

¶ ñ conſecrant̄ niſi p epiſcopū. xxvj. q. vj. c. i.

¶ debet conſecrari i veſte ꝓfeſſionis ſue quā ſpem debet deferre. xxiij. di. Sanctimonialis.

¶ excepta neceſſitate ifirmitatis virgines non ſūt conſecrande niſi i epiphania ꝛ p ebdomadā paſce ꝛ in feſtis apoſtoloꝝ. xx. q. j. de votis.

De hac materia habes vbi agit̄ de velo.

Conſenſus. ¶ conſenſus eſt voluntati eius quem diligit obſecundare ꝛ auertere ſe ab eo quem ipſi ſentit aduerſum. xciij. di. ſi inimicus.

¶ cōſentire dicit̄ q̇ peccandi amabilem ſe prebet. xciij. di. ſi inimicꝰ i me. lxxxvj. diſtinctiōe odio.

De conſenſu malo habes. xviij. q. ij. ſiquis; ꝛ. q. v. q̇dam; ꝛ. ij. q. i. in primis.

¶ communio malorum non maculat: ſed conſenſio factorum. xxiij. q. iiij. ſiquis a catholica.

¶ ſm ꝓfetam in mundum non tangit qui malorum cum quibus habitat actibus non conſentit xxiij. q. iiij. tollerandi ſunt. ꝛ. c. ecce inquiunt.

¶ nō ꝓdeſt illi ſuo errore nō pollui q̇ cōſenſū p̄ſtat errāti. lxxx. di. cōſentire. c. quid enim ꝓdeſt.

¶ error cui nō reſiſtit̄ approbat̄: ꝛ negligere cū poſſis ꝑturbare peruerſos: nihil aliud eſt q̄ fauere. lxxxiij. di. error. ij. q. vij. negligere. xvij. q. iiij. §. i.

¶ qui peccantem non arguit: ſed defendit acutiꝰ q̄ ille qui peccauit coercendus eſt. xij. q. iij. qui conſentit. xxiiij. q. iii. qui aliorum.

¶ epiſcopus q̇ criminibꝰ cōſentit aliorum ab officio ē deponēdus. lxxxiij. di. ſiq̇s epiſcopꝰ; ꝛ. c. ſe.

¶ facientē ꝛ conſentiētē par pena cōſtrigit. ij. q. i notum ſit i fine. iij. q. iiij conſanguineorum.

¶ mala non ſunt que nec crimine mentē iplicāt nec conſcientiam ligant. xv. q. i. illa cauenda.

¶ non eſt crimen quod infertur reluctanti ꝛ non conſentienti. xv. q. i. non eſt; ꝛ. c. vltimo.

¶ ſicut culpa non eſt concupiſcentia i corpore dormientis multomagis eſt abſq; culpa in corpore non conſentientis. xv. q. j. ſi concupiſcentia.

¶ pudicicia potius vult quelibet mala tollerare; q̄ malo conſentire. xxxij. q. v. ita.

¶ in ordinatione archiepiſcopi conſenſus alioruȝ epiſcoporum cōprouincialium ſi non ſunt preſentes; per litteras eſt habendus. lxiiij. di. epi.

¶ infantes cum conſenſu parentum ad religioneȝ debent ſuſcipi. xx. q. ij. oportet.

¶ parētes filiā duodecim annos habentem de monaſterio extraere non poſſunt ſi ꝑ annum ꝛ diem eam ibi eſſe conſenſerunt. xx. q. ſecunda puella.

Conſilium. ¶ conſilia euangelii nō ſunt in precepto: ſed in hominis arbitrio. xiiii. q. i. quiſquis. ꝛ. c. ſe.

¶ Conſilium eſt voluntatis: preceptum autem neceſſitas. xiiii. q. i. qd̄ precipitur.

¶ qui conſilio domini non vtitur; minꝰ boni adipiſcitur. xiiii. q. i. quiſquis.

¶ homines i dubiis req̇rere debēt cōſilia. xv. q. ii. viſus; ꝛ. xx. di. c. vltimo. xi. q. iii. excellētiſſimis.

¶ experti graueſque moribus pro conſilio ſunt requirendi. i. q. i. eſtote.

¶ malorum potius conſulendum eſt vtilitati quā voluntati. xxiii. q. i. paratus poſt me.

¶ merito arguit̄: q̇ cōſilia ſapientū ꝛ recta ſuadentiū nō vult ſuſcipe. lxxxiiii. diſtinctione c. i.

¶ qui dat bonum conſilium; preſentis vite habet ſubſidium; ꝛ eterne renumerationis conſequat̄ premium. xii. q. ii. bone.

¶ propter malum conſilium conſiliarij puniuntur.

lxxxvi. di. tanta in fine.
¶ ꝓ conſilio dato poteſt recipi tẽporalis remune/ratio. xij. q. iij. ſi. non licet. xiiij. q. v. non ſane.
¶ homicide dicuntur per quorum conſiliũ hoĩes extingunt. de pe. di. i. periculoſe. ⁊ c. noli.
¶ archiepiſcopꝰ i dioceſi ſuffraganei abſque eius conſilio nil agere debet. xi. q. iij. fere per totum.

Conſpiratio.

¶ oĩs cõſpiratio ꝑcipue tamẽ clericorũ ⁊ religioſoꝝ dãnat. xij. q. i. coniurationũ.
¶ conſpiratio notata eſt in coniuratione.

Conſtantia.

¶ conſtantia ſeruanda eſt in iuramẽtis ⁊ promiſſis. xxij. q. iiij. innocens in fine.
¶ omnibꝰ i xp̃o viuere volẽtibꝰ neceſſaria eſt con/ſtantia in pſecutionibꝰ. vij. q. i. ſuggeſtum.
¶ tãta debet eẽ fideliũ conſtãtia vt prius auferat vita q̃ fides. xxiij. q. viij. conuenior ante finẽ.
¶ vbi non prelatus: ſed fides querit conſtantia prelatis precipitur. vij. q. j. aduerſitas ãte mediũ.
¶ qui ſuis meritis conſtans ⁊ firmus ẽ nõ turba/tur alienis. xxiiij. q. i. non turbatur.

Conſtantinus.

¶ conſtantinus imperator chriſtianus factus publice dedit licentiam xp̃ianos fieri ⁊ eccleſias fabricari. xij. q. j. futuram.
¶ ipſe cõſtãtinus eccleſiam beati Petri apoſtoli cõſtruxit: ⁊ ſedẽ ĩpialẽ ſucceſſoribus beati petri re/liquit. xij. q. j. futurã. xcvj. diſ. Conſtantinus.
De reuerentia ipſius maxima ad clericos ⁊ pſbyte/ros. xcvj. di. iij. ſcripturis. xij. q. i. futuram. xcvi. diſ. cõſtantinus. xij. q. i. continua. §. imperator conſtanti. ⁊ c. ſacerdotibus.
¶ palatiũ latranẽſe ⁊ romanã vrbẽ omniũ italie ⁊ occidentaliũ regionũ ꝓuĩcias ſucceſſoribꝰ beati petri aſſignauit. xcvi. di. Conſtantinus.
¶ beatus Gregorius oſtendit cũ feliciter vitã ter/minaſſe dicẽs pie memorie: cõtra illos q̃ mẽdaciter aſſerũt ipſuz rebaptizatũ. xi. q. j. ſacerdotibꝰ xij. q. j. futurã vbi dicit religioſiſſimus fuiſſe.
¶ dedit priuilegiũ vt ſicut romanus ĩpator eſſet caput totiꝰ mũdi. ſic ⁊ romanꝰ põtifex eſſet caput oium eccleſiarum. xcvi. diſ. Conſtantinus.

Conſtitutio.

¶ conſtitutio eſt quod rex vel imperator conſti/tuit. ij. diſ. inſtitutio.
¶ conſtitutio debet eſſe honeſta tempore ⁊ loco conueniens. iiij. diſ. erit autem lex.
¶ cõſtitutiõis cauſa ẽ humanũ cohercere audaciã ⁊ nocẽdi facultatem refrenare. iiij. diſ. §. j.
¶ tenenda eſt pro lege vbi ſacra ſcriptura nõ con/tradicit. xi. diſ. in his. x. diſ. lege.
¶ illicita eſt que eſt contra apoſtolos ⁊ euangelia vel alias ſacras ſcripturas. x. diſ. non licet.
¶ triplex eſt origo conſtitutionum eccleſiaſticaꝝ xj diſ. eccleſiaſticarum.
¶ cõſtitutiones eccleſie matris romane ſunt ſeruande. xi. di. nolite. ⁊ c. ad h̃ veſtre. xxxviij. diſ. nulli.
¶ earum tranſgreſſores puniunt. xij. q3 diſ. precep/tis. lv. di. nullus. vi. q. i. infames.
¶ cõſtitutiones regum ⁊ principiũ obſequi debẽt eccleſiaſticis inſtitutis. x. di. lege ⁊ c. ſe.
¶ pro loco ⁊ tempore ⁊ perſonarũ qualitate mutatur conſtitutio. l. di. vt conſtitueretur. lxi. di. §. his. x. q. iij. priſcis ⁊ c. ſe. xi. di. catholia.
De hac materia habes vbi agitur de ſtatutis.

Conſuetudo.

¶ cõſuetudo eſt ius moribꝰ inſtitutũ: qḋ lege deficiẽte ꝓ lege ſuſcipit. i. di. cõſuetudo.
¶ lõgeua conſuetudo que non eſt contraria cano/nibus eſt ſeruanda. xi. di. cõſuetudinis. xij. di. ſcit ſancta romana. ⁊. v. c. ſe. x. q. i. decreuimus.
¶ conſuetudo peruerſa ex diuturnitate non leuigat crimen: ſed auget. xxiiij. q. i. ſciſma.
¶ binꝰ actꝰ cõſuetudo dicit. xxv. q. vltĩa ita nos.
¶ ratio ⁊ veritas conſuetudinẽ ſemꝑ excludũt. viij di. veritate: ⁊. ij. c. ſe. xi. di. c. i. ⁊ ſe.
¶ quando conſuetudini veritas ſuffragat nil ea firmius debet teneri. viij. di. fruſtra. xij. di. illud vſq3 ad. §. hoc autem.
¶ diuerſitas conſuetudinũ pro loco ⁊ tẽpore duz modo nõ ſint veritati contrarie non ẽ reprobanda. xij. di. ſcit ſãcta romana ⁊. c. nouit: ⁊. c. ſe.
¶ cõſuetudo illoꝝ cũ q̃bus conuerſatur: ſi non eſt peruerſa obſeruanda ẽ. xij. diſ. illa.
¶ cõſuetudo mala ñ minꝰ q̃ picloſa corruptella ẽ vitãda. viij. di. mala. xij. di. oĩa talia. xvi. q. iii. h3.
¶ conſuetudines romane eccleſie matris ſunt ſeruãde. xi. diſ. quis in fine. xii. di. c. i. in fine.
¶ i eccleſia multũ ſacramẽtalia ſic aque ſperſio ad oriẽtẽ adoratio ⁊ huiꝰmõi conſuetudie magis q̃ ſcripto ſunt roborata. xi. di. eccleſiaſticaꝝ.
¶ in portionibus eccleſieꝝ dandis obſeruanda ẽ conſuetudo. x. q. iii. nec numerus.
¶ contemptores conſuetudinũ eccleſiaſticaꝝ ſunt cohercendi. xi. di. in his rebus.
¶ epiſcopi ſunt potius conſuetudie maiores pre/ſbyteris q̃ diſpẽſatione. xcv. diſ. olim.
¶ conſuetudo facit mortale qḋ ẽ i ſe veniale ſicut patet. xxv. diſ. vnum. §. alias ante me.
¶ conſuetudo ordinaria confert iuriſdictionem. ix. q. iii. conqueſtus.
¶ iure conſuetudinis hoc meum. illud alterius iudicatur. viii. di. §. i.
¶ qui maledicẽdi conſuetudinẽ habẽt i mũdiciaz labioꝝ contrahũt. xxiiii. q. iii. qui negligunt.
¶ ſub prextu conſuetudis nec ante nec poſt pro ſacramẽto ẽ aliq̃d accipiẽdũ. i. q. iii. ſi q̃s ꝑhẽdas.
De hac materia habes vbi agit de mo ibus.

Contẽptus.

¶ contẽnere debet ſuos ⁊ ſua qui ſeruire do eligit xii. q. i. cui portio: ⁊. c. precipimus.
¶ nil miſerius ẽ q̃ ꝓpter nummum dm̃ deſerere xii. q. i. duo ſunt in fi.
¶ capitis raſio ⁊ clericoꝝ corona deſignant: q̃ ipſi debent contemnere tẽporalia. xii. q. i. duo.

¶ Socrates: qui ad philoſophandũ ꝑgens auri põd9 piecit ponit i exẽplũ vt ſi v̄tutes poſſidere volumus: temporalia cõtemnamus. xij. q. ij. gloria epiſcopi in fi.

¶ ſtultus eſt qui in dignitate ſe primum exrimans bona que viderit diſcere contemnit. xxij. di. de cõſtantinopolitane. xviij. di. non oportet. xxxviij. diſ. nullus epiſcopus. xxiiij. q. iij. ſi heres.

¶ peccatũ paganitatis icurrit qui ſedi apoſtolice obedire contẽnit. lxxxi. diſ. ſi qui preſbyteri ſunt i fi. Notent hoc diligẽter tyrãni: q nedũ iobedientes ſunt eccleſie. verũ etiã eã vi opprimere: ⁊ patrimoniũ eius eripere conãt. xxiij. q. vij. hortatu. ⁊. lxiij. di. adrianus.

¶ cõtẽnenda nõ ſunt ſacramẽta ꝑ malos ſacerdotes exhibita. i. q. i. multi. xxxviij. di. ſedulo.

¶ manumiſſio iterãt cum liberti eccleſie: alij adherentes eam contemnunt. xij. q. ij. liberti el. i.

Contentioſus.

¶ cõtentioſus ꝓhibetur ordinari. xlvi. di. §. i. ⁊. c. ſeditionarios.

¶ diuerſitas cultus maxime contentiones ⁊ emulationes inducit. xc. di. prelatũ.

¶ clerici vel monachi in ſynodo vel capitulo accuſando vel referẽdo non debent perſtrepere vocibus contentioſis. v. q. iiij. in loco.

¶ contentioſus monachus a priore ſuo ſm qualitatem culpe eſt puniendus. xc. di. ſiquis monach9

¶ perfectus in iudicio ſeculari non debet contendere. xiiij. q. i. epiſcopus

¶ res eccleſie non per cõtentiones: ſed iudicio debent defendi. xvi. q. v. conſuetudo.

Conteſtatio.

¶ conteſtatio litis q mõ fieri debeat: ⁊ ĩfra quod tempus facta valeat habes. iij. q. ij. inducie vſque ad finem queſtionis.

¶ ordine iudiciario primo eſt libellus porrigend9 deinde debet fieri litis conteſtatio. iij. q. ij indu cie. §. libellum.

¶ iudex reo libellũ non debet auferre niſi actor ꝓmittat ſe infra duos menſes litem conteſtaturuz ⁊ expenſas in duplum reſtiturum. iij. q. iij. inducie §. libellum.

¶ contra abſentem per contumaciam procedetur cum lis eſt conteſtata: ⁊ liqueat de cauſa. i. q. ix. decreuimus. iiij. q. v. c. i.

¶ ſi lis nõ ẽ cõteſtata: nec liquet de cã tũc abſens ꝑ contumaciã ſolũ eſt excõicãdus ⁊ ſic ĩtelligunt illa capitula. xi. q. iij. rurſus ⁊. c. quicũq3.

¶ litis conteſtatio recuſari non poteſt. iij. q. iij. inducie. §. libellum in fi.

¶ i cã criminali vel ciuili criminaliter mota ante litẽ conteſta. teſtes nõ ſunt recipiẽdi. nec ſententia diffinitiua ferẽda. i ij. q. ix. per totũ in ſumma.

¶ plures caſus ſunt in quibus ſine litis conteſtatiõe teſtes poſſunt recipi. ſcilicet in hereſi poſt mortem. xxiiij. q. ij. ſane: ⁊. c. ſe.

Item in queſtione electionis epiſcopi; ⁊ ĩ cauſa matrimonij. ne propter more periculum: eccleſia dilãpidetur: vel mulier fornicetur.

Item cum prelatus ex officio procedit per inquiſitionem de exceſſibus ſubditorum.

Item quãdo teſtes ad ꝑpetuã memoriã recipiunt ꝺ hijs: ⁊ alijs plurib9 caſibus habes extra vt litẽ nõ conteſta. quoniam frequenter. ⁊. c. ſe

Continentia

¶ continentia non ferro ſed religione querenda eſt. xxxiij. q. v. tunc ſaluabitur.

De hac materia habes in titulo de caſtitate.

Contritio

¶ cõtritio cõtẽptis alijs ꝑtib9 penitẽtie nõ dlet peccatũ de pe. diſ. i. reſuſcitat9. §. alij ecõtra ⁊. c. mẽſurã.

¶ dum confeſſio non contemnitur per contritionẽ peccati venia indulgetur de pe. diſtinctione prima menſuram.

¶ quantuncũq3 aſſunt alia ſine cordis contritione nullum peccatum dimittitur. de. pe. di. i. c. veritas. §. econtrario.

¶ lachryme q ex v̄a cõtritione fluũt eterni ignis icendia extingunt. ꝺ pe. diſ. i. c. ſicut. §. porro.

¶ vbi nõ ẽ contritio ſed cordis duricia: de9 oratiõẽ ꝓ talib9 nõ accipit ꝺ pe. di. i. quãobrẽ in fi.

Contumax.

¶ cõtumax dicit q poſt vnam vel trinam peremptoriam vocationem coram iudice comparere contemnit. xxiiij. q. iij. de illicita.

¶ q ex cõtumacia iudicibus nõ obtẽperẽt ꝓ epiſcopos extra coionẽ poni debent. ij. q. vi. quiſq3.

¶ qui ad ſynodũ vocat9 venire aut ibi conſtitutus obedire contẽnit: aut ante finẽ receſſerit eſt excomunicandus. xi. q. iij. certum eſt.

¶ contra abſentẽ ꝑ contumaciã tanq̃ contra preſentem conuictũ procedi poteſt per diffinitiuam ſententiam. iij. q. ix. abſens; ⁊. c. decreuimus. xx. iij. q. iii. de illicita.

¶ ſi excomunicatis infra annũ ſuam cauſam purgare contempſerit poſt nullatenus audiatur. xi. q. iij. rurſus: ⁊. c. ſe.

¶ qui iubente ſacerdote pro quacunq3 culpa ab eccleſia exire cõtẽpſerit tardius recipitur ad veniã xi. q. iij. qui iubente.

¶ contumaces p̄lati ꝑ dignitatis ſubtractionẽ puniũt. lxxxiiij. di. honorat9 i fi. xxxiiij. di. q̃rũdaz.

¶ cõtumaces clerici ab epiſcopis ꝑ excõmunicationẽ corrigi debẽt. l. diſtinctione. contumaces. vij. q. i. ſiquis. p̄sbyter. xi. q. i. petimus ⁊. q. iii. ſiqs

¶ ſicut in contumacia perſiſtentibus ſeueritas eſt oſtendenda: ſic humiliantibus per penitentiam venia non eſt deneganda. ii. q. iiii. quanto.

Conuenticulum.

¶ conuenticulum dicitur congregatio ſubditorum ſine conſenſu prelatoꝝ xvii. di. multis.

¶ clerici maxime hereticorum ⁊ ſciſmaticorum cõuenticula vitare debent. xxiiii. q. iii. clericus ⁊ c. cum quibus.

Conuerſatio. ¶ cõuerſatio cũ iudeis i cõuiuijs ⁊ balneis: clericis ⁊ laicis inhibet̃ nec etiã medicinas ab eis debent recipere. xxviij. q. i. nullus.

¶ etiã cũ parẽtibus vel propinquis conuerſari nõ debemus. ſi per ipſos fidẽ xp̃i perdere timemus. xxviij. q. i. ſi infidelis.

¶ ſepe maloꝝ conuerſatio corrumpit bonos mores. xxviij. q. i. ſepe.

¶ neophiti vt i fide ⁊ morib9 pficiãt cũ xp̃i fidelibus debẽt cõuerſari. xxviij. q. i. iudeoꝝ.

Conuerſio. ¶ cõuerſio dicit̃ q̃ſi vndique cordis verſio: de peni. diſ. i. §. hoc idẽ. ⁊ diſ. vltia nullus expectet. §. qd quamuis cir. prin.

¶ ſi cor noſtrũ vndiq3 a malo cõuertit̃ fructus conuerſionis meremur. de pe. diſ. i. §. hoc idem.

¶ conuerſio cordis requirit̃ in adulto baptizãdo de conſe. di. iiij. baptiſmi.

¶ vera conuerſio ad deum in vltimis poſitorum menie potius eſt eſtimanda q̃ tempore. xxvj. q. vi. cognouimus.

¶ q̃dam cũ potuerũt conuerti noluerũt i fine non facile acquirunt quod volunt. de pe. diſ. vltima nullus expectet circa principiũ.

¶ cõuerſio i extremis l3 raro iuſta ſit: deſpãdũ tñ ñ erit. de pe. di. vltima nullus expectet. §. q̃ q̃uis xxvi. q. vi. ſi pſbyter. ⁊. c. ſe. l. di. ponderet.

¶ deus non vult mortẽ peccatoris: ſed vt conuertatur ⁊ viuat. xxvj. q. vj. cognouimus.

¶ iudeoꝝ pueri ad fidẽ xp̃i cõuerſi ne parentũ inuoluantur erroribus ſunt fidelibus: aut monaſterijs committendi. xxviij. q. j. iudeorum.

Conuiuia. ¶ cõuiuia laudant̃ dũmõ d̃ tractiõib9 ⁊ fabulis ⁊ laudis turpib9 nõ miſceant̃. xliiij. diſ. cõuiuia ⁊. c. ſe.

¶ conuiuiũ clericoꝝ debet precedere menſe benedictio: infra menſam lectio. poſt menſam gratiarũ actio. xliiij. diſ. quando autem.

¶ non cibus in conuiuio: ſed cibi auiditas reprobatur. de conſe. di. v. ſint cibi.

¶ precipue clerici hereticorum ⁊ ſciſmaticorum d̃bent vitare conuiuia. xxxiij. q. iiij. clericus.

¶ cum ſacerdotalis ſenſus tenuis eſſe debeat prohibent̃ eis cõuiuia: ne pinguis venter groſ3 mẽtẽ generet. xliiij. di. c. vl. ⁊. §. ſe. xxxiij. di. presby.

¶ nec ep̃s nec cleric9 abſq3 neceſſitate debet i eccl'ia facere cõuiuia. xli. di. nõ oportet: ⁊ in. c. ſe.

De hac materia vide vbi agit̃ de cibo.

Correctio. ¶ correctio debet fieri quãtum pro vnicuique gradu: atq3 ſalua pace eccleſie fieri poteſt. xxiij. q. iiij. ecce quõ ſquis: quidam cũ quiſq3 ſicut ipſa pietas quẽ faciet circa me.

¶ correctio debet fieri animo medendi nõ ſeuiendi. lxxxvj. di. odio. xxiij. q. iiij. ita plane circa me.

¶ cũ correctio deſtrictius agitur ex charitate agẽda ẽ nõ ex furore. xij. q. ij. fraternitas.

¶ correctio d3 ex charitate procedere: ⁊ ſecũdũ diuerſitatẽ culpaꝝ extẽdere. xxiij. q. iij. corripiant.

¶ correctio debet eſſe mixta cum benignitate: ⁊ aſperitate. xlv. di. diſciplina ſicut nãq3.

¶ qui iuſte iudicat ſtateram in manu geſtans in vtroque penſo iuſtitiam: ⁊ miſericordiam portat. xlv. diſ. omnis.

¶ non fruſtra hoc duo iunguntur: homo peccator quia peccator eſt corripere quia homo eſt miſerere. xxiij. q. iiij. duo.

¶ correctio quãdoq3 plus debet habere mãſuetudinis q̃ rigoris. xlv. di. qui ſincera ⁊. c. licet.

¶ aſperitas nimis increpationis nec correctionem recipit nec ſalutem. xlv. diſ. cum beatus. c. i. diſciplina.

¶ caſtitatis leuiter reuerentiam exhibet caſtigandi. xlv. cum paulus.

¶ correctio quandoq3 plus debet habere de aſperitate q̃ de benignitate. xij. q. ij. fraternitas. xxiij q. iii. ecce ⁊. §. ſe. ⁊. c. illud.

¶ ferro neceſſe eſt vt aſcindantur vulnera que fomentorum non ſentiunt medicinam. lxxxij. di. quia aliquanti.

¶ melius ẽ cũ ſeueritate diligere q̃ cũ leuitate decipere. v. q. v. nõ ois. ⁊. capi. nõ oſculatur.

¶ non eſt charitas. ſed langor vbi mali mores nõ corrigunt̃. xxiij. q. v. non putes ⁊. c. ſe.

¶ non corripere malos ſed fouere eſt eos occidere xxiij. q. v. qui vitijs. xlv. diſ. ſed illud.

¶ falſa ⁊ piculoſa miſericordia idulget̃ vbi pp aſperitatẽ vel blãdimẽta lingue delinquentiũ correctio poſtponitur. l. diſ. ſiquis diaconus.

¶ licet dei ſit principaliter corrigere: tamen prelatus ſuam correctionem non debet negligere. xxiij q. iiij. ſicut nenophi.

¶ facientis culpã habet q̃ cũ poſſit corrigere negligit emendare. lxxxvi. diſ. culpam. lxxxiij. di. error

¶ licet ſciamus neminem vltra terminum a deo p̃fixum eſſe victurum. tamen omnibus languentibus non incongrue medemur ſic quamuis nemo ſaluetur niſi predeſtinatus. omni tamen d̃liquẽti adhibenda eſt correctio. xxiij. q. iiii. nabuchadnoſor. §. item qui.

¶ ep̃s qui crimina non corrigit non ep̃s: ſ3 canis dicitur impudicus. lxxxiii. di. nemo.

¶ p̃mo ſeipſum corrigat qui alios nititur corrigere. iii. q. vii. ſi modo. ⁊. ii. c. ſe. xxv. di. p̃mum. lxi. diſ. in ſacerdotibus. lxxxi. di. nemo.

¶ prelat9 ſi culpas ſubditoꝝ impune dimittit grauiter offendit. xii. q. iiii. ſi hiis qui. xxiii. q. v. q̃ vitiis. ⁊ alia capitula que ſequunt̃ vſq3 in fi. q.

¶ ſinodi prelatoꝝ ad hoc debent eſſe vt deprauata que emerſerunt corrigant̃. xviii. di; peruenit ⁊. c. ſe. xvi. q. ij. viſis in fi.

¶ p̃latus quãdo i correctione excedit nõ tenetur a ſubditis veniam poſtulare. lxxxviij. diſ. quando.

¶ ſubditis ſenior non eſt icrepandus cũ culpa ſua nõ trahit ad iteritũ corda iunioꝝ. ii. q. vii. paul9.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ laudabile eſt i ſubditis correctionē p̄latī nulla diſſimulatione poſtponere. ii. q. vii. ſicut iquit.
¶ contēptores mandatorū ſuperiorum ſic puniendi ſunt vt alii talia committere timeant. xxiii. q. iii. iuſtum.
¶ prelati a ſubditis doti ab indoctis ꝺ publicis exceſſibus poſſunt. ii. q. vii. ſecuti ſunt balaam. ⁊. c. epiſcopi. ⁊. §. iterum Joānes.
¶ priuatum crimen publice non eſt arguēdum ſed vbi ꝯtingit crimen ibi moriatur. ii. q. i. ſi peccauerit in fi. vi. q. ii. ſi tantū.
¶ publicam correctionem debet precedere āmonitio. ii. q. vii. accuſator. el primo. in fi.
De hac materia habes vbi agitur ꝺ diſciplina. ⁊ vbi agitur de percuſſione.

Corona. ¶ corona i capite clerici habēt ab inſtitutione romane eccleſie. xii. q. i. duo.
¶ raſio corone in capite ſignat temporalium depoſitionem. vt ibi..em.

Corporalia. ¶ corporalia altaris nō debent eſſe de ſirico: ſʒ ꝺ puro panno lineo ab epiſcopo conſecrato. de conſe. di. i. omni conſulto.
¶ non debent lauari per feminas: nec tangi. xxiii. di. ſacratas.

Corpora. ¶ corpora ſanctorū nullus de loco ad locum ſine licentia epiſcoporum transferre preſumat. de conſe. diſt. i. corpora.
¶ corpora moderniorum hominum ſunt debiliora antiquorum: ⁊ ideo eſt eis compatiendū. xxxiiii. di. fraternitatis.

Creatura. ¶ creatura quelibet in ſe bona eſt: ⁊ dicitur eſſe vera. de pe. di. ii. ante fi.
¶ creatura que mutatur non vera ſed vacua eſſe ꝓbatur. de pe. di. ii. ante fi.
¶ per creaturas iurare eſt blaſphemare. xxii. q. i. ſi quis per capillum.
De hac materia habes vbi agitur de iuramento.

Credere. ¶ credē i deū ē amādo i eū tēdere. ꝺ con. di. ii. §. et ꝑmiſſis. circa fi.
¶ qui diuinationibus ⁊ incātationibus credit fidem xp̄i perdit. xxvi. q. v. epi. ante me. ⁊ duo. c. ſe.
¶ qui credit ſe cū dyana vel aliis mulieribus in nocturno ſilentio ſuper beſtias vel alr multa terrarū ſpacia tranſire: fidem xp̄i euacuat. xxvi. q. v. epiſcopi. ante me.
¶ in teſtimonio quādoqꝫ credendum eſt paucioribus numero. iiii. q. iii. per totum.
¶ innocēs ſemper bene credit ⁊ bene iudicat de aliis. xx. q. iiii. innocens.
¶ mala de aliis non cito neqꝫ de facili debem⁹ credere. lxxxvi. di. ſiquid.
¶ malū ꝺ ꝓximo null⁹ dꝫ credere anteq̄ ꝓbet. ii. q. i. de⁹. iii. q. viii. iudicātē. xi. q. iii. i cūctis. ⁊. c. q̄uis.

Creditor. ¶ creditor nō ē dicēdus vſurarius. x. q. ii. caſellas. §. h ius

Crimē. ¶ crimē ē graue peccatū accuſatōne ⁊ dānatione digniſſimū. viii. di. apoſtolus.
¶ crimen vocatur criminale peccatum vel criminalis infamia. xxv. di. §. in epiſtola.
¶ crimē qñqꝫ ponit ꝓ omni delicto ſiue mortali ſiue veniali. xxv. di. vnum oriarū. §. nunc autem.
¶ manifeſta crimina accuſatione non indigent. ii. q. i. que lotarius. §. in manifeſtis. ⁊. c. ſe.
¶ magis nocet q̇ crimē celat: q̄ q̇ illud amicabiliter ad corrigēdū indicat. v. q. v. nō vos. ⁊. iiii. c. ſeq.
¶ fraudulētus reputatur qui cauſa diffamationis vel vindicte occultum crimen reuelat. v. q. v. qui ambulat. vi. q. i. ſumma.
¶ grauiter peccat qui crimen q̄ ſolus nouit publicat. ii. q. i. ſi peccauerit.
¶ meritoritorium ē ſibi crimen publicare vbi poſſit prodeſſe. xxii. q. v. hoc videtur. in fi.
¶ nullum crimen maculat neſcientem. xxiii. q. iiii. nimium ſunt.
¶ crimen paternū nullā maculā pōt infligere ſucceſſori niſi ꝯmittat vel conſentiat. i. q. iiii. crimen.
¶ nemini preterq̄ de crimine leſe maieſtatis de ſe confeſſio contra alium creditur. xv. q. iii. nemini.
¶ graui punitur pena crimen leſe maieſtatis. vi. q. i. quero. §. ſiquis.
¶ crimen leſe maieſtatis ⁊ vitium ſimonie pari pena punitur. xv. q. iii. ſanc.

Criſma. ¶ criſma in cena domini quolibet anno eſt conficiendum ⁊ vet⁹ intra eccleſiam eſt exurendū. de ꝯſe. di. iii. litteris
¶ ſolius epiſcopi eſt criſma conficere. xcv. di. illud xxvi. q. vi. ſi iubet.
¶ archiepiſcopi ab epiſcopis ſuis ⁊ alii clerici ab archipreſbyteris criſma debent petere. xcv. di. preſbyteri. de conſe. di. iiii. preſbyteri.
¶ clericus vendens criſma ſimoniā cōmittit. i. q. iii. ſiquis prebendas. i. q. i. dictū eſt i quibuſdā.
¶ preſbyteri criſma accepturi nihil debēt dare ep̄is i. q. i. ſtatuimus.
¶ oīs preſbyter ad baptizādū vadēs cū criſmate debet progredi. de conſe. di. iiii. null⁹ miniſtrorū.
¶ ſignare i fronte cū criſmate eſt tantū epiſcoporū de conſe. di. iiii. preſbyteri. xcv. di. preſbyteros.
¶ cū veteri criſmate non licet iungere niſi in neceſſitate. de conſe. di. iiii. ſiquis de alio.
¶ qui i neceſſitate a preſbytero nō fit in baptiſmo criſmatus in vertice debet per preſbyterū ſuppleri. de conſe. di. iiii. nullus miniſtrorum.

Crudelitas. ¶ crudelitas non ē crimina punire: ſed pietas. xxiii. q. viii. legi. ⁊. c. ſe.
¶ falſa manſuetudo eſt crudelitas quando. ſ. delinquens non corripitur. xxiii. q. iiii. ipſa pietas.
¶ iudex nō ē crudelis q̇ crudeles iugulat: ſʒ patiētibus crudelis ē videat. xxiii. q. v. nō ē crudelis.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ pꝛoximi vulnus crudeliter ſilētur: ⁊ vt ſanet̄ mi ſericoꝛditer indicatur. v. q. v. non vos.

¶ crudelis ē qui famā ſuaʒ negligit. xij. q. i. nolo.

¶ vlciſcendi crudelitas iure culpatur. xxiij. q. i. q̄d culpatur.

¶ libidinoſa crudelitas eſt venena ſterilitatis pro curare. xxij. q. ij. aliquando.

¶ crudelitatē omniuʒ pꝛedonum ſuperat qui res eccleſie que pauperum ſunt defraudat. xij. q. ij. gloꝛia. circa medium.

¶ qui pauperē fenoꝛe trucidat: ⁊ qui diuiti aliq̄ rapit equales ſunt i crudelitate. xiiij. q. iiij. q̄d dicaʒ

Crux. ¶ crux a cruciatu dicitur ⁊ magnuʒ cruciatum ſuſtinet qui vim patitur. iij q. i. nulli. in fi.

¶ qui diuitias mūdi lutuʒ reputat crucem xp̄i poꝛtat. xij. q. ij. gloꝛia. circa me. xij. q. clericus.

¶ ſacerdotalis gradus ⁊ alia ſacramēta crucis figura perficiuntur. de conſe. di. v. nunquid.

¶ ſalubꝛe eſt fidelibus crucis ſignaculo inſigniri. xi. di. eccleſiaſticarum.

¶ ideo cruce ſignantur baptizādi ⁊ alij vt diabolus per interemptionis ſue ſignuʒ vas ſuum pꝛiſtinum ſciat deinceps ſibi eſſe alienum. de conſe. di. iiij. poſtea ſignatur.

¶ ignominia eſt xp̄m crucifixum pauperem farſis pꝛedicare coꝛpoꝛibus. xxxv. di. eccleſie. iij. q. i. nolumus.

¶ dominum crucifigunt qui eum in ſacerdotibus ſuis pꝛoſequūtur. iij. q. i. nulli.

¶ feſtum inuētionis crucis eſt celebꝛandum quinto nonas maij. de conſe. di. iij. c. crucis.

Cupiditas. ¶ cupitas eſt mater vſurarum. xlvij. di. §. i.

¶ cupidi oꝛdinari pꝛohibentur: q: tales de facili a vero deuiant. xlvij. di. §. i. ⁊ c. virum. viij. q. ij. dilectiſſimi.

¶ bonoꝛuʒ auctoꝛitati inherere non valet qui cupiditateʒ anime que radix eſt omniuʒ maloꝛum nō abſcindit. xlvij. di. bonoꝛum. ⁊ c. ſe.

¶ grauius intuet̄ cupidus auꝝ q̄ ſolē. xlvij. di. ſicut

¶ q̄tūcūq̧ aurum auro emuletur: ſacietas nunq̄ aderit cupiditati. xlvij. di. ſicut.

¶ nemo cupiditate dominādi inflāmatus deſiderat habere conſoꝛtē. xxiij. q. vij. q̄d autē.

¶ cupidi bꝛeueʒ in pꝛeſenti poſſident fructū ⁊ poſt eternū incurrūt ſupplicium. i. q. i. cum oꝛdinaret̄. ⁊ c. cito.

Curatoꝛ. ¶ curator ꝓpter infirmitatē datur. iij. q. vij. infames.

Curialis. ¶ curialis dicitur qui nexibꝰ curie ligatus pꝛincipibus adulatur. xxxvij. di. nonne. ⁊ li. di. qui in aliquo.

¶ curiales nō ſunt ad oꝛdines admittēdi nec ēt ad religioneʒ niſi cū magna diſcuſſione. liij. di. legē.

¶ curiales nō debent in epiſcopum oꝛdinari. l. di. non confidat. li. di. qui in aliquo.

¶ curialis qui in ciuilibus cauſis vel pecunijs officium ipendit poteſt in epiſcopum poſtulari. lxi. di. oſius. ⁊ §. ſed aliud eſt.

Curioſitas. ¶ curioſitas ē poſtpoſito diuino ⁊ ſanctoꝛuʒ eloquiis ſcriptis philoſophoꝝ ⁊ poetarum ratione vanitatis vel delectationis intendere. xxxvij. di. ſacerdotes. ⁊ c. ſeq.

¶ curioſitas dicitur cū diuina ſcriptura nō ſ̄m ſanctoꝛū expoſitionem: ſed ſ̄m ſecularem ſapientiaʒ ⁊ ſenſus ſui vanitatem exponitur. xxij. di. vino.

¶ curioſi dicuntur clerici qui filios ſuos eccleſiaſticis ſumptibus potius ſecularibus ſciētijs q̄ ſa lubꝛibus erudiunt. xxxvij. di. legant.

Cuſtodire. ¶ cuſtodire tenetur romana ſedes ſtatuta concilioꝛuʒ que ſua auctoꝛitate confirmauit. xxv. q. i. c. i.

¶ ſi in iudicio a ſuperioꝛi epiſcopo non ſeruatur oꝛdo eccleſiaſticus quē ſuperioꝛ cuſtodire tenet̄ confunditur. xi. q. i. peruenit.

¶ pꝛelati bona eccleſie non debent dare potentibꝰ ſed diligenter cuſtodire. xxiij. q. viij. conuenioꝛ.

¶ nemo per exterioꝛem violentiam coꝛrumpitur ſi interioꝛ innocentia cuſtodiatur. xi. q. iij. cuſtodi.

Dalmatica. ¶ dalmatica nec epiſcopus: nec archidiaconus antiquitus ſine conceſſione pape licebat vti. xxiij. di. cōis.

¶ licet modo omnes diaconi vtantur dalmaticis ex conſuetudine non tamen debēt ipſis vti niſi in ſolēnitate. lxxvi. di. de ieiunio.

Damaſus. ¶ damaſus papa primus accuſatꝰ d̄ adulterio cū xlij epis ſe purgauit. ij. q. vij. nos ſi incōpetēter. i fi.

Dāpnum. ¶ damnum moꝛum multum diſtat a damno tempoꝛaliū. vi. q. i. ſunt plurimi. in fi.

¶ deterioꝛes ſunt qui vitam moꝛeſq̧ bonoꝛuʒ detrahendo coꝛrūpunt his qui ſubſtantias alioꝛuʒ pꝛediaq̧ diripiūt. vi. q. ij. ex merito.

¶ nulli in alterius dānum eſt ſubueniendū. xiiij. q. v. deniq̧. xxii. q. ij. pꝛimū.

¶ dominus per dānuʒ tempoꝛale nos cogit ad bonum. xxiii. q. vi. q̄d errauerat.

¶ piiſſimi rectoꝛes reputant̄ qui in graui ſcelere cōſtitutos dānatoꝛū admonitionibus ad bonuʒ redire cogūt. xxiii. q. v. ſi vos.

¶ qui confugiētibus ad eccleſiam vel ad cimiteria aliquod damnū inferūt: ſunt excōmunicati. xvii. q. iiii. diffinimus.

¶ iferens damnuʒ non eſt abſoluendus niſi damno ſ̄m arbitriū ei reſtituto. xxiii. q. vlti. peſſimaʒ xiiii. q. vi. ſi res.

Datū. ¶ datuʒ aliquod ex pietate pꝛecipue eccleſie non pōt reuocari. xii. q. ii. ſacroꝛū. xiiii. q. vi. cōmperimus. xvi. q. ii. viſis. ⁊ q. vi. illud. xvii. q. iiii. ſunt qui.

¶ dare eccleſie pp̄ defectum heredis laudabiliter dāti reddātur habito herede. xvii. q. vlti. c. vltimo.

Q. q̄ res eccleſijs vel monaſterijs ī teſtamēto datas detinēt: pauperū ſunt necatores.xiij.q.ij.clerici.

Q. non ſufficit oratio ⁊ lectio niſi adſit elemoſine datio.lxxxvi.di.fratrem.⁊.xij.c.ſe.

Q. habenti dare nihil aliud eſt ꝙ̄ perdere.i.q.ij.paſtor.

Q. epiſcopus de bonis eccleſie religioſis poteſt dare xij.q.ij.ſi epiſcopus.⁊.c.ſe.

Q. qui honorem non habet: honorem dare non poteſt.i.q.i.qui perfectionē.⁊.c.ſe.

Dauid. Q. dauid q̄ ex ꝯpaſſione oēs refugas recipiebat: ponit̄ in exēplū ꝙ patientibus eſt compatiēdū.vij.q.i.omnis.

Q. ex eo ꝙ doluit mali regis clamidē ſe precidiſſe: ponitur in exemplū ꝙ ſubditus quantūcūqꝫ ſanctus in malum prelatum ꝙ̄diu ſuſtinetur non debet inſurgere.ij.q.vij.plerūqꝫ.§.item.de pe.di.ij.§.opponitur.

Q. dauid plenus fuit charitate per multos effectus inſinuatur.de pe.di.ij.§.opponitur poſt mediū.

Q. int̄ duo mala minus eligens potius voluit iuramentum frangere ꝙ̄ ſanguinem humanū funderę.xxij.q.iiij.ꝙ dauit.⁊.c.ſe.

Q. in eo ꝙ ſaul depravatum honorauit propter vnctionem. Innuitur ꝙ ſacramenta depravato non ānihilantur.i.q.i.ſacramenta.

Q. dauid ꝓhibitus fuit tēplū edificare pp ſanguinem quē effuderat.de conſe.di.i.§.i.in prin.

Q. in hoc ꝙ propter adulterium redargutus fuit a nathan propheta qui fuit inferior eo. Innuit̄ ꝙ ſubditus prelatum monere poteſt de exceſſu.ix.q.vij.noſti.poſt me.

Q. ī hoc ꝙ pp adulteriū ⁊ homicidium pro parabolā diuitis ſnīam contra ſe ipſū dedit. Innuit̄ ꝙ malus prelatus per ſnīam quā profert in ſubditū ſe ipſū condēnat.iij.q.vij.ſacerdos.

Q. per pniam de adulterij ⁊ homicidij peccato conſecutus eſt veniā.de pe.di.iij.§.dauid.

Q. ī eo ꝙ poſt peccatū ſpūm ſanctū rehabuit ⁊ ī honore ꝑmanſit. Innuit̄ ꝙ lapſi ꝑ pniā ī priſtinum ſtatū repant̄.l.di.ſi poſt.§.ecōtra.⁊.c.pōderet.

Q. occiſio Urie ꝓpter adulterium barzabee ipſam duxit in vxorem: modo non trahitur in conſequētiam.xxxi.q.i.c.ſi vidua.§.ſed obijcitur.

Q. dominus ei qui tot bellis interfuit tam magnū prebuit teſtimoniū. Innuit̄ ꝙ ⁊ pleriqꝫ bella exercentes deo placere poſſunt.xxiij.q.i.noli.

Decanus. Q. decanus nemo debet fieri niſi primū fuerit preſbyter ordinatus.xl.di.c.i.⁊.ij.ſe.

Q. diaconus in decanū electus niſi ſtatim preſbyter efficiat̄: honore ſuſcepto priuet̄.lx.di.inouamꝰ.

Q. nemo in decanū debet eligi niſi qui etate ⁊ moribus eſt maturus.lx.di.inouamus.

Decime. Q. decime ſunt vota fidelium precia peccatorum patrimonia paupꝫ.xvi.q.i.quia.

Q. decīe ſūt tributa egētiū aiarū.xvi.q.i.decime.

Q. decime iubentur dari lege naturali ſicut patet ď abraam ⁊ iacob.xvi.q.vij.decimas deo.

Item iubentur dari lege moſayca.xvi.q.i.decimas a populo.

Item iubentur dari ſcriptura prophetica.xvi.q.i.reuertimini.⁊.q.vij.c.i.

Item iubentur dari lege canonica.xvi.q.vij.c.i.⁊ c.quicūqꝫ.

Q. decime ſunt dande de grano ⁊ de vino ⁊ fructibus arborum: de pecoribus de orto de negiciatione ⁊ de venatione.xvi.q.vij.quicūqꝫ.⁊.c.ſe.

Q. a laicis fideliter ſint dāde ⁊ ab epis miniſtris eccleſiarū diſcrete diſtribuēde.xxxij.di.preter hoc xvi.q.vij.nullus.

Q. fideliter decimas dare eſt nec plus nec minus alium offerre.xvi.q.vij.quicūqꝫ.

Q. dāde ſunt illi eccleſie vbi baptiſma ⁊ alia ſacramēta precipiūtur.xvi.q.i.queſti.⁊.c.de deci.⁊.c.ī ſacris.xiij.q.i.eccleſias.§.de decimis.

Q. alijs eccleſijs nō ſunt dāde preter ꝯſenſū epiſcopi.xvi.q.i.ſtatuimus.⁊.c.ſe.

Q. propter nouas eccleſias priori eccleſie nō ſūt ſubtrahēde.xvi.q.i.ſiquis laicus.⁊.c.de decimis.§.ſi ergo.

Q. decime cōcedi poſſunt monaſterijs ⁊ hoſpitalibus.xvi.q.i.quoniam.

Q. monachis de territorijs que proprijs manibus excolūt ꝯceſſe ſunt decime.xvi.q.i.cūctis.§.de hiſ ⁊.c.queſti.

Q. ī perdonationem prediorum monachis facta nō priuātur eccleſie decimis ſuis.xvi.q.i.cūctis.§.ď his.ī ſi.

Q. nō fructus ſed ius decime vēdere vel emere ſimoniacū eſt.i.q.i.preſbyter.

Q. decime a laicis q: pauperum ſunt poſſideri non poſſunt.xvi.q.i.c.vltimo.⁊.q.vij.c.i.

Q. nō ſunt a laicis aliquo munere redimēde.xvi.q.vij.decimas quas.

Q. ꝓpter malitiā ſacerdotis decime: q: eccleſie ſūt nō ſunt retinēde.xvi.q.vi.ſi epiſcopum.

Q. nō dātes decimā poſt admonitionē ſunt excōicādi.xvi.q.vij.oēs.

Q. qui decimas nō tribuit ſacrilegiū cōmittit ⁊ eterne dānationis periculū icurrit.xvi.q.vij.c.

Q. frequēter in rebus tēporalibus dāna patiūtur q̄ decimas dare negligūt.xvi.q.i.reuertimini.

Q. quāti pauperes mortui fame fuerint: tot detētor decimarū reus eſt homicidiorum.xvi.q.i.decime.

Q. qui decimas diligēter dat nō ſolum ſanitatē corporis ſed etiā cum temporali fructu celeſtia ꝓmeretur.xvi.q.i.decime.

Q. quadrageſima diligēter in ieiunio obſeruata ſoluūtur deo decime in tempore totius āni.de conſe.di.v.quadrageſima.

Decretales. Q. decretale ſummorū pontificum ſunt eiuſdē auctoritatis ſicut decreta que ſunt in corpore cannonum.xix.di.per totum.

Qꝫ decretales ēpiſtola alia eſt ſpecialis: vꝫ que dirigitur ad vnā pꝛouinciam. xxxv. q. iij. quo ſcripſi.
Jteꝫ que dirigitur ad vnā eccleſiā. xvi. q. i. hinc ēt.
Jtem que dirigitur ad vnam perſonam. vij. q. i. peꝛiſti. ⁊ hec non trahitur ad conſequentiam; ſicut habes in pꝛedictis cap.
Alia eſt generalis que omnibus dirigitur. xxv. q. i. omnia. ⁊. c. ſe. ⁊ hec q: diffinit trahitur ad conſequētiam. xxv. q. i. hac conſonat
Si iperat vel pꝛohibet neceſſitatē infert. xiiij. q. i. quod pꝛecipitur.
Si indulgetur non trahit ad conſequētiam. xiiij. q. v. dixit.
Si pmittit vel conſulit liberam hꝫ obſeruantiam. xiiii. q. i. quod pꝛecipitur.

Dedicatio. Qꝫ dedicatio eccleſie dꝫ fieri ab ēpo ſine aliqua pactōne. i. q. i. ſtatuimus
Qꝫ ēpi dedicaturi eccl̄ias oblata ex deuotiōe poſſūt accipere: ſꝫ nil debēt exigere. i. q. ii. placuit.
Qꝫ pus ē eccl̄ia dotanda q̄ꝫ dedicanda ibidē.
Qꝫ loca ſemel dedicata non poſſunt fieri habitacula ſecularia. xix. q. iii. que ſemel.
Qꝫ ſingulis annis celebꝛanda ē ſolēnitas dedicationis. de conſe. di. i. ſolēnitas.
De hac materia require d̄ conſe. eccl̄ie.

Defenſio. Qꝫ defenſio pōt peti a pꝛincipe contra hoſtes eccleſie xxiii. q. iii. maximianus. ⁊. q. ii. p totum.
Qꝫ eccl̄ia pꝛo malefactoꝛibus dꝫ intercedere nō eos defendere. xiiii. q. vi. hi qui. xxi. q. v. ſiquis cuiuſliber. ⁊. c. ſe.
Qꝫ lex virtutis ē ſocios ⁊ patriā defendere ab iniuria. xxiij. q. iij. non inferenda. ⁊. c. foꝛtitudo.
Qꝫ execrabile eſt non tueri quos ſuſcipit defendendos. lxxxvij. di. in religioſum.
Qꝫ qui pōt ⁊ nō repulit a ſocio iniuriā tā eſt i vitio q̄ꝫ ille qui facit. xxiij. q. iij. non inferenda. ⁊. c. ſeq.
Qꝫ qui peccantē defendit acrius arcendus eſt q̄ꝫ qui peccauit. xi. q. iij. qui conſentit.
Qꝫ qui deſinit obuiare cum poteſt: conſentit. xxiij. q. iij. oſtendit.
Qꝫ perfectus iniuriam pꝛopꝛiam ⁊ ſuoꝛum non debet defendere; ſꝫ diuino examini reſeruare. xxiij. q. i. §. i. ⁊. c. ſe.
Qꝫ defenſio cuiqꝫ conceditur in neceſſitate. xxiiij. q. iij. p totū. ⁊. q. v. de occidendis. vſqꝫ in fi.
Qꝫ qui non defendit veritatē pꝛoditoꝛ eſt veritatis xi. q. iij. nolite.
Qꝫ quilibet ſemper tenetur ad fidei defenſionē. xxiij. q. viij. quicūqꝫ. c. his ita.
Qꝫ qui pꝛo fide vel fidelium defenſione moꝛitur: celeſte pꝛemium conſequitur. xxiij. q. viij. oīa.

Degradatio. Qꝫ degradatio ⁊ dponere de oꝛdine pꝛo eodem accipiūtur. lxxxvi. di. ſacerdos. ⁊. c. ſe.
De hac materia inuenies vbi agitur de depoſitione.

Delegatio. Qꝫ delegatio dicit̄ qn̄ pſlati dū pꝛeſentes eſſe nō poſſunt p aliū reputant̄ pꝛeſentes. xciiij. diſ. valde.
Qꝫ delegatus ſicut ille cuius tenet locū eſt honoꝛandus. xciij. di. precipimus. xcvij. di. nobiliſſimus.
Qꝫ debet litteras cōmiſſionis illis ad quos delegatus eſt demonſtrare. xcvij. di. nobiliſſimus.
Qꝫ iudex delegatus debet dari ad arbitriuꝫ illius q̄ impeditur ab auctoꝛitate ſupioꝛis. xi. q. i. iudices

Deliberatio. Qꝫ deliberatō omnib⁹ eſt neceſſaria que in diſcuſſoꝛuꝫ omniuꝫ caloꝛes poteſt refrenare. ij. q. vi. anterioꝛum.
Qꝫ laudabilis eſt cautella deliberationis cū qua totum ratio regit ⁊ furoꝛ ſibi nihil vendicat. xi. q. iij. illa pꝛepoſitoꝛum. ⁊. c. ſe.
Qꝫ non ſunt pꝛecipitanda conſilia ⁊ opera: tempoꝛe enim indigemus ad deliberandum vt matur⁹ agamus. l. di. ponderet. circa pꝛin.
Qꝫ maxime eccleſie negocia cum deliberatione ſunt explenda. xlv. di. lꝫ. cl. i.
Qꝫ iudices diffinitiuā ſniaꝫ cū magna deliberatione debent pꝛoferre. xi. q. iij. cum apud. ⁊. c. ſe.
Qꝫ infra decem dierum ſpacium appellatione facta vtrum quieſcendum ſit ab ea eſt deliberandum. ij. q. vi. anterioꝛum.
Qꝫ q̄ ex deliberatione ad melioꝛa non pficiūt ēt ab his bonis q̄ vident̄ hr̄e; cadunt. xvij. q. i. q̄ bona.
Qꝫ in tātum quidam moꝛam deliberationis extendūt q̄ꝫ bonum qd̄ conſequi itendebāt perdūt. xvij q. i. qui bona.
Qꝫ pꝛo conuitio non eſt habendum qd̄ ſine deliberatione eſt illatum. ij. q. iij. ſiquis iratus.

Delitie. Qꝫ delitie abſqꝫ deſiderio pcepte non officiūt. xli. di. delitie.
Qꝫ delitie ciboꝛū computreſcere faciūt coꝛpus hūanum. de conſe. di. v. nihil. ⁊. c. ſe.
Qꝫ diuites dolere debēt ſi pꝛpter conſuetudinē non aliter q̄ꝫ d̄licate pn̄t viuere. xli. di. non cogūtur.
Qꝫ i rebus pꝛetercūtibus nec vſus nec libido culpat̄ xli. di. quiſquis.
Qꝫ aliquādo ſine verocitatis vitio pꝛecioſiſſimo ſapiēs vtitur cibo ⁊ icipiēs viliſſimū cum guleſflamma exardeſcit cibum. xli. di. quiſquis.
Qꝫ ignominioſum eſt pꝛelatis ⁊ pꝛedicatoꝛibus delitijs affluere qui xp̄m pauperem debēt pꝛedicare. xxxv. di. eccleſie.
Qꝫ epiſcopalis auctoꝛitas plus debet vigere i delitijs meritoꝛum q̄ꝫ mēſarum. xli. di. ēpus.
Qꝫ deteſtabile eſt i tugurio ruſticano natuꝫ ⁊ milio nutritum i religiōe ſimilam ⁊ mella faſtidire. xij. q. ij. gloꝛia ēpi.

Demētia. Qꝫ demētia ſi eſt perſeuerās excuſat a culpa i ipſa ꝯmiſſa. v. q. i. aliquos. xxxij. q. i. quēadmodum.
Qꝫ ſi venit ex pꝛopꝛia culpa poſtq̄ꝫ ad ſanam mētem redierit imponēda eſt eis pꝛo commiſſa lꝫ minoꝛ q̄ꝫ alijs pnīa. xv. q. i. ſiquis iſaniēs.

Q; nō debet promoueri ad ordines maxime i ſacer dotem qui aliquādo iſaniuit. xxxiij. diſt. cōiter. ⁊ duo. c. ſe. xv. q. i. c. vltimo. §. ſicut.

Q; ſi ſacerdos ex propria culpa demēs effectus hominē occiderit poſtea ad ſanitatē redierit celebrare nō poteſt. xv. q. i. ſiquis iſaniēs. i fi. ⁊. c. ſe.

Q; demētes vel furioſi continue nec matrionio nec religioni poſſūt obligari. xxij. q. vij. neqꝫ furioſ⁹.

Q; qui ſani cōtrahūt poſtea demētes effecti nō ſeparātur. xxxij. q. vij. bij qui.

Demon. Q; demoſes a cumine ſenſus ⁊ celeritate mētis oia quecūqꝫ aialia excedūt. xxvi. q. iiij. ſciendum.

Q; propter longuꝫ tempus vite eoꝝ maior eſt eoꝝ experiētia ꝙ̄ hominum. xxvi. q. iiij. ſciēduꝫ.

Q; ex tribus ꝓmiſſis multo ante cogitata ꝓnūciātes ab hoibus pp terreni ſenſus tarditatē videtur futura predicere. xxvi. q. iiij. ſciēdum ꝑ totum cap.

Q; demōes futura de qbus nullū veſtigiū hīt pōt cognoſcere nō poſſūt. xxvi. q. iiij. ſciēdū. poſt me.

Q; qualimodo fiat ꝙ que per ipſos fiūt cū non ſint hoibus videtur ſigna ⁊ miracula. xxvi. q. v. nec mirum. a medio vſqꝫ ad fi.

Q; in arte magica ⁊ in omni alia diuinatiōe ꝑ demoniuꝫ fallaciam deducitur curioſitas humana dum appetit ſcire qđ nō ꝯuenit iueſtigare. xxvi. q. v. nec miruꝫ. ante me.

Q; nigromātia ⁊ auguria ⁊ oīs magoꝝ ⁊ diuinatio nis arte demonū eſt iuenta vt faciāt eos ſuę damnationis participes. xxvi. q. ii. qui ſine.

Q; illuſionibus demonū quedam mulieres ſcelerate credūt ſe i corpore multa terraꝝ ſpacia trāſire cuꝫ ſolum hoc ſpūs iſidelis patiatur. xxvi. q. v. epi

Q; demones ⁊ frequēter ſunt miniſtri ⁊ vltores ire xxiii. q. v. non ſolum.

Q; qui per demonē aliquādo vexatur: nō debet ad ſacros ordines promoueri. xxiii. di. maritū. ⁊. iii. c. ſeq.

Q; demōes per ſigna exteriora citiſſime cogitationes hominum. xxvi. q. iiij. ſciēdum. in fi. ⁊. c quodam loco.

Q; demon cū mētem alicuius per infidelitateꝫ ſubicit illi ſiue dormiēti ſiue vigilāti i diuerſis ſpeciebus ſe oſtendit ⁊ per illas animū hominum deludit. xxvi. q. v. epi. poſt medium.

Q; demones hoibus illudere nō poſſūt niſi deo permittēte. xxvi. q. v. nec mirum. circa fi.

De hac materia require vbi agitur de diabolo ⁊ vbi agitur de diuinatōie.

Depoſitio. Q; deponūtur vł degradātur plati vel clerici domicilia feminarū etiā poſt admonitionē frequentātes. lxxxi. di. clericus. ⁊. c. archidiaconum.

Item aleis ⁊ inhoneſtis ludis ⁊ ebrietatibus ſine ceſſatione deſeruientes. xxxv. di. epūs. xxxiij. di. quorūdam. in fi.

Item tabernas ⁊ alia inhoneſta tenētes ⁊ mercimonia exercentes. xliij. di. nulli. xiij. q. iiij. c. i. ⁊. iij.

Item vſuras exercentes. xlvij. di. c. i. ⁊ ſe. xiiij. q. iiij. ſiquis oblitus.

Item cum moniali vel incarcerata vel ſpūali fornicantes. xxvij. q. i. ſiquis epiſcopus. ⁊. c. ſiquis rapuerit. xxx. q. i. omnes. ⁊. ij. c. ſeq.

Item publica incontinētia laborantes. l. diſt. qui ſemel. lxxxi. di. maximianus. ⁊. c. ſiquis clericus. ⁊ ij. c. ſe. ⁊. c. ſiquis āmodo. ⁊. iij. c. ſe. ⁊. lxxxij. di. ꝓpoſuiſti. xxv. q. viij. bij.

Item qui ſine examinatione promouentur. xxiiij. di. ſiquis presbyter. lxxxi. ſiquis ſine.

Itē q̄ ań ꝓmotioneꝫ crimioſi fuerūt. xxiiij. di. ſiqs presbyter. lxxxi. di. tantis. ⁊. c. ſe. xv. q. viii. ſiquis

Item qui ſcienter criminoſos ordinauerint. lxxxi. di. tantis. ⁊. li. di. aliquantos in fi.

Item qui ad pinguiores eccleſias ſine licentia ſuperiorum tranſeunt. vij. q. i. ſiquis presbyter. ⁊. c. ſi quis epiſcopus. ⁊. c. ſeq.

Itē qui in eccleſiā os potētes cōtra ſuos ſuperiores contumaciter iſurgūt. xxij. di. in tātuꝫ. xi. q. i. ſiqs ſacerdotum. ⁊. c. coniurationū. ⁊. c. ſeq.

Item deponitur qui periurauerit aut in homicidio aut in alio magno crimine inuentus fuerit. lxxxi. di. presbyter. ⁊. c. ſe.

Itē q̄ publice crimen i aplice ⁊ totius eccleſie ſcādalum fouerit. ij. q. i. ſcelus. xi. q. iij. reugaldum.

Item qui aliuꝫ in eccleſia per pecuniam vel alio modo ſupplantauerit. vij. q. i. preſentium. ⁊. c. factus ⁊. ij. c. ſe. xi. q. i. petimus.

Item qui in aliena dioceſi vel eccleſia officia exercere vſurpauerit. ix. q. ij. nullum.

Item qui dilapidator rerū eccleſiaſticarū fuerit. x. q. ij. ſiquis epiſcopus. xij. q. ij. diaconi. ⁊. c. abbatibus. xvij. q. iiij. quicūqꝫ epiſcoporū.

Item qui eccleſiaꝫ per manū laicam intrauerit. xvi. q. vij. ſiquis deinceps.

Q; epiſcopus qui ſolus poteſt deponere ō beneficio de ordine vero queꝫ ſolus dedit: ſolus non pōt deponere. xv. q. vij. c. i. ⁊ vltimo.

Q; deponendorū ab ordine cauſa: ſi diaconus a tribus epis: ſi presbyter a ſex: ſi epūs a duodeciꝫ eſt diſcutiēda. xv. q. vij. ſiquis.

Q; epūs depoſito ab ordine. vt non viuat eccleſiaſtice locum vbi agat penitētiam debet aſſignare. lxxxi di. i. ſacerdos. li. di. accedens. circa fi.

Q; depoſitus ex culpa ab ordine ſi humiliter decennalem penitentiam expleuerit pōt reſtitui. lxxxij. di. presbyter.

Q; ſiue iuſte ſiue iniuſte depoſitus in reſtitutiōe ſua debet recipere ea ſucceſſiue que cum ordinaretur ꝑceperat. xi. q. iij. epiſcopus.

Q; nullus ꝑpter infirmitatem corporis deponitur ſꝫ datur coadiutor ſibi. vij. q. i. c. i. ⁊. iij. c. ſe.

Q; deponūtur reges non ſolum ex crimine ſed propter inſufficientiam. xv. q. vi. alius.

Deriſio. Q; deriſio prelatorum a ſubditis facta dānantur. ij. q. vij. ſentētia xv. q. v. c. i. in fi. de pe. diſt. ij. §. opponitur. Ubi

agitur de dauid quem michol deriſit: propter qd ſterilis facta eſt.
¶ humilis habitus pie viuẽtium deridetur a peruerſis.xxi.q.iiii.oīs.

Deſperatio. ¶ deſpatio de dei pietate eſt horrenda impietas.xxvi.q.v.agnouimus.
¶ nemo eſt deſperandus ꝙdiu eſt ĩ hoc corpore cõſtitutus.xxiiij.q.iij.corripiantur.xxxij.q.ij.ancillam.de pe.di.vij.nemo.
¶ plerũqʒ cum peccator propter culpã contẽnitur in deſperationem labitur.xlv.di.recedite.
¶ penitẽtia a confeſſore eſt tẽperanda ne peccator ꝓpter deſperationem cogat̃ facere deteriora.xxvi q.vij.de his.ꝛ.c.alligant.

Detractio. ¶ detractor dicit̃ nõ ſolũ ille qui alijs detrahit ſʒ ẽt q̇ trahẽtes audit.vi.q.i.ex merito.xi.q.iij.nõ ſolũ.
¶ bonũ ẽ a detractorum lingua cuſtodire q: tales cuncta que de alijs loquũtur ſua ſñia iudicabunt̃ vi.q.i.ex merito.
¶ deteriores ſunt qui detrahẽdo alioꝝ vitam moreſqʒ corrumpũt his qui ſubſtantias alioꝝ ſurripiut.vi.q.i.deteriores.
¶ ſumma iniquitas eſt detrahere: q: omnis qui d̃trahit fratri ſuo homicida eſt.vi.q.i.ſumma.de pe.di.i.homicidiorum.
¶ nemo putet min⁹ piculũ ẽe alicui detrahẽdo mẽtiri ꝙ ſanguinẽ fundi.xi.q.iij.nemo peritorum.
¶ ſacerdotibus qui populũ benedicũt non eſt detrahendũ.vi.q.i.ſacerdotes.
¶ permittit quãdoqʒ deus detractionem de bonis fieri: vt ſi qua culpa ab ore laudantium in corde naſcit̃ ab ore vituperantium ſuffocetur.vi.q.i.c.oues.§.ipſa.ꝛ.c.ſunt plurimi.
¶ detractores nihil aliud faciũt niſi in puluerẽ ſufflant ꝛ in oculos ſuos terrã excitant vt vnde plus detractionis perflant inde magis nihil veritatis videant.xi.q.iij.inter.
¶ nil prodeſt ieiunare vel orare vel alia bona facere niſi mens prius a detractione reuocetur.de conſe.di.v.nil enim prodeſt.
¶ qui facilis eſt ad detrahendũ non admittit̃ ad accuſandum vel ad teſtificandum.iij.q.iiij.detractores.ꝛ.q.v.nullus.
¶ detractor niſi ſe correxerit a vindicibus flãmis excruetur.ij.q.v.ij.accuſatio.

Deus. ¶ deus vnus eſt lʒ tres ſint pſone in deitate.de conſe.di.iij.c.vltimo.
¶ licet tres perſone ſint vna deitas ꝛ vna eſſentia: tamen aliquid eſt quod patri attribuitur; aliquid quod ſoli filio; aliquid quod ſoli ſpiritui ſancto.de conſe.di.iij.c.vltimo.
¶ deus anime ꝛ corporis dicitur creator ꝛ continuus operator.lvi.di.naſci.
¶ occulta opera dei iudicio ſunt ſeruanda.vi.q.i.ſi omnia.
¶ ſicut ſuperuacuis laborãt impẽdijs qui ſolẽ certat facibus adiuuare: ſic ille qui credens deo placere de ocult̃ alioꝝ iudicare pſumit.vi.q.i.ſi oia.
¶ qñ ſcriptura aliquid attribuit deo quod eſt hominis vel alterius creature per ſimilitudinẽ loq̇tur non per proprietatem.xxiij.q.i.odi.
¶ deus ſpecialius dicitur pater xpianorũ ꝙ aliorum.xi.q.iij.ad menſam

Diabolus. ¶ diabolus nõ fuit mal⁹ creatus lʒ ĩ veritate ꝛ charitate.d̃ pe.di.ij.§.qd̃ ṽo.vbi iuenies ꝓ ꝛ contra
¶ pp ſuperbiam ꝛ preſumptionem de ſui ſtatus excellẽtia cecidit.de pe.di.ij.§.qd̃ ṽo.fere ꝑ totũ.
¶ diabolus poſt caſum ſuum conat̃ vnitatẽ eccleſie ſcindere ꝛ humanũ genus euertere.xvi.q.ij.viſis
¶ ardentiores in dei ſeruitio ꝛ deo familiariores magis impugnat.iij.q.i.nulli.
¶ verſutus hoſtis dicitur q: mille modos nocẽdi habet.xvi.q.ij.viſis.
¶ ex ſubtilitate nature hic ꝓpendit de hoie qd̃ ipſe hõ non perpẽdit.xxvi.q.v.nec mirũ.poſt mediũ
¶ vt melius decipiat in angelum lucis ſe transformat.xxvi.q.v.nec mirum.
¶ diabolus adeo debilis eſt ꝙ neminẽ poſſidere poteſt niſi ſe prius peccatorũ ere vendiderit.xv.q.i.non eſt.
¶ ipſe poteſtatem exercet ĩ malis tamꝙ in ſuo pectore.xxiiij.q.i.miramur.
De hac materia require vbi agitur de demonib⁹

Diaconus. ¶ diacon⁹ grece: latine miſter dicit̃.xxi.di.cleros
¶ apoſtoli poſt aſcenſionẽ dñi diacones ſibi conſtituerunt in miniſtros.xciij.di.dominus.
¶ cõmendantur diaconi reſpectu prefigurationis pacis ꝛ vite actiue ꝛ contẽplatiue quã debent exercere.xciij.di.diaconi ſunt quos.
¶ diaconi d̃bẽt aſſiſtere epo predicãti ne ab emulis infeſtet̃ vel ṽbo dei detrahat̃.xciij.di.diacono q̇.
¶ non debẽt preſente epiſcopo vel preſbytero niſi de eorum mandato ſacramenta conferre.xciij.di.peruenit.ꝛ.c.diacones.
¶ officium diaconorum inuenitur.xxv.di.perlectis ante medium.xciij.di.diaconi eccleſie.
¶ epiſcopus ſine diacono non debet ſolemniter celebrare nec calicẽ niſi prius porrigatur per diaconum debet auferre.xciij.di.diaconi ſunt.
¶ abſurdum eſt auditu diaconi extolli ſuper epiſcopum ꝛ preſbyterum.xciij.di.legimus.
¶ diaconus in quacũqʒ dignitate conſtitutus excepta legatione ſi ſe prefert a proprio gradu cadere debet.xciij.di.c.vltimo.
¶ diaconi debent corporalia ꝛ pallas lauare.de cõſe.di.i.nemo per ignorantiam.

Dialetica. ¶ qui dialetica arte dieb⁹ ꝛ noctibus torquẽtur in obſcuritate mentis gradiuntur.xxxvij.di.nonne.
¶ dialeticorum tendicula ſunt quedam fantaſmata ꝛ vmbre que cito reſoluũtur.xxxvij.di.vino.
¶ garrulitas ranarum quibus percuſſa eſt egypt⁹

garrulitatem dialecticorum ꝛ ſophiſtica argumēta
deſignat. xxxvij. di. legimus.
¶ non i dialectica placuit deo q: regnum dei in ſim
plicitate fidei eſt: nō in ɔtentione. xxxvij. di. oēȝ.

Dies. ¶ dies feſtinandi exprimuntur. de
conſe. diſ. iij. §. i.
¶ qui dies ſunt a iudicibus ꝛ placitis cuſtodiendi.
xv. q. iiij. placita.
¶ die dominico nihil eſt agendum: niſi deo vacan/
dum. de conſe. di. iij. ieiunia.
¶ iō dies dñicus magis ē venerādus q: in ipo mū
dus ſumpſit exordium ꝛ per reſurrectionē xp̄i vi/
ta accepit principium. lxxv. di. ꝙ die dominico cō
ſecrantur epiſcopi. lxxv. di. ꝙ die.
¶ epiſcopus die dominico non debet abeſſe ſue ec
cleſie. de conſe. di. iij. ep̄us.
¶ die dñico ꝛ i feſtis nō debēt flecti genua orationis
cā. de conſe. di. iij. quoniā ſūt. xxx. di. ſiqs pſbyter
¶ die dñico miſſa ab oibus vſqȝ ad finē eſt audiē
da. de conſe. di. i. miſſas.
¶ nullus ep̄us vel infra poſitus die dominico cau
ſas audire preſumat. xv. q. iiij. per totum. de con
ſe. di. iij. c. i.
¶ die dominico nullus ſuper ſancta dei euangelia
debet iurare. xxij. q. v. decreuit.
¶ die dominico non ē ieiunandū. de conſe. di. iij.
ieiunium. ꝛ. c. ſe. xxx. di. ſiquis preſbyter.
¶ die dominico plus ſolito homines carnis deliti
is ſolent intendere. iij. di. deniqȝ.
¶ antichriſtus diē dominicū ꝛ dieȝ ſabbati faciet
cuſtodiri: vt ex hoc ſibi iudeos ꝛ xp̄ianos cauti⁹
attrahat. de conſe. di. iij. peruenit.
¶ die ſabbati abſtinenduȝ eſt a carnibus. de conſ.
di. v. quia dies.
¶ dies Jouis non ſequamur errores gentiliuȝ nō
eſt ieiunandum. de conſe. di. iij. ieiunium.

Diffinitio. ¶ diffinitum rationabi
liter non debet aliquate/
nus violari. xxv. q. ij. cum pie.
¶ diffinitiua ſententia que condēnationem vel ab
ſolutionem non continet: pro nulla habetur. ij.
q. vi. ſiqui. §. diffinitiua.

Dilapidatio. ¶ dilapidatio quan/
do ſit bona ꝛ quando nō
require in tractatu de liberalitate.
¶ de dilapidatione rerū eccleſiaſticaruȝ ſoluȝ ſu/
ſpectus ſubmouetur: ꝛ vſqȝ ad diſcuſſioneȝ facti
detrahetur. iij. q. ij. ſi ep̄us. §. ꝙ ſi. ꝛ. c. ſe.
¶ in crimīe dilapidationis ſpēle eſt qd̄ ſequāſtret
poſſeſſio a poſſeſſore anteꝙ̄ ɔuictus ſit. iij. q. ij. q:
¶ ſi ep̄us vel preſbyter qui res eccleſie que ſunt pro
neceſſitatibus pauperum ꝛ pro redēptionibus ca
ptiuorum dilapidauerit eſt deponendus. xij. q. ij.
apoſtolicos. xvij. q. iiij. nullus res.

Dilectio. ¶ dilectio dei eſt perfecta qn̄
ipſum diligimus ex toto corde
ex tota aīa ꝛ ex totis viribus. de pe. diſt. ij. ſiquis
ſemel. §. charitas eſt.
¶ deum diligere ē illi copulari animo concipe fru
ende viſionis eius affectum: peccati odium mun
di faſtidium. ibidem.
¶ ordinē dilectionis peruertūt qui aut munduȝ q̄
contēnendus eſt diligūt: aut corpora ſua minus
diligenda plus diligunt: aut proximos ſuos nō ſi
cut ſeipos: aut deū pluſꝙ̄ ſeipos nō diligūt ibidē
¶ dilectio dei facit peccato facile reſiſtere bonis o
peribus abundare ſeculi blandimenta contēnere
ꝛ oīa que humani fragilitati ſunt difficilia perfi/
cere. de pe. di. ij. §. charitas eſt.
¶ ſi deuȝ toto corde diligimus nihil erit in nobis
vnde peccati deſiderijs ſeruiamus. de pe. di. ij. §.
charitas eſt.
¶ illi deū pluſꝙ̄ ſe diligunt qui pro eius amore ſa
luti ſue non parcunt. de pe. di. ij. §. charitas eſt.
¶ homo proximū ſicut ſeipm̄ diligit quādo ꝙ̄tum
poteſt laborat vt eum adducat ad deum colendū
xxiij. q. iiij. oȝ homo.
¶ tūc ꝓximos diligimus ſicut nos qn̄ non ꝑ ſpe/
rata beneficia: vel ꝓpter conſanguinitatē: ſȝ ꝑ
hoc tantū ꝙ noſtre nature ſunt participes diligi
mus. de pe. di. ij. §. charitas eſt.
¶ in hoc ꝓximos tenemur diligere vt de eorū per/
ditione doleamus ꝛ ad eorum correctionē quoti
die laboremus. xxiij. q. iiij. non poteſt. §. ſeq.
¶ non vere ſignū ē dilectōnis ad ꝓximū qn̄ dimit
titur peccatum impunitū. xxiij. q. iiij. q̄d crudele.
De hac materia require vbi agitur de amore.

Dioceſis. ¶ dioceſis dicitur vbi epiſ
copus vel epiſcopatus habe
tur. xvi. q. i. cum pro vtilitate. ꝛ. q. iij. licet.
¶ quedam ſunt dioceſis que certis limitibus diſtin
guntur. quedā vero nō. xvi. q. iij. licet. §. hoc mul/
tipliciter.
¶ extra ſuam dioceſim nullus dȝ ſacramenta alijs
participare. xvi. q. iij. licet. i fi.
¶ due dioceſes in vnam redigi poſſunt auctoritate
apoſtolica. xi. q. i. ꝛ tēporis. ꝛ. c. ſe.
¶ quādo excreſcerit fidelium multitudo dioceſes
diuidi ꝛ epiſcopi multiplicari auctoritate apoſto
lica poſſunt. xvi. q. i. precipimus.
¶ quedā dioceſes per pſcriptionē tolli poſſunt. q̄/
dam vero non. xvi. q. iij. lȝ. §. hoc multipliciter.

Diſcere. ¶ diſcere dȝ q̄libet anteꝙ̄ do
ceat. xxiij. di. his in fi. xvi. q. i.
ſic viue.
¶ q̄ diſcere aut agere bona recuſat magis diaboli
ꝙ̄ xp̄i mēbruȝ eſſe oſtēdit. xxxviij. di. nullus.
¶ debet eſſe diſcipulus quiſqȝ doctor eſſe deſiderat
vt poſſit docere qd̄ didicit. xvi. q. i. ſi clericatus.
¶ diſcere debemus triplici de cauſa: aut ne igno/
remus: aut negligemus: aut vt repudiem⁹. xxxvij
di. legimus.
¶ tales laudabiliter ſcientias ſeculares adiſcunt q̄
quod vtile inuenerint ad vſum ſacre eruditionis
conuertunt. xxxvij. di. turbat.
¶ clerici ſacris litteris ſemper debent inſiſtere ne

tunc querant diſcere cum ex officijs alios debēt docere. xxxvi. di. qui eccleſiaſticis. §. ecce.

¶ qui ſacram ſcripturam diſcere contēnunt magiſtri erroris exiſtunt: q2 veritatis diſcipuli nō fuerunt. xxiiij. q. iiij. quid autem.

¶ diſcendū eſt a minoribus ſine verecundia. xxxvi. di. nullus. xxiiij. q. iij. ſi habes.

¶ ſtultus eſt ſe in eo qḋ primū exiſtimat bona que viderit diſcere contēnat. xxij. di. de cōſtantinopolitana. lxxxiiij. di. peruenit. xxiiij. q. iij. ſi habes.

De hac materia require in ſtudio.

Diſciplina. ¶ diſciplina vltrix eſt male vite. xxiij. q. v. ad fidem. ⁊ c. non putes.

¶ mali vt ad bonam diſciplinam perueniant ꝑ flagella ſunt corrigendi. xxiij. q. iiij. diſplicet. circa medium. ⁊ c. vltimo.

¶ filius non diligitur qui non diſciplinatur. xxiij. q. v. non putes.

¶ qui peccantem coercet aliqua diſciplina elymoſinam facit. xlv. di. ⁊ qui.

¶ huic officio nominis inuigulat diſciplina videlicet epiſcopo regenti plebem ſuaꝫ pauperi regenti domuꝫ ſuam: diuiti regenti familiaꝫ ſuam: marito regenti coniugem ſuam: patri regenti prolem ſuam: iudici regenti prouinciā ſuaꝫ. regi regenti gentem ſuam. xxiij. q. iiij. duo.

¶ diſciplina vel miſericordia multuꝫ deſtituitur in vna ſiue altera teneatur. xlv. di. diſciplina.

De hac materia require in correctione ⁊ aſperitate.

Diſcipulus. ¶ diſcipulus non debet eſſe ſupra magiſtrū vi. q. i. ſacerdotes.

¶ miſerum eſt ei fieri magiſtrum qui nedum didicit eſſe diſcipulus. xlviij. di. §. prohibentur. xl. di. miſerum. xvi. q. i. ſi clericatus.

¶ duodecim diſcipuli ab apoſtolis ſunt electi. xxi. di. in nouo. in fi.

Diſcordia. ¶ diſcordia mentiuꝫ tā iter carnales ꝙ̄ ſpūales inducit frequēter ſeparationē corꝑis. lvi. di. yſmael

¶ diſciplina perditur deſidia cuꝫ prelatus negligit conuitia. xxiij. q. iiij. iuſtum.

¶ diuerſitas cultus plurimuꝫ eſt materia diſcordie xc. di. perlatum.

¶ qui ſocietatem fraternitatis diſcordie peſte cōmaculat: deum qui charitas eſt tanꝙ̄ iudeas tradi. xi. q. iij. abijt.

¶ idō litigioſi ordinari prohibentur q2 tales ad concordiam non valent prouocare. xc. di. c. i.

¶ prelatorum intereſt diſcordantes ad concordiam reuocare. lxi. di. c. vltimo. xc. di. diſcordātes.

¶ diſcordantium munera vel oblationes nec deus ſuſcipit; nec a ſacerdotibus ſunt ſuſcipiēde. xc. di. oblationes. iij. q. vij. grauibus.

De hac materia habes vbi agitur de concordia.

Diſcretio. ¶ diſcretio ē mater virtutum oium. i. q. i. preſentiuꝫ.

¶ diſcretio neceſſaria eſt prelato in corrigendo. l. di. ponderet.

¶ correctio quādoqꝫ habere debet plus de aſperitate ꝙ̄ de benignitate: quādoqꝫ dꝫ eſſe mixta cuꝫ vtroqꝫ. xlv. di. diſciplina.

De hac materia requiri vbi de correctione.

¶ neceſſaria eſt predicatori in docēdo. lxiij. di. diſpenſatio. §. pater. in fi.

¶ dꝫ eſſe doctor diſcretus vt ne tacenda proferat: aut proferēda reticeſcat. xliij. di. ſit rector.

Itē dꝫ eſſe diſcretus vt ſm capacitatē auditoris moderetur ſermo predicationis. viij. q. i. oportet.

¶ neceſſaria ē diſcretio confeſſori in ligando ⁊ ſoluēdo. xxiij. q. iiij. ſi his qui. de pe. diſt. i. §. quem penitet.

¶ neceſſaria ē diſcretio oibus in viuēdo: vt. ſ. virtutes eligamus ⁊ vitia reprobem⁹. xlix. di. hic ⁊ c. ij.

Diſpenſatio. ¶ diſpēſatio nō pōt fieri contra ius naturale niſi forte ad maius malū vitāduꝫ. xiij. di. §. i.

¶ neceſſitas inducit diſpenſationē. xxxiiij. di. fraternitatis. ⁊ c. lector.

¶ non dꝫ fieri diſpēſatio niſi vrgēte magna anguſtia. lv. di. priſcis.

¶ non eſt pro regula aſſumēdum quod ex diſpenſatione ſpāliter ē conceſſum. lv. di. cenomaceñ. i. q. v. ⁊ ſi illa. ix. q. i. ordinationes.

¶ pro neceſſitate temporum fit qñqꝫ diſpēſatio cōtra decreta. i. q. vij. requiritis. ⁊ iij. c. ſeq. ⁊ c. ſi illa. xxxij. q. iiij. recurrat. §. his itaqꝫ.

¶ multa tollerantur ex diſpenſatione que cānonis rigor condēnat. xxxiiij. di. fraternitatis.

¶ ſicut in procellis merces de nauibus iactant̄ ꝓ maius bonum. ſic diſpēſatio qñqꝫ fit ꝓpter mai⁹ lucrum. i. q. i. diſpēſationis.

¶ ſm diuerſitatē exceſſus diſpēſatio qñqꝫ ꝓtrahit quādoqꝫ acceleratur. xv. q. viij. hij qui.

¶ diſpēſatur qñqꝫ ratione multitudinis. l. di. vt conſtitueretur. ix. q. i. ordinationes. in fi.

¶ quandoqꝫ ratione temporis ⁊ vtilitatis. i. q. vij. diſpēſationes.

¶ quādoqꝫ ratione ꝑſone. i. q. vij. didici. ⁊ c. tali.

¶ quandoqꝫ ratione meriti ⁊ prerogatiue ſcientie. i. q. vij. tali.

¶ quādoqꝫ ratione religionis. l. di. ſi quis diacon⁹

¶ qñqꝫ diſpēſatur ad vnū ordinem ⁊ non ad alios. xxxiiij. di. lector. ix. q. i. ab excōicatis.

¶ caſuali homicidio cum clerico diſpenſatur vt in ſuſcepto ordine maneat. l. di. clerico.

¶ cum directe homicida non diſpēſatur ad ſacerdotium. l. di. miror. ⁊ ij. c. ſeq.

¶ illo diſpēſatur qui flagellando aliquem preter intentionem ipm occiderit. l. di. ſtudeat.

¶ diſpenſat papa contra apoſtolum vt in bigamia xxxiiij. di. lector.

Itē diſpenſat contra cānones apoſtoloꝝ cum pſbytero fornicāte vt poſt decēnaleꝫ penitentiā ad priſtinū redeat honorem. lxxxi. di. preſbyter.

Itē ſolus papa diſpēſat in gradu conſanguinitatis ⁊ affinitatis.xxxv.q.iiij.c. quedam.§. qđ ſcripſi.
Item ſolus papa reſtituit epiſcopos ⁊ diſpenſat cuȝ eiſdem.ij.q.vi.ideo.
Iteȝ ſolus papa diſpenſat cū ſimoniaco in ſimonia ſcienter cōmiſſa; vel ratum habente ſiue ſit in ordine ſiue in beneficio.i.q.i.erga
Item ſolus papa diſpenſat contra cānones qui precipiunt penitentiam vel ſatiſfactioneȝ pro enormibus criminibus.xij.q.ij.de viro.
Item ſolus papa diſpenſat cuȝ illo qui excōicatus exequitur officium vel recipit beneficium.xi.q.iij.ſi quis epiſcopus dam.⁊.c.ſe.
Item ſolus papa diſpenſat cū illegitime natis ad beneficia q̄ ſunt cū cura.lvi.di.cenom̄.
¶ papa non inuenitur diſpenſaſſe cuȝ his qui ab hereticis ad ſubuerſionē eccleſie ordinantur.i.q.vij. conuenientibus.circa fi.
Item cum eo qui ſcienter a ſimoniaco ſimoniace eſt promotus.ix.q.i.ab excōicatis.
Itē nec cū eo q̄ ſciēter eſt rebaptizatus vel reordinatus.i.q.vij.ſaluberrimuȝ.i fi.de ɔſe.di.iiij.q̄ bis.
Item nec cuȝ eo qui ordinatus eſt ab inuaſore ſedis alterius epiſcopatus.ix.q.i.ordinationes.
¶ diſpenſat ep̄us cum illo ꝓ quo ignorante parentes vt promoueret ad ordines vel ad beneficium pecuniā ɔcederunt.i.q.v.preſentium.⁊.c.quicūq̧.
¶ diſpenſat ep̄us cū clerico vel pſbytero ſacrilego vel heretico vel ſciſmatico ne dipent.l.di.ſſq̧s pre ſbyter.⁊.c.preſbyteros.⁊.c.vt conſtitueretur.
Item diſpenſat epiſcopus in fornicatione clerici furto; periurio ⁊ alijs criminibus capitalibus dummodo ſint occulta; q: ſi ſunt publica debet deponi.l.di.de his vero.
Item diſpenſat ep̄us in penitētijs quas cānones ſtatuerunt.xxvi.q.vij.penitentibus.⁊ tempora penitudinis.⁊.ij.c.ſe.
Item diſpenſat ep̄us cum eo qui pretermiſſo ſubdiaconatu diaconus vel preſbyter efficitur; ſupplēdo ordinem pretermiſſuȝ.lij.di.ſollicitudo.
¶ varia diſpenſatio que epiſcopis conceditur; coepis prohibetur.lxviij.di.q̄uis.⁊.c.ſe.
¶ diſpenſat abbas cuȝ monacho vt extra monaſterium tamen ſub ſua obedientia ſpecialē cellaȝ habere poſſit.xx.q.iiij.monachum.
Item diſpenſat cum monacho vt carnes comedere poſſit.de conſe.di.v.carnem.

Diuitie.

¶ diuitie tēporales ſi ſunt cum ſtudio ⁊ affectu ſingulari ignominioſe ſunt.xij.q.ij.gloria.
¶ dilectores diuitiaruȝ fortes ſunt in terrenis; debiles in celeſtis.xlvij.di.oēs.
¶ diues cupidus gratius intuetur aurum q̄ ſolem lxvij.di.ſicut hij.
¶ iniuſte poſſidet diuitias qui ipſis male vtit̄.xiiij q.iiij.quid dicam.
¶ nihil facit diuitias ſic contēni ſicut recordatio pauperis finis ⁊ principij.xlvij.di.ſicut hij.
¶ fideli homini totus mundus eſt diuitiarum; infideli aū t nec obulus.xiiij.q.iiij.quid dicam.
¶ diuites i reb⁹ tēpalib⁹ ſi abūdant iuſtitia ⁊ opib⁹ bonis nō ſunt abijciēde.xxx.di.hoc ſcripſim⁹ i fi.
¶ diuitie eccleſiarum ſunt bona pauperum ⁊ redētio captiuorum.xij.q.ij.aurum.

Diuinatio.

¶ diuinatio nūq̄ i bonā partē accipit̄.i.q.i.nunq̄.
¶ diuinatio a parſis ē inuenta.xxvi.q.iiij.igitur. circa fi.
¶ ſm quoſdam quattuor genera diuinationis; videlicet terra.aqua.ignis ⁊ aer.xxvi.q.iiij.c.igit̄.
¶ diuini dicuntur q̄ ex ɔiectura mentis ſue incerta futurorum quaſi vera ꝓnunciant.xxxvij.di.vino
¶ multi modi ſunt in multa genera per que diuinatores futura inueſtigant que ponuntur.xxvi. q.iiij.igitur.per totum.c.⁊.q.v.nec mirum.
¶ dominus per diuinatores illudi hominibus permittit vt probentur boni vtrum in dei dilectione ſint firmi.xxvi.q.v.nec.in fi.
¶ diuinatores ꝓpter deteſtationē criminis in accuſatione non admittūtur.ij.q.viij.ſiquis.
Item ſunt excōicandi.xxvi.q.i.§.i.
Item ſi clerici fuerint ⁊ ſe corrigere noluerint ſunt deponendi.xxvi.q.v.ſiquis ep̄us.
De hac materia habes vbi agitur de incantatione.

Diuortium.

¶ diuortiū ꝓprie dicit̄ iter carnalr̄ ɔmiſcentes; vel ɔmiſceri appetentes.vnde iter mariā ⁊ ioſeph non dicitur diuortium qn̄ ioāni fuit ɔmendata. xxvij.q.ij.qđ aūt.§.item ſi coniuges.
¶ quos deus cōiunxit homo non dȝ ſeparare; ſubaudi violēter vel ſine rōne.xxxiij.q.ij.quos deus
¶ frigiditas vere ꝓbata cauſat diuortiū.ij.q.iij.cōſuluiſti.§.h aūt.xvij.q.ij.qđ aūt.xxxiii.q.i.§.i.
¶ affinitas poſt contractū matrimoniū ſupueniēs non cauſat diuortium.xxvii.q.ii.qđ aūt.§.prio.
¶ conuerſus ad fidem pōt diuortiari ab vxore non cōuerſa que ipſum nititur a fide xp̄i deducere.xxviii.q.i.ydolatria.⁊.vi.c.ſeq.
¶ fornicatio carnalis ⁊ ſpūalis cauſat diuortium. xxviii.q.i.ydolatria.⁊.c.ſe.
¶ machiatio.i morte cū effectu pp ɔtrahendū matrimoniū cauſat diuortiū.xxxi.q.i.ſiqua.⁊.§.ſeq.
¶ diuortiuȝ nō debet fieri pro quacūq̧ īfirmitate vel difformitate vel ſenio vel ſterilitate.xxxii.q.v ſi vxorem.ii.q.vii.tātum.
¶ cauſa cōſanguinitatis non licet queȝ dimittere vxorem niſi prius conſanguinitate coꝝ coram ep̄o approbata fuerit.xxxv.q.vi.multorum.
¶ adulter vel adultera ab adultero diuortiari non poteſt.xxxii.q.vi.§.i.
¶ extraordinaria pollutio naturalr̄ facta etiā frequētius iterata nō īducit diuortium ſine iudicio. xxxv.q.iii.extraordinaria.
¶ diuortium ſine iudicio ⁊ ſine conſenſu ep̄i nō debet fieri.xxvii.q.ii.ſi vir.xxxiii.q.ii.ſeculares.xxxv q.vi.multorum.

¶ vxoꝛ ſine iudicio eccleſie dimiſſa: primo reſtituẽda eſt anteq̃ꝫ de diuoꝛtio agatur.xxxiij.q.ij. hiſtoriaꝫ.c.ſeq.

¶ vir ꝫ mulier quãtuꝫ ad cauſas diuoꝛtij equaliter iudicantur.xxxij.q.v.xp̃iana.

¶ ſi poſt diuoꝛtium ꝓpter frigiditatẽ vir aliam cognouerit ꝓpter doli p̃ſumptioneꝫ cõpellẽdus eſt redire ad primã.xxxiij.q.i.quod.ante fi.

De hac materia habes vbi agitur de matrionio ifra.

Dominium. ¶ dominiũ rei trãſfertur ratione oꝛdinis: vꝫ ſiquis ſeruus alterius in preſbyterum oꝛdinatur. liiij.di.frequens.

Item ratione conſecrationis: vt ſi res conſecratã ab aliquo repetitur non ipſa redditur ſed recõpenſatur.xiiij.q.vi.comperimus.

Itẽ ꝓp religionẽ: cũ.ſ.religionis ingreſſum contigerit vacare beneficium.xvij.q.ij.gonſaldus.

Itẽ ratione xp̃ianitatis: vt.ſ.cum ſeruus iudei vel pagani xp̃ianus efficitur.liiij.diſt.fraternitatem.

Iteꝫ ratione dignitatis ſicut ſedes conſtantinopolitana licet posterioꝛ ſit q̃ alexandrina: tamẽ prioꝛ in numero debet poni.xxij.di.renouantes.

Item auctoꝛitate ſuperioꝛis ſicut quãdo iubente domino iudei theſauros egyptioꝛum depoꝛtauerũt xiiij.q.v.dixit dominus.

Donum. De dono require vbi agitur de dato.

Dubium. ¶ dubiuꝫ de oꝛdinatõe an fuerit ep̃us an non: facit oꝛdinatos reoꝛdinari.lxviij.di.preſbyteri.

¶ in iure dubia auctoꝛitas eccleſie eſt requirẽda.xi.diſt.palam.

¶ in rebus dubijs abſolute non debet fieri ſententia.xxxiij.di.habuiſſe.

¶ q̃do emergit dubitatio in perſona in facto ꝫ ĩ iure tunc nullo modo procedendũ eſt in ſnia.xxx.q.v.iudicantem.ꝫ.§.ſeq.

Cum emergit in perſona tantum vbi certum eſt ius ꝫ factum tunc certa datur ſententia.v.q.i.quidã.

Cum in facto emergerit dubitatio vbi certũ ẽ ius ꝫ pſona tũc nõ põt certa fieri ſnia.v.q.i.quidam.

Cũ in iure emergit dubitatio vbi certũ ẽ factũ ꝫ pſona tũc conſulenda ẽ ſacra ſcriptura ꝫ ſenioꝛes ꝓuincie ꝫ papa.xx.di.d̃ q̃bus.xxiiij.q.i.quotiens.

¶ qui dubitat ſe baptizatum dꝫ baptizari.de conſe.di.iiij.paruulus.ꝫ.c.ſe placuit.

¶ ſi dubium ẽ de conſecratione eccleſie vel altaris debent conſecrari.de conſe.di.i.eccleſie.

Duplicitas. ¶ duplex monaſteriuꝫ pꝛo monachis ꝫ monialibus fieri ĩ vno loco ꝓhibet.xviij.q.ij.diffinimꝰ

¶ monachus duplex officium ſue pꝛofeſſioni cõtrarium non dꝫ exercere.xvi.q.i.nemo.ꝫ.c.de p̃ſentium.ꝫ.c.preſbyteros.

¶ nemo poteſt ẽe accuſatoꝛ ꝫ teſtis.iiij.q.iiij.nullꝰ

¶ nullus clericus ad duas eccleſias intitulari dꝫ.xxi.q.i.c.i.ij.ꝫ.iij.ꝫ.xvi.q.ij.per laicos.in fi.

¶ nulla eccleſia parrochialis duos paſtoꝛes debet habere.xxi.q.ij.ſicut.

¶ qui bene preſunt duplici honoꝛe honoꝛandi ſunt xcv.di.ecce.

¶ ille duplex coꝛ non habet qui pꝛopter variũ euẽtum verba ſua mutat.xxij.q.ij.ne quis.in fi.

¶ duplex tribulatio conſurget ſuper illos qui inter flagella egerunt penitentiam.de pe.di.iij.§.auctoritas.xxiij.q.v.quid ergo.poſt medium.

De duplicitate habes vbi agit̃ de ſimulatione ꝫ ypocriſi.

Duritia. ¶ duritia obſtiationis ẽ qñ q̃s bonitatẽ contẽnens vſq̃ꝫ ad moꝛteꝫ ĩ peccatis ꝑdurat.xciij.di.diaconi ſunt.ĩ fi.

¶ duro collo ſtamus ſi ſpꝛeta longa dei pietate in peccatis vſq̃ꝫ ad moꝛtẽ perduramus.xciij.di.diaconi ſunt.in fi.

De duritia require in aſperitate: in auſteritate ꝫ in coꝛrectione.

Ebrietas. ¶ ebꝛietas in pꝛincipio generis humani ante diluuiũ ignoꝛabatur.xxxv.diſt.ſexto die.

¶ ebꝛietas a Noe inuenta ẽ qui pꝛimus vineã plãtauit.xxxv.di.ſexto die.

¶ ebꝛietas eſt fomes ꝫ nutrix omnium vitioꝛum.xxxv.di.ante oĩa.ꝫ.xv.q.i.ſane.

¶ loth quẽ ſodoma non vicit: vina vicerunt.xxxv di.§.i.

¶ ebꝛietas ſuaſit ad iurgia ꝫ maledicta ſicut pꝫ in Noe qui obiurgando filium eũ maledixit.xxxv.di.ſexto die.

¶ tumultuoſa eſt ebꝛietas.xxxv.di.luxurioſa.

¶ vbi ebꝛietas ibi libido ꝫ furoꝛ.xxxv.di.venter.

¶ ebꝛietas obcecat ꝯſciãꝫ ꝫ ſepelit rõeꝫ.xv.q.i.ſane

¶ pꝛopꝛiũ ẽ ebꝛietatis femoꝛa denudare ꝫ ad luxuriam incitare.xxxv.di.ſexto die.

¶ ebꝛietas pꝛonũ facit ad pꝛomittẽdum poſt triſtẽ ad exoluendum. Exẽplum de herode ꝫ ioãne baptiſta.xxij.q.iiij.vnuſquiſq̃ꝫ.

¶ ebꝛietas excuſat culpam a tanto: ſꝫ non a toto.xv.q.i.ſane.ꝫ.c.inebꝛiarunt.

¶ ebꝛietas aſſuefacta ẽ moꝛtale peccatum.xxv.di.vnum.§.alias.ꝫ.xxxv.di.ep̃us.

¶ cum ebꝛioſis non ſolum cibus non ẽ ſumendus ſꝫ ẽt ſunt vitandi.xi.q.iij.ad menſam.

¶ clerici quoꝝ ſenſus vigẽ dꝫ maxie ab ebꝛietate d̃bent abſtinẽ.xxxv.di.c.i.ꝫ.c.ſeq.

¶ ep̃us aut p̃ſbyter ebꝛioſus deponitur: inferioꝛes clerici coꝛona priuantur.xxxv.di.ep̃us.

Eccleſia. ¶ eccl̃ia catholica dicit̃ multitudo fidelium fide ꝫ charitate vnita.xciij.di.legimus.circa medium.i.q.i.multe.in fi.xxiiij.q.i.loquitur.

¶ oẽs ep̃i ꝫ oẽs fideles ſunt vna eccl̃ia.xciij.diſt.legimus.in fi.

¶ ipſa non ſolum ratione virginitatis: ſed etiã ratione omnium fidelium tota virgo dicitur.xxvij.

q.i.nuptiarum.ante fi.
¶ ſponſa xp̄i dicitur pudica ⁊ incoꝛrupta q̄ adulte
rari non pōt.xxiiij.q.i.loquitur.in fi.⁊.c.oībus.
¶ ipſa habet veraciter ſacramenta dominica.i.q.
i.ex catholica.xxiiij.q.i.q: ex ſola.
¶ extra eam ſalus non habetur.xxiiij.q.i.alienus
quicūq̄ꝫ.⁊.c.qz ex.d̄ pe.di.vi.§.i.aı̄me.ꝟ.ideoꝫ
¶ ſicut pꝛeſciſſus ramus ab arboꝛe non viuit: ita
pꝛeſciſſi ab eccleſia.xxiiij.q.iiij.ipſa pietas. No/
tent hoc mēbꝛa arida per excōicationeʒ in contu
macia obſtinata.
¶ ritus ipſius a ſcriptura ⁊ a traditione apoſtoli/
ca ⁊ a conſuetudine ſancta pullulauerunt.xi.diſt.
eccleſiaſticarum.⁊.c.catholica.
¶ ſtatus eius aliter fuit tempoꝛe apoſtoloꝝ ⁊ mar
tyrum: aliter modo.xij.q.i.futuram.xxiiij.q.iiij.
non inuenitur.poſt prin.
¶ ipſa malos quibus mixta eſt tanꝙ zizania i me/
dio tritici equanimiter tollerat.xij.q.i.exēplum
xxiiij.q.iiij.quantus.⁊.c.ſe.⁊.c.quidam.de con
ſe.di.iiij.eſt vnitas.
¶ ipſa pp maloꝛuʒ opera que ſunt in ipſa ſpelunca
latronum dicitur.xvi.q.vij.⁊ hoc circa me.
¶ licite poſſidet facultates tēpoꝛales quas nō repu
tat pꝛopꝛias ſed cōmunes.xij.q.i.exemplū.⁊.c.
ſe.⁊.c.habebat.
¶ quādoꝫ ſoluit ſeculari poteſtati tributa.xxiij.
q.viij.conuenioꝛ.⁊.c.tributa.
¶ ad pꝛincipes ſpectat ſeculares ſciſmaticos eccle/
ſie compꝛimere.xxiij.q.v.non vos.
¶ eccleſia romana mater eſt ⁊ caput omniū eccleſia
rum.xij.di.c.i.⁊ ſe.iij.q.vi.dudum.
¶ ipſa eſt pꝛima ſedes non habens maculam neqꝫ
rugam.xxv.di.ꝙuis.
¶ ipſa tanꝙ magiſtra eſt in omnibus ſequenda.
xi.di.quis.in fi.xij.di.c.i.⁊ ſe.xxij.di.omnes.
¶ ipſa eſt in ſpeculū omnibus.xix.di.eminuero.
¶ qui derogando ei contra ipſaʒ loquitur: hereti
cus reputatur.xxij.di.oēs. Notent hoc puer/
ſi qui continuo ſacrilego oꝛe eccleſiā lacerant.
¶ ipa hʒ plenitudinē poteſtatis alie eccleſie vocate
ſunt p ipſaʒ in pteʒ ſolicitudinis.iij.q.vi.multū.
¶ ipſa a tramite apoſtolice traditionis nūꝙ erra/
uit.xxiiij.q.i.a recta.c.in ſede.c.hoc eſt.⁊.c.cuʒ
beatiſſimus.
¶ cuſtodit ſtatuta concilioꝛum que ipſa confirma
uit.xxv.q.i.c.i.de conſe.di.i.baſilicas.
¶ ipſa ſtatuta conciliorum ſm̄ euentum tempoꝛuʒ
vel in toto: vel in parte mutat.xxv.q.vltima.c.po
ſtea.§.his ita.
¶ ſententias ſuas quādoꝫ reuocat quādoꝫ in me
lius cōmutat.xxxv.q.ix.ſniam.⁊.c.ſeq.
¶ ad romanā eccleſiā oībus ſine exceptione licʒ ap
pellare: ⁊ ab ea nemini appellare permittitur.ij.
q.vi.ad romanā.⁊.iij.c.ſe.ix.q.iij.cuncta.
¶ ipſa valet oēs iudicare ⁊ de ea iudicari nulli per
mittitur.ix.q.iij.epo.§.ſola.xvij.q.iiij.nemini.
¶ in dubijs ⁊ arduis ad ipſam eſt recurrēdum.xi.
di.paulam.xij.di.pꝛeceptis.
¶ q̄ in eccleſia romana ſacrū oꝛdinē acceperit ibi
ad ſeruiendū remanebit.i.q.i.filium.
De hac materia require vbi agitur de papa ⁊ vbi a/
gitur de apoſtolica ſede.
¶ eccleſia materialis non dʒ conſtitui ſine conſen
ſu epiſcopi.xvi.q.i.quicūqꝫ.q.ij.latoꝛ.xviij.q.ij.
quidam.de conſe.di.i.nemo.
¶ ꝑpter nullius ſomnia conſtituende ſunt eccleſie
vel altaria.de conſe.di.i.placuit.
¶ ꝑpter nouarum eccleſiarū conſtructionē pꝛioꝛes
eccleſie non debent decimas admittere.xvi.q.i.
quicūqꝫ.
¶ ſm̄ exigentiā populi epiſcopus de eccleſiarū plu
ralitate ⁊ ꝙtitate debet prouidere.de conſe.di.i.
omnes baſilice.
¶ eccleſia maioꝛ debet habere.xl.paſſus in circui/
tu: minoꝛ.xxx.xvij.q.iiij.ſicut antiquitus.
¶ conſecrari debent a dioceſano: ⁊ non niſi pꝛius
dotentur.xvi.q.vij.pie.⁊.ij.c.ſeq.
¶ pꝛo conſecratione eccleſie ep̄us nil debet exquire
re.i.q.ij.placuit.
De conſecratione plura iuenies in titulo ꝯſecratiōis.
¶ in eccleſijs nil incōgruū vel inhoneſtū agi dʒ.xl
ij.di.nulli.⁊ duo.c.ſe.xvi.q.vij.⁊ hoc diximus.
¶ eccleſie debent ſeruari munde adeo vt reſplēde/
ant.lxxxvi.di.pulchra.
¶ eccleſie non debēt transferri niſi tribus de cauſis
vʒ ratione neceſſitatis: difficultatis: ⁊ grauami/
nis.de conſe.di.i.tribus.
¶ nō debēt a laicis incaſtellari.x.q.i.ſanctoꝛum.
¶ debēt eccleſie ab ep̄is ānuis vicibus viſitari: ⁊ i
digētes reparatione ipius ſollicitudine debēt re/
parari.x.q.i.decreuimus.⁊ duo.c.ſeq.
¶ eccleſia materialis tūc honoꝛatur quādo confu/
gientibus ad ipſaʒ imunitas obſeruatur.xvij.q.
iiij.rerum.
¶ reus ad eccleſiā cōfugiēs nō reſtituit niſi de ſecu
ritate vite ⁊ mēbꝛoꝛum recepta cautione.xvij.q.
iiij.rerū.xxiii.q.v.reos.xxxvi.q.i.de raptoꝛibus.
¶ ſuus ad eccleſiā confugiēs redditur.xvii.q.iiii.
metuētes.⁊.c.id conſtituimus.
¶ pꝛeter publicum latronē nullus trahi dʒ de ec/
cleſia.xvii.q.iiii.ſicut.
¶ etiam ille fruſtra imploꝛat eccleſie auxiliuʒ qui
in ipſam delinquit.xiii.q.iiii.ad epos.
¶ fugiēti ad eccleſias lʒ exire ad.xxx.paſſus ad re/
quiſita nature.xvii.q.iiii.diffiniuit.
¶ violatoꝛes eccleſiaſtice imunitatis puniuntur ex
cōicatione ⁊ pena pecuniaria.xvii.q.iiii.ſicut an
tiquitus.⁊.v.c.ſe.⁊.c.nullus.cuʒ pluribus.c.ſeq.
¶ mulier eadē hoꝛa qua genuit: ⁊ hoꝛa qua patit
mēſtrua eccleſiam intrare non ē pꝛohibēda.v.di.
c.cū enixa.§.nam ſi mulier.⁊.c.ad eius vero.
¶ eccleſia materialis ad exēplar triūphalis eccleſie
decoꝛatur officioꝝ ac miniſtroꝝ ſibi ſubſeruiētiū
diuerſitate.lxxxix.di.ad hoc.⁊.c.ſingula.
De diuerſitate miniſtroꝛum eccleſie ac officioꝛum co/

rundem.xxv.di. p̄zelatis.

Qꝫ quicūqꝫ de miniſtris eccleſie ſiue ſit ep̄us ſiue alter per laicum intra eccleſiam tanq̄ ſacrilegus dꝫ deponi.xvi.q.vij.ſiquis deinceps.ꝛ.xij.c.ſe.

Qꝫ vna eccleſia non d̄bet habere duos paſtozes.vij q.i.in apibus.xvi.q.vij.ſi plures.

Qꝫ vbi duo rectozes ſunt in vna eccleſia non ē ſponſa ſed ſcoztum.xxi.q.ij.ſicut.

Qꝫ duo patroni vnius eccleſie cōpellēdi ſunt ad vnū p̄zeſbyterū habēdum.xvi.q.vij.ſi plures.

Qꝫ vno rectoze eccleſie viuente alter non ſubſtituit.vij.q.i.in apibus.§.ſe.

Qꝫ ſicut inter viruꝫ ꝛ mulierem ē inſeparabile matrimonium: ſic ē ſpirituale inter eccleſiam ꝛ ipſius rectozem.vij.q.i.ſicut alterius.

Qꝫ qui beneficiatus eſt in eccleſia tenetur officiare eam.x.q.iij.vnio.

Qꝫ nullus debet eſſe p̄bendatus in duabus eccleſiis niſi ex diſpēſatione.lxx.di.ſanctozuꝫ.x.q.iij.vnio in fi.xxi.q.i.c.i.

Qꝫ incongruū ē q̄ cum officiuꝫ vnuꝫ pzo ſui magnitudine diligenter quis non poteſt explere ad duo videatur idoneus.xvi.q.i.p̄zeſbyteros.

Qꝫ nullus p̄zeſbyter duas debet habere eccleſias.xvi.q.vij.per laicos.

Qꝫ cadit a pziozi eccleſia qui ſe de altera intromittit xxi.q.ij.placuit.

Qꝫ vnus pōt habere plures eccleſias vnā intitulatam: ꝛ aliam cōmendatam.xxi.q.i.qui plures.

Qꝫ quis poteſt habere duas ex pziuilegio.xvi.q.i.ꝛ tempozis.xxi.q.i.relatio clericozum.

Item poſſunt habere duas propter multitudineꝫ eccleſiarum ꝛ paucitatem clericozum.xxi.q.i.c.i.in fi.lv.di.p̄ꝛſcis.

Item poſſunt haberi due pzopter paucitatem parrochianozum vt ſi paucioꝛes eſſent q̄ decem homines.x.q.iij.vnio.

Qꝫ in parrochiali eccleſia inueſtiri dꝫ p̄zeſbyter per epiſcopum.xvi.q.ij.ſanc.in fi.ꝛ.q.vij.ſi plures.§ vt ergo.

Qꝫ paſtoꝛ non ē qui ſine conſenſu ep̄i gubernat eccleſiam.xvi.q.vij.nullus oio.ꝛ.c.laicis.ꝛ.c.ſe.

Qꝫ ſacerdos non pōt dimittere eccleſiam ſibi commiſſam ſine conſenſu epiſcopi.lxxi.di.clericos.

Qꝫ eccleſie conducticie p̄zeſbyteris ſub ānuo cenſu non ſunt cōmittende.xxi.q.ij.p̄zecipimus.

Qꝫ p̄zeſumitur eccleſia eccleſie ſubiecta ſi ſoluat ei cathedraticū.x.q.iij.illud magnitudinem.

Item ſi in eius territozio eſt ſita.xvi.q.vij.omnes baſilice.

Item ſi decimaꝫ vel quartam eadem percipit.i.q.iij.p̄ꝛſcis.ꝛ.c.ſe.

Item ſi ab ea pro officio conuiuium accipit.x.q.iij.illud magnitudinem.

Item ſi eius infantes baptizauerit.x.q.iij.relatum.

Item ſi aliquando ſnīa lata ab ea in aliquem illius eccleſie ſeruata fuerit.ix.q.ij.c.i.

Item moꝛtuos eius ſepelierit.xiij.q.ij.placuit.

De rebus eccleſie.

Qꝫ eccleſie veſtimenta ſacra ꝛ vaſa vetuſtate ꝯſumpta debent exuri ꝛ pulueres in baptiſterio vel alio loco vbi pedibus non poſſunt conculcari ſunt ponende.de conſe.di.i.altaris.

Qꝫ ligna eccleſie non vſibus laicozum ſed religioſorum poſſunt aptari vel exuri.di.i.ligna.

Qꝫ veſtes ſacre ꝛ vaſa nec pro moꝛtuis nec q̄ꝛ viuis ſecularibus ſunt cōmodande.de conſe.di.i.nemo per ignozantiam.ꝛ duo.c.ſe.

Qꝫ veſtes ſacre ꝛ vaſa nec contingi nec lauari debent per laicos: ſꝫ per clericos ꝛ in ſpecialibus vaſis.d̄ conſe.di.i.nemo per ignozantiam.ꝛ.c.ſe.iiij.diſ. omnis p̄zeſbyter.

Qꝫ ſicut aīa ſine cozpoze non viuit cozpozaliter: ſic nec eccleſia ſine tempozalibus in nullo pzoficit.i.q.iij.ſiquis obiecerit.

Qꝫ res eccleſie diligenter ſunt ſeruande ꝛ per ep̄os inter pauperes clericos ſunt diſpēſande.x.q.i.q̄cūqꝫ.q.ij.c.i.xij.q.i.expedit.vſqꝫ in finē queſtionis.ꝛ.q.ij.placuit.

Qꝫ per earum conſeruatione yconomus ē habēdus lxxxix.di.q̄ꝛ.ꝛ.c.ſe.xij.q.ij.vobis.

Qꝫ ſunt expēdende pzo indigentia pauperum ꝛ redēptione captiuozum.xij.q.ij.res.ꝛ quattuoꝛ.c.ſe.xij.q.ij.ep̄us.

Qꝫ res eccleſie ſunt per ep̄m in quattuoꝛ vel tres partes diuidēde: ita q̄ vna pars ſit pzo fabzica eccleſie.ſecunda ep̄i.tertia clericozum obſequētium eccleſie.quarta pzo pauperibus ꝛ peregrinis debet obſeruari.xii.q.ii.vobis.ꝛ.c.conceſſo.ꝛ quattuoꝛ.c.ſe.xvi.q.i.conſtitutum.ꝛ.c.ad hoc.

Qꝫ cauetur eccleſie q̄tum ad res in ep̄ozum pzomotione.xxviii.di.de ſiracuſane.

Itē in clericozum ꝛ religioſozum pzouiſione.xii.q.ii.ſtatuimus.ꝛ duo.c.ſe.c.ſepe.ꝛ duo.c.ſe.xvi.q.i.poſſeſſiones.

Itē in nouarum eccleſiarum conſtructione.xvi.q.i.ſiquis laicus.ꝛ duo.c.ſe.

Qꝫ non debēt res eccleſie illicite alienari.xxii.q.ii.nulli liceat.ꝛ.c.diaconi.ꝛ duo.c.ſe.

Qꝫ ep̄o de rebus eccleſie pzedialibus ſine conſenſu clericozum non licet vendere.xii.q.ii.placuit.

Qꝫ ep̄o d̄ cēſibus eccleſie quinquageſimā in monaſteriozum conſtructione ꝛ aliarum eccleſiaruꝫ regulariū centeſimā poteſt dare.xii.q.ii.bone rei.

Qꝫ res minozes poteſt per ſe ep̄us alienare.xii.q.ii.terulas.

Qꝫ ep̄us res eccleſie illicite ſuis pzopinquis non debet cōmittere: lxxxix.diſ.decenter.x.q.ii.ep̄us.

Qꝫ nec laicis nec ſecularibus ſunt cōmittende perſonis.lxxxix.di.iudicatum.

Qꝫ non licet abbatibus ꝛ aliis perſonis ſine cōſenſu ep̄i res eccleſie alienare.xviii.q.ii.abbatibus

Qꝫ res eccleſie non vi manuum ſed iudicio ſunt repetende.c.xvi.q.v.conſuetudo.

Qꝫ res eccleſie alienate male: ipſo iure ſunt reuocate.xii.q.ii.monemus.c.quiſquis.ꝛ.c.vobis.

Item debēt reſtitui.xii.q.ii: Auguſtino ⁊.ii.c ſe/
quenti .c.in legibus.⁊.c.ſe.⁊.c.ſtatuimus.⁊.iiii.
c.ſequentibus.

Q: contractus indebiti. ⁊ ſcripture facte de rebus
eccleſie reſcinduntur.xii.q.ii.apſſicos.xv.q.vi.
auctoritatem.xvi.q.i.ſiquis laicus.

Q: prelatus alienans res eccleſie indebite tanquaꝫ
dilapidator deponitur.x.q.ii.ſiquis.xii.q.ii.
apoſtolicos.c.monemus.⁊.iiii.c.ſe.

Q: minores prelati excommunicantur.xii.q.ii.ſta/
tuimus:⁊.c.ſequenti.

Q: inuaſor eccleſie vel defraudator a xp̄o iudice ho
micida iudicabitur.xij.q.ij.qui xp̄i.

Item ſacrilegus iudicatur.xij.q.ij.nulli liceat:⁊.c.
indigne.

Q: ſeptēna penitentia puniuntur qui res eccleſie di
ripiuntur.xvi.q.i.ſimiliter.

De hac materia habes ſupra: vbi agitur ꝺ alie
natione.

Edictum.

Q: edictum eſt quod vt teneatur: rex vel imperator edidit.
ij.diſ.conſtitutio.

Elimoſina.

Q: elemoſine tria ſūt genera. vꝫ dare egēti. dimit
tere ledēti: ⁊ corrigere ꝺliquētē.xlv.di.tria.c.ſe.

Q: elemoſine datio que i pauperes exercetur beatifi
catur.xli.di.per ſimoniam.

Q: deus in elemoſina plus pēſat animū benignuꝫ
q̄ datū.xlij qͤſcam⁹.in fi.xlv.diſ.due.iij.q.vij.i
grauibus.de pe.diſ.v.§.dolendus.poſt me.

Q: facta elemoſina ex fide cauſa loco ⁊ tempore cō/
mendatur.lxxxvi.di.non ſatis.

Q: elemoſina habet prouiſionem preſentis vite ⁊
future.xlij.diſ.§.i.xxxiij.q.v.ſm in fi.

Q: plerūqꝫ ex dei ira mundus fame ⁊ penuria pre/
mitir quia pauperibus elemoſina ſubtrahit.xvi.
q.prima.reuertimini.circa medium.

Q: deo non placet elemoſina cum ſcelere mixta.xiij.
q.v.ſcriptum.

Q: nemo de elemoſina facienda excuſatur.lxxxvj.
diſ.in ſingulis.

Q: prelatus non prodeſt lectio ⁊ oratio niſi adſit
elemoſine largitio.lxxxvj.di.fratrem.

Q: diuites ieiunia que non poſſunt ſeruare elemoſi
nis debent recompenſare.xli.di.non cogantur.

Q: qui ſua timide conſeruando elemoſinam procra/
ſtinat.aliena nunq̄ fideliter ſperget.xij.q.ij.glo
ria epiſcopi.§.ſocrates.

Q: elemoſina non debet fieri de male acquiſitis.j.
q.i.non eſt putanda.xiiij.q.v.per totum.

Q: de turpi lucro cui⁹ nō cōpetit repetitio poteſt fie
ri elemoſina.xiiij.q.v.qui habetis.⁊.c.ſe.

Q: elemoſina conſanguineis vel propinquis citius
eſt danda q̄ aliijs.tamen cū prudentia.lxxxvj.di.
fratrem.§.in ipſa ⁊.c.in ſingulis.

Q: in neceſſitate primum eſt danda iuſtis. demum
peccatoribus.non q: peccatores ſed q: homines
lxxxvj.di.fratrem.§.in ipſa.

Q: qui famē morientem paſcere potuit ⁊ noluit ip
ſum occidit.lxxxvi.di.paſce.

Q: qui negat elemoſinam fugientibus ⁊ neceſſitatē
patientibus ipſum xp̄um qui eſt miſericordia ne
gant.vij.q.i.omnis qui.

Q: minus peccatum eſt auferre habenti q̄ denegare i
digenti.xlvij.diſ.ſi cuius hij.

Q: non ſunt examinandi petentes elemoſinam vel
hoſpicium.xlij.di.quieſcamus.

Q: pauperib⁹ vl' pegrinis dare delicatā elemoſinam
vel ſupfluā peccatū ē.xxv.diſ.vnū.§.alias.lxxxvj
di.pulchra circa mediū.xli.di.non cogantur.

Q: non vni omnia ſed diuerſis ſecundū exigentiam
perſonarum diſtribuenda eſt elemoſina.lxxxvi.
di.fratrem.⁊.c.dominus.

Q: malo homini tutius elemoſina ſubtrahitur ſi ꝺ
cibo ſecurus iuſtitiā negligit.v.q.v.nō omnis.

Q: elemoſina vtiliter datur p̄ ōfūctis.xiij.q.ij.ñ ex
timem⁹ ⁊.c aie ⁊.c.tēpus.xxiij q.ijſane qđ.xxvj
q.vij.ab infirmis.de pe.di.vj.§.i.ante me.

Electio.

Q: electio ſpectat ad collegiū etiam ſi duo vl' tres fuerit i cōgrega
tiōe.liij.di.adrian⁹:⁊.c.noſce:⁊.c.ñlꝫ.§.ex his
xvj.q.vij.c.vl.xviij.q.ij.abbatem ⁊.ij.c.ſe.

Q: electio ab hereticis facta nō valet.ix di.nos.

Q: electio non debet fieri niſi poſt tertium diem ſe
pulture: ſiue pape ſiue alterius prelati defuncti
lxx x.diſ.nullus pontifice.

Q: electio clandeſtina omnino reprobatur.lxxix.
diſ.ſiquis papa.

Q: electio potius debet fieri de gremio q̄ de extra
neis.lxi.di.nec emeritꝫ ⁊.iiij.c.ſe.xviij.q.ij.abba
tē in mona.⁊.c.quam:⁊.c.abbas.

Q: ſi de gremio nō pōt elegi: tūc primo de eiuſdem
ciuitatis clericis.⁊ tandem de tota dioceſis elec/
tio debet fieri.lxi.diſ.nullus ⁊.lxiij.di.ſacrorꝫ.

Q: electio prelati ex certa cauſa pōt fieri extra cha/
tedralem eccleſiam vel ciuitatē.xxiij.di.in noīe
lxiij.di.quanto.lxxix.di.ſiquis pecunia.

Q: i electiōib⁹ cōſiderāda ē maior dignitas vel gra
uitas pſonaꝝ ⁊ hon⁹ zelus.xix.diſ.i canonicis.

Q: ī electiōe habendus eſt conſenſus electi.vij.q.i.
ſicut alterius.

Q: nullus ppriam vtilitatem.ſed cōmunem debet
proſpicere.viij.q.ij.dilectiſſimi.

Q: in electione non debent interuenire munera vel
patrocinia laicorum.viij.q.ij.illud.

Q: electioni prelati non debent ſe igerere principes
vel quicunque laici.lxiij.di.c.nullus.

Q: electio p̄lati debet fieri cū cōſilio religioſorū ib
dē aſſendentium.lxiij.di.ſacrorum.§.ex his ⁊.c.
obeuntibus.lxxxi.di.§.i.⁊.c.ſe.

Q: cū in duos diuiditur equaliter electio melior ⁊
vtilior eſt preponendus.lxiii.di.ſi forte.

Q: electio poſt publicationē ab eligētibus nō pōt
ſed tantum p ſupiorem mutari.lxi.diſ.epiſcop⁹.
vii.q.i.qualiter in fi.viii.q.iii.talia.

Q: electio non viciatur ſi ignorante electo pecu/

nīa datur.i.q.vj.§.vltimo.
¶ nō ē confirmanda ante ꝙ diligenter diſcutiaẜ
electi conditio.lxi.di.miramur.lxxxv.di.archi/
diaconum floꝛen.i.q.vj.ego.xxxvi.di.oēs.
¶ electio ex clatione auide non eſt ſuſcipienda nec
ex deſiderio reſpuenda.xvj.q.i.vos autem.
¶ electione celebꝛata conſenſus pꝛincipis eſt req/
rendus.lxiij.di.reatina.
¶ i electione ꝑlatoꝝ vocaẜ populꝰ nō ad eligendū
ſed ad conſentiendū lxiij.diſti.noſſe.
¶ electionē pape licet dominus ſacerdotibus con
tulerit: ſibi tamen eā ſpecialiter reſeruauit.lxxix.
diſ.c.vltimo.
¶ olim electiones romanoꝛum pontificum ꝓpē
ſciſmaticoꝛum ⁊ hereticoꝛum diſcenſiones fuerūt
imperatoꝛibus ab eccleſia tradit.lxiij.diſ.cleri.
ci.§.pꝛincipibus.
¶ adrianus papa ⁊ leo cū conſilio tradiderūt ca/
rolo imperatoꝛi poteſtatem eligēdi ſūmū pontifi
cem: ⁊ inueſtituras epoꝛum.lxiij.di.adrianus.
Itē leo papa octaus pꝛopter inſolentiam romano/
rum: quam exercebant circa electionē pape.Ot
toni pꝛimo imperatori confirmauit ⁊ ſuis ſucceſ
ſoꝛibus electionem papa inueſtitas epiſcopoꝛuꝫ
lx.iij.di.in ſinodo ⁊.c.cū.longe.§.electione.
¶ tūc electus in romanū pontificem nō conſacra/
baẜ niſi pꝛimū decretū iperatoꝛi pꝛeſentareẜ ⁊ con
ſenſus habereẜ.lxiij.diſ.agathoꝛ ⁊.vj.c.ſe.
¶ Lodouicus imperator ⁊ pꝛimus henricus ⁊ pꝛi
mus otto renunciauerunt pꝛiuilegio ſuper proui
ſione pape volentes vt canonice eligeretur a ro/
manis.lxiij.di.ſacroꝝ.§.ex his.
¶ qualiter ⁊ a quibus debet fieri electio papalis
habetur.xxiij.di.in nomine.lxxix.diſ.per totum
vij.q.i.factus.
¶ nemo eſt eligēdus i papā pecūia: aut gratia hu/
mana; aut militari emulatu.lxxix.di.ſiqs pecūia
¶ electus canonice in papam ante conſecrationeꝫ
habet pleitudinē poteſtatis.xxiij.di.in nomie
poſt me.lxxix.di.ſiquis.pecunia
¶ ille q̄ nō canonice electus gerit ſe ꝓ papa nō apo
ſtolicꝰ: ſed apoſtaticꝰ diciẜ.lxxix.di.ſiqs apoſtoli
ce: ⁊.c.ſi duo.§.hoc autem: ⁊.c.ſe.
¶ cardinalibus ⁊ alijs clericis ⁊ etiam laicis con/
ceditur apoſtaticum papā anathematizare.lxxix.
diſ.ſiquis pecunia.
¶ electioni metropolitani omnes pꝛouiciales epiſ
copi debent intereſſe.lxiij.di.metropolitano.
¶ nemo in pꝛelatū ſeipſum eligere pōt.xxiiij.q.i.
dicimus.viij.q.i.in ſcripturis: ⁊.c.ſi ergo.
¶ i ꝑlatū eligi dēbet magis idoneꝰ nō cōſanguineus
vel amicus.viij.q.i.moyſes: ⁊.iij.c.ſe.
¶ ſi ad ſecularia officia ſumendij diligenter exami
natur multofoꝛtius examinantur qui ad pꝛelatu
ras aſſumuntur.lix.di.ſi officia.
¶ ꝑꝑ maliciā tēporis aut tumultū popularē indi
gnus non eſt eligendus.lxi.di.miramur.
¶ eligendus in epiſcopum longa pꝛobatione de/
bet vitam ſuam notificare.lxi.di.in ſacerdotibꝰ
viij.q.i.opoꝛtet.
¶ qui pꝛelatum non debet eligi aliquis criminoſ/
ſus.xxv.di.pꝛimum.vi.q.i.c.i.
Item nec ille qui de inconti nentia notatus ē.xxviij
diſ.pꝛiuſꝙ: ⁊.c.de ſyracuſane.
Item nec ille cuius vxor ⁊ filij adhuc ſunt ſuper ter/
ram.lxi.di.catinenſes.
Itē nec nimiū ſimplex vł vſurariꝰ.xlvij.di.ō petro.
Item nec ille qui non eſt in ſacris.lx.diſ.c.vltimo
⁊.lxi.diſ.§.i.
¶ antiquitꝰ ſubdiaconꝰ.q2 tūc non erat ſacer oꝛdo
non elegabatur in epiſcopum niſi neceſſitate cogē
te.xxviij.diſ.de ſyracuſane.§.ecce.lx.di.c.vltio.
¶ nouus in religione non ſtatim debet eligi i pꝛela
tum.xvj.q.i.ſi clericatus.xix.q.iij.monaſterijs
¶ videtur ꝙ exemplo Petri eligendus potius ē in
pꝛelatū qui poſt caſum penituit ꝙ qui nunꝙ ceci
dit: quia talis per caſum ſuum: alioꝛum iſirmita
tibus cōpati nouit.l.diſ.conſiderandū.⁊.c.ſe.
¶ laici in pꝛelatos non poſſunt eligi.nec religioſis
ſunt ꝑficiēdi.lxi.di.ſtatuimus.§.his.omnibus
xix.q.iij.monaſterijs.
¶ electꝰ i epm ꝑ ſuū metropolitanū pꝛeſentibꝰ ſuf/
fraganeis epis debet oꝛdinari.xxiiii.di.epi.
¶ electus in epiſcopum infra tres menſes debet
conſecrari.lxxv.di.quoniam quidam lxiii.di.
obeuntibus.l.di.poſtꝙ.
¶ metropolitanus debet illi eccleſie pꝛouidere:
cuius electus infra quinꝗ menſes neglit conſecra
ri.c.di.quoniam quidam in fi.
¶ clericus infamatus ante ꝙ conſecretur debet ſe
expurgare.xxiii.di.illud.
¶ electus per conſenſum ſpōſus eccleſie efficiẜ.vii.
q.i.ſicut alterius.
¶ electus caſſatur pꝛopter auariciam ⁊ pſalmoꝛuꝫ
imperitiam.lxxxv.di.archidya.flo.
¶ electꝰ q̄ teſte pꝛole: lōgā cōtinētiā cōuinc non
habere caſſatur.xxviii.diſ.pꝛiuſquam.
¶ poſt electione qs iuret ſeruare ſtatuta eccleſie ⁊
alia: nō ē ſymoniacuꝰ.viii.q.iii.per totum.
¶ differēs cōſecrare electū: cōpelli debet ꝑ ſupio/
rē.ix.q.iii.nūc vero.viii.q.iij.artaldus.
¶ vbi bona mixta ſunt malis: naſo diſcretionis
vertutes debemus eligere vitia repꝛobare.xlix.
di.hinc etenim.§.paruo.
¶ inter duo mala: id debemus eligere qđ minoꝛi
nexu noſcitur obligare.xiii.di.duo ⁊.c.nerui.xxii
q.iiii.ſiquid: ⁊.c.ſequenti.
¶ ſicut homo neceſſitate compulſus ibi ſe pꝛecipi/
tat: vbi bꝛeuioꝛ murus igeritur ſic inter ineuita/
bilia peccata minoꝛa ſemper eligantur.xiii.di.
nerui ante finem.
¶ inter duo bona magis bonū mediocri bono eſt
ꝑferendū.ō cōſe.di.v.non mediocriter.

Emphiteoſis.

¶ ēphiteoſis quāꝗ i greco dr̄ locatio in
rebꝰ eccleſie i caſu ꝑmittiẜ.x.q.ii.caſellas.§.hoc ius.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Q: vbi abſolute periculum de rebus eccleſie timetur xij.q.ij.apoſtolicos.
De hac materia habes vbi agitur de precarijs.
De ſtatu epiſcopi.

Epiſcopus. Q: epiſcopus ſicut dicit Auguſtinus nomen eſt operis.non honoris.viii.q.i.qui epiſcopatū.
Q: epiſcopus qui grece dicit̄ ſuper intendens deb3 illis ſuperintendere quibus preficitur.viii.q.i.q̄ epiſcopatum.xxi.di.cleros.
Q: ordo epiſcopalis quadripartitur.videlicet in patriarchas archiepiſcopos metropolitanos ⁊ epiſcopos.xxi.di cleros.
Q: epiſcopi in locum apoſtolorum ſurrexerunt ⁊ tenent vices eorum.xxi.di.in nouo.xxxv.diſ.eccleſie.lxviii.di.quorum vices
Q: epiſcopi non ſunt:qui minus q̄ a tribus ſunt conſecrati.lxviij.di.cor epi.§.q autem.
Q: viuēti epiſcopo alter nō ſubſtituit̄ temerarie: ⁊ ſi ſubſtituit̄.ab omni miniſterio eccleſiaſtico deſtituit̄.ij.q.i.in primis.poſt me.iij.q.vi.accuſatu ii.c.ſe.⁊.c.dudum.vij.q.i.factus ⁊ pſrib⁹.c.ſe.
Q: intruſus per laicam poteſtatem principalibus epiſcopis non eſt recipiendus.lxviij.di.ſi per ordinationem.
Q: inconſulto romano pontifice.nemo poteſt epiſcopum deponere.iij.q.vj.accuſatus.⁊.c.ſe.
Q: nulli epiſcopo licet ſine conſenſu romani pontificis ſuam eccleſiam relinquere vel ad aliam tranſire.vij.q.j.nō oportet ⁊ multis.c.ſe.vſq̃ ad finem queſtionis.
Q: exigente vtilitate vel neceſſitate:auctoritate apoſtolica:de ſede ad ſedem mutari poſſunt epi.vij.q.j.mutationes ⁊ duo.c.ſe.
Q: epiſcop⁹ ꝑpter īfirmitatē vel ſeniū nō deſtituit̄ ſ3 dat̄ ei coadiutor.vij.q.j.ſcripſit vſq̃ ad.c.ſicut vir.§.ecce ⁊.c.qualiter ⁊.c.quāuis bis.
Q: epiſcopus quandoq̃ ad propriam inſtanciā abſoluitur ab epiſcopatu.vij.q.i.c.nihil.§.ecce:⁊ c.qualiter.⁊.c.quanuis.
Q: neophitis ꝓhibet̄ promoueri in epiſcopū propter inconuenientiam vite que contrahitur officio pōtificali.xlviij.diſ.§.prohibentur.
Q: epꝰ debet eſſe ſine crimine vt allos poſſit liberius arguere.xxv.di.primum.
Q: criminoſus epiſcopus magis eſt dicendus canis impudicus:q̄ epꝰ.ij.q.vij.qui nec.
Q: non omnis epꝰ qui dicit̄ pax vobis.eſt ſicut columba.ſed potius ſicut coruus audiendus.ij.q.vij.non omnis.
Q: epiſcopi debent eſſe etate antiqui fide integri in preſſura probati ⁊ qui magis velint rex ſuarum proſcriptionem pati q̄ eccleſiam ſuam deſerere.vij.q.j.nouatianus.
Q: epꝰ propter aduerſitatem non debet gregem relinquere.vij.q.i.ſuggeſtū.⁊.ij.c.ſe.
Q: epō non licet monachum fieri ſine conſenſu pape.vij.q.i.temporis ⁊.§.item.

Q: epꝰ intrans religionem nōn reſumitur ad epiſcopatum.vij.q.i.hoc ⁊.c.ſe.
Q: quāq̃ ſub noīe pſbyteri epī deſignant̄.xciij.di legimus in fine.xcv.di.ecce ego ante finem.
Q: epi debent ſe ſcire pſbyteros nō dominos:nec dñari in clero dñari.xv.di.eſto ⁊.iij.c.ſe.
Q: epi nouerit ſe magis cōſuetudīe q̄ diſpēſatione maiores pſbyteris.xcv.di.oli i fi.⁊ duo.c.ſe.
Q: epꝰ in eccleſia ſit ſublimior in domo ſit collega ſacerdotū.xcv.di.epꝰ in eccleſia.
Q: epꝰ ſe ſedente preſbyterum non permittat ſtare di.xcv.epiſcopus in quolibet.
Q: epō non ſufficit equalē cū ſubditis gerere vita3 ſed ſicut eſt honore ſup alios ſit ⁊ vita debet eſſe ꝑſtantior.viij.q.j.nec ſufficere.
Q: epꝰ in eo q alijs preficit̄ nō debet ſe preſumere alijs ſanctiorem.vij.q.i.illud inferendum.
Q: plus laudatur patientia epi in aduerſitate q̄ diues in religione.vij.q.i.ſuggeſtum.
Q: epꝰ debet habere maturos viros tam ex clericꝭ q̄ ex religioſis.tam in cubiculo q̄ in miniſterio: ſocios propter bonum teſtimoniū.ij.q.vij.cū paſtoris ⁊.ij.c.ſe.de conſe.di.i.epꝰ.deo ⁊.c.ſe.
Q: domus epi debet eſſe circa eccleſiā.vt aptior ſit cōtemplationi.xlj.di.epiſcopus.
Q: epi menſa non debet reſplendere vaſis aureis ⁊ argenteis:ſ3 fidei meritis.xlj.di.epꝰ.
Q: in menſa epi non debent eſſe fabule ſ3 lectio ſacre ſcripture.xliij.diſ.pro reuerentia.
Q: non licet epō itēdere venationi nec cōſanguinearum familiaritati.xxxiiij.di.quorundam.
Q: i ꝑmitiua eccleſia propter paupṫatē accipiebant medietatem oblationum.x.q.i.antiquos poſt ſucceſſiue tertiam partē.x.q.i.de his.
Tandem habuerunt quartā partē.xij.q.ij.quatuor
Modo vero de oblationib⁹ nihil debēt habere ſ3 alijs contenti eſſe.x.q.iij.placuit.
Q: epiſcopus in multis debet requirere conſiliū clericorum videlicet in facienda clericorum ordinatione.xxiiii.di.epiſcopus ſine.
Item in cauſaꝝ diffinitione.xv.q.vij.ſi quid ⁊.c.epꝰ nullius.lxxxvi.di.ſi quis.
Item in eccleſiaſticarum rerum alienatione.xii.q.ij.ſine exceptione.
Item indignitatum collactione.xciii.di.legimus xii.q.ii.alienationes.
Item in eccleſiaſticarum rerum diſpenſatione.xii.q.i.epiſcopus eccleſiam.
De mōachis ⁊ alijs religioſis epis factis q̄liter d3beant ſe habere.habes vbi agit̄ de monachis.
De poteſtate epiſcopoꝝ.
Q: ſine licentia epi nullus preſbyter in ſua dioceſi poteſt miſſam cantare vel baptizare:vel aliud cōſimile facere.xvi.q.i.cunctis ⁊.c.multis.
Q: ſine conſenſu eius non debet edificari monaſterium vel oratorium.xviij.q.ii.q̄da ⁊.c.ſe.
Q: iuriſdictionem habet in religioſorum monaſterijs.xviii.q.ii.c.i.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Q: preſbyter ⁊ clerici ⁊ religioſi ſue dioceſ· ipſi⁹ ſub
iacent poteſtati. xviij·q.ij.quidam.
Q: epi.eſt in omnibus parrochialibus eccleſijs pre/
ſbyteros inueſtire·xvj .q. vij·ſane ⁊.q.ij.nullus
i·q.c·conſtitut iones ⁊·ij·c.ſe.
Q: epiſcopi monialibus ⁊ alijs religioſis feminis
prelatū pficere: cū diligenti ipſius examinatione
xviij.q·ij·qui religioſis: ⁊·ij.c.ſe.
Q: iudices vel officiales pape ad iuriſdictionē epiſ
copi ideo non ſe debent intromittere ne eccleſia
ſticus ordo confundatur. xj.q.j·peruenit.
Q: epiſcopus omnem principem excōmunicare po/
teſt. xj.q.iij.ſi autem.
Q: poſt falſarium pape cuiuſcunqȝ ordinis ſit: vſqȝ
ad mandatum domini pape incarcerare·xix.diſ.
in memoriam.
Q: nō poteſt epiſcopus ī aliena dioceſi ſine conſen/
ſu dioceſani pontificalia exercere. xcij. diſ, liceat.
§. de epiſcopis: ⁊.v·c.ſe.
Q: nolēs epiſcopus ire ad eccleſiā ſuā poteſt cogi p
conſciliū prouinciale·xcij.di.ſiquis epiſcopus.
Q: epiſcopus ſoli ſacerdoti honorem dare pōt ſol⁹
auferre non poteſt·lxvij·di, epiſcopos·xv.q.v·fe/
lix ⁊·c.ſe·
Q: auctoritate epiſcopi plati iferiores poſſunt ad ali
as eccleſias trāſferri.vij·q·j·epiſcopus. de loco.
Q: accuſati epiſcopi cauſam: archiepiſcopus cū ſuf
fraganeis pquirere poſſunt; ſed ſine papa deter/
minare nō poſſunt·iij.q·vj.accuſatus.
Q: cū multa diſcuſſione contra epm debet pferri iu
diciū.ij.q.vij.accuſatio quoque: ⁊.v·c.ſe.
Q: quia epiſcopi ſunt oculi dei: ideo a ſubditis non
ſunt iudicandi.vi·q·j.oues·
Q: epiſcopum ſubditi nec arguere nec accuſare poſ
ſunt.ij.q·vij.oues: ⁊.ij.c.ſe·
Q: epiſcop⁹ inutilis eſt deponendus: nec eſt ei dan
dus coadiutor·xv.q.vij.alius.§·ꝙ etiam.
Q: ſine licentia ſui epiſcopi clerici non debent pere
grinari de conſe.di.v.non oportet.
Q: epiſcopus alterius dioceſis clericū nec recipere:
nec ordinare pōt ſine conſenſu ſui epi ⁊ litteris di
miſſorijs.lxxi.di.ꝑtotū.ix.q·ii.ꝑ totum.
Q: epſ pōt cōpellere aliquē clericū: ad ſuſcipiendū
ordinē vel dignitatē.lxxiiii. di·per totū.
Q: clericus non tenetur epiſcopo ſeruire in opere
ſeruili. x.q.iii.placuit.
Q: epiſcop⁹ de cōſenſu clericoꝝ pōt diuidere parro
chiales eccleſias ⁊ vnire. xvi.q.i·p̄cipim⁹·§.ſic.
Q: epiſcopus in dando eccleſiam: debet requirere
conſenſum patroni. xvi·q.vij.filius vel nepotib⁹
⁊·c.monaſterium: ⁊.c·ſe.
Q: epſ inconſulto papa ad bellum non debet profi
ciſci.xxiii q.viii.quo auſu.
Q: eo die ꝙ epſ celebrauit in eodē altari ſacerdos
non debet celebrare de conſe. di·ii.c·vltimo·
Q: preſente epo ſacerdos niſi de ſuo mādato non
debet benedicere nec ſignare.de conſ·di.i. cuȝ ad
Utrum pōt epiſcopus ſucceſſorem ſibi ex teſtamen
to inſtituere·vii.q.i.poteſt.
Q: de rebus ꝓprijs vel acqſitis pōt epſ teſtamētuȝ
facere de alijs vero nō: q: cedunt eccleſie. xii.q·i.
epi·⁊·c.ſe: q.iii·pōtifices.⁊·q.v.per totum
Q: morientis epi res: pro futuro pontifice conſer/
uari debent: diripientes illas anathema īcurrūt
iiij.q.ii.hec hu⁹: ⁊.c.nō liceat charitatē. ⁊·c. ꝺ
laicis: illud.⁊.c.non liceat.
Q: duo epiſcopatus per papam in vnum coniungū
tur·xvi.q·i.poſtquam.
Q: vnus in duos per eundem diuiditur.xvi. q·i·p̄
cipimus.§.ſicut.

De officio epiſcopoi.

Q: officium epiſcopi eſt virgines.altaria·⁊ eccleſiaſ
conſecrare.criſma conficere. ⁊ cum ipſo confirma
re.lxviii·di·quāuis.
Q: ideo igitur epiſcopus·vt procurator animarum
⁊ diſtributor ſpiritualium exiſtat.xi.q·i· clericuȝ
§. ex his omnibus.
Q: epiſcopus debet eſſe ſciens ⁊ doctus qui alios te
netur docere. lxxxvi·di.q̇ eccleſiaſticis: ⁊·c. ſiqs.
Q: multa ſunt que epiſcopus tenetur ſcire·xxxviii.
diſ.omnes·
Q: nullus epiſcopus propter opprobrium ſenectu/
tis vel nobilitatem generis, etiam a minus peri
tis diſcere negligat.xxxviii.di.nullus epiſcopus
xxiiii.q.iii·ſi habes circa me.
Q: epiſcopo non ſufficit innocens vita niſi adſit ⁊
doctrina·lxiii.q·i·⁊.c.ſequitur.
Q: epſ debet docere populum ſacram ſcripturā nō
grāmaticā vel philoſophiam.lxxxvi.diſ·cū mul/
ta.xxxviii.di.ignorantia·
Q: epſ debet intendere lectioni ⁊ orationi ⁊ predi/
cationi·lxxxix.di·epſ nullam·ii.q·vii.epi·
Q: epo nō ſufficit lectio vel oratio niſi aſſit elemoſi
ne largitio. lxxxvi.di. fratrem.
Q: officium epiſcopi eſt diſcordantes concordare.
xc.diſ.per totum.
Q: epiſcopus vigilanter ⁊ ſolicite debet regere ſibi
commiſſos.c.di·rationis·vii·q.i.ſuggeſtū. ⁊·c.
ſe·ſibi non licet aliquem ꝓprijs manibus cedere
vel flagellare. lxxxvi·di. non liceat.
Q: non debet prelatus petere veniam a ſubditis·
lxxxvi·di.quando neceſſitas.
Q: epi eſt locum aſſignare degradato in quo peni/
teat.lxxxi·di.ſacerdos.
Q: epiſcopus i ordinatione clericoꝝ debet ordinan
dis ꝓnunciare. xxxviii. diſ·placuit·
Q: epi eſt etiam ordinare: vt in eccleſijs baptiſma
libus ſint doctores ⁊ magiſtri qui pueros in libe
ralibus artibus. ⁊ in alijs vtilibus doceant.xxx·
vii·di. de quibuſdam.
Q: inter eccleſiam ⁊ epiſcopum eſt ſpirituale matri
monium·vii.q.i.ſicut alterius.
Q: epiſcopus poſſidet res eccleſie ad diſpēſandum
xii·q·i.epiſcopus. ⁊·c.expeditur·⁊.c.res. eccleſie
cum·ii.c.ſe·
Q: ipſe debet occupationes ſeculares abiicere ne

preſocatus curis negociorum: dei verbo non poſ ſit vacare.xi.q.i.te quidem.
Q non debet eſſe aduocatus vel tutor.lxxxviij.diſ. epus tuitionē.⁊.iiij.c.ſe.xi.q.i.te quidem.
Q nec ꝑ ſe: nec ꝑ laicū: ſ; ꝑ yconomū clericum debet tēporalia gerere.xvj.q.vij.qm̄ i q̄buſdam ⁊.c.ſe.lxxxviij.di.epō nullā; ⁊.lxxxix.volumus ⁊.iij.c.ſe.viij.q.i.ſi petrus.
Q officia canonica non debent propinquis commi tere.lxxxix.di.decenter.
Q epō debet eſſe hoſpitalis.lxij.di.§.hoſpitalem. vbi decem cauſe hoſpitalitatis languntur.
Q de rebus eccl'ie debet ꝑmū ſibi: poſtea miniſtris demū alijs fidelib⁹ ꝓuidere.xij.q.i.nulli epōꝝ.
Q epō nō debet i ſuā vel ſuoꝝ ꝓprietatē conuertere res eccleſie.xij.q.i.res eccleſie.
Q raptores rerum epiſcopi debent excōicari ſicut raptores rerum eccleſiaſticaꝝ.ij.q.vij.accuſatio quoq;.xvi.q.i.ſimiliter.
Q redditur epiſcopo ratio de rebus eccleſie.x.q. iij.c.i.
Q epō dz pauperib⁹ ⁊ oppreſſis ꝓuidere ſolicite: ⁊ eos defendere.lxxxij.diſ.epiſcopus.lxxxiiij.diſ. peruenit.lxxxvi.di.fratrē.lxxxvij.di.per totum xij.q.i.videntes ⁊.c.ex his ⁊.ij.c.ſe.
Q nihil ē laborioſi⁹ ⁊ piculoſi⁹ officio epi: ſ; nihil beatius apō deū ſi bene agat.xl.diſ.āte omnia.
De epiſcopi electione vel de electo habes in ti tulo de electione.
Et de conſecratione epiſcopi habes i titulo cōſecra tionis. Et de diſpenſatiōe i titulo diſpēſationis Et ſi qua ſunt talia i ſuis titulis inuenies.
De epiſcoporum ſede vbi agitur de ſedibus.
Q cor epi officiū in pluribus cum officio epiſcopi conueniebā.lxviij.diſ.quāuis.
Q q: in ꝑiudiciū epoꝛum fuit illud officiū ē ab ec cleſia exufflatū.lxviij.diſ.cor epi.

Ermofroditus.

Q ermofrodit⁹ habēs vtrūq; ſe xū: an ad teſtimoniū adhiberi poſſit qualitas ſe xus in caleſcentis demonſtrabit quia ſi calore pre dominante pro viro ſe geſſerit recipitur in teſtem alias non.iiij.q.iij.c.i.poſt me.
Q ermofroditus inter infames ponitur ⁊ non pōt eſſe aduocat⁹.iij.q.vij.infamis.§.itē in digeſto.

Error.

Q error cui non reſiſtitur approba tur.lxxxiij.di.error.
Q errare eſt aliud pro alio putare.xxx.q.ij.in qui bus.xxxviij.diſ.quāuis.
Q non eſt conſequens vt erret continuo quiſquis aliquis neſcit.ſed ſi quis exiſtimat ſe ſcire quod neſcit.xxxviij.diſ.quamuis.
Q non mediocriter errāt q̄ magnū bono mediocre bonū prefert.de conſe.di.v.non mediocriter.
Q errorē ſuū licet cuilibet corrigere ⁊ illicite com miſſa i melius reuocare.xxxv.q.ix.loci.§.ſe.
Q error fortune ⁊ qualitatis coniugium non exclu dit error vero perſone ⁊ conditionis excludit.xix q.i.per totum.

Eſau.

Q eſau lēticulā nimiū appetēs: poni tur i exēplū ꝙ nō cib⁹ ſed auiditas cibi imputauit.xli.diſ.quiſquis.⁊.iij.c.ſe.
Q multi de ſemine Eſau ſaluati ſunt.i.q.iij.ex eccle ſia que.§.his ita in fine.

Etas.

Q etas certa a cānone examinata: ſer uanda eſt in omnibus clericis ordinan dis.lxxvij.diſ.per totum.
Q ante vigeſimumquintum annum etatis nec dia conus debet ordinari: nec virgo in monacham conſecrari.xx.q.i.placuit.
Q puella īfra.xij.annū etatis ⁊ maſculus īfra.xiiij ad religionē nō obligat.xx.q.i.puelle.§.cū ergo ⁊.q.ij.ſi in qualibet ⁊.c.puella.
Q in pueris etas diſcretionis eſt.xiiij.anni.xx.q. v.pueri.
Q āte ānos diſcretiōis nemo cogendus ē iurare nec teſtis eſſe.xxij.q.v.honeſtū.iiij.q.iij.teſtes.
Q ſex etatibus mundus ⁊ ſtatus hominis finitur xxxv.q.iiij.c.i.
Quelibet etas diſtinguitur per certa tempora pro pter magnalia que illis temporibus contigerūt.
Prima etas ab Adam propter creationem mundi ⁊ durat vſque ad Noe.
Secunda a Noe propter aque diluuium.⁊ durat vſque ad Abraam.
Tertia ab Abraam propter circunciſionem ⁊ durat ſque ad Dauit.
Quarta a Dauid ꝓpter regalē vnctionē ⁊ durat vſq; ad Babylonis transmigrationē.
Quinta a transmigratione Babylonis propter fi liorum iſrael liberationē; ⁊ durat vſque ad aduē tum domini xpi.
Sexta ab aduentu chriſti ꝓpter humāni generis li berationem ⁊ durat vſq; finem ſeculi.
Septima eſt in ſepulchris quieſcentium.
Octaua eſt ad vitam reſurgentium.

Euangeliū.

Q euangelium epi eſt au diendum ſtando ⁊ cum re uerentia.de conſe.di.i.apoſtolica.
Q ſine cuſtodia euangelij non habetur ſpiritus ſā ctus.i.q.i.marchion.
Q euāgelij cuſtodia nō cōſiſtit in verboꝝ folijs: ſ; in ſenſu ⁊ medula cordis.i.q.i.marchion.
Q quantum ad perfectionem magna ⁊ multa eſt differentia euangelii ad legem Moyſi.xxxiij.q. iiij.hec autem.§.ex his.
Q lex moyſi incepit a terrore xpi euangelium a mā ſuetudine ibidē.
Itē ſub lege peccātibus pena corporalis ſtatuit. In euāgelio penitētibus venia ꝓmittit.ibidē.
Itē in lege dicebat qui fecerit hoc vl' illud morte mo riatur. In euangelio gaudeo ſuꝑ vno peccatore penitētiam agēte.ibidē.
Itē in lege populus ſeruili timore ad bonum coge batur. In euangelio.populus gratie liber effect⁹ filiali amore opatur.ibidē.

¶ non repugnat euāgelio malos ad bonum cō-pelli. xxiii. q. iiii. diſplicet circa finem.
¶ papa poteſt euangelium interpretari. ii. q. iiii. §. i. xxxiii. q. ii. quos deus.

Eucharistia.

¶ eucharistia grece. latine bona gratia interpretatur. i. q. i. multi.
Itē dicitur miſteriū. eo q̄ ſecretam et reconditam habeat diſpenſationem ante me. ibidem.
Item dicitur ſacramentū q: ſub tegimento temporalium rerum diuina virtus ſecreti veri corporis et ſanguinis chriſti operatur officinm ibidem de conſe. di. ii. ego Berengarius.
¶ eucharistia propter corporis et ſanguinis chriſti exiſtentiam excellentior eſt oibus oblationibus et ſacramentis. de conſe. di. ii. nihil.
¶ ex pane et vino cum aqua mixto conficitur eucharistia. de conſe. di. ii. cum omne in fine.
¶ forma verborum plata: fit tranſubſtātiatio eucharistie virtute diuina. de conſ. di. ij. quia corpus c. panis eſt et. c. reuera. ante finem.
¶ de forma verbor̄ non eſt plus: niſi hoc ē corpus meū: et hic ē ſanguis meus de ꝯſe. di. ij q: corpus
¶ in eucharistia ē vere corpus xp̄i et ſanguis. de ꝯſ. di. iij. nos: et. iiij. c. ſe.
¶ licet vno et eodem tpe in diuerſis imolet̄. tn̄ ſicut eſt vnā diuinitas cui vnit̄: ſic non diuerſum ſed vnū ibidemq3 corpus conficit̄. de conſe. di. ii. q̄d ſit poſt me. et. c. vtrum.
¶ i hora cōſecrationis ym̄a ſummis ſociantur ad vocem ſacerdotis. de conſe. diſ. ij. quid ſit.
¶ eucharistia ſit oblatio benedicta aſcripta et rata de conſe. di. ij. vtr̄ poſt me.
¶ tres partes de eucharistia facte triformem ſtatū corporis xp̄i. v3 pegrinationis ſepulture: et reſurrectionis deſignat. de conſe. di. ij. ſinguli.
¶ licet in eucharistia xp̄us p̄ ptes mādacet̄: tn̄ manet iteger vbiq3 totus de cōſe. di. ij q̄ manducat.
¶ in ſingulis portionibus ſpecier̄: ſinguli xp̄m accipiunt. de conſe. di. ij. ſinguli
¶ eucharistia ē idē corpus: qd̄ ſūptū eſt de virgine qd̄ paſſū ē: qd̄ ſepultū ē: qd̄ reſurrexerit: et in celū aſcendit. de conſe. diſ. ij. omnia in fi.
¶ corpus qd̄ xp̄us dedit i cena: idē fuit qd̄ paſſum ē in cruce: quantū ad naturā: ſ3 diuerſum. quantum ad formā. de conſe. diſ. ij. prima: et. c. ſe.
¶ cū eucharistia nō ſunt vue nec aliqua grana leguminis benedicenda. de cōſ. di. ij. didicimus.
¶ intincta hoſtia populo nō det̄: nec lac pro vino offerat̄: et nec ex intincto pane vinū ad offerendu3 exprimat̄ ꝓhibet̄. de cōſ. diſ. ij. cum omne.
¶ eucharistia offert̄ et dat̄ ſub aliena ſpecie ne abhorremus cruoris et carnis ſumptionem de conſ. diſ. ij. forte et. c. panis eſt.
Item vt vitaremus paganor̄ et īfidelium deriſionē. de conſe. di. ij. vtrum ante finem.
¶ eucharistia eſt pura conſcientia offerenda et pura mente. de conſ. di. ij. nihil.
¶ nec bonor̄ diſpēſator̄ meritis amplia̧t nec malor̄ attenuatur. i. q. i. multi poſt me.
¶ non conſecrationi eucharistie ſed effectui bona vita ſacerdotis neceſſaria intelligenda eſt. i. q. i. interrogo. §. cum vita.
¶ ſacerdoti pranſo non licet calebrare. vij. q. i. nihil poſt me. de conſe. di. i. ſacramenta.
¶ ſacerdos hoſtiā cōſecrās et nō cōmūicās. p̄ ānū a celebratiōe ſuſpēdit̄. de cōſe. di. ij. relatum.
¶ ſacerdos corpus xp̄i ſumēs et nō ſanguinē grāde ſacrilegiū cōmittit. de cōſe. di. ij. cōperimu.
¶ officiū eſt ſacerdotis eucharistiā diſtribuere. xc iij. di. diacones. c. peruenit et. c. preſente.
¶ alaicis perſonis nullatenus debet contractari de conſe. di. ij. peruenit.
¶ ſacerdos ſemp̄ eucharistiā paratā habere debet ꝓpter infirmitates. de conſe. diſ. ii. preſbyter
¶ ſacerdos quia mure vel ab aliquo animali eucharistiam non cuſtodierit. xl. diebus penitebit de conſe. di. ii. qui bene.
¶ ſi per negligentiam de ſanguine aliquid ſuper terram ſtillauerit. xl. diebus penitebit. de conſe. diſ. ii. ſi per negligentiam.
¶ tabula lignea ſup̄ quā ſanguis xp̄i ſtillauerit eſt radēda: raſura p̄ ignē cinis effect⁹. intra altare ē recōdēdus pāni ꝓpter idē ter ſunt ſup̄ calicē lauandi et aqua circa altare fundenda. de conſe. diſ. ii. ſi per negligentiam.
¶ meli⁹ eſt mori ſine eucharistia q̄ꝫ de manu heretici cōmunicari ſacerdotis. xxiiii. q. prima cepit.
¶ qualem penitentiam ferre debeat qui ſcienter vel ignoranter de manu heretici ſumat eucharistiam xxiiii. q. i. ſi quis dederit.
¶ eucharistie digna ſumptio eſt penar̄ relaxatio de conſe. di. ii. omne. c. ante et. c. panē de altari.
¶ quia cottidie ex humana fragilitate peccatur̄ cottidie eucharistia iteratur. de conſe. di. ii. vtrum et. c. iteratur.
¶ quādiu eucharistia nō p̄cipit̄, cor nō recipiētis i durat̄. lxxxii. diſ. p̄ſbyter circa medium.
¶ in trib⁹ feſtis p̄cipuis. ſcilicet i paſcha pētheco-ſte et i natiuitate dn̄i omnib⁹ fidelib⁹ cōmunicandū eſt. de. conſe. di. ii. et ſi nō frequentius.
¶ ſi quis in predictis tribus feſtis non cōmunicauerit. a cetu fideliū eſt ſeperandus. de conſe. diſ. ii. ſi quis intrat. et. c. ſe.
¶ in cena domini. eſt etiam a fidelibus xp̄i eucharistia percipienda. de conſe. diſ. ii. in cena.
¶ excepta neceſſitate eucharistia ieiuno ſtomacho eſt ſumenda de conſe. diſ. ii. liquido. xxvi. q. vi. ſi quis de corpore et. viii. c. ſe.
¶ ante eucharistie ſuſceptionē trib⁹ quatuor aut octo diebus ab vxore ꝓpria ē abſtinendum de cōſ. diſ. ii. omnis homo. xxxiii. q. iiii. ſciatis.
¶ ab illis q̄ i vnione eccleſie accipit̄ eucharistia ſpiritualiter: ſi nō ſunt accipiat̄ ſacramentaliter. de ꝯſ. diſ. ii. q̄a paſſus ē ſi. et. c. q̄dē. et. c. ſe. et. c. dupl̄r
¶ licet eucharistia ſit bona tamē in malū conuerti

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

tur indigne ſumenti. de conſe. diſ. ij. ⁊ ſancta ⁊.
c. ſicut iudas ⁊. c. quid eſt ⁊. c. qui manducat.
¶ indigne ſumens eucbariſtiam plus polluitur: ꝙ
purificatur. de conſe. di. ij. quotidie. c. qui ſceleri
tat e ⁊. c. qui diſcordat.
¶ homo ꝗtū i ſe ē eucbariſtiā polluit cū ad ipſam
ſumendā indigne accedit. i. q. i. multi ante finem
¶ in hoc ꝙ xpus eucbariſtiā iude dedit inuit ꝙ oc
cultis peccatoribꝰ cū eā exigūt nō ē negāda ꝺ cō/
ſe. di. ij. nō ꝓhibeat: ⁊. c. ſicut iudas ⁊ vij. q. i.
aduerſitas in fine. i. q. i. xpus.
¶ illis qui enormiter publice deliquerunt: eucba/
riſtia non ſtatim eſt danda: de conſe. di. ij. pro
dilectione. de pe. di i. in actione:
Item nec raptoribus rerum eccleſie. xij. q. ij. idigne
⁊. c. de viro.
¶ propter pollutionem nocturnā ex ꝑcedenti cra/
pula vel cogitatione imunda ab eucbariſtia ab/
ſtineat. vj. di. teſtamentum ⁊. c. non eſt.
¶ tpe mēſtrui ⁊ ante purificationē partus femine
poſſunt cōmunicare. v. di. ad eiꝰ vero cōcubitū.
¶ penitētibꝰ i morte eucbariſtia nō ē neganda. l.
di. penitentes. xxvij. q. i. virgines. i. q. i. ſiquis
heretice. §. ecce. ij. q. j. i p̄mis poſt me. xlvj. di. ac
cuſatores. xxvi. q. vi. ſiqs de corpore. ⁊. viij. c. ſe.
¶ excommunicatis ſatiſfaciētibus in morte non eſt
deneganda eucbariſtia. lxxxvj. diſ. tanta.
¶ his qui patibulis ſuſpenduntur ſi penituerunt
non eſt eis deneganda eucbariſtia nec ſepultura
iij. q. xiij. c. vl.
¶ abſtinens ſe quandoqꝫ ab eucbariſtia propter
ſacramenti reuerentiam non eſt arguendus neqꝫ
frequenter ſummens eſt iudicandus. v. diſ. ad eiꝰ
vero concubitum in fine. xij. di. illa vero. de cōſe.
cratione. di. ij. quottidie.
¶ communio eucbariſtie dabatur antiquitus pro
vulgari purgatione. ij. q. v. ſepe.
¶ poſt ſuſceptionē eucbariſtie corporalis cibus ñ
ſtati ſumēdꝰ ē. ꝺ cōſe. di. ij. tribus gradibus.
¶ qui ꝓpter ebrietatē vomit eucbariſtiā grauiter
punitur propter infirmitatē minus qꝫ infirmus
ſi nauſeam ſe habere ſcivit ſumere non debuit. ꝺ
conſe. di. ij. ſiquis per ebrietatem.
¶ non minus reus qui negligenter verbum dei au
dit ꝙ qui reuerendum corpus xpi ꝑ negligentiam
in terram cadere permittit. i. q. i. interrogo.

Eunuchus.

¶ eunuchus ſi ꝑ iſidias hominū factus ē: vel ſi in
ꝑſecutione eius amputata ſunt virilia. vel ꝑ egri
tudinem vel ſic natus eſt: ⁊ ē dignus: pōt ꝓmo/
ueri etiā ad ep̄atū. lv. di. eunuchus ⁊. c. ſe.
¶ non requiritur vt eunuchus carnem illius vel
puluerē. ſemꝑ ſecū portet. lv. di. eunuchus.
¶ nō pōt ꝓmoueri: qui vt carnis lubricū vitaret
ſeipſum caſtrauit. lv. di. ſiquis ſemet ⁊. iiij. c. ſe.
¶ illi eunuchi placent deo: quos ñ caſtrat neceſ/
ſitas: ſed voluntas. xxxvj. q. v. tunc ſaluabitur
§. qui ſitit.

Exactio.

¶ exactio licite poteſt fieri in ſubditū: vt ab oſtinatione ide/
bita compeſcatur. xxiij. q. vj. iam vero.
¶ epiſcopi pp iura ſua clericos exactionibꝰ graua/
re nō debēt. x. q. iij. ꝑ totū. xvi. q. i. predicator.
¶ illi qui romipetas vel alios peregrinos pedagi
orum exactionibus grauant anathema icurrunt
xxiiij. q. iij. ſiquis romipetas.
¶ illi qui nouas exactiōes in pauperes faciūt ꝑ ex/
coicationē ſunt reprimendi. xxiiij. q. iij. illi qui.

Examinatio.

¶ examinatio cōſciē tie ⁊ bone vite debet
conſecrationem epiſcopi precedere. xxii. di. q̄ epiſ
cupus ⁊. xxiiii. di. epiſcopi.
¶ examinandus eſt de fide: quantū ad ea que in
diuinis trinitatem ⁊ vnitatem perſonarum con/
ſecuntur. xxiii. di. qui epiſcopus.
Item examinari debet de xpi incarnatiōe: ⁊ de mul
tis alijs articulis que in ſimbolo continenē. xxiii
diſ. qui epiſcopus. poſt me.
¶ nullus clericus ſine examinatione eſt ordinandꝰ
xxiiii. di nullus.
¶ epiſcopus de latere ſuo bonos ⁊ diſcretos viros
debet eligere: qui ordinādos clericos i vita ⁊ ſciē
tia debēt examinare. xxiiii. di. quando.
¶ ſine examinatione ordinati a clero penitus ab
ijciendi ſunt. lxxxi. di. ſiqui ſine.

Exceptio.

¶ exceptio fori dilatoria in principio litis debet opponi
⁊ ꝓbari. iii. q. vi. ſiqs epiſcopoꝝ ⁊. c. ſe.
¶ pemptorias exceptiones ſufficit i principio litis
conteſtari. iii. q. vi. ſiquis epiſcopoꝝ. c. ſe.

Excommunicatio.

¶ excommūcatio dr̄
extra cōmūionē eccleſie ſepatio. xi. q. iii. nihil: ⁊
c. canonica. xxvii. q. iii. prima viduas. xxiiii q.
iiii. tam ſacerdos.
¶ omnis impius ſi non ab eccleſia: tamen adeo ē
ſeperatus. xxiiii. q. iii. certum.
¶ ex cōmunicationē eccleſia traxit ab apoſtolo qui
corinthium ſathane tradidit. xxiiii. q. iii. apoſto
lice. iii. q. xi. omnis.
¶ tunc traduntur peccatores ſathane cū ꝑ excom
municationem a corpore xpi ſeparantur. xi. q. iii.
audi ⁊. c. communis.

¶ ſicut putride carnes ſunt reſecande ⁊ ouis ſca/
bioſa ne inficiat a caulis eſt repellenda ſic mali
ne bonos ificiāt ꝑ ſētētiā extra eccliam ſunt po/
nendi. xxiiii. q. iii. reſecande ⁊. viii. c. ſe.
¶ nulla pena maior eſt in eccl'ia ꝙ excōmunicatio
xxiiii. q. iii. corripiantur. xi. q. iii. abſit.
¶ multiplex ē damnū qꝺ excōmunicatio iducit. vꝫ
qꝫ adeo ſeparat. xxiiii. q. iii. certum.
Item ſathane tradit. xi. q. iii. audi.
Item peccatorum abſolutionem impedit. xxiiii. q.
i. quicunque.
Itē ab eccl'a fideliū remouet. xi. q. iii. oīs ⁊. c. ſe.
Item a fidelitate iuramenti abſoluit. xv. q. vi. nos

ſanctorum ⁊.c.ſe.
Item omnia bona opera i ea facta mortificat.xxiii. q.iiii.ſiquis ⁊.q.vii.quemadmodum.
Itē ſuffragia eccleſie: ſiue in vita ſiue poſt mortem.
Item tollit.xi.q.iii.quicunque intra.xxiiii.q.ii.de communione ⁊.ca.ſe.
Item a regno celorū excludit.xxix.q.i.quicunque.
Item eternam damnationem inducit.xi.q.iii.neme epiſcoporum.
Q: excōmunicatio ñ debet fieri pro lenibus exceſſibus: ſed pro grauibus.xi.q.iii.neme epoꝝ.
Q: non debet eſſe mortalis: ſed medicinalis.ij.q.i.multi in principio.xi.q.ij.audi.xxiiij.q.iij.certū ⁊.c.corripiantur.
Q: excōmunicatio non eſt propter propriam iniuriam ferenda.xxiij.q.iiij.inter querelas.
Q: nō debet fieri impetu: ſ; cū deliberatiōe ⁊ cauſe cognitione.xi.q.iij.ſi epiſcopꝰ ⁊.c.ſeruetur.
Q: excōmunicationē trina monitio dʒ ꝓcedere.xxij di.ſiquis epus.§.ꝙ autē: ⁊.ij.q.i.deus omnipotens.§.ꝙ autem.xii.q.ij.indigne.
Q: excōmunicatio debet fieri in ſcriptis.ij.q.i.legum.iiij.q.iiij.nullus.
Q: ferri debet ab epiſcopo ſpecialiter vnde ⁊ mucro epiſcopi dicitur.xvj.q.ij.viſis.in fi.xxiiii.q.iii.corripiantur.
Q: excōmunicatio non eſt cōdennenda.xi.q.iij nemo contemnat: ⁊ duo.c.ſe.
Q: ideo nō eſt contemnenda: quia non homo ligat ſed xpc.xi.q.iij.nemo contemnat.
Q: quando non contemnit: non eſt eradicatio ſed diſciplina.xxiiij.q.iij.notandum.
Q: excommunicatio iuſta vel iniuſta eſt timenda.xi q.iij.c.i.⁊.c.qui iuſtus.
Q: etiam cum iniuſta contemnitur; incurritur.xi.q iij.qui iuſtus.
Q: iniuſte excōmunicationi eſt parendum: vſq; ad cauſe cognitionem.xi.q.iii.ſi epc.§.premiſſis: ⁊ c.qui iuſtus: ⁊.§.ſe.
Q: iniuſta excōmunicatio dicit̄ que fit timore terreno.xi.q.iij.fratres.
Item iniuſta dicitur ex ordine quando videlicet ordine non ſeruato in ſententia proceditur.xi.q.iij.ſeruetur.§.item ſententia.
Itē iniuſta dicit̄ ex cauſa: quādo ſcilicet nullū ſubeſt crimen ſ; ſolum propter odiū iudicis vel aliquem aliū fauorem iuſtus damnat̄.xi.q.non ſolū.§.aliquando.⁊.c.quatuor cum.v.c.ſe.
Itē iniuſta dicitur que non ledit eū in quem fertur ſed a quo fertur.xxiij.q.iij.certum; ⁊c.de illicita ⁊.c.ſi habes.§.vbi ergo in fi.
Q: iniuſta excommunicatio coram deo non ligat.xi.q.iij.quod.⁊.xi.c.ſequentibus.
Q: qui patienter fert iniuſtam excōmunicationem eccleſie meretur coronam.xi.q.iij.⁊ ſi.
Q: plures ſunt ſpēs excōicationis. Quedā eni arcet a liminibꝰ eccleſie; ⁊ ab euchariſtie ꝑceptionē ⁊ hec dicit̄ minor. Alia vero nō ſolū ab hiſ ſed etiam ſepat ab omni fideliū communione. ⁊ hec dicitur maior.xi.q.iij.ad menſam.§.euidēter.iij q.iiij.Engeltrudā.v.q.ij.preſenti.
Q: excōicatio lata ab epo.morte ſuperueniente non remittitur a ſucceſſore.xxxv.q.ix.ꝙ qs.
Q: etiā roboratur a ſucceſſore.xxxv.q.ix.loci.
Q: excomunicati ſunt ipſo iure a canone.qui ſortilegiis: diuinationibus intendunt.xxvi.q.v.ſi quis ariolos.⁊.c.non oportet.c.aliquanti.c.ſortes.c.ſiquis clericus.⁊.c.auguriis
Item qui manus violentas in clericum vel aliā pſonā religioſam vł eccleſiaſticā iniecerit.xvij.q.iiij ſiquis ſuadente.xxiiij.q.iij.ſiquis.
Item violatores eccleſiarum ⁊ raptores rerū eccleſiaſticaꝝ.xj.q.iij.canonica.xvii.ii.q.oēs eccleſie.⁊.c.frater.xxiiij.qiij.ſiquis de.
Itē noua tolonia iponētes.⁊ clericos ſiue romipetas ſpoliantes.xxiiij.q.iij.ſiquis ō po.⁊.c.ſe.
Item litteras pape falſificantes.l.di.ſi eps.
Item omnis hereticus ipſo iure excomunicatus eſt iiii.q.i.ꝙ autem.
Item omnis mortaliter peccans eſt extra comunionem eccleſie donec penituerit.vi.q.i.illi qui.
Item ipſo iure excomunicatus eſt.qui mortui epiſcopi res.que pro ſucceſſore integraliter reſeruari debent.diripere pſumit.xii.q.ii.illud ⁊.c.ſe.⁊.c.hec huius placiti.
Q: excomunicādi ſunt epi.qui ad conciliū aduocati nō veniūt.vel qui conciliū impediūt.xviii.di.qm ⁊.c.ſiquis.iiii.q.v.c.i.xi.q.iii.certum.
Item excomunicandi ſunt qui precepta apoſtolice ſedis non cuſtodiunt.xix.diſ.nulli.
Item qui eccleſiaſtica priuilegia contemnunt.xii.q.ii.qui diuinis.
Itē epi vł clerici diſſolute viuētes.xxxv.diſ.eps.
Item imperatores vel reges delinquentes.xcvi.di.duo.xi.q.iii.cum apud.
Q: nō poteſt excomunicari niſi chriſtianus.xxiiii.q.i.audiuimus poſt me.
Q: aliquis eps pōt excōicare ſubditū alteriꝰ epiſcopi ratione criminis.q.eius epiſcopatu commiſit vi.q.iii.placuit.iii.q.vi.ibi enim.⁊.c.vltimo.
Q: negligenter teſtamenta exequentes.ſunt excōicandi.xiii.q.ii.qui oblationes.⁊ii.c.ſe.
Item contumax eſt excomunicandus.xvii.q.iiii.ſiquis deinceps in fine.
Itē icēdiarii ſūt excōicādi.⁊ ꝑ penitētia p annū vltra mare trāſmittēdi.xxiii.q.vi.peſſimam.
Itē homicide ⁊ falſi teſtes.xxiii.q.iii.itaq;.
Itē heretici ⁊ ſciſmatici.⁊ quoꝝ ſcripta hereſiʒ cōtinēt etiā poſt mortē ſūt excōicādi.xxiiii.q.ii.ſanc.
Q: excōicatur clericus.mortuus in ludibus gentilium.xxiii.q.viii.quicūq; clericus.
Item excōicatur poſt mortem.qui hereticū conſtituit heredem.xxiiii.q.ii.ſane pfert̄ ante me.
Item excōicantur poſt mortem.qui ſe volūtarie occidūnt.xxiij.q.v.placuit.
Q: ſacerdos miſſam incheatam ex temeritate non

finiens ē excōicandus.vij.q.i.nihil in fine.

Qꝫ ñ vitātes excōicatos ſūt excōicādi.xj.q.iij.ſactiſ

Qꝫ propter peccata dñi: tota familia poſſit excōicari.xxiiij:q.iij.§.i.ꝛ.c.ſe.

Qꝫ ex conceſſione ſuperioris: etiam laicus poteſt excomunicare.lxxix.diſ.ſiquis peccatu m.

Qꝫ nemo ē nominatim excōicandus: niſi de crimie ſit conuictus vel confeſſus.ij.q.i.multi.

Qꝫ nullus eſt excomunicandus antequā cauſa probetur.xxiiii.q.iij.de illicita.

Qꝫ noia publice excōicatoꝝ debēt ignorātibꝰ itimari.ne ꝑ ignorātiā ſe poſit excuſare.xi.q.iii.cū ſit.

Qꝫ qui propter facinus ab hereticis excomunicanť a fidelibus propter deteſtationē criminis ñ ſunt recipiendi.xxiiii.q.i.quiſquis:ꝛ.c.ſe.

Qꝫ indebite excomunicans per.xxx.dies a ſacra comunione ſuſpenditur.xi.q.iii.audi.

Qꝫ excomunicatus non poteſt eſſe iudex aliorum.xxiiii.q.i.miramur.

Qꝫ excumonicati nō admitūť ad denūciādū.vel ad accuſandū.iii.q.iiii.cōſpiratores ꝛ.ii.c.ſe.iiii.q.i.ꝑ totū.xxiiii.q.i.miramur.§.hii aūt in fine.

Itē iſames ſūt.vi.q.i.infames.

Qꝫ excomunicatus ſi infra annum ſe purgare contempſerit.poſt annū tanquā reus non eſt audiendus.xi.q.iii.rurſus.ꝛ.c.ſe.

Qꝫ excomūicati nō poſſunt alios excoūnicare vľ iudicaŕ.xxiiii.q.i.audiuimꝰ ꝛ.c.ait ꝛ.c.ſe ꝛ.c.miramur.

Qꝫ epiſcopus excomunicatꝰ nō diciť ordinare quātū ad executionē: qꝛ quod nō habet dare nō pōt.i.q.i.qui ſacros.c.qui ꝑfectionē:ꝛ.c.ventū ē.

Qꝫ excomunicati celebrantes: triennij penitentia puniuntur.xj.q.iij.de illis.

Qꝫ excomunicati in ſacris conſtituti: officio intereſſe non debent.ix.q.iij.ſiquis epiſcopus in.

Qꝫ excomunicati omnino ſunt vitandi.diſ.xciij.ſi inimicus:ꝛ.c.ſe.vji.q.i.illi qui.xj.q.iij.ad menſam ꝛ.c.rogo:ꝛ.iii.c.ſe.

Qꝫ nō ē excoōicandū excōicato maiori excōicatiōe i oratione: cibo: potu oſclo: aut ſalutatiōe: ꝛ.xj q.iij excōicatos.ꝛ.c.cū excōicatio ꝛ.c.anteceſſor.

Qꝫ non licet clericis comunicare epiſcopo.xcij.diſ.miratus.

Qꝫ nominatim excomūicato ñ ē comunicādū ne ſētēria trāſeat i tertiā ꝑſonā.xi.q.iij.ſiquis laicus ꝛ.c.excellentiſſimus.xxiiij.q.ij.ſane quod.

Qꝫ ideo non eſt comunicādū excomunicato vt confuſus citius laboret reconciliari.xciij.diſ.ſi inimicus.ꝛ.xi.q.iij.audi.

Qꝫ cum pagano magis licet comunicare quā cum excomunicato.xj.q.iij.ad menſam.

Qꝫ quilibet prelatus debet alterius epiſcopi ſubditū excomunicatum vitare ꝛ facere vt a ſuis viteť xi.q.iij.cure ſit.

Qꝫ ſine culpa comunicat excomunicatis: vxor filiꝰ ſeruꝰ ignorās.ꝛ neceſſitatē patiēs.xi.q.iij.quoniam multos: ꝛ.c.excellentiſſimus.

Itē qui comunicat ꝑpter ſpē correctionis.xi.q.iij.anteceſſor. Unde verſus. Utile.lex humile: res ignorata neceſſe. Hec anathema quidem faciunt ne poſſit obeſſe.

Qꝫ viatori vel peregrino tranſeunti in terra excommunicatoꝝ emere ꝛ pauperi mendicare concediť xj.q.iij.quoniam multos.

Qꝫ occultū excōicatū.tātū ſciēs teneť vitare.etiā ſi ſciret publice eū excomunicatū.vi.q.ij.ſi tantum ꝛ.c.ſequenti.

Qꝫ publice excommunicatio intrante eccleſiam.oēs debent exire.xxiiij.q.i.omnes qui.ꝛ.xi.q.iii.ſicut apoſtoli.

Qꝫ preſbyter ſi canonē incohauit.ꝑꝑ ſupuenientē excomunicatum miſſam non debet relinquere imperfectā.vii.q.i.nihil.

Qꝫ mortuo.ſuffragia a viuis non debet exhiberi.quī propter excomunicationem viuis non comunicauit.xi.q.iii.quicunque intra.

Qꝫ tali excōicato poſſumꝰ cōicare mortuo quī viuens petiť abſolui.xxiiii.q.ii.ď cōione.ꝛ.c.nec quiſq̃

Qꝫ excomunicans excomunicato indebite excomunicationem incurrit.xi.q.iii.precipue.ꝛ.c.ſiqs epiſcopus damp.ꝛ.c.ſe.ꝛ.c.ſicut apoſtoli ꝛ.c.epiſcopi ꝛ.c.placuit.

Qꝫ epiſcopi cōicātes excomunicatis i crimie deponenť.xi.q.iii.regaldū ꝛ.c.qui commutauerit.

Qꝫ epiſcopꝰ communione priuať.qui ſoli ſibi cognitū publicet excomunicatum.viiii.placuit.

Qꝫ excomunicatꝰ antequā abſoluať debet ſpondere emendam de preterito ꝛ cautelam de futuro.xi.q.iii.cū aliquis ꝛ.xii.q.ii.de viro in fine.

Qꝫ abſoluiť quis ab excomunicatione abſens per litteras.xxiiii.q.iii.comperimus.

Qꝫ abſoluitur poſt mortem ſi viuens hoc petiuit.xxiiii.q.ii.nec quiſquā.

Qꝫ ď excōicatione pape quā ſibi reſeruauit nullꝰ niſi i morte poteſt abſoluere.xvi.q.i.frater noſter.

Qꝫ ſolennis excomunicationis ꝛ abſolutionis forma ponitur.xi.q.iii.debent.

Excuſatio. Qꝫ excuſatio iferioris non valet vbi de rebus eccleſie.quas illicite poſſident vel principes vel parentes.ſe excuſant.xvi.q.i.in canonibus ante finem.

Qꝫ auctoritas ꝛ ꝑceptū ſupiorū excuſant i quibuſdaꝫ facta iferioꝝ.xiiii.q.v.dixit dominus.

Qꝫ auctoritas ſuperioris non excuſat iferiores in delictis.xi.q.iii.ſi dominus ꝛ.c.ſe

Qꝫ iudei de furto excuſantur egyptioꝝ qꝛ iubente deo paruerunt.xiiii.q.v.dixit dominus.

Qꝫ ebrietas excuſat culpā tāto.ſed non a toto.xv.q.i.ſane ꝛ.c.iebriauerunt.

Qꝫ epi ad conſilia venire non valentes per litteras ſe excuſent.xlviii.diſ.placuit.

Executio. Qꝫ executio ſententie iudicis dꝫ differri vſq; ad.xxx.dies propter deliberationē.xi.q.iii.cū apud.

Qꝫ ab executoris ſententia appellare non licet niſi ipſe modum executionis excedat.ii.q.vi ſi quan

do. §. ab executore.

¶ lʒ ab executore appellaret ſi ipſa ſentẽtia excõmunicationis oppugnat᷑. xi. q. iij. cũ excõmunicato.

¶ executores teſtamentorum ꝓpter negligentiam debent excõmunicari. xiiij. q. ij. clerici.

Exemplũ. ¶ exẽpla ſanctoꝝ tã i ſcriptis ꝙ i ſacris ꝑſpicacie ſũt recordãda. xx. di. ꝺ qᵇ᷒. xiij. q. vi. videſ

¶ ratio ſana ẽ exemplis ꝓponenda. ix. diſ. ſana.

¶ ſuperiores inferioribus exemplum bonum tenẽtur darẽ. viij. q. i. qualis. xij. q. i. nolo.

¶ vita paſtoris ſi exẽplũ debet eſſe diſcipulis. ij. q. vij. cũ paſtoris. lxxxi. di. nemo.

¶ ꝑlati tot mortib᷒ digni ſũt: quot vitioſa exempla ad ſubditos trãſmittunt. xi. q. iij. ꝑcipue.

¶ ſenior ibi increpatione eſt feriendus: vbi iuuenibus exemplum ad interitũ ꝑbet. ii. q. vij. Paulus dicit. xciij. di. peruenit ad nos. in fi.

¶ i exẽplũ culpa vehementer extẽdit᷑ qñ ꝓ reuerentia ſtatus peccator honorat᷑. lxxxiij. diſ. nemo.

¶ quilibet quantũcunque magnus ſubditos ⁊ minores ſe paratus ſit in bono imitari. xxij di. ꝺ cõſtantinopolitana.

¶ caſus perfectorum ſuo exemplo multos retrahit a ſtatu perfectionis: quam aggredi intendebant. xvij. q. i. qui bona.

¶ mali qui emẽdari deſpiciunt: ne ſanctos ſue perditionis exemplo inficiãt: tanꝙ morbida caro ab oibus ſunt ꝑſcidendi. xxiij. q. iij. ecce.

¶ ad exemplum dñi gratiaꝝ actio poſt menſam debet dici. xliiij. diſ. quãꝺ autem.

De hac materia habes vbi agitur ꝺ imitatiõe.

Exemptio. ¶ exẽptio epi vel abbatiſ a ſuo ſupiori nõ põt fieri niſi ꝑ ſolũ papã. xvi. q. i. frater. xviij. q. ij. luminoſo

¶ exemptus non poteſt iudicari niſi a ſolo papa xvi. q. i frater.

¶ monaſterijs exemptis nullus prelatus ſine conſenſu abbatis valet exercere aliquam poteſtateʒ xviij. q. ij. luminoſo.

¶ prelatus qui exemptioni pape inſurgere conat᷑ cõmunione vſque ad extremum vite ſue priuatur xvi. q. i. Frater. ante medium.

Exequie. ¶ exequie põpatice plus ſũt ſolatia viuorũ ꝙ ſubſidia mortuorum. xiij. q. ij. anime.

¶ apud deum non perit ꝗcquid ꝓ mortuis in exeqis diligentia hominum ꝑſoluit. xiij. q. ij. anime

¶ quia ignoramus quibus mortuis proſunt vel ñ ꝓſunt exequie. ideo pro nullo debemus eas obmittere. xiij. q. ij. non eſtimemus.

Exheredatio. ¶ exheredatio aliorum non debet fieri ꝓpter ecclie ꝓmotionẽ. xvij. q. vl. c. vlt.

¶ ſucceſſor qui non adimpleuit voluntatem defũcti debet exheredari. xi. q. i. ſilueſter.

De hac materia habes. vbi agitur de hereditate.

Exiliũ. ¶ exiliũ ẽ canonica pena. quã ecclia imponit i malitia obſtiatis. xvi. q. i. ꝓhinũ. ii. q. i. in primis.

¶ ſacrilegoꝝ pena eſt caracter vel exiliũ. xvij. q. iiij attendendum.

¶ ignobiles pacem eccleſie turbantes perpetuo exilio relegant᷑. xxiiij. q. i. qui contra.

Exitus. ¶ exit᷒ malitie ꝟtutis opat᷑ igreſuʒ codẽqʒ ſtudio quo crimine excludit᷑ inocẽtia copulat᷑. xij. q. i. cũ renunciatur.

¶ tunc quis ab vnitate eccleſie exit: qꝛ a fide ⁊ charitate recedit. xxiiij. q. iij. cum aliquis.

¶ tunc boni a malis exire dicuntur: quando etiã cum ipſis corporaliter conuerſantur mente a factis eorum recedunt. xxiij. q. iiij. tollerandi ſunt ⁊ c. ecce: ⁊ c. a malis.

¶ a malis exire eſt facta eorũ deteſtando ipſos de malo corripere. xxiij. q. iij. recedite.

¶ difficile ẽ vt bono paganf exitu que malo icboata ſũt ꝑncipio. i. q. i. ꝑncipat᷒. ⁊ c. fert. §. cũ ergo

Expoſitio ¶ expoſit᷒ cuiuſcũqʒ miſeratiõe collect᷒ poſt. x. dieſ a dño nõ põt reperi. lxxxvij. di. ſi expoſitus.

¶ expoſitio ſcripturaꝝ accipienda eſt ſecundum proprietatem linguarum de quibus ſunt trãſlate. xxxviij. diſ. locutio.

¶ exponẽda ẽ ſcriptura ſecũdũ varietatẽ cauſaruʒ ꝑſonaꝝ tempoꝝ ⁊ locoꝝ. xxix. diſ. per totum.

De expoſitione ſcripturarum require vbi agitur de ſcriptura.

Exorciſta. ¶ exorciſte i greco i latio adiurãtes vocãt. xxi. diſ. cleros.

¶ exorciſte eſt officium manus ſuper energuminos ⁊ cathecuminos in exorcizando imponere. xxv. diſ. perlectis.

Fabula. ¶ fabulas ſeculariũ negocioꝝ leõ decet i menſa clerici: ſed verba ſacre lectionis recitare xliiij. di. conuiuia. ⁊ c. ſe.

¶ in mẽſis clericorum lectio diuinarum habere precipitur vt fabuloſe ⁊ occioſe vitantur. xliiij. diſ. pro reuerentia.

¶ quia oblectamenta fabularum nimium excitant ad incendia libidinum prohibetur chriſtianus legere figmenta poetaꝝ. xxxvij. diſ. ideo.

Facilitas. ¶ facilitas venie incentiuum tribuit delinquẽdi. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta. in fine.

Fallacia ¶ fallacia ex volũtate ꝓcedens grauis: ẽ ꝙ ꝗ de ifirmitate vl̃ ſenuitate ꝓcedit. xxij. q. ij. beatus. §. ille ergo.

¶ non mentitur ꝗ animũ fallẽdi nõ habet. ſicut pater de Petro ⁊ Paulo. xij. q. ij. beatus.

¶ ille falſum iurat. qui ſcit falſuʒ eſſe qꝺ iurat. xxij q. ij. beatus. §. ille. ergo.

¶ falli in illis ꝗ nõ ſunt ad ſalutẽ. vel nullũ. vel leuiſſimũ eſt peccatũ. xxii. q. ii. in quibus.

¶ minus malum eſt fallere aliquẽ in contractibus

ꝙ falſi in articulis fidei.xxii.q.ii.in ipſarum.
¶ falſum teſtimonium: nemo contra ſe vel proxi-
mum dicere debet.xxiij.q.v.ſi non.ante me.
¶ falſi teſtes communione priuantur: ſi clerici fue-
rint in monaſterio perpetuo detruduntur.xxxii.
q.iij.itaqꝫ.l.diſ.ſi.epũs.
¶ ſicut vitas pſequit falſitatẽ: ſic boni i malis: ñ
pſequunt niſi malũ.xxiij.q.iiii.qui peccat.

Falſarius.

¶ falſari⁹ dicit qui litteras defert q̃ licet vere fuerit tamẽ de conſcientia pape non emanarunt.xxix.di.in memoriam vbi not.gloſa que inuit diuerſos modos falſandi.

Item falſarius dicitur qui chartã vel bullã radendo vel mutando falſificat.l.di.ſi epiſcopus.

Item falſarius dicitur qui falſa ſuggeſtione vel pre-
cibus falſis impetrat.xxv.q.ij.dicenti.
¶ charta ſup beneficijs pſonalib⁹ ſi nõ habet datã
falſa iudicatur.xxv.q.ij.ſi qua beneficia.
¶ licet epiſcopo falſarium domini pape incarcera-
re.xxix.diſ.in memoriam.
¶ falſarius litteraꝝ domini pape ſi eſt clericus eſt
ab ordine deponendus ꝛ in monaſterio perpetue
detrudendus.l.diſ.ſi epiſcopus.

Falax.

¶ falax i alienã meſſem mittit quando fruct⁹ eccleſie non a vero ſꝫ alieno paſture tollit.xiij.q.i.c.i.§.in dioceſi ante me.
¶ falacem iudicij nemo debet mittere in eam ſege-
tem que alteri eſt commiſſa.vij.q.iij.c.i.
¶ deus i meſſem falcẽ mittit cũ vniuſcuiuſqꝫ vitã
temporalem per mortis ſententiam inſcidit.d pe.
di.ij.dum ſanctam circa me.

Fama.

¶ fama bona neceſſa ia eſt nobis propter alios.xi.q.iij.non ſunt audiendi.xij.q.i.nolo ꝛ.q.ij.quatuor in fine.
¶ ſi quis cuſtodiat famam ſuam etiam in alijs eſt
miſericors.xi.q.iij.non ſunt audiendi.
¶ clericus de quo mala fama crebreſcit etiam ſi
conuici nõ poteſt corã epiſcopo preſentib⁹ pſby-
teris expurgatur.xv.q.v.c.i.
¶ predicator bonus officiũ ſuum non debet negli-
gere: etiam ſi curat inter infamiam ꝛ bonam fa-
mam.vj.q.i.ſunt plurimi.
De hac materia reqre vbi agit de infamia.

Fames.

¶ fames quãdoqꝫ ex ira dei i mũdũ mittit: qñ pauperib⁹ elemoſine ſubtrahũt.xvi.q.i.reuertimini poſt medium.
¶ qui fame laboranti non ſuccurrit: graue pecca-
tũ incurrit.lxxxvi.di.non ſatis.
¶ qui fame morientẽ non pauit quaſi ipſum pro-
pria manu occidit.lxxxvi.di.paſce.
¶ iudex eccleſie licet teneat ſedar pan ei famẽ ꝛ
ſitim aque: magis tñ famem audiendi verbũ dei
viij.q.i.audacter in fine.
¶ fames paſtina ſermonis domini preſentia do-
ctrinarũ eius ꝛ celeſtis panis ſaturitate compẽ-
ſabitur.lxxvi.di.ieiunium in fine.
¶ fames curat morbos: quos gula infert.de cõſe.
diſ.v.nullus.

Familia.

¶ familia dꝫ p dñz ſuũ de malo corrigi: ꝛ ad bonũ incitari.xlvij.diſ.ſicut hij.§.neceſſe.
¶ non culpat paterfamilias faciens quod debet:
ſi aliquis in familia manet incorrigibilis.xlvij.
diſ quantumlibet.
¶ epiſcopus debet cauere: ne aliquem in familia
habeat indiſciplinatum.xlvij.diſ.ſicut hij.§.ne-
ceſſe.ii.q.vii.peruenit.
¶ a principio in omni familia bona fuit aliquis
malus icorrigibilis.lxvii.diſ.quantũlibet.
¶ propter culpam familie negligens paterfamili-
as punitur tam temporaliter ꝙ eternaliter. ſicut
patet de hely.xlvii.ſicut hii.§.neceſſe.
¶ domino excõmunicato: indebite fertur ſñia cõ-
tra familiam.xxiiii.q.iii.ſi habes.§.vt ergo.

Familiaritas.

¶ familiaritas contra extraneos repellit teſtem.iii.q.v.conſanguinei ꝛ.c.ſe.
¶ familiaritas mulierum nimia omnibus clericis
ꝛ religioſis ꝓhibet.xxxii.diſ.iter dixit: ꝛ.ii.c.ſe.
xxxiii.di.quorũdã.lxxxi.diſ.clericus vſqꝫ ad finẽ
diſtinctionis.xviii.q.ii.cognouim⁹ ꝛ.c.ſe.
¶ vbi nimia familiaritas eſt mulierũ: ſtimuli an-
tiqui hoſtis non deſunt.lxxxi.di.oportet.
¶ monachi ſacraꝝ virginũ cuſtodes: ne ꝓꝓ fami-
liaritatẽ ſuſpecti habeant a frequẽti eaꝝ acceſſu
ꝛ colloquio arcentur.xviii.q.ii.c.dcima ꝛ.c.ſe.

Fatum.

¶ fatũ ẽ genus diuinatiõis cui q̃ intendit dãnationẽ aĩe ſue icurrit.xxvi.q.v.non obſerueris.

Fauor.

¶ fauor ſingularis nõ debet attẽdi i electiõe ꝓlati.lxiii.di.porro.
¶ nec indigni debẽt propter fauorẽ ad ſacros or-
dines promoueri.i.q.i.pueri.
¶ illi qui eccleſias indignis ex fauore cõferunt ſa-
crilegi reputantur.i.q.i.ſunt quidam.
¶ non corrigere peruerſos nihil eſt aliud ꝙ faue-
re.lxxxiii.di.nemo ꝛ.c.ſequẽti.xiiii.q.vi.ſi res.
poſt me.xxiii.q.iiii.quiſquis.
¶ fauere ipietati ẽ nõ turbare: cũ poſſit ꝗs ꝑuer-
ſos.xxiii.q.iii.qui poteſt ꝛ.c.oſtendit.
¶ ꝓlatus qui fauet i malo peccatorib⁹ vel q̃ piger
ẽ in corrigendo: ipſe eis in malitia ſociat.xxiii.
q.iiii.ita ꝛ.c.a malis ꝛ.c.ſequenti.
¶ qui conſentit peccantibus ꝛ defendit delinquẽ-
tes apud deum ꝛ homines eſt maledictus.xi.q.
iii.qui conſentit.
¶ fauorem dantes maleficiis ſunt excomunicandi
xxi.q.v.placuit ꝛ.iii.c.ſe.
De hac materia require. vbi agitur de conſenſu.

Fax.

¶ fax accenſa ſibi detrimentum preſtat alijs vero lumen in tenebris adminiſtrat ſic malus ꝓlat⁹ vel ꝑdicator.xv.q.viij.ſciſcitãtib⁹
¶ ſicut ſuperuacu⁹ laborat impẽdiis. q̃ ſolẽ certat
facibus adiuuare: ſic qui zelũ dei dicit ſe habere i
corrigendo exequit indebite.vi.q.i.omnia.

Felicitas. Q felicitate peccantiū nihil eſt infelicius . xxiii . q . i . paratus .

Femina. Q femina non debet eſſe iudex iii . q . vii . infamis . § . terra .

Q femina propter verecundiam ſexus niſi in ſua ⁊ ſuorum cauſa non permittitur pro aliquo aduocare . xv . q . iii . § . i . ⁊ . iiii . § . ſe .

Q femina niſi in crimine leſe maieſtatis ⁊ in hereſi ⁊ in ſimonia non permittit̃ accuſare . xv . q . iii . certis de cauſis ⁊ . iii . c . ſe .

Q femina quantūcūq3 docta ⁊ ſancta ī conuentu virorum non debet predicare . xxiii . diſ . mulier . xxxiii . q . v . de conſe . diſ . iiii . mulier

Q monache vel quantumcunque ſancte femine nō licet pallas altaris vel vaſa ſacra cōtingere . xxiii . diſ . ſacratas .

An femina poſſit ordinem ⁊ caracterem ordenis recipere . xxvii . q . i . diaconiſſam .

Q femina ſancta mente eſt diligenda non corporali frequentia . xxxii . diſ . hoſpiciolum .

Q femina extranea non debet clerico cohabitare . lxxxi . diſ . cum omnibus : ⁊ . vi . c . ſe .

Q nō poſſunt deo pleno corde cōiungi q̄ feminarum acceſſibus copulant̃ . xxxii . diſ . hoſpiciolū .

Q clerico prohibetur cohabitatio feminarum niſi forte ſint mater vel ſoror vel conſimilis pſona carens ſuſpicione . xx ii . diſ . iterdixit . xxiii . di . his igitur . lxxxi . di . clerico ⁊ . c . ſe .

Q beatus Auguſtinus etiam cum ſorore habitare noluit propter coniunctarū perſonarum ſocietatem . lxxxi . di . legitur .

Q religio non permittit : vt ſolus cum ſola loquat̃ lxxxi . diſ . in omnibus .

Q vt excludatur mala ſuſpitio : nullus clericus niſi certis locis ⁊ temporibus debet loqui cum femina . lxxxi . diſ . in omnibus .

Q confabulatio clerici cū femina debet eſſe per modica ⁊ compendioſa verba . xviii . q . ii . diffinimus ⁊ . c . ſequenti .

Q etiam abbati non licet loqui cum feminis : niſi ſub duorum vel trium monachorum teſtimoniis xviii . q . ii . in decima .

Q monachi ⁊ monache in vno monaſterio nō debent cohabitare . xviii q . ii . diffiniuimus .

Q abatiſſa volens loq̄ cū aliquo debet aſſociari p vetulā monacham . xviii . q . ii . diffiniuimus

Q non licet clericis ⁊ aliis chriſtianis balneare ſe cum feminis . di . lxxxi . non oportet .

Q de formis feminarum non eſt diſputandū . xxxii diſ . hoſpiciolum

Q femina ī ſignū ſubiectiōis ⁊ verecundie peccati qđ induxit : dz valere caput . xv . q . iii . § . i . v̄ . his ita . xxxiii . q . vl̃ . ⁊ . c . vl̃ . ⁊ . c . hec imago .

Q femina nec comam amputare : nec veſte virili propter luxum vti debet . xxx . diſ . ſiqua mulier ſuo ⁊ . c . quecunque .

Q enixe vel menſtruate femine non debet prohibe ri introitus eccleſie . v . diſ . § . i . ⁊ . c . ſe .

Q deterior eſt conditio mulieris q̄ viri quantum ad ſubiectionē . xxxiii . q . v . hec imago ⁊ . c . ſe .

Itē quātū ad voti fractionē : q2 vir votū ei9 reuocare pōt : ſz nō econtrario . xxxiii . q . v . noluit .

Item quantum ad ordinis ſuſceptionē . xxxii . diſ . mulieres . xv . q . iii . § . i .

Itē quantum ad accuſant ⁊ teſtificationem . x v . q . iii . § . i .

Ferie. Q ferie legitime ad feſtinandū ⁊ ad placita ſecularia non exercenda ponūt xv . q . iiii . per totum .

Q ferie legitie ad ieiunādū ſunt ſecūda feria quarta ⁊ ſexta . lxxvi . di . pſbyter . xi . q . vl̃ . de ill' . xxii . q . v . conpulſus : de conſe . diſ . iii . ieiunia .

Q ab aduētu domini vſq3 ad octauā epiphanie : ⁊ alia tēpora que feriata ſunt quo ad celebrationē nuptiarū . xxxiii . q . iiii . nō oportet : ⁊ . iii . c . ſe .

Q qui dies vel que tempora ferianda ſunt per circuitum anni . de conſe . di . iii . § . i .

Feſtiuitas. Q feſtiuitas ſanctorū quando ſit feſtiuanda : laicis ē pnunciandum de conſecratione . di . iii . § . i .

Que feſtiuitates p anni circulū ſunt celebrande in uenit̃ . de cōſe . di . iii . pnunciandū ⁊ . c . rogatiōes .

Qui ſanctorū feſtiuitatib9 maxime ſolēt hoies vacare comeſſationib9 . xliiii . di . cōmeſſatiōes .

Q maxime clerici feſtiuitates ſanctorū cum deuotione tenēt peragere . xliiii . di . nullus . xv . q iiii p totū . xvi . q . vii . ⁊ hoc diximus .

Q ī feſtiuitatib9 phibendi ſunt laici p ſacerdotes a corearū ſaltationib9 de cōſe . di . iii . irreligioſa .

De hac materia habes vbi agitur đ die dñico .

Feſtinantia. Q feſtinantia in quib9 ſit bona ⁊ in quib9 mala habes vbi agit̃ de acceleratione .

Fingere. Q decuplex iuenit̃ ī canone fictio : cōſona cū decē pdicamētis nā qñq3 fingit̃ eſſe q̄ nō eſt . vt Jacob finxit ſe eſſe Eſau . xxii . q . ii . querit̃ . § . itē opponit̃ : vbi nota predicamentum ſubſtantie .

Itē quādoq3 fingit̃ eſſe q̄s minor q̄ ſit . ii . q . v . quāquā . Exemplū de Auguſtino ⁊ Hyeronimo vbi nota predicamentum quantitatis .

Itē qñq3 fingit̃ q̄s talis eſſe qualis nō eſt . xxix . q . i . § . i . vbi no . predicamentū qualitatis .

Itē quādoque quis fingitur eſſe pater q̄ nō ē . xxvii q . ii . inſtitutū . § . iuſta . vbi Joſeph dicitur pater xpi : vbi nota predicamentū relationis .

Itē qñq3 fingit̃ q̄s agere . qđ ñ agit . xxii . q . ii . cū humilitas : vbi nota pdicamētū actionis .

Itē qñq3 fingit̃ q̄s pati q̄ nō patitur . xxxii . q . v . propoſito . vbi no . predicamentū paſſionis .

Itē quandoq3 fingitur quis eſſe eo tempore . quo non eſt de pe . di . i . periculoſe . vbi nota predicamentū temporis .

Itē qñq3 fingit̃ ſitū eſſe qđ nō eſt . xiii . diſ . duo ⁊ . c . nerui . vbi nota . predicamentum ſitus .

Item quandoqꝫ fingitur non habere quod habet. xxxi. diſ. lex continentie. vbi nota. predicamentū habitus.
Itē qñqꝫ fingit̄ eſſe i loco. vbi nō eſt. vij. q. . mutationes. vbi no. predicamentum vbi.

Fides.

¶ fides ē ō nō viſis. ⁊ iō hꝫ meritū. ō ɔſe. di. iiij. nouit dñs. §. i domo.
¶ fides eſt que per dilectionem operatur. de pe. di. ij. firmum fundamentum.
¶ fides aliquando accipitur pro fidei ſacramento. aliquando pro habitu mētis. de cō. di. iiij. nihil.
¶ illud apoſtoli: quicquid nō ē ex fide peccatū eſt. ſic accipitur ꝙ quicquid fit contra conſcientiā edificat ad gehēnam. xxviij. q. i. omnes. §. ex his.
¶ fides non tantum eſt liberi arbitrij: ſed domuꝫ dei. de conſe. di. iiij. gratia.
¶ fides ſine operibus non valet. i. q. i. ſicut vrgeri. ⁊. c. fertur. de pe. di. ij. §. non eſt mirum.
¶ fides meritorum ſuorꝫ gradibꝰ proficit ⁊ dereſcit. de pe. di. ij. §. hec que.
¶ articuli fidei quos firmiter credere dēbemus: poſiuntur. xxxiij. di. qui ēpus. de cōſe. di. iiij. prima.
¶ ſymbolum fidei eſt in eccleſia publice laicis predicandum. de conſe. di. iiij. ſymbolum.
¶ ſymbolū fidei ab electo in archiepūꝫ ante acceptionem paliij ē profitendū. c. di. optatum.
¶ eſt multiplex effectus fidei: nam fides in vſium cōnectit quos diuerſitas meritorum tenet. xlij. di. ſit rector. poſt medium.
Item fides omnia purgat. xv. q. vltima. c. vlti. xxiiij. q. i. ſi petrus.
Item omnes procellas militantis eccleſie ſuperat. xxiiij. q. i. non turbatur. in fi.
Item fides rēpublicam magis ꝙ ſudores corporales gubernat. xxiij. q. viij. tributum. §. ꝙuis.
Iteꝫ vbi humana ratio non poteſt attingere: fides cōprehendit. xxiiij. q. i. non turbatur. in fi.
¶ fides ſupplet vbi baptiſmus vel aliud ſacramētum haberi non pōt. de conſe. diſt. iiij. baptiſmi.
Item in baptiſmo prodeſt paruulis fides offerentium. de conſe. di. iiij. illud.
Item niſi quis ſoliditateꝫ fidei tenuerit: deum cognoſcere non poterit. xx. q. i. duia.
Item vbi ſana fides non eſt non poteſt eē iuſtitia. xxiij. q. i. vbi.
¶ ſine fide falſa eſt virtus etiam ī optimis moribus. xxvij. q. i. omnes. §. ex his.
¶ prelatorum eſt confirmare fidem ſubditoruꝫ. xxi. di. §. i. in fi.
¶ cum circa fidem in quo dubitatur ad ſedē apoſtolicam tanꝙ ad magiſtraꝫ accurritur. xi. diſ. palam. xxij. di. omnes.
¶ omnes xp̄iani tenentur fidē xp̄i defendere. xcvi di. nos. ⁊. c. vbi.
¶ non habet fidē xp̄i q corpus ipſius. i. mēbra eccleſie nititur detrahere. xxiij. q. i. aduocauit.
¶ illis non eſt credendum qui fidem veritatis abiecerunt. ij. q. vij. non poteſt. lxi. di. epiſcopuꝫ.
¶ qui diuinationibus ⁊ magicis illuſionibus credit fidem perdit. xxvi. q. v. epiſcopi.
¶ ideo permittit deus magicis artibus illudi hominibus vt ipſorum erga deuꝫ fides probet̄. xxvi q. v. nec mirum. in fi.
¶ fides cum promittitur etiam hoſti eſt ſeruanda xxiij. q. i. noli.
¶ in promiſſione ſtulta facta: vel vi extorta: fides non eſt ſeruanda. xxij. q. iiij. in malis. xv. q. vi. c. i. ⁊. c. ſeq.
¶ non eſt fides que promittitur pro crimine adimplendo. xxij. q. iiij. ſi ad peccatum.
¶ ad fidem ſuſcipiendam nullus eſt cogendus. xlv di. quid. c. qui ſincera. ⁊. c. de iudeis.
¶ ad ſuſceptam fidem cogitur quis redire ⁊ eā ſeruare. xlv. di. de iudeis. xxiij. q. v. ad fidem.

Fidelitas.

¶ fidelitas ſeruanda eſt dño tēporali. xxiij. q. v. ſi apud.
¶ pp̄ preceptum eccleſie quādoqꝫ diſcolis dominis fidelitas nō ſeruat̄. xv. q. vi. nos ſanctoꝝ. ⁊. c. ſe.
¶ papa ꝓpter exceſſum dñi abſoluit ſubditos a iuramento fidelitatis. xv. q. vi. alius.
¶ imperator tenetur pape iurare fidelitatem. lxiij. di. tibi domino.
¶ fidelitatis forma ſex requirit ſeruanda. videlicet incolume: tutum: honeſtum: vtile: facile: poſſibile. xxij. q. v. de forma.
¶ inter fideles ⁊ infideles multa debet eſſe diſcretio. ij. q. iiij. alieni.
¶ debet inter eos eſſe diſcretio in accuſatione ⁊ teſtificatione. ij. q. vij. pagani.
Item in matrimonij contractione. xxviii. q. i. iā notat in. c. ſe. ⁊. c. iudei. ⁊. §. ſe.
Item in ciborum perceptione. xxviii. q. i. nullus. ⁊ c. ſequen.
Item in mutua cohabitatione. xxviii. q. prima. iudei. ⁊. c. ſeq.
Item in ieiuniorum obſeruatione. de conſe. diſti. iii. ieiunium.
Iteꝫ in temporis preſcriptione. xvi. q. iii. porro.
¶ non poteſt homini eſſe fidelis qui deo extitit infidelis. ii. q. vii. non poteſt.
¶ fidelis malus licet ſit numero intra eccleſiaꝫ: merito eſt extra. i. q. i. vt euidenter. xxiiii. q. vlti. de illis in fi.
¶ talis plus nociuus eſt eccleſie ꝙ directe infidelis. xi. q. iii. nolite. in ſi.
Item peior eſt infideli. vi. q. i. quer
¶ talis xp̄iani peccatum grauius eſt peccato infidelis. xxxii. q. iiii. in co.
¶ pena ipſius pro peccato grauior erit ꝙ pena infidelis. xii. q. ii. ſcimus. i. q. i. nōne.
¶ talis tollerandus non eſt imitandus ꝙdiu ab eccleſia per ſententiam non preciditur. xxiii. q. iiii. forte. ⁊. c. infidelis.

Filius

¶ filius dicitur per carnis propagationem ⁊ per morum imitationeꝫ. xxii. q. ii. queritur. §. item opponitur.

¶ filij dei dicuntur tripliciter vel pꝛedeſtinatione tantum: vel pꝛedeſtinatione ⁊ ſpe beatitudinis eterne; vel merito fidei ⁊ pꝛeſentis iuſticie. de pe. diſtin. iiij. hoc ergo.

¶ filij ſpūales dicunt̄ tripliciter: vȝ aut ꝑ baptiſmi imerſionē: aut a baptiſmo per leuationē; aut per confeſſionem. xxx. q. i. oēs. ⁊. c. ad limina.

¶ filij diaboli dicuntur non per carnis pꝛopagatōnem ſed per criminis ſucceſſionē. i. q. i. cito. de pe. di. ij. §. cui ſane.

¶ filij liberi dicuntur qui ex libero matrimonio oꝛti ſunt. Naturales aūt concubinarū filij quos ſola natura genuit nō honeſtas cōiugij. xxxij. q. iiij c. vltimo.

¶ illi nō reputant̄ filij nec debēt i bonis ſuccedere patri q̄ nati ſunt de inceſtu. xxxv. q. vij. per totum

¶ filij legitimi dicuntur qui vel ante baptiſmū vel poſt de matrimonio nati ſunt. xxiij. q. i. nūqd.

¶ filij ſequūtur conditionem ventris. xxxii. q. iiij. c. vltimo. xxviij. q. i. iudei.

¶ pater carnalis de filijs tempoꝛalem curaȝ debet habere. xxx. di. ſiquis reliquerit.

¶ tenetur filios ſuos verbo et exemplo a vitijs ad virtutum ſtudia pꝛeuocare. lxvij. diſt. ſicut hij. §. neceſſe. vſqȝ in fi.

¶ non debet ſemper eos oſculari ſed quādoqȝ pꝛopter diſciplinam caſtigare. v. q. v. non oſculatur.

¶ gloꝛia patris ē fili⁹ ſapiēs. xcv. di. eſto. in fi.

¶ tunc pꝛo patribus nati ſunt filij; quādoqȝ pꝛo apoſtolicis ſurrexerunt epi. lxvij. di. quoꝝ.

¶ filij pꝛeſbyteroꝛum ſi paṫni incontinētie ſunt imitatoꝛes ad ſacros oꝛdines non ſunt pꝛomouēdi. lvi. di. pꝛeſbyterorum.

¶ quādoqȝ filijs peccata parentū iputantur; quādoqȝ non. lvi. di. per totum.

¶ filij illegitimi puniūtur ꝓpter incontinentiā parentum. xv. q. viij. cum multe.

Fiſcus. ¶ fiſcus tollit qđ non accepit xp̄s xvi. q. vij. maioꝛes. ⁊. q. i. decime. circa medium.

¶ res conuictoꝛum ⁊ vnitati pertinaciter reſiſtentium: fiſco vendicantur. xxiij. q. iiij. nimiū. in fi.

Flagellum. ¶ flagellū diuī q̄ doqȝ ē ad vindictam: q̄ doqȝ ad hoīs purgationem. vij. q. i. cum percuſſio.

¶ ſicut paſtoꝛ errantia pecoꝛa flagello reducit: ſic hoīes errātes ꝑ flagella ſunt reducēdi. xxiij. q. iiij nimium. poſt me. ⁊. c. diſplicet. ꝑ totū. ⁊. c. debet.

¶ flagellato nō ē addēda afflictio. vij. q. i. cū ꝑcuſſio

¶ flagellatio vt ꝓficiat dȝ ēē diſcreta. xlv. diſt. cuȝ beatus.

De hac materia require vbi agitur de coꝛrectione ⁊ diſciplina: ⁊ vbi agitur de percuſſione.

Flamines. ¶ flamines dicebant̄ ſacerdotes gentilium a filo quo in capite vtebantur: pꝛo quo dicebantur flamines: quaſi filamines. xxi. di. cleros. circa medium

¶ apoſtoli in locis vbi gentiles pꝛimos habuerūt flamines: conſtituerūt patriarchas. vbi vero archiflamines conſtituerunt archiep̄os: ⁊ vbi flamines poſuerunt ep̄os. lxxx. di. in illis.

Fletus. ¶ fletus imoderatus non debēt fieri pꝛo moꝛte amicoꝛum q: ipſos per moꝛtem non amittimus: ſed pꝛemittimus. xiij. q. i. quam pꝛepoſterum.

¶ flere moꝛtuū indebite ꝓuenit ex deſperatiōne future reſurrectionis: ⁊ ex puſillanimitate plus q̄ ex pietate. xxx. q. ij. vbicūqȝ. ⁊. §. ſe.

¶ dominus non fleuit lazarum moꝛtuū: ſȝ ad mūdi huius erumnas reſuſcitandum. xiij. q. ij. qui diuina.

¶ petrus fleuit ⁊ flendo peccata deleuit. de pe. di. i. circa pꝛincipium.

¶ peccatoꝛ flere dȝ cogitando q: iniuſte peccando deum ſuū offendit. de pe. di. v. §. defleat.

Itē fleat qui peccatis ſe vltro obtulit ⁊ in ipſis perſeuerauerit. de pe. di. i. circa pꝛin.

Itē fleat non ſolū q̄ peccauit; ſed q: interim virtute ſe priuauit. de pe. di. i. §. i. ver. dolendum.

Item fleat q̄ pꝛoximū ſuum malo exemplo coꝛrupit de pe. di. i. §. i. verſi. animaduertere.

De hac materia habes vbi agit̄ de lachrymis ⁊ vbi agitur de luctu.

Fomes. ¶ fomes eſt languoꝛ nature qui carnis concupiſcentie appellat̄. xv q. i. §. cum itaqȝ.

¶ fomes carnis concupiſcentia appellatur: que verius anime infirmitas dici poteſt; ſed ideo infirmitas carnis dicitur q: accidit anime ex coniuncte carnis coꝛruptione. xv. q. i. c. i. §. itaqȝ.

¶ fomes nō eſt peccatū ſȝ pena peccati. xv. q. i. §. i.

¶ fomes in baptiſmo non deletur ſed debilitatur. de conſe. di. iiij. baptiſmum. ⁊. c. non exequio.

¶ fomes ſemper repugnat legi mentis; etiam in ꝑfectis. xxxiij. q. v. ſi paulus.

Fons. ¶ fons ſignatus ⁊ puteus aque viue dicitur eccleſia. xxiiij. q. i. oīb⁹. ⁊. c. quī

¶ ſicut a fonte p̄ciſus ramus areſcit: ſic vnuſqſqȝ ab vnitate ecclīe ſepat⁹. xxiiij. q. i. loquit̄. ante fi.

¶ ſcientia ſacre ſcripture magis de fonte q̄ de riuulis eſt querenda. lxxvi. di. ieiunium. circa pꝛin.

¶ pꝛelati non vtilia ſaluti pꝛedicantes dicuntur fontes ſine aqua. ij. q. vij. ſecuti. in fi.

¶ charitas dicitur fons. viij. q. i. in ſcripturis. ante finem.

¶ dicitur fons baptiſma. xviij. q. ij. pꝛidem.

Foꝛma ¶ foꝛma ⁊ exemplum dicuntur eſſe pꝛelati ſubditoꝛum. xciiii. di. dictum. xcv. di. eſto. xvi. q. i. pꝛedicatoꝛ. xxi. queſtiōe. iiii. pꝛecipimus.

¶ foꝛma eccleſiaſtice vite eſt in clericoꝛum caſtitate. lxxxiiii. di. pꝛopoſuiſti. in fi.

¶ foꝛma perfecta eſt vt non totum ſibi eripiat: ſed qđ hȝ cū papibus partiat̄. lxxxvi. di. in ſingulis.

¶ foꝛma appellationis ⁊ apoſtoloꝝ habetur. ii. q. vi. appellatione. §. foꝛma.

Item forma reconciliationis excõmunicati.xi.q.vl
tima.§ predeceſſor.§.excõmunicationis.⁊.c.ſe.
Item forma fidelitatis iurat.xxij.q.v.de forma.
Item forma verborum qua tranſubſtãtiantur cor/
pus ⁊ ſanguis xp̃i.de conſe.di.ij.q: corpus.⁊.c.
qui manducat.
Item forma ſeparationis ⁊ reconciliationis coniu
gum.xxxv.q.vi.ab iſto.⁊.c.ſe.

Fornicatio. ¶ fornicatio ē duplex.ſcʒ ſpūalis ⁊ corporalis ſeu car
nalis.xxviij.q.i.ydolatria.xxxij.q.vij.non ſoluʒ.
¶ omnis pollutio imunda carnalis fornicatio di/
citur.xxxij.q.vij.per totum.
¶ fornicatio licet videatur eſſe genus cuiſlibet coi/
tus tamen ſpecialiter intelligitur in vſu vidua/
rum; meretricum vel concubinaruʒ.xxxvi.q.i.lex
illa.§.cum ergo.
¶ fornicatio carnalis nulli impune conceditur.xxvij
q.i.quia nubendi.
¶ ſimplex fornicatio que eſt ſoluti cum ſoluta pro
hibetur.xxxij.q.iiij.dicat.⁊.c.meretrices.
¶ propter maius malum vitandum non eſt multũ
exageranda.xxxij.q.ij.ancillam.
¶ fornicatio nõ eſt diuerſa ſiue ſit pulchra ſiue tur
pis quam quis cognoſcit.xiiij.q.vlti.c.vlti.
¶ fornicatio maximũ peccatũ ē pp tẽpli dei viola/
tionem.xxxij.q.iiij.in co.⁊.q.vij.non ſolum.
¶ femine fornicantes cum clericis debent in ſerui
tutem redigi.xxxij.di.eos qui.
De materia clericorum inuenies vbi agitur de clericis.
¶ epiſcopus vel preſbyter fornicans cũ ſua filia ſpi
rituali: ſi publicũ eſt debet deponi; ſi occultuʒ epi
ſcopus.xv.ãnis.⁊ preſbyter.xij.debet penitere.
xxx.q.i.oēs.⁊ duo.c.ſeq.
¶ maritus ſic continere debet vt non det vxori oc
caſionem fornicandi.xxvij.q.i.nubendi.
¶ propter ſolam cauſam fornicationis vxor dimit
titur quantum ad habitationem.xxxij.q.i.dixit
dominus.
¶ fornicatio ſpiritualis eſt ydolatria quam ſequũ
tur infideles; ⁊ quelibet noxia ſuperſtitio.xxviij
q.i.ydolatria.
¶ fornicatio animi eſt ſeruitus ydolorum.xxxij.q.
vij.non ſolum.
¶ auaricia que eſt ydolorũ ſeruitus; fornicatio ſpi
ritualis dicitur.xxviij.q.i.ydolatria.
¶ fornicatio ſpiritualis dicitur conſenſus mentis
ad fornicandum.iuxta illud.qui viderit mulierē
⁊c.xxxij.q.vij.non ſolum.

Fortitudo. ¶ fortitudo corporalis ſi p afflictione in malignãtes ex/
ercetur bona ⁊ laudabilis eſt.xxiij.q.iij.fortitu/
do.Exemplum de moyſe qui egyptum malignan
tem occidit.xxiij.q.iij.non inferenda.
¶ ille prodeſt furi vel pyrrate qui fortitudinē mẽ/
broꝝ ſuoꝝ ne peius agãt; debilitat.xxiij.q.iij.ſiquis.
¶ dilectores huius ſeculi fortes ſunt in his que ſũt
ad mũdũ; ⁊ debiles i his que ſunt ad deũ.xlvij.
diſt.omnes.

Forus. ¶ forus eſt exercēdarum litium lo/
cus ſicut inuitur.xi.q.i.clericus.
¶ actor debet ſequi forum pulſati.xi.q.i.ſi quiſq̃
¶ ſiue clericus ſiue laicus pro cõione pulſatus: nõ
niſi i foro ſuo dʒ audiri.xi.q.i.clericus.⁊.c.ſeq.
¶ clericis pulſatis in epiſcopali iudicio forum cõ/
petit.xi.q.i.ſi quiſq̃.
¶ excepta ſede apoſtolica nemo põt trahi extra ſu/
am dioceſim vel prouinciã pro cauſe litigio.vi.q.
iij.⁊.iiij.per totum.⁊.xij.q.i.fere per totum.
¶ ratione criminis cõmiſſi efficitur quis de foro
alieno.iij.q.vi.c.vltimo.
¶ ibi cauſa agenda eſt vbi crimen committitur.iij
q.vi.peregrina.⁊.vi.c.ſeq.
¶ quis mutat domicilium ibi forum iudicij ſubeat
vbi habitationē elegit.xiii.q.ii.vbicũq̃.§.q: ꝰ
¶ qui cauſam ſiue iuſtam vel iniuſtam ad alterius
fidei iudicis forum prouocat eſt excommunican/
dus.ii.q.vi.catholicus.
¶ clericus ab ep̃o depoſitus principem adeat ſecu
larem amplius non auditur ⁊ ſpem recipiēdi gra
dus in futurum amittit.xxi.q.v.c.i.⁊.c.vltimo.
¶ clericus ſi extra prouinciaʒ excepta ſede apoſto
lica iudicia expetat; eſt deponendus.iii.q.vi.nõ
liceat.xi.q.i.ſiquis clericus.⁊.c.ſeq.⁊.c.in noli/
ta.⁊.c.de diuerſis.

Frater. ¶ dicitur quis frater fide.ii.q.i.mu.
ti.circa mediũ.xi.q.iii.ad menſam.
Itē frater dicitur ꝯſanguinitate.xxxv.q.ii.q̃dã lex
Item dicitur frater iuris interpretatione.xxviii.q.
i.nunquid.
Item dicitur frater dignitatis cõmunione.li.diſt.
preterea.de pe.di.v.fratres noſtros.
Itē dicitur frater religione.xvi.q.i.vos aũt.
Item dicitur frater religionis profeſſione.x.q.ii.epi
ſcopus habebat.
Itē dicitur noīe nature.vi.q.i.ex merito.
Item dicitur frater ſimilitudine.de conſe.di.i.iaco/
bus frater domini.
Item dicitur frater facti compaſſione.xiiii.q.v.im
molans.in fi.

Fraus. ¶ fraus proprie cõmittitur qñ res ad ſpeciales vſus miſſa retinetur vel
indebite expenditur.xvi.q.i.reuertimini.
¶ amico rapere furtuʒ eſt; eccleſiã q̃ȝ defraudare ſa
crilegium eſt.xii.q.i.gloria.in fi.xii.q.ii.qui ob
lationes.in fi.
¶ cum pauperibus elemoſina ſubtrahitur; deus q̃
res ad hoc detulit de ſua parte defraudari cõque/
ritur.xvi.q.i.reuertimini.
¶ qui defraudat panem egentium homo ſangui/
nis eſt.xiiii.q.v.imolans.
¶ qui legata morientium retinent egenos ⁊ mor/
tuos conſolatione defraudantur.xiii.q.ii.qui ob
lationes.
¶ qui defraudat eccleſie res in quadruplum debet
reſtituere.xii.q.ii.in antiquis.

¶ clericus qui res eccleſie que ſunt pauperum de-
fraudat eſt corripiendus. ſi vero eſt ep̃us eſt depo
nendus. x. q. ij. ep̃us. ⁊ c. ſe.
¶ qui furẽ vel latronẽ vel raptorez aliena cum poſ
ſit vt reſtituat non compellit: eſt ſocius fraudis
vel criminis. xiiij. q. vlti. c. ſi res.
De hac materia require vbi agitur de diuortio.

Fructus. ¶ fructus digni penitẽtie ſunt icipientiũ. vz ꝺ peccat̃ dolere ⁊ ꝺ
futurꝫ malis cauere. ꝺ pe. di. v. circa fi. l. di. q2 tua
¶ fructus virtutum ſunt ꝓficientiũ quorũ ẽ de vir
tute in virtutẽ progredi. d. pe. di. v. in fi.
¶ fructus ſpũs ſunt perfectoruz quorũ ẽ beatitudi
nibus inſiſtere: vz voluntariã paupertatẽ dilige-
re: mãſuetudinẽ tenere; ꝑ eterno deſiderio lugere
iuſtitiã eximere ⁊ ſitire miſericordiã; ⁊ mundiciã
ac tranquilitatez pacis ãplecti ⁊ pro obſeruatiõe
iuſtitie ꝑſecutionem pati; ⁊ ceteris ſpũs inſiſtere.
de pe. di. ij. ſiquis ſemel. §. notandũqꝫ eſt.

Fuga. ¶ fuga peccatorũ eſt elongare ſe a ter renis ⁊ ꝓpinquis. xij. q. i. c. cui portio
¶ fugiendi ſunt honores ⁊ fugientibus offerrẽ. li.
viij. q. i. in ſcripturis.
¶ ſi a perſecutoribus prelati perſona queritur de-
bet fugere: ſi autem fides vel grex queritur ſe obij
ere. vij. q. i. aduerſitas. §. hoc etiam tunc.
¶ q̃ iudiciũ fugit conſtat illũ de iuſtitia diffidere.
xi. q. i. xp̃ianus. in fi.
¶ heretici ⁊ ſciſmatici in ꝓuincia ꝑmanentes ſunt
fugiendi. xxiiij. q. i. oẽs.
¶ ad eccleſiam fugientes ſunt ab eccleſia protegen
di. lxxxvij. di. eos.

Furor. ¶ furor cõmotionis tẽpore iuſtum putat omne qꝺ facit. xi. q. iij. illa.
¶ laudabile eſt in prepoſitis ſi non furent ſꝫ ratio
dominetur in ipſis. xi. q. iij. illa.
¶ furor in ſapiete talia facit de quo poſt multũ ſo
let penitere. xi. q. iij. cum apud.
¶ rectores aliorum nõ cum leuitate vel furore de-
bent precipitare ſententiaz. xi. q. iij. ſummopere.
¶ qui poſt ſacerdotium furere inceperit ſacerdotõ
non carebit niſi furia ſit pericucrans. xv. q. i. ſiqs
non. in fi.

Furtum. ¶ furtum eſt omnis illicita alie ne rei vſurpatio. xiiij. q. v. pena-
le. xxxij. q. iiij. meretrices. circa fi.
¶ fur reputatur qui volens furari propter timorẽ
humanuz non furatur. de pe. diſt. i. ſi propterea.
¶ non permiſit rapinaz qui furtũ prohibuit. xxxij
q. iiij. meretrices.
¶ furti nomine rapiña ⁊ quicquid proximo aufer
tur illicite in prohibitione decalogi continet̃. xiiij
q. v. penale.
¶ q̃tũcũqꝫ parum quis abſtulerit furti nomen in-
currit. xiiij. q. v. c. vlti. de pe. di. i. §. vulgaris.
¶ non furtũ ſꝫ mens furantis attenditur. xiiij. q.
vltima. c. vlti.
¶ furtũ non facit neceſſitas; ſed voluntas. de con
ſe. di. v. diſcipulos.
¶ cum pro neceſſitate vite alienum tollitur q2 tunc
oĩa ſunt ꝯmunia: furtum non committitur. de cõ
ſe. di. v. diſcipulos.
¶ qui vt elemoſinã faciat alienũ accipit furtũ ꝯmit
tit. xiiij. q. v. forte. xxxij. q. iiij. ſic non ſunt.
¶ non eſt furtum accipere ab inuito ſibi debitum
xiiij. q. v. non ſane.
¶ res egyptiorum aſportando furtũ non commiſe-
runt filij iſrael q2 domino omniũ iubente parue-
runt. xiiij. q. v. dixit dominus.
¶ furem vel raptorem nullus debet defendere ſed
humanitatis cauſa poteſt pro ip̃o intercedere. xiiij
q. vi. c. ſi res. ⁊ c. hi qui.
¶ fures vel latrones quia infames ſunt nec accuſa
re nec teſtes eſſe poſſunt. iij. q. v. conſtituimus.
¶ furtum ex auaritia cõmiſſuz grauius punitur q̃
qꝺ fit ex inopia. xij. q. ij. fraternitatis.
¶ epiſcopus rerum eccleſie dilapidator tanq̃ fur a
ſuo honore eſt deponẽdus. x. q. ij. c. vlti. xij. q. ij. i
legibus.
¶ preſbiter in furto deprehenſus ab omni honore
deponitur. lxxxij. di. preſbyter.
¶ prelatus eſt fur qui non curat de ouibus vel non
intrat per hoſtiuz in officio prelature. xxiij. q. iiij
tres perſonas.
¶ furtiua vſurpatio ꝑiudiciũ nõ generat. xciij. di.
illud.

Futurũ. ¶ futura ſciꝫ expedit ⁊ mõ ꝺbito ſũt iq̃rẽda. i. q. vi. ꝯuenientib' i ꝑn.
¶ futura non ſunt per ſortilegia inueſtigãda. xxvi
q. ij. non ſtatim. ⁊ duo. c. ſe.
¶ curioſitas eſt per conſtellationes futura ĩueſti
gare. xxvi. q. ij. ſors. §. his ita.
¶ futura nõ ſunt iueſtigãda per auguria vel ꝑ alia
rum artiũ magicaꝝ documẽta. xxvi. q. ij. illud.
¶ oĩa predicta futura inquirere eſt ydolatrie deſer
uire. xxvi. q. ij. ſed ⁊ illud.
¶ auſpitia ⁊ auguriationes oracula ⁊ nigroman
tia per que hoĩes futura inq̃runt; inualuerunt ex
arte demoniaca. xxvi. q. ij. qui ſine ſaluatore.
¶ ex inſpectione futurarum; futura non ſunt q̃ren
da. xxvi. q. v. aliquanti.
¶ demones cum ex acumine ſenſus ⁊ celeritate mo
tus ex diuturnitate tẽporis ip̃is ante cognita ho-
minibus aliqua prenunciant; futura videntur ꝑ-
dicere. xxvi. q. iiij. ſciendum. per totum capl'z.

Generatio. ¶ generatio eſt duplex; videlicet carnalis que eſt a patribus per ſucceſſio-
nem; ⁊ ſpũalis que fit per baptiſmi gene
rationem. xxij. q. iiij. recurrat. de conſe. diſt. iiij.
regenerante.
¶ in generatione carnali quãdoqꝫ de malis naſcũ
tur boni. quãdoqꝫ de bonis naſcunt̃ mali. q̃doqꝫ
de bonis boni; ⁊ de malis mali. xxxij. q. iiii. recur
rat. xlvii. di. q̃tũlibet. lvi. di. naſci. ante fi.
¶ naſci de adulterio nõ eſt culpa naſcentis ſꝫ eius

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

qui generauit.lvi.di.naſci.
¶ vndecūq₃ generentur homines honeſti ꝛ ſalui erūt ſi parētum vitia nec ſectātur.lvi.di.vndecū q₃.ꝛ.c.dominus noſter.
¶ multi ſummi pōtifices ꝛ epiſcopi ſunt ex p̄ſbyteris generati.lvi.di.c.i.ꝛ.c.oſius.
¶ ideo quidam vſq₃ ad quartam generationem eccleſiam dei intrare prohibētur donec culpam auctorum multipliciter ſucceſſio generationis aboleat.i.q.i.cito.
¶ generatio ſpūalis q̄ ē per baptiſmū facit remiſſionē oium peccatoꝝ.de ꝯſe.di.iiii.regenerāte.
¶ baptiſmus ioānis nō erat ſufficiēs ad ſpūalem generationē.de cōſe.diſt.iiii.nō regenerabātur.
¶ xp̄us ſuo baptiſmo hoīes ad ſpūalem generationem ꝓuocauit.de cōſe.di.iiii.nō regenerabātur.

Genua.

¶ genua a feſto paſce vſq₃ ad feſtū penthecoſtes incluſiue in ſignuꝫ reſurrectionis dominice ad horas non ſunt flectenda.lxxvi.di.c.ieiunium.§.non autem.ꝛ.c.ſcire.xxx.di.ſiquis preſbyter.§.ſimiliter.
¶ nec die dominico nec in alio feſto ſanctorum genua flectenda ſunt orando.xxx.di.ſiquis preſbyter.de conſe.di.iij.quoniam ſunt.
¶ in diebus ieiuniorum genua flectere peccatores debent.xxvi.q.vij.ſacerdos.

Geſtus.

¶ geſtus exterior corporis qualitateꝫ indicat mentis.xli.di.cleric⁹ §.ſicut ergo.
¶ geſtus irreprehēſibilis ſi diſſolutus vel molis eſt indicat laſciuiam: ſi fractus indicat ſuperbiā. ſi citus īdicat īpetuoſitatē; ſi tardus īdicat pigritiam.xli.di.parſimoniā.ꝛ.c.clericus.§.ſicut ergo.

Gladius.

¶ gladius eſt duplex.ſ.materialis ꝛ ſpūalis.xxiij.q.viij.§.i.xvi.q.vi.auctoritatem.circa fi.
¶ xp̄s nō venit ī terrā mittere gladiuꝫ materialem ſed ſpūaleꝫ.xxxiij.q.ij.interfectores.§.in hoc.
¶ eccleſia non habet niſi ſpūalem gladium: q: non occidit ſed viuificat.xxxiij.q.ij.inter hec.xvi.q.ij.viſis.in fi.xxiiij.q.i.ſi petrus.
¶ materialis gladius prelatis in exēplum patientie inbibetur.ſpūalis vero qui eſt verbū dei exerceri precipitur.xxiii.q.i.§.i.ꝛ.q.viij.§.i.
¶ eccleſia criminoſos non materiali ſ₃ ſpūali gladio feriri iubet.xxxiii.q.ij.iterfectores.§.in hoc.
¶ prelati eccleſie de mandato pape poſſunt res eccleſie materiali gladio defendere.xv.q.vi.auctoritatem.circa fi.
¶ poteſtates ſeculares ideo non ſine cauſa gladiū materialem portant q: in malefactores ire dei exiſtunt miniſtri.xxiij.q.v.non ſolum.ꝛ.c.ſunt quedam.ꝛ.q.iiij.queſitum.ꝛ.c.ſicut.in fi.
¶ ſecularis poteſtas cū gladium vindicte reſpuit: occaſionē peccādi tribuit.xxiij.q.iiij.eſt iniuſta.
¶ ille gladium materialē cum culpa accipit qui ſine poteſtate conceſſa a ſuperiore in ſanguinem alterius armatur.xxiij.q.iiij.ille gladium.

Gloria.

¶ gloria ēpiſcopi eſt in pauperib⁹ ſubuenire.xij.q.ij.gloria.
¶ predicator gloriā ſuā euacuat q̄ndo non ꝑ eterno ſ₃ pro tēporali fructu laborat.i.q.ij.ſacerdos.i fi.
¶ in lata gente eſt gloria regis: in diminutiōe plebis eſt contritio priñcipis.i.q.iiij.eccleſia.§.itē dauid.poſt me.
¶ nihil ē illo paſtore deterius qui luporuꝫ laudib⁹ gloriatur.lxxxiij.di.nihil.ꝛ.vi.q.i.ſunt plurimi.
¶ melior eſt in malefactis humilis confeſſio q̄ i bonis ſuperba gloriatio.xi.q.iij.iniuſtum.

Gratia.

¶ gratia dicitur eo q̄ gratis dat᷑ vel recipitur gratia aliter non eſt.i.q.i.c.i.
¶ gratia non generis nobilitate: ſed virtute comparatur.xl.di.illud.
¶ nullus niſi purgetur a vitijs gratiā dei poteſt accipere.de pe.di.i.alij econtra.§.nō poteſt quis.
¶ ſicut ſol equali luce ſuper oēs radiat: ſic gratia dei ſine perſonarum acceptione equaliter omnib⁹ infunditur.de conſe.di.iiij.nec q̄q̄.
¶ gratie plenitudo adiectione nō indiget: nec vlla reqrit ꝯmendationis augmenta.vi.q.ſi oia.
¶ q̄tūcūq₃ occulta loca aiaꝫ ſine gratia ſaluare nō poſſunt: q: de paradiſo homo: ꝛ angelus de celo peccando cecidit.xl.di.quelibet.
¶ gratia dei dat fidem ꝛ facit remiſſionē peccatorum.de conſe.di.iiij.gratia que.
¶ gratia xp̄i non ſolū facit malum vitare ſ₃ etiam bonū facere.de conſe.di.iiij.placuit.ꝛ.c.ſe.
¶ gratias deo ꝛ hoībus pro beneficijs agere debemus.xvi.q.i.reuertimini.
¶ de aduerſitatibus ꝛ paſſionibus deo gratias referre debemus.xxi.q.vlti.c.vlti.
¶ ſine gratia mandata dei adimpleri non poſſunt de conſe.di.iiij.c.vlti.

Gradus.

¶ gradus ī eccl̄ia diuerſi ꝛ ſtatus vnitatē eccl̄ie ꝯſeruāt.di.lxxix.ad hoc.xciij.di.a ſubdiacono.l.di.in capite
¶ in ſingulis gradibus ordinum conferendis dilationis tempora ſunt obſeruanda.lxxvij.diſ.in ſingulis.ꝛ.c.ſe.
¶ ad ſingulos gradus ordinum recipientium etas eſt ſeruanda.lxxvij.di.per totum.
¶ ad gradum diaconatus ꝛ ſupra nemo eſt promouendus niſi precunte continentia fuerit approbatus.lxxvij.di.quicūq₃.
¶ ad ſuperiorem gradum ſacerdotij nullus debet exponi niſi ab inferiori ordine gradatim aſcendēdo.lix.di.per totum.
¶ apud deū non gradus altior ſ₃ vite melioris actio ꝯprobat᷑.xxiii.q.iiii.ſicut ꝑ excellentiam.
¶ gradus ſunt non ſolum inter virtutem ꝛ virtutem ſ₃ etiā i vna eadēq₃ v̓tute.de.pe.di.i.ego ſuꝫ panis.§.hec que.ꝛ.c.dum ſanctam.
¶ non ſolū ſunt i virtute gradus ſ₃ etiā in peccato.de pe.di.ij.ſicut tribus.§.non eſt mirum.
¶ trib⁹ gradib⁹ ad peccatum peruenit᷑: ſuggeſtiōe

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

delectatione ⁊ conſenſu. de pe. di. ii. ſciendū. ⁊ c. ſicut tribus.

¶ olim vſqꝫ ad ſeptimū gradū conſanguinitatis ⁊ affinitatis matrimoniū contrahi impediebatur. xxxv. q. iij. contradicimus. ⁊ q. viij. per totum.

De computatione conſanguinitatis ⁊ affinitatis habes. xxxv. q. iij. cōtradicim⁹. ⁊ q. iiij. ⁊ q. v. ꝑ totū.

Grāmatica. ¶ grāmatica ad meliores vſus aſſumpta aīe ſaluti nō īfert detrimētū. xxxvij. di. ſiq̄s grāmaticā.

¶ epō vel alio p̄lato eſt rep̄hēſibile ōmiſſo euāgelio vel alia ſacra ſcriptura populo grāmaticam exponere. xxxvij. di. turbat. §. cum ergo. lxxxvi. di. cum multa.

¶ epi vel p̄ſbyteri ſi cadunt in grāmatica nō ſūt a ſapientibus irridendi q̄ plus penſanda ſunt vitia moꝝ q̄ verboꝝ. xxxviij. di. q̄uis. §. ſꝫ licet. ⁊ c. ſedulo.

¶ ſi aliquādo ſancti viri loquūtur ꝑ barbariſmos ⁊ ſoleciſmos; non ſunt pp̄ h̄ deſpiciendi. xxxviij. di. ſedulo. ⁊ c. ſe. de conſe. di. iiij. retulerunt.

¶ indignū ē verba celeſtis oraculi reſtringi ſub regulis donati. xxxviij. di. indignū. i. q. i. marchion

Grex. ¶ ſicut grex ex vna morbida oue polluitur: ſic ex p̄lato īmundo plures inficiuntur. xlv. di. ſed illud. in fi.

¶ p̄lati tanq̄ arietes ducatum gregi p̄bere debent. vij. q. i. ſciſcitatis.

¶ languente paſtore grex inſidiatoꝝ dentibus laniandus exponitur. vij. q. i. q̄uis.

Guerra. ¶ guerra quādoqꝫ imittitur propter populi peccata. xxiij. q. v. remittuntur. per totū. c. vlti. di. ſi gens.

De hac materia habes vbi agitur de bello.

Gula ¶ gula eſt mater luxurie: q̄ venter ⁊ genitalia ſunt vicina mēbra. xliiij. diſ. §. i. cum autem. de conſe. di. v. nihil.

¶ gula ſic in vilibus vt in precioſis attenditur. xli. di. delitie. ⁊ c. quiſquis.

¶ quinqꝫ ſunt ſenſus gule: videlicet acuratius cibo intendere. lautiora excogitare. in cibo tempus p̄uenire. ad cibum nimium eſtuare. de cibo plus ſumere. de conſe. di. v. quinqꝫ.

¶ gula de paradiſo p̄mum hominē expullit. xxxv di. ierto.

¶ gula groſſum ſenſum generat. xliiij. di. non liceat. §. ſi ergo.

¶ gula morbos facit: moleſtias ingerit: egritudines generat. de conſe. di. v. nihil. ⁊ c. ne tales.

¶ guloſi non aliter feſta ſanctoꝝ putant celebrare: niſi gule deſeruiant. xliiij. di. §. i. in fi.

¶ egritudines quas gula infert fames curat. de cōſe. di. v. legimus.

Habere. ¶ habere poteſt eccleſia p̄prium exēplo domini. xij. q. i. exemplū. ⁊ c. ſe.

¶ perfecti p̄priū non habent nec habere concupiſcunt: qui non ſuoꝝ ſed cōmuniū ſunt poſſeſſores. i. q. ij. ſacerdos.

¶ religionē p̄feſſi p̄prium habere non debent. xij. q. i. ſcimus. ⁊ ij. c. ſeq. c. habebat. ⁊ c. ſe. xiij. q. ij. q̄ ſit. §. nullus.

¶ habentibus elemoſinam dare nihil aliud eſt q̄ perdere. i. q. iiij. paſtor.

Habitatio. ¶ habitatio vera xp̄i ē eccleſia que fidē ipſius ſeruat. xxiiij. q. i. que dignior.

¶ deus non habitat in illis qui per ſupꝰbie ſingularitatem ſe a melioribus diuidunt. xxiiij. q. audiuimus. ante me.

¶ ſicut filij iſrael diſperdere non potuerunt iebuſeos eos quin in medio ipſoꝝ habitarent: ſic boni non poſſunt euadere falſos xp̄ianos. xi. q. iij. nolite recedere. per totum. c.

¶ nō poſſunt cum deo toto corde habitare qui feminaꝝ acceſſibus copulant. xxxij. di. hoſpiciolū.

¶ nullus clericus cū extranea femina debet habitare. lxxxi. di. clericus. ⁊ ij. c. ſe.

¶ monachi cum monialibus in vno loco non debent habitare. xviij. q. ij. i nullo loco. ⁊ iiij. c. ſe.

¶ habitatores p̄ponuntur extraneis i pluribus. in conſtitutione archidiaconi. xciij. di. legimus.

Item in conſtitutione yconomi. lxxxix. di. q̄.

Item in epiſcopo eligendo. vi. di. §. econtra beat⁹ nicolaus. ⁊ iiij. c. ſe. vij. q. i. remoto.

Item in abbatis electione. xvij. q. ij. q̄ ſit.

Item in epiſcopi accuſatione. ij. q. vij. querendum.

Item in defuncti epiſcopi rerum conſeruatione. xij. q. ij. non liceat alicui.

Habitus. ¶ habitus clerici non in veſtibus nec in calciamentis decorem dꝫ p̄tēdere. xli. di. clericus. ⁊ §. ſe. ⁊ c. per ſimoniam.

¶ clerici in habitu ſuo nec ſyricis nec aureis iexturis nec in ſumitate veſtrumentoꝝ varioꝝ coloꝝ ornamentis vti debēt. xxi. q. iiij. oīs iactātia. iiij c. ſeq.

¶ religioſoꝝ habitus non debēt eſſe notabilis diuerſi coloris ſed conueniens penitentie ⁊ deuotioni. xx. q. i. vidua.

¶ religioſus habitum p̄feſſionis ſue tam i lecto q̄ in alijs locis dꝫ differre. xx. q. i. vidua.

¶ mulier que p̄pter luſum habitum hominis viriles aſſumit anathema icurrit. xxx. di. ſiqua mlier.

Heli. ¶ hely ſacerdos ſanctus fuit: ſed q̄ filios non erudiuerit ſuppinus cecidit. xxxvij. di. legant.

¶ ſicut propter filioꝝ hely peccatū: hoīes ad ſacrificiū dei detrahebant: ſic p̄uis exēplis p̄latoꝝ quotidie peiores fiūt. l. di. de his vero.

¶ ſicut ex peccato filioꝝ hely i manu hoſtiū populus corruit: ſic plebs peccata p̄latoꝝ luit. i. q. iiij. eccleſia.

Helias. ¶ helyas vt oſtēderet illū verū deum eſſe quē colebat orauit igne celeſti quinquagenarios ꝯſumi. xxiij. q. iiij. ſi illic

§.ſʒ obijcit.⁊.c.qđ xp̄s.⁊.c.ea vindicta.ante fi.
¶ precibus helye celum clauſuʒ fuit annis tribus ⁊ ſex menſibus.xxiij.q.iiij.ſi illic.§.qđ tunc.
¶ helyas culturā baal vindicauit ſacerdotes eius occidendo.xxiij.q.iiij.guiliſarius.

Heliſeus. ¶ heliſeus aſperſione ſalis ſterilitatem aque ſanauit. de conſe.di.iij.aquam ſale.
¶ in exemplū perfectis ad prophetandum vadens boues ⁊ omnem curam domeſticam reliquit.lxxx vi.di.dominus.
¶ miſit lignum in aquam ⁊ ferruʒ ſecuris cōtra naturam natauit.de conſe.di.ij.reuera.poſt me.

Hereditas. ¶ hereditas ſm̄ leges ab indignis ſucceſſoribus pōt auferri.xi.q.i.ſilueſter.
¶ heredi non lʒ ſine cā venire contra factum ſui p̄deceſſoris.xi.q.i.ſilueſter.xvi.q.vi.illud.
¶ nullus exheredato filio eccleſiam debet facere herede.xvij.q.vlti.c.vlti.xiij.q.ij.ſiqs iraſcit.
¶ epiſcopus res quas habuit hereditario iure: libere poteſt conferre.xij.q.i.epiſcopi.
¶ clerici ſunt funiculi hereditatꝭ xp̄i.xij.q.i.cleric⁹.

Heremita. ¶ ſunt heremite qui vere ⁊ pure ſolitariam vitam ducunt.xvi.q.i.qui vere.
¶ ioānes baptiſta fuit de vita heremitica.ij.q.vij.c.vlti.§.item ioānes.
¶ heremitica vita vera ac pura digna honore iudicatur.xvi.q.i.qui vere.
¶ heremite ne videantur eſſe acephali: debent ſub eſſe epiſcopis.xciij.diſt.nulla.⁊.c.ſeq.xi.q.iij.ſi autem.
¶ heremite vtuntur priuilegio clericali ſicut alij religioſi.xvi.q.i.qui vere.
¶ heremita poteſt habere proprium ⁊ condere teſtamentum.xix.q.iij.perlatum.§.contra.
¶ heremite ratione proprij imperfectores ſunt monachis quibus proprium non licet habere.xix.q.iij.perlatum.§.contra.

Hereſis. ¶ hereſis grece ab electore dicit᷑.i.eā diſciplinā quam ibi vnuſqſqꝫ eligit: putat ēē meliorē.xxiiij.q.iij.hereſis.
¶ prima hereſis occaſione corporis xp̄i ⁊ ſanguinis orta eſt in diſcipulis.de conſe.di.ij.prima.
¶ poſt illa arriana que ponebat maioritatem gradus in perſonis: orta eſt in clericis.xvi.di.vi.ſynodus.§.i.
¶ tūc xp̄ianitas in diuerſas hereſes ſciſſa eſt qſi pp̄ fidei perſecutores epiſcopi ad concilia celebranda in vnū non poterant conuenire.xv.di.cānones.
Diuerſitatē hereſiuʒ ⁊ multiplicitatem earuʒ habes xxiij.q.iij.quidam autē heretici.per totum.
¶ inter hereſiʒ ⁊ ſciſma iſta eſt differētia: vʒ q: hereſis eſt in pūerſa doctrina: ſʒ ſciſma in ſeparatione ab eccleſia.xxiiij.q.iij.inter ſciſma.
¶ largo modo ſymoniaca prauitas dicitur impia hereſis.i.q.i.quiſquis.c.cum liqueat.⁊.c.eos.
¶ ſymoniaca hereſis ortum habuit tempore apoſtolorum.i.q.i.fertur.
¶ diuina prouidentia diuerſi erroris hereſes ēē p̄mittit vt fideles aſtutiores reddantur.xxiiij.q.vlti.c.vltimo.
¶ nullū peccatū ē grauius heresi.xxxij.q.vij.qđ in oibus.xxiiij.q.iij.quid autem.xxij.q.ij.primum.
¶ an grauius peccat qui hereſim incurrit ignorās an qui ſciens auaritie deſeruit.vi.q.i.quero.
¶ pro nullo alio q̄ pro heresi papa poteſt conueniri.xl.diſt.ſi papa.
¶ hereticus eſt qui falſas ac nouas opiniones gignit vel ſequitur.xxiiij.q.iij.hereticus.
Item hereticus eſt qui aliter ſcripturam ſacram intelligit q̄ ſenſus ſpiritus ſancti flagitat.xxiiij.q.iij hereſis.xxxvij.di.q̄uis.
Item hereticus eſt qui preciſus eſt ab vnitate eccleſie.iiij.q.iij.c.i.⁊ ſe.
Item hereticus qui in vnam hereſim dānatam incidit.xxiiij.q.i.acatius.
Itē hereticus dicit᷑ nō q̄ errat ſʒ qui errorem cōtumaciter defendit.xxiiij.q.iij.qui in eccleſia.
Itē large ſymoniacus dicit᷑ hereticus.i.q.i.qſquis.
Item qui romanaʒ eccleſiam negat eſſe caput eccleſiarum: ⁊ qui auctoritati eius derogat eſt hereticus.xxij.di.omnes.circa fi.
Itē ille q̄ hereticos defendit non ſolū hereticus ſed hereſiarcha dicendus eſt.xxiiij.q.vlti.qui aliorꝫ.
¶ preſumptio ſenſus proprij via eſt ad hereſim.xxiiij.q.iii.quid autem.
¶ qui in expoſitione ſcripture locum: tempus: perſonam non attendit: de facili in erroris laborintum cadit.xxix.di.ſciendum.
¶ nō ſunt īter hr̄ticos ɔputādi q̄ errorem ab aliis recipiētes parati ſunt poſtponē.xxiiii.q.iii.dixit
¶ ſicut ipſi heretici dāmati ſunt ab eccleſia. ſic ⁊ ſcripture eorū.xv.di.in primis.§.montanus.
¶ heretici excōicati ſunt ipſo iure.xxiiii.q.i.acati⁹ ⁊ duo.c.ſe.
Item poſt mortem excōmunicantur.xxiiii.q.ii.ſane profertur.per totum.
¶ conſortium ⁊ cōio hereticorum ſunt fugienda.xxiiii.q.i.aduocauit.⁊.c.ſe.⁊.q.iii.clericus.
¶ hereticorum conuenticula: conciliabula ſunt appellanda.xxiiii.q.iii.clericus.
¶ ſacramenta hereticorum in forma eccleſie tradita ſunt bona q: non ſunt humana ſʒ diuina.xxiii q.iiii.quid faciet.
¶ ſcienter non debent ab ipſis etiam in neceſſitate ſacramenta recipi.xxiiii.q.i.ſi quē forte.⁊ duobus.c.ſeq.
¶ nec danda ſunt ipſis a catholicis ſacramenta.xxiiii.q.ii.nec quiſq̄.
¶ heretici non habent ſalutem in ſe nec poteſtatē in alios.xxiiii.q.i.quodcūqꝫ.⁊.c.vbi.
Item q̄ non poſſunt contra fideles teſtificari.ii.q.vii.non poteſt.⁊.c.pagani.

Item nec ipſos accuſare poſſunt nec iudicare, iiii. q. i. c. i. xxv. q. i. omnie.

Item nec excōmunicare poſſunt nec condēnare. xxiiii. q. i. ait. ⁊ duo. c. ſeq.

¶ hereticos accuſare etiam infames perſone poſſunt. vi. q. i. nos. §. ſed licet. ⁊. c. ſequenti.

¶ hereticus hereticum excōmunicare poteſt: nō catholicum. xxiiii. q. i. miramur. §. i.

¶ hereticus excōmunicatus ab heretico ꝓpter crimen a catholicis propter deteſtationem culpe nō eſt recipiendus. xxiiii. q. i. quiſquis. ⁊. c. ſequēti.

¶ reges ⁊ principes terre debent hereticos perſequi ⁊ habent eccleſiam tueri. xxiii. queſtione. iiii. non inuenitur. ⁊. c. ſicut excellentiam.

¶ heretici ſunt cogendi ⁊ compellēdi ad fidei quā reliquerunt receptionem. xxiij. q. iiij. nimiū. vſq; ad fi. q.

Item poſſunt compelli per rerum tēporalium ſpoliationem. viij. di. quo iure. poſt me. xxiij. q. iiij. ipſa pietas. ⁊. c. qui peccat.

Item ſunt cogendi vel domandi per corporalem punitionem. xxiij. q. iiij. diſplicet. ⁊. c. ſe. ⁊. q. v. c. i. ⁊ duo. c. ſe.

¶ i perſecutione eorum non ad res eorū ſ; ad ſalutem reſpectus ē habēdus. xxiij. q. iiij. ipſa pietas. i fi.

¶ inuentor hereſis ⁊ imitator pari dānatione plectuntur. xxiiij. q. i. c. i.

¶ redeuntes debent recipi cum ſcriptura que continet deteſtationem preteriti erroris ⁊ vere fidei confeſſionem. i. q. vij. ſiqui voluerint. c. quotiens ⁊. c. maximū. ⁊. c. ſe. xxvi. q. vi. his qui tempore. i fi. de conſe. di. ij. ego berengarius.

¶ redeuntes ad priſtinam dignitatē reſtituūtur ō benignitate eccleſie. i. q. vij. conuenientibus. ⁊ c. didici. ⁊. c. maximū. xxiij. q. iiij. ipſa pietas.

¶ redeuntes non promouentur ad maiorem dignitatem. xij. di. nos. i. q. vij. ſaluberrimū.

Henricus

¶ henricus primus imperator priuilegiū renunciauit ꝙ romani pontifices ꝓpter ſciſmaticos ⁊ hereticos contulerāt iperatoribus, ſup prouiſione ⁊ ſuper inueſtituris epiſcopoꝝ. lxiij. di. cōſtitutio. §. ex his.

Histrio.

¶ hyſtrio ad accuſandū nō admittit q: ifamis ē. iiij. q. i. diffinimus.

¶ clerici maxici ſacris ꝯſtituti i conuiuijs vbi hyſtriões ſunt nō debēt intereſſe. xxxiiij. di. pſbyteri.

¶ hyſtriones prohibentur ad ordines promoueri xxxiij. di. maritum.

¶ nec eucariſtia in tali ſtatu manentibus: dari ōbet. de conſe. di. ij. pro dilectione.

¶ hyſtrionibus ꝓpter officiū ſuum res ſuas dare peccatum eſt imane. lxxxvi. di. donare.

Holocaustum.

¶ holocauſtū ſpirituale ē ieiunare: elemoſinā dare: pudicitiā polliceri. xxiiij. q. i. odi ⁊ proieci.

Homicidium

¶ homicidiū tres habet ſpēs: ſunt eni; homicide interfectores: detractores: ⁊ odium habentes. de pe. di. i. homicidiorum. iiij. c. ſeq.

¶ prime ſpeciei homicida eſt qui non tantū facto: ſed etia; conſilio vel fraude aliquem occidit. ō pe. di. i. periculoſe. ⁊. c. noli.

¶ oēs vulnerantes tandem mortuū vel conſilium vel auxilium prebentes homicide iudicant. xxiij. q. viij. c. vlti. xxxij. q. ij. aliquādo.

¶ non habens publicam adminiſtrationem ſi maleficiū vel qualēcūq; crimino ſu; interfecerit homicida iudicabitur. xxiij. q. vlti. quicūq; percutit ⁊. q. iiij. ille gladium.

¶ ille miniſter eſt homicida qui ſponte ſua illu; occidit quem ſcit etiam a iudice occidendum. xxiij. q. v. cum miniſter.

¶ homicida eſt qui aborſum viuentis anime procurat. xxxij. q. ij. qđ vero.

Item qui ſibi voluntarie membru; virile abſciderit lv. di. ſiquis ſemet.

¶ quicūq; qualicūq; modo ſe occiderit homicida iudicatur. xxiij. q. iiij. diſplicet. poſt me. q. v. ſi nō licet. per totum.

¶ videtur ꝙ ꝓpter periculū caſtitatis licet ſeipſu; occidere. xxiij. q. v. non eſt.

¶ Sampſon qui ſeipſum occidit cum alijs per inſtinctum ſpiritus ſancti de crimie excuſatur. xxiij q. v. ſi non licet. ante fi.

¶ pro illis qui ſuiipſius homicide ſunt non ē orandum: nec ſunt cum fidelibus ſepeliendi. xxiii. q. v placuit vt hi.

¶ ad homicidiū miſcere ſe cum aliis quilibet ōbet formidare. xxiii. q. viii. ſi i morte lōgobardorum.

¶ nulla lex inocentem occidere concedit. xxiii. q. v. ſi non licet.

¶ homicida maxime clericorum per iudices ſeculares ſunt ventilanda. xxiii. q. v. ſunt quedam.

¶ principi vel iudici iuſte officium exercenti: homicidium ad culpā iputat. xxiii. q. ii. noli. ⁊. c. ſe. q: v. de occidendis. ⁊. c. miles. ⁊ quat. c. ſe. ⁊. c. non fruſtra. ⁊. v. c. ſe.

¶ reū non iudex ſ; lex occidit: ⁊ ſi parcit contēptor ē legis. xxiii. q. v. miles. ⁊. c. iudex. ⁊. c. ſe.

¶ perimere malos auctoritate principis non ē cōmittere homicidium. xxiii. q. vlti. quicūq; percutit. ⁊. q. v. miles.

¶ ſancti patres zelo iuſtitie occidendo merebātur xxiii. q. iiii. ea vindicta. ⁊. q. v. remittūtur. q. viii legi. ⁊. c. ſe.

¶ cu; impius interficitur xp̄us dilatatur q: abhominatio aboletur. xv. q. i. nec his qui.

¶ excōicatos zelo iuſtitie occidendo homicidium non incurritur. xxiii. q. v. excōicatorum.

¶ ad depreſſionem inimicorū xp̄i licet clerico hortari laicos: nec ex hoc homicida reputatur. xxiii q. viii. igitur. ⁊ nouem. c. ſe.

¶ clericus non debet eſſe iudex in cauſa ſanguinis

qꝛ ex hoc efficitur irregularis.l.di.miroꝛ.ꝛ.iiii.c.ſe.ꝛ.c.de,his clericis.ꝛ.c.ſtudeat.

Qꝫ furioſo vel mente alienato homicidiũ ad penam non iputatur.xv.q.i.illud.§.vt itaqꝫ.in fi.ꝛ.c,aliquos.ꝛ.c.ſiquis inſaniens.

Qꝫ nec pure caſuale homicidium q̃tum ad penitẽtiam imputatur.l.di.hi qui arboꝛem.ꝛ.c.ſe.xv.q.i.nec iis.ꝛ;c.ſiquis.xxiiij.q.v.de occidendis.

Qꝫ nec caſuale iputat̃ homicidiũ quantũ ad irregularitatem.l.di.clerico.ꝛ.c.ſe.ꝛ.c,cum qui.ꝛ.c.hi qui arboꝛem.

Qꝫ pro homicidio inuoluntario vbi ſufficiens cautella non adhibetur ſm magis ꝛ minus leuioꝛ tamen q̃ pro alio homicidio penitẽtia eſt imponẽda.l.di.de clericis his.ꝛ.c.ſtudeat,ꝛ.iiii.c.ſe.xv.q.i.c.ſiqs non.

Qꝫ vbi per culpam qs i neceſſitatem homicidii venit:ꝯ homicidio nõ excuſat̃.xv.q.i.illud.§.itaqꝫ

Qꝫ vbi ſine culpa quis ad neceſſitatez peruenit homicidii non imputatur.l.diſt.ſepe.

Item ſi dedit operam rei licite ꝛ omnem cautelã adhibuit:non imputatur.l.di.hi qui.

Qꝫ cuz quis defendẽdo ſe vel ſociũ homicidiũ ꝯmittit:minus iputatur.xxiij.q.v.non ẽ iniquitatis

Qꝫ interpꝛetatiue homicida dicitur qui cum poſſit fame moꝛientibus non ſuccurrit.lxxxvi.di.paſce vi.q.i.decime.in fi.

Qꝫ paſtoꝛ cũ delinquentes non arguit:ipſos tacendo occidit.xliiij.di.ephesiis.

Qꝫ qui res epiſcopi vel eccleſie rapit:homicida iudicabitur.xij.q.ij.qui xpi.ꝛ.c.qui abſtulerit.

Qꝫ negans penitentiã moꝛienti homicida dicit̃.xxvi.q.vi.cognouimus.

Qꝫ ille qui aliquem ad peierandum ſcienter compulerit dupliciter eſt homicida.ſ.ſuiipſius ꝛ illius.xxij.q.v.ille.

Qꝫ qui alium occidit ꝛ qui alij detrahit ſeipſum occidit.de pe.di.i.homicidioꝛum.

Qꝫ homicide per eccleſiam cogendi ſunt ad penitentiam agendam.xxiiij.q.iij.itaqꝫ.

Qꝫ qꝛ diuerſi ſunt modi homicidij:iuxta hoc ꝛ diuerſitas culpe dꝫ penſari.xxiij.q.v.cum homo.

Qꝫ voluntarie vel furoꝛe laicum occidens ſeptez annoꝛum penitentia eſt puniendus.l.di.ſi qua.

Qꝫ clericum vel religioſum occidens punitur penitentia grauioꝛi.xvij.q.iiij.qui occiderit.

Qꝫ occiſoꝛ patris vel matris penitentia punitur amplioꝛi.xxxiij.q.ij.latoꝛem.

Qꝫ pro vxoꝛis homicidio pena grauiſſima imponitur.xxxiij.q.ij.admonere.

Qꝫ occidens vxoꝛem abſqꝫ lege vel ſine cauſa non debet nubere;tamen cum adoleſcente poteſt diſpẽſari.xxxiij.q.ij.interfectoꝛes.ꝛ duo.c.ſeq.

Honoꝛ.

Qꝫ honoꝛ non eſt ſuſcipiendus:niſi prius is qui adipiſci deſiderat vires ſuas cum honoꝛe metiei.i.q.i.non eſt putanda.ꝛ.c.fertur.in fi.

Qꝫ ſi ad honoꝛes mundi ſine merito laboꝛis non ꝑuenitur:multo foꝛtius ad honoꝛes celeſtium dignitatum.lxi.di.miramur.in fi.

Qꝫ honoꝛ etiã a digno cum metu eſt ſuſcipiendus.i.q.i.non eſt.in fi.lxiij.di.valentinianus.

Qꝫ nemo debet ſibi honoꝛem aſſumere niſi a deo vocatus.viij.q.i.in ſcripturis.

Qꝫ honoꝛ contẽnenti ꝛ fugienti eſt offerendus.viij q.i.in ſcripturis.

Qꝫ honoꝛ per ambitionem ſuſceptus vergit ad culpam ꝛ ad penam.xl.di.multi.i.q.vi.ſicut.viij.q.i.ſunt.

Qꝫ pꝛelatus non ſuum ſed honoꝛẽ eccleſie debet cupere.xcix.di.ecce.

Qꝫ qui honoꝛe eſt maioꝛ:in ſanctitate ꝛ in ſolicitudine debet eſſe perfectioꝛ.c.di.rationis.i.q.i.viliſſimus.

Qꝫ non qui maioꝛ fuerit in honoꝛe eſt iuſtioꝛ:ſed q iuſtioꝛ eſt ille maioꝛ eſt.xl.di.multi.in fi.

Qꝫ tunc pꝛelatus honoꝛatur quando a ſuis ſubditꝭ honoꝛ quilibet debitus non negatur.xcix.di.ecce in fi.ꝛ.c.nullus.

Qꝫ qñ quis i maioꝛi honoꝛe conſtitutus peccat:tãto plus ẽ puniendus.v.q.vi.qꝛ.§.pꝛeſbyteri.

Qꝫ honoꝛ idebite oblatꝰ ẽ reſpuẽdus.xcix.di.nullꝰ.

Qꝫ honoꝛ ſic ſingulis exhibendus eſt vt ex hoc nulli derogetur.xcix.di.ecce.xi.q.iij.qui reſiſtit.xxv q.ij.de priuilegiis eccleſiaſticis.

Qꝫ ſacerdos in perſona dei cuius miniſter eſt honoratur.ij.q.iiij.habet.in fi.

Qꝫ ſacerdotes ſunt honoꝛandi quos deus dicens ipſos deus angelos honoꝛauit.xi.q.i.ſacerdotibꝰ.

Qꝫ dilectoꝛes huius ſeculi pro honoꝛe terreno multa tollerant:pꝛo celeſti pauca.xlvij.di.oẽs.i pn.

Hoſpitalitas.

Qꝫ hoſpitalitas ꝑ ipſum xp̃m cõmendatur xlij.di.§.i.

Qꝫ hoſpitalitas exercenda eſt ad oẽs indifferenter xlij.di.quieſcamus.

Qꝫ hoſpitalitas omnibus exemplo ſanctoꝛum patrum perſuadetur.xlij.di.§.i.

Qꝫ zelandum eſt pꝛo hoſpitibus:qꝛ hoſpitalitas ẽt apud barbaros inuiolabilis cuſtoditur.xxxij.q.vij.offerebat.

Qꝫ res clericoꝛum debent eſſe cõmunes maxime ad ſuſceptionem peregrinoꝛum ꝛ hoſpitum.xvi.q.i quoniam quicquid.

Qꝫ hoſpitalitas maxime a pꝛelatis ꝛ religioſis ẽ ſeruanda.lxxxix.di.volumus.xij.q.i.quia.circa finẽ ꝛ.q.ij.mos.

Qꝫ pꝛelatus domuz ſuam hoſpitibus claudens:nõ põt eſſe hoſpitalitatis exhoꝛtatoꝛ.xlij.di.§.i.

Qꝫ electus in epiſcopum a confirmatione repellitur pꝛopter inhoſpitalitatem.lxxxv.di.floꝛentinum archidiaconum.

Qꝫ mali hoſpites qui res expoꝛtant hoſpitaſitium ſunt ſicut mus in pera:ignis in ſinu:ꝛ ſerpens in gremio qui male ſuos remunerant hoſpites.xiij.q.i.eccleſias.§.ad hec.poſt me.

¶ hoſpitalium cōſtructio ⁊ gubernatio ſpectat ad curam epiſcopi·xviij·q·ij.quidam.

Hoſtiarius. ¶ hoſtiarij in veteri teſtamento idem ſunt quod ianitores·xxi.di.cleros·

¶ hoſtiarij effectus ē claues eccleſie tenere ⁊ oia q̄ ſunt intus ⁊ extra cuſtodire·xx.di perlectis.

Hoſtis. ¶ hoſtis interior eſt mala voluntas.xxiij·q.i.paratus.in fi·

¶ exterius hoſtem pugnantē neceſſitas debet primere non voluntas. xxiij.q.i·noli·

¶ capto hoſti miſericordia debetur niſi pacis perturbatio timeatur.xxiij.q.i.noli·in fi.

¶ hoſti fides ſi ꝓmittitur ē ſeruāda.xxiij·q.i·noli

¶ iniuſto bello nil refert vtrum hoſtis aperte vel inſidijs expugnetur.xxiij·q.ij.dominus.

Humilitas. ¶ humilitas ē pnic fundamentuz.de pe. diſt.ij. c.i·circa prin.

¶ humilitatis exercitia ſunt vilioribus officijs ſe ſubdere ⁊ miſterijs indignioribus ſe tradere. de pe·di.ij.c.i.

¶ humilitas i p̄latis ē cōmendabilis.xcix.di.ecce.

¶ nihil fulget epiſcopali ceruice ſpendidius q̄ humilitas.c.di·contra morem·ante fi·

¶ humilitas docendis ⁊ diſcendis perſuadetur. xxxviij·di·ſedulo·⁊.c.nullus.xl·di.multi.in fine xxiij.q.iij·ſi habes·

¶ virginitas cum humilitate eſt admittenda·xxx di.hec ſcripſimus.

¶ xps verbis ⁊ factis exemplum dedit humilitatis xciij.di.dominus·ix.q.iij.nullus·ante fi.

¶ neophiti ⁊ totius humilitatis ignari ad regimen eccleſie nō ſunt aſſumēdi.lxi·di.ſtatuim᷒ ·§.i

¶ boni paſtores potius per humilitatis manſuetudinē ſtudēt peccantes reuocare q̄ ꝑ auſteritatē in foueā ꝑditionis propellere.xlv·di.recedite·

¶ q̄ ſibi vult ab alijs humiliter obediri ⁊ ipſe ſuo ſuperiori obediat.ij.q.vi.qui ſe ſcit.

¶ cum culpa nō exigit oēs ſm rōnem humilitatis equales ſumus·xxij.di·de conſtantinopolitana.

¶ humilitatis cauſa non eſt in confeſſione mentiendum·xxij·q.ij·cum humilitatis.

¶ humilitas non eſt vbi eſt falſitas·xxij.q.ij.cū·⁊.c.incaute.

¶ ficta humilitas eſt cum ſuperbia mixta·viij·q·i. in ſcripturis.in fi.

¶ nemo prelatis ſuis ſic humilitate dz ſubijci vt cogatur ipſorum vitia venerari.ij·q.vij.admonēdi

Jacob. ¶ Jacob dicendo ſe primogenitum non eſt mentitus. q: non ad natiuitatem: ſed ad ius primogeniture reſpectum habuit.xxij·q.ij·querítur.§.proximo.

¶ non precedens ſꝫ ſubſequēs conſenſus Jacob in liam fecit eos coniuges·xxix·q·i.§. ſed obijcitur.

¶ Jacob licet in ſe eſſet bonus tamē filios aliquos malos; aliquos bonos hūit. xxxij.q.iiij·recurrat

¶ in hoc q̄ vidit angelos deſcendentes vitam prelatorum actiuam ⁊ contemplatiuā deſignat·lxxxviij.di.decreuit.

Jactare. ¶ iactare non debet ſe quis de ſtatu perfectionis ſue: q: ⁊ petr᷒ poſt iactantiam cecidit.vi.q.i.imitare.

¶ omni ornatu qui poſſit iactantiam inferre: debent cauere clerici.xxi·q·iiij.c·i.xxiij·di·his igit.

Jdolatria. ¶ idolatria quam ſequunt infideles ⁊ quelibet notia ſuperſtitō ē fornicatio ſpūalis.xxviij·q·i.idolatria

¶ idolorum culturam ſubtilitas demonum adinuenit.xxvi.q.iiij.ſciendum.per totum.

¶ ille particeps eſt idolatrie qui res ſuas quas prohibere poteſt; permittit idolis imolari·xxvi.q. ij·ſi de area.

¶ eligendum eſt potius primo mori q̄ ob reuerentiam idolorum idolaticis veſcixx ·iij·q.iiij.ſicut ſacius.

¶ Salomon qui deo templum conſtruxerat excecatus luxuria: templum idolis fabricauit. xxij. q.iiij·ſalomon·

¶ idolatra fit quis iterpetratiue multipliciter; videlicet per eucharíſtie perceptionem indiguam. xxxij.q: preter hoc.§·porro.viij.di.ſiqui.

Jtem per rebellem obedientiam.viij.q.i·ſciendum. in fi.

Jtem per eſtuantem auaritiam.vi·q.v.quere·

Jtem per ſortilegiorum ⁊ diuinationum obſeruantiam.xxvi·q.ij.ſors.§.ſe.⁊·c.ſed ⁊ illud.⁊·q.v.§.i.

Jeiunium. ¶ ieiunium eſt duplex: ſpirituale ⁊ corporale·de conſecra.di.v·ieiunium·

¶ magnum precipuum eſt ieiunium ſpirituale; videlicet a peccatis abſtinere·de conſe·di.v. ieiunium.⁊.c.nihil·

¶ ieiunium corporale quod a cibis abſtinere eſt auctorizabile: quia primo a deo in paradiſo eſt ceptum.xxxv·di·vi·

¶ a ſanctis patribus ⁊ ab eccleſia eſt inſtitutuz·de conſe.di·v·ieiunia in eccleſia.⁊ tribus·c·ſe·

¶ ieiunium de quo non eſt preceptum vt ſcādaluz vitetur ſm morem patrie eſt ſeruandum·xij·di.illa.lxxvi.di.vtinam.

¶ ieiunium ab eccleſia inſtitutum ſine cauſa non eſt violandum.de conſe.di·v·ieiunia in eccleſia.

¶ ieiunium quadrageſimale quod eſt pro decima temporis anni eſt diligenter ſeruandum. lxxvi. diſt.ſtatuimus.⁊ duo.c·ſeq.de conſe·diſt.i.ſolēt v.di·quadrageſima·⁊.c·ieiunium.

¶ ieiunium quattuor temporū eſt omnino ab omnibus ſeruandum.lxxvi·diſtinctione·ieiunium. ⁊·vi.c.ſe·

¶ quibus menſibus ⁊ quibus de cauſis ſeruanda ſunt: ⁊ in veteri lege ſeruata ſunt ieiunia quattuor temporum habes.lxxvi.diſt.ſtatuimus·⁊ duobus·c.ſe·

¶ antiquitus primus menſis anni Martius com

putabatur; ⁊ de omni alio tempoꝛe quando quattuoꝛ tempoꝛa ieiunabantur ·lxxvi. diſt· ſtatuimus ⁊·c. ſeq.

¶ a modernis hoc ieiunium fit quarta feria pꝛoxima poſt diem cinerum. Secūdum in ebdomoda penthecoſtes. Tertium in ſeptembri poſt exaltationem ſancte crucis. Quartum in decēbꝛi poſt feſtum ſancte lucie. lxxvi· diſtinctione. ſtatu im᷑. vnde verſus·

Dat crux; lucie; cineris; cariſmata dya
Ut ſit in angaria; quarta ſequens feria.

¶ dies tres rogationum ante aſcenſionem domini ſunt ieiunandi. de conſe. di. iij· rogationes.

¶ ſicut in memoꝛiam paſſionis ſexta feria ieiunatur; ſic ⁊ ſabbatum in memoꝛiam ſepulture ē ieiunandum· de conſe· di. iij. in ſabbato·

¶ de ieiunio ſabbati videtur mos patrie ſeruādus xij. di· illa.

¶ die ſabbati eſt a carnibus abſtinendū· de cōſe. di·v. qua die·

¶ in cena domini nō eſt ſoluendum ieiunium. de conſe. di. iij· non liceat. ⁊. c. ſe.

¶ die dominico ne ſequamur erroꝛes infideliū nō eſt ieiunandum. xxx. di. ſiquis tanq̄. ⁊. c. ſiquis pſbyter· lxxvi· di. ieiunium. de conſe. di. iij. ieiuniū. ⁊·c. nequis.

¶ nec ieiunandum tempoꝛe paſcali vſq; ad penthecoſten· lxxvi. diſt· ieiunium. §. non autem. ⁊·c·ſe.

¶ ieiunantes illo tempoꝛe ex deuotione non ſunt arguendi. lxxvi. di. poſt. c. vtinam.

¶ hoꝛa meridiana in ieiunijs eſt comedendum. de conſe. di·v. non modico· ⁊. c. ſeq·

¶ in quadrageſima ieiunium ſoluit qui anteq̄ veſperas dicit vel audit comedit. de conſe. di. i. ſolēt.

¶ in ieiunijs quattuoꝛ tempoꝛū ⁊ in vigilia paſce circa veſpertinam hoꝛam eſt miſſa celebꝛanda; ⁊ poſt comedendum. de conſe. di. i. ſolent.

¶ oꝛdinans ⁊ oꝛdinandus debent eſſe ieiunij· lxxv di. quod a patribus. ⁊. c. ſe.

¶ excepta cauſa infirmitatis non debent cōmunicare niſi ieiuni. de conſe· di· ij. liquido· l· diſtinc· pſbyteros. xxvi. q·vi. ſiquis de coꝛpoꝛe. iiij. diſtin. deniq;. in fi.

¶ moderantia cibi eſt in ieiunijs habenda. de conſe· di. v. non dico. ⁊·c. ſe.

¶ in ieiunijs maxime quadrageſime a magnis piſcibus ⁊ cibis laſciuis ⁊ potibus abſtinendum. iiij. diſt. deniq;.

¶ plenus vēter facile diſputat de ieiunijs. xviij· di. habeatur. lxxxvi. di. quid pꝛodeſt.

¶ pꝛimo homini firmitatis virtus fuit in ieiunio; cognitio infirmitatis in cibo. xxxv. di. ſex·

¶ ieiunium delinquentis vulnera curat; ⁊ curatos ſanctificat. de conſe. di·v. ſint tibi.

Item ſatiſfacit pꝛo cōmiſſis. lxxvi. di· igitur.

¶ viuentium ieiunia ſunt defunctoꝛum auxilia· xiij q. ij. anime·

¶ ieiuniū ex cauſa redimitur elemoſina. lxxxij. di· pꝛeſbyter. āte fi·

¶ duoꝛum vel plurium dierum abſq; cibo ieiuniū pꝛohibetur. de conſe. di. v. non dico· ⁊ duobus. c. ſequentibus·

¶ melius ieiunat qui ſepius parum q̄ qui ingurgitando lautius rarius comedit. de conſe. di. v. nō dico· ⁊ duo. c. ſeq.

De hac materia habes vbi agitur de abſtinentia.

Jeſabel. ¶ Jeſabel nonnullos pꝛouocabat ſtupꝛo ſui coꝛpoꝛis ad imolandum idoli· xxiiij. q. iiij. ſi illic. §. quod tunc·

Ignis. ¶ eſt ignis intenſe deuotionis qui inflāmat ſacrificia depꝛecantium. i. q. i· cum ſcriptura.

¶ eſt ignis vere contritionis quo igne decoquunt ⁊ purificantur penitentes. xxvij. q. i· ipudicas.

¶ eſt ignis indebite vltionis a quo pꝛohibiti ſunt apoſtoli ne exurerēt ſamaritanos· xxiij· q. iiij. q̄d faciet. in fi. ⁊. c· ſe.

¶ eſt carnalis voluptatis in quo igne bonus cōiugaris poſitus neſcit ardere. xxxiiij· q. iiij. vir cum pꝛopꝛia· in fi.

¶ eſt ignis ambitionis ⁊ cupiditatis qui tanquā ignis alienus exurit ⁊ non mundat· de pe. di. iij. inter hec.

¶ eſt ignis diuine conſolationis qui culpam exurit non hominem ⁊ ſanat pure confitētes. de pe. di· iij. inter hec·

¶ eſt ignis future purgationis qui excedit omnē pꝛeſentem penam· xxvi. di. qui ſi aliud· de pe. di. vij· nullus expectet.

¶ ignis purgatoꝛius poſt hāc vitam credēdus ſit xxv. diſt. qualis. i ſi. xxxiij. q. ij. admonere. circa medium. i. q· iij· peruenit. de pe. diſtic. vltima. c. nullus expectet·

Ignorantia. ¶ ignoꝛātia eſt triplex videlicet bona; mala; ⁊ idifferens. xxxviij· di. q̄uis. ⁊· ij. c. ſe·

¶ bona eſt ignoꝛātia eoꝛum que dāt occaſionem ad peccādū que neſcire melius eſt q̄ ſcire· xxxviij di· q̄uis·

¶ mala eſt ignoꝛātia quādo ea que dei ſunt ignoꝛātur; q: talis ignoꝛans ignoꝛabit· xxxviij· di. q̄ ea.

¶ idifferens ignoꝛātia eſt in his in quibus nihil iītereſt ad regnū dei vtrum ſciantur an nō· xxij. q. quibus·

¶ alia eſt ignoꝛātia facti; alia iuris. i. q· iiij. §. vltimo· ante me. xxij· q. iiij· inocēs. §. i·

Item ignoꝛātia facti alia ſimplex; alia pꝛobabilis; alia craſſa ⁊ ſuppina.

Ignoꝛātia ſimplex eſt vera ⁊ nō ſimulata i q̄ peccātibus eſt parcēdum. xi. q. iij. excellētiſſimus. ⁊·c. ſequē· ⁊. xxvi. q· ij. c. vltimo. i. q· iiii· §. vltio. vbi agitur de idolatricis·

Ignoꝛātia pꝛobabilis eſt que pꝛobari poteſt; hec excuſabilis eſt pꝛo tāto· i· q. i. ſiqui ſymoniacis·

Ignoꝛātia craſſa ⁊ ſupina eſt quādo factum omnibus publicum ignoꝛatur; que nemiem excuſat; ſi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

aut iudei non excuſantur q: xp̄m aduenisse igno/
rant. i. q. iiij. §. vltimo. xij. q. ij. qui diuinis. xxiij.
q. i. paratus. circa medium. xi. q. iij. cure. viij. q. i.
licet ergo. xx. diſt. ſi decreta. xvi. diſtin. quod di/
citis.

Ignorantia iuris alia eſt iuris naturalis que omni/
bus adultis ⁊ diſcernentibus ē damnabilis. alia
eſt iuris ciuilis ⁊ canonici que quibuſdam p̄mit
titur ignorare; quibuſdam non. i. q. iiij. §. vltimo
in fi.

¶ ignorantia iuris ciuilis vel canonici excuſat a
tanto. xxiiij. q. i. ſiquis dederit. xxxij. q. vij. quem/
admodum. vi. q. i. quero.

¶ ignorantia iuris ciuilis vel canonici non excuſat
a toto. i. q. iiij. §. vltimo ante finem. xxxviij. diſt.
preſbyterum.

¶ filij iſrael circa promiſſionem gabaonitarum ha
buerunt ignorantiam facti; ſed non iuris. xxij. q.
iiij. innocens. §. i.

¶ ignorantia in ciuilibus que eſt ex furore vel de/
mentia: ſi eſt ex caſu non imputatur. ſi autem ve/
nit ex culpa noxia eſt. xv. q. i. ſiquis inſaniens. ⁊
c. proximo. ⁊ c. queritur. §. itaqꝫ.

¶ ignorantia vincibilis procedens ex negligentia
excuſat a tanto ſed non a toto. xxxij. q. vij. quem/
admodum.

¶ affectata ignorantia eſt quando quis non vult i
telligere vt bene agat. xxxvij. di. c. vlti. cū. ij. §. ſe.

¶ ignorantia eſt mala ⁊ periculoſa q: mater eſt cūc
torum errorum. xxxviij. di. ignorantia.

¶ licet laicis ſit noxia; ſacerdotibus tamen qui du
catum prebere debent alijs eſt periculoſior. xxxvij.
di. c. vlti. §. vt itaqꝫ. ⁊ xxxviij. di. c. i. ⁊. vi. c. ſeq.

¶ ignorans non ſemper errat. xxxiij. di. quāuis.

¶ dicitur quis ignorare quādo nō cognoſcit illud
eſſe peccatum quod facit; vel non tantum quātuꝫ
eſt; talis excuſatur pro tanto ſed nō pro toto. viij
di. conſuetudo.

¶ qui ignorat modum ⁊ qualitatem facti; ipſe tūc
peccat quando ignorantia iuris laborat. viij. di.
conſuetudo. Exemplū de paulo; ſed tunc nō pec
cat quando facti ignorantia habet. xxxiij. q. i. i le
ctum.

¶ qui dando operam rei licite ignorās quid ex fac
to ſuo ſit ſecuturum; vt ille qui volens patrē ſuū
a leone liberare ſagittam mittet patrem occidit
non peccat. xxiij. q. v. de occidendis. l. di. ſepe.

¶ licet aliquis ignoret ſe debere continere recipien
do ordinem ex eo ꝙ recipit ordinem tenetur conti
nere xxviij. di. preſbyterum.

¶ licet quis ignoranter rebaptizetur ad ſacros tñ
non pōt promoueri. de conſe. di. iiij. qui bis.

¶ qui patre procurante eccleſiā ſymoniace lꝫ igno
ranter adeptus fuerit crimine careat; fructum ta/
men paterne emptionis reportare non poterit. i.
q. v. hos qui. §. ex hac.

Imitatio. ¶ imitatio xp̄i eſt neceſſaria nobis ne ab ipſius corpore ſe/
parēmur. lvi. di. dominus. lxxij. diſ. propoſuiſti.

¶ filij dei ſum⁹ ⁊ ip̄m imitari debem⁹. lvi. di. dn̄s.

¶ xp̄s dedit exemplum imitationis in patientia ⁊
humilitate. xciij. di. dominus.

¶ ſuperiores noſtros in bono imitari parati eſſe d
bemus. xcij. di. de conſtantinopolitana. lxiij. di.
valentinianus.

Imitator. ¶ imitator debet ſe totius v̄tutis imitationem oſtendere.
lxiij. di. valentinianus.

Imago. ¶ imago ponitur circa finem i littera. y.

Imperator. ¶ imperator catholi/cus filius eſt non preſul
eccleſie. xcvi. di. ſi imperator

¶ nihil honorificentius ē ꝙ imperator filius ec/
cleſie dicat. xxiij. q. viij. conuenior. ante fi.

¶ iperator conſtantinopolitanus pape coronā om
nemqꝫ regiam dignitatem in vrbe romana: ⁊ in
italia ⁊ in partibus occidentalibus cōceſſit. xcvi.
di. conſtantinus.

¶ nulli imperatori licet decernere de electione ſum
mi pontificis: ⁊ de reb⁹ eccleſiaſticis. xcvi. di. §. i.

¶ imperator aduocatus ⁊ defenſor debet eſſe eccle/
ſie. xcvii. diſ. eccleſie mee.

¶ imperator debet iurare fidelitatem pape: ⁊ bo/
na eccleſie defendere. lxiii. di. ⁊. hi domino.

¶ nec iperator iura pōtificatus nec pōtifex nomē
iperatoris debꝫ vſurpare. xcvi. di. cū ad verum.

¶ imperator pēdet ex pape iudicio; nō papa ex im
peratoris. xcvi. di. domino.

¶ iperatores debēt pōtificibus caput iclinare. lxiij
di. valētinianus. xcvi. di. duo ſunt.

¶ imperator poteſt intereſſe cōſilio pōtificis pro cō/
firmatiōe fidei: als nō. xcvi. di. nos ad fideꝫ. ⁊ c.
vbi. ⁊. c. ſatis.

¶ nec ſpectat ad iperatorē prelatos eccleſie iudica/
re. xcvi. di. ſi imperator. ⁊. c. in ſcripturis.

¶ iperiali iudicio nō poſſunt eccleſiaſtica iura diſ/
ſolui q: imperator ſubeſt eccleſie. x. diſtinc. per to
tum.

¶ ab imperatore nō poteſt peti cognitio iudicioꝝ
clericorum; ſed tēporale poteſt peti. xi. q. i. placu/
it vt quicūqꝫ. xij. q. v. ſiquis a proprio.

¶ papa poteſt imperatorem excōicare: q: gelaſius
papa anaſtaſiū iperatoreꝫ excōicauit. xcvi. diſt. duo
ſunt

¶ papa zacharias dpoſito rege frāchoꝝ tradidit
regnū pipino patri caroli iperatoris. xv. q. vi. alius

¶ lodouic⁹ iperator ⁊ p̄mus hēricus ⁊ prim⁹ Otto
renūciauerūt puilegio ſup puiſiōe pape ꝙ ſūmi pō
tifices pp̄ ſciſmaticos cōtulerāt iperatoribus. lxiij
di. per totū; ⁊ precipue. §. ex his.

De hac materia habes vbi agitur de rege.

Impoſitio. ¶ ipoſitō man⁹ q: nō ē ali ud ꝙ oro ſup hoīeꝫ pōt repe
ti. i. q. i. manus.

¶ hi qui baptiſmū ab hereticis ſuſceperit nō ſunt

rebaptizādi, ſed tātū p ipoſitionē manus ſunt cō firmādi. prima. q. i. bi. qui baptiſma.
¶ cum epiſcopo benedictio ſuper caput funditur omnes epiſcopi preſentes manus imponendo de bent ipſius caput tangere. xxiij. diſ. epiſcopus.
¶ epo pſbyterorꝫ ordināte ꝛ manū ſup caput ei⁹ po nēte oēs pñtes pſbyteri debent man⁹ ſuas iuxta manum epi tenere. xxiij. di. preſbyter.
¶ diacon⁹ ꝛ ſacerdos qñ ordinant accipiūt mun⁹ impoſitionem. v. q vj. q: iuxta. xxiii. di. dyaco nus.
¶ epo man⁹ imponēte ſuper ordinādū ꝛ alio ora tionē dicēte nihil agit. xxiij. di. quorundam.
¶ ſubdiacono quia in ordinatione ſua impoſitio nem manus nō accipit loco eius calicem ꝛ pate nā vacuum accipit. xxiij. diſ. ſubdiaconus.
¶ abſqꝫ impoſitione man⁹ epi etiā ſi tonſurā cleri calē quis ab eo haberet non licet publice in eccle ſia legere. lxix. di. quoniam.
¶ abbati cui impoſita eſt man⁹ per epm ꝛ eſt pre ſbyter licet in proprio monaſterio cōferre duos minores ordines. lxix. di. quoniam.

Incantatio.

¶ incantatio ex magicis artibus ſiue caracteribus proueniens ſiue ex conſultationibus demonum damnabilis eſt. xxvj. q. ij. illud.
¶ attēdere inanē ſignorꝫ i celo fallaciā i cōiugijs ſo ciādis i domibus edificādis ꝛ i arborib⁹ plātan dis icātātio illicita ē. xxvi. q. v. nō liceat.
¶ ifideles reputant matres que pueris ſuis capita dolentib⁹: vel alia ifirmitate laborātib⁹ pter pa ter noſter ꝛ credo i deo querūt ligaturas ſacrile gas ꝛ icātatiōes. lxxxiij. di. qui nō. ante me.
¶ incantationes ifirmitatib⁹ hominū nihil remē dij preſtant. xxvi. q. vlti. admoneant.
¶ gemme vel herbe ad infirmos poſſunt portari ſi ne incantatione. xxvi. q. vlt. c. vlt.
¶ icantatione ab ecclia ſūt reiciēde. xxvi. q. v. ꝛ. c. nō oꝫ. ꝛ. c augurijs. ꝛ. q vlt. admoneāt.
¶ icātatores ſunt ifames. vi. q. i. infames.
De hac materia habes vbi agitur de diuinatione: ꝛ vbi agitur de ſortilegio.

Incendiarius.

¶ icēdiari⁹ nō ſ˜ ſolū q̄ fac̄ ſꝫ q̄ iubet ꝛ cōſentit. xxiij. q. vlt. ſi qs membrorum.
¶ icēdiarij nocturni pcipue rerū eccleſiaſticarꝫ ſunt grauis puniēdi. xij. q. ij. cū deuotiſſimā.
¶ icendiarij ſunt a cōione fideliū quouſqꝫ ſatiſfa ciant ſeparandi. xxiij. q. vlt. ſi quis mēbrorꝫ.
¶ icēdiarij ex odio vel malitia ꝛ ipſis cōſentientes ſunt e communicandi. xxiij. q. vlt. peſſimam.
¶ incendiarij cum ſatiſfacione preteritorum ꝛ iu ramento de vltra non comittendo debent abſol ui. xxiij. vlt. peſſimam.
¶ quia forma abſolutionis incendiariorum con ſona eſt cum forma abſolutionis excomunicatorꝫ videtur ꝙ a canone ipſo facto ſunt excoīunicati xxiij. q. vlti. peſſimam.

¶ epiſcopus qui penitētiā incēdiariorꝫ: que ē per annū eſſe vltra mare relaxauerit ab officio epiſco pali p annū abſtinebit. xxiij. q. vlti. peſſimam.
¶ incendiarius ſi ſine ſatiſfacione ꝛ penitentia mortu⁹ fuerit carebit eccleſiaſtica ſepultura. xxiij q. vlti. peſſimam.

Inceptio.

¶ inceptio ſiue ichoatio bo ne vite nō poteſt fieri niſi cum charitate de pe. di. ij. §. non autem.
¶ multi bene incipiunt qui in malo vitam finiunt de pe. diſ. ij. ſi enim inquit. §. multi.

Inceſtus.

¶ inceſtus eſt conſanguine orum vel affinium abuſus. xxxvi. q. i. lex illa. §. cum ergo.
¶ virgines que poſt cōſecrationē nupſerint nō tā adultere ꝙ inceſte. ſunt. xxvij. diſ. virgines.
¶ iceſtū cōmittit q̄ ſponſaꝫ fratris ſui licet ab eo nō cognitā duxit i vxorē. xxvij. diſ. ſi qs vxorem. ꝛ. c. ſe. ꝛ. c. prece. ſi quis deſponſauerit.
Que ſunt perſone conſanguinee vel affines: cū qui bus inceſtus cōmittitur habes. xxxv. q. iij. de in ceſtis. ꝛ. c. nec eam.
¶ inceſtus quantum ad peccatum grauior ē adul terio. xxxii. q. vii. adulterii.
¶ iceſtuoſus nec teſtificari: nec accuſare pōt q: in famis. iii. q. iiii. cōſanguineorꝫ. vi. q. i. ifames.
Item inceſtuoſi a cōmunione fideliū ſunt ſeperandi xxxv. q. vi. de his ꝛ. q. viii. c. vlt.
Item inceſtuoſi non debent matrimonium contra here. xxxii. q. vii. quedam ꝛ. v. c. ſeque. xxxiiii. q. vltima in lectum.
¶ inceſtum committens ex ſua culpa poſt mortē viri non debet contrahere. xxxiii. q. vlt. in le ctum. ꝛ. c. ſeq.
¶ poſſunt contrahere matrimonium: qu orum in ceſtum excuſat ignorantia. xxxiiii. q. vlti ma: in lectum. ꝛ. c. ſe.
¶ filii de inceſtu pcreati nō reputant filii quātū ad paternā ſucceſſionē. xxxv. q. vii. c. i.

Inconſtantia.

¶ incōſtātia animi ꝓpedit: quādo epiſco pus vel pſbyter dimiſſa ſua eccleſia propria teme ritate ſine cauſa alibi vagat. vii. q. i. non opor tet. vſque ad. §. quod vero.
¶ incōſtans prelatus iudicatur: qui propter tribu lationem a grege ſibi cōmiſſo ſe elongat. vii. q. i. ſuggeſtum. ꝛ. duo. c. ſequenti.
¶ incōſtātia i vouentibus caſtitatem ꝛ nō ſeruā tibus reprobatur. xvii. q. i. vouentibus.
Item i monachis a profeſſione ſui nois ꝛ religiōis ꝛ a religione recedentibus. xvi. q. i. ſi cupis ꝛ. c. placuit. ꝛ. c. iuxta.
¶ icōſtātes ſunt qui bona facere deliberāt ꝛ effe ctui nō mancipiāt. xvii. q. i. qui bona.

Incorrigibilitas.

¶ icorrigibili tas in epiſcopo ē deteſtabilis. xxxiiii. diſ. quorūdam.
¶ qui ſacerdotali admonitione de malis non cor

riguntur ab eccleſia ſunt ſeperandi. xvi. q. i. in canonibus in fi.

De hac materia habes: vbi agit᷑ de correctione.

Indulgentia. ¶ indulgentia peccatoꝝ fit per penitentiā. i. q. vii. ſi quis omnem.

¶ bon᷒ ē dñs i omnib᷒: ⁊ aperta viſcera eius omni homini penitēti. i. q. vij. ſi quis omnē poſt me.

¶ deus peccatori conuertenti ſe preſtat indulgentiam de pe. diſ. i. petro. §. hoc idem.

Indutie. ¶ iducie tā actori ꝙ̄ reo dāde ſūt a iudice: ne aquacunqꝫ pte ꝑpere agat᷑: vel ꝑ ſubreptionē. iij. q. iij. inducie.

¶ induciarum tempus ꝗ̄tū ad teſtiū vel iſtrumentoꝝ ꝓductionē: ſi in eadē prouincialis agit᷑ tres menſes. Si vero in alia vicina tamē ſex. Si vero in vltramarina nouem menſes indulgentur. iij. q. iij. inducie. §. i.

De aliaꝝ reꝝ iducijs habet. iij. q. iij. iducie accuſatis.

De hac materia habes vbi agitur de deliberatione: ⁊ vbi agitur de acceleratione.

Infamia. ¶ infamia non defacili deb; credi ſed probata citius vlciſci. xj. q. iij. incunctis.

¶ duplex eſt infamia videlicet iuris canonici: que ē crimen mortalis peccati vel excōmunicationis hec tollit᷑ quantū ad culpā per penitētiā ⁊ abſolutionē. vj. q. i. illi qui ſed quantū ad iinfamie notā; ſi ſunt clerici non tollitur niſi per papam. ij. q. iij. euphemium. §. hinc autem.

Alia eſt ifamia iuris ciuilis que mltiplicíter erogat᷑ Aliqñ eni cōtrahit᷑ genere delicti. Aliqñ genere pene. Aliquādo genere vtriuſqꝫ. aliqñ genere facti. iij. q. vij. ifames i fi. ⁊. c. infamis. §. porro.

Huius infamie notam non poteſt delere niſi ciuilis iudex cuius intereſt legem condere. ij. q. iij. euphemium. §. proximo.

¶ ifamiā quādoqꝫ incurrūt boni ex diuina diſpoſitiōe vt purgent vl̄ ꝓbēt᷑. vj. q. j. ſunt plurimi.

¶ infāmia ad conſtantiam recurrendum eſt ⁊ ſi ñ inuenitur malum quod dicitur in leticiam debemus proſilire. xj. q. iij. inter verba.

¶ infamia ſi nobis teſtis eſt in celo ⁊ teſtis in corde dimittendi ſunt ſtulti foris loqui quod volunt xj. q. iij. inter verba ⁊. c. ſe.

¶ non oēs lege canonū ſunt infames quos leges ſeculi ifames ꝓnūciāt. ij. q. iij. euphemiū. §. prio:

¶ licet illa que infra tempus luctus nubit. ſecūdū leges ſeculi ſit ifamis. ſecūdū canones nō eſt infamis. ij. q. iij. euphemium. §. proximo.

¶ multa ⁊ varia ſunt crimina. que reddunt homines infames que ponuntur. iij. q. v. c. conſtituimus ⁊. vi. q. i. infames.

¶ fidei xp̄iane ⁊ auctoritatis apoſtolice ſtat᷒ ꝑuaricatores ſunt infames. ij. q. v j. alieni.

Item omnis hereticus ⁊ infidelis ē infamis. ij. q. vj alieni. vj. q. i. infames.

Item ſimoniaci. vi. q. iij. ſane.

Item omnis apoſtata qui atramite propoſiti ſui receſſit. ij. q. vij. alieni. iij. q. iiij. ſi quis a vero.

Item omnis inceſtus mācula pollutus. iij. q. iiij. cōſanguineorum.

Item infamis eſt clericus qui ex ſua culpa irregularis efficitur. vj. q. i. omnis vero.

Item infames ſunt qui ſuperiores ſuos calumnioſe impetunt. iij. q. iiij. conſanguineorum.

Item omnes patrum inuaſores. iij. q. v. omnes.

Item omnes epiſcopoꝝ vel abatum calumnioſi accuſatores vel conſpiratores. iij. q. iiij. clericus ⁊. c. ſequenti. xj. q. j. conſpirationum.

Item omnes qui malitioſe aduerſus ſacerdotes armantur. vj. q. i. ſacerdotes.

Item hyſtriones ⁊ omnes turpitudinibus deſeruientes. iiij. q. i. diffinimus.

Item ſepulcroꝝ violatores. vi. q. i. infames.

Item eccleſiaſticorum prediorum direptores. xvii. q. iii. attendendum.

¶ nō ē cōmunicādū malis ne ifamiā male agentiū in nos tranſferamus. xiiii. q. vltima. hii qui.

¶ infamis nec aduocatus; nec procurator eſſe poteſt. ii. q. vii. infamis.

Item nec accuſator; nec teſtis eſſe poteſt. iii. q. iiii. nulli ⁊. q. v. omnes. iiii. q. i. diffinimim᷒. v. q. i. beatus. ⁊. c. ſe.

¶ infamia maxime clericorum propter ſcandalum aliorum inducit purgationem ii. q. iiii. preſbyter ⁊ duobus capitulis ſe.

¶ accuſans de crimie ⁊ ꝓbare nō valēs infamis efficitur. ii. q. iii. c. i. ⁊. v. q. vlti. omnis qui.

¶ ifamatores hominū ſunt peiores direptoribus rerum. vi. q. i. ex merito ⁊. c. deteriores.

¶ ifamatores hominū ſunt etiā corporaliter affligēdi: quinta. q. i. c. i. ⁊. q. v. delatori. ⁊. c. ſi quis.

Itē ifamatores ſūt excomunicādi. v. q. i. quidam.

¶ infamis dicitur locus vbi crimen committitur. xxxii. q. v. tollerabilius.

¶ lupanaria nō ifamāt caſtitatem ſed caſtitas etiam loci abolet infamiam ibidem.

Infidelitas. ¶ infidelitas eſt credere ſecum multitudinem mulierum per multa terrarum ſpacia noctis tempore ſuper quaſdā beſtias equitare cum huiuſmodi fantaſmata a malignis ſpiritibus mentibus ⁊ non corporibus irrogentur. xxvi. q. v. epiſcopi

¶ ſacerdotes populum ab hāc infidelitate remouere debent: q: non talia patitur corpus ſed infidelis animus. xxvi. q. v. epiſcopi.

De infidelitate habes vbi agitur de fide ⁊ fidelitate.

Infirmitas. ¶ infirmitas duplex eſt videlicet corporis ⁊ anime. xv. q. i. §. i. ⁊. c. illud. §. itaqꝫ. xlviii. diſ. hinc etenim per totum capitulum.

¶ mētis ſiue anime ifirmitas duplicat᷑: vna eſt que vicium appellatur qua infirmitate anima adeo ſeparatur; vt eſt ira ⁊ odium ⁊ huiuſmodi.

Alia autem infirmitas anime non eſt peccatum ſed pena peccati vt obliuio ⁊ ignorantia. xv. q. i. illud §. itaque.

¶ infirmitas corporis duplicatur: eſt enim vna lãgor nature que carnis concupiſcentia ſiue fomes dicitur.

Alia eſt que proprie corporis infirmitas appellatur q̃ elementorum ſeu humorum concordia turbata caro ipſa afficitur ⁊ tandem diſſoluitur. xv. q. i. illud. §. itaque.

¶ infirmitas ſine cauſa a deo non imittitur licet ab homine ea ignoretur. vii. q. i. cum percuſſio xv. q. i. illud. §. itaq̃.

¶ infirmitas corporalis excuſat a pena iudicis. xviii. di. placuit. vt quotienſcunq̃.

¶ nõ poſſe cõparere reputat: qui infirmitate detinentur. v. q. iij. ſi egrotans. xviij. diſ. ſi ep̃s.

¶ infirmitas mentis que eſt dementia excuſat culpa in ipſa perpetrata: ⁊ a pena. xv. q. i. illud. §. itaq̃ in fi. iij. q. ix. indicas.

¶ ep̃s pp̃ter iſirmitatem corporalem nõ priuatur ep̃atu: ſ; dat ei adiutor. vij. q. i. fere per totum.

¶ pp̃ter infirmitatem mentis ſeu dementia põt aliter ei ſubſtitui. vii. q. i. quamuis.

¶ ep̃us vel p̃ſbyter laborãs morbo caduco ſuſpenditur a ſacrificio miſſe. vii. q. ii. in litteris.

¶ ceſſante infirmitate debet reſtitui qui propter infirmitatem eſt deſtitutus vel ſuſpenſus. vii. q. ij. in litteris.

¶ vrgẽte iſirmitate reſignãs beneficium ⁊ vouens intrare monaſteriũ: ⁊ vltra nõ pceſſit ſi nõ itrat reſtituit ad beneficium. xvii. q. ii. c. i.

¶ pp̃riũ debet eſſe prelatoꝝ: cõpati iſirmitatibus ſubditoꝝ. xxiiii. q. i. que dignior in fi.

¶ infirmis nõ eſt penitentia iniungenda ſed inoteſcenda ⁊ amicorum orationibꝰ ⁊ elemoſinis ſubleuãda. xxvi. q. vii. ab iſirmis.

Ingratitudo.

¶ ingratitudo ẽ reddere malũ pro bonis xxiii. q. iii. ſer.

¶ hoc vitium incurrunt qui pleni virtutibꝰ i peccatum cadentes deo recedunt. de pe. diſ. v. c. cõſideret. §. dolendum.

¶ ingratitudo auctoritate canonum ⁊ legum culpatur. xii. q. ii. octaua.

¶ igratitudo retrudit manumiſſum in ſeruitutem xii. q. ii. ep̃s. q̇ mãcipiũ. ⁊ c. liberi eccl̃ie. ⁊ c. ſe.

¶ pro igratitudine poteſt quis a ſuo domino priuari beneficio. xxii. q. v. de forma. circa fi.

Iniuria.

¶ iniuria pẽſãda ẽ ñ ex ope ſ; ex volũtate. xv. q. iii. q̇s ñ iratus.

¶ bonis diſpenſatione diuina infertur iniuria vt purgentur. vi. q. i. ſunt

¶ iniuria pp̃ria patiẽter ẽ ſuſtinẽda ſed de vlciſcenda. xxiii. q. iiii. iter querelas. ⁊ §. ſe.

¶ tempore Helye ignis nõ fuit iniuria prophete ſed domini cuius cultus ſpernebatur. xxiii. q. iiii. ſi illic. §. ſcdo dicitur ⁊. c. ſe. guiſilarius.

¶ noſtras ⁊ noſtroꝝ patienter exemplo ſanctorũ debemus tollerare iniurias. xxiii. q. i. §. i. p totũ ⁊. q. iiii: qui ſecũdũ. ⁊. q. v. nõ eſt noſtrum.

¶ iuſtus patiẽter tolerãs iniuriam celeſtem mereretur coronam. xi. q. iii. ⁊. c. ſi. ⁊. c. qui iuſtus.

¶ a pfectis licite nõ verberibꝰ ſ; verbis moderatis iniuria propulſatur. xxiii. q. i. paratus.

¶ prelatorum iniurie degradatione puniuntur. xi. q. i. ſi quis. ſacerdotum.

¶ iniurie epiſcopoꝝ ẽ iniuria xp̃i cuius legatione funguntur. ij. q. vij. accuſatio quoque in fine.

¶ ſpecies elemoſine eſt iniuriam dimittere. xlv. di ⁊ qui ⁊. ij. c. ſequenti.

¶ iniuria ſemel dimiſſa non debet amplius ad animum reuocari. xxiij. q. iiij. ſi illic.

¶ iniuriãs ſatiſfacere tenet leſo nec cogit q̇s ſupbo idulgere priuſq̃ humilietur. xxiii. q. iiij. ſi illic

¶ nolens pro iniuria ſatiſfacionem accipere ⁊ punitur. xc. di. ſi quis contriſtatus.

¶ ſ; varietatẽ iniuriaꝝ debet eſſe reſpectꝰ penarum. de pe. di. i. vulgaris. §. pene. l. di. quia.

¶ qui aufert ſua ab inuito: non iniuriam infert. xiiij. q. v. non ſane.

¶ cum alterius iniuria nulli eſt ſubueniendum. xiiij. q. v forte ⁊. c. denique.

¶ nec deo gratum eſt obſequium: cum iniuria aliorum. xiiij. q. v. c. i. ⁊ ſecundo.

Iniuſticia.

¶ iniuſtitia iniq̃tate culpat cõmiſſa in rebꝰ primoꝝ xiiij. q. v. immolans ⁊ tribus. c. ſequentibus.

¶ culpatur iniuſtitia prelatoꝝ commiſſa reſpectu ſubditorum. xciij. di. ſunt quos. poſt medium.

¶ inculpatur iniuſticia diuitum commiſſa reſpectu pauperum. xlij. di. ſi quis. ante finem.

De iniuſtitia habes vbi agitur de iuſtitia.

Innocentia.

¶ quẽ inocentia adiuuat dignũ ẽ vt alia caſtigatio nõ affligat. ij. q. iiij. mẽnã. iij. q. ix. dignuz.

¶ innocẽs de omnibus bene iudicat: qui fidẽ in omnibus eſſe arbitratur. xxij. q. iiij. innocens.

¶ ad officium innocentis pertinet non ſolũ malum non inferre: ſed etiam mala cohibere. xxiij. q. v. non eſt innocentie.

¶ qui nõ ex odio: ſed amore corripit delinquẽtem nõ ſolũ caſtiſſime innocẽtie ſed diligentiſſime ſeueritatis impleuit officiũ. xxiij. q. iiij. ita plane.

¶ an innocentes debent preferri in prelaturis lapſis penitentibus. ⁊ ij. di. nos conſuetudinem. xvi. q. i. legi. circa principium.

¶ videt q̃ exẽplo petri lapſus penitens inocentibꝰ in prelaturis debet pferri: quia talis ſubditis nouit compati. l. di. conſiderandum ⁊. c. fidelior.

Inobedientia

¶ iobediẽtia ẽ peccatũ ariolandi ⁊ ſcelus idolatrie nolle acquieſcere. lxxxi. di. ſi q̇ ſunt xxxij. di. preter hoc. §. porro.

¶ qui precepto pape non obedit peccatum idolatrie incurrit. lxxxi. diſ. ſi qui ſunt.

¶ omnes clerici qui non ſunt ſub obedientia epiſcopi ſunt acephali.xciii.diſ.nulla ꝛ.c.ſe.

¶ vbi duo ſuperiores mandāt oppoſita inferiori ñ eſt obediendū.xi.q.iii.qui.reſiſtit ꝛ.c.ſe.

¶ iobedientes paternis iuſſionib⁹ ſeniorib⁹ debent corrigi vindictis.xxiii.q.iii.iuſtum eſt.

¶ inobedientia punit̄ p excomunicationē.xviii.diſ.decernimus.xxxiiii.diſ.quorundā in fine.xi.q.iii.ſi autem ꝛ.iii.c.ſe.

Item punitur per depoſitionē vel degradationem xi.q.i.ſiquis ſacerdotum.q.iij.abſit.xxxiiij.di.quorundam in fine.

Item punitur per corporalem afflictionem.xi.q.i.ſiquis ſacerdotum.vij.q.i.deniq̄.

¶ propheta ad ſciſmaticos miſſus ꝓpter inobedientiam a leone occidit̄.vij.q.j.denique.

Impotentia. ¶ ipotentia coeūdi ſi poſt carnalē copulā ſupuenerit: ñ ſoluit matrimoniū.ſi āte venit liberū facit alterū matrimonio alij copulari.xxvij.q.ij qđ aūt.§.ecce.ipoſſibilitas.xxxiij.q.j.qđ autē.

¶ propter impotentiam copula coniugali ſeparatus libere poteſt ad ordines promoueri.xxvij.q.ij.qđ autem.§.i.

¶ naturalis ſiue perpetua impotentia ſoluit matrimonium accidentalis vero que fit per maleficiū ſi ceſſauerit ſolutum reſtituit.xxxiij.q.i.qđ autem in fine.ꝛ.ij.c.ſe.

¶ impotēs coram iudice apparere non cogitur qui infirmitate detinet̄.v.q.iij.ſi egrotans.

Impunitas. ¶ ipunitas culpe viā facit alijs d̄liquēdi.xxxv q.ix.loci ꝛ.q.vij.q̄ pp.xciij.di.puenit ad.

De hac materia habes vbi agitur de correctione ꝛ de pena.

Inquiſitio. ¶ inquiſitio facienda ē de cōditione clericoꝝ prius q̄ cōfirmet̄.xlvij.di.de petro.xxiij.diſ.illud.

Itē faciēda ē de iſamijs ſubditoꝝ anteq̄ credant̄.ij.q.j.deus om nipotens.xxx.q.vi.nullū.

Itē faciēda ē de culpa puniēdoꝝ priuſq̄ puniantur xxviij.di.iiij.ſunt.lxxxvj.di.ſiqd ꝛ.c.tanta.

Item facienda eſt inquiſitio tam ſuper ſtatu clerici q̄ populi ab ep̄o bis in anno concilio celebrando xviij.di.quoniam.

¶ ep̄us in ſynodis ſub iuramento debet pericula inquirere animarum ꝛ inquirenda committere.xxxv.q.vi.epiſcopus.

¶ epiſcopi viſitando parrochias plus debent inquirere de lucro animarū q̄ de lucro temporalium rerum.x.q.iij.cauendum eſt.

¶ inquiſitio ad veritatē facti non poteſt peruenire: niſi diligenter circunſtantie inquirant̄.xxiij.q.vii.occidit.

¶ iudicantē oportet cuncta rimari: ꝛ ordinē rerū plena īquiſitione diſcutere.xxx.q.vi.c.vi.

¶ confeſſor debet eſſe ſapiēs ꝛ diligens inq̄ſitor d̄ loco tempore ꝛ de alijs circūſtantijs peccatorum de pe.diſ.vj.§.i.poſt medium.

¶ veritas diligētius inquiſita magis ſplendeſcit in lucem.xxxv.q.ix.c.graue.

¶ iudici magis neceſſaria eſt lenis inquiſitio: q̄ atrox punitio.xxiij.q.v.c.i.in fine.

Inſania. ¶ inſania continue laborans ſi qđ cōmiſerit nō imputat̄.xv.q.i.ſiquis inſaniens ꝛ.c.illud.§.itaq̄.in fine.

¶ ſicut iſani mente non res: ſed fantaſtica rerum vident: ſic mens auari ſemper aurum ꝛ ſimilia videt.xlvij.diſ.ſicut.

¶ q̄ infirmitate vel feruore paſſionis impreſſus ſi quid uouerit vel promiſerit niſi ratum poſtea habeat non tenebit.xvij.q.ij.gonſaldus.

¶ ſacerdos tempore inſanie occidens hominē licz quantū ad culpā innocens ſit ab execucione tamē officij abſtinebit.xv.q.i.ſiquis non iratus.

¶ ad ſacros ordines nō ꝓmouet̄ qui aliquādo inſaniuit.ſed ꝓmot⁹ poſt inſaniā ſanatus celebrabit xv.q.i.ſiquis nō in fine.ꝛ.xxxiij.di.maritum.

¶ epiſcop⁹ inſanus renunciare non poteſt: niſi habeat lucida interualla.vij.q.i.quāuis.

De hac materia habes vbi agitur de dementia.

Inſpiratio. ¶ iſpiratio ſpirit⁹ ſācti ſoluit a lege ſtatutū.xix.q.ij.

¶ vbi ſpiritus ſpirat etiam prelato ſuo contradicēte ad meliorē vitā pōt quis trāſire.xix.q.ij.due.

¶ ſancti patres ea que videntur vt eprehenſibilia inſpiratione diuina fecerunt.xxii.i.q.v.ſi non licet per totum.

¶ dominus per occultā inſpirationem reuocat a malo.xxiii.q.vj.qđ errauerat.

¶ iſpiratiōe diuina caſtitas habet̄.xxviij.di.his

¶ preſens eccleſia inſpiratione diuina inſtituitur viii.diſ.qui contempta.

¶ qui poſt inſpirationem diuinā ꝛ reuelationē in quo errauerat perſeuerat obſtinatus eſt.viij.di.conſuetudo.xxj.diſ.nunc.

Inſtrumentum. ¶ iſtrumenta chartaꝝ debent ſacerdotes cōficere de rebus ꝓprijs ꝛ eccleſiaruꝫ quas de nouo intrant.xii.q.iiii.c.i.

¶ q̄a ſepe ꝓprietati originis obſiſtit lōginq̄tas tēporis ſtipendia de rebus eccleſiarū que recipiunt ab epiſcopis debent reddi in iſtrumentis.xii.ſepe ꝛ.c.longinquitate.

¶ defuncto epiſcopo omnes res ipſius ne ab eccleſia alienēt̄ a canonicis debent conſcribi.xii.q.v.ſicubi.

¶ inſtrumenta vi extorta maxime a clericis nulli⁹ ſit vigoris.xv.q.vi.c.i.ꝛ.c.auctoritatem.

¶ ſeruus non poteſt inſtrumentum condere teſtamenti.xiii.q.ii.illud.

¶ vbi tabellio ſiue man⁹ publica ad iſtrumenti ſubſcriptionem non habet̄ triū teſtium ſufficit ſubſcriptio.xvi.q.ii.placuit vt.§.is autem.

¶ ſacerdotes ꝓ negocijs ſecularib⁹ nō debent poni ī inſtrumentis pro teſtibus.xiiii.q.ii.quamq̄.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Intentio ¶ intentio operi indifferens finē imponit. xli. diſ. quiſquis c. delicie: ⁊ quod dicit.
¶ bōa itētio ñ excuſat opꝰ malū. i. q. i. ñ ē p totū. c
¶ mala intentio facit bonum opus valere. xxiij. q. v. cum miniſter.
¶ deus plus reſpicit intentionem ⁊ voluntatem ꝙ actus. xv. q. vj. ſi ſacerdotibus. in fine. xxij. q. v. qui periurare.
¶ iuramēta ſecūdū itētionē preſtātis: nō recipientis: a deo iudicantur. xx. q. v. humane. §. i.
¶ nemo debet conſiderare verba non enim intentio verbis: ſed verba intentioni debent deſeruire xxij. q. v. humane.
¶ ream linguam non facit niſi rea intentio. xxij. q. ij. homines: ⁊ du o. c. ſe.
¶ ea que poſt intentionem contingunt: non imputant. xxiij. q. v. de occidēdis: ⁊ c. cū homo.
¶ officia vindicte poſſunt impleri boni; bona intētione. xxiij. q. v. officia.
¶ q̄ hac itentione male accipit vt bene diſpenſet aggrauatur potius ꝙ iuuatur. i. q. i. non eſt. ⁊ xxiij. q. v. forte. xxxij. q. iiij. ſicut nō ſunt.

Interceſſio ¶ interceſſio bonoꝝ q̄ ē pro ſalute ꝑimoꝝ ē ſupiori porrigenda. xxiij. q v. prodeſt.
¶ cum hic qui diſplicet ad intercedendum mittit: irati animus ad deteriora prouocatur. iij. q. vij. i grauibus. xlix. diſ. §. i.
¶ ſacerdotes in preiudicium aliorum non debent intercedere quia q̄ vincit: interceſſoris beneficio ſe victum arbitratur. xiiii. q. v. deniq̄.
¶ clericis propriū eſt pro cōfugientibꝰ ad eccleſiā intercedere: quia hoc non eſt malos defendere. ſed humanam ſeuitiam reprimere. xiij. q. vj. ſi reo. xvij. q. iiij. reum. xxiij. q. v. reos. xiij. q. vlti. hij qui.

Interpretatio ¶ iterp̄tatio canonū ſpectat ad eū q̄ habet ius condendi eos. xj. q. i. ideo. §. is ita.
¶ romana eccl'ia ſic cānones cōdidit ꝙ ipoꝝ iterpretationē ſibi retinuit. xxv. q. i. ideo. §. hijs. ita.
¶ ſi i cānonicis libris aliq̄d veritati cōtrariū inuenimus: vel mendoſū codicē debemus credere: vl' nos interp̄retē nō intelligere. ix. di. ego.
¶ eccl'ie iterp̄tatio ſi h₃ eloq̄ntie venuſtatē ē diſſimulanda ⁊ fugienda. xxxviij. diſ. eccleſia.
¶ omnis lingua habet quedam propria locutionū genera quecū in aliam transferuntur videnē abſurda. xxxvij diſ. locutio.
¶ qui ſcripturam ſacram aliter interpretatur: ꝙ ſpiritus ſanctus flagitat hereticus eſt. xxiiij. q. iij hereſis. xxxvij. diſ. vnio.

Intruſio ¶ itruſus epiſcopꝰ nō ē habēdꝰ p̄ epiſcopo nec habet executionē. lxij. diſ. c. i. ⁊. lxij. ſi per.
¶ itruſi p̄lati vel ſciſmatici tēporaliter: ⁊ eternaliter a dño puniuntur. vij. i. q. i. deniq̄ p̄ totū. c.
¶ intruſus p̄uatur dignitate. lxiij. diſ. omnis.
De hac materia habes infra de inuaſore.

Inuaſor ¶ inuaſor ſedis apoſtolice anathematizatur. lxxix. diſ. ſi quis ex epiſcopis: ⁊. c. ſiquis pecuniam.
¶ inuaſor alterius eccleſie ep̄s nō eſt dicendus ſecundus: ſed nullus ep̄s. vij. q. i. factus.
¶ inuaſor alterius ſedis ſciēter a miniſterio eccl'iaſtico ē repellendus ⁊ icarcerandus. ij. q. i. in primis circa p̄ı. ⁊. vij. q. i. preſentiū.
¶ prelati ſuis eccleſijs poſtpoſitis ⁊ alias inuadētes ſunt adulteri: ⁊ iſames. iii. q. audiuimus.
¶ iuaſor alteriꝰ eccl'ie ſi admōitꝰ dimittere cōtēpſerit: ſeculari brachio ē excludēdꝰ. xi. q. i. petimus
De hac materia habes: vbi agit̄ de eccleſia materiali in fine: ⁊ ſupra de intruſo.

Inuentarium ¶ iuētariū dī ſcriptura. vbi oia q̄ iuēta fuerit diligē ter cōſcribūt̄. xii. q. ii. charitatem.
¶ decedēte epiſcopo oēs yconomi ⁊ cānonici eccl'ie illiꝰ i mutua p̄ſentia de oibꝰ rebꝰ debēt inuētariū facere. xii. q. ii. charitatem ⁊. q. v. ſicubi.

Inuidia ¶ iuidia ē mortale ſiue capitale peccatū. xxv. diſ. vnū. §. alias.
¶ iuidia p̄ſeuerās habet radicē i iterioribus medullis recōditā. de pe. di. ii. c. i.
¶ pp p̄latiōis iuidiā cayꝫ ſrēz occidit. xxx. v. di. vi.
¶ peius malū non eſt: ꝙ xpianos ſuis ſacerdotibus inuidere. vi. q. i. ſunt. §. veꝝ hac.
¶ q̄ bonos ex leui ſuſpiciōe accuſat hic nō charitatis ſ₃ iuidie ſtimulis agitat̄. vi. q. i. ſi oia.
¶ clericis p̄cipue conuenit inuidiam non habere xxiii. diſ. hijs igitur.
¶ qui poriꝰ cōſuetudinē ꝙ veritatē fratribꝰ reuelatā p̄ſumit ſeq̄ inuidus ē. viii. diſ. q̄ cōtēpta.
¶ iuidia curat̄ p̄ ſuū cōtrariū. v₃. p̄ hūilitat̄ exercitiū iſerioribꝰ ſe ſeruiēdo. de pe. diſ. ii. c. i.

Inuitus ¶ inuitis multa bona p̄ſtant̄ q̄ñ eoꝝ cōſulit̄ vtilitati. xlv. diſ. ⁊ q̄ xxiii. q. iiii. nimiū p̄ totū. c. ⁊. c. diſplicet p̄ totū.
¶ iterdū q̄s vel metu flagelloꝝ vel iductu diſputatiōnū ō nolēte efficit̄ volēs. xxui. q. vi. vides.
¶ iudeꝰ ñ ē cogēdꝰ fidē accipe iuitꝰ. xlv. di. ō iudis
¶ a fide recedens cogit̄ inuitus ad fidē redire. xxiii q. iiii. diſplicet p̄ totum. c. ⁊. q. vi. per totum. xlv diſ. de iudeis. in fine.
¶ q̄ iuitū adꝰ bonū cogit: non ip̄m p̄ſequit̄: ſ₃ diligit. xxiii. q. v. non vos. ⁊. q. iiii. ipſa pietas.
¶ nemo pōt eſſe bonus inuitus. xxiii. q. vi. vides
¶ licet epiſcopus inuitos non poſſet ordinare pōt tamen inferiores ordinatos ipſis contemptoribꝰ preferre. lxxiii. diſ. conſuluit.
De hac materia habes vbi agitur ō beneficio ⁊ vbi agitur de coactione.

Ioānes ¶ Ioānes baptiſta herodē ab īceſtu p̄hibēs oſtendit cōiugia fuiſſe iter iſideles. xxv. diſ. vna tantū. §. Ioānes.
¶ Ioānes euangeliſta verbo ⁊ facto ſciſmaticos

hereticos docuit vitare.xxiiij.q.j.omnis qui.

Ioſeph. ¶ Ioſeph: q: non cognouerat Mariam conceptum ſentiens i ea.ex benignitate voluit eam occulte dimittere. ij.q.j.ſi peccauerit.

¶ inter Ioſeph ⁊ Mariam quando commenda ta fuit Ioanni.non dicitur fuiſſe diuortium q: Ioſeph non cognouerat eam. xxvij.q.ij. quod autem ⁊.§.ſe.poſt me.

¶ an inter Ioſeph ⁊ Mariam fuerit coniugium cum ipſa carnalem non ſenſerit copulam. xxvij. q.ij.§.i.⁊.c.inſtitutum.§.poteſt.⁊.c. qđ aūt.§. primo.⁊.c.priuſq̄.⁊.c.inuenta.

¶ Ioſeph venditus a fratribus in egypto ab eu nucho comparatus fuit.ſignificat q̄ qui gratiā ſpūs ſancti mercatur.viuū ſemen: non habet ſic cis genitalibus.i.q.i.ſicut eunuchus.

¶ Ioſeph nō tā p creaturā: ſed p auctorē creatura rum iurauit.xxij.q.j.mouet.§.ſicut etiā cū.

Ipocriſis. De ipocriſi reqre vbi agi ̄ de viceſima ſcđa littera circa fi.

Ira. ¶ ira dei eſt trāquilla iuſti ſupplicij con ſtitutio de pe.diſ.iij.§.i.productior.

¶ demones appellāt ira ⁊ furor.xxiij.q.v.n̄ ſolū.

¶ pp maliciā bonū: ex ira dei mūdus fame ⁊ penu ria qñq opprimit.xvj.q.j.reuertimini.poſt me.

¶ vno peccante ira dei ſup multos venit.xlv.diſ. ſed illud.xxiij.q.v.ſi audieris.

¶ ab ira peccati qua naturaliter fuimus filij ire n̄ liberatur quis niſi per fidem chriſti. de conſe. diſ.iiij.firmiſſime.

¶ ira hominis eſt concitati animi perturbatio. de pe.diſ.iii.§.i.productior.

¶ ira hominis ſi longo tempore teneatur ē mor tale peccatum.xxv.diſ.vnum orarium.§.paſſas.

¶ apoſtolus prohibuit vindictam perſone proprie dicens non vos defendentes; ſed date locum ire xxiij.q.i.§.i.

¶ ira talia facit cōmittere: de quibus poſt multū ſolet homo dolere.xj.q.iij.cum apud.

¶ quicqd calore iracūdie fit vel dicit nō ē ipu tandū: niſi adſit iteratio vel pſeuerantia.ij.q.iij. ſiquis iratus.de pe.diſ.i.vulgaris: §. cogitatio

¶ preſidens iudicio ab ira debet cauere quia ira viri iuſticiam dei non operatur.xj.q.iij. epiſcop preſbyter in fine.

¶ iratus cōmotionis tempore: iuſtum putat om ne qđ facit.xj.q.ira.

¶ in propoſitis: laudabile eſt vt nil agant prius q̄ mens concitata per iram ⁊ ad tranquillitatem redeat.xj.q.iij.illa.v.q.ij.relatum.in fine.

¶ rectores aliorū nō debēt ex leuitate vel furore pci pitate ſentētiā.xj.q.iij ſūmopere.v.q.ij.relatū.

¶ ira rectorū ſepe inocentes ad peccatū deducit q: dum iuſto amplius iraſcunt; ⁊ volunt aliena coer cere peccata grauiora cōmittunt.xj.q.iij.ira

Irregularitas. ¶ irregularitas nomen accepit a re gula q̄ ſtatuit apoſtolus ſeruādā circa ordinādos ⁊ ordiatos ⁊ cōtrariū eius dr irreglare.i.cōtra regu lā.xlviij.diſ.qm.xxv.diſ.vnū orariū.§.nūc aūt

¶ irregularitas multipliciter cōtrahit.xxxiij.diſ. maritū.xxxiiij.diſ.precipimus.⁊.c.ſe.

¶ irregularitas incurritur contrahendo cum cor rupta.xxxij.diſ.ſeriatim.

Itē ſeipſum abſcindens quodlibet membrum ex in dignatione vel iuſto vel iniuſto timore truncans irregularis eſt.xxxiii.diſ.maritum.

Item qui naturalium membrorum aliquem defectū patitur.li.di.qui.

Item qui adulteram vxorem cognouit.xxxiiij. diſ. ſi cuius.⁊.c.ſequenti.

Item bigamus.xxxiij.diſ.maritum

Item ſymoniacus.xxxiij.diſ.maritū in fi.

Item hereticus.li.diſ.qui.

Itē qui publicā vel ſolēnē pñiaz egit.xxxiij.diſ.ma ritū.l.diſ.ex penitētib.li.diſ.qui in aliquo.

Item rebaptizatus.li.diſ.qui in aliquo.

Itē filij preſbyterorum vel alias illegitime nati.lvj diſ.preſbyterorum.

¶ irregularis non debet ad ordines ſine diſpenſa tione pmoueri.xxxiiij di.precipimus.

De hac materia ſatis habes vbi agitur de diſpen ſatione.⁊ vbi agitur de ordine.

Irreligioſitas. De hac maīa habeſ vbi agit ̄ đ religiōe.

Irreuerentia. ¶ irreuerētia eccſia rū ⁊ oratoriorū phi bet.xlii.diſ.nō oportet.⁊ trib.c.ſequētibus

¶ ſi quis ex irreuerentia eccleſias docet cōtemnen das anathematizatur.xxx.diſ.ſiquis p ſupbiaz ⁊ duobus capitulis ſequentibus.

¶ irreuerentia ſuperiorū reprobat.ij.q.vij.duces vij.q.i.ſcire.⁊.xxiij.q.v.ſi apud carnales.

¶ irreuerentia plarorū punit degradatiōe.xj.q.i. ſiquis ſacerdotū ⁊.c.cōiurationū.⁊.iiij.c.ſe.

Iteratio. ¶ iteratio culpe iducit aggra uationem pene.xv.q.viij.hij q.

¶ illud qđ nō oſtēdit geſtū nulla rōne videat ite ratū.de cōſe.di.iiii.ſi nulla.⁊ iiii.c.precedētib.

¶ iterari oportet illud, quod malefactum eſt.i.q. vl.daibertum.

¶ iteratur ordo ſi de ordinante vtrum epūs fuerit dubitatur.lxviii.diſ.preſbyteri.

¶ iteratur eccleſie conſecratio ſi igne cruſta. aut ſanguinis effuſione aut fornicatione polluta fue rit.lxviii.diſ.eccleſiis.

¶ nec baptiſmus nec confirmatio debent iterari niſi de receptione vtriuſq dubitetur vel non fue rit forma debita tenta.lxviii.eccleſiis.

¶ iterato baptizatus ſcienter iterato dominum crucifigit ⁊ nō pōt pmoueri.de cōſ.diſ.iiii.q bis

¶ quotidianū ſacrificiū eucharistie nō ē iteratio paſſionis.ſ3 cōmemoratio.đ cōſ.diſ.ii.iteratur.

¶ ſolēnis penitētia apud qſdā eccleſias non itera tur.de pe.diſ.iii.nihil pdeſt.§.ex perſona.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ de hereſi redeūtes permanent in ſuis ordinibus
ſi tamē ab hereticis iterata vnctione baptiſmi vel
ordinis nō fuerit maculati. i. q. vij. ſaluberrimū.
¶ ab hereticis in forma eccl'ie ordinati nō debent
iterato ordinari. ſed per manus impoſitionem recō
ciliari. i. q. i. manus impoſitio.
¶ ſacramēta ab hereticis in forma eccl'e data itera
ri non debent. i. q. vij. et ſi illa. §. ſe circa medium
et. i. q. i. quod quidam.

Judas. ¶ iudas licet fuerit proditor et dam
natus; quicqd tamē inter apoſtolos
egit: pro dignitate officij ratū fuit. xix. di. ſecun
dum eccleſie. vij. q. i. aduerſitas in fi.
¶ propter iude pfidiā. nauis in q̄ ipſe erat et apoſto
li fluctibus agitabat. xxiiij. q. i. non turbat.
¶ iudas in cena domini cum alijs apoſtolis corpus
chriſti ſumpſit. vij. q. i. aduerſitas in fine. de con
ſe. diſ. ij. ſicut iudas.
¶ iudas a venia excluſus non fuiſſet. ſi penitētiam
a chriſto poſtulaſſet. de pe. diſ. i. §. item hijs
¶ nihil profuit iude egiſſe penitētiam per quam ſcelus
corrigere nō potuit. de. pe. diſ. iij. in ſalicibus.
¶ iudas male penituit: quia laqueo ſe ſuſpēdit. de.
pe. diſ. iij. inter hoc hyrcum.
¶ iudas fuit infelicior omni penitente quem peni
tentia non reuocauit ad dominum: ſed traxit ad
laqueum de pe. diſ. iij. in ſalicibus.
¶ iudas magis peccauit deſperando q̄ xpm tradē
do. xxiij. q. v. ſi non licet.
¶ qui ſeipſos occidunt cum iuda proditore perpe
tue damnationis exicium incurrunt. xxiij. q.
v. ſi non licet: et c. ſe.
¶ cum ſpiritus ſanctus cōſubſtātialis ſit filio ſymo
niaci ſpiritus ſancti gratiam vēdētes iude q̄ xpm
vendidit comparātur. i. q. i. eos.
¶ clerici res ſacras ſubtrahentes iude ſcariotis ſi
miles eſtimantur. xvij. q. iiij. ſi quis. xxiij. q. iiij.
quid ergo in fine.

Judeus. ¶ iudei obedientes: non ſunt
a chriſtianis moleſtandi. xxiij. q
viij. diſpar.
¶ iudeis permittitur feſtum ipſorum colere. dum
modo ea non exerceant in contemptum eccleſie.
xlv. di. qui ſincera in fine.
¶ ſacrilegium faciūt qui iudeis publica officia cō
mittūt. xvij. q. iiij. cōſtituit. liiij. diſ. nulla.
¶ fideles nō debēt cū iudeis habitare nec māduca
re nec medicinas ab eis recipere nec conſiliū re
quirere i infirmitate. xxviij. q. i. nullus. et c. ſe.
¶ ne religio xpiana a iudeis polluatur empti ab
eis xpiani a ſeruitute liberant. liiij. diſ. mancipia
et c. ſe. de conſe. diſ. iiij. pleriq;.
¶ iudei non ſunt per vim ad fidem compellendi.
xlv. diſ. qui ſincera et c. de iudeis.
¶ iudei qui de facili ad vomitū perfidie redeunt
cum multa deliberatione: et cū octo menſium in
ſtructione ſunt ad baptiſmū ſuſcipiendi. de cōſe.
diſ. iiij. iudei. xxviij. q. i. ſepe.
¶ die dominico vel alio die ſolemni debent iudei
baptizari. de conſe. diſ. iiij. ne quod abſit.
¶ ſi iudeus: vel paganus ſeruus chriſtianus fieri vo
luerit a ſeruitute liberatur. liiij. di. fraternitatē.
¶ iudeorum baptizatorum pueri ne parētū iuoluāt erro
ribus ſunt eis auferēdi: et monaſterijs aut chri
ſti fidelibus ad viuēdū tradēdi. xxviij. q. i. iudeo
rum. de conſe. diſ. iiij. pleriq;.
¶ vno parente conuerſo et altero in iudaiſmo per
manente pueri ſequi debent illum qui factus eſt
chriſtianus. xxviij. q. i. iudei.
¶ ex iudeis conuerſi quia ad vitia proni ſunt non
debent alijs iudeis cohabitare ne eorum participa
tione ſubuertātur. xxviij. q. i. ſepe.
¶ iudei a fide apoſtātes coguntur ad eam redire.
xlv. diſ. de iudeis. de conſ. diſ. iiij. pleriq;.
¶ iudei preuaricatores fidei quantumcunq; pena
damnati fuerint perfidia parentum etiam quo
ad res filijs non oderit. i. q. iij. iudei.
¶ ſi chriſtianus vel chriſtiana iudaice puaricāti car
naliter cōiungatur a communione eccleſie ſegre
gentur. xxviij. q. i. caue. et c. ſi quis iudaice.

Judex. ¶ iudex dicitur ē eo q̄ ius dicat ſiue
q̄ iure diſceptet. xxiij. q. ii. ca. i.
¶ iudex alius eſt ordinarius alius arbitrarius. ij.
q. vi. a iudicibus.
¶ ordinarius iudex eſt qui ab apoſtolico vel impe
ratore legitimam poteſtatem accipit. ii. q. vi. a iu
dicibus. xi. q. i. iudices.
¶ arbitrarius eſt qui nullam poteſtatem habens
cum conſenſu litigātium eligitur. ij. q. vi. a iudi
cibus.
¶ ad arbitriū rei iudices dādi ſūt. ii. q. i. iudices.
¶ q̄dā ſunt q̄ iudices nō poſſunt fieri etiā ſi petan
tur. videlicet ſurdus mutus ppetuo furioſus fe
mine ſerui ipubes ifames. iii. q. vii. infamis.
¶ ille debet eſſe alterius iudex: qui nō habet in ſe
ipſo qd cōdemnet. iij. q. vii. iudicet.
¶ verus iudex nec precio nec ſtupore nec odio nec
fauore iudicat. xi. q. iii. ep̄s. §. ſi ergo.
¶ iudex munera nō debet accipere q; munerum
acceptatio veritatis eſt preuaricatio. xi. q. iii. q̄
recte et c. nō licet. xiiii. q. v. non ſane.
¶ iudex etiam recte iudicando ſi temporale pre
mium expectat fraudem in deo perpetrat. xi. q.
iii. qui recte.
¶ laudabiles ſunt iudices in quibus nec ira nec fu
ror: ſed ratio dominatur. xi. q. iii. illa et tribus ca
pitulis ſequētibus.
¶ papa eſt iudex omnium; ſed nemo ipſius. ix. q.
iii. patet et c. ſeq.
¶ bonus iudex nihil arbitrio ſuo facit. ſed iuxta
leges et iura pronūciat. iii. q. vii. iudicet. Jn quo
capitulo ponūtur plura que debent habere bo
nus iudex. xxx. q. vlt. iudicantem.
¶ nō ē iudex i quo nō ē iuſtitia. xxiii. q. ii. iuſtum.
¶ criminoſus iudex cū ſententiam in alterius cri
men profert ſeipſum condemnat. iii. q. vii. ſacer

dos.§.item in euangelio.

¶ iudex cuius vita cum loco iudicij nõ cõcordat: ſepe inmeritos damnat.xi.q.iij.plerumqȝ.

¶ iudex cupidus.cito vendit iudicium.xi.queſtione tertia pauper.

¶ naturale eſt ſuſpectorum iudicium inſidias declinare.iij.q.v.ꝙ ſuſpecti.

¶ iudex in laborintbum impingit: qui ante iudicat ꝙ intelligat.xxix.diſ.ſciendum.

¶ iudex circunſtantias debet rimari: ⁊ ordinem rerum inquirere.xxx.q.v.iudicãtem.ij.q.i.i primis.de pe.diſ.v.§.i.poſt me.

¶ iudex nec debet eſſe facilis ad credendum nec ad vindictam ferendam.lxxxvi.diſ.ſi quid.xi.q.iij quamuis.xv.q.vij.ſiquid.

¶ iudex ſine accuſatione damnare non debet.xxiij q.iiij.ſiquis peccantem.

¶ idem non debet eſſe iudex ⁊ accuſator: vl' teſtis ij.q.i.multi.iiij.q.iiij.c.i.

¶ iudex nõ debet eſſe ſuſpectus.iij.q.v.c.vlt.

¶ iniquum eſt velle iudicare: ⁊ nõ iudicari.xxxij.q.vi.iniquum.

¶ iudex plus legibus ꝙ ſue voluntati obtemperare debet.iij.q.vij.iudicet.

¶ iudex in loco iudicij debet conſciẽtiam quam d' domo portauit deponere: ⁊ ſecũdum allegata ⁊ probata procedere.iij.q.vij.iudicet.

¶ nullus iudicũ ſine licẽtia ſuperioris debet aliquẽ clericum condemnare.xi.q.i.nullus iudicum.

¶ iudex reum puniendo reddit bonum pro malo xxiij.q.iij.ſex differentie.

¶ iudex ſecũdũ leges dãnãdo iniquũ nõ peccat qꝛ nõ ipſe dãnat: ſed lex.xxiij.q.v.iudex: ⁊.c.ſe.

¶ bumanũ eſt illum vetari iudicẽ qui deprimere ⁊ erigere poteſt.xvi.q.ij.c.i.circa medium.

¶ nemo d'bȝ d'dignari iudicẽ babere cõtra ſe cui⁹ approbauit arbitriũ.iij.q.viij.accuſatores.§.cui⁹

¶ inferior iudex nõ põt ſuperiorem iudicare: nec debet.xxi.diſ.iferior ⁊.v.c.ſequẽtibus.

¶ ad ſecularem iudicem non licet clerico confugere.xxi.q.v.placuit.

¶ iudex laicus non debet ſe intromittere de clerico precipue de ſacerdote iudicãdo.xcvi.diſ.in ſcripturis.⁊.c.ſe.xvi.q.v.i.in noua actione.

¶ licet iudici ſubditum alterius defenſare ⁊ fouere ſed nõ iudicare.vi.q.iij.ſcriptum.

¶ iudex põt alteri⁹ ſubditũ iudicare ratiõe criminis cõmiſſi i ſua poteſtate.vi.q.iii.placuit ⁊.c.ſe.

¶ cauſaȝ ſuã ãmittit q̃ rẽ etiã ſibi debitã preter iudicis ſentẽtiã iuadit.xvi.q.vi.c.i.in fi.

¶ iudex ſpiritualis.i.cõfeſſor debet babere mun⁹ ſcientie.vt ſciat cognoſcere quicquid debet iudicare.de.pe.diſ.vi.§.i.poſt medium.

Judicium.

¶ iudiciũ duplex ẽ videlicet diuinũ ⁊ bumanũ.vi.q.i.ſi oĩa.xv.q.vi.ſi a ſacerdotibus.circa medium.

¶ diuinum iudicium valde eſt timendum quia ipſe iudex eſt ⁊ teſtis.ix.q.iij.aliorum.

¶ diuinum iudicium vſurpat qui incerta ⁊ dubia iudicat.ii.q.i.nomen preſbyteri.

¶ ſecretorum cognitor ⁊ iudex eſt deus.xxxii.diſ.erubeſcant.

¶ ſolius dei ẽ iudicare de occultis qui ſolus nouit corda bominũ.ii.q.iiii.conſuluiſti.poſt me.

¶ bomines multa de dei iudicio ignorant: quia forſitã que nos laudamus ipſe reprebẽdit.⁊ que nos reprebendimus ipſe laudabit.xi.q.i.ſacerdotibus in fine.

¶ bomines dei iudicio per peiores ſe flagellantur lvi.diſ.ſi gens in fine.

¶ dei iudicio bomines in preſenti vita flagellantur vt in futuro non puniantur.xxiij.q.iiij.quid ergo per totum c.

¶ dei iudicio aduerſa bonis eueniũt: vt ex boc magis bumilientur ⁊ mereant'.vi.q.i.oues.§.ipa.

¶ iudicio dei agit' qñ ex flagellis vnus corrigit' ⁊ alius obdurat'.xxiii.q.iiii.nabuchodonoſor.

¶ nõ põt bumano cõdẽnari examine qđ deus ſuo reſeruauit iudicio.xv.q.vi.ſi a ſacerdotibus.

¶ facta pape a ſolo deo iudicantur.ix.q.iii.facta.

¶ deus aliorum cauſas voluit per bomines terminari: ſed ſũmi pontificis cauſam ſibi ipſi examinandam ⁊ terminandã reſeruauit.ix.q.iii aliorꝫ

¶ nemo ſcit qualis in iudicio dei futurus ſit.xi.q.i.ſacerdotibus in fine.

¶ qualiſcunqȝ bic quis egreditur talis in iudicio dei repreſentatur.xxv.diſ.qualis.

¶ qualem inuenit dominus cum vocat talem pariter ⁊ iudicat.de pe.diſ.i.nunquid caym.

Item in futuro dei iudicio locum non baberent: ſi in boc ſeculo omnia iudicanda eſſent.vi.q.i.ſi omnia.xv.q.vi.ſi a ſacerdotibus.

¶ quem ſacerdos iudicat deus iudicat cuius perſonam gerit.de.pe.diſ.iii.in ſalicibus.§.bijs auctoritatibus.ṽ.ſed quem.

¶ qui ſemel a ſacerdote ꝓ peccato punitur: nõ iterum a deo pro peccato iudicabitur.ibidem.

¶ deus nõ bis iudicat in idipſum: qđ iuſte i pſenti ẽ punitũ.d' pe.diſ.iii.ſũt plures.§.auctoritas.

¶ bumanũ iudiciũ ẽ duplex vȝ.priuatũ ⁊ publicũ ſiue contentioſum.iii.q.vii.poſtulatus.

¶ priuatum iudicium bomo exercet quando ſeipſȝ iudicat.de pe.di.i.in actione.

¶ verũ iudiciũ ẽ iudicare pri⁹ cõſciẽtiã ꝓpriã demũ culpam alienam.iii.q.vii.poſtulat⁹: ⁊.c.ſe.

¶ non eſt curandum iudiciũ bominum: vbi eſt bona conſcientia: quia tale iudiciũ eſt temerarium xi.q iii.temerarium: ⁊.c.ſe.

¶ temerarium iudiciũ eſt quod procedit ex ſuſpitione.ii.q.i.multi ante finem.

¶ lapſi a baptiſmi innocentia proprio iudicio ſe accuſantes per penitentiam reſtituũtur.de.pe.diſtinctione.i.c.multiplex.

¶ bomo debet ſeipſũ iudicare dũ poteſt meli⁹ mores comutando: ne cũ poſſe amiſerit a domino iudicetur.de pe.diſ.i.in actione.§.ſe.

Q. publicū iudiciū ſiue cōtēcioſum iſtitutū ē vt īno/cētia ꝓtegat; ⁊ culpa puniatur.ij.q.i.q̄ lotarius.

Q. hoc iudicium integrum eſt quod plurimorum ſententijs confirmatur.lxiiij.diſ.extra.

Item debet ſecūdum auctoritatem decretoꝝ ⁊ ſan/ctorum patrum diffiniri.xx.diſ.de libellis.

Item debet eſſe ſine tumultu contentionum.v.q.iiij.in loco.

Item hoc iudicium debet poni in loco tuto ⁊ com/muni.iij.q.ix.ořa.xxxiij q.ij.ſiue.

Q. in omni tali iudicio debēt eſſe quatuor perſone videlicet iudex accuſator defenſor; ⁊ teſtis.iiij.q iiij.c.nullus vnq̄; ⁊.c.nullus introducatur.

Q. ille qui citatur in iudicium debet offerri conuen tionalis libellus.iij.q.iij.inducie.§.offeratur.

Q. ſpoliati nō debēt ad iudicium trahi; niſi prius in integrum reſtituant.ij.q.ij.nullus epiſcopoꝝ ⁊.iij.c.ſe.iij.q.ij.eiectis; ⁊.c.ſe.v.q.ij.ſi pmates

Q. de ſuſpitione vel extorta cōfeſſione peſſimū eſt iudicium.xv.q.vj.ſi a ſacerdotibus.

Q. ordo iudicarius ī publico iudicio ē ſeruādus niſi forte a deo culpa ſit notoria ꝙ ſe omnium ocu/lis ingerat.ij.q.i.que lotarius; ⁊.ij.c.ſe.

Q. an in manifeſtis ſit ordo iudicarius ſeruandus ij.q.i.per totum.

Q. abſente reo in iudicio non eſt ꝓcedēdum.iij.q.ix.accuſatori vſq; ad finem queſtionis.

Q. diuine ⁊ humane leges prohibent; vt abſens q̄s iudicetur.iij q.viij.accuſatores.

Q. cōtumax abſens iudicat.iij.q.ix.decreuimus.

Q. iudicium refugit; qui de iuſticia diffidit.xj.q.i.chriſtianus.

Q. quatuor modis humanum peruertit iudiciū; videlicet timore cupiditate odio ⁊ amore.xi.q.iij.quatuor; ⁊.ij.c.ſe.iij.q.v.accuſatores.ij.

Q. iudicium non debet propter lachrymas quorū cunq; peruerti.xxiiij.q.iij.eſt iniuſta.

Q. cādētis ferri ⁊ aque feruētis iudiciū a ſanctis eſt prohibitum.ij.q.iij.conſuluiſti.

Q. in dubio abſolutum non debet eſſe iudiciū.xxiij diſ.habuiſſe.ij.q.iiij.conſuluiſti.

Q. iudiciū mixtum debet eſſe rigore ⁊ lenitate.xlv.diſ.diſciplina.c.omnis; ⁊.c.ſunt.

Q. libertini poſſunt trahere dominos ſuos ad iu/dicium.xij.q.ij.epiſcopus.§.ſi ſine venia.

Q. eccl'ia nō iudicat niſi de publicis in ordine iudi ciario ꝓbatis.ij.q.iiij.cōſuluiſti ⁊.xxx.q.vltima nec illud.§.his itaq;.⁊.c.ſe.ii.q.i.multi in fi.

Q. eccl'ia quādoq; ī ſuo iudicio decipit vt ille q̄ intra ipſā ē ꝑ eā excludit ⁊ q̄ foras ē intromittit.xxiiij.q.iii.ſiquis; ⁊.c.cum aliquis.

Q. monachi ⁊ monache ſpectant ad iudicium epiſ copi.xi.q.i.de perſona.

Q. clerici ſuū epm cōtēnētes traduntur iudicio ſe/culari.xj.q.i.ſiquis ſacerdotum ⁊ duo.c.ſe.

Q. clericis prohibetur iudicium ſanguinis.xxiii.q.viii.ſepe ⁊.c.ſe.

Q. diebus feriatis ⁊ die dominico non ſunt exer/cenda iudicia.xv.q.iiii.placita.xxii.q.v.decre/uit de conſe.diſ.iii.§.i.

De hac materia habes vbi agitur de ſententia.

Iuramentum.

Q. iuramētū legit deus crebro feciſſe xxii.q.iiii.incommutabilis.

Q. iuramentum homini non prohibetur tanquam malum; ſed eius aſſuefactio vel libido prohibe/tur.xxii.q.i.non eſt contra.

Q. iurare dei eſt a ſeipſo ordinata nullatenus con/uellere.xxii.q.iiii.incommutabilis.

Q. dum vſus iuramenti habetur de facili periuriū incurritur.xxii.q.i.non eſt contra.

Q. iuramentū nō dicit malū eſſe ſȝ a malo eē ſcilicȝ īfirmitas coꝝ; q̄b⁹ aliq̄d ſuadet.xxii.q.i.ita ergo

Q. in ſcripturis non eſt prohibitum ab alio recipe re iuramentum.xxii.q.i.quāuis.

Q. iurare nō ē peccatū.xxii.q.i.§.i.⁊.c.vt noueris.

Q. iuramētū nō ē īſtitutū vt eſſet iniq̄tatis vinculū vel cuiuſcūq; criminis.xx.q.iiii.inter cetera.

Q. hec eſt cauſa inſtitutionis iuramenti vt omnis iurans ad hoc iuret vt quod verum eſt loquatur xxii.q.v.iuramenti.

Itē alia cā ē iuramēti īſtitutiōis īfirmitatis dubitā tis cū nō vult credere.xxii.q.i.ſi peccatum.

Item alia eſt cauſa deteſtatio ydolorum.nam ideo conceditur per deum iurare ne per ydola iuretur xxii.q.i.conſidera.

Q. in iuramento non debet intētio verbis ſed ver/ba intentioni deſeruire.xxii.q.v.humane.

Q. iuramentum debet habere tres comites; vide/licet veritatem iudicium ⁊ iuſticiam.xxii.q.i.⁊ iurabunt.ii.q.animaduertendum.

Q. iuramentū veritatē habet vbi non aliter corde ꝙ ore iurat.xxii.q.v.iuramēti; ⁊.c.q̄cūq;.

Q. iuſticiam habet quando licitum ⁊ iuſtum ē q̄d iuratur non tendens ad mortale peccatum.xxii.q.iiii.innocens.§.illicitum.

Q. in iudicio iuratur quando cū diſcretione ⁊ cau tella iuratur etiam in licitis.ii.q.v.ſacramen/tum.xxii.q.iiii.innocens.§.illicitum.circa me.

Q. iuramentum fit dupliciter videlicet per creato/rem.⁊ per ea que habent reſpectum ad creatorem vel per creaturas.xxii.q.i.conſidera; ⁊ duobus capitulis ſequentibus.

Q. per creaturam capillum vel caput iurare eſt bla ſphemare.xxii.q.i.ſiquis per capil.

Q. minus peccatum eſt per falſos deos iurare ve/rum ꝙ per verum deum iurare falſum.xxii.q.i.mouet circa medium.

Q. per ea que reſpectū habēt ad creatorē; ſicut eſt crux euangelia ⁊ ſanctoꝝ reliquie ⁊ ſimilia.falſū iurare ē peierare.xxii.q.vlt.q̄ cōpulſus ⁊.c.ſe.

Q. electus in epiſcopum repellitur a confirmatiōe quia publice iurauerat ſuper euangelia di.lxxxv.diſ.archidiaconum florentinum.

Q. ſacerdotes ex leui cauſa iurare non debent.ij.q.v.ſiquis preſbyter.

Q qui per lapida vel aliam creaturam iurat falſum periurus eſt. xxii. q. vltima. ecce.

Q an qui iurans ſuper lapidem putans ſup euangelia iurare obligatur. xxii. q. v. hūanc. §. prio.

Q piuriū ē neqter ōcipere credētē. xxii. q. ii. c. i.

Q ſophiſtice iurans periurus eſt. xxii. q. v. quacumque: ⁊ duobus. c. ſequentibus.

Q deus accipit iuramentum ſicut ille cui iuratur intelligit. xxij. q. v. quacumqȝ

Q qui paratus eſt ad peierandum antequam iuret periurus eſt. xxij. q. v. qui periurare.

Q ꝗ dicit iurādo pluit piurus ē. xxij. q. ij. homines

Q Saul quia de morte Jonate quaȝ iurauerat ſētentiam tulit quia eam propter populum exequi non potuit periurus non fuit. xxij. q. ij. c. vltimo §. item opponitur. ante finem.

Q non peierat qui conpulſus iura mente non impleuit. xj. q. iij. anteceſſor.

Q qui alium cogit peierare, etiam ſi dominus iurantis ſit reus eſt periurij. xxiij. q. iiij. inter cetera. q. v. qui conpulſus. ⁊. c. ſiquis coactis; ⁊ quatuor. c. ſequentibus.

Q illud eſt deflendum qđ quis commiſit illicite p iuramentum coactū. xxij. q. iiij. inter cetera.

Q ille qui alium cogit ſcienter ad periurium vincit homicidam. ſ. quantum ad damnum: quia ille dannificat animam iſte corpus. xxij. q. v. ille

Q illicitū iuramētū magis peccatū ē adiplere: ꝙ p iurium icurrere. xxij. q. iiij. vnuſquiſqȝ.

Q iuramentum factum contra preceptuȝ domini culpatur: ⁊ non tenet. xxiſ. q. iiij. inter cetera.

Q omne iuramentū eſt ſeruandū: niſi in peiorem vergat exitum: ⁊ ſalutis detrimentum. xxij. q. iiij qđ dauid. ⁊ fere vſqȝ ad finem queſtionis.

Q nemo āte etatē legitimā. i. ante nos. xiiij. cogendus eſt iurare. xxij. q. v. puuli. ⁊. ii. c. ſe.

Q dieb⁹ dñicis: ⁊ a ſeptuageſima vſqȝ ad octauā paſce: ⁊ ab aduētu vſqȝ ad octauā epiphanie ⁊ in quatuor tēporib⁹: ⁊ i letania maiori: ⁊ dieb⁹ rogationū pro concordia ⁊ pace nullus ſolemniter iurare preſumat. xxij. q. v. decreuit.

Q decens eſt vt iuramentum a ieiunis preſtetur. xxij. q. v. ⁊ honeſtum.

Q forma iuramenti inuenitur ſecundum diuerſoꝝ ſtatus temporum hominum.

Q in tēpore veteris legis iurabāt viuit dñs: ⁊ viuit anima mea. xxij. q. i. ⁊ iurabunt.

Q i pmitiua ecclīa iurabāt teſtis ē mihi deus. ⁊ teſtis ē mihi cōſcia mea. xxij. q. j. ſi peccatū.

Q modernoꝝ ē iuramētū. ſic me vel te deus adiuuet. ⁊ iſte reliquie ſanctoꝝ vel cōſimile. xxxv. q. vj. de parentela: ⁊. iiij. c. ſe. i. q. vij. quotiens. xxij. q. i. habemus.

Q forma iuramenti ab hereſi vel a ſciſmate redeūtium eſt ſpecialis. i. q. vij. quotiens; ⁊ de conſe. di. ii. ego berengarius

Q in forma iuramenti fidelitatis ſex requiruntur de hoc habes vbi agitur de infidelitate.

Q epiſcopo vel pſbytero nō exigiť cōmunis forma iuramenti; ſed p ſanctam cōſecrationē tantum interrogari debent. ii. q. v. ſiqs preſbyter.

Q infideles ⁊ ydolatre iurant per creaturas. xxii. q. i. ⁊ iurabunt.

Q ideo xps nō phibuit iurare p deū: ſed p creaturas: ne videlicet p contēptū creatura deieraretur vel aliquod numē deitatis i creaturis crederetur xxii. q. i. mouet. §. item chriſtus.

Q illicitum iuramentum non eſt complendū. xxiii. diſ. duo. ⁊. c. ſe.

Q plurib⁹ modis iuramētū diciť illicitū; videlicet ex pſona iurātis vt ſunt ipuberes qꝛ iuramētuȝ non tenet. xxii. q. v. paruuli: ⁊. c. ſe.

Itē ē ilicitū ex pſona cui iurať vt cū clericus laico iurat quod nō licet. xxii. q. v. c. nullus.

Itē ex re eſt illicitū iuramētū vt ſit eo per quam iuratur non eſt ſacra. xxii. q. i. clericum.

Item ex fine eſt illicitum vt ſi iurať propter electionem ⁊ ante electionem. viii. q. iii. artaldus.

Itē ex cā. ſ. obligatoria ad hoc ipellēte. Exēplū de Herode ⁊ ſaltatrice. xxii. q. iiii. vnuſqſqȝ.

Itē ex modo ē illicitū vt ſi temere vel idiſſcrete vel ſine neceſſitate. Exēplū de Jepte ꝗ idiſcrete iurauit xxii. q. iiii. vnuſquiſqȝ. ⁊. q. i. ita ergo.

Item ex tempore eſt illicitum vt ſi dominicis dieb⁹ vel aliis prohibitis iuratur. xxii. q. v. decreuit. vnde verſus de omnibus ſupradictis.

Quis. ꝗd. cui. p qđ. ad ꝗd. cui quomō quando.

Q licitum iuramentum ſit i ſex caſibus vȝ pro pace vel amoris coniunctione. xxii. q. i. c. i.

Item pro infamie expurgatione. ii. q. iiii. preſbyter ⁊. iii. c. ſequentibus.

Item pro fide ⁊ fidelitate de conſe. di. ii. ego Berēgarius. xv. q. vi. alius.

Itē p obediētia ſiue reuerētia. xxiii. di. ꝙꝙ.

Item pro veritate inquirenda ſiue in teſtibus ſiue ſiue in aliis. xiiii. q. ii. ꝙꝙ. xxii. q. i. omne.

Item pro damno dato vel dando. ii. q. i. in primis. circa me. Unde verſus.

Par hac fama fides reuerentia cautio damni.
Defectus verbi ſibi poſcunt ſacra tueri.

Q ab hiis iuramenta irritari poſſunt videlicet a papa. xv. q. v. auctoritatem.

Itē ſeruoꝝ a dño ſuo. liiii. diſ. ſi ſeruus ſciente.

Itē vxoris a marito ſuo. xxxiii. q. v. manifeſtum.

Item monachi iuramentum a ſuo abbate. xx. q. iiii. monachum.

Q ſolus papa a iuramēto licito ſoluit. xv. q. vi. ali⁹

Q abſoluit ſubditos excommunicatorū excōmunicationem contemnentium a iuramento fidelitatis. xv. q. vi. nos.

Q anteꝙ incendiarii abſoluantur cautio iuratoria requiratur. xxiii. q. vlt. peſſimam.

Q grauior infligitur pena peieranti ꝙ conſentienti. xxii. q. v. ſiquis coniunctus.

Q eadem pena eſt pro periurio ⁊ homicidio. xxii. q. i. predicandum.

De hac materia require vbi agitur de mendacio.

Iuriſdictio. ¶ iuriſdictio clericorum ⁊ epiſcoporū que eſt circa curam animarū ab abbatib⁹ non eſt vſurpanda xvi.q.i.interdicimus.
¶ nec metropolitanus vel epiſcopus intromittere ſe debet de iuriſdictione alterius epiſcopi ſine ſcire epiſcopus.ix.q.iii.nullus primas.
¶ primas vel patriarcha non habet iuriſdictionē in epiſcopos ſed tantum in archiepiſcopos.ix.q.iii.conqueſtus.
¶ extra propriam iuriſdictionem nullus debet iudicari.iii.q.vi.peregrina;⁊.iiii.c.ſequentibus
¶ crimen commiſſum inducit iuriſdictionem in extraneum.iii.q.vi.ibi enim ſemper.⁊.c.vltimo vi.q.iii.placuit.⁊.c.ſequenti.
¶ qui canonicam habet ad prelaturam electionē habet ⁊ iuriſdictionem.xi.q.v.experientie tue
¶ laici habuerunt quandoque;⁊ habent intra eccleſiam; de eccleſiaſticis iuriſdictionem habuerunt enim electionem ſummorum pontificum ⁊ inueſtituras epiſcoporum.lxiii.diſ.adrianus;⁊.§.principibus ⁊.c.in ſinodo.
¶ poſſunt i cōcilio itereſſe precipue: vbi agit̃ de fide.xcvj.di.nos ad fidem ⁊.c.ſatis.
Item datur eis iuriſdictio perſonas incorrigibiles corrigendi.xxxij.di.eos qui.
Itē datur eis iuriſdictio i fidei vl' epo℞. contemptores morte affligendi.xxiij.q.v.pricipes.xvij.di.nec licuit.xi.q.i.ſiquis ſacerdotum.
Item in eos q̄ ſciſma faciunt vel excōmunicationes contemnunt.xxiiij.q.v.de liguribus.
Item datur eis iuriſdictio vbicunq; eccleſiaſtica poteſtas nō valet exercere diſciplinam.xxiij.q.v.pricepe.

Ius. ¶ ius generale nomē ē: qd̓ iuſtū reqrit ⁊ inde ius dictū ē.i.di.ius generale.
¶ ius in duo: ſcilicet i ius naturale ⁊ ius poſitiū diuerſificatur.i.di.humanū genus.
¶ naturale innuitur in euangelio vbi dicit̃ quecūq; vultis vt vobis faciant homines: ⁊ vos facite illis ⁊ econuerſo ibidem.
¶ ius naturale iuri poſitiuo antefertur.videlicet quia prius ⁊ dignius.v.di.§.i.viij.diſ.quo iure.§.dignitate vero.
Item quia cedit omnis conſuetudo vel conſtitutio.ix.diſ.per totum.
Item quia contra ius naturale nō admittitur diſpēſatio: niſi ad maius malum vitandum.xiij.diſ.§.i.⁊.vj.nō ē peccatū.§.his itaque.
Item quia ius naturale vult omnia communia eſſe poſitiuū vero reſtringit ad meu ⁊ tuum.viij.di.§.i.⁊.c.ſequenti.
¶ ius poſitiuum ſiue humanum: diuerſas habet ſpecies.quia aut eſt ius ciuile aut gentiū.aut militare aut publicum aut quiritum.i.romanorum de quibus.i.diſt.per totum.
¶ iure diuino ⁊ humano res poſſidentur.ſed diſferenter.xxiij.q.vij.c.i.
¶ iure poli reguntur matrimonia.non iure fori ideſt ciuili.
¶ mulierem reddit infamem ſi mortuo viro infra tempus determinatum ducat alium.ij.q.iij.cuprohemium.§.ſequenti.
¶ ius interpretādi canones habet qui poteſtatē habet cōdēdi.xj.q.j.ſicut eni.§.ex.his oibus.
¶ iudex dictus eſt ex eo q̄ ius dicat populo: ſiue de iure diſceptet.xxiij.q.ij.c.i.
¶ qui eccleſie ius ſuum detrahit in iuſtitiam committit.xxij.diſ.omnes.

Iuſtitia. ¶ iuſtitia eſt ſummū bonū colere ac vnicuiq; iura ſua ſeruare.xij.q.ij.cum deuotiſſimam poſt me.
¶ iuſtitia ē equitas tollerandi inopiam ⁊ temperātiam habere in abundantia.xlij.di.quod dicit.
¶ iuſtitia eſt patriam ⁊ ſocios defendere.xxiij.q.iij.fortitudo.
¶ vbi fides ⁊ charitas deeſt iuſticia eſſe non poteſt.xxiiij.q.i.vbi.
¶ iuſtus miſeris conpatitur.xlv.di.vera iuſtitia.
Item non odio ſed bono zelo eſt exercenda.xxiij.q.iij.ſex.
¶ ſemper eſt miſericordia temperanda.xlv.di.diſciplina.c.omnis ⁊.c.vera ⁊.c.ſe.
¶ iuſtitiam aurum ⁊ munus violant.xj.q.iij.pauper qui recte.i.q.iij.vendentes.
¶ cultum ſuum iuſtitia perdit qñ ſilētia iudicij: obſtrepentiū turbo cōfūdit.v.q.iiij.in loco.
¶ iuſtus quotiens cadit totiens reſurgit.de peni.di.iij.ſepties.

Kalende. ¶ calende Ianuarij iuxta ritū gentilium prohibentur xp̄ianis obſeruari.xxvi.q.vir.non licet.⁊.c.non obſeruetis;⁊.c.ſiquis calendas Ianuarij.
¶ p̄sbyteri cū p calēdas cōueniūt q̄ſi ſemiplenū vētrē habeāt ⁊ lucris honeſtiorib⁹ intēdant.xliiij.di.qñ p̄sbyteri ⁊.c.nullus presbyterorum.
De hac materia habes vbi ponitur.c.

Labia. ¶ labia ſacerdotis debent ſcientiam cuſtodire.xi.q.i.ſacerdotib⁹.xliij.di.ſit rector ātē mediū.

Labor. ¶ labor bonus eſt in virtutibus ⁊ ſpiritualibus exercitijs.xxiij.q.iiij.quis nos poteſt.
¶ labor malus eſt in mundi delectabilibus ⁊ peccatis.xxiij.q.vij.quemadmodum.
¶ labor indifferens eſt in neceſſitatibus corporis de conſe.diſ.v.nunquam.
¶ merces felicitatis non acquiritur niſi per laborem virtutis de conſe.diſ.v.ieiunium.
¶ ſeculi dilectores fortes ſunt in labore malo; debiles in labore bono.diſ.xlvij.omnes.
¶ apoſtolus ne quenquam grauaret proprijs manibus laborabat.i.q.ij.ſacerdos.
¶ boni laboris ſui non in preſenti ſed in futuro.

querunt fructum recipere.i.q.ii.ſacerdos.
¶ cum prelatus vel predicator in aliquibus ſine fructu laborat ad alios vt proficiat ſe transferrat. vii.q.i.c.vltimo.viii.q.i.olim.
¶ iuſtum eſt vt illi conſequantur ſtipendium quē laboris impenderunt obſequium.i.q.ii.ſacerdos in fine.xii.q.ii.charitatem.
¶ laborantes pro eccleſia ſtipendiā debent accipere ab eccleſia.xii.q.ii.eccleſiaſticis.

Lac. ¶ lac abraā ī vina āgelis hoſpitio recepris ppiauit.xxxv.di.ſexto die ī fine.
¶ ſicut incongruum eſt non paſcentem gregē lac gregis vſurpare ſic eſt militantiū ſtipendia non militando ſubripere.xiii.q.i.c.i.ante finem.

Lacrima. ¶ lacrima amariſſima petri peccatum deleuit negationis.l.diſ.ponderet.
¶ in peccato negationis Petri lacrime et⁹ ꝛ non alia ſatiſfactio legiť de pe.di.i.Petrus doluit.
¶ lacrime lauant delictum qđ pudor eſt confiteri qđ non eſt intellegendum ſine confeſſione ſed peccatum ſi a deo graue eſt vt cum pudore confiteatur non ideo eſt deſperandum quia lacrime lauant.de pe.diſ.i.menſuram.§.proximo.
¶ non eſt mūdus q̄ poſt lacrimas repetit ea q̄ defleuit.de.pe.diſ.iii.irriſor eſt ꝛ.iii.c.ſequētib⁹.
¶ non excuſatur qui lachrimas habuit pro tēporali dāno ꝛ non poteſt habere p peccato deflendo de pe.diſ.iii.§.item opponitur.in fine.
¶ lacrimas multi indeſinenter fundūt ꝛ tn̄ peccare nō deſinūt.de.pe.diſ.iii.irriſor ē ante finem.
¶ lacrime debent eſſe arma clericorum.xxiii.q.viii.conuenior.
De hac materia habes vbi agitur de fletu.

Laicus. ¶ laicus de rebus eccleſie non debet ſe intromittere; nec ſibi ſūt committende.lxxxix.di.iudicatum.
¶ epiſcopus qui decimas ꝛ alias res eccleſie conſanguineis vel aliis laicis diſtribuit tanꝗ̄ ſimoniacus ꝛ inter precipuos hereticos.vt antixp̄s habeatur.i.q.iii.peruenit.
De hac materia habes vbi agitur de electiōe; ꝛ vbi agitur de imperatoribus ꝛ vbi agitur de iuriſdictione; ꝛ vbi agitur de iudicio.

Lapſus. ¶ lapſus duplex īuenitur.videlicet a fide qui fit per hereſim ꝛ a moribus qui fit per mortale peccatum.i.q.vii ſi quis omnem.
An ep̄s vel cleric⁹ p hereſim lapſus poſt reuerſionē poſſet reſtitui ꝛ q̄liter.i.q.vii.fere per totum.
Utrum ep̄us vel clericus poſt peccati lapſum p dignam penitentiam reparari poſſit; ꝛ qualiter.l.diſ.per totum vſque ad.§.ꝙ vero.
¶ cum magna diſcretione ꝛ conſilio lapſi ſunt reſtituendi.l.diſ.de eo tamen.

Larua. ¶ laruis demonū ante ſe fieri preſbyteri nō coſentiēt.xliii.di.nullus preſbyterorum.de conſe.di.v.nullus.

Latro. ¶ latro vnius momēti pn̄ia meruit eē ī paradiſo.xxvi.q.vi.ſi preſbyter
Item idem latro in cruce pendens premium eternū amiſiſſet; ſi ipſum vnius hore penitentia non iuuaſſet.xxvi.q.vi.cognouimus.
¶ latro non eſt pro nomine chriſti; ſed pro ſuis facinoribus crucifixus; ſ; dum patitur credit.de conſe.diſ.xliii.baptiſmi
¶ latronis penitentia q̄ ſera fuit; innuit ꝙ vera cōuerſio in vltimis poſitorum mente potius extimanda eſt ꝙ̄ tempore.xxvi.q.vi.cognouimus
¶ ſicut in latrone defectū baptiſmi dignitas xp̄i ſuppleuit ita ſupplet fidem in pueris tempore baptiſmi ꝙ̄ profiteri non poſſunt.de conſe.diſ.iiii.baptiſmi per totum c.
¶ ep̄s rerum eccleſiaſticaꝝ dilapidator tanꝗ̄ fur ꝛ latro degradatur.x.q.ii.vltimo.
¶ licet latro ſuſpendendus crudelem iudicem putet non propter hoc eſt crudelis quia crudelem iugulat.xxiii.q.v.non eſt crudelis.
¶ qui latronem i membris debilitat pdeſt latroni quia ipſius maliciam pro tanto compeſcit.xxiii.q.iii.ſiquis fortitudinem.
¶ latroni ad latrocinia aſpiranti parcere non eſt miſericordia ſed iniuſticia.xx.q.iiii.ē iniuſta.

Lauacrum. ¶ lauacrū omne xp̄ianū ꝛ p̄cipue clericū nō conuenit habere cū mulieribus.lxxxi.diſ.nā oportet.
¶ ſicut lixiuium per cinerem fluens lauat ꝛ non lauatur ſic doctrina per doctorem animas credentium lauat a ſordibus peccatorum.lxxxiii.diſ.nihil illo pacto.§.quanꝗ̄.
¶ exemplo Joannis euangeliſte poſſumus vti lauacro corporali.xxiiii.q.i.omnis.
¶ corporalia ꝛ palle a diaconis ꝛ miniſtris debēt lauari.de.conſ.di.i.nemo per ignorātiam.

Laus. ¶ laus dō p ſuis bn̄ficiis a nobis ē īpēdēda.xvi.q.i.reuertimini circa.fi
¶ non bene cōueniūt i vno ore laus xp̄i ꝛ laudes Iouis.lxxxvi.di.cum multa.
¶ de verbis laudātium nos nō multū debemus curare.xi.q.iii.inter verba.
¶ velle laudari ꝛ dare hiſtrionibus vt laudentur vicium eſt.lxxxvi.di.donare.
¶ ſunt aliqui qui nō niſi pro humana laude largiūtur ꝛ ſolummodo de hoc retributionem querunt.i.q.i.ſunt nōnulli; ꝛ.q.iii.non ſolum.
¶ nihil illo paſtore miſerabilius qui luporum gloriatur laudibus.lxxxiii.diſ.nihil.
¶ periculum eſt indignum laudare quia dum malefacta laudibus efferuntur augmentātur.xlvi.diſ.ſunt nōnulli.
¶ qui ſciēter idignū laudat xp̄z cui⁹ mēbra ſun⁹ violat.xi.q.iii.ſi quis hominem.ꝛ.c.ſe.
¶ deus bonos vltra merito laudatos ab aliis permittit in accuſatione venire vt culpa ex laude contracta ſuffocetur.vi.q.i.ſunt plurimi.

Lectio. Q lectio diuinarum ſcripturarū non fabule debent inſeri in menſis clericorum·xliiij·di. pro reuerētia. ꝛ.c·c onuiuia.
Q clerici ꝛ p̄lati debent inſiſtere lectioni. xxxvi. diſt·qui eccleſiaſticis.§·ecce.
Q epiſcopus debet attendere lectioni ꝛ orationi ꝛ doctrine; quia ſibi non ſufficit ſanctitas vite: niſi aſſit ꝛ ſcientia doctrine.xxxvi.diſt·qui eccleſiaſticis·§. ecce·ꝛ.lxxxviij·di·c.i.
Q ſicut ſtellam non obſcurat nox ſic inherentes firmamento ſacre ſcripture non obſcurat mundana iniquitas·xxxvi. di.ſicut.
Q qui amat ſcientiam ſanctarum ſcripturarū carnis vitia non amabit.de conſe. di. vlti·nunq̄.
Qui libri ſunt in quibus ep̄us precipue ꝛ ſacerdotes legere debent: habes. xxxviij. di. nulli. ꝛ·iiij·c·ſeq·de conſe.di. vlti.nunq̄.
Qui libri ꝛ que lectiones ꝛ que omelie in eccleſia legi debent; habes·xv.di·ſacro ſancta. ꝛ.§.ſeq.
Q clerici ꝛ precipue epiſcopi in gentilium libris ꝛ maxime qui ad luxuriam ꝛ vanitatem prouocant non debent legere. xxxvij.di.per totum·ꝛ· lxxxvi diſt·cum multa.
Q dum beatus hieronymus libros gentilium legeret ab angelo eſt duriſſime correptus·xxvij·di. legimus·

Lector. Q lectores dicti ſunt a legendo. xxi·di.cleros·
Q lectorum officium eſt lectiones pronunciare.xxv di.perlectis.

Legatus. Q legatus honorādus eſt loco illius cuius legatione fungitur.xciij.di.c.vltimo·
Q legatus ſiue ſedis apoſtolice ſiue cuiuſcūq̄ litteras debet ſecum portare legationis ſue·xcvij. di. nobiliſſimus.
Q legatus non debet querere profectum ſuum. ſed eccleſie.xciij·di.ſiquis.
Q legatus pape iuriſdictionem epiſcopi non debet eneruare.xi·q.i·peruenit·
Q legatus a latere pape miſſus inter terminos legationis ſue poſt cauſas ad ſe per appellationem deuolutas audire ꝛ terminare.ij.q·v. decreto.
Q an legatus pape poteſt generale concilium celebrare·xvij.di.ſynodum·
Q plura concilia generalia per legatos pape mandante papa ſunt celebrata.lxiij.di. adrianus . ꝛ i·q.v; conuenientibus.
Q ſubdiaconi poſſunt eſſe legati dn̄i pape a latere miſſi ad oia negocia perpetranda.x.q.iij.relatū·
Q oēs ep̄i ꝛ ſacerdotes ſunt honorandi; q: legatione xp̄i funguntur.vij.q.i.oīs·
Q legatus ſm locorum legationis ſue exigentiam debet in expenſis eſſe contentus.x.q.iij.relatum

Lepra. Q lepra cutis: lepra veſtis: lepra domus iubentur ſacerdotibus oſtēdi; q: peccata debent ſacerdotibus reuelari·d pe. di.i.§·moyſi.
Q leproſum qui deſcendit de monte xp̄us ſanauit: priuſq̄ ſanaretur clamauit: ſignificatur q̄ in ſanatione ſp̄ali confeſſio non debet contēni.d pe. di·i.§·xp̄us quoq̄·
Q in hoc q̄ xp̄us leproſos mundatos ad ſacerdotes miſit: legalia approbauit. i.q.i.nonne·
Q in hoc q̄ leproſi anteq̄ ad ſacerdotes peruenirent mundati ſunt.innuitur q̄ peccator in ſola contritione mundatur vbi confeſſionem neceſſitatis articulus excludit.de pe·di·i.§.hoc idem.
Q confeſſor debet habere ſcientiam diſcernēdi inter lepram ꝛ lepram.xx·di.§.i·
Q in hoc q̄ maria ſoror Aron pro peccato lepra percutitur ꝛ poſt per penitentiam reſtituitur; fiducia venie penitētibus dat·l.di·ſi poſt.§.econtra·
Q in hoc q̄ maria propter murmur in moyſen leprā incurrit.innuitur q̄ inſurgens contra p̄latū grauiter deliquit·ij.q·vij·plerūq̄·§·itē obijcitur. Et de accuſatione prelatorum ibi tractatur.
Q in hoc q̄ rex ozias ſacerdotum officia vſurpās lepra in tēplo percutit; ſacrilegorum culpa ꝛ pena exageratur·ij.q.vij.nos ſic·§·ſed notandum·
Q qui ſymoniace aliquem ordinat lepram non officium confert.i.q·cum ordinaretur.
Q ſicut giezi pp pecuniā leprā incurrit: ſic pecunia male conquiſita corpꝰ ꝛ aīaꝫ ꝯmaculat.i.q.i·cito

Levita. Q leuite ex nomine auctoris vocati ſūt·d leui eiꝫ exorti ſūt. hij grece diacones; latine miniſtri dicūt.xxi·di.i·cleros
De purificatione leuitarum ꝛ de domus purificatione habes de conſe. [illegible]·iiij . nec quēquam·
Q in leuitis ſacerdotalis dignitas quādoq̄ intelligitur.l·di. ꝛ purgabit.

Lex. Q lex multiplex eſt; videlicet diuina q̄ natura conſtat.di·oēs leges.
Item lex humana q̄ moribꝰ cōſtat.di.i.oēs leges.
Item lex vetus que dicitur teſtamentum·vi.diſt.teſtamentum.
Item lex naturalis que facit omnia cōmunia: q̄ lex humana facit ſingularia dicens meum ꝛ tuū. viij di.quo iure. ꝛ.xij·q.i·dilectiſſimis·
Item lex ſpiritus que inſtinctu ſp̄us ſancti cordi inſeritur·xix·q.ij·due.
Item lex carnis que abſq̄ culpa eſt in corpore nō cōſentientis·xv.q.i·ſi concupiſcentia. xxxij.q.v. ſi paulus·
Item lex priuata que eſt idem quod lex ſpiritus.xix q·ij.due.
Item lex publica que a ſanctis patribus eſt tradita vt eſt lex canonum. xix.q·ij·due·
Item lex coniugij que in baptiſmo non ſoluitur·xx. vi·di.vna.
Item lex eſt conſtitutio ſcripta·vij·di·moyſes·
Item lex eſt omne qd̄ ratione cōſtat. dūtaxat qd̄ religioni congruat; qd̄ diſcipline cōueniat; ꝛ quod ſaluti proficiat. i. di.conſuetudo.
Itē lex ē conſtitutio populi quam maiores natu ſanxerunt.ij·di·lex.

¶ leges humane vel publice ſm diſpoſitiones terrarum variātur. i. di. oēs. ⁊. xxxi. di. aliter.

¶ diuerſe diuerſis temporibus emanarunt que oīa auctoribus cōtraxerunt. ij. di. quedam.

¶ diuerſi inuentores legum ⁊ noīa eorum ponunt vij. di. moyſes.

¶ leges facte ſunt vt humana coherceatur audacia ⁊ tuta ſit inter iprobos inocētia. iiij. di. facte ſunt xxiij. q. v. nō fruſtra. ⁊. c. ad fidem.

¶ lex aut permittit: aut vetat: aut punit: aut pcipit. iij. di. oēs autem.

¶ lex nō debet ſtatui pro priuato comodo: ſed pro vtilitate cōmuni. iiij. di. erit autem lex.

¶ leges iſtituūtur cum promulgantur: cō firmant dum approbātur. iiij. di. in iſtis. §. proxi.

¶ lex debet eſſe honeſta: iuſta: poſſibilis: vtilis: loco: tēporiq; cōueniens. iiij. di. erit autem lex.

¶ lz cōditor legis ſolutus ſit a legibus: tamen honeſtum eſt vt preceteris ſm leges quas ſtatuit viuat. xxv. q. i. cōfidimus. ⁊. c. ideo.

¶ xpus qui legem dedit: legem ipleuit. xxv. q. i. iō. §. his itaq;.

¶ ſancta eccleſia nō conſtrigitur legibus. xxx. q. ij. iter hec.

¶ leges ſeculi non dedignantur cānones ſequi. ij. q. iij. euphemium. §. i. in fine.

¶ lex que obuiat ſacre ſcripture a decretis pape ⁊ bonis moribus nullius debet eſſe momenti. x. diſtinc. non licet. ⁊ quattuor. c. ſequentibus.

¶ lex diuia ⁊ cāonica ſupior ē lege ciuili. x. di. leges

¶ illud quod legibus preciue eccleſiaſticis eſt diffinitum i iudicijs eſt tenendum. vi. q. iiij. ſi iter. xi. q. iij. ſummopere.

¶ que legibus ſtabilita ſunt mutare non lz. xiij. q. ij. ſoror. §. vltimo.

¶ non conuenit iudicare de legibus. iiij. diſ. erit. §. proximo. ⁊. c. ſeq.

¶ illa que contra legem facta ſunt pro infectis debent haberi. xxv. q. ij. imperiali.

¶ lex ſtatuit penam malis: ⁊ premia bonis. xxiij. q. v. non vos.

¶ qui lege priuata ducit nulla ratio exigit vt a publica lege conſtringatur. xix. q. ij. due.

¶ eſt a domino preuaricatio legis a diabolo. xxxv. diſt. ſexto.

Libellus.

¶ libellus famoſus eſt qui infamiam alicuius conſcribitur v. q. i. c. i. ⁊ ſeq.

¶ libellum famoſum quicūq; ſcripſerit ⁊ publicauerit anathematizandus eſt. v. q. i. hi qui. ⁊. c. pcedenti.

¶ ſm leges imperatoris famoſum libellū inueniens ⁊ non ſtatiz cū deuaſtans ſed publicans tanq̄ auctor: capite punitur. v. q. i. §. ſiquis.

¶ libellus cōuentionalis debet offerri qui prouocatur ad iudicium. iij. q. iij. inducie. §. offeratur.

Liber

¶ liber vite qd ſit: ⁊ qd ſit ſcribi i ipo. habes. ifra vbi agit d ſcriptura.

Liberalitas.

¶ liberalitas pro ſancta fide tam loco ⁊ tempore cōmendatur. lxxxvi. di. non ſatis.

¶ approbanda eſt liberalitas que circa proximos ⁊ conſanguineos pro neceſſitate exercetur. lxxxvi di. non ſatis. §. eſt etiam.

Item liberalitas pulchra eſt que indigentibus temperate ⁊ nō ſupflue ipenditur. lxxxvi. di. nō ſatis. §. itē pulchra. ⁊. §. §. dūs.

¶ ēpus debet eſſe liberalis alioquin vacuum portabit nomen epi. lxxxvi. di. nō ſatis. §. liberalem.

¶ dare hyſtrionibus ⁊ prohibitis venatoribus ⁊ perſonis turpibus non eſt largitas: ſed vitiū. lxxxvi. di. donare. ⁊. c. ſequenti.

Libertas

¶ libertas remanebat iconcuſſa anteq̄ vinum iueniretur. q2 hanc Noe primus per ebrietatem violauit. xxxv diſt. ſexto.

¶ pium eſt ⁊ meritorium chriſtianos ſue libertati reſtituere: quos chriſtus ſuo redemit ſanguine. xij. q. ij. cum redemptor.

¶ bonum eſt: non eſt prohibendum q2 vbi ſpiritus ſanctus eſt: ibi libertas. xix. q. ij. due. in fine.

¶ mala voluntas non eſt permittenda ſue libertati vbi poteſt prohiberi. xxiij. q. iiij. diſplicet. exemplum de paulo.

¶ nemo ex praua conſuetudine libertatem eccleſie debet infringere. xij. di. oia.

¶ ſerui eccleſie non debent ordinari niſi prius per epiſcopum habeant libertatem. liiij. di. admittuntur. §. de ſeruis.

¶ abbas vel monachus ſeruū monaſterij libertum facere non pōt: qui ei9 ppriū non habet: rei aliene libertatē dare non poteſt. liiij. di. abbati.

De hac materia habes vbi agitur de manumiſſione.

Libertus.

¶ libertus eſt qui ex ſeruili ſtatu traductus eſt libertati. xij q. ij. de libertis.

¶ libertus manumiſſus a principe patrono nō debetur reuerentiam exhibere. xij. q. ij. epiſcopus q. §. ſi vero.

¶ libertus ſine licentia ſuperioris patronum accuſare non poteſt. xij. q. ij. epiſcopus qui. §. liberti ⁊. §. in patronos.

¶ liberti eccleſie tempore ſue manumiſſiois debēt per ſcriptum profiteri ſe eſſe de familia eccleſie ⁊ de obſequio eius nunquam velle recedere. xij. q. ij. de libertis. §. ne vero.

¶ nouo epiſcopo ſurgente liberti eccleſie ⁊ ab eis geniti ſuam conditionē preſente epiſcopo in cartulis debent proteſtari. xij. q. ij. longinquitate.

¶ liberti eccleſie ad ſacros ordines promoti a ſeruitijs eccleſie non debent ſeparari. xij. q. ij. de libert.

¶ liberti eccleſie ſi negocia ipſius facere contēpſerint: vel contra eccleſiam inſurrexerint: in priſtinam ſeruitutē reuocant. xij. q. ij. diaconi. ⁊. c. epiſcopus qui ma. ⁊. c. liberti. c. octaua.

De hac materia habes vbi agitur de manumiſſione.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Licentia. Q. ēſt licentia preſumptioſiis vt cũ quis ꝓpria auctoritate a ſuperiore cõmiſſa dimittit.xxi.q.ij.placuit.
Q. ē licẽtia diſpenſationis: vt ꝙdo ſymoniac⁹ igno ranter ordinem recepit exequẽdi officiũ ſibi licen tia datur.i.q.v.c.vltimo.
Item ē licentia occaſionis vt cum ex continentia vi ri: vxori datur licentia fornicandi.xxvii.q.ii.ſi tu abſtinens.
Itē ē licentia ꝑmiſſionis vt ꝙdo iudeis celebrandi cerimonias licẽtia datᷣ.xlv.di.qui ſincera.
Itē eſt licẽtia approbationis ſicut ē licẽtia nubendi data ab apoſtolo.xxviii.di.de his.i fi.
Lignum. Q. de lignis eccleſie habes vbi agitur de eccleſia materiali.
Lingua. Q. lingua quelibet hꝫ quedã lo cutionũ ꝓpria genera q̃ cũ i alia transferuntᷣ: videntᷣ abſurda.xxxviij.di.locutio.
Q. ſuper apoſtolis ſpiritus ſanctus in linguarũ ſpe cie ſedit: quia quos replet de ſe loqui facit.xxxviij di.locutio.
Q. opa ſacerdotis ſiue predicatoris cum lingue ſo nitu concordare debẽt.xliij.di.ſit rector.poſt me.
Q. in celum os ponere ⁊ linguam in terram tranſi re eſt prelatis ſuis derogare.xxi.di.in tantum.
Q. ꝓpter detrahentes linguas correctio peccantis a prelato non debet obmitti.xlv.di.ſed illud.⁊.l. di.ſiquis diaconus.ante fi.
Q. nihil prodeſt ieiunare vel orare niſi lingua a de tractionibus cohibeatur.de conſe.di.v.nihil eiꝫ prodeſt.
Q. non refrenans linguam ſuam huius vana eſt re ligio.v.q.iiij.in loco.
Q. quicũqꝫ non ſufficit oculos caſtos ſeruare ſed ⁊ linguam: q: que de alijs loquũtur ſua ſentẽtia iu dicabuntur.vi.q.i.ex merito.
Q. in condemnatione perſone non minus periculo ſa eſt lingua in verbis mentiens ꝙ manus ſangui nem fundens.xi.q.iiij.nemo peritorum.
De hac materia habes vbi agitur de locutione.
Lis. Q. lis ex arrogantia prouenit ⁊ garruli tatem nutrit.xlvi.di.§.i.
Q. litigioſus ideo ordinari prohibetur: quia talis ſeminare diſcordiam nunꝙ ceſſat.xlvi.di.hoc ha bet.§.cccc.
Q. epũs pro rebus tranſitorijs non per ſe ſed per ali um in iudicio litigare debet.xiiij.q.i.c.i.
Q. lite pendente res litigioſa in nulla parte tranſfer ri debet ante cãe cognitionem.xi.q.i.c.vltio.xcij di.ſiquis ordinatus.⁊.c.ſeq.
Q. ſacerdotum officium eſt litem habentes ad pacẽ reuocare.xc.di.placuit.
Q. lis iudicialis debet conteſtari.iij.q.iij.inducie.§.libellum.
De lite iudiciali habes vbi agitur de contentioſo.
Littere. Que cõmendaticie littere vocanᷣ lxxiij.di.§.i.
Q. nõ de facili epũs dimiſſorias litteras clerico da re debet.lxxij.di.epũs.xix.q.ij.duc.
Q. clericus vni⁹ epi ab alio epo preter hoſpitalitatᷣ cauſam nõ eſt ſuſcipiendus nec ordinandus nec i beneficio eſt inſtituẽdus.lxxi.di.per totum.
Q. extraneo clerico ſine cõmendaticijs litteris ſui epiſcopi non licet miniſtrare.lxi.di.extraneo.
Q. nullus peregrinus clericus abſqꝫ formata i alia dioceſi ſuſcipi debet.lxxi.di.nullum.
Q. iuxta ſtatuta niceniconcilij olim formate habe bant interpoſitas grecas litteras ne de facili falſi ficarentur.lxxiij.di.per totum.
Q. exemplar littere dimiſſorie vel formate ponitur lxxiij.di.in noie.§.i.⁊.c.ſe.
Locutio. Q. locutio ē duplex: videlꝫ dei ⁊ hois.de conſe.di.v.c.vltio.
Q. locutio dei non eſt ſꝫm moduꝫ locutionum hois ſed inſpiratio qua voluntatem ſuam ingerit i cor da credentium de conſe.di.v.c.vltimo.
Q. locutio hois ideo ē inſtitura vt cogitationes ſu as in alterius noticiam proferat.xxij.q.ij.is aũt.
Q. locutio hois debet eſſe ſana vt fidem conſolidet xlv.di.c.vlti.
Item debet eſſe cauta vt ordinate loquens vulnere erroris corda audientiũ non feriat.xliij.di.ſit re ctor.circa medium.
Itē debet eſſe diſcreta ne tacenda proferat ⁊ proferẽ da reticeſcat.xliij.di.ſit rector.xxij.q.vi.quotiẽs
Item debet eſſe ponderoſa vt loquendo nullum le dat.l.di.ponderet.
Item debet eſſe vera vt ſicut gerit mente ſic loquaᷣ ore.xxij.q.v.iuramenti.
Item non debet eſſe ocioſa q: de omni verbo ocioſo reddenda eſt ratio.xxij.q.vlti.quotiens.
Item non debet eſſe maledica q: ſepe maledictio re uertitur in illum qui eam mittit.xi.q.iij.illud.in fi.xxiiij.q.iij.qui negligunt.
Item non debet eſſe detractoria.vi.q.i.ſunt pluri mi.⁊ duo.c.ſeq.
Locus. Q. locus ſanctificat hoiem: ſꝫ ho mo locum.xl.di.multi.
Q. non ſanctorum filij ſunt qui tenent loca ſancto rum: ſꝫ qui imitantur opera eorum.xl.di.non ē.
Q. qui preſunt nõ ex locoruꝫ dignitate: ſꝫ honoris nobilitate inoteſcere debent.xl.di.nos qui.
Q. non loca hoies deo proximos faciunt ſed bona merita.xl.di.non loca.
Q. miſerabilis ē rector qui gubernaculi locũ occu pauit ⁊ remũ tenere nõ nouit.xl.di.ante oia.
Q. qui locis ⁊ temporibus conueniat diligenter eſt attendendum.xli.di.quiſquis.
Q. nõ ideo approbanda eſt conſuetudo mala q: lo cus bonus eſt: q: non pro locis res: ſꝫ pro rebus loca amanda ſunt.xij.di.nouit.
Q. quãtumcũqꝫ ſunt occulta loca ſine gratia ſalua re non poſſunt.xl.di.vbi nota exemplum de an gelo: de celo: de adam: ⁊ de paradiſo.de loth.⁊ ꝺ monte.
Q. in hoc ꝙ Adam propter peccatum de paradiſo

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

eiectus eſt. Innuitur ꝙ propter peccatum meret quis nobili loco priuari. xl. di. adam.

¶ quādoqȝ prodeſt cōuerſis mutatio loci q: plerūqȝ dum mutatur locus mutatur ⁊ mentis affect⁹. lxxxvi. di. fratrem.

¶ non expedit locum viſitare in quo quis peccauit ne facti memoria reuocetur. lxxxi. di. valer. xv. q. mulier.

¶ loca i nomine domini edificata ſunt honoranda xli. di. per ſymon am.

¶ locus tutius pro diſcuſſione cauſe debet aſſignari. xxxiij. q. ii. ſinc. ⁊ iii. queſtione. ix. hortatur.

¶ his qui in peccato mortali decedunt ſacra loca ꝑ ſepultura non proſunt. xiij. q. ij. quibus.

¶ qui in peccato mortali moriuntur ad maiorem cumulum damnationis in ſacris locis ſepeliuntur. xiij. q. ij. cum grauia. in fi.

¶ i penitētia vel cū leuibus peccatis decedentibus prodeſt in ſacris locis ſepeliri. xiij. q. ij. cū grauia.

Loculus. ¶ loculus eſt diminutiuū a loco: ⁊ quādoqȝ ponit̄ pro parua burſa quam ⁊ xps habuit pro expenſis reponēdis. xij. q. i. exemplum.

¶ xps loculos ſuos opibus aliorum implebat vt indigentibus diſtribueret. xxiij. q. iiij. duo iſta.

Item loculos habuit vt innueret eccleſiam ſuam loculos habituram. xij. q. i. exemplum.

Lodouicus. ¶ lodouicus imperator primus confirmauit paſcali pape donationes romane ciuitatis cū pertinentijs ⁊ totum patrimoniū ſancti petri, ⁊ electionē ſummi pontificis liberam fieri a romanis lxiij. di. ego lodouicus.

Item ꝙ nullus poſſeſſor de agro eccleſie debet cēſum perſoluere. xxiij. q. viij. ſecundum.

Loth. ¶ q: loth ꝑ hoſpitalitatis opa deo placuit angelos recipe meruit. xlij. q. i.

¶ loth ideo filias ſuas pro angelis ſodomitis obtulit vt hoſpitalitas non violaretur ⁊ maius peccatum vitaretur. xxxij. q. vij. offerebat.

¶ filie ipſius patrem inebriauerunt vt ei cōmiſcerentur. xxv. di. ſexto die.

¶ ideo loth filie ipſius accubuerunt q: totū gen⁹ humanum ſubmerſum ⁊ ſe cauſa propagationis ſeruatas crediderunt. xxxij. q. iiij. dixit.

¶ non ſemper ſolitaria loca proſunt q: loth i monte ſolitarius peccauit. xl. di. quelibet.

Lucrum ¶ lucrum non debet eccleſia querere cum dāno aliorum. xij. q. ij. fraternitas. ⁊. q. v. c. penulti.

¶ xps deflet eccleſiam que facta fuerat domus orationis ⁊ propter turpia lucra facta eſt domus latronum. xvi. q. vij. ⁊ hoc diximus. poſt me.

¶ ſymonia eſt ſacramenta pro lucro temporali cōferre. i. q. i. ſiquis epiſcopus.

¶ qui ſeruit deo amore lucri temporalis mercenarius eſt. viij. q. i. ſunt in eccleſia.

¶ nemo in electione prelati ſpeciale lucrū ſed bonū cōmune debet proſpicere. vij. q. ij. dilectiſſimi.

¶ xps prelatus oues paſcere docuit: non terrenis lucris delectari. xvi. q. i. nulli. ⁊. c. ſeq.

¶ prelati debent lucris intendere animarum non temporalium rerū. xvi. q. i. predicator.

¶ exceptis iudeis ſi aliorum infideliū colloquia ⁊ menſam vitamus: xpo eos lucrari non poſſum⁹. xxiij. q. iiij. infidelis.

¶ clericus turpia lucra exercens debet deponi. xiij. q. iiij. ſiquis oblitus. ⁊. vi. c. ſeq.

¶ an queſtus honeſtus vel inhoneſtus ſit qualitas lucri negociantem aut excuſat aut accuſat. de pe. di. v. qualitas.

¶ res reſtituūtur heredibus quando quis ex circūuentione lucri ad religionem recipitur. xvi. q. vij. conſtituit.

¶ turpe lucrū ſequitur qui minus emit vt plus vēdat. xiiij. q. iiij. quicūqȝ tempore.

¶ cum peccato homines aliqua lucrantur que pauperibus iuſte erogantur: ſicut mathematicus futura predicendo: vel meretrix turpia exercendo: xiiij. q. v. qui habetis.

¶ de malo lucro ubi competit repetitio elemoſina vel oblatio fieri non debet. xiiij. q. v. per totum.

¶ medicus vel ſeruus lucrum ſuum ab inuito decētore nō iniurioſe recipit. xiiij. q. v. non ſane.

De hac materia habes vbi agitur de mercatione.

Lucifer. ¶ lucifer dicitur principiū viarum. de pe. di. ij. principium.

Item dicitur beemoth. ibidem.

Item dicitur cherub: quaſi plenitudo ſapientie.

¶ lucifer nō ad dei ſimilitudinem ſicut hō ſȝ ſignaculū ſimilitudinis dei creatus aſſeritur quaſi magis ei aliqd tributū ſit vt quo ſubtilior ē natura eo in illū ſimilitudo dei plenius credat̄ expreſſa. de pe. di. ij. iuxta fi. c. multi. §. hinc ei reſponſum.

¶ deus fecit eum eminētiorem ceteris angelis.

Itē fecit eū ſpecioſū i multis cōdenſis frondibus.

¶ cedri nō fuerunt altiores illo in paradiſo dei.

¶ omne lignū precioſum paradiſi dei non eſt aſſimilatum ei ⁊ pulchritudini eius. ibidem.

¶ protegens ⁊ extentus in monte ſancto dei fuiſſe perhibetur.

¶ omnis lapis precioſus operimentum eius fuit.

¶ oēs angelos q̄ſi veſtē ad ornamentū ſuū habuit

¶ in medio lapidum ignitoꝝ ꝑfectus ambulauit.

¶ lucifer quia magnus ſine comparatione creatus eſt: ideo peccans ſine venia damnatus eſt. de pe. di. ij. c. principium.

Luctus. ¶ tempus luctus legis tempore alij vſqȝ ad trigeſimū diē, alij vſqȝ ad quadrageſimū obſeruabāt. xiij. q. ij. quia.

¶ femina intra tempus luctus nubēs ſm̄ leges ciuiles infamis eſt: ſed non ſm̄ canones. ij. q. iij. euphemium. §. proximo. in fi.

¶ fideles mortui non ſunt lugēdi cum ſciemus eos nō amitti: ſȝ premitti. xij. q. ij. q̄ prepoſterum.

¶ lugere mortuos non prohibemur ex pietate: ſȝ

ex reſurrectionis deſperatione. xiiij.q. vlti. vbicū
q3. ⁊ duo.c.ſeq.
¶ doctrina ſciſmatis panis luctus dicitur.i.q.i.
dominus declarauit.

Ludus. ¶ ludus a ſaltatio i ſancto4 ſolē
nitatib9 p̄cipue diuina officia ob
ſtrepēs ē irreligioſus.de cōſe.di.iij.c. irreligioſa
¶ vere penitens debet ſe cobibere a ludis ſeculi ;⁊
a ſpectaculis.de pe.di.v.§.i.in fi.
¶ ad ordines non debent promoueri qui ludis tur
pibus deſeruiunt.xxxiij.di.maritum.
¶ epiſcopus vel preſbyter vel diaconus ludo dſer
uiens niſi deſinat eſt deponendus.xxxv.di.ep̄us.
⁊.lxvi.di.clericum.
¶ an ludendo ſub certa forma baptizati; debeant
pro vere baptizatis baberi.i.q.i.ſpiritus.§.ecce
de conſe.di.iiij.ſolet queri.

Lutum. ¶ lutū vitia deſignat ⁊ peccatā
d pe.di.ij.c.euidēter.⁊.c.q̄ ſeduci
¶ lutea domus eſt corpus noſtrum bumanū ſi con
tra angelos prauū quid reperit; quāto magis cō-
tra babitantes domos luteas.de pe.di.ij.§.op-
ponitur.c.ecce ait.iuxta fi.

Lupus. ¶ lupus dicitur paſto2 mercena
rius cuius non eſt cura de ouib9
xxiij.q.iiij.tres.
¶ lupi dicuntur laici ſubditi qui aliquando dicun
tur oues.lxxxij.di.nibil.ij.q.vij.oues.
¶ lupi dicuntur demones ⁊ beretici.lxxxi.di.opor
tet.⁊.xliij.di.§.i.⁊.c.ſe.
¶ lupi arcendi ſunt latratu canum ⁊ baculo paſto
rum.xliij.di.§.i.
¶ qui ꝓpter timorē recta loq̄ pertimeſcit bic velut
mercenarius veniēte lupo fugit.xliij.di.ſit recto2
¶ nullus paſto2 placere lupis ⁊ ouibus poteſt.lxxx
ij.di.nibil.
¶ illo paſtore nibil eſt miſerabilius qui luporum
gloriatur laudibus.lxxxij.di.nibil.
¶ ſicut lupus fruſtratim comedit agnū ſic mali pa
ſtores ſucceſſiue conſumūt bona eccleſiaſtica.xij.
q.i.c.i.;ante me.
¶ ideo ad ſedē apoſtolicam eſt recurrendū per ap
pellationem ne lupi qui ſub ſpecie ouiū intrāt; be
ſtiali ſeuicia quoſdam lacerare preſumant.ij.q.vi
decreto.in fi.

Lux. ¶ lux diuina anime tenebras fugat q2
nulla participatione lucis ad tenebras.
de pe.di.i.§.i.ſi autem.
¶ lux mundi ſunt ſacerdotes.xciij.di.ſacerdotes.
¶ iuſtorū ſemita quaſi lux ſplendēs procedit ⁊ cre
ſcit ad perfectū diem q2 eorum deſideriū diuinit9
illuminatum quouſq3 ad perfectam ⁊ ad beatam
lucem perueniat de virtute in virtutem creſcit.de
pe.di.i.ſiquis.§.non reuertebantur.
¶ ſpiritualis virtus ſacramenti vt lux pura ab il-
luminatis accipitur; ⁊ per immūdos tranſiēs nō
coinquinatur.i.q.i.ſi fuerit.
¶ lux veritatis illi ſubtrabitur qui arrogantia ſa-
pientie ſeu iuſtitie velut albugine oculi excecatur
lxix.di.binc ⁊ enim.circa me.
¶ licet omnis qui male agit odit lucem ⁊ querit te
nebras; dei oculos cūcta proſpicientes latere non
poteſt.xviij.q.ij.pernicioſam.de pe.di.i.porro il
li.§.item ſi ante.
¶ cū factū notoriū inculpatur luce clarius conſtare
dicitur.xij.q.i.ſciſcitaris.

Luxuria. ¶ luxuria inter alia peccata2
maxime teplū dei.i.corpus bu
manum polluit.xxxij.q.vij.non ſolum.
¶ luxuria fomentum reſpicit a vino.ideo dicitur
nolite inebriari vino in quo ē luxuria.xxxv.diſ.
vinolentū.⁊ duo.c.ſeq.
¶ pauci inueniuntur ſine carnis luxuria.l.diſ.q2
tua.ante fi.
¶ luxuria ſapientes infatuat. Exēplum de ſalomo
ne.xxxij.q.iiij.ſalomon.⁊.iij.q.vij.ſacerdos.
Itē ſcōs ꝑuertit. Exēplū de dauid.de pe.di.iij.ſep
ties.§.dauid q̄q3.iij.q.vij.ſacerdos.§.itē dauid.
Item fortes vincit. Exemplū de ſanſone.xxiij.q.v
ſi non.ante fi.
¶ ingem ſcabiem b3 cui carnis luxuria ſine ceſſatō
ne dominatur.xlix.di.binc ⁊ enim.poſt medium
¶ delectationi luxurie diuerſe turpitudinis volup
tates iunguntur.xxxij.q.vij.non ſolum.
¶ nomine luxurie omnis inordinata pollutio itel-
ligitur.xxxij.q.iiij.in eo.
De diuerſis modis ⁊ gradibus luxurie.xxxij.q.vij.
quēadmodum.§.i.xxvij.q.i.nec aliqua.
¶ ſolo conſenſu mentis ſine tactu corporis luxu-
ria exercetur.xxxij.q.v.nec ſolo.
¶ cū luxuria in cogitatione nō reprimitur ēt in ac
tione dn̄atur.xlix.di.bec etenim.poſt me.
¶ excellentia epiſcopi vel preſbyteri vilificat dū
voluptatib9 luxurie coinquinatur.xxxij.di.c.i.i.fi.
¶ epiſcopus vel ſacerdos luxurioſus dignitate of-
ficij eſt puniendus.xv.q.viij.bi qui.
¶ abuſus luxurie grauior eſt cum propria vxore q̄
cum meretrice.xxxij.q.iiii.origo.⁊.q.vii.adulterii
¶ femina preter coitum debitum ex diuerſis parti
bus corporis corrumpi poteſt; ſicut per oſcula ⁊ ſi
milia.xxvii.q.i.nec aliqua.
¶ aliqui excedūt pecora in libidine; q2 pecora poſt
conceptum coitum non admittūt.xxxii.q.vii.nō
ſolum.⁊.q.iiii.origo.in fi.
¶ crudelis libido reputatur vbi ꝓpter luxuriā ſteri
litatis venena procurantur.xxxii.q.ii aliquando.
¶ luxuria plus iuris babet aliquando q̄ caſtitas.
xxxiiii.di.fraternitatis.
De bac materia babes vbi agitur de fornicatione ⁊
caſtitate; ⁊ de pollutione.

Maceratio. ¶ maceratio car-
nis vt eius concupi
ſcentia compeſcatur; cōſiſtit in ieiuniis
vigiliis ⁊ laboribus ⁊ caſtigationibus
xxxii.q.v.ſi paulus.
De bac mā babes vbi agit̄ d abſtinētia ⁊ d ieiuniis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Macula. ¶ macula corporis notabilis remouet a miniſterio altaris. xix. di. hinc etenī. i. q. i. ſacerdotes.
¶ eccleſia xpi eſt ſine ruga ꝛ macula. xxxij. q. iiij. recurrat. in fi. ꝛ. xxiiij. q. i. omnibus.
¶ ſicut per vnum mēbꝛuꝫ maculam in omne corpꝰ diffunditur: ſic in omneꝫ eccleſiam videtur diffundere qui corpus ſuū maculat. xxvi. q. ij. ſꝫ ꝛ illud
¶ ſacramenta eccleſie per malos miniſtros maculari non poſſunt. i. q. i. ſic autem.
¶ ſedes romana ſemper manſit extra maculam heretice prauitatis. xxiiij. q. i. in ſede.
¶ macula diſcordie vel odij perſeuerans nec paſſione neqꝫ morte pro nomine xpi ſuſcepta purgatur: nec ſanguine abluitur. xc. di. neqꝫ.

Magiſter. ¶ magiſter nullus debꝫ eē priuſqꝫ diſcipulus. xvi. q. i. ſi clericatus. lxvi. di. miſerum.
¶ ideo neophiti prohibentur ordinari ne fiāt magiſtri anteqꝫ fuerint diſcipuli. xlviij. di. §. i.
De hac materia habes vbi agitur de diſcipulis.
¶ magiſtros ꝛ doctores epiſcopi congruis conſtituant locis qui ſtudia litterarum liberaliūqꝫ artium dogmata aſſidue doceant: q: in his maxime diuine manifeſtantur atqꝫ declarantur mandata xxxvij. di. de quibuſdam.
¶ magiſtri imperiti iniuriam faciunt cathedre. xl. di. multi.
¶ magiſtris imperiti non ſunt preferendi. lxi. diſ. ſtatuimus.
¶ magiſtro īpunitas debetur ī cauſa correctionis diſcipulū verberet. de pe. di. i. §. iij. ꝛ. c. aut facta.

Magus. ¶ magi ſunt qui vulgo malefici ob facinorum magnitudineꝫ nuncupantur. xxvi. q. v. nec mirum.
¶ magi tria munera obtulerunt domino in quibus tres partes philoſophie intelliguntur: videlꝫ: moralis: naturalis: ꝛ rationalis. xxxij. di. hic.
¶ ars magorum inuenta eſt ex traditione malorū angelorum. xxvi. q. ij. qui ſine.
¶ preſtigia magorum non poſſunt turbare mētes bonorum qui talia non credunt; ſed mentes infidelium. xxvi. q. v. nec mirum.
¶ ꝛ a nouarum formarum ꝛ in conſimilium repreſentatione fictionem habent ꝛ non veritatē. xxvi. q. v. nec mirum.
¶ magi plus facere non poſſunt niſi quantum deus permittit. xxvi. q. v. nec mirum. ante medium.
¶ ideo hanc artem ꝑmittit deus vt hoīes qui in fide firmi ſunt probētur. ꝛ mali qui mendacio credunt ꝓ ſua deſideria ſeducant. xxvi. q. v. nec mirꝫ.
¶ cū hec ars ꝓhibita ſit qui ipſaꝫ ſectant vel q̄ credunt talibus perpetue dānationis interitum incurrunt. xxvi. q. ij. qui ſine.
¶ abſurduꝫ eſt ſamuelem tam ſanctū virum credere magica arte per phitoniſſam ſuſcitatū: ſed potius ſaul exigentibus peccatis per diaboli fallaciam illuſum. xxvi. q. v. nec mirū.

De hac materia habes vbi agitur de demonibus ꝛ de incantationibus: ꝛ vbi agit de diuinationibꝰ

Maior. ¶ maior apud deum eſt ille qui eſt iuſtior. xl. di. multi. ī fi.
¶ maioritas inter hoīes attenditur diuerſis reſpectibus: videlicet inferior ad ſuperiores in obſeq̄o ꝛ honore exhibendo ſicut acoliti ſubdiaconibus ꝛ. ū. di. xciij. a ſubdiacono.
Iteꝫ in obediendo q: nullus eſt niſi teneatur alicui obedire alioquin acephalus eſſet. xciij. di. nulla. ꝛ. c. ſeq.
Iteꝫ in ſedēdo ꝛ ſtando q: in talibus presbytero diaconus niſi ſit legatus non debet ſe preferre. xciij. di. c. vlti. ꝛ. ū. eo. c. peruenit. in fi. ꝛ. c. ſe. ꝛ. c. non nulli. ꝛ. c. legimus. in fi.
Iteꝫ in benedicēdo q: minor a maiore benedicitur. xxi. di. deniqꝫ.
Itē in ſacramenta conferendo: q: preſente preſbytero diaconus non debet ſacramenta conferre. xciij di. diaconus. ꝛ. c. peruenit. ꝛ. c. preſente.
Item in reuerentiam impendēdo: ſicut tenetur filiꝰ patri; ꝛ vxor viro. xxxiij. q. v. ordo.
¶ eſt maioritas reſpectu dignitatis officij ꝛ ſanctitatis meriti. iij. q. vij. paulus petrum.
¶ petrus īter apoſtolos dignitate officij maior fuit. ij. q. vij. paulus. §. hec. ꝛ. c. puto.
¶ Ciprianus martyr quātum ad martyriū petro comparatur. ij. q. vij. puto.
¶ licet epiſcopus iuxta vocabulū ſit maior preſbytero. Auguſtinus tamen minorem ſe hieronymo profitetur. ij. q. vij. q̄q̄.
¶ ſeruus xpi non querit quomodo alijs maior appareat: ſed quomodo omnibus inferior videat. xl. di. multi. ꝛ. xciij. diaconi ſunt. ante mediū.
¶ iuſtitia ē vt maiori ſeruiat mior. xxxiij. q. ꝟ. ē ordo

Maledictio. ¶ maledictio eſt duplex. ſ. dei ꝛ hoīs. xxiiij. q. iij. deus qui.
¶ dei maledictio deſignat meritum eius qui maledicitur. xxiiij. q. iij. deus quibus.
¶ ſolus deꝰ iuſte maledicit q: ipm nō fallit peccatoꝝ q̄litas nec peccātis affectus. xxiiij. q. iij. deus.
¶ hō tūc conſueuit maledicta proferre cū cōuitijs ꝛ iniurijs prouocat. xxiiij. q. iij. deus quibus.
¶ exēplo angeli qui diabolū maledicere noluit homines a maledictis puri eſſe debēt. xxiiij. q. iij. ſi igitur.
¶ maledictio in ore clerici vituperatur ꝛ punitur xlvi. di. clericus maledicus.
¶ illa maledictio prohibetur que procedit ex zelo vltionis: non ex zelo iuſtitie. xxiiij. q. iij. cuꝫ ergo §. proximo.
¶ criminoſus ſententia maledictionis eſt feriendus. xxiiij. q. iij. certum. ꝛ. c. ſeq.
¶ qui negligunt oris maledicti conſuetudinem reſecare etiam ſi non corde maledicent inquinamētum oris ſui incurrūt. xxiiij. q. iij. qui negligunt.
¶ maledictum fruſtra prolatum frequēter in ma

ledicentem reuertit.xi.q.iij.illud.in fi.
¶ maledici regnum dei non poſſidebunt.xxiiij.q.iij.certum.
¶ ſancti eũ maledicunt non maledicunt zelo vltionis ſ3 iuſtitie.xx iiij.q.iij.cum ſancti.
¶ cum a maledicimur de quo conſciam non habemus: non triſtari ſed potius letari debemus.xi.q iij.inter verba.⁊.ij.c.ſe.

Maleſici. ¶ maleſici ⁊ magi ⁊ incãtatores ⁊ diuinatores ꝑ eodẽ accipiuntur.xxvi.q.iiij.igitur.⁊.v.q.ſiq̃s epus.
¶ vbi per maleficiũ deo ꝑmittente occulto iudicio ⁊ diabolo ꝑparãte concubitus non ſequit̃ ad deum per humileʒ confeſſionẽ eſt recurrẽduʒ.xxxiij.q.i.c.vltimo.
De hac materia habes vbi agitur de diuinationibꝰ: ⁊ vbi agitur de incantationibus ⁊ de magis.

Malum. ¶ malum eſt duplex: videlicet pene ⁊ culpe.xv.q.i.illa.
¶ malum pene non proprie malũ dicitur: mala eiʒ non ſunt que nec crimine mentem implicant nec conſcientiam ligant ſicut paupertas; egritudo ⁊ alie penalitates.xv.di.i.illa.
¶ ideo deus malum pene homini reliquit vt ex hu miliaretur ⁊ miſericordiam haberet exercitij.de pe.di.i.medicina.in fi.
¶ de malo pene bonum fit cum pauperibus diſtribuitur quod cum laboribus ⁊ ſudoribus acquiritur.xiiij.q.v.qui habetis.
De hac materia require infra vbi agitur de pena.
¶ maluʒ culpe proprie dicitur malũ; videlicet peccatum voluntarie cõmiſſum.xv.q.i.illa.
¶ mala culpe nõ ſunt faciẽda vt bona ſequant̃.xiij q.v.ꝑ totum.xxij.q.ij.is aũt.⁊.c.ne q̃s.⁊.c.facit.
¶ de malo culpe bonũ fit quãdo de turpi lucro vbi non cõperit repetitio fit elemoſina.xiiij.q.v.qui habetis.
¶ inter duo mala culpe minus eligendum eſt vbi neceſſitas vnum perpetrare compulit.xiij.diſt.duo.⁊.c.ſe.in fi.xxij.q.iiij.quod dauid.⁊.c.ſi aliquid.⁊ duo.c.ſeq.
¶ innocens nec facit malũ nec approbat factũ.xx.iij.q.iiij.ita.⁊.c.ſeq.
¶ ſic ſũt i eccleſia hoĩes mali ſicut ſunt humores mali in corpore.de conſe.di.iiij.eſt vnitas.
¶ duobus modis non te maculat malus; videlʒ ſi non conſentis; ⁊ ſi redarguis.xxiij.q.iiij.a malis
¶ ſicut ʒiʒaniam a frumento difficile eſt ſegregare ſic i hac vita malos a bonis.xxiij.q.iiij.q̃tus.
¶ quãdiu mali ꝑ iudiciũ eccleſie non publicantur tollerari debẽt.ij.q.i.multi.circa principiuʒ.xxv q.vlti.c.vlti.
Item tollerãdi ſunt ⁊ aſſociandi quãdiu de ipſoruʒ correctione non deſperatur.xxiij.q.iiij.c.i.
Itẽ tollerãdi ſunt quorum peccata manifeſta non ſunt ne forte eradicando ʒiʒaniã eradicetur ⁊ triticũ xi.q.iij.nolite.ij.q.i.multi.in prin.
Itẽ tollerandi ſunt ne ex turbatione ipſorum pax generalis eccleſie concutiatur.xxiij.q.iiij.tollerãdi ⁊.c.quid ergo.⁊.c.quiſquis.
¶ bonus malum tollerare dʒ q2 ⁊ xp̃s malũ iudaʒ tollerauit.xxiij.q.iiij.tu bonus.
¶ qui malũ non tollerat ipſe ſibi teſtis eſt: q2 bonus non eſt.xxiij.q.iiij.hec autem vita.
¶ ſi malos xp̃o lucrifacere volumꝰ exemplo xp̃i cuʒ ipſis habere debemus.ij.q.i.multi.
¶ bonus qui permanet non polluitur ſi malo ſocietur ſed potius ſuo exemplo malus in bonũ cõuertitur.xxiij.q.i.non eſt.
¶ ꝓpter malos boni non ſunt deſerendi.vij.q.i.aduerſitas.
¶ ideo propter bonos mali non ſunt deſerendi q2 propter paleam area non eſt relinquẽda nec propter piſces malos retia non ſunt rumpenda nec ꝓpter edos in fine ſegregatos grex domini eſt deſerendus.xxiij.q.i.quiſquis.
De malo culpe habes vbi agitur de peccato.

Manna. ¶ manna fuit figura corporis xp̃i: q2 ſicut illud elementũ celeſte equaliter ſinguli colligebant: ſic celeſtem gratiam poſtmoduʒ ſecuturam equaliter omnibꝰ diuidi prefigurabat.de conſe.di.iiij.nec quẽquam.
¶ ſicut potior eſt lux q̃ vmbra: veritas q̃ figura: ſic corpus xp̃i dignius eſt manna de celo.de conſe.di.ij.reuera.
¶ mãna fuit de celo corporis xp̃i ſuper celum.de cõſe.diſt.ij.reuera.
¶ mãna fuit corruptionis obnoxium ſi in alteruʒ diem ſeruabat̃; iſtud eĩm eſt ab omni corruptiõe manẽs in eternum.de conſe.di.ij.reuera.

Manumiſſio. ¶ manumiſſio dicitur quãdo hi qui nati ſunt ſub iugo ſeruitutis manumittentis beneficio libertati reddũtur.xij.q.ij.cũ redemptor
¶ manumiſſio per epiſcopuʒ ſic debet fieri vt ſemper manumiſſi patrociniũ eccleſie recognoſcant.xij.q.ij.epus qui mãcipium.
¶ ſucceſſor epiſcopi predeceſſoris ſui manumiſſionem nõ debet infringere.xij.q.ij.ſi quos.
¶ manumiſſus de collegio nõ tenetur ad reuerẽtiã ſingulis de collegio ſʒ vniuerſitati imo ſingulos põt in ius vocare.xij.q.ij.epus qui.§.ſi vero.
De hac materia habes vbi agitur de libertate: ⁊ de libertis.

Manus impoſitio. ¶ manꝰ impoſitio habes vbi agitur de impoſitione.

Marcus. ¶ marchus euangeliſta diſcipulus beati petri alexandrinam fundauit ⁊ erexit eccleſiam.xxiij.q.i.cũ beatiſſimus.xxij.diſt.ſacroſancta.xciij.diſt.legimus poſt medium.

Margarita. ¶ margarita ante porcos mittit̃ qñ idigniſ verbuʒ dei ꝓponitur.xi.q.iij.nolite recedere.⁊.c.ſe
¶ margarite ante porcos ⁊ canes mittũtur quãdo

b

detractoribus ⁊ imūndis eccleſiaſtica ſacramēta cōmittūtur. xliij. di. i mādatis. de pe. diſtin. i. nō nulli. §. item his.

Mariā. Q maria mere vouit virginitatē perpetuam niſi deus aliter reuelaret. xxvij. q. ij. §. i. poſt medium.

Q maria deſpōſata Joſeph: ſ; nūq̄ ab eo cognita. xij. q. ij. quod autem. circa fi.

Q idō deſpōſata fuit Joſph vt virginitas eius diabolo occulteretur ⁊ virginitate ſua falleret p̄ici pē mūdi. xxvij. q. ij. iuenta. ⁊. xxxii. q. ii. c. i.

Q maria virgo cōcepit ⁊ virgo peperit. xxvii. q. i. nuptiarum. ante fi.

Q maria genuit deum ⁊ hoīem: nō tātum hoīem ſicut dixit Neſtorius q̄ aliam perſonaz fecit carnis: aliam diuinitatis. xvi. di. vi. §. i. circa me.

Q tempore paſſionis maria cōmendata fuit Joanni. xxvij. q. ii. quod autem. §. ſeq.

Q maria ⁊ ioſeph in virginitate vterq; permanſit xxvij. q. ii. §. i.

Martyrium. Q martyriuz p̄ chriſto nō a nobis ſed ab aliis libēter debemus ſuſcipere. xxiii. q. v. nō eſt noſtruz. q. viii. cōuenior. circa p̄cipiuz

Q nulli i perſecutionibus licet p̄pria iterire: nā niſi vbi caſtitas p̄iclitaret. xxxiii. q. v. nō eſt noſtrū.

Q nō computātur i numero martyrum qui ſeipſos qualicūq; intētione volūtarie interimūt. xxiii. q. v dixiſti. ⁊. c. placuit.

Q nō pena ſed cauſa facit martyrem. de cōſe. diſt. iiii. baptiſmi. Exemplū ibi de latrone.

Q quātūcūq; vehemēs ⁊ magnū martyriū nō valet ſine charitate. de pe. di. ii. euidēter.

Q effectus martyrii p̄o noīe ieſu ſuſceptus implet vicē baptiſmi. d̄ cōſe. di. iiii. baptiſmi. ⁊. c. catheciminuz.

Q qui p̄ noīe xp̄i martyrizātur, abſq; dubio vitam eternā cōſequūtur. xv. q. i. merito. §. firmiſſime.

Q i ſeruis xp̄i etiam ſi affectus martyrii ad effectū nō deducatur: ipſa ſola volūtas coronatur. de pe. di. i. nūquid caym.

Matrimonium. Q matrimonium ē duplex: vz ſpūale ⁊ carnale. xxvij. q. ij. cum ſocietas.

Q matrimoniuz carnale eſt viri mulieriſq; coniūctio indiuiduam vite conſuetudinem retinens. xxvij. q. ij. §. i.

Q hoc matrimonium fuit primo in paradiſo inſtitutum. xxxij. q. ij. ſicut. §. i. ⁊ ſeq.

Q fuit inſtitutum ante peccatum in humani generis propagationem: poſt peccatum infirmitatis remedium. xxxij. q. ij. quicquid.

Q matrimonium eſt bonum ⁊ ſine peccato exercet̄ qd̄ dei precepto perficit̄. xxvi. di. deinde. in fi.

Q conſenſus in carnalem copulam facit matrimonium. xxvij. q. ij. §. i. ⁊. v. c. ſe.

Q matrimonioꝝ aliud eſt legitimuz ⁊ non ratum. aliud ratum ⁊ non legitimuz. aliud legitimum ⁊ ratum. xxvij. q. i. ſiquis iudaice. §. ſeq.

Legitimū matrimoniū ē qd̄ legali conſtitutione vel prouincie moribus contrahitur: hoc eſt apud infideles l; non ſit ratū q: ſoluit̄ quando placet. xxvij. q. i. ſiquis iudaice. §. ſe.

Ratum matrimoniū apud fideles eſt quādo ſine ſolemnitate ſolo affectu contrahitur quorum matrimonium ſemel inituz vlterius ſolui non poteſt. xxvij. q. i. ſiquis iudaice. §. ſeq.

Legitimū ⁊ ratum eſt q̄n vxor a parentibus tradit̄ a ſponſo dotatur: a ſacerdote benedicitur ⁊ mutuo conſenſu perficitur. xxvij. q. i. ſiquis. §. ſeq. i fi. xxx. q. v. per totum. vſq; ad. c. nullum.

Q triplex eſt bonuz matrimonij. fides. proles. ⁊ ſacramentū. xxvij. q. ij. omne. xxxij. q. ij. ſicut. in fi.

Hoc triplex bonū fuit in parentibus xp̄i: proles fuit ipſe xp̄us: fides q: nullū adulteriū: ſacramentuz q: nullū diuortium. xxvij. q. ij. omne.

Q prima cauſa matrimonij dz eſſe intentio prolis. xxxij. q. ij. pudor.

Item alia cauſa vitatio fornicationis. xxxij. q. ij; ſicut. §. ſeq. ⁊. c. quicquid.

Q propter intentionē prolis coitus excuſatur p̄p bonuz matrimonij. xxxij. q. v. ſolet queri.

Q in matrimonio dū contrahitur vel exercet̄ non confertur gratia: ⁊ propter hoc in ipſius contractu p̄ccia interueniūt. xxxij. q. ij. cōnubia.

Q ipſe deus eſt defenſor ⁊ cuſtos matrimonij. xxxii. q. iiii. nemo. in fi.

Q dānans matrimoniū anathematizatur. xxx. di. ſiqua mulier. ⁊ duo. c. ſeq. ⁊. c. ſiquis nuptias.

Q ſecunde nuptie deſuadentur. xxxi. q. i. de his. ⁊ duo. c. ſe. ſeq.

Q ſecunde tertie ⁊ vltime nuptie non condēnatur. xxxi. q. i. aperiant.

Q ſecūde nuptie nō debēt bñdici. xxxi. q. i. de his.

Q oliz licuit ſacerdotibus in matrimonio ante contracto ſtare ſicut ⁊ modo apud grecos ſtant: ⁊ filii coꝝ reputabant̄ legitimi. lvi. di. cenomanēſe.

Q ordinatis in matrimonio contracto non licuit nec apud grecos licet ſecūdas nuptias facere: propter notam bigamie. xxxiii. di. ſiquis poſt.

Q puellā que per verba de p̄ſenti alteri contraxit alter ducere non poteſt. xxvii. q. vlti. c. vltimo.

Q modus contrahendi matrimoniuz ponitur. xxx. q. v. aliter

Q multa ſunt que in contractu matrimonii ſunt attendenda. xxx. q. vlti. aliter. ⁊. c. qualis. ⁊. c. ſe.

Q veluz ⁊ ānuluz ⁊ alia que exhibentur duz femine maritantur: ſingula ſpecialē habent ſignificationez. xxx. q. v. femine.

Q ſine dote ſi poteſt haberi nō debet contrahi matrimoniuz. xxx. q. v. nullus ſine dote.

Q clādeſtine non debent matrimonia contrahi ⁊ licet in foro conſcientie ligent: in iudicio tamen eccleſie pro infectis habentur. xxx. q. v. per totum.

Q matrimoniuz non poteſt contrahi ad tempus. xxxi. q. ii. ſolet queri. ⁊. c. ſeq.

Q. a ſeptuageſima vſqꝫ ad octauam paſce ⁊ tribus ebdomadis ante feſtum Joannis baptiſte. ⁊ ab aduentu domini matrimonia non debent contrahi. xxxiij. q. iiij. non oportet.

Q. in matrimonio conſtituti certis temporibꝰ debent a coitu abſtinere. videlicet tempore cōionis xxxiij. q. iiij. c. i.

Item in die natiuitatis xp̄i ⁊ in alijs feſtiuiſ dieb᷒ xxxiij. q. iiij. quotienſcūqꝫ.

Iteꝫ in tempore ieiunioꝛuꝫ. xxxiij. q. iiij. ſi cauſa. ⁊ duo. c. ſe.

Item tēpore conceptus ⁊ ablationis pueri. v. di. ad eius vero concubitum.

Iteꝫ tēpore menſtruoꝛuꝫ. ibidem.

Q. tamen abſtinentia non dꝫ fieri ab vno ſine alterius conſenſu. xxxiij. q. iiij. apoſtolus. ⁊ c. ſe.

Quot ſunt que impediunt ⁊ non ipediunt matrimonium contrahendum.

Q. matrimoniuꝫ contrahenduꝫ impeditur per errorem perſone; vt ſi putatur eſſe virgilius ⁊ ē plato. xxix. q. i. §. i.

Item per errorē conditionis; vt quando putatur eſſe liber ⁊ eſt ſeruus. xxix. q. i. §. i.

Item per iuſtitiam publice honeſtatis. xxvij. q. ij. q̄ deſponſatam. xxxv. q. iij. porro.

Q. non debet contrahi cum heretica ⁊ infideli perſona. xxviij. q. i. caue. ⁊ duo. c. ſeq.

Item nec cū conſanguinea. iij. q. iiij. conſanguineorum. xxxv. q. i. c. i. §. his ita.

Item nec cum affine. xxvij. q. ij. qui deſponſatam in fi. ⁊. xxxv. q. iij. nullū. ⁊. c. equaliter. ⁊ pluribꝰ. c. ſequentibus.

Item nec cū moniali. xxvij. q. i. hi ergo. ⁊ duo. c. ſe. xxxvi. q. ij. raptores.

Item nec cū diaconiſſa. xxv. q. i. diaconiſſam.

Itē nec cuꝫ religionem profeſſis vel ſacris ordinibꝰ cōſtitutis. xxvij. q. i. lex. xxvij. di. preſbyteris.

Item nec cū furioſis ⁊ dementibus niſi habeant lucida interualla; vel niſi furioſus vel furioſa cōtraxerit; tales enim non ſunt ſeparandi. xxxij. q. vltima. neqꝫ furioſus.

Q. furia poſt contractū matrimoniū veniens non ſoluit matrimonium. xxxij. q. vlti. hi qui.

Q. vno cōiuge viuo quātocūqꝫ tēpore abſente alter cōtrahere non pōt. xxxiiij. q. vlti. ſiqs neceſſitate.

Q. ſi credens mortuū contrahit non adulteratˀ ſed redeuntem tenetur recipere. xxxiiij. q. i. c. i.

Q. dubitans mortuū ſi contraxit: lꝫ non debeat cōtrahere: debet tamen debitū reddere quouſqꝫ certificatˀ. xxxiiij. q. i. c. i.

Q. ſi non credens mortuum ⁊ tamen eſt mortuus ſi contrahit nō ſeparatur: ſꝫ penitētia tanq̄ ꝑ adulterio imponitur. arguitur. xxii. q. ii. hoies.

Q. ſi poſt duoꝛuꝫ fideliū coniunctionem in aliquo ipſoꝝ hereſis ſupuenerit: alter ꝑꝑ hoc non poterit copulari. xxviii. q. ii. c. vlt. imo. ⁊. §. vltimo.

Q. ſeparatus ob fornicationem viuente reliquo nō poteſt cum altera copulari. xxxii. q. vii. c. i. ⁊ octo. c. ſe. ⁊. c. hi vero.

Q. nemo cogendus ē ad matrimoniū: ⁊ coactus ſeparatur. xxi. q. ii. ſi verum. ⁊. c. ſe. xxxii. q. ii. c. vl.

Q. preſbyter vxorem ducens ab ordine debet deponi. xxvii. di. preſbyter.

Q. nec latini nec greci in ſacris ordinibus poſſunt contrahere; ſed volentes greci vxores habere in minoribus conſtituti contrahunt. ⁊ ſic in matrimonio vlterius promouentur. xxxi. di. nicena.

Q. ducens in vxorem quā prius habuit concubinā ēt virginē non videtˀ poſſe ꝓmoueri. xxxii. di. maritū. ⁊. xxxiiii. di. percepimus. ⁊. xxx. q. v. qualis.

Q. vxor promoti ad ſacros ordines ipſa conſentiente non poteſt etiā ipſo mortuo matrimonium cōtrahere. xxviii. di. q: ſunt.

Q. error fortune vt cum putatur diues pauper eſt: non ipedit matrimoniū. xxix. q. i. §. i.

Item nec error qualitatis: vt cum putatur quis bonus qui malus eſt. xxix. q. i. §. i.

Q. poſt penitentiā cuꝫ illa poteſt contrahere quaꝫ prius polluit per adulteriū niſi in morte viri machinatio vel fides adultere data fuit cum effectu. xxxi. q. i. c. i. ⁊. c. deniqꝫ. ⁊ quatuor. c. ſe.

Q. fidelis dimiſſus ab infideli non baptizato non impeditur contrahere cum alio. xxviii. q. ii. c. vlti.

Q. cuꝫ filie matris ſpūalis poteſt contrahi matrimonium; ⁊ pater cuꝫ filia carnali filii ſpiritualis; ſꝫ filius cum filia patris ſui non poteſt; q: cognatō ſpiritualis deſcendit a patre in filium; non aſcendit a filio in patrem. xxx. q. iii. c. vltimo.

Q. filii poſſunt contrahere cuꝫ filiabus cōpatrū excepta illa mediante qua contrahitur cognatō ſpiritualis. xxx. q. iii. ſuper his quibus.

Q. ꝑꝑ inceſtū efficitˀ qs indignꝰ ad matrimoniū contrahēduꝫ lꝫ poſt penitētiā pōt cum talibus deſpōſari. xxxii. q. vii. quedam. ⁊. v. c. ſeq. xxxiii. q. ii. ſi quis cum duabus. ⁊. c. ſe.

Q. vxoricida ſine diſpenſatione non pōt ꝯtrahere. xxxiii. q. ii. interfectores. c. admonē. c. ſiqđ. ⁊. c. ſe.

Q. diſpenſatur in matrimonio circa gradus canone prohibitos. xxxv. q. iii. quedam lex. ⁊. c. ſeq. ⁊ q. viii. de gradibus.

Q. de conſanguinitate gradus diſtinguntur. xxxv. q. v. per totum.

Q. gradus affinitatis exprimūtur. xxxv. q. v. porro.

De ſtatu coniugum in matrimonio.

Q. prima nocte coniuges debent abſtinere propter reuerentiā ſacerdotalis benedictionis. xxiii. di. ſponſus. xxx. q. v. ſponſus.

Q. coniuges non debent ſe libidinoſe diligere. xxxii. q. iiii. origo.

Q. cum commiſcetur quis in matrimonio cauſa ꝓlis procreande non eſt peccatum. xxxv. diſt. vnuꝫ §. alias. ante finem.

Item cauſa reddendi debitum non eſt peccatum. xxvii. q. ii. ſi tu.

Item cauſa fornicationis vitāde: ⁊ eſt veniale peccatum. xxxii. q. ii. quicquid. xxxiii. q. ii. in adoleſ

b 2

ſcentia.⁊.q.iiii.vir cum propria.
Item cum cauſa libidinis explende tanq̄ cum adul
tera vel meretrice eſt peccatū mortale.xxxii.q.iiij
origo.⁊.c.liberorum.alleuiatur tamē pnia pp bo
num matrimonij.xxxij.q.vij.adulterij.
Ꝗ abſtinentia imputat̄ ad peccatū;ſi ꝑpter hoc al
ter coniugum i peccatū labitur.xxvij.q.ij.ſi tu.
Ꝗ vxor marito leproſo vel quocūq; modo debilita
to vel deformato reddere debitum tenetur.xxxij.
q.v.horrendus.⁊.c.ſeq.
Ꝗ vnus ſine alterius voluntate continentiam vo/
uere non poteſt.xxxiij.q.v.c.i.⁊.v.c.ſeq.
Ꝗ nec poteſt religionem ingredi niſi ꝑpter fornicā
tionem vnus ab altero per ſniam epi ſit ſeparat⁹
xxvij.q.ij.ſunt qui.⁊.vij.c.ſe.
Ꝗ conſentiens vouenti ⁊ non vouēs non poteſt cū
altera contrahere niſi poſt mortem vouentis.xx.
vij.q.ij.ſiquis coniugatus.xxxiij.q.v.quod deo.
⁊.c.ſequenti.
Ꝗ ante copulam carnalē vterq; coniugum licet in/
trare religionem altero inuito.xxvij.q.ij.ſcripſit
nobis.§.ecce.⁊.c.ſeq.
Ꝗ an dormiens cū ſorore vxoris ſue poteſt redde
re debitum.xxvij.q.ij.qui dormierit.
Ꝗ vxorati non debēt in eccleſia ⁊ precipue circa al
tare deſeruire.xxvij.q.ij.multorum.
Ꝗ in veteri lege vxore ſterili permanēte licite ex an
cillis liberos procreabant.xxxij.q.iiij.§.i.⁊.trib⁹
c.ſequentibus.
Ꝗ neuter coniugum poteſt alteri crimen obijcere q̄
do vtrūq; crimen cōſtringit.xxxiij.q.ij.in lectuz

De diuortio.

Ꝗ diuertiū matrimonij ſine conſenſu epiſcopi nō
debet fieri.xxvij.q.ij.ſi vir.
Ꝗ ante cauſe cognitionē ſpoliatus vel ſpoliata pri
mo dz reſtitui.xxxiij.q.ij.hiſtoria.⁊ duo.c.ſeq.
Ꝗ matrimoniū inter fratres ſpūales vel adoptiuos
redimitur.xxx.q.iij.c.i.⁊ quattuor.c.ſeq.
Itē cū matre vel ſpūali filia ſimile.xxx.q.i.de eo.
Ꝗ diuortium factum propter maleficiuz ſi ceſſat re
ſtituitur.xxxiij.q.i.ſi per ſortiarias.
Ꝗ affinitas remanet licet ille moriatur per quē con
tracta eſt.xxxv.q.x.§.i.c.i.
Ꝗ ante diuortium conſanguinei vel propinqui de/
bent citari ⁊ teſtificari de matrimonio vel ſenes
antiqui quibus nota poteſt eſſe conſanguinitas.
xxxv.q.vi.c.i.⁊ duo.c.ſe.
Ꝗ forma iuramenti ponitur.xxxv.q.vi.de paren/
tela.⁊ tribus.c.ſeq.
Item forma iuramenti ſeparationis ꝑpter conſan/
guinitatem.vel affinitatem.xxxv.q.vi.ab iſto.
Item forma iuramenti illius qui recipit dimiſſam.
xxxv.q.vi.c.vltimo.
Ꝗ matrimoniū non dirimitur per totum ſimplex
antecedens.xxvii.di.c.i.⁊ duo.c.ſe.
Item nec propter compaternitatē vel cōmaternita
tem ſuperuenientē.xxx.q.i.noſſe.⁊ quattuor.c.ſe
Item nec propter ſeruitutem dominis debitam.xx
ix.q.vltima.c.vltimo.
Ꝗ qui ſcienter contraxit cum perſona ſeruilis con/
ditionis ab ipſa diuortiari non poteſt.xxix.q.ij.
ſiquis liber.
Ꝗ cum vterq; coniugum ſeruilis conditionis ma/
trimoniū contrahit non ſeparatur.xxix.q.vlt.c.vl.
Ꝗ non ſeparatur ab vxore qui ignoranter cogno/
uit vxoris ſororem.xxxij.q.vij.qui dormierit.
Ꝗ extraordinaria pollutio q̄uis ſit criminoſa non
ſeparat matrimoniū.xxxv.q.iij.extraordinaria.
Ꝗ ſiue pp adulteriū ſiue pp aliud inter cōiuges fiat
diuortiū.non pp hoc rumpitur matrimoniū.xxx
ij.q.vij.interuenientē.⁊.vi.c.ſeq.xxxiii.q.v.qd deo
De hac materia habes vbi agitur de diuortio.
Ꝗ matrimoniū ſpūale eſt coniunctio xpi ⁊ eccleſie.
xxvii.q.ii.cum ſocietas.
Ꝗ matrimoniū per carnalem copulā nō ꝑfectū:nō
ē ſacramentū xpi ⁊ eccleſie.xxvii.q.ii.cū ſocietas.
Item ſpūale matrimoniū contrahitur inter prelatū
eccleſie ⁊ eius eccleſiam.vii.q.i.ſicut vir.
Itez ſpūale matrimonium ē inter xpum ⁊ ſpūalem
animā.xxvii.q.i.que chriſto.⁊.c.nuptiarum.

Mechia.

Ꝗ mechia eſt duplex;videlz ſpūalis ⁊ carnalis.xxviii.q.i.
non ſolum.
Ꝗ mechatio ſpūalis eſt idola vel idolis ſacrificare
xxviii.q.non ſolum.
Ꝗ mechatio eſt omnis illicitus cōcubitus vt illorū
mēbrorū nō legitimus vſus.xxii.q.iiii.meretrices
in fi.
Ꝗ ſtricte ſumi mechia non niſi pro adulterio poni
tur.xxxii.q.iiii.meretrices.
Itez ponitur pro conſenſu peccati:quia qui viderit
mulierem ad concupiſcendū eā iam mechatus eſt
eam in corde ſuo.xxxii.q.vii.non ſolum.
Ꝗ mechus dicitur qui dimiſſa vxore ob cauſaz for
nicationis aliam duxit.xxxii.q.vii.quēadmodū.

Medicina.

Ꝗ medicina eſt duplex.ſ.corporalis ⁊ ſpūalis.xxix.di
ſtinc.neceſſe.
Ꝗ medicorum conſilia diuine conditioni ſunt con/
traria q: nec ieiunare nec flere nec cōſimilia ſinūt
de cōſe.di.v.cōtraria.
Ꝗ medico corporali ſalarium nō eſt negādum.xiii.
q.v.nō ſane.
Ꝗ nec clerici nec religioſi pro medicina munera de
bent accipere.xxxiii.di.his igitur.
Ꝗ medicina ſpūalis eſt penitētia.l.di.vt cōſtituere
tur.xxxiii.q.i.ſi per ſortiarias.
Itē medicina ſpiritualis eſt omnia eccleſiaſtica ſa/
cramēta.de pe.diſ.i.in actione de conſe.diſ ii.
ſi quotieſcūq;.xciii.diſ.his igitur.
Item medicina ſpiritualis eſt miſericordie opera
de pe.diſ.i.medicina.
Ꝗ chriſtus eſt ſpūalis medicus;qui paratus ē cen
ties curare ſi totiens homo per peccatum infir
matus eum requirit.de pe.diſ.iii.§.item q̄ poſt/
naam propheta.

Item prelati ſunt ſpirituales medici qui dāt ſubditis correctionis medicinam. lxxxvi. diſt. iſeriorū ꝛ. c. ſe. v. q. v. non vos. xlv. diſ. recedite. xxiij. q. iiij. quid faciet.

¶ magis prelatus occidit ꝙ curāt qui nec pro peccatis ſuis penitentiam agit; nec alios de peccato reprehendit. l. di. abſit.

¶ ſicut medicus peritus non vno collirio omniū oculos curat; ſic prelatus vel predicator diuerſoꝝ hominum vulneribus diuerſis doctrinis medeť. xxix. di. neceſſe.

Memoria.

¶ memoria vltionis diuine preterite in peccatores terrorem futurum incutere debet ne conſimilia attemptēt. vij. q. i. deniqꝫ.

¶ quibuſdaꝫ in memoriā exceſſus ſigna relinquūť xix. q. iij. mandamus. de conſe. di. ij. ꝛ dixit.

¶ ideo quibuſdā occaſio peccati preteriti vel ꝑ loci mutationē vł alr ē ſubtrahēda ne culpa ad memoriaꝫ replicata icaleſcat. xv. q. i. mulier. lxxxi. di. vꝫ

¶ nullū inueniť delictorū tale remediuꝫ ſicut eorū cōtinua memoria. d pe. di. iiij. §. iudas penituit;

Mendacium.

¶ mendaciuꝫ eſt falſe vocis ſignificatio cum voluntate fallendi. xxij. q. ij. beatus. §. ille.

¶ octo ſunt genera mendaciorum; quoꝝ q: prim⁹ grauius ē; tanto minus quiſqꝫ mentiendo peccat quāto a primo recedit. xxij. q. ij. primum.

¶ primū genus mendacij eſt in doctrina fidei cuꝫ intentione ſubuertendi. ibidem. Secundū eſt qđ prodeſt nulli ꝛ obeſt alicui; ꝛ eſt mēdaciuꝫ detractionis falſi teſtis in cauſa criminali.

Tertium eſt qđ prodeſt vni ꝛ obeſt alteri; ꝛ eſt mēdacium in cauſa pecuniaria. ibidem.

Quartum eſt qđ ſolum mentiendi fallendiqꝫ libidine fit. ibidem.

Quintum eſt qđ fit placendi cupiditate de ſuaui colloquio; quod eſt adulatorum. ibidem.

Sextuꝫ eſt qđ nulli obeſt ꝛ prodeſt alicui; vt cū quiſ ſe neſcire pecuniam alterius quam ſcit iniuſte tollendam. ibidem.

Septimū eſt qđ nulli prodeſt ꝛ obeſt alicui; vt cum quis vult hoiem prodere ad mortem. ibidem.

Octauuꝫ quod nulli obeſt ꝛ prodeſt ad hoc vt caſtitas conſeruetur. ibidem.

¶ primuꝫ genus dicitur pernicioſum; ad qđ nulla conditione debet quis adduci. ibidem.

¶ quodlibet aliorū ē vel pernicioſuꝫ vel officioſuꝫ vel iocoſuꝫ mendaciū que poſt primū minoreꝫ ſꝫ magis ꝛ minus culpam habēt. xxij. q. ij. ne quis. ꝛ. c. qđ ait. ꝛ. c. ſi quelibet. ix. di. ſi ad ſcripturas.

¶ mendacium ē graue peccatuꝫ q: os qđ mentitur occidit animam. xxij. q. ij. nec artificioſo.

¶ omne mendaciuꝫ cauenduꝫ eſt maxime perfectis xxij. q. ij. ne quis. c. omne. c. ſi quis per verus teſtāmentum. ꝛ. q. v. caucte fratres.

¶ perfectus pro nullius vita ſeruanda debet mentiri. xxij. q. ij. ne quis.

¶ nullus dūcendus eſt ad ſalutem mēdacio opitulante. xxij. q. ij. primuꝫ. in fi.

¶ abraam dicendo vxoreꝫ ſororē ſuaꝫ eſſe; ꝛ iacob dicendo ſe primogenitū excuſantur de mēdacio. xxij. q. ij. queritur. ꝛ. §. proximo.

¶ mendax eſt qui ſimulat ſe meliorē eſſe ꝙ ſit. xxij q. v. crimen.

¶ mendaciuꝫ eſt ēpuꝫ vel ſacerdotē vel religioſuꝫ ſe profiteri ꝛ contraria ſua ordini operari. xxij. q v. cauete fratres.

¶ nemo cauſa humilitatis debet mentiri; quia ſi non erat peccator; ex hoc incurrit quod vitabat. xxij. q. ſi non ita

¶ ille mentitur qui putans falſuꝫ dicit verum vel econuerſo. xxij. q. ij. hoies. ꝛ. c. ſe.

¶ non oīs falſuꝫ dicens mentitur. xxij. q. ij. his autem. ꝛ. c. beatus. ꝛ. c. ſi quelibet. §. abraam;

¶ facere contra promiſſuꝫ non eſt ſemper mentiri. xxij. q. ij. beatus paulus. ꝛ. c. ne quis. in fi.

¶ aliquod iocoſuꝫ mendaciū non videť eſſe graue peccatū. Exēpluꝫ de Joſeph. xxij. q. ij. quod ait.

¶ mendaciuꝫ precipue in mercatoribus eſt q: mercator ſine mendacio ꝛ periurio eſſe non pōt. diſt. lxxxviij. eiciens. ꝛ. c. ſe.

¶ qui veritatē celant ꝛ mendaciū dicunt equaliter peccant q: illa prodeſſe non vult ꝛ iſte nocere deſiderat. xi. q. iij. quiſquis.

¶ mendaciū etiā in preſenti inuenitur grauiter punitum. xij. q. i. dilectiſſimis. poſt me. Exēpluꝫ ibidem de anania ꝛ aꝫaria.

¶ mendax debet carere īpetratis ꝛ quibus ſcripta diriguntur ſunt puniēdi ſi precū mendacia nō arguunt. xxv. q. vlti. dicenti.

¶ circa īpetrationē reſcriptoruꝫ contingit mentiri tripliciter. xxv. q. vlti. ꝛ ſi legibus.

De hac materia habes vbi agitur de iuramento.

Mendicitas.

¶ mendicitas clericoruꝫ eſt ignominia epiſcoporuꝫ. xciij. di. diaconi.

¶ intantuꝫ exercuit auaritia epiſcoporuꝫ vt oia occupantes cogant clericos egētes mēdicare. ibidē

¶ illi qui aliter habere poſſunt grauiter peccant ſi mendicant q: vnde pauper victurus erat accipiūt i. q. ij. paſtor.

¶ elemoſina panis egentiuꝫ eſt; ꝛ qui defraudat eū homo ſanguinis ē. xiiij. q. v. c. imolans.

Menſa.

¶ menſa clericoꝝ non dꝫ abundare fabularuꝫ relatione; ſꝫ ſacre ſcripture locutione. xliiij. di. pro reuerentia.

De hac materia habes vbi agitur de cibo.

Menſtruum.

¶ mēſtrua mulieris ſunt ex naturali ſuperfluitate ſanguinis. ꝛ idō culpa carēt. v. di. ad eius.

¶ menſtrua patienti nō debet eccleſie introitus denegari. v. di. ad eius.

¶ ſi mulier mēſtrua patiens xpi veſtimentum laudabiliter tetigit; ꝛ eccleſiam laudabiliter intrare poterit. ibideꝫ.

¶ ad mulierē menſtruatā quiſqȝ accedere probibe q: ex boc partus deformatur. v. di. ad eius.

Menſura. ¶ menſura miſericordie dei non poteſt extimari. de pe. di. i. ſerpens. ante fi.

¶ iuxta menſurā culpe penitētia debet imponi. xx. di. alienus.

¶ apud deum non valet tantū in penitētia menſura tēporis ꝙ doloris. de pe. di. i. menſura. ⁊ c. precedenti. ⁊ c. in actione.

Mercatio. ¶ mercatio pōt ēē bona ita ⁊ turpis. de pe. di. v. qualitas.

¶ quelibet mercatio eſt pericoloſa q: difficile ē inter vendētis ⁊ ementis cōmerciū nō interuenire peccatū. ibidem.

¶ mercator ſine peccato ⁊ periurio eſſe non poteſt lxxxviij. di. eiciens. ⁊ c. ſeq.

¶ clericis oīo ꝓhibet mercatū q: vilius emit vt carius vēdat. xiiij. q. iiij. canonū. xvi. q. vii. ⁊ Ꝟ dixiꝫ.

¶ q̄ ꝓpter cupiditatē añ tp̄s granū vilius emit vt carius vēdat: turpe lucrū ꝯmittit. xiii. q. iiij. q̄cūqȝ

¶ in ſacro loco vbi ē orationibus vacāduꝫ mercationes exerceri nō debent. xvi. q. vii. ⁊ Ꝟ dixim⁹.

De bac materia hēs vbi agit de lucro ⁊ negociatiōe.

Mercenarius. ¶ mercenarius etiam ſi ab inuito detentore recipit mercedem ſuaꝫ non cōmittit iniuriam. xiiij. q. v. non ſane.

¶ qui defraudat mercenarium mercede reus eſt ac ſi ipſius ſanguinem funderet. xiiij. q. v. imolans.

¶ prelatus non diligens deū propter deum: ſed propter temporale lucrum mercenarius eſt. viij. q. i. ſunt in eccleſia.

¶ ille rector nō paſcit ſed mercenarij vice deſeruit qui gratiam humanam amittere formidans loq̄ recta pertimeſcit. xliij. di. ſit rector.

¶ mercenarius eſt prelatus qui plus diligens proprium cōmodum ꝙ ouiuꝫ videns lupum oues relinquit. vij. q. i. aduerſitas.

Meretrix. ¶ meretrix eſt que multorum libidini patet. xxxiij. diſtinc. vidua.

¶ meretrix eſſe ⁊ ad meretrices accedere eſt diuinitus probibituꝫ. xxxij. q. iiij. meretrices.

¶ fornicator in eo ē magis criminoſus q: tollit mēbra xp̄i ⁊ facit ea mēbra mētricis. xxxij. q. iiij. i co

¶ indebitus modus luxurie execrabilr fit i meretrice: ſꝫ execrabilius in vxore. xxxij. q. vij. adulterij.

¶ contrabens cum meretrice ad ſacros ordines nō poteſt promoueri. xxxiiij. di. ſiquis viduam.

Metropolitanus. ¶ metropolitanus a menſura ciuitatum quibus preeſt dictum eſt. xxi. di. cleros. poſt prin.

¶ metropolitanus dꝫ. x. vel. xi. ciuitates ⁊ totidem epiſcopos ſub ſe babere. vi. q. iij. ſcitote.

¶ abſqȝ metropolitani licentia nullus epiſcop⁹ curiam imperatoris debet adire. xxiij. q. vltima. ſi quis epiſcopus.

De bac materia babes vbi agitur de archiepiſcopo.

Michael. ¶ michael qui noluit maledicere diabolo ponitur i exēplum vt a maledicto puri ſimus. xxiij. q. iij. ſi igitur ⁊ michael.

Militia. ¶ militia eſt duplex: videlꝫ ſecularis ⁊ ſpūalis. lix. di. ſi officia xxiij. q. viij. reprebenſibile.

¶ militia ſecularis non culpatur ſed abuſus. xxiij. q. i. per totum.

¶ militia inſtituta eſt ꝓpter duo: videlꝫ ad iniuriam propulſandaꝫ ⁊ vindictā inferendā. xxiij. q. i. i fi.

¶ ius militare in multis cōſiſtit. i. di. ius militare

¶ in militia ſeculari reprebenditur libido dominandi: crudelitas vlciſcendi. ⁊ cupiditas nocēdi. xxiij. q. i. quid in bello.

¶ in bac intentione militia debet exerceri vt mali coerceantur ⁊ boni ſubleuentur. xxiij. q. i. apud. ⁊ c. ſeq.

¶ pleriqȝ ſancti patres ſecularem militiam laudabiliter exercuerunt. xxiij. q. i. noli exiſtimare.

¶ ſumma laus eſt militie cōmuni vtilitati intendere. xxiij. q. i. ſumma.

¶ boni milites vltra ſtipendia ſua nil debent vſurpare. xxiij. q. i. militare.

¶ miles nō ē reus bomicidij qui legitima auctoritate ſuperioris boiem occidit. xxiij. q. v. miles.

¶ miles ſecularis grauius peccat ſimoniā cōmittēdo ꝙ clericus. i. q. iij. ſaluator. circa me.

¶ miles ſecularis ꝓpter periculoſum ſtatū quē babet abſqȝ diſpenſatione pape ad ſacros ordines non debet promoueri. l. di. ſiquis poſt.

¶ ſi in militia ſeculari gradatiꝫ quis promouetur ad honores: multo fortius in militia ſpūali. lix. di. ſi officia. ⁊ c. ſeq.

¶ non debet eſſe ligatus alijs qui ſpūali militia ē aggregandus. liiij. di. nullus.

¶ nemo poteſt deo militare ⁊ mundo. xxi. q. iij. c. i. ⁋. apoſtoloꝝ ſtatuta. ⁊ quaſi per totam. q.

¶ ep̄us ad ſeruiendum xp̄o voluntariū militeꝫ babere. xv. q. i. non eſt.

¶ nil beatius ꝙ vt quomodo iperator noſter xp̄s iuſſit militetur. xl. di. ante omnia.

¶ militū xp̄i ſunt lacbryme ⁊ orationes. xxiij. q. viij reprebenſibile. ⁊ c. conuenior. circa me.

Miniſter. ¶ miniſter dicit q̄ qđ ſupior mādat exercet. xxiij. q. ij. dñs noſter. xxiij. q. v. non ſolū. ⁊ q. vlti. quicūqȝ pcutit.

¶ miniſter iudicis etiā dānatum ſi ex libidine occidit: bomicida eſt. xxiij. q. v. cum miniſter.

¶ miniſter xp̄i nō debet eſſe ſuperbus q: talis diabolo comparatur. i. q. i. ſi fuerit.

¶ xp̄s miniſtros ſuos docuit bijs miniſtrare nō temporalibus lucris intendere. xvi. q. i. nulli.

¶ i miniſtris eccleſie ſicut ē i ſacerdote miniſtratio: ſic ⁊ i diacono ſacramēti diſpēſatō. xciij. di. diaconi

Q. vbi paterfamilias largus ē miniſter non debet eſſe tenax. xxvi. q. vij. alligāt i fine.
De miniſtris eccleſie habes vbi agit̄ d̄ clericis ⁊ vbi agit̄ de ordinib⁹.

Miraculum. Q. miraculū ē ondis arduū ⁊ iſolitū: ſupra ſpē ⁊ facultatē conſiſtens admirātis. ſic fuit maris rubri: ⁊ iordanis fluuij diuiſio. ⁊ alia plura q̄ ponūt̄. de conſe. di. ij. reuera. circa medium.
Q. miracula facere eſt ſpeciale donum ſpiritus ſancti. de pe. diſ. ij. ſiquis ſemel. §. quorumdam.
Q. quātumcunq̄ ſunt aliqui ſancti miracula facere non poſſunt quādo volunt: niſi quando ſpeciali dono volūt ſpiritusſancti perfunditur. de pe. di. ij. ſiquis ſemel. §. querendum.
Q. miracula ſanctorum ſunt admiranda non in exemplum noſtre actionis trahēda. ij. q. vij. nos ſi post medium.
Q. quidam habent prophetie ſpiritum: qui nō habent vite meritum. i. q. i. prophetauit. Exēpluȝ ibi de ſaul.
Q. multi faciunt miracula extra charitatem conſtituti que in charitate poſiti facere non poſſunt. i. q. i. teneamus.
Q. magi ⁊ demones nō faciūt miracula. ſed mira quia non ſunt ſupra naturam; ſed ſunt hominibus inſolita. xxvi. q. iiij. ſciēdum.
De hac materia habes ſupra vbi agitur de diuinationibus ⁊ vbi agitur de incātationibus. ⁊ vbi agitur de magis.

Miſſa. Q. miſſa proprie dicit̄ eucharistie cōſecratio ⁊ cōfectio reliqua omnia q̄ ſacerdos vel chorus canit gratiaꝝ actiōes ſūt vel certe obſecrationes. de. cōſe. diſ. ij. vtrū.
Q. Jacobus apoſtolus frater domini: ⁊ Baſilius ceſarienſis tradiderūt modum miſſam celebrādi de cōſe. diſ. i. Jacobus.
Qui tñ modus nec alius in decreto p ordinem habetur ſed tamē ego plura. q̄ i miſſe officio exercētur proprijs capitulis aſſignaui. vt īfra patebit.
Q. miſſa ſine ſacratis veſtibus nō debēt cātari. de conſe. diſ. j. veſtimēta.
Q. nullus debet miſſam ſine ſtolla ⁊ manipulo cantare. xxiij. diſ. eccleſiaſtica.
Q. in ſolēni miſſa miniſtri ⁊ precipue diaconus: ⁊ ſubdiaconus debēt haberi. de cōſe. diſ. i. epo ſo ⁊ duo. c. ſe.
Q. i primitiua eccleſia i pricipio miſſe pſalmi legebantur. ſed poſt pſalmi icātum ſunt conuerſi vñ itroitus miſſe ⁊ gradualia ⁊ offertoria ⁊ cōio que cātātur pene oia de pſalmis ſunt ſumpta. xcij. di. cātātes. §. ab officio. ⁊. c. i ſancta in fine.
Q. ille verſiculus gloria patri quem Damaſus papa ad preces hieronymi inſtituit poſt pſalmos repetēdum qui cātatur poſt itroitum ponitur. de cōſ. diſ. i. de hymnis.
Q. kyrieleiſō ⁊ pater nr̄ ponit̄. xi. q. iij. cū aliqs.
Q. gloria i excelſis ⁊ alleluya; qui duo hymni ab angelis ſunt cātāti: ⁊ a nobis i ſolemnitatibus ſunt decantandi ponuntur. de cōſe. d. ſ. i. de hymnis. ⁊. c. hij. duo.
Q. hij duo hymni a ſeptuageſima quādo lapſus p̄mi hominis recitatur intermittuntur vſq̄ ad paſca quando chriſtus reſurgēs ex mortuis triſticiam i gaudium vertēs. all'a nobis reddidit. de cōſ. diſ. j. hij. duo.
Q. epo i miſſa ante collectam vt oſtēdat ſe vicariū xpi ſicut xps apoſtolos. ſic ſalutat populuȝ dicēs pax vobis. ij. q. vij. nō omnes.
Item vt oſtēdat ſe de numero alioꝝ ſacerdotum dicit dñs vobiſcū qd̄ ponit̄. de cōſe. diſ. i. h̄ quoq̄.
Q. de orationibus ſiue collectis dicendis habes. d̄ conſ. diſ. i. de hymnis in fine.
Q. poſt orationes reſpōdendum eſt amen habes. xxxviij. diſ. ſedulo.
Q. epiſtola ⁊ euāgelium legēda ſunt in miſſa habes de conſe. diſ. omnes fideles.
De offertorio quod debet fieri i miſſa habes. de cōſ. diſ. i. christianus.
Q. poſt offertur in calice vinum ⁊ aqua a ſacerdote de conſe. diſ. ij. ſacramēto. De qua materia habes vbi agitur de eucharistia.
Q. ante prefatiōem ſurſum corda dicere monemur ⁊ tūc precipue mētem ad dominum dirigere debemus. de conſe. diſ. j. quādo autē.
De prefatione que poſtea primo ſequitur habes. de conſe. di. j. inuenimus.
Q. pax d̄bȝ dari āte cōionē habes. d̄ cōſe di. ij. pacē
Q. poſt miſſā fiñ eſt epiſcopus ſacerdos q̄ cātauit dare debet benedictionē de conſe. di. i. miſſas.
Q. in miſſa ſiue viui ſiue mortui; populo poſſunt recommandari. ſed in canone miſſe: vbi ſolo deo loquimur qui omnium nomina nouit tacitis nominibus ſub generali commēdatione orare debemus de conſe. di. i. virum; ⁊. c. de nominibus.
Q. niſi in ſacris locis; vel vbi epo permiſerit miſſa debet celebrari. de conſe. di. j. miſſarum.
Q. ſub diuo ſuper tabula conſecrata lapidea poteſt miſſa cantari. de conſe. di. j. concedimus.
Q. epiſcopus ne monachos in officio impediat. nō debet in monaſterio ſuo ſolēniter celebrare. xviij q. ij. luminoſo.
Q. non ſolum epiſcopus ſ; etiam populus diebus dominicis ⁊ ſolemnibus ab eccleſia ſua non debȝ ſe ſubtrahere. de conſe. diſ. iij. epo ⁊. c. ſe
Q. ſuper altari in quo epiſcopus cantauit eo die. non debet preſbyter celebrare. de. conſ. di. ij. cap vltimo.
Q. in natiuitate domini quādo tres miſſe celebrant de prima miſſa in profunda nocte ſolemniter eſt celebrāda. de conſe. di. j. nocte.
Q. in quadrageſima; non debet quis manducare: niſi audita prius miſſa ⁊ veſpertinis officijs. de conſe. diſ. j. ſolent.
Q. pp popli deuotionē; miſſa pōt i aurora cātari. d̄ conſ. diſ. i. ſolēt plures. §. prima quoq̄; ⁊. c. ſe.

Q: poſt clericoꝝ oꝛdinatiões in ieiunijs quatuoꝛ tēpoꝝ poſt meridiē miſſa debet cantari ⁊ ꝑcipue in ſabbato ſancto. quia tūc verſus noctem debet cantari. de conſe. diſ. i. ſolēt. §. in ieiunijs.

Q: nemo pꝛāſus miſſaꝫ cātare debet. vij. q. i. nihil.

Q: qui pꝛo pecunijs vel hominum cōplacētiis vnaꝫ vel plures miſſas celebꝛat eternam ſibi damna/tionem comparat. de. conſe. diſ. i. ſufficit.

Q: excepta natiuitate chꝛiſti vnam miſſam canta/re ſufficit ſacerdoti. ibidem.

Q: valde felix eſt qui vnam miſſam digne poteſt ce lebꝛare. ibidem.

Q: in dominicis ⁊ feſtiuis diebus laici miſſas vſqꝫ ad finem debent audire. de conſe. diſ. i. miſſas; ⁊ duobus. c. ſe. ⁊. c. ⁊ hoc.

Q: epiſcop⁹ ſolēniter celebꝛādo ſemꝑ debꝫ habere teſtes. de cōſe. di. i. epiſcop⁹ deo; ⁊. c. iubemus.

Q: pꝛſbyter niſi duobus ad minus pꝛeſentib⁹ miſſā nō debet celebꝛare vt cōperat ſibi dicere dñs vo/biſcū: ⁊ oꝛate pꝛo me. de cōſe. diſ. i. hoc quoqꝫ.

Q: ſacerdos ꝑꝑ cuētua varios ſine adiutoꝛe q̄ poſſit cuꝫ ſuſtētare nō poſſit miſſam cātare. vij. q. i. illō

Q: pꝛſbyter q̄ miſſam īcepit niſi īfirmitas īpediat debet eā finire. de cōſe. diſ. i. nullus epiſcopus.

Q: ſi pꝛeſbyter ꝑꝑ caſualem infirmitatem miſſam inceptam finire non poterit; alter vbi dimiſit perficiat. vij. q. i. nihil.

Q: laboꝛās moꝛbo caduco vel cōſimili miſſam non debet cantare. vij. q. ij. in litteris.

Q: pꝛeſbyter nunq̄ miſſam cantet niſi cōmunicet de conſe. diſ. ij. relatum ⁊. c. ſe.

Q: pꝛeſbyter in miſſa de moꝛtali peccato habens conſcientiam cum cōtricione ⁊ pꝛopoſito confi/tendi poteſt cōmunicare. de cōſe. diſ. ij. quotidie

Q: miſſa mali ſacerdotis vel īfamati: non eſt reſpu enda niſi ſit ꝑ ſententiam cōdēnatus. xv. q. viij. c. vlti. xxxij. diſ. nullus; ⁊. c. ſe.

De hac mā habes vbi agit̄ d̄ celebꝛatiōe ⁊ d̄ ſacerdo.

Miſericoꝛdia.

Q: miſericoꝛdia eſt pulchꝛitudo ⁊ ꝑfe/cta foꝛma virtutum. lxxxvi. diſ. in ſingulis.

Q: duplex eſt miſericoꝛdia vꝫ. diuina ⁊ humana.

Q: multiplex ē miſericoꝛdia dei que lapſis homini bus ſubuenit de pe. diſ. i. ſerpens.

Q: miſericoꝛdie dei: nec mēſuras ponere poſſum⁹ nec tempoꝛa diffinire apud quē nullas patit̄ mo ras venie conuerſio. de pe. diſ. i. ſerpēs ante fi.

Q: deus ex miſericoꝛdia expectat peccatoꝛes vt cō uertant. xciij. diſ. diaconi. ſunt ante finem.

Q: deus qui miſericoꝛs ē: ⁊ iuſtus ſicut conſeruat miſericoꝛdiam in iuſtitia: ita iuſtitiā ī miſericoꝛ dia. de pe. diſ. i. taciturnitas. ꝟ. deus enim.

Q: aſſidue peccare volentium nō miſeretur deus. xc iii. diſ. dyaconi ſunt in fi. de pe. diſ. i. deus qui §. poteſt etiam. ⁊. vij. q. circa fi.

Q: miſericoꝛdia ad pꝛoximum eſt duplex videlicet coꝛpoꝛalis ⁊ ſpiritualis. xlv. diſ. tria.

Q: ſpiritualis ē tꝛiplex videlicet offenſas vł iniuri as dimittere. xlv. diſ. tria: ⁊. l. diſ. cōſiderādū.

Item delinquentes coꝛrigere. xlv. diſ. ita.

Itē bona docere ⁊ iuxta cōſulere. xlv. di. diſciplina.

Q: coꝛpoꝛalis miſericoꝛdia cōſiſtit in ſeptē opeꝛib⁹ miſericoꝛdie que in hoc verſu continentur.

Viſito poto cibo redimo tego colligo condo.

Quoꝝ plura ex hijs ponūt. lxxxvi. diſ. non ſatis.

De modo habendi vel exhibendi pꝛedicta officia miſericoꝛdie.

Q: miſericoꝛdia ſpiritualis ad pꝛimū debet eē iu/ſta ī coꝛrigēdo. vt ſcilicet nō deſit vinū auſteritatis nec oleū pietatis. xlv. diſ. diſciplina.

Item diſcreta ī docēdo vel conſulēdo ne erudiendi in erroꝛem deducantur. xliij. diſ. ſit rectoꝛ.

Item debet eſſe pꝛompta offenſas relaxādo maxime quando penitent offendentes. xxiii. q. iiij. nemo poteſt. §. pꝛoximo.

Q: miſericoꝛdia coꝛpoꝛalis debet eſſe iuxta in exhi bendo quia debet eſſe de pꝛopꝛio non de alieno. i. q. i. non eſt. ⁊. xiiij. q. v. per totum.

Q: debet eſſe diſcreta ī ſubueniēdo q2 vni oīa nō ſūt dāda. lxxxvi. diſ. non ſatis. §. item dominus.

Item oꝛdinata in diſtribuendo quia pꝛimo dandū eſt pꝛopinquis ⁊ poſt alijs. lxxxvi. diſ. eſt. etiā ⁊. c. in ſingulis. in fine excepta neceſſitate. tūc poti⁹ dandum eſt iuſtis q̄ peccatoꝛib⁹. lxxxvi. di. fratrē noſtꝛum. §. in ipſa.

De hac materia habes vbi agitur de eccleſia.

Q: miſericoꝛdie officia omnibus ſunt pꝛecepta. lxx vi. diſ. in ſingulis.

Q: qui negant miſericoꝛdiam faciendam ipſuꝫ xp̄m qui eſt miſericoꝛdia negant. vij. q. i. omnis.

Q: miſericoꝛdia maioꝛ eſt omnibus holocauſtomatibus. diſ. l. ponderet. in fine.

Q: melius eſt in cauſis pꝛetendere miſericoꝛdiā: q̄ inclementiam. lxxxvi. diſ. non ſatis. §. compatia/mur. xxvi. q. vltima alligāt.

Q: ſententia que miſericoꝛdia vetat eſt effugienda l. diſ. ponderet in fine. i. q. vij. exigūt.

Q: capto hoſti debere miſericoꝛdiā niſi maioꝛ tur batio timeatur. xxiij. q. i. noli.

Q: crudelis eſt miſericoꝛdia parcere vni in diſcri/mine multoꝛum. xlv. di. ſed illud.

Q: non ē miſericoꝛs qui parcit vitijs vt non cōtur bet delinquentes. xxiij. q. v. qui vitijs.

Miniſterium.

Q: miniſteriū dicit̄ qđ ſecretā ⁊ recōditam hꝫ diſpēſationem. i. q. i. multi circa mediū.

Q: eccleſiaſtica ſiue diuina ſacramenta pꝛopꝛie di/cuntur miniſteria. i. q. i. multi ante medium.

Q: dignus ⁊ non intelligendus ſecreta miniſteria nō ſunt cōicāda. xliij. di. §. vlti. ⁊. c. i. mādatis.

Moiſes.

Q: moyſes q̄ congregauit oēm ſynagogam repꝛeſentat q̄ in fi/deli anima oīs multitudo ſenſuum ⁊ cogitationū ad meditandum de deo intra ſacrarium coꝛdis debet conuenire. viij. q. i. licet.

Q: in hoc q̄ non fuit moyſi ꝑmiſſum a deo de ſuc/

ceſſore ordinare daẽ intelligi ꝙ ad deũ nõ ad hoĩes
ſpectat electio prelati. viij. q. i. ſi ergo.

¶ moyſes negauit ſe filiũ eſſe pharaonis ⁊ ꝙ egy/
ptium ſabulo obruit: ⁊ ꝙ egyptũ dereliquit. ⁊ ꝙ
filios iſrael de egypto eduxit habes de pe. diſ. iij.
vt cognouerũt. §. opponitur.

¶ moyſes ponitur in exemplum. ꝙ prelati non ar
mis. ſed orationibus contra aduerſarios debẽt
pugnare ſicut ipſe pugnauit contra aduerſarios:
debent pugnare. ſicut ipſe pugnauit cõtra Ama
lech. xxxvj. diſ. ſiquis vult.

¶ ſicut inter moyſem: ⁊ aaron fuit quedam ma/
ioritatis diſcretio ſic fuit iter apoſtolos. xxij. di.
ſacroſancta. ⁊. xxi. diſ. §. i.

¶ moyſes cũ ꝓ peccato populi orauit nõ ſtatim ve
niam iperrauit. l. diſ. ſiquis prepoſtera. in fine.

¶ moyſes potius voluit de libro vite deleri: ꝙ no
xam populo nõ dimitti. xxiij. q. iiij. quid crudele

¶ quia moyſes in ethiopiſam duxit in vxorem:
maria murmurans lepra percuſſa fuit. ij. q. vij.
plerumque. §. item obijcitur.

¶ moyſes ꝓp reuerẽtiã loci calciamẽtũ pedis ſol/
uit. de. pe. diſ. i. §. itẽ hijs: ⁊. c. ſunt. q arbitrãẽ.

¶ moyſes quoq₃ xp̄m ſignificat. ð pe. di. i. iter hec.

Monachi.

¶ monachus dicitẽ amo/
nos grece: qđ latine dicitur
vnus ⁊ achos quod latine dicitẽ triſtis quaſi ſoli
tarius triſtis. xvi. q. i. placuit.

¶ monachus id ſingularis dicitẽ. q: debet vitare
hominum multitudinẽ. xvi. q. i. ſi cupis.

¶ ſicut piſcis ſine aqua: ſic monachus ſine mona
ſterio vel cela caret vita. xvi. q. placuit comuni.

¶ monachus ad hoc debet intendere vt ſtatus eiꝰ
cõcordet cum nomine. xvj. q. j. placuit.

¶ omnis monachus vel religioſus debt eſſe vel ð
regula ſancti benedicti vel de regula Baſilij vel
de regula Auguſtini xviij. q. ij. pernitioſam.

¶ etiam dicuntur monachi qui regulam Auguſti
ni ſunt ꝓfeſſi xviij. q. ij. pernicioſam.

¶ nullus ſeruus debet eſſe monachus niſi a domi
no ſuo licenciatus. xvj. q. j. qui vere.

¶ monachi ⁊ monache ſemper ⁊ vbiq₃ debent de
ferre veſtes profeſſionis ſue. xxiij. di. ſãctimonia
les. xx. q. j. vidua.

Item excepta infirmitate nunꝙ debent carnes co/
medere. de conſe. diſ. v. carnem.

Itẽ debẽt abbatibꝰ ſuis obedire; ac res laboribus
ſuis acquiſitas vel qualeſcunq₃ ſine licẽtia abba/
tis nõ debẽt retinere. xviij. q. ij. abbates.

¶ nullus debet monachus ſpe abbatie ꝓmiſſe fię
ri. xvj. q. vij. ꝑ laicos. xviij. q. ij. peruenit.

¶ vltra tempus in monaſterio ſtantes: ⁊ nolentes
ꝓfiteri. debẽt expelli. xvj. q. i. peruenit ad me.

¶ teſtamẽtũ facere nõ poſſunt. xix. q. iij. q. ⁊. c. ſe.

¶ ſine licentia abbatis vouere non poſſunt. xx. q.
iiij. monacho.

¶ ad arciorem vitam petita licentia tranſira poſ/
ſunt xx. q. iiii. c. j. ⁊. c. monachum.

¶ cõpulſus ſiue a parẽtibꝰ ſiue ab alijs fieri mona
chꝰ: niſi ꝑus cõſentiat nõ tenetẽ. xx. q. iij. ꝑſens.

¶ monachi de licẽtia abbatis ex cauſa legitima:
poſſunt ad ſolitarias cellas tranſire. xviij. q. ij.
nullus monachus. xx. q. vlt. c. vlt.

¶ nõ debẽt cauſas vel negocia ſecularia agere niſi
ex licentia abbatis pro monaſterio. xvi. q. j. adi/
cimus. in fine. ⁊. c. de preſenti: ⁊. c. ſunt nõnulli
⁊. c. monachi.

¶ frequenter loquẽs de pecunia potius dicẽdus ẽ
iſtitor: ꝙ mõachus. xvj. q. j. ſi cupis.

¶ monachi nũꝙ debẽt vacare: ſed ſemper vł ora/
tionibus vel lectionibus vel exertio operis debẽt
intẽdere. de conſ. diſ. v. nũꝙ.

¶ debẽt ab omni familiaritate monialium: ⁊ alia
rum feminarum ſe alienare. xviij. q. [illegible] peruenit
ad nos: ⁊ tribus. c. ſe.

¶ nec in vno nec i vicino monaſterio cum monia
libus debẽt habitare. xviij. q. ij. diffinimus: ⁊
duabus. c. ſe.

¶ nec ſudorialos: nec zonas: nec alia munuſcula a
mł̄ierib9 đbẽt accipe. xxvij. qſtiõe. j. monacho.

¶ monachi quamuis recipiẽdo ordinẽ recipiãt of
ficij poteſtatem: nõ tamẽ executionem niſi occa/
ſione populi de licẽtia epi. xvj. q. i. mõachi: ⁊. c.
ſe.: ⁊ ſic viue: ⁊ c. ſi clericatus: ⁊ c. ſe.

¶ nec penitẽtiam alijs dari nec predicare: niſi in/
clauſtro ſuo debẽt. xvi. q. i. placuit omnibus. ⁊. c
monachus: ⁊. c: iuxta: ⁊ c. adicimus.

¶ nec baptizare debẽt nec fieri compatres. xxii. q
ii. ꝑuenit ad nos. de cõſe. diſ. iiii. nõ licet abba/
ti: ⁊. c. ſe.

¶ preter cõfratrem i clauſtro. ⁊ preter eum qui ele
gerit: nullum debẽt ſepelire. xv. q. i. c. i. c. agapi
tus: ⁊. c. placuit.

¶ monachi debẽt ſubeſſe epis iquãtum per papã
non ſũt exempti. xvi. q. i. peruẽit. xviii. q. ii. ab/
bas. ⁊. iiii. c. ſe.

¶ viſitãdi ſẽ ꝑ epos ⁊ corrigẽdi. xviii. q. ii. viſitãdi.

¶ iura epiſcopalia debẽt epiſcopis ꝑſoluere. xviii.
q. ii. eleutherius ⁊. c. ſe.

¶ ñ debẽt decimas vel eccleſias a laicis ſine con/
ſẽſu epi recipere. xvi. q. vii. decimas ⁊ eccleſias.

¶ epiſcopos ex charitate poſſunt accuſare. ii. q.
vii. nullus. §. proximo.

¶ monachi bonorum operum i clericos ⁊ epiſco/
pos ꝓmoueri poſſunt. xvi. q. i. ſi clericatus. ⁊ vii.
⁊. vii. c. ſe. ⁊ tribus. c. precedẽtibus.

¶ ñ debẽt ſine abbatum licẽtia epiſcopatus reci/
pere. xviii. q. ii. ꝙ ſit. §. nullus. xvi. q. i. ſiquis
monachus: c. legi. §. ſequẽti.

¶ facti epiſcopi abſoluũtur a iugo profeſſionis.
xviii. q. i. c. i.

¶ facti epiſcopi ñ debẽt mutare habitum nec or/
dinis ſui ritum quo ad ſubſtãtialia. xvi. q. i. de
monachis: ⁊. §. ſe.

¶ facti epiſcopi ſuccedunt in bonis paternis ⁊ ec
cleſię ſue relinquunt. xviii. q. i. c. i.

Monaſterium. ¶ monaſterium duplex pro monachis ⁊ monialibus in vno loco fieri prohibetur. xviij.q.ij.diffinimus

¶ monaſteria conſtruenda ſunt in ſolitudine populari acceſſu ne deuotio religionis impediatur. xviij.q.ij.luminoſo.

¶ monachorum monaſteria ſubſunt epiſcopo: in cuius territorio ſunt. xviij.q.ij.monaſteria.

¶ monaſteriū exēptum eſt a lege dyoceſana i pluribus videlicet quantum ad cathedratici pſentationem vel preſtationē. x.q.iij.inter cetera.

Item quantum ad quarte partis dimiſſionem. xvi. q.i.cum pro vtilitate.

Itē quātū ad grauē exactionē. xviij.q.ij.ꝙ ſit.

Item quantum ad publice miſſe celebrationē. q: ſine conſenſu abbatis eps non poteſt facere. xviij. q.ij.abbas.⁊.c.lumi noſo.

¶ monaſteria non debent fieri ſine licentia epiſcoporum xviij.q.ij.quidam: ⁊.iiij.c.ſe.

¶ mulicre monaſteria religioſoꝝ intrare nō debent. xviij.q.ij.peruenit ad nos.

¶ monaſteria religioſorum non debēt conuerti i habitacula ſecularium clericorum. nec debent regi per ſecularem. xviij.q.ij.peruenit ad me. ⁊.c. dudum. xix.q.iij.qui ſemel: ⁊.c.ſe.

¶ in parrochialis eccleſiis monaſterioꝝ: de ſcire epi debent preſ byteri inſtitui vel remoueri. xvi. q.ij.viſis. ⁊.c.ſe.

¶ abbas ſine epiſcopo: ⁊ eps per ſe res monaſterij alienare non poſſunt. xvij.q.iiij.in.venditionibus. xviij.q.i.ꝙ ſit.

De hac materia habes vbi agitur de monachis ⁊ vbi agitur de religione.

Monialis. ¶ monialis ē que pfeſſa ē ſe velle viuere vel ſꝫ regulā benedicti vel ſecundū regulā baſilij vel ſecūdum regulā ſancti Auguſtini. xviij.q.ij.pernicioſam.

¶ moniales non debent habere ſingularia domiciliū. xviij.q.ij.pernicioſam.

¶ puella duodecim annos habēs ſi voluntarie monialis effecta eſt etiam ante conſecrationem recedere non poterit. xx.q.i.puelle.

¶ moniales ſubſunt ordinationi ⁊ correctiōi epiſcopi. xviij.q.ij.cognouimus.

¶ preponendus monialibus primum eſt per epiſcopum examinandus. xviij.q.ij.religioſus.

¶ conuenientius reguntur per viros ſpirituales ꝙ ſeculares. xviij.q.ij.in decima.

¶ monaſteria non monialium non debent eſſe vicina monaſterijs monachorum. xviij.q.ij.diffinimus ⁊ quatuor.c.ſe.

¶ monialis nunꝙ debet loqui cum monacho vel alio viro ſine bono teſtimonio. xviij.q.ij.diffinimus ⁊.c.in decima.

¶ moniales i vno choro cū monachis vel alijs clericis cātare nō debēt. xviij.q.ij.pernicioſam.

¶ nō debēt vaſa ſacra ⁊ pallas ⁊ corporalia cōtingere. xxiij.di.ſāctimoniales.§.vaſa ⁊.c.ſacratas.

¶ nō poſſunt matrimonia cōtrahere ⁊ ꝯtrahētes ſunt per epiſcopum cōpellende ad votum redire xxvij.q.i.de viduis ⁊ puellis vſqꝫ ad finem.

¶ moniales in vitium carnis plapſe grauiter puniuntur. xxvij.q.i.c.ipudicas ⁊ fere per totum.

¶ peccantes cum ipſis ipſo facto videntur excomunicati. xxvij.q.i.ſi q̄ virgo: ⁊.c.cos.

De cōſe. monialiū habes ſupra: vbi agit̄ de conſe.

Mors. ¶ mors eſt triplex videlicet corporalis ſpiritualis ⁊ iehennalis. de pe.diſ.vlt.in fine.

¶ mors corporalis omnibus eſt cōmunis. xiij.q.ii.in eccleſiaſtico.

¶ i memoriā ab oībus ē ſemp habēda.ibidem.

¶ non videntur eſſe perfecti qui cū a domino vocantur nō moriuntur voluntarie; ſed inuiti. xiii. q.vlt.ꝙ prepoſterum.

¶ ſacramenta morientibus concedi debent. xxvi. aurelius: ⁊.c.ſe.

¶ ſi volētem cōfiteri mors anteꝙ ad ſacerdotem pueniat poccupauerit nō debet ſibi denegari eccleſiaſtica ſepultura. xxvi.q.vi.ſi aliquis.

¶ q̇ fame moriētē ñ paſcit ocidit. lxxxvi.di.paſce.

¶ mortem languentibus pbatur iſligere qui hāc cū poſſit nō excludit. lxxxiii.di.§.i.

¶ qui mortui ſunt in dei iudicio non ab hoībus ſunt iudicandi. xxiii.diſ.quorundam.

¶ poſt hominum mortem anime locantur ſecundum qd̄ meruerunt. xiii.q.tempus.

¶ mortui iuuandi ſunt oblationib' elemoſinis. ⁊ orationibus etiam ſi dubitatur de eorum ſalute xiii.q.ii.nō eſtimemus ⁊ pluribus.c.ſe.

Item quod fit pro omnibus mortuis tātū valꝫ cuilibet ac ſi pro vno ſolo fieret. de conſeratiōe.diſ. v.non mediocriter.

¶ idignus eſt i morte accipere ſolaciū q̇ ſe nō cogitauit moriturū.de.pe.diſ.vii.§.vlt.

¶ moriētib' i peccat̄ mortalib' nec oblatiōes nec oratiōes viuoꝝ nec mortuoꝝ nec ſepl'ture ſacroꝝ locoꝝ poſſunt. xiii.q.ii.quibus.⁊.vii.c.ſe.

¶ nemo debet cōtriſtari de morte ſuoꝝ caroꝝ; cū ipſos nō amittamus: ſed premittamus. xiii.q. vlt.ꝙ prepoſterum.⁊.iii.c.ſe.

¶ illi q̇ nimis triſtāt̄ d̄ morte ſuoꝝ videt̄ deſpare de felicitate futuroꝝ bonoꝝ. xiii.q.vlt.habēt.

¶ i hoc qd̄ dominus fleuit lazarum non fleuit mortuum ſed ad huius vite miſerias reſuſcitaturū Innuitur ꝙ pro mortuis plus eſt gaudēdū ꝙ triſtādum. xiii.q.vlt.qui diuina.

¶ mortui huius mundi facta poſſunt ſcire vel per decedētium relationem vel per angelorum reuelationem vel per ſpecialem conceſſionem quia ipſis quādoqꝫ cōceditur vt poſt mortem viuis appareāt. xiii.q.ii.fatendum.

¶ quādoqꝫ mortui ex diabolica illuſione fātaſtice credūtur apparere. xxvi.q.v.nec mirū āte me

¶ eccleſia nec ligare nec ſoluere poteſt mortuos d̄

peccatis.q: nō ſunt de foro ei⁹.xxiiij.q.ij. legatur.
¶ iniuſte excomunicatus etiam poſt mortem pōt abſolui.xxiiij.q.ij.ſane qđ.
¶ heretici poſt mortē poſſunt excōmunicari propter facti deteſtationem.xxiiij.q.ij.ſane profert.
¶ fideles non debent cōmunicare mortuis: quib⁹ non cōmunicauerūt viuis.xxiiij.q.ij.de.corone.
¶ mors ſpiritualis eſt duplex: bona ⁊ mala. bona eſt qñ quis ſiue per baptiſmum ſiue per penitentiā morit̄ peccato: vt viuat xp̄o. de conſe.diſ.iiij. vt oſtenderet.⁊.c.ſe.
¶ ſpecies diuerſe huius mortis deſignantur ꝑ tres mortuos q̄s xp̄s ſuſcitauit.đ.pe.di.i.quē pᷓiter.
¶ mors ſpūalis mala ē quando q̄s moritur ꝑ peccatū mortale ſicut ꝑ peccatū īfidelitat̄.xxvi.q.ij. q̄ſine.xi.q.iij.nō ſolū.§.ideu timendo.
Item per ypocriſim quia ypocrita viuēs mortuus eſt.xij.q.i.nolo.ante finem.
Item per auaritiam.xiiij.q.iiii.ſiquis vſuram.
Item per quodlibet aliud mortale peccatum.de pe. di.iiij.§.dicens.c.intermittentes ſermonem.
¶ mors iehenal̄: mors dicit̄ eternal̄; q̄a vbi nunq̄ morit̄ mors.xxvi.q.ij.de pe.di.vltia in fi.
De hac materia habes vbi agitur de ſepulturis.

Mores.

¶ mos longa cōſuetudo eſt de moribus tractās.i.diſ.mos.
¶ legem mores faciunt ⁊ communem ius legibus ⁊ moribus conſtat.i.diſ.omnes.
¶ plus facit famoſum morum nobilitas q̄ generis dignitas.xl.diſ.nos.⁊.c.ſe.
¶ illud qđ eſt contra fidem ⁊ bonos mores indifferenter habendum eſt.xij.diſ.illa.
¶ multum diſtāt dāna mor̄ a dānis rerum temporaliū.vi q.i.ſūt ꝑrimi.§.ve̱.⁊.c.deteriores.
De hac mā hēs ſupra vbi agit̄ de cōſuetudine.

Mulier.

De muliere habes ſupra vbi agitur de femina.

Multitudo.

¶ multitudo īutilium perſonarum maxime clericorum eſt vitanda.xxiij.diſ.tales.
¶ pompa multitudinis popularis reprehēdit̄ maxime in p̄latis ⁊ clericis.lix.diſ.ſi officia.
¶ non pōt eſſe ſalubris a multis correctio niſi cuꝫ ille corripitur qui non habet ſociam multitudinē xxiij:q.iiij.non poteſt.
¶ in correctione multitudinis caute eſt incendendum.xliiij.diſ.commeſſationes.
¶ cum contagium peccandi multitudinem inuaſerit diuine diſcipline eſt miſericordia neceſſaria. xxiij.q.iiij.non poteſt.
¶ paucitas eſt aſpere corrigenda.ſed multitudo ſtenuiſſimis admonitionibus eſt frangenda.xliiij. diſ.commeſſationes.
¶ propter peccātium multitudinem detrahenduꝫ eſt ſeueritati.xliiij.diſ.comeſſationes.l.di.vt cōſtitueretur.ix.q.i.ordinationes.
¶ non debet deferri multitudini ī mali p̄lati electione vel approbatione.xviij.q.ij.ſiquis.
¶ multas medicinas īuenire cogunt multe experientie morborum.l.diſ.vt conſtitueretur.
¶ non minus ardet qui cum pluribus ardet.ij.q. i.multi in fine.
¶ tempore apoſtolorum multitudini credentium erat cor vnuꝫ ⁊ anima vna ī deo.xij.q.i.dilectiſſimis.viij.diſ.§.i.
¶ aliqñ multitudo propter vnius delictum punit̄ xlv.diſ.ſed illud.xxiij.q.i.non turbatur.

Mundicia.

¶ mūdicia ē duplex.ſ.corporal̄ ⁊ ſpūalis.xxxi.di.lex
¶ mundicia carnalis eſt que inficitur per luxuriā ideo clericis in ſacris prohibetur vt cōpetentius valeant diuinis vacare obſequijs ⁊ orationibus xxi.diſ.c.i.§.cauſa.
¶ ſpiritualiter mūdat̄: qui a ſorde peccatorum ꝑ penitentiam purgatur.l.diſ.⁊ purgabit.
De hac materia habes vbi agitur de caſtitate ⁊ vbi agitur de luxuria.⁊ vbi agitur de macula.

Munus.

¶ munus eſt triplex. videlicet ab obſequijs quod eſt ſeruitus indebite impenſa.
Item munus a manu quod eſt pecunia
Item munus a lingua qđ ē fauor.i.q.i.ſunt ñ nulli
¶ munera dātem ⁊ accipientem faciūt deuitare a iuſticia.xi.q.iij.pauper.⁊.c.qui recte.
¶ ille ma[n]nus ab omni munere excutit q̄ nō ſoluꝫ pecuniā vel obſequiū ſed nec etiā hūanū fauorem inquirit.i.q.i.ſunt nō nulli.xi.q.iij.qui recte.
¶ non timetur culpa vbi redemptio ſperatur per munera.xi.q.iij.pauper.
¶ meritorie trahitur quis ad fidem vel ad meliorem ſtatū per munera.xxiij.q.iiij.c.vl.
¶ clericus eccleſia n ſuſcipiens vel ſpiritualia dās per munera deſtituitur.vij.q.i.ſanctitum.xv.q.ij obſeruandum.xiij.q.ii.queſita.

Murmuratio.

¶ murmuratio diſſuadet̄ q᷑ murmurans opus qđ facit ꝑdit.xc.diſ.alienus.
¶ murmurans ⁊ contentioſus pari pena puniūtur.xc.diſ.c.ſiquis monachus.
¶ filij iſrael murmurantes a ſerpentibus perierūt xc.diſ.alienus.
¶ maria propter murmur cōtra moyſem lepram incurrit.ii.q.ii.plerumq̄.§.item obiicit̄.

Mutatio.

¶ mutatio non debet ī hiis fieri que rationabiliter ⁊ vtiliter ſunt a patribus diffinita.xxv.q.ii.cum pie ⁊.c.eccleſiaſtice.
¶ deus mutabilitatē neſcit oīs aūt creatura vitioſa ē quia mutabilis ē.de.pe.diſ.ii.circa fi.
¶ licet deus ſit incōmutabilis; ide ſepe mutat promiſſa; cū ex miſericordia tempat ſententiam.xxii. q.iiii.incōmutabilis.⁊.c.non ſemper.
¶ deus nouit mutare ſententiam quando de malo in melius homines mutantur.de pe.diſ.i.§.ſi agimus.⁊.§.ſe. Exemplū de niniue ⁊ de ezechia rege.cui.xv.annos addit.

¶ romana eccleſia ſtatuta ſua ſecundum temporis exigentiam quandoqꝫ mutat. xxv. q. vltima. poſtea vero. §. hijs ita: ⁊. §. vlt. ⁊. c. ita nos.

¶ illa que non ſunt contra euāgelia aut ſanctorū decreta pro neceſſitate tempoꝝ quandoqꝫ mutant͂ xliiij. diſ. c. vlt. xxv. q. vlt. ꝑuilegia: ⁊. c. āpu.

¶ mutantur reges propter negligentiam regiminis. xv. q. vj. alius.

Itē epi vel alij p̄lati de loco ad locū ꝑpter exigētiā ⁊ tpoꝛis mutantur. vij. q̄ſtione. i. mutationes.

Item ſedes epiſcopales mutantur vel due i vnum rediguntur cauſa hoſtilitatis vel paupertatis. xxv. q. ij. §. hoſtilitatis. c. ita nos.

Item priuilegia quia pro neceſſitate corrigendoꝛum vicioꝛum dantur quandoqꝫ penitus immutātur xxv. q. ij. §. hijs ita. c. poſtea.

Itē mutat͂ icaute ꝑmiſſa. xxij. q. iiij. i malis ⁊. c. ſe.

Itē mutat͂ i meliꝰ cōſilia: ⁊ ꝑpoſita. xii. q. i. certe vbi Auguſtinꝰ mutauit cōſiliū. xxij. q. ij. beatꝰ. Ubi paulꝰ ꝑpoſitū eundi ad hiſpaniā mutauit.

Itē mutat͂ pena in penā vel penitentiam. xxij. q. iiij. innocens ex hijs. Ubi de Joſue ⁊ gabaonitis. xxiij. q. v. c. i. circa medium.

¶ non ſufficit peccatoꝛi moꝛes in melius commutare: ſed etiam debet de preteritis ſatiſfacere. de pe. diſ. i. §. chꝛiſtus.

¶ nabuchodonoſoꝛ rex non coꝛpoꝛaliter ſed mentaliter in beſtiam mutatus eſt quia credens ſe beſtiam ab hominibus ſecedens cum beſtijs moꝛabatur. xxiij. q. v. remittuntur.

Mutilatio. ¶ mutilatio mēbꝛoꝛum latronum ꝑficit eis quia debilitata membꝛa nequeūt exercere cōſueta. xxiij. q. iij. ſiquis foꝛtitudinem.

¶ mutilatus vel abſciſſus per ſe vel per alium excluſa decedēti cauſa nō poteſt ꝑmoueri. xxxiij. di. maritū. ⁊. xxxvi. diſ. c. illiteratos.

¶ qui ſibiipſi virilia mutulauerit non ſolum non pꝛomouetur ſed etiam ſuiipſius homicida reputatur. lv. ſiquis ſemet. ⁊. c. ſeq.

¶ qui volens partem digiti ſui mutilauerit ab oꝛdinibus abſtinebit. lv. diſ. qui partem.

¶ mutilatoꝛ alterius nō debꝫ ꝑmoueri. lv. di. c. vl.

¶ ſi qui p medicos caſtrati vel mutilati eſſent ꝑ īfirmitatē aut ad barbaris ꝑpter īfidelitatē aut a dominis eunuchi fierent ſi alias iueniūtur digni poſſunt ꝑmoueri. lv. diſ. ſiquis a medicis.

Mutus. ¶ mutus per ſigna baptiſmū ⁊ penitētiam ⁊ alia ſacramēta petere poteſt. xxvj. q. vj. qui recedūt. ⁊. ſeq.

¶ pꝛelatus qui non redarguit vitia ſubditoꝛum: canis mutus dicitur. xliij. di. ſit rectoꝛ.

Naboth. ¶ naboth fuit pater ieroboam qui regnum appetens in populo dei ſciſma fecit. vij. q. i. denique.

¶ naboth vineam ſuam in oꝛtum olerum commutare noluit. xxiij. q. vij. conuenioꝛ.

Nabuchodonoſoꝛ.

¶ nabuchodonoſoꝛ Danielē de lacu leonū ⁊ de ꝑſecutionibus liberauit. xxij. h. v. ſi pꝛopterea.

¶ deus malos per nabuchodonoſoꝛ flagellauit ⁊ poſt pꝛopter ſuperbiam mutatus mente in beſtiam cum beſtijs vixit. xxiij. q. iij. §. i. circa me. ⁊. q. v. remittuntur. §. hinc circa me.

¶ nabuchodonoſoꝛ pꝛopter ſuperbiam in bouem ex homine eſt mutatus. xxii. q. iiij. miroꝛ.

¶ q̄ nabuchodonoſoꝛ q̄ p flagella coꝛrigit͂ ⁊ pharaō q̄ p flagella idurat͂ inuit͂ ꝙ medicine ſalut͂ nō opat͂ i ſingulis. xxiij. q. iiij. nabuchodonoſoꝛ.

Natiuitas. ¶ natiuitas triplex eſt vꝫ nature gratie ⁊ gloꝛie.

¶ natiuitas nature pꝛima eſt in vtero. Juxta illō quod enim in ea natum eſt de qua natiuitate. de conſe. diſ. iiij. firmiſſime.

Item alia eſt nature ex vtero. ſ. qn̄ puerum oꝛtus eſt: Juxta illud natus eſt homo in mundū. de qua de conſe. diſ. iiij. quiſquis ⁊. c. qui in maternis.

¶ natiuitas gloꝛie eſt quando depoſita vetuſtate pene naſcitur homo ad gloꝛiam. de conſe. di. iiij. poſt baptiſmum. Sic moꝛs ſanctorum natalis dicitur. xxiiij. q. ij. ſane quod.

¶ natiuitas gratie eſt quando quis naſcitur per baptiſmum. Juxta illud opoꝛtet naſci denuo. de conſe. diſ. iiij. qui in maternis.

Natura. ¶ natura condidit omnibus nationibus ius cōmune. ſicut ē maris ⁊ femine cōiunctio puerorum ſucceſſio ⁊ educatio. i. diſ. ius naturale.

¶ contra naturam coitus ſemper fuit illicitus ⁊ damnabilia. xxxij. q. vij. auſus. xxxv. q. iij. nec eam. § nature: ⁊. c. ſe.

¶ violatur diuina ſocietas: cum natura cuius ipſe auctoꝛ eſt libidinis peruerſitate polluitur. xxxij. q. iiij. flagitia.

¶ naturali iure omnia ſunt cōmunia: ⁊ ꝙ conſuetudo induxit meum ⁊ tuum. viij. diſ. differt.

¶ ꝑſcia vel pꝛedeſtinatio diuina nullā nature īfert neceſſitatē. q. xxiij. nabuchodonoſoꝛ. §. pꝛoximo.

¶ in culpam cadere naturale eſt doluiſſe virtutis de pe. diſ. iij. §. alle rex.

¶ natura demonum i pluribus ſubtilioꝛ ⁊ nobilioꝛ eſt ꝙ natura hominum. xxvi. q. iiij. ſciendū.

¶ ſancti cum ex nature fragilitate coꝛruerit acrioꝛes ad currendum curſum ſalutis reſurgunt. de pe. diſ. iij. alle rex.

Nauis. ¶ nauis que pꝛopter Jone fugā imergebatur ſignificat ꝙ ꝑpter exceſſus maioꝝ ꝑigit afflictio minoꝛis. i. q. i. eccleſia. §. hijs ita poſt medium.

Item i hoc ꝙ multa merita apoſtoloꝛum nauigabat ⁊ pꝛoditoꝛis perfidia nauem pro pcellis agitabat. Innuitur: ꝙ pꝛopter vnius malitiam multi boni puniuntur. xxiiij. q. i. nō turbatur.

¶ paulo cauſa pꝛedicationis in italiam veniente:

nauis concutitur innuitur ꝙ aduerſitas bonis vo
ris obijcitur.vij.q.j.aduerſitas.
¶ nauis cordis pauli que in naufragio inconcuſ
ſa ſtetit conſtātiam predicatoris i aduerſitate in
nuit.vij.q.j.aduerſitas.
¶ periculum eſt prelato qui nauem eccleſie regit ⁊
remum tenere non nouit.xi.di.ante omnia i fi.
¶ ſicut nauigās multis periculis ſe exponit ſic qui
vxorem ducit.xvij.q.ij.nos.
¶ ſicut nil intereſt vtrū nauis vno grādi fluctu.aut p
rimas paulatim aqua intrāte ſubmergatur.ſic pua
peccata multiplicata tātū opprimūt vt vnū gran
de.de pe.diſ.j.medicina.circa me.

Neceſſitas.

¶ neceſſitas ē duplex.vi
licet ſimplex vt eſt neceſſe
oēs hoīes mori.xxviij.q.iiij.nabuchodonoſor.
Alia eſt conditionis vt cū quis ambulat neceſſe eſt
eū ambulare.Sicut nulla neceſſitas cogit incen
dere volentē tamen neceſſe eſt eū incendere.ſic q̄
ex nulla neceſſitate nature ſed ex libertate arbitrij
proueniunt deus preuidet ⁊ neceſſe ē ea eſſe.xxiij.
q.iiij.nabuchodonoſor.
¶ neceſſe eſt predeſtinata adimpleri.ibidem.
¶ non eſt culpabile quod neceſſitas infert.xxx.q.
prima ad limina.
¶ neceſſitas non habet legem.i.q.i.remiſſionē.
¶ neceſſitas facit licitū qđ alias non ēēt licitū.vt
patet i trāſlationibus ep̄oꝝ.vij.q.i.mutationes.
¶ trāſlatiōes ep̄oꝝ vel cōis vtilitas vel neceſſitas
debet perſuadere.vij.q.i.ſcias.⁊.iiij.c.ſe.
¶ opera neceſſitate vrgente facta:non ſunt lauda
bilia.lvij.diſ.ſiquis.
¶ adultus neceſſitate cogente baptizatus non eſt
ordinandus.ibidem.
¶ id qđ ex neceſſitate cōceditur ceſſante neceſſita
te debet ſolui.de conſe.diſ.v.q̄cquid.
illđ qđ ex neceſſitate fit ex ordie legitimo.ſ vſur
pato.vñ ceſſante neceſſitate debet ceſſare.i.q.i.
quod p neceſſitate.ix.q.i.ordinatiōes.in fine.
¶ i neceſſitate extrema penitētibus ſacramēta non
ſunt neganda.xxvj.q.vij.tēpora plenitudinis.
¶ in neceſſitate patri ſiue matri ſiue omnibus alijs
baptizare permittitur.xxx.q.i.ad limina.
¶ neceſſitas facit aliena ꝓpria quia tempora neceſ
ſaria oīa ſunt comunia.xlvij.di.ſicut in fin.
¶ clericus raptor eſt qui vltra neceſſaria pauperi
bus nō erogat.xvi.q.i.c.quoniā.
¶ tempore neceſſitatis prius ſubueniēdum eſt pro
pinquo ꝙ alieno.lxxxvi.diſ.non ſatis.
Item alieno prius iuſto ꝙ peccatori.lxxxvi.di.fra
trem.§.in ipſa.⁊.c.non ſatis.
De hac materia habes vbi agitur de coactione.

Negatio

¶ negatio xp̄i ñ tm̄ fit i xbis
ſ etiā i factis.xi.q.iii.eſtimāt
¶ ille negat xp̄m qui cum ſit ſe negat eſſe xp̄iani.
xi.q.iii.non ſolum.
¶ quotiens vitijs vincimur ⁊ peccamus totiēs dñ
negamus.xi.q.iii.eſtimant.
¶ qui veritatem pro pecunia negānt deum qui ve
ritas eſt vendunt.xi.q.iii.abiit.
¶ q̇ negāt miſericordiā faciendā pacientibus ipꝫ
xp̄m q̇ miſericordia eſt negāt.vij.q.i.omnis.
¶ quāta vita ē confiteri xp̄m tāta mors eſt negare
ipſum.xi.q.iii.non ſolum.§.idem timendo.
¶ petrus negant xp̄m cum ſe negauit eius diſcipu
lum.xi.q.iii.non ſolum.
¶ illi erant qui petrum de negaciacione xp̄i excu
ſant.xi.q.iii.non ſolum.§.idem timendo.
¶ de vno negat de pluribus cōcedit ibidem.
¶ negatiua probari non poteſt.vi.q.v.§.vlt.

Negligentia.

¶ negligētia eſt eru
ditionis nouerca.lxx
xiii.diſ.nihil.
¶ negligentia arguitur in excuſatiōe boni operis
lxxxiii.diſ.peruenit.
Item in ſubueniendo miſeris.xij.q.ij.aurum ⁊.c.
ſe.lxxxvi.di.fratrem.
Item in corripiendis peruerſis.lxxxiii.di.error.ij.
q.vij.ſicut inquit.⁊.c.negligere.
Item in eruditione predicationis.lxxxiii.di.nihil.
xliii.diſ.ſit rector.
Item in defenſione pauperis.lxxxiiii.diſ.§.i.⁊.c.
peruenit.⁊.c.ſe.
¶ negligentia prelatorum cedit in diſcrimen ſub
ditorum.xl.diſ.ſi papa.
¶ negligentia correctionis perdit diſciplinam in
ſubditis.xxiii.q.iii.iuſtum.
¶ negligentes rectores multas ſepe nutriunt peſti
lentias dum diſſimulant adhibere diſciplinam.
lxxxxvi.diſ.inferiorum.xlv.diſ.ſed illud.
¶ negligere perturbare peruerſos nil aliud eſt ꝙ
fouere.lxxxiii.diſ.error.
¶ ſi negligenter que male vſurpātur corrigunt.ex
cedendi via aliis aperit.xciii.di.peruenit ad nos.
¶ non ſufficit clericis turbis negligentibus ade
quari.viii.q.i.c.vltimo.
¶ deſolatio debet eſſe prelato vbi clericos vidēt
eſſe negligentiores in bono quam laicos.viii.q.
i.quid autem.xxv.q.i.nulli.
¶ prelati de negligentia arguuntur ⁊ puniuntur.
xxii.q.i.ſiquis per.xvii.q.i.ſi cuſtos.
¶ negligentia poſt amonitionem aggrauatur quā
tum ad culpā:⁊ quātū ad penā.xij.q.ij.indigne.
¶ prelati pena de negligentia eſt depoſitio.lxxxi.
diſ.dictum.xi.q.iii.placuit.
¶ negligentia inferiorum ſuppleri debet per ſupe
riores.viii.q.iij.artaldus.ix.q.iij.cum ſimus.

Negociatio.

¶ negociatio ñ eſt i ſe
mala.lxxxviij.di.qm̄ ñ.
¶ duplex eſt negociatio videlicet licitā ⁊ inlicitā.
lxxxviij.di.fornicari.
¶ negociatio ſine periculo minime exerceri poteſt
de pe.diſ.v.qualitas.
¶ negociatorem excuſat vel arguit qualitas.de
pe.diſ.quinta qualitas.
¶ de ſubſtantia mali negociatoris nouiſſime non

remanet niſi ſolum peccatū.lxxviii.di.eiciens.

¶ negociatio inhoneſta clericis eſt interdicta.lxxviii.di.conſequens. Nam nemo militans deo implicat ſe ſecularibus negociis.ibidem.

¶ negociatorem clericum ⁊ ex inope diuitem ⁊ ex ignobili glorioſum quaſi quandam peſtem fuge.lxxxviii.di.negociatorem.

¶ negociatio cupiditatis prohibetur clericis.lxxxviii.di.decreuit.xiiii.q.iiii.clerici;⁊.c.canonum.

¶ negociatio pietatis vt inde ſubueniatur viduis ⁊ pupillis pmittit̃ clericis.lxxxviii.di.decreuit.

Negotium. ¶ negocia circa maiora cautius ⁊ diligentius ſūt diſcutienda.xlii.di.quieſcamus.

¶ pleraq; ſunt negocia; qua ſine peccato; aut vix aut nunꝙ̄ exerceri poſſunt.de pe.di.ſ.i.negocium

¶ pfectis nō eſt peccatum repetere negocium qḋ ante ſine peccato exercuerūt.de pe.di.v.negociū

Neophitus, ¶ neophitus dicitur qui nouiter eſt in fide vl̃ religione plantatus.xlviii.diſ.ſicut.

¶ nō deb; i epm ordinari ne i ſupbiā erigat̃ q: tal̃ neſcit humilitatē obſeruare.xlviii.diſ.§.i.

¶ ſimonia neophitorum hereſis dicitur.quia aliquando dabant pecuniam vt citius promoueren tur.i.q.i.quiſquis.

¶ neophitis expedit pluſꝙ̄ aliis a cibis delicatis ⁊ a vanitatibus abſtinere de cōſe.di.v.neophiti.

Nigromantia, ¶ nigromātia eſt quādo p icātatiōes videtur reſuſcitari mortui diuinare ⁊ ad interrogata reſpōdere.xxvi.q.v.nec mirum.

¶ quando nigromantia fit cruor aque miſcetur vt colore ſanguinis demones inuocati facilius prouocentur ibidem.

De hac mā.habes vbi agitur de nominibus.

Nobilitas. ¶ nobilitas morꝝ plus ornat ꝙ̄ genitorꝝ.xl.di.mos.

¶ nec loci nec generis nobilitate ſed virtute xpi acquiritur gratia.xl.di.illud.⁊.c.ſe.

¶ quia adā nobilitatem dei per peccatum abiecit nobilitate loci priuatus fuit.xl.di.adam.

¶ nobilitati defertur in pene impoſitione pro exceſſu.xxiiii.q.i.qui contra.

Nomen. ¶ nomen aliquando propter facti deteſtationem depravatur xvii.diſ.multis.

¶ nominis interpretatio vel diffinitio diligenter eſt aduertēda.xii.q.i.clericus qui.xvi.q.i.c.i.

¶ a chriſto chriſtiani nominamur.de conſe.diſ.iiii.poſtꝙ̄ aſcendit.

¶ ſola nominatio non ſufficit ad condemnationē quia ſepe inocentes in falſo crimine nominantur ii.q.i.multi in fine.

¶ ſophiſticatio nominum in matrimonii contractu cum dicit ſe virgilium cum ſit plato dirimit matrimonium.xxix.q.i.§.i.

Notorium. ¶ notorium accuſatiōe; nec probationem requirit i.q.i.de manifeſta.⁊.c.ſe.

De hac materia habes vbi agit̃ d iudicio publico.

Nouicius. ¶ nouicii in fide ſiue religione auſteriores aliis dbēt viuere.de conſe.di.v.neophiti.

¶ in religione intrans tempus probationis vni9 anni debet habere.xvii.q.ii.gonſaldus.

¶ icognit9 ante triēniū nō debet recipi ad pfeſſionem vt infra hoc tempus ſi ſit ſeruus aut vxoratus dbet reperiri.vii.q.ii.ſiqs.xix.q.iii.mōaſteriis.

¶ nouicii ifra tempus probationis non debent ad ordines promoueri.xlviii.di.ſicut.

¶ in multis deferendum eſt eis ne ratione nimie auſteritatis tanꝙ̄ minus radicati retrocedant.xxv.q.ii.c.quedam lex.§.qḋ ſcripſi.

Nuptie. ¶ nuptie dicuntur a nubendo eo ꝙ puelle pudoris gratia caput obnubere vel velare ſoleāt.xxx.q.v.lr.nec illud.

¶ nuptie terram implent virginitas paradiſum.xxxii.q.i.nuptie.

¶ velle nubere poſt votum caſtitatis damnabile ē xxvii.q.i.nuptiarum.

De hac mā habes vbi agit̃ de matrimonio ⁊ vbi agitur d diuorcio ⁊ vbi agit̃ de bigamia.

OBedientia. ¶ obediētia ē qcqd a ſupiore vtiliter iperatū fuerit obtēperare.xxiii.q.i.ſciendum in ſumma.

¶ obediētia ſola fidei meritum poſſidet ſine qua quiſqs fidelis conuincitur ⁊ infidelis eſſe indicat̃ viii.q.i.ſciendum in fine.

¶ obediētia i ſcriptis debet pmitti.xxiii.di.ꝙ̄ꝙ̄.

¶ obediēdo i dſideratis ⁊ obediēdo i cōtrariis pter volūtatē nulla ē obediētia.viii.q.i.ſciendū.

¶ obediētia ppria volūtas mactat.viii.q.i.ſciedū

¶ obediētia q: cogit eſſe ſub aliena poteſtate nihil debet habere proprium.xii.queſtione.prima nō dicatis.

¶ obedientia ē fructuoſa quia per ipſam i preſenti meremur gratiam dei.xciii.di.nulla.⁊.c.ſe.

Item futuram per ipſam meremur ſalutē.xciii.diſ.ſi inimicus.i.q.iii.quid ergo.

¶ ſine ipſa incurrimus eternam reprobationem xciii.diſ.nulla.⁊.c.ſe.

¶ propter obedientiam eſt bonum obmittendum ſed nunꝙ̄ malum mortalis culpe committendum xi.q.iii.quid ergo.

¶ aliis prepoſitus non debet ferre moleſte aliquem ſibi platū eē; obedientia quā exigit ab aliis ipſe ipendat.xxiii.di.ii.ꝙ̄ꝙ̄.ii.q.vi.qui ſcit.

¶ vbi duo ſuperiores mandant vel precipiunt oppoſita iferiori nō eſt obediēdū.xi.q.iii.ſi is.⁊.c.ſiquis prohibet.viii.di.ii.cōtra.

¶ i dubiis ſemper eſt obediendum.xxiii.q.i.quid culpatur ante finem.

¶ nō eſt ſemper malum nō obedire quia cum preci

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

pitur aliquid cōtra deum prelato nō e ꝫ obedien
dum . xi . q . iii . nō ſemper ⁊ octo . c . ſe .
¶ ſeruus obediēs dn̄o ſuo ī malo excuſatur pro tā/
to : quia ſeruus ſed nō pro toto . xxii q . v . q̄ cōpul
ſus . lxxxvi . di . quid prodeſt .
¶ ſuperioribus feſtinanter eſt obediēdum . xciii . diſ .
ſi inimicus .
¶ deo pricipaliter eſt obediēdum . viii . di . q̄ cōtra
xi . q . iii . imperatores .
Item poſt deum romane eccleſie diligētius . xii . diſ .
preceptis . xciii . di . obediētiam .
Item epiſcopis . vii . q . i . quia frater .
Itē ſecularibus poteſtatibus . viii . q . ii . abbates .
Itē q̄libꝫ ſuo ſupiori . xciii . diſ . a ſubdiacono .
¶ ideo deo pricipaliter ē obediēdū q2 ſicē pietas ma
ior minoribus preponitur ad obediēdū ſic deus
omnibus hominibus . viii . di . que cōtra .
¶ poſt deū ideo romane eccleſie ē obediendū q2 ip/
ſa ē caput ⁊ mater omniū eccleſiarū . xii . q . non de
cet . ⁊ . c . ſe . xciii . diſ . ſi inimicus .
¶ epiſcopus a clericis ⁊ a ſacerdotibus ſue dioce/
ſis eſt obediendum ⁊ obedientia debet eis exhibe
xviii . q . i . quia .
¶ ſecularibus poteſtatibus ſic eſt obediendum vt
deus nō offēdatur . viii . diſ . q̄ cōtra in fi . xi . q . iii .
ſiquis prohibet . xv . q . vi . nos . ⁊ . c . ſe .
¶ abbatibꝰ monachi ⁊ alii religioſi ſpecialiꝰ ſuo p̄
lato ī hiis que ſpectāt ad regulā q̄ꝫ epo tenēt obe
dire ſicut clericꝰ tenēt plus ſuo epiſcopo obedire :
q̄ꝫ archiepo . xviii . q . ii . q̄ꝫ ſit . § . nullus ; ⁊ . q . ii . ab
bates . ix . queſtione tertia conqueſtus .
¶ omnibus ſuperioribus dūmodo nō ſunt hereti
ci : licet ſint alias mali q̄ꝫ diu tollerat eas eccleſia ;
ē eis obediēdum . ii . q . vii . ſacerdotes .
¶ iudex obediēdo prīti legitime ; ſi quēq̄ꝫ occide/
rit nō culpatē . xxiii . q . v . miles : ⁊ . c . cum homo .

Oblatio.

¶ oblatio eſt duplex videlicet ſpiritualis que eſt corpus ⁊ ſan
guis xp̄i ⁊ temporalis que fit ex rebus mundi . de
cōſe . di . ii . tribus in fi .
¶ oblatio eucharistie ; que proprie ſpūalis ē omnē
oblationē p̄cellit . de cōſe . di . ii . nihil .
¶ ab omni ſorde purgati debēt hāc oblationē of/
ferre : ⁊ . l . di . ⁊ purgabit . lxxxi . di . oportet in fi .
¶ in mundi ab hac oblatione prohibentur . lxxxii
di . propoſuiſti .
¶ lꝫ hec oblatio facta ſit ; nō tn̄ idigne offerēs eaꝫ
ſanctificatē : ſꝫ plus polluitē . i . q . i . propheta .
¶ ī oblatiōe rerū tēporaliū deus plus penſat volū
tatē offerētiū q̄ꝫ oblatū . xxiiii . q . v . ſcriptū . xlv .
di . due . xv . q . vi . c . i . § . ſe .
¶ quilibet xp̄ianus videtur teneri offerre in feſti/
uitatibus . de conſe . di . i . omnis . xp̄ianus .
¶ oblatio ex iniquo eſt maculata ; ⁊ ideo īfructuo
ſa . xiiii . q . v . immolans .
¶ oblatiōes iniquoꝝ nō reſpicit deus : ſicut ad mu
nera caym nō reſpexit . iii . q . vii . in grauibus .
¶ q̄cq̄d ī ſacrificio dei ex ſcelere offerē non placat
ipſiꝰ iracūdiam : ſꝫ irritat . i . q . i . nō eſt putāda .
¶ oblationes diſcordancium : ⁊ pauperes oppri/
mentium non ſunt recipiende . xc . di . oblationes
⁊ . c . ſe . vii . q . iiii . miror .
¶ retinentes oblationes defūctoꝝ necatores ſunt
pauperum . xiii . q . ii . qui oblationes . ⁊ . ii . c . ſe .
¶ laici oblationes altarium ; ⁊ precipue beati pe/
tri : ſancte marie rotunde accipere ſub anathema
te p̄hibentē . x . q . i . q2 : ⁊ . c . ſe . xii . q . i . nulli .
¶ olim de oblationibꝰ fiebant quatuor ptes . xii .
q . ii . vobis : ⁊ . c . vulterane . ⁊ . vii . c . ſe .
¶ volūtarie oblata poſſūt accipi ſine peccato . xiii .
q . ii . q̄ſta . ⁊ . c . poſtq̄ꝫ : ⁊ . c . ſe . xviii . di . ō eulogiis
¶ indignum eſt offerre deo qd̄ dedignatur homi/
no . xlix . di . c . vlt . in fine .
¶ illi oblationes non debent percipere qui vix va/
lent pro ſe nec pro alio orare . x . q . i . hanc .

Obligatio.

¶ obligatō fit pp futurā cautelā . i . qōe . vii quotiens
cordis .
¶ obligatio quandoqꝫ fit ſub pena excommunicatio
nis . i . q . vii . quotiencunqꝫ de conſe . diſ . ii . ego
berengarius .
¶ coram deo tantum obligat ſimplex verbū quā
tum iuramentum . xxii . q . v . iuramenti .
¶ bona eccleſiaꝝ laicis obligari non debent . lxxx .
vi . di . peruenit .
¶ obligati ad raciocinia non debent ad ordines
promoueri . lv . di . priſcis .

Obſtinatio.

¶ obſtinacio ē cōſiliis ſa lutaribus nolle acquieſce/
re . xlviii . di . quod ad .
¶ obſtinatus eſt qui poſt inſpirationem vel reue
lationem ſibi factam in eo quod errauerat perſe
uerat . viii . di . conſuetudo .
¶ obſtinatio in malicia deus nunq̄ꝫ miſerans fuit
nec miſeretur . xxiiii . q . ii . legatur ⁊ . c . dānatiōis .
¶ ideo obſtinati indigni ſunt venia : quia peccant
ex certa malitia . viii . diſ . conſuetudo . lxxxii . diſ .
quia in fine .

Occaſio.

¶ occaſio nō ē dāda alicui per malū exēplū . xii . q . i . nolo .
Item nec per fauorem nec per auxilium . xiiii . q . vi .
c . i . circa medium .
Item nec per correctionis neglectum . lxxxvi . diſ . pe/
nam facientis .
¶ ſacerdos dat puero occaſionem dānationis . cū
propter ſui auaritiam moritur non baptizatus .
i . q . i . placuit vt vnuſquiſqꝫ .
¶ non omnia que bono animo fiunt ⁊ licet dent ali
cui occaſionem mala cōmittendi culpātur . xxiiii
q . v . de occidendis . ⁊ . c . non fruſtra .
¶ qui in ludo licito vel alio modo alterius fuerit
preter intentionem occaſio mortis non culpatur
l . di . cum qui . ⁊ . iiii . c . ſe .

Ocium.

¶ ocium ſiue comodum propriū nemo vtilitati eccleſie debet prepo
nere . ſed vocatus ad regimen mitti corde debet

obtemperare.xv.q.i.vos.
¶ prelatus plus tenetur ouibus cõmiſſis ꝙ ocio
contẽplationis intẽdere.vii.q.i.ſuggeſtum.
¶ nemo debet in loco orationis attendere fabu/
lis ocioſis.xxv.di.vnum.§.alias.ante fi.
¶ de omni verbo ocioſo reddenda eſt ratio.xxii.
q.iiii.quotiens.
¶ icõgruũ ẽ ocioſum eſſe ⁊ de alieno labore victũ
querere.xiii.q.ii.eccleſias.§.primo in fine.
¶ ſemper aliquid operis facito: vt te diabolus ſe/
per inueniat occupatum.de conſecra.diſtinctione
quinta nunquam.
¶ prodeſt malefactores truncare quia ab inſana vi
ta ad ſanitatem ocium diriguntur.xxiii.q.v.c.
i.circa medium.
¶ non licet chriſtianis in calendis ocii vacare: ⁊
ſuperſtitionibus itẽdere.xxvi.q.vlt.non licet.

Occidere.

¶ occiditur quis multipliciter videlicet actu in corpore.
de pe.di.i.homicidiorum.
Item odio in corde ibidem.
Item detractione in ore ibidem.
Item panis ſubtractione.lxxxvi.di.paſce.xiiii.q.
v.immolans.
Itẽ i delinquẽtiũ nõ correctiõe.q2 cũ paſtor delinquẽ-
tes nõ arguit tacẽdo occidit.xliii.di.ephelijs.

Oculus.

¶ oſcul9 ipudic9 i pudici cordis ẽ nũci9.xxxii.q.v.nec ſolo.
¶ nõ tãtum ſufficit oculos caſtos cuſtodire: ſ3 etiã
linguam.vi.q.i.ex meritꝭ in fine.
¶ precipue clerici nõ debẽt icedere vagi oculis nec
lingua effreni.xxiii.di.hijs circa medium.
¶ qui iniurioſe iuſtos tangit velut pupillã domi/
ni tangit.ii.q.vii.accuſatio quoque
¶ epiſcopi ſunt oculi dei.vi.q.i.oues.
¶ diaconi qui nũc dicunt̃ archidiaconi ſunt oculi
epiſcopi q2 vice ipſius debent totam dioceſim per
luſtrare.xciii.di.diaconi eccleſie.
¶ priuatus oculo qualicũq3 ex cauſa priuatur ſacer
dotii iure.lv.di.ſi euangelia.

Odium.

¶ odium fraternum ⁊ homicidium pari culpa iudicantur.de
pe.di.i.homicidiorum.
¶ odio debent haberi peccata nõ homines.lxxxi.
di.odio.xxiii.q.iiii.duo.
¶ clerici maxime debent odium ⁊ emulationes fu
gere.xxiii.di.his igitur.
¶ nemo poteſt veram penitentiam agere nec gra/
tiam baptiſmi recipere niſi primum dimittat odi
um in corde.de pe.di.v.falſas.de conſe.di.iiii.q/
modo in fine.
¶ qui diuturnum odium non dimittit admonitio
ne premiſſa per preſbyteros a cetu fidelium ẽ ex
pellendus.diſ.xc.placuit.
¶ probat odiſſe vicia qui arguit derelinquentes.
lxxvi.diſ.culpam facientis.

Officium.

¶ officium aliud eſt ſeculare aliud diuinum ſiue eccleſia
ſticum.lix.diſ.ſi officis.
¶ officiũ ſeculare aliud ẽ licitum quod ſcilicet ca/
ret peccato. aliud ilicitũ qđ ſine peccato exerceri
nõ poteſt de pe.diſ.v.falſas.
¶ officium illicitum ẽ deſerendum quia exiſtendo
in ipſo pñia non põt agi.de pe.diſ.v.falſas.
¶ clerici i ocupãtes ſe illicitis officijs ab eccleſie offi
ciis ſunt expellẽdi.lxxxviii.diſ.cõſequens eſt.
¶ clericis artificio l3 victũ querere abſq3 diuini of
ficii detrimento.xci.di.clericus.⁊.c.ſe.
¶ officium diuinum ſiue eccleſiaſticũ ẽ diligẽter ex
equẽdũ.xii.diſ.ꝯ hijs.xci.diſ.preſbyter.
¶ officiũ metropolitane eccleſie obſeruãdo ẽ per
prouinciam.xii.diſ.de hijs.de cõſ.di.ii.iſtitutis
¶ diuinum officium precipue miſſa ſecurius cum
pluribus exequitur.vii.q.i.illud.
¶ ordinem officij i matutinis ⁊ in miſſa ⁊ in alijs
horis conuenit ab omnib9 clericis cuſtodiri đcõ
ſecra.diſ.v.conuenit ⁊.ii.c.ſe.
¶ poſt matutinas ⁊ poſt veſperas ſemꝑ pater no/
ſter eſt dicendum de conſe.diſ.v.idẽ ſemper.
¶ ſeruitus eſt clericorum ſeptem horarum officia
qualibet die perſoluere.xci.diſ.preſbyteri que ſe
ptem hore ibi enumerantur.
¶ clerici in ſacris ⁊ beneficiati tenẽtur ad horas
canonicas ⁊ ad officia diuina.xcii.di.c.vlt.
¶ prelati officiũ diuinum aut per ſe aut per cleri/
cos debent explere.xc.di.preſbyter.
¶ clericus diuinum officium non explens debet đ
poni.xcii.diſ.c.vlti.
¶ officiũ diuinum plus corde ꝙ voce eſt exercendũ
⁊ exequendum.xcii.diſ.cantantes.
¶ publicus cõcubinarius miſſam: ⁊ alia diuina of
ficia exequi nõ debet.xxxii.diſ.preter hoc.
¶ officium ſimoniacorum ⁊ in fornicatione iacen/
cium ſcienter non eſt audiendum.xxxii.diſ.pre/
ter hoc.§.verum in fine.
Miniſtros officia eccleſie exercentes ſicut lectores
acolitos ſubdiaconos ⁊ ſacerdotes ⁊ archiepos
⁊ epos ⁊ alios habes quolibet i hoc opere in ſuo
loco cum ſuo officio declaratos.
¶ officia eccleſiaſtica ſingula ſingulis ꝑſonis ſunt
diſtribuenda.lxxxix.diſ.c.i.
¶ quãtũcũq3 exercitãte ꝑſone duo officia vno tẽpo
re nõ ſunt cõmittẽda.lxxxix.diſ.ſingula.
¶ in eccleſie officijs vitãda eſt conſanguinitatis
ſucceſſio ne hereditario iure credãt ſe ea vendica/
re.viii.q.i.apoſtolica.
¶ potius ſunt danda extraneis bonis ꝙ propin/
quis malis.viii.q.i.moyſes.
De officiis eccleſie habes vbi agitur de beneficiis.⁊
vbi agitur de eccleſia.
De officio diuino habes vbi agitur de cantu ⁊ cele/
bratione vbi agitur de euchariſtia ⁊ vbi agitur đ
miſſa ⁊ de ordine.

Omiſſio

¶ omiſſio caſu vel ꝑ errorẽ cõtigẽs caute ẽ ſuplẽda.i.q.i.ſpus
§.proximo.vii.q.nihil.lii.diſ.ſolicitudo.

Q. quando ſubſtantiale omittitur non valet quod agit᷑ de conſe. diſ. iiii. in ſinodo. xxii. di. animaduertendum de pe. diſ. v fratres.

Q. quando aliquid propter maius bonum omittit᷑ non contemptus ſed prouidentia iudicatur. lxiij. diſ. cum adrianus.

Opera. Q. opera bona vigilanter ſunt facienda. lxxxvi. diſ. fratrem.

Q. quotienſcunqꝫ bonum agimus deum confitemur ſicut econtra malum faciendo ipſum negamus. xi. q. iii. eſtimant.

Q. deus in operibus hominum plus reſpicit animum q̄ actum. xv. q. vi. ſi a ſacerdotibus. in fi.

Q. vbi chriſtus non eſt fundamentum nullius boni operis poteſt eſſe edificium. i. q. i. ſcꝫ paulus.

Q. deus de malis actibus hominum bona operari conſueuit. xxiii. q. v. relegentes.

Q. opa ſi ſūt ꝑcipitāda ſic̄ nec cōſilia. l. di. pōderū.

Q. nō ſolum reſpiciēda ſunt opera ſed etiā circūſtātie operum. videlicet tempus cauſa voluntas. perſonarum differentia. xxiii. q. viij. occidit. de pe. diſ. ij. vt cognouerunt. §. opponitur in fine.

Quantum ad tempus reſpicienda ſunt quia multa permutabantur olim que non modo. ⁊ modo que non olim. xxxii. q. iiii. quis ignoret ⁊. c. ſe. xxxv. q. i. c. i xxxiiii. diſ. fraternitatis.

Quantum ad cauſam ſicut quia phynes non occidit propter perſone odium; ſed propter legis zelum. xxiii. q. viii. legi ⁊. c. ſe. ⁊. q. vi. cum homo.

Quantum ad voluntatem quia qui preter voluntatem occidit; non ſic culpatur ſicut voluntatem habēs. l. diſ. cum qui ⁊. iiij. c. ſe. xv. q. j. non. eſt ⁊ tribus. c. ſe.

Quantum ad perſonarum differētiaꝫ videlicet vtꝝ ſit perſona nobilis vel ignobilis vtꝝ ſi ſapiēs vl̄ ſtultus. xl. di. homo xp̄ianus.

Q. ſanctoꝝ filij non dicuntur qui tenent loca eoruꝫ ſed qui eoꝝ exercent opera. xl. di. non eſt.

Q. opera bona proſunt ad dignitatis ſublimationem. lvj. diſ. quia.

Itē ad irregularitatis diſpēſationē. i. q. vij. tali.

Q. mediocre bonum opus maiori non eſt preferendum. de cōſe. di. v. non mediocriter.

Q. culpa pia operatione ſolet purgari. xxij. q. ij. ſi q̄ liber. Exemplū ibi de obſtetricibus.

Q. aliquando ſunt facienda ad quem non tenemur ⁊ illa ſunt gratioſiora. xxviii. q. i. iā. poſt me. Exēplum ibi de xp̄o q̄ tributū ſoluit cū nō teneretur.

Q. bona opera mortificantur per peccatum mortale. de. pe. di. iiij. §. finis. circa me.

Q. reuiuiſcunt per penitentiam ibidem.

Q. ꝑ opa bona tegunt᷑ peccata. de. pe. di. iiii. §. illō

Q. opera facta extra fidem ⁊ charitatem non valēt ad ſalutem. xxiiij. q. i. odi ⁊. c. ſe. de conſe. diſ. v. nihil enim.

Q. licet malis bona opera non proſint ad ſalutem non tamen ſunt omittenda quia proſunt ad alia. xiiij. q. v. qui habetis ⁊. §. ſe.

Q. licet quedam opera ſint indifferentia tamen ⁊ in ipſis quis demereri poteſt ⁊ mereri. xxiij. q. iv. quatuor. c. ſe.

Q. opus male incboatum bonum finem habere nō poteſt. i. q. i. principatus

Q. ſicut peccatum opus ſine voluntate non facit; ⁊ iuſtitia ex opere non conſumitur niſi voluntas aufferet. xxiii. q. v. ſicut enim.

De hac materia habes vbi agitur de elemoſinā.

Oppreſſio. Q. oppreſſio dicitur que fit in pauperes contra iuſtitiam ⁊ veritatem. xi. q. iij. pauper.

Q. omnis oppreſſio ⁊ iniuſtitia iudicium ſanguinis eſt de pe. di. i. omnis.

Q. oblatio oppreſſorum pauperum non eſt recipienda. xc. di. oblationes ⁊. c. eorum.

Oratio. Q. oratio eſt pij animi affectus omnia in dō cum protendens. d̄ pe diſ. i. quando autem ſtamus.

Q. non verbis tantum ſe corde orandum eſt domino. de conſe. di. v. non mediocriter.

Q. in oratiōe nil aliud debet cogitare animus; q̄ id de quo deprecatur. de conſe. di. i. quando.

Q. cū quolibet verbo orationis debet concors eſſe ſenſus cogitationis. de conſe. di. iiii. nunquam.

Q. orationis voces ad aures dei non diriguntur niſi cum animi affectu. xxxviij. di. ſedulo.

Q. melius eſt quinqꝫ pſalmorum cantatio cum deuotione q̄ totius pſalterii modulatio cum anxietate. de conſe. di. v. non mediocriter.

Q. verſus oriētem eſt orandum ⁊ per conſequens oratoria ſunt facienda. xi. di. eccleſiaſticarum.

Q. in ſignum reſurrectionis xp̄i diebus dominicis ⁊ tēpore paſchali non eſt orandum cum proſtratione. xxx. di. ſiquis preſbyter.

Q. oratio diīca ſcilicet pater noſter poſt alias horas ſemꝑ ē dicēda. de cōſe. diſ. v. id ſemper.

Q. orādū ē ſine itermiſſione. de cōſe. di. v. nunq̄.

Q. prelati precipue orationi debent eſſe intenti qꝛ non tantum pro ſe ſed etiam pro ſubditis tenent᷑ orare. xxxvi. diſ. ſiquis vult.

Item clerici ⁊ religioſi. xij. q. ij. duo.

Q. prelatus non ſufficit oratio niſi ⁊ adſit elemoſine largitio. lxxxv. di. fratrem.

Q. oratio eſt peccatorum purgamentum. i. q. i epiſcopi ſacerdotes.

Q. ideo ſacerdotes dicuntur peccata hominum comedere quia ea ſuis orationibus delēt atqꝫ cōſumunt. i. q. i. ipſi.

Q. oratio eſt cōtra viſibiles ⁊ inuiſibiles hoſtes efficax iuuamētum. xxxvi. diſ. ſiquis. vult.

Q. ꝑ oratione̅ diuina ſecreta reuelāt᷑. viij. q. j. ſi. §.

Q. homines ſiue mortui ſiue viui orationibꝰ adiuuātur. xiij. q. ij. nō eſtimemus ⁊. iiij. c. ſe

Q. quia a papa ſalus depēdet omniū ab omnibus pro ipſo eſt orādum. xl. di. ſi papa.

Q. pro illis qui ſeipſos iterficiunt vl̄ pro illis qui ꝑ ſuis ſceleribus interfecti ſine contritiōe decedū

nō eſt orādum.xxiij.q.v.placuit.

Q: quāto oratio a meliori porrigitur: tāto citi⁹ ex/auditur.i.q.i.ipſius.xiiii.q.v.ſcriptum.

Q: dcum prouocans proprijs peccatis non bene poteſt intercedere pro alienis.i.q.i.fertur.§.vulnerato.q.vi.ego in fine.iij.q.vij.in grauibus.

Q: cum is qui diſplicet ad interpellandum mittitꝰ irati animus ad deteriora prouocatur.iij.q.viij.in grauibus.

Q: orationis tempore ab opere coniugali eſt abſtinendum.xxxi.i.q.iiii.per totum.

Q: qꝛ ſacerdotib⁹ ſēp ē orādū. Ideo ipſis a mulieri/b⁹ ſemper ē cauēdum.xxxi.diſ.ſi laicus.

Q: plus alii ad orādum obligātur qui alioꝝ elemoſinis vtuntur.x.q.i.quia.

De hac materia habes: vbi agitur de officio ⁊ vbi agitur de miſſa.

Ordo. Q: ordo eſt duplex.videlicet trium/phantis eccleſie ⁊ militantis.lxxxix.diſ.c.ad hec.

Q: nullius vniuerſitatis gereretur adminiſtratio neqꝫ ſubſiſtere poſſet niſi eam magnus differētie ordo ſeruaret.lxxix.di.ad hec.

Q: triumphātis eccleſie nouem ſunt ordines ange/loꝝ ſub octo generibus lapidum deſignati de pe.diſ.ii.pricipium.§.omnis lapis.

Q: i militāti eccleſia nil debet ēe iordinatū.lxi.diſ.miramur.

Q: ordo familie dei mutabit: ſed quid requiritꝰ in corpore nō inenitur in capite.lxi.diſ.miramur.

Q: nouem ordinum gradus ſunt i eccleſia militāti videlicet pſalmiſtarius hoſtiarius lector exorciſta acolitus ſubdiaconus dyaconus preſbyter epūs quoꝝ nominum diriuationes ⁊ officia ipis con/ſignificātia habes.xxi.diſ.cleros. Et in hoc opere habes vnumquodqꝫ poſitum i loco ſuo ſecun/dum ordinem alphabeti.

Q: ordo epiſcoporum quadripartitus eſt; habes ſu/pra vbi agitur de epiſcopis.

Q: omnes predicti ordines dicūtur ſacri precipue tres videlicet ſubdiaconus diaconus ⁊ preſbyte/ratus.xxxij.di.erubeſcāt.

Q: antiquitus ſubdiaconatus nō erat ſacer ordo.

Q: de vno negatur de pluribꝰ cōceditur ibidem. vnū i ipuꝫ eligi nō poterat niſi cum diſpēſatiōe.lx.di.nullus i epiſcopū.xxi.di.§.i.i fi.

Q: modo ordinādus i ſubdiaconum debet vouere caſtitatem.xxvij.di.diaconus ⁊.xxviij.di.nullū ⁊.c.decernimus.⁊.c.de.hijs.

Q: pueri nullatenus ad ſacros ordines ſunt promouēdi.i.q.i.pueri.

Q: ifātes videlicet ſeptem ānos habētes poſſunt tōſurari i clericos ⁊ beneficia eccleſiaſtica per cōſe/quēs habere.xxviij.diſ.de hijs.

Q: ordinādus i lectorem vel exorciſtā duodecim annoꝝ debet eſſe.xxviij.di.de hijs.

Item ordinādus i acolitum ad minus debet eſſe.xxvij.ānoꝝ.lxxvij.di.in ſingulis.

Q: nemo niſi decimo octauo āno completo ⁊ caſti/tate promiſſa debet in ſubdiaconum ordinari.xxviij.diſ.de hijs.

Q: i diaconum ordinandus vigitiquinqꝫ ānos de/bet habere.xxviij.di.de hijs.

Q: excepta neceſſitate nec i preſbyterum nec i epiſ/copum ꝗs debet ordinari niſi trigeſimo āno conpleto.lxxviij.di.epūs.⁊.c.ſe.lxxviij.di.per totuꝫ.

Q: a minoribus ordinibus icipiēdo debet gradatī aſcēdere i preſbyterum vel epiſcopū ordinādus.lxxvij.di.§.i.⁊.c.ſe.

Q: qui pretermiſſis aliquibus ordinibꝰ epūs efficitꝰ illos ordines quos nō habet alijs dare nō poteſt i.q.i.gratia de cōſe.di.iij.quādo ab hieroſolimiſ

De modo ordinādi epm habes.xxiij.di.epūs.

De modo ordinādi preſbyteꝝ habes xxiij.di.preſbyter ⁊.c.eccleſiaſtica.

Q: epūs ordinādo preſbyterū dicit hec verba.cōſa/crētur ⁊ ſanctificētur manus iſte.⁊ ꝗcquid cōſe/crauerint conſecratum ſit ⁊ queciiqꝫ benedixerit benedicta ſint.xvi.q.i.generaliter i fi.

De modo ordinādi diaconum habes.xxiij.di.diaconus ⁊.c.ſe.

De modo ordinandi ſubdiaconum habes.xxiij.diſ.ſubdiaconus.

De mō ordinādi acolitū habes.xxiii.diſ.acolitus.

De modo ordinandi exorciſtam habes.xxiij.diſtin.exorciſta.

De modo ordinādi hoſtiarium habes.xxiii.diſtic.hoſtiarius.

De mō ordinādi lectorē habes.xxix.di.lector.

De modo ordinādi pſalmiſtam habes.xxiij.diſtin.pſalmiſta.

Q: i ordinādo ſolum diacono ⁊ preſbytero ab epiſ/copo manus imponuntur.xxiij.diſ.quorūdam.

Q: ſi epūs manum tātum ſuper ordinādos ponat.⁊ alter verba cōſecrationis proferat nihil fit.xxiij.diſ.quorūdam.

Q: duos primos ordines minores i ſuo monaſterio poſſunt cōferre abbates.lxix.diſ.quoniam.

Q: ordinādi ſiue ſint epī ſiue alij clerici ſunt prius diligēter examinādi.xxiiij.diſ.per totum.lxxvij.diſ.ſiquis ⁊.c.ſeq.

Q: ordinarius vel per ſe vel coram ſe p fide dignos tribus diebus ante ordinationem ordinandos ꝺ/bet i fidei moribus ⁊ fama examinare.xxiiij.di.quādo epiſcopus.⁊.c.ſe.lxxvij.diſ.monachus.

Q: ad ordinationem clerici ſufficit teſtimoniū epī proprij ſine examinatione.xvi.q.i.ſiquis.

Q: in examinatione monachi teſtimoniuꝫ ſufficit proprii abbatis ſine examinatiōe ordinātis.xvi.q.i.monachi.

Q: ſine examinatiōe ordiñatus debet ꝺponi.xxiiii.diſ.ſiquis preſbyter.l.di.ex penitētibus.

Q: tēpus ordinationi ſacerdotum ⁊ aliorū clericoꝝ eſt ſabbatū.iiii.tpꝝ ⁊ ſabbatū pcedēs dnicā paſſionis ⁊ ſabbatū ſanctū.lxiii.di.litteras.lxxv.di.quoniā.§.ceterū vſqꝫ ad finē.lxxvi.diſ.p totum.

Ꝙ mane dominice diei ſequentis continuato ieiu/
nio poſſunt fieri ordinationes.lxxv.diſt.quod a
patribus.⁊.c.ſe.

Ꝙ epiſcopi die dominico ⁊ alij clerici die ſabbati ꝑ
ter dominicam debent ordinari: ſicut ab apoſto/
lis traditū inuenitur.lxxv.di.die.

Ꝙ epiſcopus faciens ordines ſabbato poſt nonam
miſſam decantare debet q: officium ad dominicā
ſpectat.lxxv.di.c.vlti.

Ꝙ propter dignitatē diei dominice ſtatutum eſt or
dines fieri illo die q: deus illam diē maximis ope
ribus que fecit conſecrauit.lxxv.di.qđ die.

Ꝙ ordinantes ⁊ ordinandi debent eſſe ieiuni.lxxv.
di.quod a patribus.⁊.c.ſe.

Ꝙ ordinandi promiſſionem debent epiſcopo facere
ſub iuratoria cautione de obedientia ⁊ alijs ho/
neſtis.xxiij.di.q̄ꝗ̄.

Ꝙ nullus ſine certo titulo eſt ordinandus: ⁊ ſi ordi
natur vacua ⁊ irrita eſt quātum ad executionē eiꝰ
ordinatio.lxx.di.neminem.⁊.c.ſeq.

Ꝙ monachus ēt ſi non ꝓfeſſus fuit vel quilibet al/
ter religioſus ſub titulo monaſterij ordinatus ad
ſeruiendum ibidem perpetuo obligaṫ.ibidem.

Ꝙ nemo đbet coactus ordinari: q: vt videtur talis
non recipitꝰ caracterem.lxxiiij.di.per totum.

Ꝙ nullus debet precio vel fauore; ſed ex vite meri
to ordinari.i.q.i.pueri.

Ꝙ ordinandus debet eſſe ſobrius non vinolentus.
xxxv.di.per totum.

Item debet eſſe hoſpitalis.xlij.di.§.i.

Item debetꝰ eſſe prudens in ſacra ſciētia.xxxv.diſt.
vſq; ad.xxxviij.di.per totum.

Item debet eſſe domi bene prepoſitus: vtpote fa/
miliam ſuā bene educauerit.xlvij.diſ.ſicut ibi.§.
neceſſe.⁊.c.ſeq.

Ꝙ multi faciunt ſe ordinari non propter deuotio/
nem: ſed propter penuriam ſupplendam.lxxvij.
di.monachis.

Ꝙ beneficiati vt ordinentur per epiſcopum ſunt cō
pellendi.lx.di.inouamus.

Ꝙ ſicut inuitus ordinari renuit; ſic ambiens vltro
ſe offerens eſt repellendus.i.q.vi.ſicut.

Ꝙ nolentes ordinari ad illos ordines quos ſtatus
requirit per epiſcopum honore ſunt priuandi.lx
di.inouamus.

Ꝙ nō debet ordinari niſi diaconus in archidiaco/
num: ⁊ presbyter i archi preſbyterꝫ: ⁊ in decanuꝫ
non niſi preſbyter.lx.di.§.i.⁊ tribus.c.ſeq.

De multis generibus hominū non ordinādoruꝫ ha
bes.xxxiij.di.precipimus.⁊.quattuor.c.ſe.l.di.
ex penitētibus.li.di.per totum.

Item de bigamis nō ordinādis habes.xxxiij.diſ.ꝑ
totum. Et habes.ē.vbi agitur de bigamia.

Ꝙ habēs vxorem ante baptiſmuꝫ ⁊ aliā poſt: ſiue
vxorem ſiue cōcubinam nō eſt ordinādus niſi cuꝫ
diſpenſatione.xxxiij.di ſiquis.⁊.c.marituꝫ.⁊.c.
habuiſſe.⁊.xxxiij.di.c.fraternitatis.

Ꝙ bigamus ad ſubdiaconatuꝫ ⁊ ſupra ordinari nō
poteſt.xxxij.di.ſeriatim.

Ꝙ nemo coniugatus ordinari debet niſi vxore req
ſita ⁊ caſtitate preſente epiſcopo promiſſa.lxxvij.
di.epus.

Ꝙ in orientali eccleſia ordinandi etiā ad ſacros ordi
nes licite contrahunt: ſꝫ non in occidentali vbi
ad continentiam obligantur.xxxi.di.aliter.

Ꝙ corrūpēs virginem ⁊ poſt contrahens cū eadē vi
deṫ ꝙ nō poſſit ordiari.xxxiiij.di.curāduꝫ.⁊.c.ſe.

Ꝙ an i ordine lapſus poſt paratā penitētiam i ſuo
ordine valeat remanere: aut ad vlteriores ordies
cognoſcēde.l.di.per totum.

Ꝙ vſurarij ⁊ cupidiꝰ q: tales de facili a vero deuiāt
ordinari prohibentur.xlvij.di.per totum.

Ꝙ homicidiū ſiue pagani ſiue xpiani: ſiue publicuꝫ
ſiue ꝓuatū ēt poſt paratā penitētiā ipedit ordinā
duꝫ ⁊ ordiati officiū exequēdū.l.di.miror.⁊.c.ſe.

Ꝙ ſerui niſi libertati fuerint dati; nō ſunt ordinā
di.liij.di.per totum.

Ꝙ mulier nō debet ordiari.xxxij.di.mulieres.

Item illegitimi niſi ſint in religione abſq; diſpēſa/
tione nō debēt ordiari maxime ad curam anima/
rum.lvi.di.per totum.

Ꝙ ordinandus debet recipere litteras ſue ordinatō
nis.ij.q.i.legum.

Ꝙ non oīa que ordinandum impediūt: ordinatum
deijciunt.xv.q.i.ſiquis non.

Ꝙ ordinatus in preſbyterū pretermiſſo ordine vno
de minoribus non debet exequi officium.lix.di.
ſi officia.⁊ duo.c.ſeq.

Ꝙ ordinati ab hereticis ſuſpenſis ⁊ interdictis iñ
forma eccleſie recipiunt caracterem; ſed irrita di
citur eorꝫ ordinatio quātum ad executionem qua
carent.i.q.i.ſi qui a ſimoniachis.

Ꝙ ordinatusꝰ ab heretico non eſt reordinādus.xix.
di.ſecundum.

Ꝙ ordinati ab hereticis ſi alias digni ſunt tolleran
tur niſi fecerint reordinari ſe ab ipſis.i.q.vij.ſa/
luberrimum.in fi.

Item niſi ſe ſimoniace a ſimoniacho fecerit ordia/
ri.ix.q.i.ab excōmunicatis.

Item niſi ſe fecerint rebaptizari.de conſe.diſti.iiij.
eos quos.

Item niſi i cōtemptum fidei ⁊ eccleſie ſe fecerint ab
hereticis baptizari.i.q.lvii.cōuenientibus. Un
de verſus.

Siue bis ordo daṫ ſeu baptiſmus repetatur.
Uel ſi preſtetur: vt vtrūq; ſimon operetur.
Seu vt euertatur fidei ſtatus ⁊ ordo peratur.
Ut diſpēſetur ſpes irrita prorſus habetur.

Ꝙ q̇ coactus ab heretico vel ſimoniacho ordinem
recepit cōſequiṫ executionem.i.q.i.cōſtat.

Ꝙ ficte ordinatus vel i mortali peccato non eſt re
ordinandus.lxviii.diſ.ſicut.

Ꝙ ordinati ad ſacros vxor poſt mortem eius non
poteſt cōtrahere.xxviii.di.quia ſunt culpe.

Ꝙ epus ordināſ ſciēter idignū punitur.xxiiii.diſ.
qñ i fine ⁊.l.di.ex.penitētibus ⁊.lix.di.qui.

¶ indignus dicitur ad ordines promoueri qs mul tipliciter: videlicet ratione conditionis vt cū ſeruus alterius ordinatur ⁊ tunc ordinās condēnat in duplum. liiij. di. ſi ſeruus.

Item ratione etatis; ⁊ tunc ordinatus deponitur. lxxvij. di. ſubdiaconus.

Itē ratione tpis ſicut qttuor tēpora ⁊ q̄ ſunt legitie ordinata; ⁊ tunc ille ordinatus deponitur ⁊ ordinās ordinādi ptāte priuat. lxxij. di. ſubdiacon⁹

Item ratione carentie beneficij; ⁊ tunc ad iniuriam epi deponitur. lxx. di. neminem.

Itē rōe bigamie vel alterius irregularitatis ⁊ tunc epūs ordinādi poteſtate priuat ⁊ ordina; ⁊ ⁊ ordine ſpoliatur. l. di. ex penitentibus.

Item ratione publici criminis; ⁊ tam ordinator q̄ ordinatus deponitur. li. di. aliquātos.

Item ratione inſcientie ⁊ tunc ordinator ordinandi poteſtate priuatur: ⁊ ordinatus ordine ſpoliatur xxxvi. di. qui eccleſiaſticis.

¶ ordinatus ab epo non debet ordinari. lviij. di. p totum.

¶ epus alterius dioceſis clericum ſine dimiſſorijs ordinare nō debet. ix. q. ij. per totum. lxxi. di. clericos. xxi. q. ij. quoniam.

¶ epus clericū ſuū ab alieno epo ſine conſenſu ſuo ordinatum ante executionem officij recipere pōt; ⁊ ſecum diſpenſare dūmodo ſentētiam contra tales non tulerit. ix. q. ij. lugdunēſis. §. ſe.

¶ illi furtiue dicuntur ordinem recipere qui abſq3 cōſcientia epi ⁊ abſq3 examinatione ordinātur. lxiiij. di. extra conſciētiam. xxiiij. di. quando.

¶ tales ipſo iure ſunt irregulares ⁊ ſi phibiti vel excōicati ſūt pmoti; ſunt dponēdi. xxiiij. di. c. vl.

¶ exceptis minoribus ordinibus vt eſt cōſuetudo nulli licet plures ordines vno die accipere. lxxvij. di. monachus.

¶ accipiens duos ordines ſimul maxime poſt excōmunicationem eſt deponendus. lxxvij. diſt. ſubdiaconus.

Ornatus.

¶ ornatus hoīs ē duplex: vz. interior ⁊ exterior. xli. di. §. i.

¶ ornatus xpianoꝝ verus ē nō in ſplēdentia veſtimēti ſ3 moris boni. de cōſe. di. v. fucare.

¶ nihil i corona epi ſplendidius eſt q̄ humilitas. c. di. cōtra. poſt medium.

¶ ornatus epi vel clerici exterior in multis cōſiſtit videlicet vt comam non nutriat. xxiij. diſt. clerici qui.

Item vt veſtes religioſas habeat. xxi. q. iiij. omnis xli. di. §. i.

Item vt ſine operimento decēti non incedat. xxi. q. iiij. epiſcopi.

Item vt nūq̄ guttur vel fauces vel faciem vnguēto lineat. xcij. di. cātantes.

Item vt i religionis habitum ⁊ cibo cu3 quibus viuit cōueniat. xli. di. §. vlti.

Item vt i ceſſu graui maturitatem mētis oſtēdat. xli. di. clericus.

Item in cibo ⁊ potu temperātiam ⁊ ſobrietatem pretēdat. xli. di. §. vltimo.

¶ i ornamēto ſummi pōtificis rationale deſignat q: in pectore pontificis debet eſſe cognitio veritatis. xxxvi. di. eccleſiaſticis. §. ecce.

¶ clerici debēt eſſe ornati exterius; videlicet iceſſu ⁊ habitu vt nō ſordidis vel fulgidis veſtib⁹ ſe ornēt. xl. di. §. i.

¶ tūc iceſſus ſacerdotis eſt ornatus quādo grauitate itineris mentis maturitatem oſtendit. xli. diſt. parſimoniam.

¶ exterior ornatus tollerabilior eſt in feminis q̄ in viris. de conſe. di. v. fucare.

¶ ornatus meretricius non eſt ad placendum hominibus ſed ad ſeruiendum demonibus. de conſe. di. v. fucare. in fi.

¶ prelati debent intendere vt templa dei ornata reſplendeant. lxxxvi. diſtin. non ſatis. §. item pulchra.

¶ nullus ornatus eccleſie ſic debet eſſe carus quin pro neceſſitate pauperum ⁊ captiuoꝝ ſit expendēdus. lxxxvi. di. nō ſatis. §. item pulchra. xij. q. ij aurum. ⁊. c. gloria.

Oſculum.

¶ oſculum pacis i miſſa ante cōionem eſt dādum. de cōſe. di. ij. pacem.

¶ oſculum laſciuum libidinis eſt icitamentum. xxvij. q. i. nec aliqua.

¶ q: monachi ſemper debēt eſſe puri: feminas nō debēt oſculari. de conſe. di. iiij. monachi.

¶ excōicatis non eſt cōmunicandum in oſculo. xi. q. vltima. c. vltimo.

Otto

¶ Otto imperator primus iurauit Joāni pape fidelitatem ⁊ oīa iura papalia defenſare. lxiij. di. tibi domino.

De hac materia habes vbi agitur de imperatorib⁹.

Ouis.

¶ oues xpi vocātur oēs xpiani. xxiij q. iiij. diſplicet.

¶ is qui valet xpi oues ⁊ renuerit paſcere oſtēdit ſe paſtorem ſuu3 minime amare. viij. q. i. in ſcripturis. xvi. q. i. vos.

¶ ouis perdita. ſ. genus humanum per chriſtum ad ouile celeſte eſt reportata. l. di. q: tua. ante fi. xxvi. q. vij. penitentem.

¶ vulnerato paſtore. i. prelato: ⁊ oues ifirmātur. i. q. i. fertur. §. vulnerato.

¶ oues cōtra paſtorem niſi i fide errauerit inſurgere nō debēt. ij. q. vij. oues. ⁊. vi. q. i. oues.

¶ ſcabioſa ouis ne pecora ⁊ etiam tota domus inficiatur; eſt repellēda. xxiiij. q. iij. reſecāde.

¶ ſicut ab vna oue morbida vniuerſus grex īficit; ſic ab vno peccatore populus inficitur. xlv. diſt. ſed illud. in fi.

De hac materia habes vbi agitur de grege.

Pabulum.

¶ pabulum a fure quādoq3 auertendiſ pecoribus ſpargitur vt abigatur. v. q. v. non omnis. in fine.

Paciencia. Q. paciencia eſt ſuas ⁊ ſuorum iniurias equanimiter tollerare. xxiij. q. i. §. i. circa medium.

Q. non reddere mala pro malis: ſed reddere bona pro malis ſigna ſunt perfecte paciencie. xxiij. q. iij. ſex differentie.

Q. iniuria proprie perſone cum paciencia ⁊ gaudio eſt ſuſtinenda: ſed iniuria dei vleiſcenda. xxiij. q. iiij. q xpe. §. proximo.

Q. vbi hoſtis nõ pſonã ſʒ ſedẽ eccleſie querit ſi ſibi nõ reſiſtitur non paciẽcia ſed negligentia iudicat. xxiij. q. iij. maximianus. ⁊ pro mẽbris.

Q. laudabilior eſt fraudis paſſio q̃ vindicte actio. xxiij. q. i. niſi. circa mediũ. ⁊. c. ſeq.

Q. precepta paciencie non tam in oſtentatione corporis q̃ in preparatione cordis ſunt ſeruãda. xxiij. q. i. niſi. §. his.

Q. in aduerſitate in ſecreto ſeruanda eſt in animo paciencia: in manifeſto exhibenda ſunt perſecutorum ſaluti expedienttia. xxiij. q. i. paratus.

Q. prelatorum eſt peſtifera paciencia per quã nutriuntur in ſubditis vicia. xxiij. q. iij. iuitum.

Q. vbi non timetur maius periculum multitudo delinquentium per pacientiam ad penitentiã eſt expectanda. xxiij. q. iiij. quid faciet. poſt medium. ⁊ c. ſeq.

De hac materia habes vbi agitur de tollerantia. ⁊ de perſecutione.

Pacta. Q. pacta contra bonos mores vel leges vel ↄtra honeſtas, ↄſuetudies nullius momenti ſunt. viij. di. que contra.

Q. que pacta illicita ſunt. x. q. vltima. relatum.

Q. ardua pacta in ſcriptis ſunt redigẽda propter formaʒ pacti ⁊ temporis. x. q. ij. caſellas. §. vltimo.

Q. generale pactũ eſt ſocietatis humane regib' ſuis obtemperare. viij. di. que contra.

Q. pacta cum demonibus per magicarũ artiũ volumina federata: ſunt ab omni xpiano fugienda. xxvi. q. iij. illud. circa prin.

Q. mandatum dei dicitur ſuper omne pactũ nec cõtra ipſum poteſt fieri pactum. viij. di. que contra. xx. q. i. puella. in fi.

Q. in ſpũalibus videtur poſſe fieri pactio ſine peccato. xviij. q. ij. cleuterius. ⁊. x. q. vltima. ⁊. c. nec munera. in fi. ⁊. c. ſeq.

Q. in ſpũalibus nulla poteſt fieri pactio inhoneſta ſʒ ſi poſt aliqua ſubſidij grana conferũtur: licite recipiunt. i. q. ij. q̃ pio. i fi. ⁊. c. dſ. in ca ſynodo.

Pallium. Q. palliũ qd dat archiepis repreſentat ſpecialẽ dignitatem ⁊ honorẽ. c. di. priſca. ⁊. c. contra. ante fi.

Q. petens palliuʒ anteq̃ accipiat debet profiteri articulos fidei ⁊ debet promittere ſe ſeruare ſtatuta conciliorum ⁊ pontificum romanorum. c. diſt. nouit. §. cauſarum. ⁊. c. optatum.

Q. cõfirmatus in archiepũm infra tres menſes dʒ a ſede apoſtolica pallium querere. c. diſt. quoniam.

Q. anteq̃ habeat pallium licet ſit epus non põt epiſcopos conſecrare. c. diſt. quoniam.

Q. p pallio nihil dari nihil accipi dʒ. c. diſ. nouit.

Q. pallium non debet negari vbi ẽ petentis meritorium exigẽtia ⁊ feruẽs inſtãtia. c. diſt. priſca.

Q. cum pallio ſemper conceditur aliquod ſpeciale priuilegium ⁊ renouatur antiquũ. c. di. rationis.

Q. in pallio ſignificatur q̃ archiepus cum augmento honoris debet excreſcere in ornamento actionis. c. di. rationis.

Q. archiepiſcopus non debet vti pallio niſi itra ſuam prouinciam: ⁊ hoc non in proceſſionibus ſed tantum in miſſarum ſolẽnijs. c. di. pallium tibi. ⁊ c. contra.

Q. qʒ palliũ ſigillatiʒ tradit. inuit q eſt perſonale: ⁊ io alteri cõmodari non põt nec in morte relinq ſed cum habente ſepeliri. c. diſt. ſcriptorum.

Palma. Q. palma que in ymo eſt ſtrictior ⁊ q̃to plus aſcendit ẽ groſſior: deſignat perſecutionem bonorũ qui iferius ſunt parui: ſed ſurſum ſe erigendo in celeſtibus deſiderijs ſunt ampli. xlvij. di. omnes.

Panis. Q. panis eſt elemoſine. lxxxvi. diſtinc. paſce. ⁊. v. q. v. nõ ois.

Item eucharistie. de conſe. di. ij. fere per totum.

Item panis tribulationis ſiue penitẽtie. xxiij. q. iiij. guiſilarius.

Item panis doctrine. viij. q. i. audacter. in fi.

Papa. Q. papa aut ſanctus eligit aut ex promotiõe clar' efficit. xl. di. non nos.

Q. in cultu dei maiorem zelum debet habere q̃ alij xpiani. xxiij. q. i. officij.

Q. propenſius eſt pro ipſo orandum qʒ ex ipſo dependet ſalus omnium. xl. di. i. papa.

Q. alioꝝ cãs deus cõmiſit hoibus terminandas: papam vero ſuo iudicio reſeruauit. xi. q. iij. aliorũ.

Q. non ex neceſſitate ſed propria voluntate de obiectis ſe criminibus purgat. ij. q. v. mandaſtis. Exẽplũ ibi de Sixto papa. ⁊. c. auditũ. Exẽplũ ibi de leone papa. q. vij. nos ſi. in fi. Exemplum ibi de damaſo papa

Q. papa niſi a fide errauerit: a nemine eſt iudicandus. xl. di. ſi papa.

Q. qʒ papa eſt vicarius petri non de facili debet de eo haberi preſumptio mali. xl. di. non nos.

Q. nõ ois papa eſt ſanctus ſʒ q̃doqʒ a deo tanq̃ reprobatus punitur. xix. di. anaſtaſius.

Q. bonitas ipſius ſalus eſt omnium ⁊ peruerſitas eius cedit in dãnationem inumerabilium perſonarum. xl. di. ſi papa.

Q. papa eſt iudex omnium ẽt ſi non appellat ad ipſum. ix. q. iij. conqueſtus.

Q. auctoritate eius cõciliorum ſtatuta roborantur. xvij. di. cõcilia.

Q. papa poteſt abſoluere quos conciliũ male dãnauit. ix. q. iij. cuncta. ⁊. quattuor. c. ſe.

Q. poteſt vbiqʒ iudices delegare. ij. q. vi. ideo.

Q. ſentẽtie ipſius ab omnibus debent ſeruari. xxij. di. ſi inimicus.

Q: ſemper poteſt nouas leges condere dūmodo nō ſunt contra euangeliū vel aliorum apoſtolorum di cta vel ſanctorū que ſententialr ab eis ſunt diffinita. xxv. di. ſunt. ⁊ quattuor. c. ſe.

Q: ſic dꝫ reputari ſtatutum pape ac ſi de ore dei vel beati petri eſſet prolatum. xix. di. ſic oēs.

Q: non licet alicui de ipſius iudicio diſputare. xvij q. iiij. ſiquis ſuadente.

Q: adimplendū eſt eius mandatū etiā ſi videtur vix ferendum. xix. di. memoriam.

Q: ois noua religio ꝑ ipm dꝫ ꝯfirmari. xij. di. ꝓcepē.

Q: ſnia que per ſe non tenet ꝑ confirmationē pape efficit valida. iij. q. vi. hec quippe. ante fi.

Q: poteſt reſtituere fame infamatū. xi. q. iij. euphe mium. §. proximo.

Q: papa licet de iure non ſit legatus de ea que ſtatu it; tamen honeſtū eſt vt ea pre ceteris ſeruet. xxv q. i. confidimus. ⁊. c. ideo.

Q: ordo iuſtitie reqrit vt papa anteceſſorū ſtatuta cuſtodiat q: ſua a ſucceſſoribꝰ vult cuſtodiri. xxv q. i. iuſtitie. q. ij. in galliaꝝ. c. ſi ea. ⁊. c. qđ vero.

Q: defert epōrum ⁊ eccleſiarū priuilegijs niſi in ca ſu neceſſitatis. ix. q. iij. peruenit ad nos.

Q: non dat priuilegia eccleſie in damnū alteriꝰ. xxv. q. ij. de eccleſiaſticis priuilegijs.

Q: olim de ſacerdotibus in matrimonio nati licite ꝓ mouebant in papatū. lvi. di. §. vlti. cum ergo.

De eccleſia habes vbi agit de eccleſia romana: ⁊ vbi agitur de electione pape; ⁊ vbi agitur de ſede a poſtolica.

Parens Q: primos parētes princeps vi tiorum gratuitis expoliauit. de pe. di. ij. §. romano. circa medium.

Q: parentes carnales ex debito ſunt honorādi. xxx di. ſi qui filij. lxxxvi. di. in ſingulis. in fi.

Q: ſi a xpo auertunt; ſunt omnino dimittendi. xx. viij. q. i. ſi infidelis.

Q: tempore neceſſitatis magis ſuccurrendū eſt parē tibus ꝙ alijs. lxxxvi. di. in ſingulis. in fi.

Q: deſpiciens parentes neceſſitatis tempore meret mortem temporalē ⁊ eternam. ibidem.

Q: potius dꝫ quis parētibus egenis maxime fideli bus ꝓuidere ꝙ religionē itrare. xxx. di. ſiqui filij

Q: nec patres debent deſerere filios egentes. xxx. di. ſiquis dereliquit.

Q: illi qui aduerſus parentes armantur vbiqꝫ notā infamie incurrunt. vi. q. i. infames.

Q: ex malis parentibus vt plurimū mala proles ge neratur. lvi. di. ſi gens.

Q: de meretrice natus ſi ꝓpria decorat virtute non debet parentum decorari opprobrijs. lvi. di. nun ꝙ. ⁊. c. ſe.

Q: non parentum ſed propria culpa quēquā condē nat. lvi. di. vndecūqꝫ. ⁊ quattuor. c. ſe.

Q: frequēter leguntur filij ꝓ peccatis parētū puni ri et in quartam generationem. xxiiij. q. iij. §. i.

Q: parentes ſuos pueros an̄ etatē legitimā religio nē intrātes poſſunt reuocare. xx. q. ij. puella.

Q: ſi a parētibus coacti religioīs habitū ſuſcepīnt niſi conſenſerint eū dſerere poſſunt. xx. q. i. puelle

De hac materia habes vbi agitur de filijs ⁊ vbi agi tur de patre ⁊ filijs.

Parentela. De hac materia habes vbi agitur de filijs.

Paſcha. Q: paſcha die dñico ſemꝑ dꝫ ce lebrari. đ cōſe. di. iij. noſſe. ⁊. c. ſe

Q: quo menſe ⁊ quota luna debet celebrari; habes de conſe. di. iij. celebritatem.

Q: epi in ſynodis ſacerdotibus quando paſcha ce lebrari debeat; debent inſinuare. de conſe. di. ij. placuit vt dies. ⁊ duo. c. ſeq.

Q: in hoc ꝙ. xl. dies ante paſcha cum labore pagi mus. ⁊ poſt paſcha. l. dies cū leticia; pſens labor futura leticia deſignatur. de cōſe. di. v. ieiunium.

Q: paſcha ifra. xiiij. lunā ⁊. xxi. diē mēſis aprilis in cluſiue ē celebrādū. de conſe. di. iij. celebritatem.

Paſſio. Q: paſſio xpi fuit multiplex ⁊ gra uis. vij. q. i. ſuggeſtum.

Q: xpi paſſio fuit prefigurata ⁊ pronūciata in vete ri teſtamento. de conſe. di. ij. in calice.

Q: ipſius paſſionis fuit multa efficatia. vij. q. i. ſug geſtum. de conſe. di. iiij. proprie. in fi.

Paſtor. Q: paſtor dicitur xpus. viij. q. i. in ſcripturis. ij. q. ij. teſtes. §. xpus

Q: paſtor dicitur cuilibet eccleſie prelatus. vij. q. i. ſciſcitaris.

Q: paſtor eccleſie niſi diligēter paſcat oues xpm pa ſtorē eoꝝ nō videt amare. viij. q. i. in ſcripturis.

Q: paſtor debꝫ oues paſcere iſtructionis verbo. lxiij di. ephesiis. viij. q. i. audacter. in fi.

Item cōuerſationis exemplo. xi. q. iij. precipue

Itē eucharistie ſacramento. đ ꝯſe. di. ij. nō ꝓhibeat.

Item temporali ſubſidio. xvi. q. i. nulli epōrum.

Q: exēplo xpi oportūo ipē dꝫ aīaꝫ ſuā ꝓ ouibꝰ expo nē. vij. q. i. ſuggeſtū. ⁊. c. ſciſcitarꝭ. ⁊. c. aduerſitas

Q: languēte paſtore grex inſidiatoris dentibus la niandus exponitur. vij. q. i. quāuis.

Q: paſtoris ſententia gregi ſemper eſt timenda. xi. q. iij. non ſolum. c. ſeq.

De hac materia habes vbi agitur de grege.

Pſalmiſta. Q: pſalmiſte a pſalmis ca nendis dicti ſunt. xxv. di. ꝑ lectis. xxi. di. cleros.

Q: pſalmiſte officiū eſt cantere rūſoria ⁊ qcquid per tinet ad cātandi peritiam. xxv. di. perlectis.

Pater. Q: pater dicitur deus creatiōe. xxij q. ij. q abſtulerit. xxiiij. q. ij. oibus.

Item dicitur diabolus pater criminis imitatione. i. q. i. cum ordinaretur.

Item dicitur pater auctoritate ſicut epi ⁊ prelati pa tres ſunt. xv. di. vi. ſynodus. ⁊ quattuor. c. ſeq.

Item dicitur pater tēporis antiquitate ſicut veteris teſtamēti dicūtur patres. xxiij. q. iiij. cum in lege.

Item dicitur pater ſpūalis ſacramenti collatione ſi cut baptiſmi vel cōfirmationis vel penitentie. xxx q. i. de his. ⁊. c. omnes.

Item dicitur pater carnalis generis propagatione; xlvii. di. ſicut hi. §. neceſſe.

¶ filius carnalis a patre non eſt ſemper oſculādus ſed quādoq; caſtigandus. v. q. v. non oſculatur.

¶ illi dicūt filii abbiationū ad quos carnaliū priuꝫ flagicia deſcēdunt. lvi. di. cenomacēſcꝫ. §. cū ergo.

¶ plus videtur peccare patrem ſpūalem contēnens ꝙ carnalem. ii. q. vii. qualis.

Patriarcha.

¶ patriarcha greca lingua ſummus patrum interpretatur. xxi. di. cleros.

¶ patriarcha eſt poſt papam primus in dignitate ⁊ auctoritate. lxxx. di. vrbes. ⁊ c. ſeq.

¶ patriarche ⁊ primates lꝫ ſint diuerſa noia; idcꝫ tamen ſunt ꝗrum ad officiū. xcix. di. prouincie.

¶ patriarche primo ab epis precipue beato petro vbi gentiles conuerſi ad fidem ꝓtboflamines habuerant; ſunt inſtituti. lxxx. di. vrbes. ⁊ c. ſe.

¶ poſt papā ꝗtuor ſunt patriarche pncipales: vꝫ cōſtantinopolitanꝰ. alexādrinus. hyeroſolomitanꝰ. ⁊ anthiocenus. xxii. di. renouātes. §. pri. ⁊ c. ſe.

¶ patriarchis ſubſunt archiepi: ⁊ cauſas ab ipſis ad eos per appellationem deuolutas poſſunt diffinire. ix. q. iii. conqueſtus.

¶ archieps inconſulto patriarcha nō debet aliquē in epm ordinare: ⁊ pp neceſſitatē ordinatum debet ipſum poſt conſecrationē patriarche preſentare. lxv. di. placet. ⁊ c. quoniā. ⁊ §. ſe.

De patriarchis habes vbi agitur de ſedibus. —

Patrocinium.

¶ patrociniū viduis ⁊ orphanis epiſcopi in neceſſitate non debent negare. lxxxvii. di. §. i. ⁊ duo. c. ſeq.

¶ qui in malo patrociniū dat malis; ſocius eſt criminis. xiii. q. vi. c. i. circa me.

Patronatus.

¶ patronatꝰ ius āttēditur pp fundationem ⁊ edificationem vel poſſeſſionē eccleſie. xvi. q. vii. piementis. ⁊ c. ſe. xviii. q. ii. abbatem.

Item in rebus eccleſie conferendis ⁊ manumittendis. xvi. q. vii. filiis. ⁊ quattuor. c. ſeq.

Itē in perſonis que preeſſe debent eccleſiis epo offerendis. xvi. q. vii. decernimus. ⁊ duo. c. ſeq. ⁊. q. ii. ſiquis eporum.

Item tempore neceſſitatis a ſua eccleſia in ſubſidiis recipiendis. xvi. q. vii. quicūq;.

Item patroni habentius in monaſteriis in electiōe abbatis. xviii. q. ii. abbatem.

Item in monaſteriis habent ius aduocationis. xvii q. ii. gonſaldus.

¶ patroni eccleſias vel mōaſteria ſine ꝯſenſu epi de loco ad locū mutare nō pñt. xvi. q. vlt. ꝯſiderādū.

Item ab eis eccleſie niſi de conſenſu epiſcopi ſunt recipiende. xvi. q. vii. ſi plures. ⁊ duo. c. ſeq.

Itē patroni eccleſias nec aufferre nec cōferre poſſunt ſine conſenſu epi. xvi. q. vii. inuentum.

Item renūciatio beneficii eccleſiaſtici in manu patroni nō tenet ſine ꝯſenſu epi. xvii. q. ii. gōſaldus

¶ non patronus ſed epus debet dotem eccleſie ordinare. x. q. i. nouerint.

¶ quecꝫ patronus preſentet ſufficit ſi non probetur malus ⁊ tenetur eum epiſcopus recipere. xvii. q. vii. monaſterium.

¶ ſpreto patrono epus nullum debet ad eccleſiam ordinare. xvi. q. vii. decernimus.

¶ vbi plures patroni ſuper offerendo contenderit vt in vnum conſentiant ſunt per epm compellēdi xvi. q. vlt. ſi plures.

Paulus.

¶ paulus apſtus non iō fefellit qꝛ melioribus occupatis ad hiſpaniā quo ire ꝓmiſerat nō iuit. xxii. q. ii. beatus.

¶ magū predicationem ſuā impedientē cecitate percuſſit ⁊ corinthiū ſathane tradidit. xxiii. q. iiii. c. ꝙ xpe. §. poteſt.

¶ propter incentiua vitiorum corpus ſuū vigiliis orationibus ⁊ flagellis caſtigādo in ſeruitutē redegit. xxxii. q. v. ſi paulus.

¶ aurū ⁊ argentū non cōcupiuit. xvi. q. i. pdicator

¶ qꝛ flagellis fidecꝫ recipit plus oibus vocatis verbo laborauit. xxiii. q. iii. qs non pōt. ⁊. q. vi. c. i.

¶ paulus homicida non fuiſſet ſi armati quos ipſe impetrauerat aliquos in ipſos niſi lientes occidiſſent. xxiii. q. v. de occidendis.

¶ in hoc ꝙ cum xpianos proſequi vellet proſtratꝰ fuit; inuitꝰ ꝙ mala volūtas nō eſt ꝑmittenda ſue libertati. xxiii. q. iiii. diſplicet. circa medium.

¶ cum eccleſiā dei perſequeretur in itinere cecatus ad deum conuerti coactus eſt. xxiii. q. vi. §. i.

¶ ſe abortiuo ſimilē teſtatus ē dicēs nouiſſime autē omniū tāꝗ abortiuo viſus eſt ⁊ mihi. ibidem.

¶ ſicut ꝑmo fuit horrēdus vaſtator eccleſie ita poſtea magnus edificator extitit. xxiii. q. iiii. qs nos

¶ ad manus īpoſitionē ananie tāꝗ ſquame ab oculis eius quibus clauſi erant ceciderunt. ibidem.

¶ poſtea paulus vocatus eſt qui primo ſaulus dicebatur. xxiii. q. iiii. nimium.

¶ paulus ꝓſtratus ē vt cecaretꝰ: cecatꝰ vt mutaretꝰ: mutatus vt mitteretꝰ: miſſus vt qualia fecerat in errore talia pro veritate pateretur. xxiii. q. iiii. c. diſplicet.

¶ paulus dicitur vas electionis. xxi. di. quāuis. xxii. di. ſacroſancta. xliii. di. diſpenſatio. xxxii. q. v. ſi paulus. ⁊ de pe. di. ii. ſi eim inquit.

¶ predicaturus ad italiam veniens naufragiū ꝑtulit. vi. q. i. aduerſitas.

¶ arte ⁊ manibus victum querebat. x. q. iii. cauendum. de conſe. di. v. nunꝗ.

¶ ad ſumptibus abſtinebat ne aliquod offendiculum xpi euāgelio preſtaret. xxxiii. q. iii. §. i. ante fi.

Paupertas.

¶ paupertas non ē cōtemnenda qꝛ eam xpus dedicauit. xii. q. ii. gloria epi.

¶ dominus loculis quos habebat neceſſitatē ſpauperū ſubleuabat. xxiii. q. iiii. duo. ante fi.

¶ verus pauper nil querit habere extra chriſtum. xii. q. i. clericus.

¶ pauper dicitur qui ſe amore paupertatis in numero pauperum cõſtituit vt ibi tanꝙ pauper voluntarius viuat. i. q. ii. ſacerdos.

¶ paupertas rerũ non eſt mala reputãda. xv. q. i. illa

¶ nimia paupertas religionis infringit quandoqȝ robur conuerſationis. xij. q. ij. c. vlti.

¶ deus paupertatẽ eſſe voluit vt ſuſtinentes per patientiam coronarentur ꝛ diuites in ipſis merentur. xlvij. di. ſicut hi.

¶ perfectius eſt omnia propter xp̃m relinquere ꝙ pauperibus diſtribuenda ſeruare. xij. q. i. expedit ꝛ. q. ij. ſocrates.

¶ oneratus pondere auri xp̃m pauperẽ non ſequi xij. q. ij. ſocrates.

¶ ep̃us pauper debet eſſe victu diues meritis. xli. di. epiſcopus.

¶ predicatores pauperes eſſe debent ꝛ alij tenentur ipſis neceſſaria miniſtrare. i. q. ij. ſacerdos. i. q. vlti. cauendum.

¶ gloria ep̃i pauperũ opibus prouidere eſt: ſȝ fraudare qđ eſt pauperum ſacrilegiũ eſt cõmittere. xij q. ij. gloria epiſcopi.

¶ religioſus qui perfectus eſt paupertatem ſi ep̃us efficitur non frangit votum q: fit rerũ eccleſie diſpenſator: non vſurpator. xij. q. i. expedit.

¶ bona eccleſiarum ſunt bona pauperum. xij. q. ij indigne. in fi. xvi. q. i. c. vlti. xxiij. q. vij. quod autem. poſt medium.

¶ precipue pauperibus qui laborare non poſſunt eſt ſubueniendum. lxxxij. di. ep̃us.

Itẽ nobilibilibus ꝛ diuitibus depaupratis q̃ mẽdicare erubeſcũt. lxxxvi. di. nõ ſatis. §. itẽ cõſiderãda

¶ in pauperibus magis attendeda eſt religio ꝙ paupertas. xvi. q. i. c. vlti.

¶ non minus crudelis eſt qui a paupere vſuras exigit ꝙ diu diuiti ſubtrahit. xiij. q. iiij. qđ dicaȝ.

¶ paup ſi non hȝ dare non ſoluȝ contẽnitur ſed et contra veritatem opprimitur. xi. q. iij. pauper.

¶ nemo pauperi ĩ mala cauſa debet eſſe miſericors xiiij. q. vi. ſi res.

¶ qui ea que pauperibus debentur accipiunt: grauiter delinquũt. i. q. ij. paſtor.

Pax.

¶ pax humana ſi tam dulcis eſt p̄ tẽporali ſalute; quãto dulcior pax diuina pro eterna ſalute. xxiij. q. i. noli e. ſtimare.

¶ xp̃s veniens docuit pacem; dedit pacem; reliqͥt pacem. xxiij. q. i. niſi bella.

¶ pax non queritur vt bellum geratur: ſȝ illũ geritur vt pax acquiratur. xxiij. q. i. noli.

¶ bonorum bella non crudelitate ſed pacis ſtudio gerũtur. xxiij. q. i. apud.

¶ qui predicat pacem debet eam habere ſecuȝ. iij. q. vi. hec quippe. in fi.

¶ pax inter ep̃os per diſcordantes debet reformari xc. di. ſtudendum. ꝛ. c. precipimus.

¶ mala aliquãdo ſunt tollerãda pro pace ſeruanda xxiij. q. iiij. c. i. ꝛ. c. ecce inquiunt.

¶ pacificus dicitur qui corrigit quod poteſt. ꝛ qđ ſaluo pacis vinculo corrigere nõ poteſt equanimiter ſupportat. xxiij. q. iiij. quiſquis.

¶ diuerſis penis ſunt puniendi pacem eccleſie perturbantes. xxiiij. q. i. qui contra.

¶ non oĩs qui dicit pax vobis eſt quaſi colũba audiendus. ij. q. vij. non oĩs.

¶ qui dicit pax vobis plerũqȝ quaſi non colũba ſȝ coruus reputatur. ij. q. vij. ſecuti. §. q: ergo.

¶ ante cõionẽ pax dȝ dari ĩ miſſa. de conſe. diſ. ij. pacem.

Peccatum.

¶ peccatuȝ eſt duplex videlicet originale peccatuȝ ꝛ actuale. de pe. di. iiij. fere per totum.

¶ originale peccatũ dicitur infirmitas carnis: languor nature: ꝛ concupiſcentia carnis. xv. q. i. illud pereqȝ. §. itaqȝ.

¶ oĩs homo per concubituȝ conceptus naſcitur cũ originali peccato. de conſe. di. iiij. firmiſſime.

¶ in veteri lege contra originale valebat circunciſio: ſȝ baptiſmus in nouo teſtõ. de ↄſe. di. iiij. ex q̃.

¶ licet baptiſmus deleat peccatũ originale ꝛ omne aliud peccatum: tamen reatus ſiue fomes non tollitur. de conſe. di. iiij. ex quo.

¶ cum originali peccato patris polluitur filius ꝛ non actuali: q: originale vnum cũ patre fuit: ſȝ in actuali alter effectus non polluitur ſi non conſentit. i. q. iiij. iam itaqȝ. xxiiij. q. iij. §. i. ante fi.

¶ actuale eſt duplex: videlicet mortale ꝛ veniale. de peni. di. i. medicina. §. tres ſunt.

¶ peccatum mortale eſt volũtas retinendi vel conſequendi qđ iuſticia vetat. xv. q. i. §. i. ante fi.

¶ nemo peccatũ mortale cõmittere appetit ꝑ ipm peccatũ: ſȝ ꝑ illud qđ ex eo ↄſeqͥt. xv. q. i. merito.

¶ inter duo peccata vbi vtrũqȝ vitari non poteſt minus eſt eligendum. xiij. di. duo.

¶ mortalia peccata dicũtur criminalia ꝛ capitalia ꝛ que ſint illa habes. xxv. di. vnũ orariũ. §. alias

De criminali peccato habes vbi agit̃ de crimine.

¶ tribus modis impletur omne peccatum mortale videlicet: ſuggeſtione: delectatione ꝛ conſenſu vi. di. teſtamentum. poſt mediũ.

¶ aggrauatur ex circũſtantijs. xl. di. homo. l. di. q: tua. de pe. di. v. §. i. in prin.

¶ quãdoqȝ alleuiatur ex circũſtantijs. xv. q. i. inebriauerunt. Exemplum ibi de loth.

¶ habet gradus equalitatis q: adulterium vincit fornicationem: inceſtus adulterium: viciũ cõtra naturam inceſtũ: ꝛ ſic in ſimilibus. xxxij. q. vij. quẽadmodum. ꝛ. iiij. c. ſe.

¶ quantitas ipſius penſatur ſm qualitatẽ peccãtium. xxiiii q. i. qui cõtra. xxvi. q. v. cõtra idolor.

¶ peccare dicitur quis grauius altero multipliciter videlicet cõſiderato lapſu a bono maiori. xvii. q. i. hec vero vbi dicitur ꝙ velata virgo plus peccat frangendo votum ꝙ vidua non velata.

Item conſiderata qualitate pene. xxiiii. q. i. non afferamus. vbi dicitur ſceleratius cõmiſſum qđ grauius eſt punitum.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Item ꝯſiderato exemplo qđ idē ſumitur.xi.q.iij.pre
cipitur.vbi dicitur ꝙ pꝛelati grauius peccāt quia
ſubditos prauo exemplo occidūt.
Item ꝯſiderata qualitate peccati.xxxij.q.vij.quem
admodum.vbi dicitur ꝙ grauius peccat adulter
ꝙ̄ foꝛnicatoꝛ:ꝛ adulter vincitur ab iceſtu.
Item ꝯſiderata diuturnitate ꝛ frequēti iteratiōe.de
pe.diſt.v.vbi multa aggrauātia ponūtur.
Item in eodem genere peccati grauius peccat chri/
ſtianus ꝙ̄ paganus.xxxij.q.iiij.i co.
Itē aggrauatur rōe perſone vel rei i qua peccat.xij.
q.ij.gloꝛia.xxij.q.i.mouet.xxvij.q.i.nuptiaruʒ.
Item ex tempoꝛis diuturnitate augetur.xxiiij.q.i.
ſciſma.de pe.diſtic.v.§.i.
Item volūtarium grauius eſt iuolūtario:quod pro
cedit ex īfirmitate vel ignoꝛātia vel coactiōe.xv.
q.i.§.i.ꝛ.c.ſequēti.vſque ad.c.mulier.
Q. ſi non eſt voluntarium;nō eſt peccatuʒ.xv.q.i.
§.i.xxxij.q.v.ſic enim.
Q. peccata ſcientium peccatis ignoꝛantium pꝛepo/
nuntur.vi.q.i.quero.
Q. que ex ignoꝛātia vel infirmitate cōmittuntur fa/
cile dimittuntur.xxv.di.vnum oꝛa.§.criminis.
Q. aliena peccata neminē ꝑiudicāt.xxiij.q.iiij.ſi qs
An minus malū cōmittendū ſit ne alter grauꝰ
peccet.xiij.di.quod ait.Exemplum ibi de loth.
Q. peccata ſuos auctoꝛes tenere debeāt.xxiiij.q.i.
non turbatur.de pe.di.i.qui puero.
Q. ideo ne videtur crimen ſuum alenis criminibus
impēdere.xlvi.di.ſicut non.
Item videtur ꝙ nec venialiter qs dʒ peccare vt alter
vitet moꝛtale.xxiij.q.v.cū hō i ſi.xxii.q.ij.faciat.
Q. peccatum vnius frequēter multi luunt.xxiij.q.
i.nō turbatur.xlvi.di.ſed illud.
Q. alteriꝰ peccatū nō īputatur illi qui fecit qđ dʒ.xl
vij.di.qđ ad nos.vij.q.i.aduerſitas.poſt mediū.
Q. nullus dʒ gaudere de multa ſocietate peccantiū
q: non minus ardebit qui cum multis ardebit.ij.
q.i.multi.in ſi.
Q. occulta peccata nō ſunt publice condēnanda.ij.
q.i.ſi peccauerit.xxiij.q.iiij.ſi quis poteſtatē.exē
plum ibi de xp̄o ꝛ de iuda.xv.q.v.c.vltimo.
Q. occultum peccatuʒ dicitur qđ nec cōfeſſione nec
pꝛobatione publicatur.xv.q.v.c.vlti.
Q. publicū peccatum coꝛam omnibus puniēdum ē.
ij.q.i.ſi peccauerit.
Q. pꝛelatoꝝ peccatū vel religioſoꝝ pꝛopter maius
ſcādalū eſt celādum.xcvi.di.in ſcripturis.
Q. peccata icoꝛrigibiliū licʒ nō poſſint ꝓbari ſunt ꝑ/
lat͛ denūciāda.v.q.v.nō vos.xxij.q.v.h͛ videtur.
Q. peccatū i ſpūm ſanctū ꝯmittit qui ex ꝓpoſito bo
nuʒ deſerit ꝛ malū vſqʒ ad moꝛtē facit.de pe.di.i.
d.us qui ſimilis.§.poteſt.ꝛ di.iij.inter hec.
De peccato in ſpūm ſanctum habes vbi agitur de ſpi
ritu ſancto.
Q. in peccatis perſeuerātes nec a deo nec ab homie
abſoluitur.xxiij.q.ij.legatur.ꝛ.c.damnationis.
de pe.di.v.falſas.
Q. qui nūꝗ̄ peccare deſinunt dum viuunt:oſtēdūt
q: in peccato ſemper viuere cupiūt.de.pe.di.i.vo
luiſſent.§.ſiue autem.
Q. aſſidue peccantium nō miſeretur deus.xciij.di.
diaconi ſunt.in ſi.
Q. qui in vno peccato moꝛtali offendit ſic vita eter
na ꝑuat ac ſi omniū eēt reus.ď pe.di.v.fratres.
Q. pluribus modis peccata remittūtur.xiiij.q.v.re
mittūtur.de conſe.di.iiij.eccleſie charitas.de pe.
di.i.medicina.§.tres ſunt.
Q. ſine pena non dimittūtur q: aut deus punit aut
homo.de pe.di.i.medicina.§.pꝛoximo.
Q. dimiſſum vltra non punitur.de pe.diſt.iij.ſunt
plures.§.auctoꝛitas.xxiij.q.v.quid ergo.
Q. dimiſſa quādoqʒ redire dicuntur.de pe.di.iiij.
fere per tum.
Q. dimiſſa nō ſūt recogitāda ad delectationē:ſʒ ad
pnie amaritudinē.de pe.di.iij.§.iudas penituit.
Q. pluribus peccatis manēs de vno peccato penitē
tiam veram agere non pōt:q: deus partē condē/
nare nō nouit.de pe.di.iij.inter oia ſceleratioꝛ.§.
his auctoꝛitatibus.vnde verſus.
Sūma dei pietas veniam non dimidiabit.
Aut totum aut nihil pro certo pꝛopiciabit.
Q. peccatoꝛibus tamen cōſulendum eſt:vt in ſtatu
peccati bonum facere non omittāt.de pe.di.v.fal
ſas.in ſi.Nam ꝓpter hoc deus aut coꝛ ipſoꝛū ad
penitentiam illuſtrat.de pe.di.v.falſas.Aut ip/
ſos tempoꝛaliter i pꝛeſenti remunerat.de pe.diſt.
iij.pium eſt credere.§.ex hoc ſenſu.Aut ipſis eter
num ſuppliciū tollerabilius ſiet.de pe.di.iij.quid
ergo.§.poteſt etiam referri.vnde verſus.
Que cum moꝛtali bona fiunt dant bona terre.
Coꝛ faciunt habile;minuūt toꝛmenta gehēne.
Q. deus non obliuiſcitur paucoꝛum bonoꝛum fac/
toꝛum in multitudine peccatoꝛum.de pe.di.ij.pi
um eſt credere.§.ex hoc ſenſu.
De moꝛtali peccato habes vbi agitur de malo culpe.
Q. venialia peccata que ſint;habetur.xxv.di.vnuʒ
oꝛarium.§.alias.
Q. nemo mundus eſt a peccato veniali.de pe.di.ij
vt cognouerūt.§.opponitur.circa medium.
Q. venialia peccata non ſunt contēptibiliter cōmit/
tenda:q: non refert ſiue naues per fluctus ſiue per
guttas paulatiʒ ſubintrantes ſubmergantur.de
pe.di.i.medicina.poſt medium.
Q. nullū peccatū eſt adeo veniale qđ non fiat moꝛ
tale duʒ placet.xxv.di.vnū oꝛariū.§.criminis.
Q. q: venialia ex fragilitate humana cōmittuntur
nullus hō ea vitare pōt.de pe.di.i.medicina.§.
tres ſunt.ꝛ di.iij.in caſſum.§.ſed verba.
Q. excepto deo oēs peccare poſſunt.de pe.diſ.ij.ſic
enim inquit.in fine.
Q. poſſe peccare non eſt poſſe.de pe.diſt.ij.ante ſi.
xlv.diſt.ſed illud.
Q. venialia delentur ꝑ dñicam oꝛationē:ꝑ elemoſi
ne largitionē:ꝛ peccatoꝛis tonſioneʒ:ꝛ per ieiu/
nij caſtigationē.de pe.diſt.i.medicina.§.pꝛio.

Item delentur per aque benedicte aſperſionem. de conſe. di. iij. aquam ſale.

Item per eucbariſtie dignam ſumptionē. de pe. di. ij. ante. ꝛ. c. panem de altari.

Item per epiſcopi vel preſbyteri benedictionē. xxviij di. preſbiterum.

Pecunia.

Q: pecunia dicitur a pecoribus: qꝛ antiqui hoc qd habebant ex pecoribus habebant. i. q. iij. totum.

Q: largo nomine quicquid hoies in terra poſſident pecunia vocatur. i. q. iij. totum.

Q: amor pecunie contrariatur iuſtitie. xi. q. iij. q rec te. ꝛ. c. pauper.

Q: ſimonia nō dꝫ ꝯmitti ꝑ pecunia. i. q. ij. ꝑ totū.

De hac materia habes vbi agitur de diuitijs.

Pedagium.

Q: pedagiū nouum imponentes ſunt excōicandi. xxiiij. q. iij. ſiquis romipetas.

Q: max mea peregrinis ꝛ a fidelibus mercatorib9 non ſunt pedagia accipienda. xxiiij. q. iij. ſiquis romipetas.

Pena.

Q: pena eſt duplex. videlicet temporalis ꝛ eterna. de pe. di. iij. ſunt plures. §. auctoritas.

Q: pena temporalis eſt duplex. vna in hac vita. alia poſt hac vitam. xxv. di. qui in aliud.

Item in hac vita temporalis: aut infligit a deo aut ab homine. xlv. di. ſed illud.

Q: pena in hac vita temporaliter a deo inflicta pro peccato: ſicut egritudo paupertas; mors non eſt mala dicenda. xv. q. i. illa.

Q: pena egyptiorum fuit a deo in correctionē eorū xv. q. i. nec is qui.

Q: deus temporaliter punit quādoqꝫ vt in eternum non cruciet. xxiij. q. v. quid ergo. de pe. di. iij. ſūt plures. §. auctoritas.

Q: deus quādoqꝫ in preſenti grauiter ꝛ ſubito punit propter criminis deteſtationem. xix. di. anaſtaſius.

Q: q̄doqꝫ pena temporalis trāſfert in poſteros. de pe. di. iij. illud vero. §. ecce. Exēpluꝫ ibi de achab.

Q: puniuntur quādoqꝫ multi propter vnum. xlv. di. ſtīn. ſed illud. lvi. di. ſi gens. xxij. q. ij. ſi ea. xx. iiij. q. i. non turbatur.

Q: nemo dꝫ mirari de afflictione bonoꝝ ꝛ proſperitate maloꝝ in preſenti: qꝛ afflictio ē bonis in iudicium ſalutis: ꝛ proſperitas malis in iudiciū reprobationis. de pe. di. iij. § ex hoc ſenſu.

Q: frequēter q nō meruerūt ſunt a deo ꝓp alios puniti. xliij. di. §. i. i. q. iiij. eccleſia. §. item paruulos. ꝛ. xxiiij. q. iij. §. i. exēpluꝫ de paruulis ſodomitaꝝ.

Q: punitur quis ꝑ alio a deo temporalr: eternalr nullus. aia enim que peccauerit ipſa morietur. xxiiij. q. iij. §. i. poſt me.

Item punitur quis a deo pro alio tēporalr iuſtus ꝓ iniuſto: vt petrus ꝓ iuda. xxiiij. q. i. nō turbatur.

Item punitur a deo iniuſtus pro iuſto: ſicut maria murmurans pro moyſe lepra percuſſa eſt. ij. q. vij plerumqꝫ. §. his ita.

Q: punitur quis ab homie pro alio corporaliter vt in crimine leſe maieſtatis vel hereſis. vi. q. i. quero ergo. §. verum. ꝛ. §. ſeq.

Item punitur quis ſpūaliter pro alio vt in excōicatōne. xvij. q. iiij. miror.

Q: punitur qs ſpūaliter pro alio vt in priuatiōe diuinorū officioꝝ. familia ꝓp dominū priuatur. xi. q. iij. ſiqs epus dama. ꝛ. c. ſe.

Q: illi nō puniunt a deo hic in idipſum qui flagellis penitentiam egerūt. de pe. di. iij. ſunt plures. § auctoritas.

Q: pluribus de cauſis deus flagellat hoies tēporaliter. de pe. di. i. ſunt plures. §. auctoritas.

Q: qui in penis duriores efficiūtur tēporale ſupplicium fit eis ad eterne dānationis ſuppliciū. de pe. di. iij. ſunt plures. §. auctoritas.

Q: deus q̄doqꝫ pūit paucos vt ex hoc multitudo ad pniam ꝓuocetur. xxiij. q. iiij. guiſilarius.

Q: pena tēporalis meritorie infligitur ab homine: qꝛ niſi ſic fieret multiplicarentur malefactores. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta.

Q: pena criminis ex tēpore legis eſt que crimen ibi huit. xxxij. q. iiij. dixit ſarra.

Q: culpa ē nō punire culpā. xxviij. di. qꝛ ſunt.

Q: ad inocentis ſpectat officiū nō ſolū culpā cauere ſꝫ etiā punire peccatū. xxiij. q. v. nō eſt inocentie.

Q: maxime prelatus grauiter offendit qui culpam impunitam dimittit. xxiij. q. iij. ſi is qui.

Q: i eo quo qs peccat ē puniendus. xxiij. di. ſiquis.

Q: pena quādoqꝫ dꝫ ēe par i vno peccato delinquētiū ſicut in ſimonia vbi accipiens ꝛ dans equalr punitur. i. q. vij. per illicitā. §. ſancimus. in fi.

Q: par pena agentes ꝛ conſentientes debet comprehendere. xvij. q. iiij. oēs.

Q: quādoqꝫ in eodem peccato varietas perſonarūꝫ conſequitur varietatem penarum. xii. q. ii. fraternitas. xiiii. q. vi. c. i. in fi.

Q: pene non ſunt exaſperande. de pe. di. ii. hec autē verba. §. pene.

Q: pena non eſt vlterius protrahenda q̄ delictū fuit in excedente repertum. ibidem.

Q: pene aggrauantur ſm qualitatem delicti. xxiiij. q. i. non afferamus.

Q: q̄doqꝫ aggrauātur vt ceteris metus incutiatur. xi. q. vlti. c. vltimo. xvii. q. iiii. frater. in fi. xxvii. q. vii. quapropter.

Q: ex cauſa variatur pena. xxix. di. neceſſe.

Q: aliquis punitur ſine culpa: ſꝫ nō ſine cauſa: ſicut qs cōtrahēs cū corrupta quā credit eſſe virginem ꝛ bigamus efficitur. li. di. qui in aliquo.

De tribus generibus hominū quorum pene ſunt diſſimulande ꝛ diuino iudicio reſeruāde. xxiii. q. iiii. cum in lege. §. his ita.

Q: ſtultus in culpa ſapiens fit in pena. xxxviii. di. q ea. xxvii. q. i. ſi cuſtos. circa fi.

Q: puniuntur aialia cū quibus hoies peccauerunt: ne refricetur facti memoria. xv. q. i. mulier.

¶ rigor penarũ canonicarũ tẽperatᷣ pꝭ neceſſitatẽ
temporis ⁊ vtilitatẽ. i. q. vij. requiritis.
¶ vna pena ẽ maior altera diuerſimode videlicꝫ ra
tione effectus vt excõicatio que maior eſt omnib⁹
xxiiij. q. iij. corripiantur. occidit eiꝫ animã. xxiiij.
q. iij. ſi habes. xi. q. iij. nemo epiſcorum.
Item ratione durationis: vt degradatio que maior
eſt propter duratione; ꝙ excõicatio. l. di. ſi epus
vel preſbyter
Itẽ ratione aſperitatis: vt pena corporalis que ma
ior dicitur q: actualr ſentit. xxiiij. q. iij. ſi habes.
Item rõe opprobrioſitatis; vt pena ſuſpenſionis in
patibulis: verberatiõis per ciuitatẽ. xxiij. q. v. c. i
¶ in inferenda pena multa ſunt conſideranda; vꝫ
dignitas q: talis punitur ꝑ dignitatis ſubtractõ
nem. l. di. contumaces. ij. q. viij. quiſquis.
Item diuitie ſiue nobilitas: q: talis plus puniẽ pe
na pecuniaria ꝙ corporali. xxiij. q. i. qui contra.
Item ordo q: in ordine conſtituti ſunt moderate fla
gellandi; alꝭ excõicatio incurriẽ. xlv. di. cũ beat⁹
Item religio; q: regulares aliter ſunt puniẽdi ꝙ alij
xviij. q. ij. quidam monachorum.
Item mentis inſania; q: talium exceſſus non impu
tatur ad penam. xv. q. i. ſiquis inſaniens.
¶ pena eccleſiaſtica eſt dignitatibus priuare. xvi.
q. vi. ſi epum.
Item in monaſterijs pro penitẽtia recludere. xv. q.
i. de lapſis. ⁊. c. epiſcopo.
Itẽ carceri vel exilio deputare. xvi. q. iiij. atẽdendũ
Item in pecunia ⁊ etiam in alijs rebus condẽnare.
xvij. q. iiij. ſiquis contumax. ⁊. c. ſiquis deinceps
xxi. q. v. ſiquis cuiuſlibet
Item corporaliter flagellare. xxiij. q. v. c. i. poſt me
dium. xxxij. q. i. de benedicto.
Item excõmunicare. xvij. q. iiij. nullus. c. ſiquis dein
ceps. ⁊. c. ſe. ⁊. c. diffinimus.
Item cõtumacibus penam augere. lxxiiij. di. bono
ratus. in fi. xxiij. q. v. de lugoribus. xxxi. di. quo
niam. in fi. xxxiiij. di. quorũdam.
¶ pena purgatorij ⁊ ſi non ſit eterna tamẽ grauis
eſt excedens omneꝫ penam preſentis vite. xxv. di.
qui in aliud.
De hac pena habes vbi agitur de purgatorio.
¶ pena eterna datur in peccato perſeuerantibus;
⁊ fidei tranſgreſſoribus. xij. q. i. ſcimus.
¶ iuſte punit deus malos eternaliter: vt qui i hac
vita nũꝗ voluerunt peccato carere: nũꝗ careant
ſupplicio. de pe. di. i. voluiſſent. §. põt etiam.
¶ grauius ibi puniuntur xpiani ꝙ pagani. xij. q. i.
ſcimus.
¶ in pena eterna non minus ardebit qui cum plu
ribus ardebit. ij. q. i. multi. in fi.
¶ quicꝗd ẽ ↄtra conſciaꝫ. ſ. precepti vel ꝓhibitõis
edificat ad gehẽnaꝫ. xxviij. q. i. oẽs. §. ex his.

Penitentia

¶ penitentia eſt duplex
videlicet dei ⁊ hois. xxij.
q. iiij. incõmutabilis.
¶ penitentia dei eſt a ſeipſo ordinata cum voluerit
mutare. xxij. q. iiij. incõmutabilis:
¶ penitentia hois eſt que contra dolentis vindic
tam ſemper puniens in ſe quod dolet admiſiſſe. d
pe. di. iij. quãuis caute. §. hac auctoritate.
¶ penitẽtia ẽ perpetrata mala plãgere: ⁊ plãgenda
nõ perpetrare. de pe. di. iij. §. i. circa prin.
¶ penitere eſt quaſi ſemper penã tenere. de pe. diſt.
iij. circa prin.
¶ penitentia eſt ſecũda tabula poſt naufragium. d
pe. di. i. §. ſecũda. ante. c. medicina.
¶ penitẽtia alia eſt priuata, alia eſt ſolẽnis ſiue pu
blica. l. di. ſiquis poſt. §. ſe.
¶ ꝓuata diuerſas hꝫ ſpecies. de pe. diſt. i. medicina
¶ alia eſt incipientiũ alia ꝓficientiũ. alia ꝑfectoruꝫ
de pe. di. iij. quãuis caute. §. hac auctoritate.
¶ ante ipſam peccatori non datur a deo miſericor
dia. l. di. q: tua.
¶ penitentia alia vera alia falſa. de pe. di. iij. intrã
tum. §. ſiue.
¶ ſicut vera penitentia veniaꝫ promeretur: ita fal
ſa deũ irritat. de pe. di. iij. intantũ. §. ſiue. in fi.
c. inter hec duo. circa fi.
¶ falſa penitentia eſt cui nũꝗ venia promittitur.
de pe. di. iij. intantum. §. ſiue.
Item falſa penitentia eſt cum res aliena per quã cõ
tractũ eſt peccatũ; nõ reſtituitur. xiiij. q. vi. ſi res
Item falſa penitentia ẽ quãdo de penitentia agitur
penitentia. de pe. di. iiij. ſunt qui.
Item falſa dicitur q nõ ẜm auctoritateꝫ patrũ iuxta
qualitateꝫ criminũ ponit. de pe. di. v. falſas.
Item falſa eſt cũ ꝑ̃teris alijs de vno ſolo penitentia
agitur. de pe. di. v. fratres. ⁊ diſt. iij. inter omnia
ſceleratior. §. his auctoritatibus.
Nam de vno penitentiã ⁊ nõ de alijs agere e quaſi
crudũ laterẽ lauare. de pe. di. iij. ille penitentiam.
¶ vera penitentia eſt cui nunꝗ venia denegatur. d
pe. di. iij. intãtum. §. ſiue. v. di. §. i. in fi.
¶ per ipſam omne peccatum deletur. de pe. di. iij.
§. ſiue. c. inter hec duo.
Item opera per peccatum ſordidata facit deo accep
ta. l. di. ⁊ purgabit. in fi.
Item facit ſurgere ad opera fortiora. l. di. quid eſt. i
fi. ⁊. tribus. c. ſeq.
Item reſtituit dignitatis officia. l. diſ. q: tua. in fi.
Exemplũ ibi de petro apoſtolo. ij. q. v. quanto.
¶ deus peccatores ad penitentiã expectat. xciij. di.
diaconi ſunt.
¶ deus nũꝗ ſpernit penitentiã etiã ſi ad ſũmuꝫ quis
malorum peruenit. de pe. di. iij. talis. §. ecce.
¶ quãtũcũꝙ paruam penitentiam: ⁊ quantocũꝙ
paruo tempore factaꝫ deus non reſpuit. de pe. di.
iij. talis. §. ecce.
Item ſepius iteratam deus non contẽnit. de pe. di.
iij. §. hac. ⁊. §. quod autem. ⁊. c. ſeptics.
¶ penitentia in vltimo momento vite põt eẽ vtilis
ad ſalutem. xxvi. q. vi. ſi preſbyter. ⁊. c. ſeq. Exem
ibi de latrone.
¶ dubia eſt penitentia ad vltimam neceſſitateꝫ de

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

lata. de pe. di. vij. §. i. di. iij. §. ſiue.
¶ facilius eſt inuenire qui recte ſeruauit innocenti/am ꝙ qui congrue egerit penitentiam. de pe. diſt. iij. reperiuntur. §. ar'ego.
¶ qui ſunt digni fructus penitentie. l. di. quia tua de pe. di. v. §. i. in ſi.
¶ vere penitens ſemper dolet ⁊ dolere gaudet. de pe. di. iij. circa prin. ⁊. c. ſi apoſtolus.
¶ qui penitet non eſt dicendus peccator. xxii. q. i. quod autem.
¶ diſcretum debet querere confeſſorem. de pe. di. i. quē ꝫ penitꝫ.
¶ penitens debet conſiderare multa de quibus debet penitere: ⁊ que aggrauant peccata. de pe. di. v. §. i. que his verſibus continentur.
Aggrauat ordo: locus peccata: ſcientia tempus:
Etas: conditio: mora: motus: copia: ſtatus.
¶ penitēs dꝫ promittere vlterius ſe talia non facturum. xii. q. ij. de viro. xxxiij. q. ij. vlti. peſſimam.
¶ vere penitens oīa que iponuntur ſubſtinere debet libenter. de pe. di. ij. circa prin.
¶ penitēti proſunt orationes: elemoſine ⁊ alia bona eccleſie. de pe. di. vi. §. i.
¶ penitentia nabuchodonoſor dicitur fructuoſa. xxiij. q. iiij. nabuchodonoſor.
¶ nullus debet penitentiaꝫ alteri imponere vel abſolutionē facere ſine epī licentia niſi ſit priuilegiatus auctoritate apoſtolica. xvi. q. i. peruenit.
¶ cōfeſſor cū gaudio ⁊ pie affectu debet ſuſcipe penitentes exēplo xpī. xxvi. q. vii. penitentem.
¶ per penitentiam contrahitur filiatio ſpūalis: ſicut per baptiſmum. xxx. q. i. omnes.
¶ nulli penitēti veniā dꝫ denegare ij. q. v. quanto.
¶ penitentia ne hoies deſperent quādoqꝫ eſt mitiganda: q: melius eſt reddere rationem de miſericordia ꝙ de crudelitate. xxvi. q. vij. de his. ⁊. c. alligant.
¶ indiſcrete ipoſita nocet q: ex hoc precedens contemnit: ⁊ futura fugitur. xxvi. q. vij. alligant.
¶ in extremis nulli eſt deneganda. xxvi. q. vi. ſi ꝗs de corpore. ⁊. vij. c. ſeq.
¶ in articulo mortis ſi penitens loqui non valens per ſigna petit penitentiā debet abſolui. xxv. q. vi. qui recedunt.
¶ clerici peius agunt penitentiam ꝙ laici. de pe. di. i. menſuram.
¶ clerici prompti ſunt aliis pondus penitentie ipo nere: ſed ſuo digito non curant tangere. xxvi. q. vij. alligant.
¶ iponenda eſt penitentia ſm qualitatem delicti. xv. q. i. ſiquis. xxij. q. v. circa finem.
Item ſm qualitatem delinquētis. xxvi. q. vij. tempora penitudinis. ⁊. v. c. ſe. de cōſe. di. iiij. de penitentibus. de pe. di. i. in actione.
¶ imponitur penitētia ad cautelam. xv. q. i. ſiqͥs ſaniens. xxiij. q. v. excōicatorum.
¶ criminoſi ſunt compellendi ad penitentiam agēdam. xxiij. q. iiij. diſplicet.

¶ penitētia eſt arbitraria iuxta diſcretionē iponētes. xxvi. q. vij. hoc ſit. de pe. di. i. menſuram.
Item eſt arbitraria ſm exigentiam etatis: egritudinis ⁊ neceſſitatis. xxvi. q. vij. tēpora penitudinis ⁊. c. hoc ſit.
¶ licet penitentia ſit arbitraria pro quibuſdam tamen culpis modi penitentie a cānone ſunt impoſiti. de pe. di. i. menſuram.
¶ epiſcopo ſiue presbytero fornicanti cum filia ſpirituali: eſt. xv. ānorum penitētia imponenda. xxx. q. i. ſiquis ſacerdos.
¶ decēnis pro matricidio. xxxiij. q. ij. latorem.
Item pro fornicatione religioſi vel religioſe. xxvij. q. i. deuotam.
¶ ſeptēnis iponitur ꝑ eccleſie inuaſione. xij. q. ij. de viro.
Item pro inceſtu. xxx. q. iiij. ſi pater.
Item pro vxoricidio. xxxiij. q. ij. admonere.
Item pro homicidio: adulterio ⁊ periurio: ſꝫ differenter. xxij. q. i. predicādum.
¶ quādoqꝫ piurātis penitentia ē ſeptem āni: qn̄qꝫ tres. quādoqꝫ vnus. ꝙdoqꝫ minus ſm iuramenti differentiam. xxij. q. v. qui compulſus. ⁊. iij. c. ſeq.
¶ eccleſia conſueuit pro quolibet peccato mortali ſeptēnem penitentiam iniūgere: ſꝫ magis ⁊ minus aggrauare. xxxiij. q. ij. hoc ipſum.
¶ ab hereticis ſacramenta recipientes diuerſimode puniūtur. xxiiij. q. i. ſi quis dederit.
¶ penitentia rebaptizatorum diuerſificatur. de cōſe. di. iiij. qui bis. ⁊. c. eos quos.
¶ penitentia incendiariorum eſt ꝙ poſt damni reſtitutionem in terra ſancta per vnum ānum demorentur. xxiij. q. vlti. peſſimam.
¶ qualiter penitentia ſolemnis ⁊ publica eſt iponenda ⁊ aſſumenda. l. di. penitentes. ⁊. c. ſe.
¶ iponit ꝑ magnis criminibꝰ. de pe. di. i. ī actiōe.
¶ iuuenibꝰ nō facile ē iponenda. l. diſ. penitentes.
Item nec clericis niſi prius a ſuis ordinibus degradatis. l. di. cōfirmādum. ⁊ duo. c. ſeq.
¶ nō dꝫ iterari. l. di. ſiquis poſt remiſſioneꝫ. §. pe.
¶ facientes eam nō debent iteꝝ cōicare niſi i articulo mortis. xxvi. q. vi. ſi ꝗs. ⁊. iij. c. ſeq.
¶ nō debent miliciam ſecularem vel pōpaꝫ exercere. de pe. di. v. cōtrarium. l. di. c. vltimo.
¶ tales nō poſſunt ad ſacros ordines ꝓmoueri. l. di. ex penitētibꝰ. ⁊. iiij. c. ſe. ⁊. c. illud. ⁊. c. placuit.
¶ ꝙ d u ſunt i penitentia actu nō poſſunt in curia ſeculari aliquem accuſare. xi. q. i. illud.
¶ poſt pniam matrimonio poſſunt vti ⁊ de licētia contrahere. xxxiij. q. ij. audiuimus. vſqꝫ ad. i. q.
De penia habes vbi agit de cōtritione: ⁊ vbi agitur de confeſſione: ⁊ vbi agitur de ſatiſfactione.

Pethecoſten

¶ penthecoſten in eadem leticia ⁊ reuerentia eſt ſicut feſtum paſce. lxxvi. di. noſſe.
¶ i vigilia pēthecoſtes diacon ꝓpter aduentū ſpūs ſancti dalmaticis debent vti ⁊ flectamꝰ genua nō debent dici. lxxvi. di. de ieiunio.

¶ a paſcha vſq; ad penthecoſten ſiqui ieiunare voluerit nõ ſunt prohibendi. lxxvi. di. poſt paſcha.

Percuſſio.

¶ pcuſſio eſt duplex. videlʒ ſpiritualis ꝛ corporalis. Spũalis que fit verbo. Corporalis que fit facto lxv. di. cum beatus.

¶ ſpũalis pcuſſio fit quãdo doctor inutili ſermone ꝯſcientiã pcutit ĩfirmorũ. lxv. di. c. vltimo.

¶ corporalis pcuſſio fit aut a deo. aut ab homine vij. q. i. cum pcuſſio.

¶ pcutit̃ quis corporalr̃ diuino iudicio. xix. di. anaſtaſius. xv. q. i. nec his. ꝛ. c. ſe.

¶ diuine pcuſſioni pcuſſio hominũ non dʒ ſupaddi. vij. q. i. cum pcuſſio.

¶ pcuſſio corporalis ab hoĩe q̃ preeſt ad correctionẽ ẽ meritoria. xlv. di. cũ beat⁹. §. ſalomõ. ꝛ. c. ſe.

Nam qui emendat verbere in quo poteſtas datur: miſericordiam facit. xlv. di. ꝛ qui emendat.

¶ beatus benedictus percutiendo corporaliter quẽdam monachũ: ſanauit ſpũaliter. xlv. di. cũ beatus. §. ſalomon.

¶ pcuſſio ex odio vel ira mala ẽ. xlv. di. quid aũt

¶ prelati debent eſſe paſtores non percuſſores gregis. xlv. di. c. i.

¶ prelati qui percuſſione non vitia corrigũt ſʒ timeri querũt: culpantur. di. xlv. due. §. proxi.

¶ ep̃s nullũ ſuis manibus ſʒ per aliũ dʒ percutere lxxxvi. di. non liceat. ꝛ. v. q. v. illi qui.

¶ ep̃s vel preſbyter percuſſor dʒ deponi. i. q. vij. ſi quis oẽm. in fi. xlv. di. due. §. ex his.

¶ minores clerici ab his qui preſunt pro ipſorũ exceſſibus poſſunt pcuti. xlv. cũ beatus. §. ſalomon.

¶ ille qui percuſſit te in maxillam prebe ei alteram non ad litteram intelligitur: q2 nec xp̃s nec paulus apoſtolus hec ad litterã impleuerunt: ſʒ potiꝰ contrariũ. xxiij. q. i. paratus.

De hac materia habes vbi agitur de diſciplina ꝛ vbi agitur de correctione. ꝛ vbi agit̃ de flagellatione.

Peregrinatio.

¶ peregriatio ad loca ſanctorꝫ non ẽ contẽnenda q2a ſanctis patribus eſt approbata. xxx. di. ſiquis per ſuperbiam.

¶ nulli religioſo vel clerico licet vouere peregrinationem vel aſſumere ſine licẽtia ſui prelati. xx. q. iiij. c. vlti. ꝛ. §. ſe. de conſe. di. v. non oportet.

¶ peregrini ſanctorꝫ ꝛ precipue apoſtolorꝫ vbicunq; ſine pedagijs ꝛ ſine alijs nocumentis debẽt trãſire. xxiiij. q. iij. ſiquis romipetas. ꝛ. c. illi qui.

¶ non eſt laudabile peregrinũ fuiſſe hieroſolymis ſʒ ibi bene vixiſſe. xij. q. ij. ſocrates.

¶ peregrini clerici abſq; formata in alia dioceſi nõ debent recipi. lxxi. di. c. vltimo.

¶ tranſmarini vel alij clerici peregrini ñ debẽt niſi cum quinq; ſigillis epiſcoporꝫ ad ordines recipi. xcviij. di. per totum.

¶ peregrini ep̃i vel preſbyteri in via peregrinationum poſſunt occulte celebrare. vij. q. i. epiſcopi vel preſbyteri. ix. q. ij. per totum.

¶ poſſunt tabernas ingredi. xliiij. di. clerici.

Item licet eis mutare habitum. xxi. q. iiij. epiſcopi

Itẽ licet eis excõicati his cõicare. xi. q. iij. quoniã.

Perfectio.

¶ pfectio non admittit pſonalẽ rerum repetitionem. xiiij. q. i. per totum. xi. q. i. te quidem.

¶ oẽs epiſcopi debent eſſe in ſtatu perfectorũ. xiiij q. i. epiſcopus. ꝛ. §. ſeq. xij q. i. expedit.

¶ pfecti debẽt tpalia ꝯtẽnere. xij. q. i. clericus.

Item nil debent extra xp̃m querere. xij. q. i. cui precio deus eſt.

Itẽ totalr̃ cõtẽplationi intendere. xij. q. i. ſunt duo.

Itẽ iniurias pacienter tollerare. xiiij. q. i. qd debet.

¶ perfectis mentiri nec dicere falſum eſt permiſſuꝫ xxij. q. ij. ne quis.

¶ illi perfecti dicunt̃ in charitate qui pro fratrib⁹ parati ſunt mortẽ ſubire. de pe. di. v. §. hec q̃. i fi.

¶ perfecta non videntur que perfectionis ordine non complẽtur. vii. q. i. nihil. Exemplum ibi d̃ miſſa per alium complenda.

Periurium.

¶ periuriũ ẽ neq̃ter decipe credẽtẽ. xxii. q. ii. c. i

Itẽ piuriũ ẽ falſa iuratio ignorãter facta hoc nonẽ peccatum vbi nõ temere iurat̃. xxii. q. ii. beatus.

Item periuriũ ẽ falſa iuratio ſcienter facta id eſt actus firmãdi mẽdacium iuramẽto. hoc ſemper eſt mortale. xxii. q. ii. homines.

Item periurium ẽ idiſcretũ iuramẽtũ licet nõ ſemꝑ ſit mortale. xxii. q. iiii. qui ſacramẽto. xxv. di. vnum orarium. §. alias.

Item periurium eſt tranſgreſſio iuramenti. hoc quãdoq; eſt peccatum: quãdoq; nullum. xxii. q. iiii. inter cetera ꝛ. c. ſe.

¶ vbi tres comites: videlicet veritas. iuſticia ꝛ iudicium deſunt non eſt iuramentum ſed periuriũ xxij. q. ij. animaduertendum.

¶ etiã ſi nõ iuret̃ ſup ſacra ꝛ iuratur in cõi locutõne incurritur periurium. xxij. q. i. habemus.

¶ minus malũ ẽ incurrere piuriũ q̃ꝫ noxia pmiſſa adimplere. xiij. di. duo. xxiiij. q. iiij. vnuſquiſq;.

¶ periuriũ ſine deliberatione vel ioco ſe reputatur veniale peccatum. xxv. di. vnũ orariũ. §. que autẽ

¶ pena periurij eſt ſicut homicide. xxij. q. iiij. iter cetera. circa medium.

¶ periurus eſt infamis nec permittitur ad ſacros ordines. vi. q. i. infames.

Item non admittit̃ ad teſtimonium ferendũ. vi. q. i. quicũq;. xxij. q. v. ſiquis conuictus.

De periurio habes vbi agitur de iuramento ꝛ de pena periurij: vbi agitur de pena.

Permiſſio.

¶ eſt promiſſio pui de cõceſſionis: vt matrimonij ꝯtractus cauſa vitande fornicationis. xiij. di. nerui. ante fi. ꝛ hoc ex toto factum excuſat.

Item eſt permiſſio indifferentis actionis que non precipitur nec prohibetur: vt dum vir fortis petit premium. iij. di. ois.

Item eſt permiſſio rationis vt cum permittit̃ min⁹

malum ⁊ illicitum ne cõmittatur grauius. xiij. diſt. nerui.

Item eſt pmiſſio obligatiois vt cũ vir pmittit vxorẽ aliquo voto ſe aſtringere: qd̓ poſt de neceſſitate eſt implendum. xxxiij. q. v. manifeſtum.

Permutatio. ¶ pmutatio eccleſiaꝝ vel monaſterioꝛum nõ põt fieri: ſed non p ſeculares. xvi. q. vij. c. nemini.

¶ talis pmutatio non dꝫ fieri cauſa leuitatis: ſꝫ cã melioꝛandi. xvi. q. vij. ſiquis vult.

¶ pmutatio eccleſiarum non dꝫ fieri ſine conſenſu epi. xvi. q. vij. ſiquis vult.

De hac materia habes vbi agitur de mutatione.

Perſecutio. ¶ pſecutio eſt duplex videlicet carnalis qua malus perſequitur bonum. ⁊ ſpũalis qua bonus malum ꝓpter bonum perſequitur. xxiij. q. iiij. qui ſecundum. vi. q. i. quieſcite.

¶ ſemp mali bonos pſecũtur. iij. q. i. nulli dubiũ.

¶ perſecutio fit inuidia coꝛdis. detractione oꝛis. ⁊ inflictione operis. vi. q. i. ſunt plurimi. §. verum. ⁊. c. detractoꝛes.

¶ deus permittit perſequi bonos vt exceſſus coꝛdꝫ ex hoc ſuffocentur. vi. q. i. ſunt plurimi.

¶ diabolus pꝛecipue pꝛelatis perſecutionem a ſubditis procurat vt capite langueſcẽte facilius membꝛa ruant. vi. q. i. ſunt plurimi. §. verum.

¶ perſequi pꝛelatum eſt perſequi xpm; q: vicarius ſuus eſt. vij. q. i. ois.

¶ pꝛelati exemplo xpi debẽt perſecutoꝛes paciẽter tollerare. vij. q. i. ſuggeſtum. ⁊ duo. c. ſe.

¶ pꝛelatoꝛum ẽ duplex pſecutio. vna exterioꝛ que reſpicit paſſionem. alia interioꝛ que reſpicit compaſſionem. vij. q. i. aduerſitas. ante mediũ.

¶ exterioꝛ perſecutio cum pꝛelato infertur ratiõe perſone; eſt exemplo xpi fugienda. ſed cum ratione gregis vel fidei eſt conſtanter ſubeũda. vij. q. i. aduerſitas.

¶ pꝛelatos iniuſte perſequẽtes ſunt infames ⁊ ex illo relegantur. iij. q. iiij. clericus. ⁊. c. ſe.

¶ malos perſequi propter coꝛrectiones eoꝛum nõ eſt malum. xxiij. q. iiij. ille. §. poꝛro. vſque ad. c. ſi non. §. bꝛeuiter.

¶ boni laudabiliter perſecuntur malos. ⁊ mali dãnabiliter bonos. xxiij. q. iiij. ſi non. §. bꝛeuiter.

¶ xps non eſt iniuſte perſecutus flagellando quos expulſit de templo. xxiij. q. iiij. ille. §. poꝛro.

¶ non eſt iniquitas ſed potius pietas criminis ẽe perſecutoꝛem. xxiij. q. v. non eſt iniquitatis. c. ſi ꝓpterea. ⁊. c. non vos.

¶ hereticos ⁊ alios infideles perſequi non ratõne zeli ſed ratõne vindicte vel rapine non eſt ſine crimine. xxiij. q. iiij. remittuntur. ⁊. q. vij. quicũqꝫ.

De hac materia habes vbi agiꝛ de aduerſitate ⁊ vbi agitur de paciencia.

Perſeuerantia. ¶ perſeuerãtia bona eſt ex virtute pacientie. vij. q. i. ſuggeſtum.

¶ perſeuerantia habenda eſt in bono pꝛopoſito cõſeruando. xvi. q. i. vos autem.

Item mala pꝛeterita ne reddeant ſollicite cauendo. de pe. di. ij. §. querendum. poſt pꝛin.

Item tribulationem vſqꝫ in fi. ſuſtinendo. vij. q. i. ſuggeſtum.

¶ qui perſeuerauerit vſqꝫ in fi. hic ſaluus erit. vij. q. i. ſuggeſtum. de pe. di. ij. §. non reuertebãtur.

¶ illud quod volũtate fit perſeuerat: qd̓ neceſſitate cito ſoluitur de conſe. di. v. quicquid.

¶ retro poſt aratrũ reſpicit qui in icepto bono nõ perſeuerat. de pe. di. ij. §. pẽnata animi.

¶ pſeuerantia in bonum eſt donũ dei. de pe. diſt. ij. §. euidẽter. circa fi.

¶ multis deus dat dilectionem ſui quibus nõ dat pſeuerantia. de pe. di. ij. §. querendum. in fine. ⁊. § non autem. ante fi.

¶ in caſſum bonũ agitur ſi ante vite terminũ deſerat: q: ⁊ fruſtra velociter currit qui pꝛiuſqꝫ veniat ad metas deficit. de pe. di. iij. §. i. i. fi. c. in caſſuꝫ.

Perſona. ¶ perſona vna tantum eſt in xpo; ſꝫ diuerſe nature. xv. diſt. canones. ante medium.

¶ arrius dãnatus eſt q: ponebat inequalitatem i diuinis pſonis. xv. di. cãnones. ante me.

¶ pſonarum acceptio nõ eſt apud deum. xxxij. q. iiij. ſicut. de conſe. di. iiij. nequaqꝫ.

Item nec debet eſſe apud hoies; videlicet in pꝛelatorum electione. lxiij. di. ſacroꝛum.

¶ pſonarum trinitas ſemp eſt expꝛimenda in baptiſmo. de conſe. di. iiij. de trinitate. ⁊. v. c. ſe.

Item in ſentẽtie executione. ij. q. v. ſiquis pꝛeſbyter xi. q. iij. ſummopere.

Item in penitentie impoſitione. xxvij. q. vij. ſacer.

De hac materia habes vbi ponitur acceptio.

¶ vtrũ plures perſonatus vnus poſſit tenere. xxi. q. i. ⁊. ij. per totum.

Petitio. ¶ petitio eſt duplex: videlicꝫ iuſta ⁊ iniuſta. xxiij. q. iij. lex diffe rentie. ante fi.

¶ iuſte petitur a deo ⁊ ab homine auxiliũ vt tribulatõ remoueatur; ſed iniuſte petitur vt voluptuos ſuos ſtatus conſeruetur. ibidem.

¶ paulus vt cõſeruaret nõ ad voluptatẽ ſꝫ alioꝛum vtilitatẽ iuſte petiuit auxiliũ armatoꝝ. ibidem.

De hac materia habes ifra vbi ponitur plus petitio

Petrus. ¶ petrus a petra xpo nomẽ accepit. xxi. di. §. decretis. ante fi.

Itẽ dictus ẽ cephas. i. caput q: pꝛincipium tenebat apoſtolatus. xxij. di. ſacroſancta. xxi. di. §. decret.

¶ a domino pꝛinceps apoſtoloꝝ conſtituitꝛ vt ab ipſo velut a capite in membꝛa velud a fonte in riuos ois vigoꝛ ſpũalis deſcenderet. xix. di. ita dñs. xxi. di. in nouo. lxxx. di. in illis. xxiiij. q. i. loquitꝛ. c. manet ergo. ⁊ tribus. c. ſeq.

¶ ſuper ipm dominus velut firmã petrã totam eccleſiam ois inſuperabiliter collocauit. xix. di. ita dominus. xxii. di. omnes. xxiiii. q. i. nõ turba.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

¶ i eo qd aurē malchi pſcidit innuit q ſua pfeſſiōe fidei audiui iſidelitat āputauit.xxiiij.q.i.ſi petr⁹

¶ ipſū dn̄s cadere pmiſit vt ꝛ fortior poſt caſū reſurgeret ꝛ ex culpa ſua diſcernet q̄liter cadētibus miſereri deberet.l.di.cōſiderādū.ꝛ.c.ſe.

¶ ter negauit ꝛ ter confeſſus eſt ſe amare innuitur q ſatiſfactio debet fieri iuxta quantitatem delicti.vi.q.i.imitare.

¶ in hoc qd dictum eſt petro conuerte gladium tuum in vaginam prelatis ꝛ clericis vltio inhibet xxiij.q.viij.§.i.

¶ tabitam ſuſcitauit.ꝛ ananiam cū zaphyra morti tradidit.xxiij.q.viij.petrus.

¶ i hoc q n̄ repulit rephēſionē ſubditoꝝ.Exēplū dedit plātis idē faciēdi.ij.q.vij.petrus.ꝛ.c.ſe.

¶ in hoc dominus petrum poſt trinam negationē non ſtatim iudicauit. Exemplum dat q prelati nō ſtatim ſunt iudicandi ſed potius corrigendi.xlv.diſ.licet plerumq.

¶ xps reſpiciens Petrum fecit eum ſuum deflere peccatum.xxiij.q.iiij.ſicut non eſt.

¶ petrus linum ꝛ cletū i adminiſtrationem exteriorum eſſumpſit. Ipſe vero petrus orationi ꝛ predicationi vacauit.viij.q.i.ſi petrus.

¶ petrus ꝛ paulus fuerunt pares quo ad meritum non quo ad dignitatem in qua preceſſit petrus.ij.q.vij.paulus petrum.

¶ ambo ſimul in vno die in vrbe romana ſunt occiſi a nerone.xxi.di.quamuis.xxij.di.ſacroſancta ij.q.ij.beati.

Philoſophia.

¶ philoſophia liberaliū nō reprobat ſalubrior tamen eſt ſacra ſcriptura.xxxvij.diſ.ſiquis grāmaticam.

¶ ſcientia philoſophica: ſicut aſtrologia ꝛ huiuſmodi non ducit ad ſalutem ſed mittit in errorem xxxvij.di.legimus.§.ſed ꝛ econtra.

¶ nō dialetica placuit deo quia regnum dei i ſimplicitate fidei eſt.xxxvij.di.omnem.

¶ garrulitas philoſophica garrulitati ranarum cōparatur.xxxvij.di.legimus.§.hinc etiam.

¶ in illis precipue philoſophia vituperatur q̄ ipſa vtuntur ad delectationē: non ad fidei vtilitatem xxxvij.di.turbat.§.cum ergo.

¶ ſancti quādoq vſi ſunt philoſophia.xxxvij.di.turbat.ꝛ.c.q̄ de mēſa.ꝛ.i.q.i.domin⁹ dclarauit.

¶ dicta ſibille ꝛ alioꝝ philoſophoꝝ valēt ad cōuicēdū paganoꝝ vanitatem.xxxvij.di.ſiquid.

¶ ſacra ſcriptura nec ſub venuſtate.nec ſub philoſophicis terminis eſt proferenda.xxxviij.diſ.eccleſiaſtica.

Pietas.

¶ pietas eſt mater boni operis xxii.q.ii.ſi quelibet.

¶ culpa purgat pietate.xxii.q.ii.ſi que ibet.

Itē meretur temporaliter ꝛ eternaliter remunerari.ibidem in fi.

¶ ſcia eſt pietatatis veteris ꝛ noui teſtamēti intelligentia.xxxvii.di.ſiquis grāmaticam.

¶ nō ē mētiēdū i doctria pietatis.xxii.q.ii.pmum

¶ ſub ſpecie pietatis peccatum mortale non ē committendum.xxii.q.ii.ne quis.

¶ crimina punire non eſt crudelitas.ſed pietas.xxiii.q.viii.legi.

De hac materia habes vbi agitur de elemoſina.ꝛ vbi agitur de miſericordia.

Piſces.

¶ piſces ad mādūcādū a carne abſtinētib⁹ cōcedūt.iiii.di.deniq

¶ penitentes nō piſcibus ſed piſciculis vti debent lxxxii.di preſbyter.

¶ cum a carnibus abſtinetur a carioribus cibis piſcium eſt abſtinēdum.iiii.di.deniq.

¶ ppter piſces malos verbia predicationis nō rūpitur.xxiii.q.vii.c.i.i fine.

Placentia.

¶ placentia maloꝝ a prelatis non eſt appetēda.lxxxi.diſ.nihil.

¶ placendi cauſa hominibus veritas non eſt ānūcianda.xxii.q.ii.primum.

¶ paſtor querens lupis placere pernicies eſt ouiū lxxxiii.di.nihil.

¶ ſicut abraā placuit i coniugio ſic nūc placēt virgines i caſtitate.de pe.di.ii.§.ſcio inquit.

¶ ſecūdū carnem viuētes deo placere nō poſſunt.lxxxii.di.propoſuiſti.circa finem.

Planctus.

¶ planctus cōuenit penitētibus qui debēt mala perpetrata plangere.de pe.di.iii.§.i.

Item conuenit bene monachis quia monachus nō habet doctoris officium ſed plāgentis.xvi.q.i.monachus.

Item cōuenit compatiētibus ſed diſcrete ſicut qn̄ mortui plangūtur.xii.q.vltima.q̄ prepoſterus ꝛ.c.ſe.§.hec autem.

De hac materia habes vbi agitur de fletu: ꝛ de lachrymis.

Plus petitio.

¶ pl⁹ petit mltipliciter vz re.vt quādo p decē viginti petunt.xiiij.q.i.quod debet.

Item plus petitur tempore quando ante tēpus petitur.lxxviii.di.c.i.ii.ꝛ.iii.

Item loco plus petitur quando non vbi ſoluere cōuenit petitur; ſed alibi.xxxii.q.ii.fine.vii.q.i.ſiquis epiſcopus.

Item cauſa vt vbi duo promittuntur ſub alternatione ꝛ alterum petitur qd fieri nō poteſt.vel nō debet.xiii.di.nerui.xxii.q.iiii.vnuſquiſq Exēplū ibi de herode ꝛ ſaltatrice.

Pollutio.

¶ pollutio carnalis laſciuie plus iqnināt hoies inter ſeptē mortalia peccata.xxxii.q.vii.non ſolum.

¶ dupliciter contingit pollutio carnalis videlicz dormiendo ꝛ vigilando.vi.di.teſtamentum.

¶ dormienti quatuor de cauſis contigit aut ex crapula.aut ex nature ſuperfluitate.aut ex ifirmitate aut ex cogitatione.vi.di.teſtamentum.

¶ pollutio contingens ex crapula.vel cogitatione

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

mala pecatū generat. ſ; differēter. vj. di. teſtamtū.
¶ an taliter pollutus debeat celebrare vel cōicare habes vbi agitur de euchari.
¶ vigilando contingit pollutio ordinarie: ſicut cū vxore propria propter quam olim aqua lauabantur nunc autem per aquam benedictam mundantur. xxxiij. q. iiij. vir cum propria.
Itē extraordinarie ꝛ hoc multipliciter videlicet per cōcubinatū. xxxvi. q. i. lex illa. §. cum ergo.
Item per adulterium. xxxij. q. v. puto
Itē per inceſtū. xxv. q. iiij. de iceſtis. ꝛ. ij. c. ſe.
¶ extraordinaria dicit pollutio qn̄ fit extra vas debitum mulieris que tamen nō impedit matrimonium. xxv. q. iij. extraordinaria.
Item extra ordinaria pollutio dicitur quando peccatur i eadem ſpecie contra naturam. xxxij. q. ij. flagitia; ꝛ. c. vſus.
Itē extraordinaria eſt: qn̄ peccatur contra naturā i alia ſpecie ſicut cū brutis. xv. q. i. mulier.
¶ caro quoqȝ polluit ſine mentis pollutione. ſicut contingit in oppreſſione. xxxij. q. v. ille.
¶ mens quoqȝ polluitur ſine corporis iquinatione xxxij. q. v. nec ſolo.

Populus.

¶ populus docendus eſt a prelatis non ſequēdus. lxij. di. docendus.
¶ decem faciunt populum. x. q. iij. vnio in fine.
¶ propter peccatum populi quoqȝ deus dat malum prelatum. viij. q. i. audacter.

Poſſeſſio.

¶ poſſeſſio rerum vł ē iure diuino vel iure humano. xxiij. q. vij. c. i.
¶ poſſeſſio terrena non lege diuina que vult omnia eſſe cōia diſtincta eſt ſed lege humana q̄ ſtatuit meum ꝛ tuum. viij. di. quo iure.
¶ heretici ꝛ infideles nec iure diuino nec iure humano res poſſident. xxiii. q. vii. c. i.
¶ laici licite poſſident temporalia dūmodo licite vtantur. xii. q. i. duo. in fine.
¶ labores ſuos bene poſſidet qui non dominandi cupiditate: ſed bene vtendi pietate poſſidet. xxiij q. vij. quemadmodum.
¶ iniuſte poſſidentur male acquiſita ꝛ male detenta. xiiii. q. iiii. quid dicam.
¶ qui cōquiſitis vti neſciūt aliena poſſidere cōuincūtur. xiiii. q. iiii. quid dicam.
¶ bone fidei poſſeſſor dicitur quādiu quis ignoranter poſſidet alienum. xxxiij. q. ij. ſi virgo.
¶ bona fides nō ad tractatū medij tēporis ſ; ad initium poſſeſſionis refert. xvi. q. iii. placuit. §. pōt.
¶ poſſeſſor deficiente actore titulū ſue poſſeſſiōis probare non cogitur. ij. q. v. §. i
¶ non poſſident aliena fideles qui bona hereticorum ꝛ ifidelium exceptis iudeis tenent. xxiii. q. vii. ſi de rebus. ꝛ. ii. c. ſe.
De poſſeſſione perfectorum.
¶ pfectoꝝ nō eſt poſſeſſio aurum ꝛ huiuſmodi. ſed ipſe deus. xii. q. i. clericus ꝛ duobus. c. ſe.
¶ i cōi poſſidere non ē contra ſtatum pfectiōis. xii q. i. expedit ꝛ. c. vidētes. ꝛ. c. habebat. Exemplū ibi de xpo qui loculos habuit.
¶ cū iuda cadit damnabiliter a ſtatu pfectionis q̄ vſurpat poſſeſſionem proprietatis. xii. q. i. exemplum ꝛ. c. certe. ꝛ. c. ſi. priuatum.
¶ res in communi poſſeſſe fideliter ſunt diſpēſande xii. q. i. res. ꝛ. ii. c. ſe.
¶ poſſeſſio eccleſie cōi pſcriptione non potest alienari. xvi. q. iiii. poſſeſſiones. ꝛ. §. ſe. ꝛ. c. ſe.
¶ eccleſie non eſt danda ſterilis poſſeſſio x. q. ij. caſellas. §. hoc ius.

Poſſe.

¶ poſſe peccare non eſt poſſe. de pe. diſ. ii. ante finem.
¶ excepto deo omnes peccare poſſunt. de pe. di. ii. ſi enim inquit. §. euidenter. diſ. iii. §. ſiue. c. inter hec. §. circa principium.
¶ deus vocat omnipotens q̄a omnia poteſt quia poſſe eſt aliq̄d poſſe de pe. di. ii. circa finem.
¶ lex non ſtatuit aliquid contra poſſe humanum iiii. di. erit. xiiii. q. vi. ſi res.
¶ ē poſſe iuris qn̄ illud poſſumus quod d̄ iure poſſumus. ii. q. i. nos iīquēꝯ. l. di. ſi q̄s prepoſtera.
Item dicitur poſſe nature vltra q̄d natura non pōt de conſe. diſ. iiii. nunquam.
Item dicitur poſſe facultatis vbi illa deeſt repetitio non competit. xiiii. q. vi. c. i.
Itē dicitur poſſe officii. vbi quantum committitur tantum pōt. ii. q. vi. decreto.
Item eſt poſſe pietatis quod pro ſalute aliorum ipēditur. xxii. q. ii. faciat.
Item eſt poſſe diuine voluntatis quod ſanctorum patrum ꝛ omnium hominum ſtatuta tranſcēdit xxv. q. i. contra. Unde verſus.
Poſſe quidem rebus dant ius. natura facultas.
Officium pietas. ſextum diuina voluntas.
De hac materia habes vbi agitur de poteſtate.

Poſtulatio.

¶ poſtulatio dupliciter accipit vł p aduocatione vł p petitiōe. iii. q. vii. iſames. lxi. di. oſi^o. ſ; aliud.
¶ poſtulatio primo modo ē. ꝛ deſiderium ſuum vł amici ſui i iure apud eum qui iuriſditioni preeſt exponere. iii. q. vii. iſames.
¶ quidam phibēt vt omnino poſtulare vel propriETatem vt minores. xvii. ānis. vel pp̄ter cauſam vt ſurdus. vel propter ſexum vt femine vel pp̄ter notam turpitudinis. vt armofroditi vel ceci. qui ſunt vtroqȝ lumine priuati. iii. q. vii. iſames.
Item nulli crimino ſi. ꝛ iſames niſi prius reſtituti poſſunt poſtulare. ibidem.
¶ i alieno negocio nunq̄ꝫ poſtulare ſiue aduocare debet epūs. xiiii. q. i. c. i.
¶ epūs pro pene remiſſionē miſeroꝝ poſtulare pōt xiiii. q. vi. hii. q̄ i ſpurius. ꝛ. xxiij. q. v. c. j.
Item pro ſe ꝛ eccleſia ſua ꝛ miſerabilibus perſonis poſtulare poteſt. ꝛ hoc nō ſepe ne vileſcat dignitas lxxxviij. di. perlatum.
¶ alij clerici i cauſa criminali foꝛenſi poſtulare nō

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

debent niſi itercedēdo p reis.xxiij.q.v.c.i.
¶ in cauſa ciuili ſeculari diaconus ⁊ ſupiores po/ſtulātes repelluntur.xi.q.i.te quidem.
¶ i cauſa ciuili eccleſiaſtica diaconꝰ ꝛ ſuperiores ad/mittuntur ſed ſalarium nequeunt petere.xv.q.ij.obſeruādum.xi.q.i.experiētie.⁊.c.ſe.
¶ monachi vel clauſtrales nō niſi pro domo ſua ⁊ hoc de licētia abbatis ſui poſſunt poſtulare.xvi.q.i.monachi a monaſterio.⁊.c.placuit cōi.
De hoc habes vbi ponitur aduocatus.
¶ poſtulatio ſiue petitio fit de laico vel alteriꝰ ec/cleſie clerico ꝑpter ꝓbitatē ꝑſone.lxi diſ.oſius ⁊ §.ſe.⁊.c.nullus inuitus.lxi.di.primatus.
¶ aliud ē poſtulari aliud eligi.lxi.di.oſius.
¶ poſtulatur laicus vel alterius dioceſis clericus ſʒ eligitur clericus nullum habēs impedimētum lxi.di.oſius.§.ſʒ.aliud eſt.
¶ poſtulatio fit ſimpliciter petitione vel electiōe cū ſolēnitate decreti omniū ſubſcriptione robo/rari.lxi.di.oſius.§.ſed aliud eſt.⁊.c.ſe.
¶ laicus ꝑmo ē poſtulādus demum eligēdus. Sʒ clericus ꝑmo eligēdus demum poſtulandus.lxi.di.oſius.§.ſed aliud eſt.
¶ in poſtulatione omnium eligentium requiritur conſenſus.lxi.di.epiſcopus dū.lxiij.diſ.litteras lxvi.diſ.dilectionis.
¶ poſtulatus per ſuum prelatum debet concedi.lxxvi.diſ.dilectionis.vij.q.i.epſ.de loco.
¶ vacāte eccleſia capitulū nō pōt cōcedere poſtula/tū.lxxi.diſ.fraternitatē.xxiiij.diſ.c.ij.iij.⁊ iiij.
¶ epiſcopꝰ nō pōt cōpelli ad dādū clericū poſtula/tū.lxxxv.di.archidiaconū florētinū.i fine.lxxvi.di.dilectionis.lxiij.di.litteras.
¶ epſ videt̄ poſſe cōpelli ad dādū clericū poſtulatū per ſuperiorem.xij.q.i.omnis in fi.
¶ poſtulatio non iure ſed gratia innititur.lxiij.diſ.litteras.
¶ poſtulatio vitiatur ſi poſtulantes diffidunt de iure ſuo.niſi ſit iam ſuperiori preſentata.xxviij.diſ.de ſiracuſane.

Poteſtas. ¶ poteſtas dei ꝑcedit om/nium hominum poteſtatem viij.diſ.que contra.
¶ poteſtas eſt niſi a deo ſiue iubēte ſiue ſinente.xxii q.i.quid culpatur in bello.
¶ poteſtati dei reſiſtit qui ordinationi dei reſiſtit xi.q.iij.qui reſiſtit.
¶ illud quis poteſt quod de iure poteſt.ij.q.i.nos in quenquam.xxij.q.ij.faciat.
¶ aliud eſt iniuſta poteſtate iuſte vti:⁊ aliud iuſta iniuſticie vti.xxiii.q.v.neque in fi.
¶ meretur poteſtatem amittere qui ſibi conceſſa abutitur poteſtate.xi.q.iij.priuilegium.
¶ poteſtas eſt duplex videlicet pōtificali ⁊ regal' xcvi.di.duo.xxiii.q.v.principes.
¶ xp̄s actibus ſuis officia poteſtatis tā pōtificum ꝗ̄ imperatorꝝ diſcernit.xcvi.di.cū ad verꝝ.
¶ vtraqꝫ poteſtas ſe debet iuuare mutuo.xxiii.q.v.principes ⁊ quātdo.c.ſe.
¶ ſicut antecedunt diuina humana ⁊ celeſtia ter/rena ⁊ ſpiritus carnem ſic antecedit pontificalis poteſtas regalem.x.diſ.ſuſcepitis.
¶ imperator debet ſubeſſe poteſtati pape.xcvi.diſ.imperator.⁊.c.ſicut vſqꝫ ad finem.
¶ poteſtas pape in concilijs excipit̄ ⁊ ſtatuta con/ciliorum ſua poteſtate cōfirmāt̄.vii.di.di.protū.
¶ poteſtas imperialis ſiue regia non eſt vituperā/da.xiiii.q.v.neque.
¶ perſone eccleſiaſtice ratione prediorꝝ tenentur poteſtatibus ſecularibus obedire.xxiii.q.viii.cō/uenior.⁊.c.tributum.Exemplum ibi de xp̄o.
¶ poteſtas ſecularis non hʒ ius in ſpiritualibus.xxiii.q.viii.tributum.
¶ cum precipitur quod non licet ibi poteſtas ē cō/temnenda.xi.q.iii.qui reſiſtit.
¶ alia eſt poteſtas officii alia executionis.xxiiii.q.i.miramur.§.proximo.
¶ ſuſpenſi habēt poteſtatē ſed non executionē po/teſtatis.i.q.i.quod quidā.per his circa ꝑncipiū xxiiii.q.i.miramur.§.proximo.
De poteſtate imperatoris habes vbi agit̄ de impera/toribus:⁊ regibus ⁊ principibus. Et de poteſta/te epiſcopi vbi agitur de epiſcopis:⁊ ſic de aliis vbi agitur de ſingulis.

Prebenda. ¶ prebēda i duabus ec/cleſijs vni nō ſunt dande.lxx.di.ſanctorum.lxxxix.di.ſingula.
De hac materia habes vbi agitur de beneficiis:⁊ vbi agitur de officiis.

Precarie. ¶ ꝑcarie dicūt̄ quedaʒ ꝑca/tiōes vſufructꝰ i recōpēſatiōe ꝓprietatis.x.q.ij.precarie.xii.q.ii.precarie.
¶ precarium vtendū conceditur ꝗ̄diu patit̄ qui cō/ceſſit.xii.q.ii.ſepe.
¶ precarie cum fiunt ſunt in ſcriptis redigende ne per retentionem diutinam preiudicium generet̄ xii.q.ii.ſepe.
¶ precarie de quinquenio i quinquenium debent renouari.x.q.ii.precarie.
¶ precarie irracionabiliter facte precipue eccleſiaꝝ ſucceſſori nō ꝑiudicāt.x.q.ii.de precariis.
¶ precarie poſſidētes preſcribere non poſſunt.xvi q.iii.clerici.⁊.c.ſe.

Precauere. ¶ ꝑcauēdū ē futuris pe/riclis.xxiii.di.i nomine circa ꝑncipium.li.di.deſignata.xxviii.diſ.de ſy/racuſane.lxxxii.di.propoſuiſti circa medium.
De hac materia habes vbi agitur de cautela.

Preceptum. ¶ preceptū di omni/bus ꝑcepꝫ āteferēt.viii di.que contra.xi.q.iii.ſi is ꝗ ⁊.c.ſe.
¶ decē generalia ſunt ꝑcepta dei que decaloga dicū/tur.xxxii.q.iiii.meretrices.Vnde verſus.
Idola ſperne dei tibi non ſit nomē iane.
Sabbata ſanctifices habeas i honore parētes.
Non occiſor eris:mechus:fur:teſtis iniquus.
Non alij nuptam nec rem cupies alienam.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ preceptum dei facit licitum vbi alias eſſet illicitum. xiiii. q. v. dixit.
¶ deus non vult vt ſemper fiat id quod precipit xxii. q. i. non eſt.
¶ precepta paciencie non tam exhibitione corporis ꝗ̄ pparatione cordis ſunt retinenda. xvi. q. i. niſi. ¶. his ita ꝛ. c. paratus.
Item quod precipit imperatur neceſſe eſt fieri. xiiii. q. i. c. vltimo.
¶ preceptum pape propter obedientiam beati petri cuius ſucceſſor eſt diligenter eſt obſeruandū. xix. diſ. in memoriam.
¶ iniuſtum preceptum ſuperiorum non ē implendū xi. q. iii. ſi epiſcopus forte ꝛ. c. ſe.
¶ precepta etiā ſanctoꝝ prelatoꝝ anteꝗ̄ impleantur ſunt diſcutiēda videlicet ſi ſunt iuſta ꝛ licita ſi non contra deum. l. di. ſiquis prepoſtera.
¶ nec papa vult vt impleatur quod ꝑ ſurreptionē precipit. xvi. q. iij. licet.
¶ qui iuſtis p̄ceptis nō obtēperat debitor ē pene. xiiij. q. i. q̄ſquis. l. di. ſiquis prepoſtera.

Preces.

¶ preces hominū de⁹ nō ſemper exaudit. l. di. ſiqs. pp̄oſtera.
De hac materia habes vbi agit̄ de oratione.
¶ preces canonice diſcipline contrarie non ſunt exaudiende. l. di. miror. xiiij. q. vi. c. i.
¶ reſcripta expreſſam debēt habere conditionem hanc: ſi p̄ces veritate nitantur. xxv. q. ij. reſcripta
¶ iudices ſūt puniēdi q̄ precū mēdacia nō arguūt xxv. q. ij. reſcripta vſqꝫ ad ꝟ. vniuerſa.
¶ vtrū ꝑ preces ſuas vel alioꝝ poſſit qs ſine ſimonia pmoueri habes vbi agitur de ſimonia.
De hac materia habes vbi agitur de petitione.

Precipitatio.

¶ precipitatio qͥliteri qb⁹ nō ſit bona habes ſupra vbi ponit̄ acceleratio.

Preciſus.

¶ p̄ciſus de xp̄i corpore etiā ſi figurā mēbri teneat vite ſpiritū nō habet. xxiij. q. vij. quemadmodum.
¶ de preciſis an ſacramenta conferre poſſint habes. i. q. i. per totum.
De hac materia habes vbi agitur de hereticis: ꝛ de ſciſmaticis.

Preda.

¶ p̄da ſꝫ militarē diſciplinā regib⁹ ē ſeruāda. xxiiij. q. v. dicat.
¶ pp̄ p̄dā militare ē peccatū xxiij. q. i. militare.
¶ omnis illicita preda ſub furti nomine in decalogo eſt prohibita cum dicitur non furaberis. xxiij. q. iiij. meretrices.
¶ p̄dones pegrinoꝝ paupeꝝ ſūt excōicādi. xxiiij. q. iii. ſi qs romipetas ꝛ duobus. c. ſe.

Predeſtinatio.

¶ p̄deſtiatio di ſēꝑ i bono ē. xxiij. q. iiij. nabuchodonoſor ante medium.
¶ p̄deſtinatio ita ē adeo depoſita: vt electi meritis ꝛ precibus ad ipſam pueniāt. ibidem.
¶ neq̄quā obtineri poſſunt que predeſtinata non fuerūt. xxiij. q. iiij. obtineri.
¶ p̄deſtinatio pprijs meritis ꝛ ſanctoꝝ precibus adimpletur. xxiij. q. iiij. obtineri.
¶ predeſtinatus inquantum predeſtinatus nō pōt damnari. de pe. di. iiij. verum poſt me.
¶ licet nemo poſſet ſaluari niſi predeſtiatus omni tamē delinquenti adhibēda eſt correctio ſicut medicina adhibetur languēti licet ſciat̄ neminem vltra terminum a deo prefixum victurum. xxiiij. q. iiii. nabuchodonoſor.
¶ predeſtiatio multis ē cā ſtādi: ſed nemini ē cauſa labēdi. xxiiii. q. iiii. nabuchodonoſor. ꝟ. itē q.
¶ non inducit neceſſitatem correctionis vel obdurationis cū boni per gratiam corrigant̄. mali libero arbitrio pereant. xxiii. q. iiii. nabuchodonoſor. ꝟ. non ergo.
¶ licet p̄deſtinatio dei vel p̄ſciētia falli non poteſt nō ideo oia predeſtinata neceſſario eueniūt. ſed q̄ bona abſqꝫ eius gratia ꝛ mala p̄ter eius ſcientiā euenire non poſſunt. ibidem.
¶ multi vident̄ predeſtinati merito preſentis iuſticie: non autem p̄deſtinatione claritatis eterne. de pe. diſ. iiii. ꝟ. hoc ergo ꝛ. ꝟ. ſecunda.

Predicatio.

¶ predicatio verbi dei nō eſt cōtemnenda. i. q. i. interrogo.
¶ ñ min⁹ ē reus q̄ p̄dicationē negligēter audierit: ꝗ̄ q̄ corp⁹ xp̄i i terrā cadere pmiſerit. ibidem.
¶ ad p̄dicationē ſiue ſit fidelis ſiue īfidelis etiam ē i eccl'ia admittēd⁹. de cōſe. di. i. ep̄s. nullum.
¶ cōtēptorib⁹ ne margarite ſpergant̄ ante porcos eſt ſubtrahēda. xliii. diſ. in mandatis.
¶ predicationi p̄ponēda eſt aliquando cōtēplatio ꝛ aliquando poſtponēda. viii. q. i. in ſcripturis Exemplum ibi de hieremia.
¶ ſicut vtilius eſt habēre prudentiores ꝗ̄ſ amoſiores amicos ſic vtilior eſt ſermo verior ꝗ̄ diſertior xxxviii. diſ. ſedulo.
¶ p̄dicatio ſuſcitat ſp̄ualiter mortuos. viii. q. i. oli.
¶ predicator debet eſſe in vita ꝛ ſcientia irreprehenſibilis. viii. q. i. oportet. xxvi. diſ. ꝟ. i. ꝛ. ꝟ. ecce xxxviii. diſ. c. i.
¶ predicator purus debet eē a peccato. l. diſ. qd ē hic. ꝛ. c. cū exaudiero. xxxv. diſ. ſexto in fine.
¶ fructum chriſti non ſuum debet intendere. viii q. i. olim ꝛ. c. in ſcripturis.
¶ ſecundū capacitatē audientium ſermonem debꝫ formare. viii. q. i. oportet.
¶ nec pp̄ xp̄i cultū āpliādas: nec propter aliud nulla debet mentiri ratione. xxii. q. ii. primum.
¶ predicator debet eſſe actiuus ꝛ contēplatiuus ꝛ non de ſuo ſenſu. ſed illa docere que didicit in contemplatione. xxxvi. diſ. ſi quis vult.
¶ nec pp̄ emulationē vl' detractionē alioꝝ a recta predicationis itētiōe dꝫ recedere. xliii. diſ. ſcim⁹
¶ p̄dicator ad vtilitate ppl'i p̄dicās conſeq̄t̄ a deo vberiorē gratiā. xvi. q. i. reuertimini.
¶ nullus laic⁹ vel religioſus abſqꝫ pape vel ep̄i licētia nec: mulier quantumcunqꝫ docta ꝛ ſancta ſit

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

thē̄i p̄dicare.xvi.q.i.adiicimus.xxiii.di.mulier.
Ꝗ qui pꝛedicatoꝛē veritatis cōtriſtat in chꝛiſtum peccat.xi.q.iii.quicūq̄ʒ contriſtauerit.
Ꝗ vicioſi ſermo nō eſt contēnendus quia ſicut lixiuium per cinerem humidum fluens lauat ꝛ non lauatur ſic bona doctrina per malum ſacerdoteʒ credētes a peccatis lauat.lxxxiij.di.§.vlt.
Ꝗ īfelix p̄dicatoꝛ q̄ alios illūīnādo ipſe tenebroſus ꝛ reꝓbus efficit͛ de pe.diſ.ij.§.opponitur.
Ꝗ p̄dicatoꝛ bene edocendo ꝛ male viuēdo deū inſtruit q̄liter eū debeat cōdēnare.xl.diſ.multi.
Ꝗ predicatoꝛes qui ab auditoꝛibus non intelligūtur non audientiū vtilitatē.ſed ſuam oſtentationem querunt.xliii.di.diſpenſatio.
Ꝗ īconueniēter p̄dicat xp̄ʒ pigui vētre ꝛ rubētibꝰ buccis ānūciat.xxxv.di.eccleſie.
Itē q̄ arrogāter ꝛ cū faſtu ānūciat.xlv.di.hoc hēt.
Item qui fabulas immiſcet quia in vno oꝛe cum iouis laudibus ſe chꝛiſti laudes non compatiuntur lxxxvi.diſ.cum multa.

Pꝛefatio. Ꝗ pꝛefatio hēt ꝟgis nouem antiq̄oꝛibus pꝛefatis per concilium addita eſt.lxx.diſ.ſanctoꝝ in fi.
Ꝗ excepta p̄fatione beate marie nouē ſunt q̄ p circulū anni decantantur de conſe.di.i.inuenimus.
Ꝗ ante p̄fationē ideo ſurſum coꝛda dicitur: vt tūc pꝛecipue ad deum mentem erigere plebs moneat͛ de conſe.di.i.quando autem.

Pꝛeiudicium. Ꝗ pꝛeiudicium cōmittit͛ qn̄ lite pēdēte pro altero ſentiatur xi.q.i.quia res.
Item pꝛeiudicium cōmittitur quādo vna parte abſente altera auditur.iij.q.ix.c.vlt.
Item pꝛeiudicium cōmittitur quādo quis cōtra iuſticiā cōdemnatur ij.q.i.in pꝛimis.
Item pꝛeiudicium generatur quando quid furtiue vſurpatur.xcij.diſ.illud.
Item pꝛeiudicium dicitur quodlibet factum iniurioſum.xi.q.i.quia res.

Pꝛelatio. Ꝗ pꝛelatio nō ē īſtituta contra bonos: ſʒ ad coercēdū malos.xxij.diſ.de cōſtātinopolitana.
Ꝗ pꝛelatio eccleſiaſtica quia ē a deo nō eſt contemnenda.xi.q.iii.nemo contemnat.
Item nec auide ſuſcipiēda nec propter deſidiā reſpuenda.xvi.q.i.nos autem.viij.q.i.olim ꝛ tribꝰ.c.ſequētibus.xl.di.multi.
Ꝗ ambitioſus ad pꝛelationem etiam ſi ſanctꝰ ſit reprobatur.i.q.i.pꝛincipatus.
Ꝗ fugientes eā magis ſunt aſſumēdi q̄ ſe igerentes.i.q.vi.ſicut.viij.q.i.in ſcripturis.
Ꝗ nō conſanguinitas ſed iuris ꝛ ſcie cōgruitas eſt attēdenda in ipſa.viij.q.i.licet ꝛ.c.ſe.
Ꝗ non pꝛelatio ſed bona conuerſatio iungit deo.xl.diſ.non loca.
Ꝗ ois ſcitas pſumēda ē de pꝛelato.xl.di.nō nos.
Ꝗ ille pꝛelatus dicitur maioꝛ qui vita eſt ſanctioꝛ.ij.q.vij.paulus petrum ꝛ duobus capitulis ſequē-tibus.xl.di.multi in fi.
Ꝗ abſurdū ī pꝛelatū peioꝛē eē pp̄lo.i.q.i.viliſſimꝰ.
Ꝗ pꝛelati debent eſſe litterati.xxxvi.diſ.qui eccleſiaſticis.ꝛ.ij.c.ſe.ꝛ.c.ſi.qs.vlti.
Ꝗ vita paſtoꝛis debet eſſe exemplar ſubditis.ij.q.vij.cum paſtoꝛis.
Ꝗ pꝛelati debent eſſe duces gregis ꝛ paſtoꝛes.vij.q.i.ſciſcitaris.
Ꝗ integritas pꝛelatoꝝ ſalus eſt ſubditoꝛum ꝛ oꝛdo vitabit ſi quod inuenitur in coꝛpoꝛe non inueniat͛ in capite.lxi.di.miramur.
Ꝗ p̄latꝰ debet ī conuerſatione ꝛ ſermone pꝛeire.viij.q.i.qualis.xl.di.nō nos.ꝛ.iij.capitulis ſe.
Ꝗ minoꝝ exempla ad imitādū ꝛ doctrinā ad diſcēdū ſpernere nō debet xxij.di.de cōſtantinopolitana.xxiiij.queſt.tertia.ſi habes.
Ꝗ debet etiā erga ſubditos ſolitam curam gerere viij.q.ij.in ſcriptis.
Item nunc actioni nūc contemplationi vacare.lxxxviij.diſ.decreuit ꝛ capl̄o ep̄s nullā.q.q.vij.ep̄i viij.q.i.in ſcriptis.
Itē erga īfirmos cōpatiēs eē.xlv.di.recedite.
Item diſcoꝛdantes concoꝛdare.xc.diſ.capitulo pꝛimo ꝛ capitulo ſtudendum.
Itē d̄ ſubdit͛ n̄ facile ob̄ʒ credere.lxxxvi.di.ſi q̄d ꝟo
Item non debet ex vindicta coꝛrigere octuageſima ſexta di.ſi quid ꝛ.c.ſe.
Itē nec iuxta iuſte velle debet ſubditū punire.xlv.di.cū beatus paulus.xi.q.tertia ipſe.
Item pꝛōptioꝛ debet ēē ad miſerendū q̄ ad puniendū.xlv.diſ.licet.quia tutius reddit͛ ratio d̄ miſericoꝛdia q̄ de crudelitate.xxvi.q.vij.alligant.
Item ſeuerus debet eſſe contumacibus.ſed benignꝰ penitentibus.ii.q.v.quarto.
Ꝗ ſi in coꝛrigendo exceſſerit a ſubditis veniam petere non tenet͛.lxxxvi.di.quando.
Ꝗ contra pꝛelatum non de facili eſt pꝛeſumendum xi.q.iij.abſit.
Ꝗ pꝛelati plus aliis aduerſitatibꝰ ſunt expoſiti.iij q.i.nulli.vij.q.i.ſuggeſtum.ꝛ.ij.c.ſe.
Ꝗ peccata ſubditoꝛum eis imputātur.i.q.i.q̄cquid ix.q.iij.epiſcopo.
Ꝗ ſupbia auaritia ī ipſis pꝛe ceteris repꝛobātur.xciij.di.diaconi ſunt circa medium.
Ꝗ p̄latus ſine tempoꝛalibus non ꝓficit ſicut aīa ſine coꝛpoꝛe non viuit.i.q.iii.ſi quis obiecerit.
Ꝗ nihil ī hac vita laborioſius ꝛ apud deū gratius q̄ eē bonū p̄latū.xl.di.ātē oīa.xcvi.diſ.duo.
Ꝗ bonoꝝ p̄latoꝝ deus facilius oꝛationes exaudit i.q.i.ipſi ſacerdotes.
Ꝗ malus p̄latus quādoq̄ʒ dat͛ propter peccata populi.vi.q.i.ex merito.viii.q.i.audacter.Exemplum ibi de ſaule.
Ꝗ toleratur q̄ diu per ſententiam non deiicit͛.xv.q.viii.c.vlt.xxiii.q.iiii.tres.
Ꝗ īcongrue ſanctoꝛum locum tenet ſi facta bonoꝝ non ſectat͛.xl.di.non eſt.ꝛ.c.ſe.
Item honoꝛ adeptꝰ vel ei exhibitus cedit ei ad cul-

pam ⁊ ad penam. xl.di.multi.ii.q.vii.ecātra ſi.

Q. ſuo exēplo multos trahit ad īferos.xl.di.ſi papa

Q. apud deum nil miſerabilius ꝙ prelatus malus xl.diſ.ante omnia.

Q. mali prelati tot mortibus digni ſunt quod ad ſubditos ſuos perditionis exempla tranſmittūt xi.q.iij.precipue.

Q. in eodem genere peccati grauius cadunt prelati ꝙ ſubditi.xl.diſ.homo.

Q. non ſunt ipſorum opera; ſed doctrina attēdenda i.q.i.non quales.

Q. licet prelati ſint mali tamen a ſubditis nō ſunt cōtem nendi.i.q.i.multi.⁊.ij.c.ſe.vi.q.i.ſacerdotes.⁊.c.oues.

Q. chriſtus malis deferēdo prelatis cū alapha daretur.exemplum ſubditis hūilitas ⁊ paciētie erga prelatos reliquid.xciij.di.domus.

Q. illi plati ſūt mercenarij: q̄ honores ⁊ tēporalia q̄ rūt n̄ ea q̄ ſunt ieſu xp̄i.viij.q.i.ſunt i eccſia.

De hac materia habes vbi agit de epis: ⁊ de abbatibus ⁊ de poſſeſſione; ⁊ de electione.

Preſbiter.

Q. pſbyter grece latie ſenior interptat.xxi.di.cleros.

Q. preſbyteri ſeniores nō propter etatē ſed propter honorem ⁊ dignitatem nomiātur.ibidem.

Q. pſbyteri idē ſunt qui ⁊ ſacerdotes.ibidem.

Q. olim epiſcopi dicebātur preſbyteri.xciij.di.legimus ⁊ xcv.di.olim ⁊.c.ſe.

Q. preſente epiſcopo preſbyter non debet ſignare i fantes.xcv.di.preſbyter.

De differentia epiſcopi ⁊ preſbyteri habes.xcv.diſ. per totum.

De preſbytero habes vbi agitur de ſacerdote.

Preſcriptio.

Q. preſcriptio non fauore male fidei poſſeſſoris ſed odio rē ſuam pſequi negligentis introducta ē.xvi.q.iij.placuit.§.poteſt etiam.

Q. preſcriptio ē vnius āni.liiij.diſ. per totum vbi agit de ſerui ignorāte domino ordinatione.

Item eſt preſcriptio vnius āni ⁊ diei.xx.q.ij.puella vbi agitur de profeſſione.

Itē ē pſcriptio vniꝰ āni ⁊ dimidij.iij.q.iij.de iudicis: vbi agitur de epiſcoporū excuſatione.

Itē ē pſcriptio biēnij.xix.q.iij.mōaſterijs vbi agit de icognitorū in monaſterijs ſuſceptione.

Itē ē pſcriptio triēnij.xvij.q.ij.ſiquis monachus. vbi agit de icognito ad pfeſſione ſuſceptione.

Item preſcriptio quadriēnij.xvi.q.iij quas actiões vbi agitur de ſerui vſucaptione.

Item eſt preſcriptio ſex annoꝝ.vij.diſ.§.i.ſi emeris ſeruum vbi agitur de ſerui dimiſſione.

Itē decē ānoꝝ.xvi.q.iii.placuit.§.pōt ante mediū vbi agitur de preſcriptionis diſpoſitione.

Itē eſt preſcriptio duodecim ānorum.xx.q.i.puelle vbi agitur de voti obligatione.

Item eſt preſcriptio quatuordecim annorum.xx.q.ij.ſi in qualibet vbi agitur de maſculorum ad religionem obligatione.

Itē n̄ ē pſcriptio decē et octo ānoꝝ.xxviij.diſ.de h vbi agit de ſubdyaconoꝝ ordinatione.

Item eſt preſcriptio viginti annoꝝ.xvi.q.iii.placuit.§.poteſt vbi agitur de preſcriptione.

Item eſt preſcriptio.xxv.annoꝝ.ibidem ⁊.xx.q.i.placuit vbi agitur de diaconorum ordinatione.

Itē eſt preſcriptio.xl.ānorū.xvi.q.iii.placuit.§.poteſt etiam poſt medium vbi agitur de libertate.q ei nullo tempore preſcribitur.

Itē eſt preſcriptio.xl.ānorum.xx.q.i.iuuenculas. vbi agitur ⁊ de abbatiſſarum latione.

Item eſt preſcriptio centū ānorum.xvi.q.iii.nemo vbi agitur de romane eccleſie preſcriptione.

Itē ē pſcriptio vniꝰ mēſis.iiii.q.v.quiſquis.

Itē ē pſcriptio duoꝝ menſium.iii.q.v.ſi egrotans.

Itē ē pſcriptio triū mēſium.liiii.di.fraternitatem.

Item eſt preſcriptio quatuor meſium.lxxv.di.ieiunium.§.non autem.

Itē ē pſcriptio ſex menſium.iii.q.ii.de iudicijs.

Item eſt preſcriptio nouem menſium.iii.q.ii.induciē.§.ſpacium.

Itē eſt pſcriptio decennalis ⁊ vicēnalis que eccleſijs obijci nō pōt.xvi.q.iii.placuit.§.poteſt etiam.

Item pſcriptio cōis eſt tricenaria religioſorum quadragenaria romane eccleſie centenaria.xiii.q.ii.§.i.xvi.q.iii.placuit.§.poteſt etiam

Q. quiuet predictoꝝ preſcriptionum debet habere bonam fidem ⁊ iuſtum titulum poſſeſſionis.xvi.q.iii.placuit.§.poteſt etiam.

Q. nō currit pſcriptio contra res eccſie precarie.vel ratione hoſtilitatis poſſeſſas.xvi.q.iii.clerici ⁊ duobus capitulis.ſeq.xii.q.ii.ſepe.

Item non currit preſcriptio tēpore prelati male alienantis.xvi.q.iii.ſi ſacerdotes.

Item non currit tempore captiuitatis ⁊ hoſtilitatꝭ xvi.q.iii.c.vlt.⁊.c.porro.

Itē nō currit tēpore pueritie.ſcilicet īfra decimumquartum ānum.xvi.q.iii.placuit.§.ſi autem.

Item non currit in decimis a laicis detentis.xvi.q.iii.placuit vi poſt medium.

Item non currit contra libertatem.ibidem.

Itē n̄ currit cōtra publicas fictōes.ibidē.§.porro.

Q. an eccſia poſſit iura alteriꝰ eccſie tollere p pſcriptionē habes.xvi.q.iii.per totum.

Q. mōaſteria cōtra eccleſias non poſſunt preſcribere niſi ſpatio.xl.ānoꝝ.xvi.q.iiii.per totum.

Q. preſcriptio tergenalis n̄ preiudicat eccleſijs.xvi.q.iii.ſi ſacerdotes ⁊.q.iiii.c.i.

Q. laici non poſſunt preſcribere decimas.xvi.q.iii.placuit.§.poteſt etiam.

Q. limites dyoceſium vel patriarcharum preſcribi non poſſunt.xvi.q.iii.licet.§.hoc multipliciter ⁊.c.ſe.⁊.c.licet.

Q. ius dioceſanum preſcribi poteſt.xvi.q.iii.c.i.⁊ tribus capitulis ſequentibus.

Q. in illis que quis ſua auctoritate vſurpatiue poſſidet preſcribi non poteſt.xvi.q.iii.dilectio.§.poteſt ⁊ aliter.

¶ ille qui aſſerit ſe p̄ſcripſiſſe ſi dubitať debꝫ iuratoriā p̄ſtare cautionē ꝙ bona fide ⁊ cōſciētia bona poſſideat. xvi. q. iii. dilectio.

¶ interruptio preſcriptionis dat ius agendi. xvi. q. iii. c. i. ⁊ q. iiii. volumus.

¶ interruptio fit dupliciter vꝫ naturaliter ideſt cōtra ius nature: quando ſcilicet cōtra cōſcientiaꝫ poſſidetur. xvi. q. iij. placuit. §. poſt etiam.

Item ciuiliter fit vel per libelli oblationē: vel p litis cōteſta. xvi. q. iij. placuit. §. poteſt ante medium ⁊. c. quicunqꝫ

Itē fit p proteſtationē corā epiſcopo vł alijs bonis viris. xvi. q. iij. placuit vt poſt medium.

Itē p ſynodalē proclamationem. xvi. q. iij. c. j. ⁊ tribus. c. ſe.

Item fit per tabellionum vel teſtium ſubſcriptionē xvi. q. iij. placuit vt. §. his autem.

¶ lōgeua vſurpatio nō facit preſcriptionem. c. di. contra morem. xxiiij. q. i. ſciſma.

Preſciencia.

¶ preſciētia dei continētur futura. que hōibus ex libertate liberi arbitrij debēt puenire. xxiij. q. iiij. nabuchodonoſor circa fi.

¶ p̄ſcia ſolū i malis opib⁹ ē intelligēda ibidem.

¶ preſcientia dei nullam neceſſitatem infert libero arbitrio ibidem.

¶ ſꝫ p̄ſciētiā dei ſcribūtur i libro vite q̄ p̄ſciti ſunt iuſtificari: ⁊ delentur de libro vite qui p̄ſciti ſunt dānari. de pe. diſ. iiij. §. finis vſqꝫ ad finem.

Preſumptio.

¶ preſumptio concipiť ex ſubſtantia facti. xxxij. q. v. nec ſolo.

¶ preſumptio violenta oritur ex ppinqua facti circunſtātia. xxxiiij. diſ. quorundam.

¶ p̄ſūptio ē multiplex videlicet vſurpatoria quādo ſi alieni termini vel officiū vſurpať. i. q. i. c. i. ⁊ q. ij. nullus alterius ⁊. q. iij. ſi autem

Item preſumptio dyabolica. cum bona eccleſiarum inuaduntur. xii. q. ij. de viro.

Itē p̄ſumptio ſacrilega quā[do] deo dicata hūanis vſibus applicantur. xii. q. ij. predia.

Itē preſumptio cōſpiratoria que fit contra prelatoſ xi. q. i. ſi qui clericorum.

Itē p̄ſūptio pnitioſa cū ſerui fugitiui ad ordines vł ad religionē recipiuntur. liiii. di. generalis.

Itē preſumptio nephanda quando eccleſie officia ppinquis minus dignis cōmittunť: vel illegitimis perſonis pertractātur. lxxix. diſ. decēter. xvi. q. i. placuit communi.

Item p̄ſumptio ambitioſa eſt quando minor preſumit exequi quod eſt ſuperioris. vij. q. i. pōtifices ⁊ ca. nihil contra.

Item p̄ſumptio faſtuoſa eſt cum prelati crimineſi nolunt reprehēdi. ij. q. vii. preſumunt.

Itē p̄ſūptio diſcordiata cū vltra ſtatū aliqd attētatur x. q. iij. inter cetera. xxi. q. iiii. epiſcopi.

Item eſt preſūptio iobedientie quando quis cōtra mandata ſuperiorum aliquid facere itendit. xij. q. ij. qui diuinus.

Item p̄ſumptio negligētie quādo prelatus ſubditos malos nō coercet. ij. q. vii. ſicut inquit.

Itē p̄ſumptio blaſſemie ſicut cū canones ſanctoruꝫ patrum violantur. xxv. q. i. violatores.

¶ p̄ſumptio crudelitatis hec ē p̄latorū deſinentiuꝫ in ſubditos. x. q. iij. quia cognouimus.

¶ quātumcunqꝫ perfectus de ſuo ſtatu non debet preſumere. vi. q. i. imitare. Exemplum ibidem de apoſtolo petro.

¶ deus bonorum preſumptionem deprimit per aduerſitatem. vi. q. i. oues. §. ipſa.

¶ in dubia rebaptizatione nō eſt temeritas preſumptionis: ſed diligentia pietatis de conſecratione. diſ. iiii. ſi nulla.

¶ preſumitur quis citius mori q̄ꝫ ſenior eſt. vij. q. i. petiſti. lxxxvi. diſ. tanta nequitia.

¶ preſumitur pro ſenectute. l. dignior probitas lix ſit officia.

Itē i iuſticia exaiatior. lxxxvi. diſ. ſiqd vero.

Itē preſumitur ſapientia. lxxxiiii. di. porro.

Item morum grauitas. xii. q. i. c. i.

Itē ſermo veracior. x. xv. q. vi. cōſanguineos.

Item elemoſyna dignior. lxxxvi. diſ. non ſatis. §. item conſideranda.

¶ quandoqꝫ preſumitur ex preſenti circa preteritum. xxxiii. q. ii. cum per bellicam.

Item quādoqꝫ preſumitur ex preſenti circa preſens vi. q. i. qui crimen.

Item preſumitur ex preſenti circa futurum. xlvii. d. ſ. ſicut hii. §. neceſſe circa finem.

¶ qnqꝫ p̄ſumiť ex p̄terito circa p̄teritū. xxviii. diſ. q: ſunt vbi preſumiť vxor dyaconi non fuiſſe q: virgo ad eum nō peruenerat.

Itē ex p̄terito circa p̄ſens. lxxvii. di. quicūqꝫ.

Itē ex p̄terito circa futuꝝ. xxiii. q. v. ſi apud.

Itē ex cā. xxii. q. v ii. occidit: vbi poniť qualiter ſancti patres ex cauſa meritorie occiderūt.

Itē ex p̄ſona. lxxix. d. ſ. decenter vbi preſumiť de epiſcopo ꝙ ſi res eccleſie cōſanguineis cōmittit. ꝙ illius nō eccleſie lucrum querit.

Item ex loco. xvii. q. iiii. quiſquis vbi ſacrilegium preſumitur ratione ſacri loci.

Item ex tempore. i. q. i. conſtat: vbi ex breuitate tēporis preſumitur color excuſationis.

Item ex facti qualitate. xii. q. i. bone rei.

Item ex dignitate. xi. q. iii. abſit: vbi dicitur ꝙ de ſacerdotibus eſt bonum preſumendum.

Item ex taciturnitate. xxxiii. di. diaconi: vbi dicitur ꝙ qui diaconatum recipit etiam tacēdo ſe ad caſtitatem aſtringit.

Preuaricatio.

¶ preuaricatio eſt uera crimina abſcondere. ii. q. iii. ſi quem. §. notandum.

Item preuaricatio eſt votum caſtitatis vel religionis poſtponere. xx. q. i. puelle.

¶ non eſt preuaricatio incauti ⁊ terminarii iuramenti emendatio. xxii. q. iiii. diffinitio.

¶ preuaricator fidei ad teſtimonium nō admittit ii.q.vij.non poteſt.

Primas. ¶ primas eſt maior archiepo xcix.di.§.i.

¶ primatus officium ſumptū ē a gentilibus ad quos oppreſſi q̄ ad imperatoris aulam venire non poterant ad primam iudiciariam poteſtatem confugiebant.xcix.di.prouincie ⁊.c.ſe.

De hac materia habes vbi agitur de patriarchis.

Princeps. ¶ princeps ſecularis diuina ordinatiōe ad regēdum populum inſtituitur.viij.q.i.ſi.ergo.

¶ debet eccleſias ⁊ prelatos earum defendere.lxiij.di.valētinianus in fi.xxiij.q.v.principes.

¶ de electione epiſcopi ⁊ aliorum prelatorum nō debet ſe intromittere.lxiij.diſ.adrianus.

¶ princeps debet vereri epiſcopos quia principum colla debent ſubmitti genibus ſacerdotum lxiij.di.valētinianus.xcvi.di.duo in fi.

Item de bono ſtatu eccleſie debet prouidere.xcvi.di.boni.xxiij.q.v.principes.⁊.c.inceſtuoſi.

Item debet intendere ad tuitionem viduarum ⁊ pupillorum protectionē: ⁊ raptorum refrenationem xxiij.q.v.adminiſtratores.

¶ leges principum non poſſunt infringere ſtatuta pontificum.x.diſ.per totum.

Itē iudicātur ⁊ excommunicātur ab epiſcopis.xcvi.diſ.duo ⁊ duobus.c.ſe.

De hac materia habes vbi agitur de imperatoribus ⁊ de poteſtate ⁊ de regibus.

Principium. ¶ principiū malū difficiliter bonū finē cōſequitur: q: difficile ē vt bono peragāt exitu q̄ malo incoata ſūt principio.i.q.i.principat⁹.⁊.q.c.ſe.

De hac materia habes vbi agitur de exitu.

Priuilegium. ¶ priuilegium dictū ē: eo q̄ i priuato feratur.iij.diſ.priuilegia.

¶ priuilegia ſunt leges priuatorum.ibidem.

¶ priuilegium ſpeciale derogat generali.xxv.q.i.c vlti.circa fi.

¶ priuilegiū quādoq: cōceditur vni prouincie.xxv.q.ij.quedam lex.§.quod ſcripſi.

Itē cōceditur vni eccleſie.xvi.q.i.hinc eſt.

Item quādoq: vni perſone.vij.q.i.petiſti.

¶ perſonale priuilegium ad alium non extenditur.vij.q.i.petiſti poſt medium.

¶ priuilegium ſigilatim conceſſum omnibus non conuenit.xvi.q.i.hinc eſt.

¶ priuilegia paucorum: non faciunt legem cōmunem.xxv.q.i.c.vltimo poſt medium.

¶ ſep cū pallio cōceditur priuilegiū ſpāle.c.di.rōnis.

¶ priuilegia conceſſa p ſuperiores ⁊ inferiores non poſſunt nec dēnt infringi.ix.q.iij.cōqueſtus.xij.q ij.vulturane.xxv.q.ij.priuilegia.

¶ eccleſia romana aliarum eccleſiarum priuilegia debet conſeruare.xxv.q.ij.per totum.

¶ an poſteriora priuilegia derogent prioribus.xxv q.vlti.priuilegia ⁊.vi.c.ſequentibus.

¶ romana eccleſia pōt alijs cōceſſa vel mutare vel penit⁹ reuocare.xxv.q.vlt.poſtea vero.§.his ita

Utrum priuilegiū valeat cōtra ſtatuta patrum ⁊ dicta ſanctorum.xxv.q.i.p totū ⁊.q.ij.poſtea.§.his ita.

¶ qui allegat priuilegium debet monſtrare qđ allegat.c.di.contra morem.

¶ priuilegium meretur amittere qui conceſſa abutitur poteſtate.xi.q.iij.priuilegium.xxv.q.vlti.poſtea vero.§.his ita.

¶ priuatur quis priuilegio propter ſcandalum.iii.q.vi.hec quippe.

Item propter fauorem alterius loci vel perſone.xxij di.renouantes.

Item propter atrocitatem criminis.xi.q.iii.ita.ix q.iii.conqueſtus.

Item propter renunciationem expreſſam.vii.q.i.quam periculoſum.

¶ abutitur quis priuilegii poteſtate multipliciter videlicet quādo quis ſuperior inferiorem totaliter inuitum cōpellit ad dignitatē.lxxiiii.di.c.vbi.

Itē qui eā exercet nō ad ſubditorum vtilitatē ſed ad ſuam voluntatem.xi.q.iii.priuilegium.

Itē qui eam non habet: ſed aſſumit propria temeritate.xxv.q.ii.poſtea.§.his.in fi.⁊.c.ſe.

Probatio. ¶ pbatio eſt duplex videlicet diuina ⁊ humana.xxvi.q.v.nec mirum ante medium ⁊ poſt.

¶ deus permittit mala vt boi q̄ vidēt pbētur vtrum vere ipſum diligāt.xxvi.q.v.nec mirū ān finē.⁊ i fi.

¶ aduerſitas q̄ bonis viris obucitur pbatō virtutis ē: nō iudicium reprobationis.vij.q.i.aduerſi.

¶ mortem probat iſſigere qui hanc cū poſſit non excludit.lxxxiii.di.§.i.

¶ in humanis iudiciis onus pbationis reo nō incumbit.vi.q.v.quod autem

¶ ſi reus laborat infamia: ⁊ ſi nō pōt pbari proptē ſcādalū tenetur ſe purgare.vi.q.v.§.vlti.

¶ accuſatus non negationem ſed exceptionē probare debet.vi.q.v.q̄ autem.§.item accuſatus.

¶ pbatur crimen ſiue aliud factum multipliciter.videlicet per confeſſionem.xv.q.v.preſbyter.

Item p rei euidētiā vt cū quis i crimie deprehenditur ⁊ comprobatur.vi.l.diſ.ſi quis diaconus.lxxxi.diſ.ſi quis clericus ⁊.c.preſbyter.

Itē cū quid itā notoriū ē: ut nulla poſſit tergiuerſatione celari.ii.q.i.de manifeſta ⁊.ii.c.ſe.

Itē per famam.iii.q.iii.placuit.§.itē i crimina.

Item per preſcriptionem decimaoctaua di.placuit ⁊ quadrageſimaquarta.diſ.multis.

Item per iuramentum.xvi.q.iii.dilectio.

Itē p inſtrumentū.xvi.q.iii.placuit.§.poteſt.

¶ p vnū teſtē nil pbatur.niſi cū miraculo.iiii.q.iii.in fi.§.hoc obigitur.Exēplū ibi de ſancto baſilio.

¶ proponens calumniam: ⁊ non probans punitur v.q.vi.quia iuſta ⁊.c.ſe.

¶ probationis tempus ⁊ religiōis habes vbi agitur de profeſſione.⁊ vbi de monachis.

De hac materia habes: vbi agitur de teſtibus.

Procuratio. ¶ pcuratio epi vel archidiaconi tpe viſitationis non debet eſſe grauis ſed modeſta. x. q. iii. cauendum ⁊ duobus ca. ſe.

¶ pcuratio non debet fieri niſi uno die: ⁊ hoc cū moderata ſocietate. x. q. vlt. inter.

¶ ſi eps vel archidiaconus nō viſitat: noīe curationis nil debet exigere. x. q. pma relata.

Procurator. ¶ procurator dicitur defenſor eccleſie pma. q. i. ſaluator circa medium.

¶ īfamis nō pōt eē pcurator. iii. q. vii. īfamis.

¶ in capitali ſiue ī criminali cā nō per procuratorem: ſʒ per ſe agendum eſt. ii. q. vi. ſiquis ī qcūqʒ §. cum autem ⁊ c. ſi quando.

De hac materia habes vbi agitur de aduocatis.

Proditio. ¶ proditio ad mortem maius peccatum eſt homicidio. de pe. diſ. i. periculoſe.

¶ qui veritatem non defendit vel pronunciat proditor eſt veritatis. xi. q. iii. nolite timere.

¶ nulli q̇ cognitū peccatum publicat: nō eſt correptor ſed proditor. ii. q. i. ſi peccauerit.

¶ qui hominem prodit: ipſum interficit. de pe. di. i. periculoſe.

¶ clericus proditionibus vacans degradatur. xlvi. diſ. clericus.

Profeſſio. ¶ profeſſio religionis facta infra annos diſcretiōis non tenet xx. q. i. c. i. ⁊ §. ſe.

¶ pfeſſio regularis fit per ſcripturā vł p aliqd ſignum ſubſcriptū. xx. q. i. c. vlt. xxvii. q. i. omnes.

¶ nemo debet recipi āte ānū pbatiōis ad pfeſſionem. xvii. q. ii. gonſaldus. xix. q. iii. monaſterijs.

¶ laicus icognit⁹ añ pfeſſionē pbari dʒ p trienniū ... ne forte ſit ſeru⁹ vł rōcinijs obligat⁹. xvii. q. ii. ſi quis incognitus. liii. di. legem.

¶ clericus icognitus probari debet per biennium xix. q. ii. monaſterijs.

¶ non eſt tempus probationis annus. vt. xvii. q. ii. gonſaldus ⁊. xx. q. ii. puella.

¶ regularis ſemp ⁊ vbiqʒ profeſſionis veſtibus debet vti. xx. q. i. c. vl. xxvii. q. i. omnes.

¶ religioſus ſi ordinať ſub titulo mōaſterij etiaʒ ſi aliter nō ē pfeſſus hoc facto tanq̄ pfeſſus illi mōaſterio perpetuo obligať. lxx. di. ſanctorum.

Prohibitio. ¶ phibitio dič diligē̄tius ſeruandam q̄ꝫ hominum. x. di. lege.

¶ phibitio plati ſi pp neceſſitatē rūpiť; nō culpať xl. q. iii. anteceſſor ⁊ c. ſe.

¶ illud quod non eſt prohibitum videtur eſſe conceſſum. xxx. q. ii. pōt vxoris.

¶ nō oē qđ phibeť cōced ť. xxx. q. iiii. quod autē.

¶ illud officium nō ē prohibitū pro quo licet accipere ſalarium. xxiii. q. i. militare.

¶ prohibetur ſimpliciter bonū pp multa videlicʒ propter lapſus cautellā. xxv. i. q. ii. ſunt qui. Nota ibi de matrimonio ⁊ de religione

Item propter vitandam iactantiam. xxi. diſ. denique vbi prohibetur ſacerdos benedicere preſente epiſcopo.

Item propter mali occaſionem: ſicut frequenter iurare: quia talis deierat. xxii. q. i. non eſt ⁊ c. ita ergo.

Item propter ſcandalum. xxvii. q. ii. ſi quis ſpōſaʒ

¶ prohibentur chriſtiani ne figmenta poetarum legant: quia prouocant ad luxuriam. xxxvii. diſ. ideo.

Promiſſio. ¶ promiſſio eſt impia q̄ ſcelere adimpletur. vnde in malis promiſſis fides eſt reſcindenda. xxii. q. iiii. in malis.

¶ non omnia promiſſa ſunt ſoluenda. xxii. queſtione quarta non omnia ⁊ c. ſe.

¶ deus non omnia promiſſa ſoluit ibidem.

¶ inhoneſtum non eſt promittendum. xxii. q. iiii. vnuſquiſque.

¶ peius eſt implere illicitum promiſſum: quaʒ periurare. xxi. queſtione quarta vnuſquiſque. Exemplum ibi de herode ⁊ ſaltatricer tredecima diſtinctione. duo.

¶ non eſt mendacium venire contra promiſſum vigeſimaſecunda queſtione ſecunda beatus paulus.

¶ cum noxia promiſſa complemus dei iuſſa contēnimus tredecima diſtinctione duo.

¶ non ē tranſgreſſor pmiſſi qui ne vt impleat neceſſitate prohibetur. xi. queſtione. iii. anteceſſor ⁊ capitulo ſequenti.

¶ in promiſſis plus eſt ſubintelligendum quam quod exprimatur vigeſimaſecunda queſtione ſecunda beatus paulus ⁊ vndecima queſtione tertia anteceſſor.

¶ a deo non ſtatim conceditur: quod a ſanctis impetrandum promittitur. l. diſtinctione ſi quis prepoſtera. exemplum ibi de moyſe qui orans p populo non impetrauit.

Promotio. ¶ promotio eſt de minori ad maius. nonageſimatertia diſtinctione legimus in fine. ⁊. lix. diſtinctione. ſi officia. c. ordinatos.

¶ in ſpirituali promotione quandoque poſſunt interuenire pacta honeſta. xviii. q. ii. eleuterius. x. q. vltima. c. vltimo.

¶ in promotione inhoneſta pacta prohibentur. q. ſecunda q̄ꝫ pio in fine.

De hac materia habes vbi agitur de eccleſiis ⁊ ordinibus. ⁊ de ſymonia.

Propheta. ¶ propheta largo nomine dicitur predicator ⁊ doctor quadrageſimatertia diſ. ſit rector.

¶ propheta dicitur qui futura denunciat. xxii. q.

ſecunda ſi quelibet. §. abraam.

¶ propheta de futuris quandoque pronunciat quod ignorat. xii. queſtione ſecunda ſi quelibet. §. abraam.

¶ quantumcunque ſit verus propheta: ſi annunciat aliquid. quod eſt contra deum: non eſt credendum. vigeſimaſexta. queſtione quinta nec mirum ante finem.

¶ mali quandoque prophetizant: prima queſtione prima prophetauit. Exemplum ibi de Saul.

¶ mali prophete habent ſpiritum prophetie: ſed non meritum. ibidem.

¶ mali prophete donum prophetie vendebant. prima queſtione prima iudices ⁊ capitulo nunquam.

¶ veri prophete populum propter maliciam eius non deſerebant: ſed ipſum de malitia arguebant vigeſima tertia queſtione quarta tolerandi ſunt

Proprietas. ¶ proprietas inducta eſt propter iniquitates hominum: cum prius eſſent omnia communia: ſicut aer ⁊ lux. duodecima queſtione prima dilectiſſimis.

¶ proprietas perſonalis non dicitur eſſe in facultatibus eccleſie quia ſunt communes. xii. queſtione prima expedit. ⁊ c. res eccleſie.

¶ de rebus eccleſie nullus poteſt dicere hec res mea eſt. duodecima queſtione prima nulli. §. ſi ergo.

¶ an epiſcopi vel clerici dicantur proprium habere. duodecima queſtione prima per totum

¶ ignominia eſt epiſcopi ſtudere proprietati duodecima queſtione ſecunda gloria.

¶ epiſcopi in rebus eccleſie ſunt pauperum diſpenſatores. duodecima queſtione prima expedit.

¶ clerici in rebus eccleſiaſticis nil habent proprietatis duodecima queſtione prima duo ſunt.

¶ clerici facientes proprium de rebus eccleſie delendi ſunt de tabula clericali. decimaſecunda queſtione prima nolo

¶ regulares nil debent habere proprium. decimaſecunda. queſtione prima. nolo.

¶ qui nihil habent proprium non poſſunt facere teſtamentum. ibidem.

¶ licet perfectis nō conueniat habere proprium poſſunt tamen eſſe rerum eccleſiaſticarum diſpēſatores. duodecima queſtiōe prima expedit.

¶ regularis habens proprium viuens mortuus eſt ibidem.

Proſperitas. ¶ proſperitas malorum reſultat in caput eorum. de penitentijs diſtictiōe. tertia. §. quāquam ⁊ capitulo quid ergo turbamur.

¶ boni nō debēt perturbari de proſperitate malorum: ſicut nec ī̄ue aduerſitate bonorum ibidem.

¶ nihil infelicius proſperitate peccantium. xxiii. q. prima paratus i fine.

¶ mali propter bona que faciunt preſentem proſperitatem in tribulationem recipiunt de penitentia. diſtinctione. tertia. §. quicquid. ⁊. capitulo quid ergo turbamur.

Prouincia. ¶ prouincia dicitur que habet decem vel vndecim ciuitates ⁊ vnum regem. ſexta queſtione tertia ſcitote.

¶ nō licet habere iudicem alterius prouincie: niſi detur per ſuperiorem. ſexta queſtiōe tertia. §. i. vndecima queſtione prima iudices.

¶ reus nō debet trahi extra prouinciam: niſi ratione rei que debet diſcuti vbi cōtingit, tertia. queſtione ſexta neminem.

Item ratiōe appellatiōis. iii. q. vi. peregrina. vi. queſtiōe tertia ſcitote. ii. queſtiōe ſexta qui ſe.

Item ratione mandati maioris iudicis. tertia. queſtione. ſexta. vna.

Item ratione criminis. decimaſeptima. queſtione quarta. ſi quis ſuadente.

Item ratione queſtionis ⁊ dubitationis circa fidē vbi recurritur ad papam. vigeſimaquarta queſtione prima quotiens.

Item ratione perſone: ſicut eſt epiſcopus: de quo non eſt diffiniendum ſine papa. tertia. queſtiōe vi. quanuis. xi. queſtiōe. prima. iudices.

Proximus. ¶ proximus diligitur cum a malo retrahitur: ⁊ ad deum colendum perducitur. vigeſimatertia. queſtione quarta. capitulo. vltimo.

¶ prelatus non debet ſecretum ſuum proponere vtilitati proximorum. octaua. queſtione prima in ſcripturis. ⁊ capitulo qui epiſcopatum.

¶ nos proximo deo loca non faciunt: ſed merita. xl. diſtinctione non loca.

De proximo habes vbi agitur de dilectione proximi.

Prudentia. ¶ prudentia maxime debet eſſe in prelatis. xxxvi. diſ. §. primo.

¶ prudentia prelatorum debet eſſe non ſolum in litterarum peritia: ſed etiam in negociorum ſecularium ſollertia. ibidem. ⁊. xxxviii. di. §. primo.

Pubertas. ¶ pubertas maſculi ſūt xiiii. anni ⁊ femine duodecim. xx. q. i. puelle. §. cum ergo. ⁊. q. ii. ſi in q̄libet

¶ infra pubertatis annos: nec ad religiōem nec ad matrimonium quis obligatur. xx. q. i. addidiſtis. ⁊. q. ii. ſi in qualibet. ⁊. c. puella.

¶ propter publicam honeſtatem nemo poteſt ſpōſam alterius conſanguinei ducere ⁊ ducens ſeparatur. xxv. q. prima porro.

Pudicitia. ¶ pudicitia eſt anime virtus: que plus vult quecunque mala tollerare q̄ȝ malo conſentire. xxxv. q. v. ita ne. Exemplum ibi de lucretia.

¶ nemo pudicitiam ſeruat in corpore: niſi prius ſpiritu inſita caſtitate. xxxii. q. v. ita ne.

¶ pudicitia ſimente ſeruatur propter corporis violētiam non violatur. xxxij. q. v. magis. ⁊ .c. iſte autem.

¶ animus prouidus nō habet oculum impudicū xxxij. q. v. nec ſolo.

¶ pudici filij paternam verecundiam contegunt. xxvj. di. in ſcriptis. Exemplū ibi de filijs Noe. De hac materia habes. vbi agitur de caſtitate.

Punitio. ¶ punitio parentum; qui deliquerunt in quartam generationem dilata eſt ſignum diuine clementie dum ſemper expectat penitentiam. prima. queſtione quarta. domini. §. econtra.

¶ deus punit peccata per neſciētes; ſicut per ſenacherib. vnde propheta virga furoris mei aſſur.

¶ q: nō deo ſ; viribus ſuis attribuit dictum eſt ei nūquid gloriabitur ſecuris ⁊c. xxiij. q. v. §. vlti.

Item per nabuchodonoſor vnde dominꝰ; quid dabo ei qui ſeruiuit mihi apud tyrum. ⁊ tū inde ſuperbiens factus eſt hos. ibidem.

Item per antiochum qui ſuis viribus hec aſcribēs audiuit; effunde iram tuam in gentes que te non nouerunt. ibidem.

Item per romanos; qui necem chriſti in iudeos iudicauerunt; quod quia ſibi aſcripſerūt: dictum eſt eis; cleua manus tuas ſuper gentes; que te nō nouerunt. ibidem.

Item punit deus per ſcientes ſcilicet filios iſrael ex mandato occiderunt amorreos. ibidem. poſt medium.

Item punit per quoſcunq; vbi iuſtum bellum geritur ⁊ vires deo aſcribuntur. vt ibidem. circa finē ⁊ .c. ſunt quedam. xv. q. i. non eſt.

¶ punitur ſola ātemptatio. xxxvi q. ij. ſiquis.

Item punitur ſola voluntas. xxvij. q. i. nuptiarum.

Item punitur ſola ſpes vel expectatio. xiiij. q. iiij. ſi feneraueris.

Item punitur ſola cogitatio. xlvij. di. qm multi.

Item punitur ſola itētio de. pe. di. i. ſiqs cum telo.

Item punitur ſola aggreſſio. de pe. diſtinctione. i. ſiquis necandi.

Item punitr ſolus auſus. d pe. di. i. ſiqs pulſatus.

Item punitur ſola ſolicitatio. xxxvi. queſtione. ij. ſi quis non dicam.

Purgatio. ¶ purgatio ē quadruplex videlicet ſpiritualis canonica vulgaris ⁊ purgatorij ignis.

¶ ſpiritualis burgatio. que eſt a peccatis fit per fidei feruorem. xv. q. vlt. c. vlt.

Item fit per baptiſmum ⁊ penitentiam. de conſecratiōe. diſ. iiij nō poteſt.

Item fit per eucharIſtie ⁊ aliorum ſacramētorum receptionem. ibidem.

Item fit per quelibet opera pietatis. xxij. queſtiōe ij. ſi quelibet.

Item fit per aduerſitatum ⁊ tribulationem tollerātiam. l. diſ. ⁊ purgabit.

Item in hoc ꝙ Iſaias fuit purgatus calculo ante ꝙ miſſus innuit ꝙ non niſi purgatus debet ſecreta celeſtia alijs nunciare. viij. queſtione prima i ſcripturis.

¶ canonica purgatio fit per iuramenti ſacramētū ij. q. v. preſbyter vel quelibet.

Item indicitur qū quis infamat apud bonas ⁊ grauis pſonas: ſiue p inimicos ſiue per alios. ij. q. v. preſbyter ſi ⁊ .c. omnibus. vi. q. vlt. per totū.

¶ non dicitur purgatio quādo apud viles pſonas q̄cūq; pſūptiōe. ifamatus fuerit. ij. q. v. omnibus.

¶ cum certo numero manuum debeat fieri purgatio iudicis tamen arbitrio relinquit. ij. q. v. preſbyter ſi. ⁊ .c. omnibus.

Item debet fieri purgatio apud quos eſt infamatus vt ibi moriatur malum vbi contingit de cōſ. diſ. ij. ego berēgarius. in fine.

¶ purgatio in manifeſtis ⁊ notorijs non requiritur. xi. q. iij. cure ſit.

¶ canonica purgatio diuerſimode exercetur i clericis ij. q. v. per totum.

¶ ſūmus pontifex propter ſcandalum ſedādum ſine preiudicio aliorum pontificum purgat quādoq; ſemetipſum. ij. q. v. auditum. ⁊ §. ſe.

¶ leo papa purgauit ſe cum. xij. epiſcopis. ij. q. v. omnibus circa finem.

Item ſixtus papa purgauit ſeipſum in concilio. ij. q. v. mādaſtis.

Item damaſius papa cum. xliij. epiſcopis i cōcilio ſe purgauit. ii. q. vii. nos ſi. circa finem.

¶ epūs vel electus ifamatus cum quique vel ſeptem epīs debet ſe purgare. xxiii. diſ. illud.

¶ epiſcopus vel preſbyter poteſt ſe purgarē per iuramentum ſuper altare vel euangelia. ii. q. v. haber. ⁊ .c. mēnam. ⁊ omnibus. c. ſe.

¶ purgatus coram ſupiori ſine litteris expurgationis non debet redire. viii. q. iiii. quilibet.

¶ clericus ifamatus ſi nō poteſt conuinci tenetur ſe per iuramētum purgare. ii. q. v. preſbyter. ⁊ omnibus. c. ſe. vſq; ad finem queſtionis.

¶ clericorum purgatio debet fieri coram epiſcopo vel coram datis ab epiſcopo. xv. q. v. c. ii. ⁊ .q. v. preſbyter ſi.

¶ ſuſpicio epiſcopi cōtra preſbyterū vel clericum iducit purgationē. ii. q. v. oibus poſt me.

¶ preſbyter cū ſeptem ſacerdotibus debet ſe purgare. ii. q. v. ſi legitimi. ⁊ .ii. c. ſe.

¶ epiſcopus numerum expurganteum poteſt minuere vel arguere. ii. q. v. preſbyter ſi. ⁊ capitulo omnibus ante finem.

¶ purgatio religioſoꝝ ſup furtis fiebat olim per eucharIſtie receptionem. ii. q. v. ſepe.

¶ purgatio vulgaris que fit per aquam frigidam vel feruentem vel ignitum ferrum vel per duellū firmiter prohibetur. quia ibi temptatur deus. ii. q. v. mennam ⁊ .c. cōſuluiſti. ⁊ .c. monomachiā.

¶ purgatio zelotopie que olim in lege veteri fiebat modo non obſeruatur. ii. q. v. conſuluiſti.

¶ purgatoria pena licet non ſit eterna excedit tū

l 3

omnem preſentem penam.x.v.di.qui in aliud.
de pe.di.vltima circa finem.
¶ venialia peccata que deportantur illuc ibi pur/
gantur.xxv.di.qualis.
Item de grauibus hic per penitentiam dimiſſis: ſ
non plene ſatiſfactis ibi grauiſſime purgatur. de
pe.diſ.vii.circa finem.c.nullus.

Purificatio.

¶ purificatio mulieris post partum in lege de/
ſcripta ſeruabatur.v.di.§.i.
¶ modo ſi mulier nō cōpleto tempore purificatio/
nis vult intrare eccleſiam non eſt prohibenda.v.
diſ.cum enixa.§.ſi mulier.

Quadrageſima.

¶ quadrageſima eſt decima dierum to
tius anni, nam qui vnum diem vel plu
res frangit.decimam dierum non exol/
uit.de conſ.diſ.v.quadrageſima.
¶ excepta cauſa neceſſitatis eſt ab oībus ſeruan/
da de conſe.di.iij.nō licet.x.ij.c.ſe.
¶ quadrageſimam abſtinētie bene celebramus:
cum bene viuimus.de conſe.di.v.ieiunium.
¶ in quadrageſima ſicut eſt a cibis: x ab alijs no
ciuis anime eſt abſtinēdum.iiij.di.denique.
¶ clerici in obſeruatione eius laicos debent pre/
cedere.iiij.diſ.ſtatuimus.
¶ non ſolum a carnibus ſed etiam a caſeo x ouis
eſt in ea abſtinendum.iiij.di.denique.
¶ ſumptuoſiora cibaria ꝙ carnium in quadrageſi
ma nō ſunt preparāda.iiij.diſ.deniqȝ in fi.
¶ in quadrageſima niſi dictis veſperis non ē cō/
medendum.de conſe.diſ.i.ſolent.
¶ nuptie x cōuiuia: nō ſunt in ea exercenda.xxxiij
q.iiij.nec vxorem.x.iii.c.precedenti.
¶ in ipſa non debent ſanctorum natalicia celebra
ri.xxxiij.q.iiij.non licet.
¶ in capite quadrageſime penitentes debēt ſe epiſ
copo preſentare.l.diſ.in capite.
¶ quatuor tēpora quō olim ſeruabātur x quomo/
do nūc habes: vbi agitur de ieiunio.x de miſſā.

Queſtio.

¶ queſtio criminalis preiu/
dicat ciuili.iii.q.xi.ñ ē credēdū
Item ciuilis queſtio aliquando preiudicat ciuili: x
etiam criminali.ibidem.
Item vbi eſt perplexa queſtio de ſacra ſcriptura ad
ſanctorꝝ ſcripta.vel ad plurium ſeniorum reſpon
ſum recurrendum eſt.xx.di.de quibus.
¶ facilius inuenitur: quod ad pluribus ſeniori/
bus queritur.ibidem.

Queſtus.

¶ queſtus eſt duplex videli
cet honeſtus x turpis.de pe.
diſ.v.qualitas.
¶ prelati queſtum pietatem putant: qui pro ſtru/
cturis eccleſiarum lucris illicitis vacant.xvi.q.
vij.x hoc dicimus.
¶ promotio ad ordines pricipaliter nō debet ītē/
di propter queſtum.lxxiiij.di.conſuluit.
¶ illi ſunt ſaa querētes ꝙ nō deū ꝓpter deū: ſꝫ ꝓ
tēporalia querūt.viij.q.i.ſunt in eccleſia.

Quies.

¶ quies oratio x labor manuum
debet eſſe in monaſterio.xvi.q.i.
de preſentium.
¶ prelatis quies contemplationis corde eſt appe/
tēdus: x tamen pro lucro animarum quandoque
poſtponenda.viii.q.i.in ſcripturis.

Quinquageſima.

¶ quinquageſima pars cenſus eccleſie: poteſt da/
ri epiſcopo pro monaſterii conſtructione x cente
ſima pro eccleſia.xii.q.ii.bone.
¶ ſacerdos x clerici ante quadrageſimam: a qui
quageſima ieiuniū debēt ichoare.iiii.diſ.deniqȝ
¶ a quinquageſima, vſqȝ ad octauas paſce cauſe
non ſunt audiende.xv.q.iiii.placita.

Ratio.

¶ rō ſana exēplis ē āte/
ponēda.ix.di.ſana.
¶ rationē prelati tucius reddent de
miſericordia ꝙ de crudelitate.xxvi.q.
vltima.alligant.
¶ illud quod caret ratione neceſſe ē
extirpare.lxviii.diſ.cor epiſcopi.
Item qđ ratione cōſtat: lex eſt.i.diſ.conſuetudo.
¶ ea que carent ratione: de factis ſuis non red/
dent rationem.xv.q.i.firmiſſime.§.ex eo.
¶ homo qui rationalis ē de factis ſuis reddet deo
rationem.ibidem.
Item de omni verbo ocioſo.xxii.q.vlti.quotiens.
Item de negligenter cōmiſſis.xxiii.q.iiii.quando.
¶ a ꝓncipibꝰ ſecularibꝰ x ꝑlatis eccleſiaſticis gra/
uis a deo exigētur ratio.xxiii.q.v.principes.
¶ inferiores ſuperioribus de cura commiſſa tenē
tur reddere rationem.xvi.queſtiōe.ii.ſane.

Radix

¶ radix arboris: ſicut vigorem
dat multis ramis: ſic eccleſia i bea
to petro fundata ceteris apoſtolis x aliis prela/
tis virtutem adminiſtrat ſpiritualem.xxiiii.q.i.
loquitur.x.xxiii.q.iiii.ipſa pietas.poſt me.
¶ radix oīum malorꝝ ē auaritia.xlvii.di.bonorū.
¶ ſicut radix omnium malorum eſt cupiditas: ſic
radix omnium bonorum eſt charitas x ſimul am
be eſſe non poſſunt.de pe.di.ii.§.ex premiſſis.
¶ niſi vna radix euulſa fuerit: alia plantari nō po
teſt.quia fruſtra ramus inſciditur: ſi radix non
equalatur.ibidem.

Rapina.

¶ rapina dupliciter dicitur ſi
cut vel quādo res rapitur vel qñ
viue rei violēter eripitur.xxxvi.q.i.c.vlt.circa
fi.§.ex hac.
¶ rapinam non permiſit: qui furtum prohibuit.
xiiij.queſtiōe penale.
¶ rapina prohibetur.xiiii.q.v.penale.
¶ raptor proprie dicitur: qui violēter x publice
tulit aliena.ibidem.
¶ raptor eſt vſurarum fenerator.xiiij.q.iiii.ſiqs
vſuram.

Item raptor dicitur inuentarum rerum detentor.x.
iiij.q.v.ſiquid.⁊.c.ſe.
Item raptor eſt prelatus rerum eccleſiaſticarum di
lapidator.x.q.ſiquis epiſcopus.
Item raptor dicitur qui vltra ſibi neceſſaria retine
re pbat.lxij.di.§.hoſpitalitatẽ.xlvij.di.ſicut hij
Item raptor dicitur fame alterius deprauator.vi.q
i.deteriores.
¶ raptor magis delinquit ꝙ fur.xiiij.q.v.penale.
¶ raptores ſunt infames.iij.q.iiij.conſanguineo
rum.⁊.q.v.conſtituimus.

Raptus. ¶ raptus dicitur vbi puella d
cuius nuptijs nihil ante conſti
terat: violẽter abducitur.xxvij.q.vlti.lex illa.
Item raptus eſt illicitus coitus a corrumpendo dic
tus.xxvij.q.vlti.raptus.⁊.xxxvi.q.i.c.i.
Item raptum cõmittit qui florem virginitatis puel
le violenter eripit.xxxvi.q.i.de raptoribus.§.ſe.
in fine.
¶ an raptum cõmittat qui feminam promiſſionib⁹
abducit.xxxvi.q.i.per totum.
¶ an raptor raptam poteſt ducere vxorem.xxxvi.
q.ij.per totum.
¶ ſi raptor cum rapta ad eccleſiam confugerit: ab
ipſa debet tueri.xxxvi.q.i.lex.
¶ raptor publica penitentia punitur.xxvij.q.ij.ra
ptor.
¶ ſi rapta non redditur: excõmunicat.xxvij.q.ij.
acto.xxxvi.q.ij.per totum.

Raritas. ¶ raritas facit p̄cioſitatẽ.lix.
di.ſi officia.i ſi.cxiij.di.legim⁹.
¶ rarum dicitur omne quod magnum eſt.ij.q.vij.
in ſancta.
¶ omne quod eſt rarum plus aperitur.xciij.di.le
gimus.poſt medium. Exemplũ ibi de pulegio qd
apud indos carius eſt pipere.

Ratihabitatio. ¶ ratihabitatio
ↄfirmat male poſ
ſeſſa.xvi.q.i.quoniam quicquid.q.iij.placuit.§.
poteſt etiam.iij.q.vi.hec quippe.

Receſſus. ¶ receſſus bonorum a ma
lis mente ſemper debet eſſe:
licet quandoqꝫ non fiat corpore.xxiij.q.iiij.tolle
randi.⁊.viij.c.ſe.
¶ quando prelatus debet recedere a malis ſubdi
tis.⁊ quando non: habes.vij.q.i.aduerſitas.
De hac materia habes vbi agitur de exitu.

Recidiuatio. ¶ recidiuatio eſt de
bono redire ad malũ
de pe.di.ij.per totum.⁊ di.iij.per totum.
¶ poſt bonum caſtitatis vel religionis recidiuare
eſt ſacrilegium cõmittere.xxviij.di.de his.
¶ recidiuare poſt votum caſtitatis eſt inceſtum cõ
mittere.xxvij.di.virgin es.
¶ recidiuans comparat qui manum mittit ad ara
trum ⁊ retro aſpicit.de pe.di.ij.§.querendum.
¶ an aliquis vere penituit ⁊ recidiuauit.de pe.di.
ij.⁊.iij.per totum.
¶ an recidiuanti poſt penitentiam iterato ſit peni
tentia iniungẽda.de pe.di.iij.inter omnia.§.his
auctoritatibus.

Reconciliatio. ¶ reconciliatio ẽ
ad primũ ſtatũ re
ſtitutio.ij.q.i.notum ſit.
¶ reconciliatio ſolẽnis in ſcriptis fieri debet.ij.q
i.legum.i.q.vij.ſiqui voluerint.
¶ epiſcopi officiũ eſt reconciliare penitentes.xxvi
q.vi.c.i.c.qui recedunt.⁊.c.ſe.
¶ excepta vltima neceſſitate preſbyter non debet re
conciliare ſolẽniter penitentes: ſed eps.xxvi.q.
vi.c.vltimo.
¶ quẽ eps excõicat: preſbyter ſine conſenſu epi
reconciliare non poteſt.xxvi.q.vi.miniſtrare.§.
proximo.⁊ oibus.c.ſeq.vſqꝫ ad fi.
De forma ſolẽniter excõicati: habes.xi.q.vltima.d
bent.⁊.duo.c.ſeq.
¶ perſeuerantes in malitia reconciliari nõ debẽt
xxiij.q.ij.legatur.⁊.c.dãnationis.
¶ in extrema neceſſitate nulli penitenti reconcilia
tio eſt deneganda.xxvi.q.vi.his.⁊.c.ſe.
¶ eccleſie per ſanguinẽ vel fornicationem pollute
ſunt reconciliande.de conſe.di.i.ſi motũ.⁊.c.ſe.
De forma recõciliationis cõiugũ habes.xxxv.q.vi
c.vltimo.

Reconuentio. ¶ reconuẽtio ibi
betur accuſato in pa
ri crimine: priuſqꝫ ſe de crimine quo accuſatus eſt
exuerit.iij.q.xi.neganda.⁊.c.ſeq.
¶ ſm cãnones condẽnatus de crimine ãmodo nõ
põt ↄuenire: nec ſuũ nec extraneũ.vi.q.i.q̄ crimen
¶ maiori crimine poteſt accuſatus reconuenire pu
ta accuſatus de fornicatione poteſt de homicidio
vel ſimonia reconuenire.iij.q.xi.nõ eſt.§.hoc au
tem.vbi ponitur modus reconuentionis inter ci
uilem ⁊ criminalem queſtionem.

Redemptio. ¶ xpi paſſio fuit redẽ
ptio viuorũ ⁊ mortuo
rum.de conſe.di.ij.ſemel.
¶ per opa miſericordie peccata propria redimunt.
lxxxvi.di.non ſatis.§.eſt etiam probanda.
¶ multa ſunt alia bona quibus poſſunt hoies pec
cata redimere.de pe.di.i.medicina.in principio.
¶ captiuos ⁊ oppreſſos tenemur redimere.lxxxvi.
di.non ſatis.in fi.
¶ etiã ornatus eccleſiarum redemptio eſt captiuo
rum.xij.q.ij.aurum.
¶ vaſa eccleſie ⁊ res proprie ſpectant ad redemptiõ
nẽ captiuorũ.xij.q.ij.apoſtolicos.lxxxvi.di.non
ſatis.§.itẽ pulchra.

Reddere. ¶ reddẽda nõ ſunt mala p
bonis.xxiij.q.iij.ſex differẽtie
¶ debemus reddere pro malis bona.xxiij.q.iij.
ſex differentie.
¶ reddẽda ẽ deo rõ.xxv.q.i.firmiſſime.§.ex eo.
¶ ſerui ſine conſenſu domini clerici vel monachi
facti reddendi ſunt.liiij.di.generalis.

¶ pro rebus deo conſecratis: ſi fuerint alienate nō ille ſed alie redduntur.xxiij.q.vi.comperimus.
¶ eccleſie ablata reddi debent: ⁊ ipſa ſine augmento debet recipere.xij.q.ij.fraternitatis.
¶ quādoqꝫ ſimpliciter: quādoqꝫ in quadruplū: qn̄doqꝫ in amplius ablata redduntur.xij.q.ij.in antiquis.⁊ tribus.c.ſeq.
¶ res eccleſie propter delictum epiſcopi ablate reddende ſunt.xvi.q.vi.ſi epiſcopum.
¶ eccleſia potiſſime debet reddere aliena qꝛ nihil p̄ire credimus eccleſiaſticis vtilitatibus ſi ea q̄ ſunt aliena reddantur.liij.di.generalis.
¶ non remittitur peccatum niſi reſtituatur oblatū ibidem.
¶ fingitur penitentia vbi cum poſſit non redditur alienum.xiiij.q.vi.ſi res.
¶ qui res eccleſie precarie poſſidet ſi non reddit cū repetitur anathema incurrit.xij.q.ij.apoſtolicos
¶ qui inuentam rē non reddit fur ⁊ raptor exiſtit xiiij.q.v.ſiquid.
¶ cōmune ciuitatis tenetur cogere ciuem ad reddēdum aliena.xxiij.q.vi.dominus noſter.
¶ non habens vnde reddat non tenetur.xiiij.q.vi.c.i.
¶ qui non eſt reddendo maior pro culpa imponenda eſt ei corporalis afflictio.xiiij.q.vi.c.i.
¶ particeps eſt criminis qui fouet aliena non reddentem.xiiij.q.vi.c.i.
De hac materia habes vbi agitur de reſtitutione.

Redire. ¶ penitens non debet reddire ad peccatum ſicut ⁊ canis ad vomitum: ⁊ ſus ad luti volutabrum.de pe.di.iij.§.irriſor eſt.
¶ an peccata dimiſſa redeant ꝓpter peccatum aut non.de pe.di.iij.fere per totum.

Regeneratio. ¶ regeneratio ē duplex: videlicet carnalis per quam peccatum originale contrahitur.⁊ ſpiritualis per quam non ſolum originale verum etiam voluntarium peccatū delctur.de conſe.diſ.iiij.regenerante.
De hac materia habes vbi agitur de generatione.

Regimen. ¶ in creaturis ſine regimine recta non poteſt conſiſtere adminiſtratio.lxxxix.di.ad hoc.
¶ celeſtis militia i qua angelis archāgeli preſunt nobis etiā exemplificat ꝙ nulla alia vniuerſitas ſine regimine poteſt cōſiſtere.ibidem.
¶ etiam bruta animalia ſub regimine viuūt.vij.q.i.in apibus.
¶ etiam omnis ordo eccleſiaſticus ſuis initur rectoribus: ſicut apibus ⁊ gruibus vnus rector eſt.vij.q.i.i apibus.
¶ nō q ſunt alicuius regiminis ſunt acephali.xciij.di.nulla.xviij.q.ij.abbatibus.
¶ nō ſolum neceſſarium eſt regimen epiſcopo regēti plebem ſuā vel etiam pauperi regēti domū ſuam.ſed diuiti regēti familiam ſuam.⁊ regi regenti gentem ſuam.xxiij.q.iiij.duo.
¶ epiſcopi maiores ſunt presbyteris: tamē vtriqꝫ in cōmuni regimine eccleſie debent intendere.xcv.di.olim.i fi.
¶ talis ponēdus eſt in regimine qui nō ſolum de ſalute aiarum: verum etiam de exterioribus ſit ſollicitus.xxxix.di.petrus.
Item talis qui valitudinem habeat corporis ad exequēdum quod debet.lxxxv.di.archidiaconum florentinum.
¶ regimini derogat cum prelati ad ſubditos nimia humilitas mōſtratur.lxxxvi.di.quādo.
De hac materia habes vbi agitur de prelatis.

Regula. ¶ regula dicitur eo ꝙ recte agat: vel normā recte viuēdi prebeat.iij.di.regula.
¶ ois eccleſia eſt regulāda ſm romanā eccleſiam ex qua habet principium.xi.diſti.conſequens.⁊.c.ſequenti.
¶ iuſtum eſt ꝙ vnuſquiſqꝫ aſſumat regulas magiſterij: vnde honoris conſecrationem accepit.xij.di.de his.
¶ ad regulam ſeruandam cogendi ſunt ſubditi.xii.di.de hiis.in fine.
¶ regula apoſtoli que debet in ordinandis ſeruari incipit.xxv.di.vnum orarium.§.nunc autem.

Rex. ¶ paruus rex non dicitur veraciter rex.ii.q.i.ſcelus.
¶ regis officium eſt iuſta precipere ⁊ illicita prohibere.xxiii.q.iiii.ſi eccleſia.in fine.
¶ rex aliter ſeruit: quia homo aliter quia rex eſt nam vt homo ſeruit fideliter viuendo.vt rex ſeruit leges iuſtas exequendo.xxiii.queſtione.iiii.ſi eccleſia.in fine.
¶ regia poteſtas eſt inſtituta.vt mali a malo coerceantur: ⁊ boni quiete inter malos viuant.xxiii.q.v.non fruſtra.⁊.c.regum.⁊.q.iiii.qui peccat.ante finem.
¶ nabuchodonoſor qui prius ad ydolatria compulit.⁊ poſt idolatras puniuit duplicē ſtatum.videlicet eccleſie primitiue ⁊ moderne repreſentat xxiii.q.iiii.nō inuenitur.⁊.c.quādo.
¶ regum eſt proprie facere iudicium ⁊ iuſtitiam.xxiii.q.v.regum eſt.
Item debet eccleſiam defendere.xxiii.q.iii.maximianus.⁊.duobus.c.ſe.
Item perſonas eccleſiaſticas.xi.q.i.chriſtianis.
Item debet hereſes repellere.xxiii.q.iiii.quando ⁊.c.ſi eccleſia in fine.
Itē debet oppreſſos releuare.xxiii.q.v.regum.
¶ generale pactum eſt ſocietatis humane: ſuis regibus obtēperare.viii.di.que contra.
Item regibus debetur fidelitas.xxiii.q.v.ſi apud.
Item debetur eis ſubiectio ⁊ tributi ſolutio.xi.q.i.ſi tributum.⁊.c.magnum.⁊.q.iij.ſi dominus.⁊ c.ſeq.xxiij.q.viij.tributum.
¶ debent precipue deum blaſphemātes punire.xxiij.q.iiij.non inuenitur.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ ſalubre eſt eis epiſcopis ⁊ preſbyteris ſuis colla ſubdere.x.di.certum eſt.lxiij.di.valentinianus.

¶ reges dicuntur clerici ſe ⁊ alios bene regentes. xij.q.i.duo.

¶ peccatum dicitur regnare i homine.xxxij.q.vij. non ſolum.

Religio.

¶ intrantes religionem diligenter ſunt examinandi ſup cõditione generis ⁊ ſuper ſtatu preterito.lv.diſtin. priſcis.

¶ pro ingreſſu religionis non licet pecuniam exigere; ſed poteſt recipi voluntarie oblata.i.q.i.§.i. ⁊.c.placuit vt nullus.⁊.c.ſe.⁊.c.placuit vt de.

¶ intrans religionem vel monaſterium ſi hʒ heredes ⁊ eſt illectus; totum ſuum datur heredibus. xx q.iij.conſtituit.

Item ſi habet heredes ⁊ nõ eſt illectus: heredes legitimam partem ⁊ monaſterio det tantum quantum vni ex filijs.xix.q.iij.ſiqua.

Item ſi non habet heredes ⁊ non eſt illectus totum cedit monaſterio.xix.q.iij.perlatum.

¶ non ſufficit parentum oblatio ad religionem ſi in adulta etate pueri non conſenſerint.xx.q.i.§. i.⁊.q.ij.ſi in qualibet.

¶ non licet pueris reſilere ab oblatione parentum ad religionem; poſtq̃ in etate legitima mutuum addiderunt conſenſum.xx.q.i.firma.⁊ quattuor capitulis ſeq.

¶ quilibet intrans religionem abſolute infra annum ⁊ diem põt exire.xx.q.ij.puella.

¶ coactus quandocũq; vult poteſt recedere ſi poſtea ſuus non acceſſerit conſenſus.xx.q.i.ſicut.

¶ adoleſcentes eam intrantes non poſſunt a parẽtibus retrahi.xx.q.ij.puella.

¶ promiſſionibus ad religionis ingreſſum illecti religioſi eſſe tenentur: lʒ res propinquis ſint reſtituende.xx.q.iij.preſens.in fi.

¶ ante annos.xiiij.maſculus; vel ante.xij.puella eam intrans poteſt a parentibus reuocari.xx.q. ij.ſi in qualib.t.⁊.c.ſeq.

¶ nullus tenetur ad religionem ad cuius introitũ nunq̃ conſenſerit.xx.q.iij.preſens.

¶ ſicut voluntarie religionem intrantes nõ debẽt egredi.ſic nec inuite intrantes ſunt retinendi.i.q i.ſicut.⁊.q.iiij.c.i.⁊.c.ſeq.

¶ vt non ſequatur contradictio ipſam intrantes non furtiue ſed ſub preſbiterorũ teſtimonio ſunt recipiendi.xx.q.ij.oportet.

¶ ſeruus ſine conſenſu domini ſui ad religionem non debet recipi.xvi.q.i.qũi vere.

¶ coniuges ad religionem intrare volentes; ſunt coram epiſcopo ſeparandi: ⁊ in diuerſis monaſterijs ponendi.xxvij.q.ij.ſi vir.xviij.q.ij.diffinimus.

¶ religio non liberat a iugo ſeruitutis inuito domino.liiij.diſt.generalis.⁊.c.ſi ſeruus ſciẽte.xvij q.ij.ſiquis.

¶ nulli licet aliam religionẽ vel aliud monaſteriũ niſi petita licentia ſui prelati intrare.xx.q.iiij. monachum.

¶ ſine licentia ſui prelati canonicus regularis monachus effectus redire compellitur ⁊ grauiter punitur.xix.q.iij.nullus.⁊.c.ſeq.

¶ ideo de religione ad religionem tranſeuntes licentiam debent petere ne leuitas animi vel euagationis auſus eis imponatur.xx.q.iiij.§.vltio.

¶ religioſi ad auſteriorem vitam primo petita a p̃lato licentia etiam non obtenta poſſunt tranſire xx.q.iiij monachum.⁊.xix.q.ij.due.in fi.

¶ canonici ſiue clerici etiam epiſcopo contradicẽte poſſunt intrare.quia vbi ſpiritus dei ibi libertas.xix.q.ij.due.

¶ religioſi pre alijs diuinis officijs debent inuigilare.xij.q.i.quia tua.

¶ propter pecuniam receptus ad religionem tenetur quidẽ in ipſa remanere.res vero heredibus ſunt reſtituende.xx.q.iiij.conſtituit.

¶ infra tempus probationis; poteſt quis probari in habitu laudabili.liiij.diſtinctione.multos. xvij.q.ij.ſiquis.

¶ poſt ingreſſum religionis ⁊ tempus probationis poteſt quis liberis ſuis propinquis bona diuidere.xix.q.vlti.ſi qua mulier

¶ recedens a religione infra tempus probationis; omnia que eccleſie tradidit poteſt deportare decimaſeptima.queſtione.ſecunda.ſiquis.

¶ clericus religionem intrans.⁊ infra annum exiens; poteſt ſuum repetere beneficium.xii.queſtione ſecunda gonſaldus.

¶ religio tollit proprietatem ⁊ propriam voluntatem.xii.q.prima.non dicatis.⁊.c.expedit.⁊.c. cui deus porcio.

Item aſtringit ad caſtitatem.xxvii.q.i.impudicas.

¶ cõmunem vitam debent habere; nec denarium nec aliquã rem priuatam debent poſſidere.ſi cuʒ anania nolunt interire.xii.q.i.dilectiſſimis.⁊.c. ſcimus.⁊.c.nolo.in fine.xvi.q.i.ſi cupis.in.fi.

Item nõ debent aſſumi ad officia eccleſiaſtica vel ad ſacros ordines promoueri ſine licentia p̃lati lxiii.di.per totum.⁊.xvi.q.i.ſiqs mo.⁊.iii.c.ſe.

Item non licet eis ſine prelato vouere: ⁊ vota talia per prelatos eorum franguntur.vigeſima queſtione quarta monacho.

Item religioſo ſine licentia ſui prelati: non licet aliquid accipere.decimaſecunda.q.i.nõ dicatis.

¶ religioſi teſtamentum facere non poſſunt.xii. queſtione prima nolo in fine.xix.q.iii.quia.

¶ femina in religione caput ⁊ faciem debet velare.xvij.q.i.omnes.

¶ officia clamoſa ⁊ litigioſa non conuenit eis exercere.xvi.q.i.de preſentium.

¶ quantũcũq; religioſa ſit congregatio inueniunẽ in ea mali.xlvij.di.quãtũlibet.

¶ in religione ſeculariter viuit non ſeculũ fugit ſʒ

imitatur·liiij·di,legem.
¶ deteſtabile eſt pauperem in ſeculo delicatum eſſe in religione: ꝛ ibi mella faſtidire.xij.q·ij·gloria·
¶ mali religioſi q: nomen ſanctitatis habent per uerſe agendo amplius nocent in eccleſia ꝙ alij. lxxxiij.di,nemo.xix.q.iij.monaſterijs·
¶ deficientes in religione ſunt peſſimi;ꝛ proficiẽtes.optimi·xlvij·di.quantumlibet
¶ quãdoqꝫ mutatio loci prodeſt religioſis q: plerũqꝫ dum mutatur locus,mutatur ꝛ mentis affectus·lxxxi.di·valer.
¶ exceſſus religioſorum propter maius ſcandalũ· ſunt occultandi.xcvi,di,in ſcripturis·
¶ religioſi veri pre alijs ſunt honorandi;xvi.q.i· qui vere.
¶ facilius diſpenſatur cum religioſa perſona ꝙ cũ alia·lxxvii.di·monachus.
¶ in fauorem religionis põt quis ſine interſtitio ad ordines promoueri·ibidem.
¶ alias ad ordines indigni ꝓpter religionẽ admittuntur.lvi.di,preſbiterorum.lxxvij.di·c.vltimo.
¶ religioſi niſi per papam fuerint exempti tenentur epiſcopo ſubeſſe·xvi·q.i.qui vere·
¶ locus religioſorum ſine conſenſu epiſcopi nõ debet mutari.xvi·q·vij·ſiquis vult·
¶ epiſcopi ꝛ alij prelati religioſos conſilio ꝛ auxilio debent fouere.xij.q.ij·religioſam·
De hac materia habes vbi agitur de monachis ꝛ de monaſterio·

Remiſſio

¶ remiſſio peccati fit nõ tãtum in preſenti;ſed etiaꝫ i futuro.xxv,di,qualis hinc.ꝛ.c,ſe.
¶ remiſſio peccati fit per auctoritatem: ꝛ ſic fit a ſolo deo.i·q.i.ita fit.ꝛ.c,vt euidenter.de pe,di·ij·§·opponitur.
Item fit per officium:ſic fit ab omni prelato taꝫ bono ꝙ malo.xxiij.q·v.remittuntur.
Item fit per miniſtri meritum:ſic fit tantum ꝑ bonum.i·q.i.remiſſionem.de conſe,di,iiij.quomõ
De remiſſione iniuriarũ habes vbi agitur ꝺ iniuria·

Remotio

¶ epiſcopus vel ſuperior ꝑlatus non remouetur de epiſcopatu niſi per ſolum papam,vij·q.i·mutatiões.
Item remouetur propter crimen.l·di,ſi epiſcopus, ꝛ,c,ſe,vij.q.i.remoto.
Item remouetur propter vtilitatem,vij.q·i·mutationes·
Item propter ſenectutem,vij·q.i.petiſti.
Item propter neceſſitatem,vij·q·i,paſtoralis·
Item propter ſimplicitatem.lxxxiij.di.epiſcoporũ
¶ remouet ſe quis de loco ad locum propter leuitatem.vij.q.i.non oportet,ꝛ pluribus·c.ſeq.
Iteꝫ ꝓꝑ ambitionem,vij.q·i·ſiquis de pluribus.ꝛ c·ſequenti·

Remuneratio

¶ quilibet remuneratur a deo ſm merita.xv,q.i.firmiſſime·§,ex eo,in fi·xxiij,q. iiij·diſplicet,ante fi.
¶ deus temporaliter ꝛ eternaliter remunerat.xxiij q,ij·ſi quelibet.
¶ nemo debet querere pro bono quod agit temporalem remunerationem,de pe,di·iij·§.quãꝙ·
¶ qui pro bono qđ agit temporaliter remunerari non querit;illius deus merces erit.xxxij.q.iiij. dicat.Exemplum ibi de abraam.de conſe.diſt,v. ieiunium.
¶ indignus eterna remuneratione pro bono quod agit tꝑaliter remunerať.de pe,diſ.iij.§.ex hoc.ꝛ·§.ſeq.
¶ mali qui pro paucis bonis que faciunt in preſenti remunerantur;in futuro plenius punientur.ꝺ conſe.di.iij.§.quãꝙ·

Renunciatio

¶ quilibet põt ſuo iure renunciare.vij.q i·ꝙ periculoſum.
¶ furioſus niſi habeat lucida interualla renunciare non poteſt.vij·q.i·quãuis triſte.
¶ non tenet renunciatio niſi illi fiat cuius eſt inſtitutio.xvij.q.ij.gonſaldus.
¶ prelati non poſſunt renunciare niſi de licentia ſuperioris.vij.q.i.ſiquis preſbyter.
¶ renũciatio epiſcopatuũ tantum debet fieri domino pape.vij.q.i.ꝙ periculoſum.ꝛ.c,qualiter.
¶ renunciatio prelature non debet admitti defacili.vij·q·i·ꝙ periculoſum,ꝛ.c·quãuis·
¶ quando renunciatio admittiť debet fieri pro magna vtilitate vel infirmitateꝫ.vij.q.i.qualiter·ꝛ.c·ſequenti.
¶ renunciatio prelatiõis fienda eſt in ſcriptis.vij·q.i·ſicut.§.ecce·
¶ renuncians vlterius nõ põt repetere illud qđ renunciauit.vij·q.i.ꝙ periculoſum·ꝛ·c·hoc nequaquam·xxi.q·ij.ſiquis iam.
¶ renuncians videť poſſe repetere.xxij·q·iiij.magne
¶ eccleſia vel ſuperior poteſt repetere renunciantẽ vij.q·i.non oportet·ꝛ,c,ſi qui vero.ꝛ.c.ſeq.

Repetitio

¶ debitum benigne remiſſum non inique repetiť.xiij q·i.quod debetur.
¶ cum dominus dixerit;ſiquis abſtulerit tibi tunicam non repetas;non precipiendo ſed exhortãdo dixit.xiiij·q.i.epiſcopus.§.his ita.in fi.
¶ epiſcopus vel alius prelatus res tranſitorias tumultuoſe ꝛ litigioſe non debet repetere·xiiij·q.i. c.i·ꝛ.c.ſe·lxxxviij.di·inutile·
¶ ꝑlati ꝙtũcũqꝫ ꝑfecti tenent res ablatas modeſte repetere q: res pauperũ ſunt quas poſſident;ꝛ ipſi tãtũ ſunt diſpẽſatores·xiiij.q.i·epe.§.his ita.
¶ vbi non põt eſſe redditio ſuperſedenda eſt repetitio.xiiij.q.vi.c.i.
¶ pro iudicio vel pro alio qđ veniale eſſe non debet pecunia iniuſte repetitur.xiiii·q.v.non ſane·
¶ res eccleſie pro captiuis ꝛ pauperibus erogate; non debent ab erogatore repeti·xii.q.ii.ſacrorũ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Reprehenſio. ¶ reprehēſio tūc eſt iuſta quādo pri/mo fit in ſe ⁊ poſtea excitetur in alium. iij. q. vij. q̄ ſine. ⁊ c. iudicet. ⁊ c. poſtulatis.

¶ eſt reprehenſio auctoritatis que ſolum maiorib' conuenit. ⁊ hec debet fieri cum beniuolentia. xlv. di. licet. lxxxvi. di. quando.

Item eſt reprehenſio zeli que minoribus conceditur in maiores. ⁊ hec debet fieri cum reuerentia. xxi. di. nolite. ij. q. vij. ſiquis ſup his vos. §. prorio.

Itē eſt reprehenſio temeraria que vergit ad infamiam. ⁊ hec nec prelato ad ſubditū: nec ſubdito ad prelatum cōceditur. xxi. di. nolite. ij. q. vij. plerūq ⁊ c. queritur.

De hac materia habes vbi agitur de accuſatione ⁊ correptione.

Repulſio. An repellere vim ſit peccatū xxiij. q. i. §. i.

¶ perfectus debet pacienter iniuriam ſuſtinere ab his quos optat bonos eſſe. xxiij. q. i. paratus. xi. q. iij. ira ſepe.

¶ perfectis licet iniuriā verbis ⁊ non verberibus repellere. xxiij. q. i. paratus. Exēplum ibi de xpo.

¶ qualiter cuilibʒ liceʒ iniuriā repellere: ⁊ qualiter non: habes. xxiij. q. iij. ſex differentie. §. ſeq.

De hac materia habes vbi agitur de paciētia ⁊ d̄ tollerantia: ⁊ de iniuria.

Reſcriptum. ¶ reſcriptū pricipis q̄uis precipiat reprehenſibile: dūmodo non fiat contra fidem ē recipiendum. c. di. contra morem. xix. di. i memoriam.

¶ reſcriptū apoſtolicū cōtra euāgeliuʒ ⁊ cōtra apoſtolos non admittit. xxv. q. i. ſunt q̄dam. ⁊ c. ſeq.

¶ reſcriptum contra ius cōmune factum: ab omnibus eſt refutandum. xxv. q. i. reſcripta.

¶ reſcriptum poſterius artat eos quibus dirigit. xix. di. in memoriam.

¶ in arduis non ſcripta ſʒ ipſa originalia manu pn cipis ſubſcripta debēt mōſtrari. xxv. q. ij. ſancim'

¶ reſcripta perſonalia ſine die ⁊ conſule facta carent auctoritate. xxv. q. ij. ſiqua.

¶ reſcriptum caſſatur ſi a curia emanauit. xix. di. in memoriam.

Item caſſatur ſi tacita veritate fuerit impetratum. xxv. q. ij. dicenti.

Itē caſſatur ſi non fuerit honeſtū: iuſtū: poſſibile: tempori ⁊ loco conueniens. iiij. di. erit autē lex.

Item caſſatur ſi non habet ſubſcriptionem petitiōis lxxxi. di. maximianus.

Item ſi expreſſe non continet in ſe; ſi precces veritate nitantur. xxv. q. ij. vniuerſa.

Item ſi non expreſſe cōtinet nomen eius qui vult cōuenire. ij. q. viij. hui quis. ⁊ §. vlti.

Item ſi obſcurū fuerit ita vt plene intelligi non poſſit. iiij. di. erit.

De hac materia habes vbi agitur de ſcriptura.

Reſidentia. ¶ epiſcopi qui curā gregis debent gerere: precipue debent reſidere. vij. q. i. pontifices.

¶ non licet beneficiato vltra tres ebdomadas abeſſe. vij. q. i. ſiquis in clero.

¶ pp negocia eccleſiaſtica vel ppter caritudinem de reſidētia quilibet excuſatur. vij. q. i. preſentiū.

¶ in eccleſia ſine legitima cauſa non reſidenti iuſte alter ſubſtituitur. vij. q. i. preſentium.

Reſiſtentia. ¶ poſſe reſiſtere perverſis ⁊ non facere eſt ipſis conſentire. xxiij. q. iii. qui poteſt.

¶ ruſticitas ſancta quantū ex vite merito eccleſiaʒ dei edificat tantū nocet ſi deſtruentibus non reſiſtit. ij. q. vij. ſancta quippe.

¶ reſiſtere malis manu armata: maxime perfectis ſit peccatum. xxiij. q. iij. per totum.

¶ ex prelatorum prouiſione principes ſeculi perſecutoribus pauperū debent reſiſtere. xxiij. q. iij. ab imperatoribus. ⁊ c. maximianus.

¶ cum dicitur reſiſtere malo: non mali coercio ſʒ p̄prie vīdicte executio phibet. xxiij. q. v. d̄ occidēdis

De hac materia habes vbi agitur de paciencia ⁊ vbi agitur de iniuria: ⁊ vbi agitur de tollerantia.

Reſpondere. ¶ bonū ē quandocunque reſpondere auditoribus ne eſtimet melioris reſponſionis penurie declinare certamē. xliij. di. i mādat. ⁊ . iij. c. ſe.

¶ ppter hoc nemo debet reſpondere vt plus videatur ſcire q̄ ſciat: q2 eſſet iactantia. xliij. di. diſpēſatio. §. pariter.

¶ garrulos ⁊ prouocatores prudentia: eſt reſponſionibus eludere. xliij. di. in mandatis.

Reſtitutio. ¶ reſtitutio in integrū ē quādo quis honoribus ⁊ ordinibus ⁊ ceteris reſtituitur. ij. q. iij. c. vlti. i fi.

Item cū princeps in integrū reſtituit: infamiam tollit. ij. q. iij. c. vltimo. in fi.

¶ ante litis ingreſſum ſpoliatus eſt in integrū reſtituendus. ij. q. ij. per totum.

¶ ēt p̄do eſt an iudiciū reſtituendus. iij. q. i. deus

¶ anteq̄ in cauſa iudicij procedatur mulier ē primo reſtituenda. xxxiij. q. ij. ſiue de coniugij.

¶ ſex menſium dantur inducie reſtitutis anteq̄ reſpondeat. iij. q. ij. electis.

¶ reſtitutio rerum quandoqʒ fit in ſimplum. xiiij. q. v. non ſane.

Item quandoqʒ in duplum. lxxxix. di. decenter: xij. q. ij. in legibus.

Item quandoqʒ in quadruplum. xii. q. ii. cum deuotiſſimam.

Item quandoqʒ in nouem partibus. xvii. q. iiii. quiſquis.

Item quandoque in decuplum. xii. q. ii. in legibus.

¶ non dimittitur peccatum niſi reſtituatur ablatum. xiiii. q. vi. ſi res.

¶ non vere penitet q̄ ablata nō reſtituit cū poteſt xiiii. q. vi. ſi res. xxiii. q. viii. peſſimam.

¶ non eſt ſup reſtitutione moleſtandus qui non habet vnde ſoluat. xiiii. q. vi. ſi res.

Q qui rem alienam deo conſecrat non rem ſʒ extia tionem reſtituat. xiiij. q. vltima. comperimus.
De reſtitutione lapſorum habes. l. di. fere per totū. Et in hoc opere vbi agitur de lapſis.
Q in reſtitutione lapſoꝝ conſiderāda ē q̄litas criminis: vtrum ſit enorme vel mediocre: q: quāto minus tanto facilius reſtituitur. l. di. q: tua.
Item qualitas criminis vtrum. ſ. ſit publicū vel occultum: nam publicatio malis impedit reſtitutionem. l. di. ſacerdotes ſi τ. c. ſe.
Itē modus redeūdi. ſ. vtrū ſit conuictus vel ſponte confeſſus. nam mitius agitur cum ſponte confeſſis l. di. ſiquis preppoſtera.
Item modus ſatiſfactionis an. ſ. verus ſit vel fictus nam vere contritis facilius parcitur. l. di. bene.
Q reſtituitur quis vt poſſit ad oia promoueri. l. di ſtinc. conſiderandū. vbi agitur quomodo petrus apoſtolus poſt negationem reſtitutus fuit.
Itē reſtituit̄ q̄s vt maneat tantū in ſuſceptis vt credentes hereticoꝝ. i. q. vij. ſaluberrimum.
Item reſtituitur quis vt tantum miniſtret in minoribus: vt ſcienter ſimoniaci. i. q. v. c. i.
Itē reſtituit̄ quis vt laicam tantū habeat cōionem vt doctor: τ auctor hereticorum. i. q. vij. c. i.

Reſurrectio. Q eccleſia vt gaudium reſurrectionis oſtenderet a paſcha vſq; ad penthecoſten nō ieiunat. xxx di. ſiquis preſbyter. l. xvi. di. ſcire debet.
Q oliʒ baptiſmus iō tēpore reſurrectionis fiebat: vt ſicut xp̄s reſurrexit a mortuis: ſic nos in nouitate ambulemus. de conſe. di. iiij. proprie.

Reuerentia. Q reuerentia alicui exhibetur ratione dignitatis vel ſuperioris poteſtatis. xvi. q. ij. viſis.
Q inutili prelato q̄diu ſuſtinetur reuerentia eſt exhibenda. xvi. q. vi. ſi fortaſſis.
Q ſubditi debent prelatos reuereri cum affectu dilectionis. xcv. di. eſto. ij. q. v. haber.
Itē ipſis obedīēdo. xciij. di. §. i. τ. c. ſe. ij. q. vij. ſacerdotes.
Item ipſis ſubſequendo. xcv. di. non oportet.
Item eorum officiū temerarie non vſurpando. xcv. di. preſbyter.
Itē in eorum ſtatuta ſeruando. vij. q. i. quia.
Itē eos temerarie nō arguendo vel iudicando. xxi. di. nolite.
Item defectus eorum non reuelando ſʒ potius cooperiendo. xcvi. di. in ſcripturis.

Reuelatio Q reuelatio diuina inſtruit in agēdis. vij. q. i. ſi ſ.
Itē reuelatio diuina dirigit i ſcripturis. ix. di. noli.
Q confeſſio peccati occulta nulli penitus eſt reuelāda. ij. q. i. ſi peccauerit.
Q fraudulētus ē q̄ reuelat archana. v. q. v. q̄ ābulat
De reuelatione diuina hēs vbi agit̄ de inſpiratōne.

Rigor. Q ex conſideratione temporum τ ... ceratum rigor cānonum quandoq; temperatur. xiiij. di. ſicut quedam.
Itē vbi ſtrages multoꝝ timet̄ detrahendū ē rigori. l. di. vt conſtitueretur. i. q. vij. quoties a populis.
Q multi cānones inſtituti ſunt in rigore diſcipline l. di. vt conſtitueretur.

Rogatio. Q rogationū tres dies ieiunandi ſunt τ feriādi. de cōſe. di. iij. pronūciandum. τ. c. rogationes.
Q tribus diebus rogationū ſerui τ ancille ab opere ſeruili debēt eſſe liberi. de conſe. di. iij. rogatiōes.
Q inter duos dies rogationum quadrageſimali cibo eſt vtendum. ibidem.

Roma. Q roma caput τ principatū obtinet nationum. ii. q. vij. beati.
Q iura romanorum alijs gentibus non conueniūt i. di. ius quiritum.
Q i q̄bꝰ iura romanoꝝ ꝯſiſtūt hēs. i. di. ius q̄ritū.
Q qui romanam eccleſiam ānihilat ipſum ſe hereticum inſinuat. xxij. di. oēs.
Q romana eccleſia eſt principium omniū eccleſiarū xxi. di. quāuis.
De eccleſia romana habes vbi agit̄ de papa: τ vbi agitur de ſedibus.

Sabbatuʒ. Q die ſabbati non eſt feſtinādum ne iudaiʒare videamur. de cōſe. di. iij. peruenit.
Q antichriſtus iō faciet ſabbatū τ dieʒ dominicū obſeruare: vt pp obſeruationē ſabbati: iudeos τ pp obſeruationē dominice xp̄ianos at hiberrabat. de conſe. di. iij. peruenit.
Q ſabbatū non vbiq; ſʒ ſm aliqua loca ieiunatur. xij. di. illa. Exemplū ibi de matre auguſtini.
Q dies ſabbati niſi pp feſtiuitatē aut pp īfirmitatē a carnibus ē abſtinendū. de conſe. di. v. q:.

Sacerdos. Q ſacerdos nomen habet compoſituʒ ex greco τ latino quaſi ſacra dans. xxi. di. cleros. ante me.
Q ſacerdotalis ordo incepit a beato petro. xxi. di. i. i nouo.
Q maiores ſacerdotes i apl'is miores in. lxxij. diſcipulis ſunt deſignati. xxi. di. §. i. poſt medium.
Q ſacerdotes angeli τ dij nuncupant̄. xi. q. i. ſacerdotibus.
Q ordo ſacerdotalis preeminet ſacerdotali regali. xcvi. di. duo. in prin. τ in fi.
Q ipſe xp̄s eis reuerentiam adhibuit dum ad eos leprolos remiſit. i. q. i. nonne.
Q ex exempla gētiliū īducūt xp̄ianos ad reuerentiam ſacerdotum. xi. q. i. ſacerdotibus.
Q miniſterio ſacerdotis τ non alterius xp̄i corpus conſecratur. xcv. di. ecce ego. circa me.
Item benedictio populis τ gratia diuina datur. i. q. i. dictū ē. vi. q. i. ſacerdotes.
Item peccata delentur. i. q. i. ipſi ſacerdotes.
Item merito officij eoꝝ futura reuelantur. i. q. i. dictum eſt a domino. Exemplū de caypha.
Itē ſacerdotes ſunt lumē mūdi. xciij. di. ſacerdotes.
Itē ſunt diuiʒ patres τ magiſtri. xcvi. di. q̄s dubitet
Q debent eſſe corpore τ mente mūdi; quia diuino

officio ⁊ ſacrificio debet eſſe intenti.i.q.i.neceſſe.
iii.q.vii.in grauibus.⁊.duo.c.ſe.
Item ſobrii.xxxv.di.vinolentum.
Item diſcreti ⁊ docti.xxxvii.di.per totum.xxxviii.
di.pluribus capitulis.
Itē debēt eſſe i officio ſuo cauti.xiiii.q.vi.c.i.in fi.
Item in veſtibus ⁊ geſtu debent eſſe maturi.xli.di.
clericus.
Q ſacerdotes inſtituūtur ad laudandum deū; ⁊ ad
exemplum bone actionis.v.q.iii.quia xpus.
Q ſacerdotes ratione obligationum tenentur ora/
re pro populo.i.q.i.ſacerdotes.
Q ſacerdotes dicunt comedere peccata populi plu
ribus modis.videlicet precibus ⁊ orationibꝰ pec
cata conſumendo.i.q.i.ipſi ſacerdotes.
Item oblatis pro peccatis vtendo.i.q.ii.paſtor.
Itē aliena peccata p ꝯſenſuꝫ incorpando.ibidē.i fi.
Q ſacerdotes horas canonicas hoſpitalitem ⁊ viſi
tationes infirmorū ſollicite exercere debent.xci.
di.preſbyter.
Q non de facili eſt ſuſpicandū malū de ſacerdotibꝰ
ex quo corpus xpi conficiunt.xi.q.iii.abſit.
Q ordo ſacerdotalis non datur ꝓpter ordinatum
tantū; ſed et propter alios quoꝝ miniſter eſſe dꝫ
⁊ ideo mundus eſt ſuſcipiendus ꝙ alii ordines.i.
q.i.ſi qui epiſcopi talem.§.proximo.
Q ſacerdotes mēbrorum deformitatem notabilem
habere nō debent.xlix.di.§.i.
Q ſacerdotes propter multitudinem ſunt contēp/
tibiles.xciii.di.legimus.in fi.
Q multi ſunt ſacerdotes noīe; pauci opere.xl.diſt.
multi.
Q non cathedra facit ſacerdotem; ſed ſacerdos ca
thedram.ibidem.
Q nemo dei in eccleſia dei nocet plusꝙ qui pueſe a
gens nomen ſacerdotis habet.lxxxiii.diſ.nemo.
Q malus ſacerdos de ordine ſuo crimen; ⁊ iudiciuꝫ
acquirit.ibidem.
Q multi ſacerdotes nomē dei inquātuꝫ in eis ē de
ſpiciunt; ⁊ panē pollutum offerūt.xlix.di.ſacer/
dotes.
Q magnum inconueniēs eſt ſacerdotē corpus xpi
conficientē imundū eſſe.i.q.i.ſacroſancta.⁊.c.ſe.
Q ignominioſus eſt ſacerdos qui ſtudet diuitiis.
xii.q.ii.gloria.
Q ſacerdos qui aliorū dꝫ audire confeſſiones de
bet eſſe in ſcientia diſcretus; ⁊ vita bonus.de pe.
di.vi.§.i.
Q malus ſacerdos cōparatꝰ ſymie.i.q.i.ſiquis iquit.
Q mali ſacerdotes ſunt audiendi non imitandi.i.
q.i.ſignificaſtis.⁊.c.ſe.
Q an promotus in ſacerdotem in mortali peccato
poſſit exequi officium ſuuꝫ.xv.q.vlti.per totum.
Q peccatum eſt detrahere ſacerdotibus.vi.q.i.ſa/
cerdotes.
Q graue peccatum eſt inuidere ſacerdotibus.vi.q.
i.ſunt plurimi.§.proximo.
Q nemo debet audire miſſam a ſacerdote quē ſciti

dubitanter habere concubinā.xxxii.diſ.nullus.
Ubi exponit glo.Ioānis ꝙ hoc eſt indubitāter
ſcire qd̄ ſcitur ſcientia iuris ⁊ non facti.⁊ ad hoc
expreſſe faciunt multa iura.vt.xv.q.viii.ſciſcitā/
tibus.lxxxiii.di.nihil.§.ꝙꝙ.i.q.i.multi.xxx.q
v.c.nec illud.§.his ita.⁊.c.nullum.nam ante ſci
entiam a nullo eſt recedendum.viii.q.iiii.rōne.
Q autem ſacramenta a malis ſacerdotibus tradita
ꝙdiu tollerantur nō ſunt contēnenda: plura do
cent capitula q: ipſi non ſuis ſed xpi verbis ſacra
menta conficiūt.de conſe.di.ii.panis eſt.i.q.i.ſi/
gnificaſtis.⁊.c.xps.⁊.c.ſe.
Quia ſacramenta a iuda proditore tradita; non fue
runt reprobata.i.q.i.dedit.
Quia ſibi iudicium tantū manducant ⁊ bibunt.i.q
i.per eſaiam.
Quia ſacramenta ſicut nec ſol a locis imundis per q
tranſit: ab ipſis nō inqnant.xix.diſ.ſm eccleſie.
Q ipſi ſicut fax accenſa aliis lucent; quāuis ſibi no/
ceant.xv.q.vlti.c.vlti.
Quia ipſi velut lixiuium lauant ⁊ non lauātur.lxxx
iii.di.nihil.§.ſe.
Quia per eos ſacramenta velut aqua per lapideos
canales vbi nil generatur: tranſeūt ad locū ferti
lem.i.ad ſalutem alioꝝ.i.q.i.ſi fuerit.
Q ſacerdos licite poteſt operas ſuas aliis locare.x.
q.ii.precarie.i.
Q ſacerdos non debet aliis irrogare ſupplicium.
xxii.q.v.hoc videtur.
Q promotus in ſacerdotem tenetꝰ vxori in neceſſa/
riis prouidere: non tamen tenetur debitū redde/
re.xxxi.di.omnino.
De ſacerdotibus habes vbi agitur de clericis ⁊ vbi
agitur de ordine.

Sacramentum.

Q ſacramentum inuiſibi/
lis gratie ē viſibilis forma.de ꝯſe.di.ii.ſacrificiū
Q ſacramenta dicuntur q: ſub tegimento corpora
lium rerū diuina virtus eorūdem ſacramentoꝝ
ſaluteꝫ operatꝰ.vnde ſecretis virtutibus ſacramē
ta dicuntur.i.q.i.multi.circa mediū.
Q inter ſeptem ſacramenta eccleſie quedā dicūtur
neceſſitatꝰ vt baptiſmꝰ.de conſe.di.iiii.nulla ꝑter
Itē confirmatio.de cōſe.di.iiii.nullus miniſtroꝝ.
Item euchariſtia.de conſe.di.i.ois xpianus.
Item extrema vnctio.xxvi.q.vii.c.i.
Item penitentia.de pe.di.i.§.non poteſt.
Q alia duo ſacramenta ſunt voluntaria.videlꝫ or/
do.lxxiiii.di.vbi iſta.
Item matrimoniū.xxx.q.ii.vbi non eſt.
Q baptiſmus eſt ſacramentū intrantium.de cōſe.
di.iiii.nulla preter.§.porro.ante fi.
Q confirmatio eſt ſacramentū pugnantiū.de cōſe.
di.iiii.ſpūs ſanctus.
Q euchariſtia eſt ſacramentū progredientium ꝓp
qd̄ ⁊ viaticū dicitꝰ.xxvi.q.vi.q recedūt.⁊.c.d his
Q penitentia eſt ſacramentū redeuntiū.xvi.q.vii.
his qui.de pe.di.iii.c.ii.§.ii.

¶ extrema vnctio eſt ſacramentum exeuntium. xx.
vi. q. vij. c. ab infirmis.
¶ vnum ſacramentuz dicitur alio maius diuerſis
reſpectibus. videlicet effectu. vt baptiſmus. xxxij
di. ad hoc vero. §. porro.
Item ſubiecto vt eucbariſtia. xcv. di. ecce.
Item ſignificatione vt matrimoniū. xxvij. q. ii. cū ſo
cietas.
Item miniſtri dignitate: vt confirmatio. de conſe.
di. v. de bis. ⁊ duo. c. ſeq. lxviij. di. quis vū vſus.
Maior in effectu: baptiſmus corpus ineſſe.
Coniugium ſigno maiori criſma miniſtro.
¶ ſacramenta a ſuis parocbianis ſunt recipienda
xvi. q. i. interdicimus.
¶ per preſbyterū nō per minorez clericū debent ſa
cramenta exbiberi. de conſe. di. iiij. preſbiteri q.
¶ ſpiritus ſanctus dat ſacramentis efficatiam per
quoſcūqz miniſtrentur. i. q. i. multe. ⁊. c. ita ſit.
⁊. iiij. c. ſe. ⁊. c. non nocet.
¶ ſacramenta ab imundis miniſtris coinquinari
non poſſunt. i. q. i. remiſſionem.
¶ boiuz malicia ſacramenta non propbanat. i. q.
i. nonne.
¶ ſacramenta a malis miniſtris ſunt accipienda q̄
diu tollerantur. i. q. i. neqz. ⁊. c. oia. ⁊. c. multi. ⁊. c
per eſaiam. xv. q. vlti. c. vltimo.
¶ ſacramenta ab beretico ſcienter non ſunt recipi/
enda. xxiiij. q. i. c. vltimo.
¶ ab ipſis in forma eccleſie data ſacramenta virtu
tem babent. xix. di. ſecūdum. i. q. i. ſic autem. ⁊. iij
c. ſeq. ⁊. c. ſicut. ⁊. c. quod pro.
¶ ſacramenta ab ipſis in forma eccleſie non data:
virtute carent. i. q. i. bij. qui. §. ſed notandum.
¶ virtutem non amittūt ſi per malū miniſtrum ī
forma eccleſie exbibent. xxxij. di. preter boc. §. ve
rum. ⁊. c. ad boc vero. §. porro. i. q. i. ſi fuerit. ⁊. c.
neqz. c. nōne. ⁊ fere per oia. c. ſeq.
¶ ſacramenta collata in forma eccleſie ab bereticꝭ
⁊ ſciſmaticis ſimoniacbis ⁊ depoſitis. interdictis
⁊ excōicatis: rata ſunt quo ad caracterem: ſꝫ non
quo ad executionem. xxxij. di. ad boc. §. porro. i.
q. i. ſi qui a ſimoniacbis.
¶ ſacramentum datuz ab bereticis non eſt iteran
dum ſed virtus ſacramenti dabitur per manus i/
poſitionem. xxxij. di. ad boc vero. §. porro. xxiiij.
q. i. miramur. §. bis auctoritatibus.
¶ deus in adminiſtratione ſacramentoꝝ non pen
ſat merita adminiſtrantium. i. q. i. in ſcriptura.
¶ ſacramenta affectū ſuſcipientiū ⁊ mentis deuo/
tionem exigunt. viij. q. i. licet. poſt medium.
¶ ſacramenta contra interdictū prelatoꝝ ſuoꝝ ac/
cepta: dānoſa ſunt. xxxij. di. ad boc vero. §. porro
¶ non ſunt danda impenitentibus. xvi. q. vij. fere
per totum.
Item non ſunt dāda a grauibus peccatis ſubito re/
uertentibus. de pe. di. in actione.
Item non ſunt dāda illis qui non ſubſunt alicui. x.
viij. q. ij. abbatibus.

¶ non eſt vera conuerſio ad deū vbi ſacramēta ec
cleſie contēnuntur. de conſe. di. iiij. baptiſmi vicē
¶ ſacramentum qd̄ in ſe bonum cedit malo in ma/
lum. i. q. i. quidam. §. opponitur. ante me. vbi
ponitur exemplū de iuda.
¶ ſacramenta xpi precioſum extrinſecuz ornatum
nō requirunt. xij. q. ij. auruz. ante me.
De ſacramentis babes. ſ. vbi agitur de ſacerdotibꝰ
⁊ de quolibet ſacramento babes ſpecialiter poſi
tum ſm ordinem alpbeti.

Sacrificium.

¶ ſacrificiū altaris orationum ⁊ elemoſi
narum eſt. xiij. q. ij. non extimemus.
Item eſt ſacrificiū cordis contribulati. de pe. di. i. i
actione. poſt me.
¶ magnū deo ſacrificiū offertur cū mali qui in ſua
⁊ aliorum pernitie dilatantur; compeſcūtur. xxij
q. v. quali.
¶ oia ſacrificia precellit corpus ⁊ ſanguis xpi. de cō
ſe. di. ij. nibil.
¶ non ſacrificiorum magnitudinem ſꝫ merita of/
ferentium deus diiudicat. xxiiij. q. i. odi.
¶ illud ſacrificiū ſolū deus acceptat: qd̄ intra eccle
ſiam catbolicā ſibi offertur. xxiiij. q. i. quod ſola.
¶ mortui multiplici ſacrificio iuuari poſſunt; vide
licet altaris orationū ⁊ elemoſinarū. xiij. q. ij. nō
extimemus. ⁊. c. pro obeūtibus. ⁊. c. anime.
De bac materia babes vbi ponitur oblatio.

Sacrilegium.

¶ ſacrilegium cō mittitur auferēdo
ſacrum de ſacro vel non ſacrum de ſacro vel ſacꝝ
de non ſacro. xvii. q. iiii. quiſquis.
¶ ſacrilegium eſt inuadere aut auferre res eccleſie
xii. q. ii. predia. ⁊. c. indigne. ⁊. c. bec. xiii. q. ii. q
oblationes. xvi. q. i. in canonibus. xvii. q. iiii. qui
rapit. ⁊. c. quiſquis.
¶ ſacrilegium committit qui in clericum manus
violentas mittit. xvii. q. iiii. ſiquis contumax.
¶ ſacrilegium ē ſi qs qd̄ venerabilibꝰ locis datur
ſibi ſtuduit retinere. xvii. q. iiii. ſacrilegium.

Sacrilegus.

¶ ſacrilegus dicitur q
res eccleſie indebite vē
dit. l. di. ſiquis preſbyter.
Item qui babens ſufficiens patrimonium res ec/
cleſie ad ſuperfluitatē recipit. xvi. q. i. qm̄ in fi.
Item ſacrilegus dicitur q perſonam eccleſiaſticam
ledit. xvii. q. iiii. ſicut. ⁊. c. ſiquis.
Item qui fugientem violenter de eccleſia trabit. x/
vij. q. iiii. nullus. ⁊. c. ſiquis contumax.
Item qui conſtitutiones ſanctoꝝ patꝝ īfrigit. xvii.
q. iiii. c. ſiqs ſuadente. §. q autem.
Itē qui arti magice intēdit. xxvi. q. ii. illud in fine.
Itē q alios temerarie rebaptizat. xxiii. q. v. ſi vos.
Itē q infringit eccliam. xvii. q. iiii. qui quis.
¶ vendere vel comparare ſpiritualia ſacrilegium eſt
i. q. iij. audiuimus.
¶ dubitare de illo quem princeps elegit an dignus
ſit; ſacrilegiū eſt. xvij. q. iiij. ſiquis ſuadēte. §. pe.

¶ ſacrilegiū xpiani cōmittunt cum iudeorum ci-
bis vtūtur. xxviij. q. i. omnis.
¶ ſacrileg ū cōmittit qui iudeis publica officia cō
mittit. xvij. q. iiij. cōſtituit.
¶ ſacerdos ſacrilegium cōmittit qui pro matrimo
nio adulteriū benedicit. xxvij. q. vlti. de cōiugali
¶ qui cum ea que caſtitatem vouit: contrarit: vel
coitū facit: ſacrilegiū icurrit. xxvij. q. i. ipudicas
¶ nō grauius eſt peccatū fornicatio ꝙ ſacrilegiū
xvij. q. iiij. ſicut qui. §. non ergo.
¶ ſacrilegus in rebus eccleſie iude proditori cōpa
ratur. xvij. q. iiij. qui fore. xxiij. q. iiij. quid ergo.
¶ ſacrilegij pena eſt infamia. vi. q. i. infames.
Item excōicatio minor. xvij. q. iiij. quiſquis.
Item anathematizatio. xij. q. ij. indigne.
Item depoſitio. xvij. q. iiij. ſiquis deinceps. xij. q. ij.
indigne.
Itē publica penitentia. xvij. q. iiij. ſiquis cōtumax.
¶ imponitur ſacrilego pena legalis. ſ. decapitatō
xvij. q. iiij. ſiquis. §. qui autem.
¶ aliquādo imponitur ſacrilego pena legalis ꝛ ca
nonica. ſ. pena pecuniaria. ꝛ infamia. xvij. q. iiij
attendendum. ꝛ. c. ſiquis.

Sacriſta. ¶ ſacriſta idē eſt ꝙ theſau
rarius: cuius officium exprimi
tur. xxv. di. perlectis.

Sal. ¶ xps dicens ſalem habere in vobis:
ſapientiam verbi deſignauit. xliij. diſt.
ſit rector. poſt medium.
¶ prelati ꝛ ſacerdotes dicuntur ſal terre. xciij. diſ.
ſacerdotes.
¶ malus prelatus dicitur ſal infatuatum. iij. q. vij.
ſacerdos. ij. itē in euāgelio. ij. q. vij. non mones.
ſacerdotes.
¶ ſal infatuatum a porcis conculcatur. ij. q. vij. ſe
curi. §. quia.
¶ ſal ſapientie in cunctis noſtris ſacrificijs offerri
debet. de conſe. di. iiij. ſal.
¶ aqua ſale aſperſa ꝛ per ſacerdotem cōſecrata ſan
ctificat populū. de conſe. di. iij. aquam ſale.

Salomon. ¶ ſalomon rex templū do
mino conſtruxit: ꝛ illud cō
ſecrādo magnū feſtū fecit. de conſe. di. i. §. i.
¶ ſalomon non diuitias: non longa tēpora vite:
ſed ſapientiam a deo petijt. xxxv. di. qui. §. ecce.
¶ regina ſaba venit a finibus terre audire ſapien
tiam ſalomonis. viij. q. i. verō.
¶ ſalomon ad expellendum demones de corporib9
quoſdam exorciſmos inuenit. xxi. di. §. i.
¶ ſalomon amore mulierum deos gentilium colu-
it: ꝛ ydolis templa conſtruxit. iij. q. vij. §. vltio.
xxxij. q. iiij. §. ſalomon.

Samuel. ¶ ſamuel qui ſancte vixit ꝛ
ſanctus de hac vita exiuit nō
ſic potuit eſſe ſub diaboli ptāte vt arte diabolica p
phitoniſſā ſuſcitaret. xxvi. q. v. nec mirū. poſt me.
¶ ſamuel luxit ſuper reprobatione ſaul. de pe. diſ.
i. c. medicina.

Sanctitas. ¶ eſt ſanctitas inocētie q̄
tantū bonis conuenit: ꝛ eſt
ſactitas ſacramentalis que quādoq3 malis conue
nit. i. q. i. dñs. poſt me. Exemplum ibi de ſaul.
¶ nō ex generis nobilitate vel dignitate ſanctitas
inoreſcit: ſed ex fidei puritate ꝛ morū honeſtate
xl. di. nos qui.
¶ xps per boni operationem infunditur ꝛ abobo
minatio peccati abolet ur: ſanctitas conſecratur.
xv. q. i. nec his qui.
¶ ſanctum illum credere qui non eſt ſanctus peri
culoſū eſt. xi. q. iij. ſiquis hoiem.
¶ ſanctus non debet dubitari quem apex papalis
dignitatis attollit. xl. di. non nos.
¶ oīs ſanctificatio eſt in ſpū ſancto. lxxv. di. ordi
nationes.

Sanitas. ¶ ſanitatem corporis efficit
moderata refectio. de conſe. di
v. nihil.
¶ exceſſus ciborū putreſcere faciunt corpus. ibidē
¶ impoſſibile eſt illos ſanos eſſe ꝛ diu viuere q̄ car
nium adipibus continue inuoluūtur. de conſe.
di. v. nerales.
¶ abſtinentia ſanat morbos quos ſuperfluitas ci
borum contraxit. de conſe. di. v. legimus.

Sapientia. ¶ ſi ſine vera ſapientia q̄
extimat ſe prudentem poſ
ſe fieri nō prudēs ſed ſtultus eſt. xxvi. q. ij. q̄ ſine.
¶ ſapientia cum ſobrietate eſt habenda: q2 nō oꝫ
plus ſapere ꝙ ſapere ad ſobrietatem. xliij. diſt. ſit
poſt me.
¶ tunc iuſtificatur ſapientia a filijs hominū quan
do oſtendit nec in manducando nec in abſtinen-
do eſſe iuſtitiam: ſed in equanimitate tollerandi i
opiam. xli. di. qđ dicit.
¶ ſapiens nulli nocere intendit. vi. q. i. ſapiens.
¶ ſapiens ſine peccato precioſis vti cognouit. xli.
di. quiſquis.
¶ ſapiens prelationi ꝛ gubernationi competit. lx
xxiij. di. porro.
¶ ſtultus in culpa ſapiens erit in pena. xxxviij. di.
qui ea.

Satiſfactio. ¶ ſatiſfactio penitētie
eſt peccatorū cāas excide-
re nec earum ſuggeſtionibus aditum indulgere.
de pe. di. iij. circa prin.
¶ ſatiſfactio eſt vade ꝛ amplius noli peccare. de pe.
di. iij. ꝙuis caute. §. hac auctoritate.
¶ peccator tunc ſatiſfacit dum penam iudicio eccle
ſie impoſitā factis exequitur. de pe. di. i. §. ibidē
¶ tres ſunt partes ſatiſfactionis. elemoſina: ieiu
nium ꝛ oratio. de pe. di. vi. §. i. de quibus tribus
habes in ſuis locis.
¶ ſm q̄titatem delicti ſatiſfactio debet iponi. xij.
q. ij. fraternitatis. de pe. di. v. falſas.
¶ publice peccantes: publice ſatiſfacere debent. xi.
q. vltima. canonica.
¶ an quis poſſit ſatiſfacere de vno peccato ſine ſa

tiſfactione aliorum: de pe. di. iij. inter omnia. § his auctoritatibus.

Q an ſola contritione ſiue confeſſione quis poſſit deo ſatiſfacere. de pe. diſ. i. ſicut etiam. & multis §. ſequentibus.

De hac materia habes vbi agitur de penitentia.

Saul. Q ſaul licet fuerit a domino reprobatus: tamen dauid ſanctus reuerebatur eum. ij. q. vij. c. pleruͦq̃. §. de his.

Q per ſaulē intelliguntur prelati: & per dauid ſubditi. ij. q. vij. c. pleruͦq̃. §. item per ſaulem.

Q in hoc ꝙ ſaul reprobatus populum iudicabat: innuitur ꝙ prelatus malus non eſt contēnendus: ꝙdiu tolleratur. iij. q. vij. §. vltimo.

Scandalum. Q propter ſcandalū conſuetudines terrarū dūmodo non ſint contra anime ſalutem ſunt ſeruande. xij. di. illa. Exēplū ibi de matre auguſtini

Q xp̄s ſoluit tributū pp ſcandalū. xi. q. iij. iter vba

Q aliquando aliquid conceditur propter ſcandalum. ibidem.

Q aliquid aliquando conceditur pp ſcandaluz qd alſ non concederetur. xcv. di. preſbyteros.

Q propter ſcandalum quādoq̃ aliquid omittitur qd de iure eſſet faciendum. li. di. aliquantos.

Q ſcandalum quādoq̃ ſurgit ex doctrina ſana. xi. q. iij. inter verba.

Q potius eſt a qualibet eſca abſtinenduz ꝙ cū aliorum ſcandalo edendum. xxiij. q. iij. §. i. ante fi.

Q quādoq̃ propter ſcadaluz inconſueta tollerantur xcv. di. peruenit.

Q grauiter peccat qui proximū indebite ſcandalizat. x. q. iij. cauendum.

Q qui prelatum ſuuz ſcandalizat: deum cuius vicarius eſt ſcandalizat. xciij. di. ille procul.

Q dantes occaſionem ſcandali ſunt rei eorum qui pereunt ſcandalo. i. q. i. hij quoſcūq̃.

Q miſtice loquēdo mēbrū ſcandalizans ſicut vxor vel propinquus eſt amputandum. xxiij. q. iij. illud. xxviij. q. i. vxor.

Q peruerſus predicator & doctor deuꝫ ſcandalizat. xciij. di. ille procul dubio.

Q infames prelati ſunt propter populi ſcandalum remouendi. l. di. de his vero.

Q an perfectis liceat repetere ſua propter ſcandalū. xxiij. q. iij. §. i. ante fi.

Sciencia. Q vera ſcientia eſt per quā xp̄s inuenitur & noſcitur. xxxvij. di. legimus.

Q oīs ratio ſuperne ſcientie vel terrene creature: in deo eſt qui eſt earum caput & auctor: & qui hunc inuenit nihil vltra querat: q: quicquid alibi querit in ipſo perfecte inuenitur. xxxvij. diſt. legimus. poſt medium.

Q ſcientia pietatis eſt ſcire & itelligere nouū & vetus teſtamentū. xxxvij. di. ſiquis grāmaticam.

Q q: ſacerdotes ſunt duces aliorū eis ſcientia ſumme neceſſaria eſt. & que ſunt que precipue ſcire debeo: habes. xxxviij. di. que ipſis.

Q ſcientie que curam anime non habent mittunt in errorem & non valent ad ſalutem. xxxvij. di. legimus. in fi.

Q licet ſcientia triuij & quadriuij habeat in ſe veritatem non tamen eſt ſcientia pietatis. xxxvij. di. ſiquis grāmaticam.

Q in vanitate ſenſus ambulant qui ſcientijs ſecularibus tantum intendunt. xxxvij. di. c. nonne. circa medium.

Q ſcientia liberalium artium valet ad ſacraz ſcripturam intelligendaz. xxxvij. di. de quibuſdā. & c. turbat.

Q ſcientia philoſophorum & poetarum non eſt legenda propter delectationem vel ornatum verboruz. xxxvij. di. turbat. §. cum ergo.

Q illud dicitur quis vere ſcire qd audiuit vel vidit vel alſ conſcius fuit: & talis poteſt ferre teſtimonium. xxij. q. v. hoc videtur.

De hac materia habes vbi agitur de ſcriptura.

Sciſma. Q ſciſma nomen grecū eſt & ſciſſura n ſonat. xxiiij. q. i. ſciſma.

Q ſiquis ab apoſtolica ſede diuiſus eſt: ſciſmaticꝰ ē xxiij. q. v. non vos. ante me.

Q ſciſmatici eccleſiaz dei lacerant. xxiij. q. v. de liguribus. xxiiij. q. i. aduocauit. & c. vbi.

Q ſciſmaticus indiſciſſam domini tunicam in fruſtra diſrumpit. xxiiij. q. i. quoniaz.

Q hec eſt differentia inter ſciſma & hereſim q: ſciſma ab eccleſia recidit. ſed hereſis peruerſum dogma defendit. xxiiij. q. iij. inter ſciſma.

Q ſciſmatici ſunt equiles paganis & etiā peiores. vij. q. i. denique. poſt medium. xxiiij. q. i. non afferamus.

Itē ſunt i ſtatu pditionis. xxiiij. q. i. quicūq̃

Item ſunt extra eccleſiam & corpus xp̄i. vij. q. i. ſcire

Q ſciſmatici non habent ſui officij executionem q: non habent eccleſie vnitatem. vij. q. i. factus. & ij. c. ſeq. xxiiij. q. i. didicimus.

Q ſciſmatici infructuoſe ſibi corpus xp̄i conficiunt xxiiij. q. i. ſciſma. & c. pudenda

Q ſciſmatici q: ſpiritum ſanctum non habent: remiſſionem peccatorum dare non poſſunt. xxiiij. q. i. didicimus.

Q ſciſmatici ſunt dānandi & excōmunicandi. xxiij. q. v. de liguribus.

Item per principes ſeculares cohercerī debent. xxiij. q. v. non vos.

Item vt ad vnitatem eccleſie reuertantur ſunt cogēdi. xxiij. q. iiij. ipa. in fi.

Q de ſciſmate reuertentes non ſunt ad ordines pmouendi: ſed in ſuſceptis tollerantur. i. q. i. oīs.

Q ſciſmatici dignitate & officio priuantur. x. q. iij. ſiquis preſbyter. xxiij. q. v. non vos. circa me.

Item temporalibus ſpoliantur. xxiiij. q. i. qui cōtra xxiij. q. v. de liguribus.

Item penis corporalibus puniūtur. vij. q. i. denique. circa fi. xxiij. q. v. de liguribus.

Item exilio releganteur.xxiij.q.v.de liguribus.
Item non eſt eis cōicandum.xxiiij.q.i.oīs.ꝛ.§.ſeq.
vij.q.i.deniq̃.i.q.i.ſiquis inquit.
Q. vnitati non cōicat qui ſciſmaticis cōmunicat.
xxiiij.q.i.ſciſma.
Q. fautores ſciſmaticoꝝ eadē pena qua ꝛ ipſi ſunt
plectendi.xxiiij.q.i.didicimus.

Scriptura.

Q. ſcriptura ſacra eſt no-
uum ꝛ vetus teſtamentū
ix.di.quis neſciat.
Q. in ea nil eſt improbandum vel reſpuendum.ix.
di.neq̃.
Q. non eſt trahenda ad eum ſenſū ad quem ſibi qſ
q̃ preſumit: ſed ex ipſa ſcriptura ſenſum oportet
capere veritatis.xxxvij.di.relatum.ꝛ.c.vino.
Q. ſcripturam ſacram debet quis intelligere ex cau-
ſa: ex perſona: ex loco: ꝛ ex tempore ſi non vult in
laberintum impingere.xxix.di.ſciendum.ꝛ.c.ſe
quenti.
Q. diſtinguenda ſunt tp̄a vt recordetur ſcriptura.
ij.q.i.ſi peccauerit.
Q. ſcriptura qua quis ſcribitur in libro vite fit ſm
preſentem iuſticiā vel preſcientiam.de pe.di.iiij.
§.finis huius.el primo.
Q. ſm preſcientiam ſcribi eſt ad vitam eternā pre
ordinari.ibidem.
Q. ſm iuſticiam ſcribi eſt ea operari quorū merito
fit dignus eterna ſalute.de pe.di.iiij.§.porro.
Q. ſcriptura ſacra accipienda eſt ꝛ exponenda ſm p
prietatem linguarum in qua eſt edita.xxxviij.di.
locutio.
Q. non artatur ſub regulis grāmatice artis.xxxvij
di.indignum.
Q. non ſemper ad litteram ſed quādoq̃ eſt miſtice i
telligenda.xxiij.q.i.niſi
Q. ſcripture ſenſus eſt quadruplex: videlicet hiſto
ricus quando ſcriptura intelligitur ſicut littera
ſonat: ſicut ſunt iudeorū hiſtorie.xxxiij.q.i.niſi.
Item allegoricus quando per id quod dicitur ſigni-
ficatur qḋ iam factum eſt vel futurum eſt.ibidē.
Item tropologicus vel moralis: quādo ſcriptura cō
uertitur ad mores.xxvij.di.vino.
Item allegoricus quando ſcriptura ad ſuperiorem:
ꝛ ad celeſtia reducitur.lxxvi.di.ieiunium.circa fi.
Q. ſcriptura conſiliorum ꝛ romanorum pontificū
pro auctentica eſt habenda.xv.di.ſancta.xix.diſ.
per totum.
Q. multa ſeruat vſus eccleſie licet in ſcriptura nō in
ueniatur.xi.di.eccleſiaſticarum.
Q. deus quandoq̃ reuelat aliter q̄ ſcriptura ſanc-
torum tradidit.ix.di.noli.in fi.
Q. amans ſcripturas ſacras carnis vitia non ama
bit.de conſe.di.v.nunq̄.
Q. omnis ſplendor rethorice eloquentie omnes mo
di poetice elocutionis quelibet varietas decore p
nunciationis ornata a diuinis ſcripturis ſump-
ſit exordium.xxxvij.di.legimus.§.ij.
Q. an liceat clericis ſtudere in ſcripturis philoſopho
rum ꝛ poetarum.xxxvij.di.per totum.
Q. qui aliter ſacram ſcripturam intelligit q̄ ſpirit⁹
ſanctus flagitat hereticus eſt.xxiiij.q.iij.hereſis.
Item ipſam male exponentes dicuntur mali prophe
te.xxxvij.di.vino.
Q. ſecundum eam grauia vel leuia penſantur. quia
eſt ſtatera.xxxiiij.q.i.non offeramus.
Q. ſcriptura requiritur in multis: videlicet in he-
reſis abiuratione.de conſe.di.ij.ego berengari-
us.ij.q.i.legum.
Item in legatione vbi requiritur ſcriptura miſſiois
xcvij.di.nobiliſſimus.
Item in electione que debet fieri in ſcriptis ꝛ profer
ri.lxiij.di.quanto.ij.q.i.legum.
Item in excōmunicatione que debet fieri in ſcriptis
xi.q.iij.cure.ij.q.i.legum.
Item ſententie prolatione: quia aliter ſentētia non
habet vigorem.ij.q.i.in primis.§.ſiquis.in fine
ꝛ.c.ſtatutum.ꝛ.c.legum.
Item in publici criminis accuſatione.ij.q.viij.quiſ
quis.ꝛ.q.i.legum.
Item in ciuili conuentione.iij.q.iij.offeratur.
Item in appellatione.ij.q.vi.poſt appellationem.
Item in extraneorum clericorum ſuſceptione.xcviij
di.nullus.ꝛ.c.trāſmarinos.
Item in rerum eccleſiaſticarum venditione.xij.q.ij.
ſine exceptione.x.q.ij.caſellas.
Item in baptizandorum ſuſceptione vbi nomen in
ſcriptis dari debet.ij.q.i.legū.de conſe.di.iiij.
baptizandi nomen.
Item in regularis voti profeſſione.xxvij.q.i.omnes
femine.xx.q.i.vidua.
Item in expoſitorum puerorum collectione.lxxxvij.
di.ſi expoſitus.
Item in penitentie datione.xxx.q.v.qualis.in fi.
Item in prelatorum ad ſynodum non venientiū ex
cuſatione: xviij.di.placuit.
Item in illorum qui impetuntur citatione.v.q.ij.
§.i.ꝛ.c.i.
Item in prelature renunciatione.vij.q.i.ſicut vir.
§.ecce.
Item in ſeruorum ordinatione.liii.di.nulli.
Item in reconciliatione.ij.q.i.legum.
Item in ordinatione: q: ordinati debent ſcripturā
que formata dicitur ab ordinatore accipere.ibi-
dem.lxxiij.di.per totum.
Item in conſtitutionis promulgatione.xxv.q.ix.
q̄ quis.xcvi.diſtinc.bene quidem.circa mediū.
Item in ſeruorum ab epiſcopo manumiſſione.xij.q.
ij.epiſcopus qui mancipium.
De ſcriptura habes vbi agitur de ſcientia ꝛ de ſuſpi
tione.

Scrutinium.

De ſcrutinio habes:
vbi agitur de exami-
natione.

Securitas.

Q. vbi eſt perfecta dilec-
tio: ibi eſt ſecuritas.xxiiij
q.i.non turbatur.

¶ nihil ſic valet ad ſecuritatem ſicut bona conſciētia.xi.q.iij.ſecuti.⁊ tribus.c.ſeq.

¶ ſecuritas conſcientie in tribulationibus releuat xxiiij.q.i.non turbatur.

¶ in vltimo fine penitentibus de conſecutione eterne felicitatis ſecuritatem dare non poſſumus. de pe.di.vij.circa prin.

Sedes. ¶ ſedes apoſtolica eſt prima auctoritate ⁊ dignitate: licet anthiocenā ſit prior tempore.xxi.diſt.nec autem.xxiiij.q.ix.rogamus.i.q.iij.nemo.⁊.c.ſeq.

¶ ipſa eſt maior in iudicijs auctoritate.ix.q.iij.pater.⁊.c.ipſi ſunt.

¶ conſtitutōnes huius ſedes ab omnibus ſunt ſeruande.xi.di.conſequens.

¶ nulli permittitur d̄ eius iudicare.xvij.q.iiij.nemini.xxi.di.nunc autem.

¶ xpianus peccatum infidelitatis incurrit qui ſedi apoſtolice obedire contēnit.lxxxi.di.ſiqui.in fi.xciij.di.qui cathedram.

¶ in dubijs ⁊ arduis ad ſedem apoſtolicam eſt recurrendum.xvij.diſtinctione.nec licuit.⁊ duobus c.ſeq.xvi.q.i.frater.poſt medium.xxiiij.q.i.rogamus.

¶ in libris ⁊ opuſculis quicquid approbauit ſedes apoſtolica eſt tenendum.xix.di.ſi romanorum.vſq ad.c.ita.

¶ ſine auctorītate ſedis ipſius generale non celebratꝰ concilium.xvij.di.per totum.

¶ imediate ſedi apoſtolice ſubiecti: maxime qui ꝓpiqui ſunt: ānuo ſe debent preſentare.xciij.di.iuxta.⁊.§.precedenti.

¶ ſine ſedis huiuſmodi iudicio epiſcopi non poſſunt condēnari.iij.q.vi.accuſatus.⁊.c.ſequen.ix.q.iij.antiquis.

¶ male dānati per ipſam reſtituuntur.ix.q.iij.fuit ⁊.c.fratres.

¶ ſine ſedis apoſtolice auctoritate nullus epiſcopꝰ ſedem ſuam audet mutare.vij.queſtione.i.mutationes.

De hac materia habes vbi agitur de eccleſia romana ⁊ de papa: ⁊ de apoſtolica ſede.

Item hec ſunt que reſeruantur eccleſie romane ⁊ apoſtolice ſedi: iudicium epiſcoporū.iij.q.vi.dudum.

Item reſtitutio depoſitorum.ij.q.vi.ideo hinc.

Item congregatio conſiliorum.iij.q.vi.dudum.

Item reſtitutio clericorum.i.queſtione.vij.conuenientibus.

Item exemptio epiſcoporum.xvi.q.i.frater.xviij.q.ij.luminoſo

Item queſtio fidei.xxiiij.q.i.quotiens.

Item abrenunciatio epiſcopatus.vi.q.iij.deniqꝫ.

Item mutatio epiſcoporum.vi.q.i.mutationes.

Item epiſcopatuum diuiſio ⁊ vnio.xvi.q.i.⁊ temporis.

Item palij datio.c.di.quoniam.

Item abſolutio excōmunicationis facte ex ſe.xxi.diſtinc.inferior.xvi.q.i.frater.

Item antiquorum cānonum ⁊ ſcripturarum interpretatio.xvij.di.nec licuit.

Item fame reſtitutio.ij.q.iij.paulum.§.hinc autē colligitur.

Item cū ſimoniacis diſpenſatio.ij.q.iij.paulum.

Itē maiorū ⁊ difficilium queſtionū diſcuſſio.xvij.di.multis.

De hac materia habes vbi agitur de eccleſia ⁊ de papa ⁊ de diſpenſa.

¶ ſedes quattuor patriarchaliū eccleſiarum ſunt iſte conſtantinopolitana.alexandrina.anthiocena.⁊ hyeroſolimitana.xxij.di.renouantes.

¶ conſtantinopolitana ſedes licet vltima fuerit tēpore: tamē ꝓpter dignitatem trāſlati imperij et ſtatuto conſilij poſt romanā ſedē primū obtinet locū.xxij.di.ſacroſancta.§.hac.⁊.c.ſequenti.⁊.§.diffinimus.

¶ alexandrina ſedes quam beatus marcus euāgeliſta ad honorem ſancti petri inſtituit: olim poſt romanā prior fuit: ⁊ poſt illam ſecunda fuit anthiocena in qua reſederat beatus petrus anteqꝫ romā veniſſet.xxij.di.ſacroſancta.

¶ ſedes epiſcopales non in villis vel caſtellis: ſed in maioribus locis debent conſtitui.lxxx.diſt.per totum.

¶ beatus petrus apoſtolus vbi pagani habeſit archiflāmines: fecit inſtitui archiepiſcopos.lxxx.diſtinc.in illis.

¶ ſedes epiſcoporū non longo interuallo debent diſtare vt ad conſecrationem archiepiſcopi citius poſſint venire.lxxx.di.nō debere.§.ſedes.⁊.c.ſe.

¶ vbi non fuit ſedes epiſcopalis de nouo non debet inſtitui: niſi fidelium excreuerit multitudo.xvi.q.i.precipimus.⁊.c.felix.

Item niſi gens noua ad fidem conuertatur.xcix.di.nulli.

¶ epiſcopales ſedes ex cauſa auctoritate apoſtolica mutatur de loco ad locū: videlicꝫ propter barbaricam incurſionem.vij.q.i.temporis.

Item ex cauſa vniuntur: videlicꝫ propter alterius loci deſolationem.xvi.queſtione prima.⁊ temporis.⁊ capitulo ſequenti.

Item ex culpa auferuntur: videlicet propter epiſcopi occiſionem.xxv.queſtione.ij.capitulo vltimo.

Senes. ¶ ſenes in ſcriptura ſacra dicūtur ſapientes.lxxxiiij.diſt.porro.

¶ primitus abraam dictus eſt preſbyter.ideſt ſenior.ibidem.

¶ non propter ſenectutem vel decrepitā etatē ſed ꝓp ſapientiam preſbyteri dicūtur ſenes.ibidem.

¶ gloria ſenum eſt canicies: ⁊ canicies ſapientiam deſignat.ibidem.

¶ quadruplex eſt ſeniū: v ideſt natura.⁊ hoc tēdit ad defectum.lxxxvi.diſt.tanta.xiij.q.ij.illud.

Item ſenium gratie.lxxxviij.diſt.porro.vbi dicitur qꝫ canicies ſeniū prudētia eſt.⁊ hoc ſeniū ad perfectum ducit.xx.diſt.de quibus.xxxij.q.ij.ancillā

Item eſt ſenium culpe, ⁊ hoc ducit ad interitum, ii.
q. vii. paulus dicit.
Item eſt ſenium eterne glorie. ⁊ hoc ducit ad eternū
premium. De quo dicitur. Cogitaui dies anti-
quos. ⁊ annos eternos in mente habui.
¶ ſenes quanti morti viciniores tanto debent eē
puriores. lxxxvi. diſ. tanta nequitia.
¶ mali ſenes a prelatis ſuis ſunt durius arguendi
lxxxvj. diſtinctione tanta.
¶ preſumendum eſt de ſene bono bonum. xviij. q.
ſecunda diffinimus.
¶ ſenectus aufert incontinue ſuſpitionem. xxxiiij.
diſtinctione fraternitatis.
¶ ſenectus decrepita reddit ad epatū ībabilē. lxx-
xv. diſ. archidiaconum florentinum.
De ſenio ⁊ ſenectute hēs vbi agitur de ātiquitate.

Sententia.

¶ ſententiā papa cū magna deliberatione oportet
ferre. xxx. q. ix. apoſtolice.
¶ ſentētia aut pro cōſideratione tempoꝝ vel etiam
propter ſurreptionem vel grauem neceſſitatem
poteſt in melius commutari. xxxv. queſtione ix.
ſententiam ⁊ capitulo veniam.
Item papa ſententiam ſuorum predeceſſorum poteſt
in melius commutare. xxxv. q. ix. loci. §. huius ita-
que in fine.
¶ ſententia que in ſe non valet: confirmata per ſu-
periorem valet. xvi. q. vj. ſi epiſcopum.
¶ ſententia debet dari in ſcriptis. ij. q. i. in primis
in fine. ⁊ capitulo legum.
¶ ad ſententiam dādā pro modicis cauſis nō req̄-
ritur ſcriptura. xi. queſtione. i. ſiquis cum.
¶ nō ſecūdū volūtatem: ſed ſecūdum leges ē profe-
renda xi. queſtione. iij. ſummopere.
¶ etiam preſentibus partibus ante plenam nego-
cij diſceſſionem non eſt ſentētia ferēda. xxx. que-
ſtione vltima iudicantem.
¶ in re dubia non debet dari certa ſentētia. vnde-
cima. queſtiōe. iii. graue.
¶ nō eſt dāda ſentētia niſi poſt plenam inueſtiga-
tionem veritatis. xi. q. iij. ſummopere. ⁊. c. graue
⁊ quatuor capitulis ſequētibus.
¶ ſentētia rite prolata ab oibus ē tenēda. vj. q. iiij
ſi metropolitanus. §. h ⁊. c. ſiquis eps. xxxv. q. ix.
c. i. xi. q. iij. nemo contemnat.
¶ iudex dȝ eā facere cū mētis trāq̄litate; nō in fu-
rore. xj. q. iii. illa. ⁊. tribus. c. ſe.
¶ ſententia ſub conditione nō eſt proferenda. ij. q.
ſexta biduum.
¶ ſentētia diffinitiua obtinet auctoritatem rei iu-
dicate. ij. q. vj. biduum ante fi.
¶ ſententia plurium debet preualere. lxxix. diſtin-
ctiōe ſi tranſitus.
¶ ſentētia quādoque eſt iniuſta ex animo profe-
rētis: ſed iuſta eſt ordine ⁊ cauſa. ⁊ aliquādo iu-
ſta eſt animo: ſed nō ordine vel cauſa. ⁊ aliquādo
eſt iuſta ex animo ⁊ ordine: ſed nō ex cauſa. x. q.
ii. epiſcopus. preſbyter. §. ſequēti.

¶ ſententia lata quādoqȝ nō tenet. videlicet quādo
per appellationem īfra certum tempus nō releua-
tur. xxxv. q. ix. loci. §. ſequēti.
Item quando in arduis cauſis in ſcriptis non dat
ij. queſtiōe. i. ī primis. ī fine.
Item quando a nō ſuo iudice fertur. iij. q. viij. accu-
ſatores. ix. q. ij. capitulo primo ⁊. capitulo epiſco-
pum. xj. q. i. in clericorum.
Item quādo ab vno ſolo iudicum: cum duo fuerint
delegati fertur. ij. q. vj. ſi quādo. §. diffinitiua.
Item ſi cōtra ius ſcriptum fertur. ibidem.
Itē ſi iudices fines ſtatuti vl' mādati excedūt ibidē
Item ſi cōtra prius iudicata lata fuerit. ibidem.
Item ſi iudex p̄cio corruptus: eam tulerit. ibidem.
Item ſi parte nō contumaciter abſente lata fuerit.
tertia queſtiōe nona. per totum.
¶ nō debet ſuſtinere penā canonicam: ī quem nō
eſt prolata canonica ſentētia. xi. q. iii. nō debet.
¶ iniqua ſentētia eſt reuocāda. vigeſimaquarta;
queſtione ſecunda ſane profertur.
Item ſi per falſas probatiōes ⁊ per ſubreptionem
lata eſt retrahēda. treceſimaquinta queſtione no-
na veniam ⁊ tribus. capitulis ſequētibus.
¶ ſnā excōicatiōis ſiue iuſta ſiue iniuſta timēda ē. xi
q. iij. quibus. ⁊. c. epiſcopus ⁊. §. ſi ergo.
¶ iniuſta nocet potius ferēti q̄ patiēti. xi. q. iii.
illō. xxiiii. q. vlt. ſi qs nō ⁊ q̄tuor cap is ſe.
Item iniuſta ſentētia nec apud deum: nec apud ec-
cleſiam ligat. xi. q. iij. ſi quis prohibet.
¶ cum ſubditi per ſuperiores ad malum euidēter
coguntur ſentētie illorum non eſt obediendum.
ibidem. §. cum ergo.
¶ nō ē ferēda ſentētia: quādo multitudo eſt ī cauſa
vigeſimatertia queſtiōe quarta. cap. ſiquis pote-
ſtatem. §. ſi mulier.
¶ ē ſententia ſuſpēſionis quātū ad officiū ⁊ bene-
ficiū. vii. q. i. ſiquis in fine.
De qua materia habes vbi agitur de ſuſpēſione.
¶ differtur ſentētia ⁊ executio p. xxx. dies cū prin-
ceps; vel aliquis alter aliquē ad mortem cōdem-
nat. xi. queſtione tertia cum apud.
Item differtur per decem dies: quotiēs appellatio
admittitur. ii. queſtione ſexta anteriorum.
Item quouſqȝ grauida ad mortem cōdēnata pariat
quia aliter cōmitteretur homicidium. ii. q. v. cō-
ſuluiſti in fine. xxxii. q. ii. q̄ non formatum.
Item quouſque princeps aſſignauerit inſulam illi q̄
in exilium debet relegari ſecunda queſtione ſexta
biduum poſt medium.
Item quouſque condēnatus ſeruus reddat domīo
ſuo de peculio rōnē. liiii. diſ. generalior.
¶ deus noluit mutare ſententiam. xxii. queſtione
quarta vnuſquiſque.
¶ deus non mutat ſententiam in homines: ſed
in opera. quia hominibus nō iraſcitur. ſed vitiis
de penitētiis diſtinctione prima. §. ſi aga mus.
De ſententia habes vbi agitur de excommunica-
tione ⁊ de iuditio.

Separatio. Q; heretici ⁊ ſciſmatici ab eccl'ia ſunt ſepari. ⁊ ideo nõ habẽt ſpiritũ ſanctũ. xxiiii. q. iii. ꝺ illis.

Q; mali chriſtiani corporaliter ſunt i eccleſia. ſed ꝑ peſſimam vitam ſeparantur. ibidem.

Q; tũc peccatores chriſti corpore ſeparantur cum ꝑ excomunicationem tradũtur ſathane in interitu carnis vt ſpũs ſaluus fiat. xi. q. iii. audi.

Item aliqui ſeparantur ab eccleſia per ſentẽtiam q̃ ſunt extra. xxiiii. q. vlti. cum aliquis.

Q; nil ſic debẽt formidare xp̃iani ꝙ ſeparari a corpore chriſti; quia hoc nõ eſt eius. xi. q. iii. nihil.

Q; ſeparati a corpore chriſti ſicut mẽbrum preciſuz virtutem ſpũalem non habẽt. i. q. i. corpalia.

Notent hoc obſtinati in malitia.

Q; nos debemus ſeparari a malis precepto domini qui dicit. ſit tibi ſicut ethnicus ⁊ publicanus ii. q. i. ſi peccauerit.

Itẽ mãdato apoſtoli; qui dixit hereticum poſt primã ⁊ ſecũdã correctionẽ ꝺ vita. xxiiii. q. iii. dixit

Itẽ cõcilio moyſi q̃ dixit. ſepami a tabernis impiorum ne pereatis. i. q. i. ſiqs iquit ante finẽ.

Item ſtatuto concilii qd ſeparat iudeos a chriſtianis xxviii. q. i. iudei.

Item exemplo cypriani qui ſeparatus fuit a lucifero heretico. xxiiii. q. i. aduocauit.

Item exẽplo Policarpi martiris. q̃ a cherintho ⁊ marchione ſepatus fuit. xxiiii. q. i. omnis qui.

De hac materia habes vbi agitur de excõicatione.

Sepultura. Q; nomine ſepulture aliquãdo ſignificat̃ terra ꝑ ampliatiõe cimiterii. ⁊ ſepulture. ⁊ licet pro ea accipere. xii. q. ii. aurum. xxiii. q. viii. ſecundum

Item nomine ſepulture quandoqꝫ ſignificatur officium ſepeliendi. ⁊ non licet aliquid accipere. xiii q. ii. precipiendum.

Itẽ noie ſepulture qñqꝫ ſignificat̃ terra cimiterii. ⁊ pro illa non licet aliquid accipere. xiii. q. ii. queſta. ⁊. iii. c. ſe. i. q. i. dictũ ẽ ſolere i quibuſdam.

Q; ius ſepulture eſt ius competens eccleſie ad ſepeliendũ in cimiterio ſuo. ⁊ prouenit ex epiſcopi aſſignatione. xiii. q. i. eccleſias

Item hoc ſpectat parochialibus eccleſiis; vel q̃bus iure vel ꝓuilegio ẽ cõceſſuz. xiii. q. i. eccl'ſias.

Q; vbicunqꝫ ſepeliatur; domini eſt terra ⁊ plenitudo eius. xiii. q. vlti. vbicunqꝫ.

Q; officium deuote ſepulture; bone fidei eſt teſtimonium. xiii. q. ii. non extimemus ante fi.

Q; in ſepulturis chriſtianoꝝ requies eſt defũctoruz xiii. q. ii. aurum ante finem.

Q; prodeſt mortuis habere ſigna ſepulture ſue; que inſpicientes amici pro eis preces effundunt domino. xiii. q. ii. cum grauis.

Q; intra eccleſiam; ⁊ maxime iuxta altare; vbi corpus chriſti conficitur. nullus eſt ſepeliendus. xiii. q. ii. precipiendum.

Q; pñt i eccleſia ep̃i ſepeliri. vel abbates; vel eminẽtis vite pſbiteri vel laici. xiii. q. i. nullus.

Q; prodeſt homini inter bonos ⁊ iuſtos defunctos ſepeliri. xiii. q. ii. cum grauis. ⁊. c. anime. ⁊. c. nõ extimemus in fine.

Q; peccatoribus plus obeſt ſepeliri in ſacris locis ꝙ ꝓdeſt. xiii. q. ii. q̃bus ⁊. c. cum gratia.

Q; quocunqꝫ modo ſeipſos occidentes; non ſolum carent eccleſiaſtica ſepultura; ſed etiam nec i pſalmis. nec in aliis debet eis aliqua ſolemnitas exhiberi. xiii. q. ii. placuit.

Item ſimiliter debet pro illis fieri; qui ſine penitentia pro ſuis ſceleribus occiduntur. ibidem.

Item vſurarius excommunicatus etiam minori excommunicatione ſi abſolutionem viuens non petiuit. xxiiii. q. ii. ſane.

Item predones manifeſti; etiam ſi penitentes moriantur. ſi habent vnde ſatiſfacere poſſunt nec ipſi nec heredes ſatiſfacere pro ipſis volunt. xxiiii. q. ii. ſane.

Q; quilibet in peccato mortali moriens in cimiterio nõ eſt ſepeliendus. xiii. q. ii. quibus.

Q; in patibulo mortuis ſi penituerit non eſt neganda ſepultura. xiii. q. vlti. c. vltimo.

Q; ſepultura põt eligi. xii. q. ii. bone.

Q; ad eligẽdã ſepulturã locus debet iducere ſolennior. ſicut eſt epiſcopatus; vel religioſoꝝ monaſteriũ. xiii. q. ii. vbicũqꝫ tempoꝝ.

Q; ep̃s etiã i minori ⁊ minus religioſa eccleſia põt eligere ſepulturam. xii. q. ii. bone.

Q; nullus debet ſepulturam parentum ſuperbia; vel odio deſerere. xiii. q. ii. placuit.

Q; filii emancipati a patribus libere eligunt ſepulturam. xiii. q. ii. ſoror. §. contra.

Q; an eccleſia in qua parentes ſepulti ſunt poſſent vendicare corpora filiorum. xiii. q. ii. ebron ⁊ capitulo ſequenti.

Q; coniugati vt videt̃ i vno ſepulchro debent ſepeliri. xiii. q. ii. ca. i. §. nunc. ⁊. c. ebron.

Q; vxor mortua ſi non elegerit ſepulturam cum marito debet ſepeliri. xiii. q. ii. c. i. §. nunc aũt querit̃ ⁊. c. ebron. ⁊. c. vnaquecꝫ.

Q; mulier ſi plures viros habuit. ⁊ ſepulturam nõ elegerit; videtur ꝙ cũ vltimo viro debeat ſepeliri xiii. q. ii. c. vnaquecꝫ.

Q; extraneus q̃libet vbi elegerit; ibi ſepelietur. xiii q. ii. vbicũqꝫ. §. quia.

Q; extraneus ſi non elegit in epiſcopatu vel parochia ſepelietur. xiii. q. ii. vbicunqꝫ.

Q; indigena ſi eligit locum magis religioſum; ibi ſepelietur. xiii. q. ii. illud. §. q̃a ⁊. c. vbicũqꝫ.

Item ſi eligit minus religioſum quia videtur hoc facere ex odio vel ſuperbia. non habebit. xiii. q. ſecunda, placuit.

Q; indigena ſi de corpore non diſpoſuit ſepelietur cum propinquis. vel vbi decimas ꝑſoluebat xiii. q. ii. ebron. ⁊. c. vbicunqꝫ.

Q; violans ſepulturam infamis efficitur ſexta. queſtione. prima infames.

Q; qui ſepelit corpus alienum non ſolum, ſepulturam

ſed omnia que conſequenter habuit tenetur reſti tuere ij. q. ij. omnes.
¶ eccleſia parochialis vbi ſacramenta participa/ uit de mortuo alibi ſepulto debet ius ſuum habe re ideſt canonicam portiõem tredecima. queſtio ij c. i. eccleſias per totum.
¶ canonica portio danda eſt ſecundum conſuetu/ dinem terraꝝ vt vitetur ſcandalũ. ar. xij. diſ. illa lxxvi. diſt. vitam.

Sequeſtratio. ¶ lite pendente fructus ſequeſtrant. ij. q. vj. quotiens poſt. xj. q. i. quia reos.
¶ ſequeſtrantur res: cũ appellatur ab executione ſecũda. q. vj. quotiens poſt.
Item cuȝ aduerſarius fructus dilapidat. iij. queſtio ne. ij. qui ea.
Item legitime appellanti. ij. q. vj. biduum.
Item de adulterio accuſanti. iiij. q. iiij. aliquãdo.

Seruitus. ¶ duplex eſt ſeruitus. vi/ delicet corporalis ⁊ ſpiritua lis. xij. q. ij. cum redemptor.
¶ ſeruitus inducta eſt ex iure gentium ibidem ⁊. i. diſtinctione ius gentium.
Item iure diuino trigeſimaquinta di. ſexto.
Itẽ iure conſtitutionis. vij. diſ. §. i. vbi de ſeruo em/ pto agitur. de quo ſtatutum fuit ꝙ ſex annis ſer uire debuit: ⁊ in ſeptimo anno libere exire.
Item iure canonico eſt approbata. xvij. queſtione quarta id conſtituimus.
¶ ante diluuium inconcuſſa fuit libertas: nec ob/ ſequia ſeruitutis a maioribus exigebantur. xx/ xv. diſ. ſexto. poſt medium.
¶ ſi ſeruitus nõ eſſet ebrietas non fuiſſet ibidem.
¶ clericus epiſcopo ſuo inſidias vel iniurias inſe/ rens in ſeruitutem perpetuam curie eſt tradẽdus. xi. q. i. ſtatuimus. iij. q. iiij. clericus.
¶ cõcubina dyaconi vel ſacerdotis a principe in ſeruitutẽ eſt redigenda. xxxij. diſ. eos. qui.
¶ meritorium eſt libertatem dare ſeruis. xij. q. ij. cum redemptor.
¶ ſerui eccleſie angariis ſecularium iudicũ moleſta/ ri non debent. xij. q. ij. eccleſiarum.
¶ eccleſie ſerui etiã bene meriti ſine cõpenſatione non debẽt dari libertati xii. queſtione. ii. ſi quos ⁊. c. epiſcopus. qui.
¶ ſerui miniſtris eiuſdem eccleſie gratis poſſunt dari. xii. q. ii. eccleſias.
¶ libertati dati ſi non fuerint grati in ſeruitutem redigantur. xij. q. ij. epiſcopus qui.
¶ frequẽter fugitiui poſſunt vẽdi. xij. q. ii. fugitiui
¶ ſi ſeruus promouetur ſciente domino: ⁊ contra dicente remanebit in ordine promptus: ſed epiſ/ copus vel qui cum preſentauit duplum reſtituet. liiij. diſ. ſi ſeruus abſente.
Itẽ ſi preſens eſt dñs ⁊ cõſentit eo ipſo ſeruus liber efficitur. liiii. diſtinctione ſi ſeruus ſciente.
Item ſi dominus eſt abſens ſiue preſens. ⁊ ſcit ⁊ ta cet; videtur conſentire, ibidem.

¶ ſi dominus neſcit promotionem ſerui infra anũ poterit reclamare ⁊ reuocare. ibidem.
¶ ſeruus indebite promotus. ſi infra dyaconatum fuerit degradatus ad priſtinũ ſtatũ reducit. liiii. diſ. nullus ⁊. c. ſe. ⁊. c. ſiquis obligatus. ⁊. c. de re bus. §. ceterum.
¶ ſeruus monachus factus inſcio domino infra triennium nõ debet profiteri. Infra quod tem/ pus ſi nõ requiritur libere monachus remanebit liiii. diſ. ſi ſeruus ſciente.
De hac materia habes. vbi agitur de ordine ⁊ de clericis.
De ſeruitute habes vbi agitur de libertate: ⁊ de libe ris: ⁊ de manumiſſione.
¶ ſpiritualis ſeruitus peccati: relaxata eſt per in/ carnationem chriſti. xii. q. ii. cum redemptor.
¶ clericus qui altari ſeruit: de altari viuere de bet duodecima. q. i. clericus qui. ⁊. c. ſe.
¶ principes ⁊ prelati deo ſeruiunt: bene viuendo ⁊ fideliter ſubditos regendo, xxiii. queſtione. iiii. ſi eccleſia in fine.

Seueritas ¶ ſeueritas non aio ſer/ uiendi ẽ exercẽda: ſed aio medendi. lxxxvi. diſ. odio. ⁊. c. ſe.
¶ in delinquentes ſeueritas cum benignitate ẽ tẽ/ peranda. xlv. diſ. diſciplina. ⁊. c. ſunt. ⁊. c. xxiii. q. iiii. quid faciet. ⁊. c. quod chriſtus.
¶ ſicut contumacibus ſeueritas ẽ oſtendenda: ſic humilibus ⁊ penitentibus locus venie non debȝ denegari. v. q. v. quanto in fi.
¶ melius eſt cum ſeueritate diligere ꝙ cum leuita/ te decipere. v. queſtione. v. non omnis.
¶ prelatus officium ſeueritatis diligentiſſime im/ plet: qui non ex odio ſed ex dilectione ſubditũ corrigit. vigeſimatertia q. iiii. ita plane.
¶ ꝓpter multitudinẽ ⁊ plurima ſtragem detrahẽ dum eſt ſeueritati. l. di. vt conſtitueret. xxiii. q. iiii. cum quiſqȝ. ⁊. c. ipſa pietas ante finem.
¶ vbi ſciſma nõ timet nõ debet dormire ſeueritas diſcipline. xxiii. q. iiii. cũ quiſqȝ. ⁊. c. quidã. in fine.
¶ vbi fidei ſubuerſio ⁊ ruina fratrum timet nerui ſeueritatis non debent diſſolui. l. diſ. abſit.
¶ dignum ẽ vt ſeueritatẽ eccleſiaſtice diſcipline ſẽ tiat: qui ſanctorũ patrum inſtituta ſeruare contẽ nit. lv. diſ. nullus in fine.
¶ qui dei ⁊ ſanctoꝝ patrũ cõtẽnit mandata iuſtũ eſt vt ſenioribus corrigatur vindictis. vt ceteri ſu/ mant ſeueritatis ⁊ bonitatis exemplum. xxiii. q iiii. iuſtum.
¶ prelati quandoqȝ verẽtes peccãtium linguas ſe ueritatis in corrigendo efficiuntur immemores xlv. diſ. ſed illud.
¶ quãto maius ẽ peccatũ: tanto maiori ſeueritate ẽ corrigendum. i. q. iii. ex. multis circa medium.
De hac materia habes vbi agitur de auſteritate: ⁊ de correctione.

Sigillum. ¶ quilibet eccleſia cathedralis vel colegiata dȝ habere ſigil

lum ⁊ hoc dicitur ſigillum capituli. lxxiii. di. in nomine in fine. xix. q. quarta ſtatuimus.

Signum. ¶ per facta ⁊ verba notificatur alius diſpoſitio cordis. de pe. di. ii. §. querendum.

¶ quis ſint vera q̄dā: non tamen ſunt credenda iudici niſi certis ſignis demōſtrēt. xi. q. iii. q̄uis

¶ ſpāle ſignum filii dei fuit: q̄ ſpiritus ſanctus d̄ſcēdēs māſit ſuper eum. de pe. di. ii. §. querēdum.

¶ tunc ſignum eſt ſpiritum ſanctum ad tempus in ſanctos veniſſe cum ſigna miraculorum per ipſos facta patefacta ſunt ibidem.

¶ aliqui demones videntur ſigna facere: ⁊ nō ſūt xxvi. q. v. nec mirum circa medium.

De hac materia habes vbi agitur de demonibus.

Silentium. ¶ cultus iuſticie eſt ſilētium. v. q. iiii. in loco.

¶ indiſcretum ſilentium p̄lati eſt dum eos q̄ erudiri poterāt timore dereliquit. xliii. di. ſit rector

¶ ſimplex conuerſatio abſq̄ ſermone quantum exemplo p̄deſt tātum ſilētio nocet. xliii. di. §. i.

De hac materia habes vbi agit̄ de taciturnitate.

Similitudo. ¶ homo ad ſimilitudinē dei creatus ē agendo quod plus hoīe attribuit̄: q̄a nō dicit̄ ad ſimilitudinem dei cōdit⁹: ſed ſignaculum ſimilitudinis. de. pe. diſ. ii. §. quia vero reprobi poſt medium.

¶ ſimiles fuerunt petrus ⁊ paulus deuotiōe ⁊ merito ſecunda queſtione ſeptima beati.

Simon. ¶ ſimō mag⁹ fuit ex iudea nat⁹. xxii. q. iiii. recurrat circa medium.

¶ ſimoni baptiſmū ſimulatiōe acceptū nō p̄fuit. q̄a poſt non penituit. xxvii. diſ. q̄ interrogaſti.

Symonia. ¶ ſymonia ē ſtudioſa voluntas emēdi vel vendendi aliquid ſpirituale p̄ma q. i. ſtudet.

¶ ſymonia cōmittit̄ prece vel precio vel obſeq̄o. i. q. prima ordinationes ⁊. c. ſunt nonnulli.

¶ nullū vitiū ſic reſpicit iniuriam dei. ⁊ ideo inter alia illud grauius corripuit. i. q. i. quibuſdam.

¶ ſimoniaca hereſis ante oēs alias hereſes pullulauit prima queſtione prima cum liqueat.

¶ giezi i veteri teſtamēto: ⁊ ſymon magus i nouo p̄ncipium fuerūt ſymonie. i. q. i. qui ſtudet.

¶ i cōmiſſione ſymonie quātitas eſt attēdenda. i. q. i. iudices poſt medium.

¶ parue res ſicut eſculenta non videtur inducere ſymoniam ibidem.

¶ vt ois ſuſpitio ſymōie vitet̄: nō paſtillū p̄ aliq̄ ſpirituali det̄. i. q. iii. ſiquis obiecerit.

¶ ſine pacto datum munus poteſt accipi prima. q. i. quicquid.

¶ tam dans q̄ accipiēs aliq̄d p̄ ſp̄uali committit ſymoniam. i. q. i. duos conſtituerit.

¶ per carnales preces cōmitit̄ ſymonia. i. q. i. ſūt non ⁊ tribus cap. ſeq. viii. q. ii. c. i.

¶ p̄ digno preces fundere non eſt ſymoniam committere. i. q. i. latorem.

¶ ille p̄latus ſymoniā cōmittit qui nō nummo p̄cii: ſed nūmo fauoris ordinem vel beneficium tribuit. i. q. i. ſunt nonnulli.

¶ ille ſymoniam fugit q̄ manus ſuas ab oi munere excutit. i. q. i. ſunt nonnulli: ⁊. c. ſ. c.

¶ ſymonia licet ſit execrabile vitium tamē heu nimis eſt vſitatum. i. q. i. reperiuntur.

¶ ſymoniacus ſicut nō habet ſp̄uale qd̄ p̄ temporali emit: ſic nec tēporale pōt retinere: qd̄ p̄ ſp̄uali dedit vel accepit. i. q. i. qui ſtudet.

¶ ſymoniaci ſi nō renunciant ⁊ penitent: internū peribunt. i. q. i. ſi quis neq̄.

Item adeptis priuantur. i. q. i. p̄ſbyter ſi.

Item excommunicantur. i. q. i. quicunque ſacros ⁊ capitulo qui ſtudet.

Itē deponūt̄. i. q. i. ſiq̄s epiſcop⁹. ⁊. v. c. capitulis ſe. ⁊. q. iii. ea que. ⁊ c. ex multis. ⁊ q. vii. ſiq̄s omnem

Item heretici reputantur. prima queſtione prima q̄cunq̄. ⁊ duobus ca. ſe.

Itē q̄buſcūq̄ p̄ſonis tanq̄ heretici accuſant̄. vi. q. i. quero ergo. §. porro. ⁊. §. ſed cum omnes.

¶ ſymoniacus ipſo iure videt̄ excōmunicatus. ⁊ a participatione ſacramentorum ſegregandus. i. queſtione prima reperiuntur.

Itē quādoq̄ corporaliter puniuntur. i. q. i. q̄ ſtudet Exēplum ibi de giezi: qui lepra percuſſus fuit.

Item officium ſuum non iuſte exequitur. i. q. i. qui ſacros ⁊. c. qui perfectionem.

Item ſacramenta indigne largitur. prima queſtiōe prima quicunq̄ ſacros.

Item ſacerdos non merito: ſed nomine tantum dicitur prima. q. prima cap. ī.

¶ aliquod munus dare pro p̄benda. vel dignitate eſt graue peccatum. i. q. vi. per totū.

¶ emens vel vendens p̄latura in prauitatem incurrit ſymoniacam: ⁊ eternā dānationē. prima. queſtione prima p̄ſbyter ſi.

Item tam ea q̄ ordine ſuo priuatur ibidem ⁊. c. reprimitur. ⁊ capitulo ſanctorū.

Itē p̄benda ſymoniaca cū ſalute anime nō poteſt retineri tredecima. diſ. nerui. §. alijs.

¶ p̄latura per ſymoniam vel multā ambitionē adepta: etiam ſi moribus non offendat. malo exitu terminetur: quia difficile eſt vt bono peragantur exitu que malo ſunt incohoata principio. prima queſtione prima. principatus.

¶ vbi p̄latus per ſymoniam vel ambitionem intrat ibi populi plus lamenda eſt calamitas q̄ ſalus. i. q. i. fertur. §. vulneratos.

¶ ſymoniace ſcienter beneficium habens de rigore iuris priuandus ē eo. i. q. i. p̄ſbyter ſi ⁊. q. iii ea que ⁊. c. ex multis i p̄ncipio ⁊ i fine ⁊. c. ſiq̄s epiſcopus p̄bēdas. ⁊. c. ſiquis. dator.

¶ pro omni ſpirituali dare tēporale ſymoniacum eſt. i. q. i. quicquid in principio.

¶ pro habendo regimine q̄cunq̄ domorū religioſarū vel hoſpitalium dare aliquid ſymonia eſt. i. q. iii. ſiquis p̄bendas.

Item pro yconomatu vel vicaria dare vel recipere prima. queſtione prima ſiquis epiſcopus.

Itē pro quocūq; officio eccleſie; vel pro adminiſtratione rez eccleſiaſticaz. i. q. iii. ſaluator; poſt me.

Item pro iure percipiendi oblationes vel decimas i. q. iii. queſtum. ꝛ. c. ſequenti. ꝛ. c. ſiquis obiecerit. ꝛ. c. ſaluator; poſt medium.

Item pro eccleſiis dedicandis. i. q. i. ſiquis prebendas ꝛ queſtione. iiii. eccleſia.

Item pro eccleſiarum primorum lapidum fundatione. i. q. i. nullus epiſcopus.

Item pro baptiſmo ꝛ conſignatione. i. q. i. baptizandus ꝛ. c. quicquid ꝛ. c. ſequenti.

Item pro criſmate vel cōfirmatione. i. q. i. placuit vt nullus ꝛ capitulo dictum ē. ꝛ. c. ſequēti.

Item pro eucariſtic dationē. i. q. i. dictum eſt ſolere in quibuſdam.

Item pro ſepulture exhibitione. ibidem.

Item pro quibuſcumq; eccleſie ſacramentis collatione. i. q. i. quicquid.

Item pro interdicti officij reſtitutione. i. q. i. nullus epiſcopus.

Item ꝓ debiti officij. execucōe. i. q. iij. non ſolum.

Item pro ſcriptura vel auxilio in alicuius ordinatione. i. q. i. ſicut.

Item pro ſententie iuſte: maxime a prelato prolatione prima. q. iii. vendentes.

¶ ſymonia etiam committit cum prelati accuſatio ex pacto ſuſpenditur. xi. q. iij. euphemium.

¶ collator beneficij ſymoniace. ab officio ſuſpenditur. i. q. iij. ſiquis epiſcopus prebendas.

Item conferens prelaturam ſymoniace: ſi non penitet pergit ad gehennam. i. q. i. cito.

Item a dignitate deponitur. i. q. i. reperiuntur: ꝛ. q. iij. ſiquis epiſcopus prebendas.

Item ſacrilegus eſt ꝛ excōicat᷑. i. q. iij. audiuimus.

¶ ſymoniaci in ordine acrius ꝙ alij ſymoniaci dannantur. i. q. i. qui ſquis. ꝛ. c. quos conſtiterit i. q. iii. vendentes.

¶ quandoq; ſymoniaci ſymoniace ordinantur: ꝛ cum illis non diſpēſatur: ſed potius a proprio gradu cadunt. i. q. i. ſtatuimus.

Item quandoq; ſymoniaci ſymoniace a non ſymoniacis ordinantur: ꝛ hii etiam cadunt ab ordine prima queſtione prima ſtatuimus.

Item quandoq; ſymoniaci non ſymoniace a ſymoniacis ordinantur: ꝛ hij miſericorditer in ordinibus tollerantur. i. q. i. ſtatuimus. ꝛ. c. ſe.

¶ in ordine ſymoniaci heretici; reputantur. i. q. i. preſbyter ſi.

Item excomunicantur. i. q. i. quicunq; ſacros.

Item deponuntur. i. q. i. ſiquis epiſcopus per pecuniam ꝛ quatuor. c. ſequentibus.

Item executionem officij non recipiunt neq; habēt prima. q. i. quicumq; ſacros. ꝛ. c. gratia. ꝛ. c. ordinationes. ꝛ. c. quibuſdam.

Item ſi celebrant pollutum ſacrificium offerunt. xlix. diſtinctione ſacerdotes.

¶ ſymōniaci ordinatores: etiam ſi fideles videantur infideles ſunt. i. q. i. cum omnis.

¶ ipſi; tanꝙ ſeruum ſuum ſpiritum ſanctum vendunt. ꝛ ideo proditori iude qui xp̄m iudeis vendidit aſſimilatur. i. q. i. eos qui.

Item anathematizantur. i. q. i. placuit vt.

Item deponuntur. i. q. i. ſiquis epiſcopus per pecuniam. ꝛ. ii. c. ſe. ꝛ. c. quicūq; ſacros.

¶ mediator ſymonie infamis efficitur. i. q. iij. ſiquis epiſcopus prebendas.

Item ſi clericus eſt deponitur. i. q. i. reperiuntur.

Item ſi laicus eſt excomunicat᷑. i. q. i. reperiuntur.

¶ varia diſpenſatio eſt circa ſymoniacos. nam diſpenſatur cum eis: vt tantum laicam habebant communionem: quando ſcilicet a ſymoniacis ſcienter in contemptum eccleſie promoti celebrauerunt. prima. q. vij. c. i.

Itē diſpenſatur vt tantū in minoribus miniſtrent quando. ſ. ad illas eccleſias transferri nō poſſunt ſꝫ i ea ꝙ emerūt canōice viuere ꝑmittūt. i. q. v. c. i.

Itē diſpēſatur vt remaneāt i ſuſceptis qn̄ nō i ea ꝙ emerunt; ſed in alia miniſtrare volunt. i. q. v. c. i.

Item diſpenſatur vt aſcendat ad ſuperiores quādo iſciis ipis alij ꝓ ipſis ſymoniā cōmiſerūt. i. q. i. c. i.

Simulatio

¶ vbi eſt periculum anime licet quoq; vtilitatis cauſa ſimulationem pretendere. xxii. q. ii. vtilem. Exemplum ibi de yeu rege iſrael.

¶ ipſe deus ſimulauit ſe voluiſſe immolationem yſaac quam preceperat. ꝛ poſtea prohibuit. xxii. q. ii. ſi quelibet. §. qn̄q;.

Item abraam in egypto ſaram vxorem ſimulauit ſororem ſuam eſſe: nec tamē peccauit. xxii. q. ii. queritur. ꝛ. §. proximo.

Item iacob ſimulauit ſe eſſe eſau primogenitū yſaac ibidem.

Item iuſtum bellum habētibus quandoq; contra hoſtes expedit ſimulatio. xxiii. q. ii. dn̄s noſter.

¶ nulli ꝑiudicat doloſa ſimulatio. xxii. q. v. q̄cūq;

¶ baptiſmus ſimulatorius non caſſatur. i. q. i. ſpō §. ecce. de conſ. di. iiii. ſolet etiam.

¶ ad oues chriſti non pertinent qui illis ficto corde miſcentur. xxiiii. q. vlt. de illis.

¶ malum eſt religioſo cadere a propoſito ꝛ poſtea ſimulare propoſitum. xii. q. i. certe.

¶ non ſolum in falſis ſed etiam in ſimulatis operibus filii diaboli ſunt. xxii. q. v. cauete.

Simplicitas

¶ ſimplicitas columbina dicitur que dolo caret: ꝛ hec ſuadetur. vi. queſtione. i. ex merito. xvi. q. i. ſi cupis.

Item ſimplicitas innata: ꝛ hec excuſat a tanto in comiſſis. lxxxvi. diſ. tanta nequitia. circa finem. ꝛ. xlvii. diſ. de petro.

¶ tali parcitur ſimplicitati ꝛ venia conceditur. de conſ. di. ii. ſcriptura. lxxxvi. diſ. tāta nequitia.

¶ ſimplicitas impedit promouendum. xxxix. diſtinctione petrus.

¶ prelato ꝑempto ſi hanc habuerit datur ei coadiutor. lxxiiij. diſ. epiſcopoꝝ. vij. q. i. quia frater.
Item abbatibꝰ ꝑp ſimplicitatē nō datur coadiutores: ſed deponūtur: xviij. q. ij. ſiquis abbas.
¶ ſancta ruſticitas ⁊ ſimplicitas ſolum ſibi ꝓdeſt ⁊ quātū ex vite merito edificat tātū nocet: ſi deſtruentibus nō reſiſtat. ij. q. vij. ſancta quippe.
Item vbi ſimplicitati tātū ſtudet diſciplia negligit xj. q. i. fratris.
¶ in ſacramētorum collatione debet eſſe ſimplex ⁊ ſine venalitate conſenſus. i. q. vi. ſicut is.

Sindicus.

¶ per ſindicum abſentis itimatur voluntas. ar. xciiij diſ. c. i. lxv. diſ. non debet.

Singularitas.

¶ ſingularitas i monachis ⁊ contēplatiuis approbatur. xvj. q. i. ſi cupis.
¶ ſingularitas niſi ſit deo cōtraria cōmunē cōſuetudinē nō dꝫ violare. turpis ē eni omnis ps vniuerſo ſuo nō cōgruēs. viij. diſ. que cōtra mores.
¶ ſingularitas moꝝ etiam bonorum inconſuetos ſcandalizat. xij. diſ. illa.
¶ qui ſtrictius viuit: ꝙ habent mores eorum cuꝫ quibus viuit ſingularis ⁊ ſuperſticioſus videtur xli. diſ. quiſquis.
¶ ſingularitas inter conſuetos flagitia reputatur viij. diſ. que contra.
¶ non intereſt quicquid alimentorum ſumat dūmodo non ſit ſingularis. ſed congruat in omnibus generibus alimentorum hijs cum quibus viuendum eſt. xli. diſ. quod dicit.
¶ exceptis religioſis nullus in decantādo diuina officia aliter ꝙ in epiſcopali eccleſia cantantur: debet eſſe ſingularis. xij. diſ. de hijs.

Synodus

¶ ſynodus ex greco reit ꝑtrat cōitatꝰ vl cetꝰ cōcilij vero nomē tractū ē a romanis: eo ꝙ ad tractādū cōmuni i ētiōe cōueniebāt. xv. diſ. ſynodus.
De hac materia tractatum eſt vbi agit de cōcilijs.

Sobrietas.

De ſobrietate epiſcopoꝝ habes. xxxv. diſ. per totū ⁊. lxi. diſ. per totum.
De ſobrietate habes ſupra: vbi agitur de abſtinentia: ⁊ de cibo ⁊ deiciunio.

Societas.

¶ ſocietas reqrit cōcordiam moꝝ. xlj. diſ. ꝙ dicit. ⁊. c clericus.
¶ ſocius tenetur ſocium defendere ab iniuria. xxiij. q. iij. non inferenda.
¶ bonus qui in bonitate permanet non polluitur ſi malo ſocietur xxxij. q. i. non eſt. Exemplum ibi de oſee ⁊ de meretrice.
¶ boni quādoqꝫ luunt ſocietatem malorum. xxiiij q. prima non turbatur.
¶ bonum eſt malum ſociuꝫ declinare: ne ſicut morbida ouis inficiat congeriem ſocietatis. xlv. diſ. ſed illud. xxiiij. q. iij. reſecande. ⁊. c. ecce autem. c. illud ſane.

¶ difficile eſt icorruptū ꝑmanere: q̄ corrupto ſociatur. xxiij. q. iiij. quiſquis vl quod poteſt i fine.
¶ tripliciter aſſociatur quis malis. aut committendo. aut fauendo. aut in non corripiendo. xxiij. q. iiij. ita plane.
¶ nō caret ſcrupulo ſocietatis occulte: qui manifeſto facinori deſinit obuiare. lxxxiij. diſ. error. xxiij. q. iij. qui poteſt. lxxxv. diſ. culpam facientis.
¶ ſocietas maloꝝ eſt quādoqꝫ tollerāda. ⁊ quādoqꝫ fugienda. vij. q. i. ſuggeſtum ⁊. ii. c. ſequenti.
¶ icātationes ⁊ artes magice fiūt ex q̄dā peſtifera ſocietate hōiuꝫ ⁊ dmonū. xxvi. q. i. v. i illō. i fi.

Sodoma

¶ peccatū ſodomie exercet i maſculis ⁊ in feminis. xxxii q. vii. vſus.
¶ in peccato ſodomie deordinatur ordinatio dei ⁊ nature. xxxii. q. vii. adulteri.
¶ ſocietas que cum deo eſſe nobis debet violatur cum natura cuius ipſe auctor eſt libidinis peruerſitate polluitur. xxxii. q. vii. flagitia.
¶ peccatum ſodomie: etiam apud gentiles eſt deteſtabile. xxx. ij. q. vii. flagitia.
¶ ſodomie peccatum grauius eſt adulterio. xxxii. q. vii. vſus.
¶ peccatum ſodomie peius eſt ꝙ cum propria matre peccare. xxxii. q. vii. ad ulterii.
¶ loth obtulit ſuas ſtuprari filias vt deteſtādū peccatum ſodomie in aliis impediret. xxxii. q. vii. offerebat.

Sollicitudo.

¶ ſollicitudo temporaliū ſuffocat ſpiritualia. xlix. diſ. hinc etenim. ante medium.
¶ hoc non debet eſſe in clericis ⁊ religioſis. xii. q. i. cui portio deus.
¶ pia ſollicitudo eſt egenorum commodis intendere lxxxvii. diſ. diuine.
¶ cum honoris augmento cura quoque ſollicitudinis debet excreſcere. c. diſ. rationis.
¶ epus ſollicitꝰ debet eſſe circa defenſionem pauperum. redemptionem oppreſſorum: ⁊ munitioneꝫ monaſteriorum. lxxxiii. diſ. §. primo.
Item debet eſſe ſollicitus. tanꝙ paſtor circa gregē ſuum. lxxxi. diſtinctione oportet.
De hac materia habes vbi agitur d negligentia.

Somnus.

¶ negligēs platus dormiēti cōparat. lxxxvi. diſ. fratrē
¶ aliquando ſomnium vanum ⁊ deceptorium dormientibus immittunt demones. xxvi. q. iiii. ſciendum circa medium.
¶ demones maxime in ſomnis infideles deludūt diuerſas eis ſpecies ⁊ ſimilitudines offerentes: ⁊ per deuia queqꝫ ducendo ⁊ hoc cum ſolus paciatur ſpiritus in corpore euenire opinātur. xxvi. q. v. epiſcopi. poſt medium.
¶ ſomniando illuſiones contingunt hominibus multipliciter. vi. diſ. c. teſtamentum. ⁊. c. ſe.

Sors.

¶ ſors non eſt aliquid mali ſed res in humana dubitate diuinā idicas

voluntatem.xxv.q.ij.ſors.

¶ licet ſortibus nil mali inſit tamen prohibentur homines ne ſub hac ſpecie ad antiquos ydolatrie cultus redeant.ibidem.§.proximo.

¶ q̃ ſortib⁹ vtũt ad negocia ſecularia ⁊ ad vanitatẽ diuina oracula videt̃ cõuertere.xxvi.q.ij.hij.qui

¶ ſortes que dicũtur apoſtolorum vel aliorum ſãctorum ſunt dãnate.⁊ exercẽtes ſunt excõicati.xxvi.q.v. ſiquis cleric⁹.⁊.q.vij.nõ obſeruetis.⁊.c.ſe.

¶ omne genus ſortium ſub anathemate prohibet̃ xxvi.q.v.ſortes.⁊.c.ſe.

¶ tempore neceſſitatis: in libris diuinis premiſſa oratione dominica vel alia ſortes videntur conce di.xxvi.q.ij.hij.qui.⁊.c.ſe.

Sortilegium. ¶ ſortilegi ſũt.qui q̃ſdã iſpectiões ſorti um,vel figurarum futura pmittũt.xxvi.q.i.ſortilegi

¶ qui ſeruant cõſtellationes ſortilegi dicuntur.xxvi.q.v.non liceat.

¶ in kalendis Januarij menſam cum epiſtolis ratione diuinationis parare ſortilegium eſt committere.xxvi.q.vij.ſiqu s.

¶ ligature caracterum vel aliarum rerum quas medicina ñ reqrit.vel obſeruatio ſternutationis aut liminis cõculcatio: aut dierum egyptiorum obſeruatio: ⁊ plura alia noie ſortilegii.dãnãt.xxvi.q.ij.illud qđ.

¶ portare ſuper ſe lapides precioſos vel herbas nõ eſt ſortilegium.xxvi.q.vlt.c.vlt.

¶ infirmãtibus carmina ſortilega: nil proficiunt xxvi.q.ij.admoneant.

¶ qui ſeruant ſortilegia: ſunt xpiane fidei ⁊ baptiſmi violatores.xxvi.q.vii.non obſeruetis.

¶ ſortilegi a diabolo cui deſeruiunt ſunt captiuati.xxvi.q.v.epiſcopi eorum.

¶ ab epis de parrochiis ſunt expellẽdi.ibidem.

Item ſortilegi ſunt excõicãdi.xxvi.q.v.§.primo.

¶ ſortilegi ſunt ⁊ eis aſſentientes ad accuſationem non ſunt admittendi.ij.q.viij.quiſquis.

¶ ſerui ſi ſint ſortilegi verberibus: ſi liberi carceribus ſunt caſtigandi.xxvi.q.v.cõtra.

¶ qui credit ſortilegijs: quinqꝫ annis debet penitere.xxvi.q.v.non liceat.

De hac materia habes vbi agitur de diuinatione ⁊ de incantatione.

Spectaculum. ¶ die ſolẽni eccleſiã cõtẽnẽtes ⁊ ſpectacula cuſtodientes: ſunt excomunicandi.de conſ.diſ.i.qui die.

¶ ꝑcipue clerici curioſis ſpectaculis nõ debẽt intereſſe.de conſ.v.non oportet.xxiij.diſ.his igitur.

¶ clerici ſpectacula ſaltantium debent vitare.xxxiiii.diſ.preſbyteri.

¶ penitẽs ſi pfecte vult penitere,debet ſe a ſpectaculis ſeculi cohibere.de.pe.diſ.v.§.primo.ante finem.verſu cohibeat.

Spiritus ſanctus. ¶ ſpũs ſãct⁹ eqlis ẽ patri ⁊ filio.de conſ.diſ.v.c.ſpiritui ſancto.

¶ a patre ⁊ filio pcedit.de conſe:diſ.v.ſaluator

¶ ſpiritui ſancto attribuitur potentia miraculorum de conſe.diſ.v.de ſpiritu ſancto.

¶ ſpiritus ſanctus extra eccleſiam nihil operatur.xxiiii.q.i.audiuimus.

¶ non ſciſſuras ſed vnitatem amantes,ſpiritum ſanctum accipiunt.ibidem.

¶ peccata tenere vel dimittere vel excommunicare opus eſt ſpiritus ſancti ibidem.

¶ in domino ſemper manſit ſpiritus ſanctus in aliis vero ſanctis quandoque manet quandoque recedit.de pe.diſ.ii.§.querendum.

¶ nemo poteſt dicere dominus ieſus niſi in ſpiritu ſancto.ibidem poſt medium.

¶ nemo accipit ſpiritum ſanctum niſi intra eccleſiam.xxiiii.q.i.audiuimus.

¶ blaſfemare ſpiritum ſanctum eſt contra ſacros canones propterue agere.xxv.q.i.violato.

¶ apoſtolus abſens corpore pſẽs ſpiritu corinthum tradidit ſathane,ibidem.xxiiii.q.ii.audiuimus.circa medium.

¶ ſymoniaci non habent ſpiritũ ſanctũ virãqꝫ ſed ſpiritum mẽdacii.⁊ illũ aliis dãt.i.q.i.gratiam.

¶ ſeptem modis in ſpiritum ſanctum quis peccat videlicet cum quis male ſentit de perſona ſpirit⁹ ſancti.de conſ.diſ.iiii.hii.vero.

Item cum quis obſtinatur ⁊ dicit omnia mala impunita: ⁊ bona non remuneranda,de pe.diſ.iii.§.adhuc in fine.

Item qui penitus deſperat vt caym qui dixit maior eſt iniquitas mea q̃ vt veniam merear.de pe.diſ.i.voluiſſent.§.ex his.

Item cum quis veritatem cognitam impugnat ſicut illi qui xpm dixerunt in belſebuch demonia eicere.i.q.i.eos qui.

Item cum quis quocumqꝫ modo mortaliter peccat nam ex hoc ſpiritum ſanctum a ſe fugat.de pe.diſ.iii.inter hec hircum.ii

Item cum quis ſcienter in quocumqꝫ mortali peccato perſeuerat.de pe.diſ.iii.ibidem.ante fi.

Item cum quis exiſtens in peccato hꝫ propoſitum nunq̃ penitere.de pe.diſ.i.§.poteſt etiam.

Spoliatio. ¶ cũ ſpoliat̃ qs reb⁹ vel bñficio ab aduerſario.tũc ãte litis igreſſũ reſtituit.ij.q.ii.ꝑ totũ.iii.q.i.epi v.q.ii.ſi pmatre.xi.q.iii.fres.xxxiii.q.ii.hiſtoriat

¶ ſi obiiciatur ſpoliato exceptio rei iudicate a q̃ non fuit appellatum tunc non reſtituitur ii.q.vi c.ei qui appellat.§.diffinitiua.

¶ cum ſpoliatur quis a iudice non ſuo hic ſtatim reſtituitur niſi propter graue ſcandalum diſſimuletur.iii.queſtione,ſexta.hec quippe.

¶ ſi ſpoliatur quis a iudice ſuo qui propter iuſtam cauſam abſens inuenitur hic ſtatim reſtituit.vi.queſtione.i.preſentium.ſed abſens ex contumacia ſi infra annum purgare voluerit innocẽtiam eſt audiendus.xi.q.iii.rurſus.

¶ ſi ſpoliatur quis pſens a ſuo iudice poſt appel-

n

lationem nihil agitur.; ſpoliatus ad omnia reſtituitur.ij.q.vi.c.vlt.§.appellator.

¶ ſi ſpoliatur quis a iudice ſuo ante appellationem ordine iudiciario non reſtituitur.ij.q.vi.c.vlt.§.quãdoque vnam.

¶ ſi a iudice ſuo ante appellationem ordine iuris pretermiſſo q̃s ſpoliat̃ ſtati reſtituit̃.ij.q.i.notũ ſit

¶ ſpoliatus etiam abſens per procuratorem põt reſtitui iij.q.i.epi.§.ſed notandam.

Sponſe. ¶ ſpõſe ꝑmiſſe nõ ſtati dñt dari vt vileſcãt.xxvij.q.ij.iſtitutũ.

¶ vno viuente alteri alter non debet coniungi.xxvij.q.ij.deſponſatam.

¶ vterqꝫ ipſorum altero inuito poteſt religionē approbatam intrare.xxvij.q ij.deſponſatam.

¶ dos ſponſe ſcripto debet confirmari.xxx.q.i.noſtrates.

¶ propter publicam honeſtatem neuter alterius conſanguineum: nec in vita: nec poſt mortẽ poteſt accipere.xxvij.q.ij.ſiquis deſpõſauerit aliquam.⁊.c.ſiquis vxorem.⁊.c.ſe.

¶ fornicatio voluntaria: videtur tollere deſponſationis vinculum de futuro.xxvij.q.ij.raptor.

¶ ſponſa iubetur lugere mortem ſponſi ſui; quaſi viri ſui.xxvij.q.ij.omne in ſi.

¶ opprimens ſponſam alterius morte punitur.xxvij.q.ij.omne.

¶ ſponſa quãdoqꝫ dicitur vxor:⁊ ſponſi quãdoqꝫ viri.xxvij.q.ii.quapropter.⁊ pluribus.c.ſe.

¶ ſponſus cum ſponſa ob reuerentiam benedictionis prima nocte debent in virginitate permanere.xxiij.diſ.ſponſus.

Sponſalia. ¶ ſpõſalia ſũt futurarū nuptiarū federa.xxx.q.v.noſtrates.

¶ ante ſeptennium nequeunt cõtrahi ſponſalia.xxx.q.ij.§.i.⁊.c.ſe.

¶ ſponſalia inc mabilis per parentes contracta non tenent niſi pueri; poſtq̃ ad annos diſcretionis peruenerint conſentiant.xxx.q.ii.c.vbi.

¶ ſponſalia q̃nqꝫ contrahuntur per verba de preſenti ⁊ hec quia faciũt matrimonium nõ ſoluunt̃ niſi per religionis ingreſſum.xxvii.q.ii.ſcripſit.

Item per frigiditatis perpetuam maleficium.ii.q.v.cõſuluiſti.§.hoc autem.

Item per verba de futuro hec impediunt cum alio contrahendum: ſed non dirimunt iam cõtractũ xxvii.q.vlti.c.vlti.⁊.§.ſe.

¶ parentibus non licet puerorū ſponſalia frangere: que vtrorumqꝫ conſenſu contrahuntur.xxxi.q.iij.c.ſi qui.parentes.

¶ euidens ſignum ſponſalium eſt per annullum ſubtractio.xxx.q.v.noſtrates.

De hoc habes.vbi agitur de anulo.

¶ ſponſalia per parentes tantum tractari debent non eſt enim virginalis pudoris eligere maritũ xxxi.q.ii.non omnis.§.ſe.

¶ viuente auo pater puelle deſpõſalibus tractãdis non debet ſe intromittere ſed auus quia ipſe pater eſt in poteſtate aui.xxxii.q.iii.c.i.

De deſponſatione marie cum ioſeph habes.xxvii.q.ii.§.i.

De hac materia ⁊ de conditionibus turpibus ⁊ honeſtis: que fiunt in ſponſalibus habes vbi agit̃ de matrimonio.

Stabilitas. ¶ ſtabilitas prelatis ⁊ clericis i ſuis eccliis ⁊ locis ꝑcipit̃ ⁊ cõtrariũ ihibet̃.viii.q.nõ oportet.⁊ ꝑ omnia.c.vſqꝫ ad capitulum ſancitum.

De ſtabilitate habes: vbi agitur de cõſtantia.

Statera. ¶ ſtatera doloſa que grauius ꝑ ſe lenius pro alio põderat eſt vitãda.xxiiii.q.i.nõ afferamus.

¶ ois iudex ſtaterã geſtare debet: vt i vtroqꝫ pẽſo iuſtitiã ⁊ miſericordiã habeat.xlv.diſ.omnis.

¶ quilibet quaſi in ſtatera ſermones ſuos debet põderare.l.diſ.ponderet.

Statuta. ¶ ſtatuta ſãctorū patrū iuiolabiliter ſũt ſeruãda.xi.di.nolite

¶ eccleſiaſtica ſtatuta quedam apoſtolica traditione quedam auctoritate ſcripture: quedam conſuetudine confirmantur.xi.di.eccleſiaſticarum.

¶ apoſtolica ſtatuta nõ debẽt negligi nec variari nec ꝑ cõcertatiõeꝫ diſturbari.xxv.q.ii.ãputato.

¶ fit ſtatutum propter honeſtatem tenendam.xxxv.q.iii.porro.

D hac mã habes vbi agit̃ de publica honeſtate.

Itẽ fit ꝑꝑ ihõeſtatẽ delẽdã.de cõſe.diſ.iiii.nec quen q̃: vbi agitur de immundiciis corporalibus.

Item fit propter vtilitatem habẽdam.i.q.vii.tali vbi cõſtituitur propter eccleſie vtilitatem: vt cũ illegitime natis diſpenſetur.

Item fit propter inutilitatem euadendam.xii.q.ii.terulas.vbi ſtatuitur q̃ inutiles res eccleſie alienari poſſunt.

Item fit ſtatutum cauſa diligentie habende.xviii.diſ.peruenit.vbi ſtatuitur vt ſynodi certis temporibus habeantur.

Itẽ fit cauſa negligẽtie remouẽde.lxxxix.diſ.volamus; vbi ſtatuit̃ q̃ eps vicariũ habeat.

Item fit cauſa neceſſitatis qua ceſſante debet ſtatutum ceſſare.i.q.i.quod pro neceſſitate.

Item fit cauſa facilitatis.lxxx.di.fraternitatẽ.vbi ſtatuitur q̃ epales ſedes debent eſſe propinque vt facilius ad electionem archiepi conueniant.

Item fit cauſa maioris mali vitandi.iii.diſtinctione.c.i.⁊.c.ii.

Item fit cauſa maioris boni adipiſcendi.xix.q.ii.due vbi dicitur q̃ clericus contradicẽte epiſcopo religionem poteſt intrare.

Item fit cauſa oppreſſionis vitande.xvi.q.i.predicator.vbi dicitur q̃ maior minorem opprimere non debet.

Item fit cauſa ſubiectiõis ſeruande.xcv.di.eſto vbi dicitur qualiter epiſcopi ad preſbyteros ⁊ preſbyteri ad epiſcopos ſe debent habere.

¶ legitim: ſtatutum poteſt diſſolui propter peccatis abuſum. lxiij. diſ. quia ſancta. §. proximo.

Item propter auctoris deteſtationem. xvi. diſ. canones. vbi dicitur ꝙ licet bona ſint que ſtatuerūt hereticitatem ſunt deteſtanda.

Item propter ſecuriorē puniſionem. de conſe. diſ. i. vaſa vbi dicit ꝙ pro miniſterio diuino meliora ſunt vaſa aurea ⁊ argētea ꝙ vitrea ⁊ lignea.

Item propter ſtatuti nimium rigorem. xxxiiij. diſtinctione fraternitatis.

Itē ne prebeat malignādi occaſionem. xij. diſ. nos cōſuetudinem vbi contra primum ſtatutū de hereticis ſtatuitur de donatiſtis nō promouēdis.

Item propter maiorem honeſtatem. xxxi. diſ. aliter. vbi ſtatuitur de grecorum ſacerdotum vxoribus quod apud latinos diſſoluitur.

Item ꝑpter exempli perniciem. xcvi. diſ. bene vbi. ſtatutum baſilij licet fuerit ꝓ eccleſia caſſatur.

¶ ſtatutum anteceſſoris caſſatur ſi oppreſſionem infert. xxxi. diſ. ante terminum.

Item ſi iniuſticiam continet. xix. diſ. ſecūdum. ⁊. x. q. ij. de precarijs. c. diſ. nouit.

Item ſi caſus iopinatus emergit. xii. q. i. certe.

Itē ſi exēplū mali īducit. lxiii. diſ. q: ſcā. §. verꝫ.

Item ſi melius alteri fuerit reuelatum. ix. diſ. noli.

Item ſi cauſa vel perſona vel aliquod ſimile cauſaꝫ dederit ſtatuto. xxix. diſ. regule.

De hac materia habes vbi agitur de conſtitutione.

Sterilitas. ¶ in lege moyſi maledicta erat ſterilis. xxxij. q. iiij recurrat. § hūs ita.

¶ nulli licet vxorem dimittere ꝑpter ſterilitatē. ⁊ aliam ducere ꝑꝑ fecūditatē. ibidē. c. tantum.

¶ nō videt vere eſſe vxor que procurat cōtra bona matrimonij venera ſterilitatē. xxxij. q. ij. aliqñ

¶ ſancti patres ꝑpter ſterilitatem vxoꝝ ex ancill pueros procreauerunt. xxij. q. iiii. §. i.

Stola. ¶ ſtola dicitur orarium. xxiij. di eccleſiaſtica.

¶ ſtola ēps ⁊ ſacerdos vtrūqꝫ humeꝝ debet ambire pectus i modum crucis ſtringēdo. ad deſignandum ꝑ xp̄m crucifixum i pectore portans ſecurus ſtet iter ꝓſpera ⁊ aduerſa. xxiij. diſ. eccleſiaſti.

¶ q ſiñ ſtola celebrat vel euāgelium legit: grauiter excedit. vnde ⁊ excōicari precipitur. xxiij. diſ. eccleſiaſtica in fine.

¶ diaconus in ſiniſtro humero ſtolam geſtare debet vt expedire preſbytero miniſtrare valeat. xxv. diſ. vnum orarium.

¶ ſacerdos nunꝙ debet corpus xp̄i ſumere vel ꝓ aliis portare niſi ſtola in pectore ad modum crucis circūſeptus. xxiij. diſ. eccleſia

Studium. ¶ ſtudium apoſtolici debet eſſe circa profectum imperij. xcvii. diſ. victor.

¶ ſtudium epiſcopi debet eſſe: vt diuerſaꝝ ſcientiarum ſtudium procuret in eccleſiis baptiſmalibus xxxvii. diſ. de quibuſdam.

¶ ſtudium debet eſſe clericis diuinis officiis intēdere. xxiii. diſ: his igitur in fine.

¶ clerici ſtudiū auaricie debēt declinare. ibidem.

Item deteſtabile ſtudium ſymonie debent fugere i. q. i. qui ſtudet.

¶ ſtudium liberalium artium ad vtilitatem eccleſie exercendum approbatur. xxxvii. diſ. de quibꝰ

¶ ſtudium in libris poetarum ratione curioſitatꝭ clericis inhibetur. xxxvii. diſ. fere. per totum.

Item clericis inhibetur ne filios ſuos i eccleſiarum ſumptibus ſtudiis ſecularium ſciētiarū occupent xxxvii. diſ. allegant. ⁊. c. vino. ⁊. c. omne.

Stultum. ¶ ſtultum eſt nolle a quocunqꝫ bona diſcere. xxii. diſ. de conſtantinopolitana.

Item peccati periculum ⁊ pene correſpondentis: ſi penſāre. xxxviii. diſ. qui ea. vbi dicit: qui ſtultus erit in culpa ſapiens erit in pena.

Stuprum. ¶ ſtuprum eſt illicita virginum defloratio. xxxvi. queſtione. i. lex. §. cum ergo.

Subdiaconus. ¶ ſubdiaconi appellantur: qui ſubiacent officiis ⁊ ꝓceptis leuitaꝝ. xxi. diſ. cleros

Itēꝫ ſubdiaconi officiū ē calicē ⁊ patenā ad altare xp̄i deferre: ⁊ leuitis tradere. xxv. diſ. perlectis.

¶ nullus debet ordinari in ſubdiaconum niſi promiſſa caſtitate: xxviii. diſ. de ſyracuſane. §. ecce. ⁊ duobus. capitulis ſe.

¶ tēpore apoſtoloꝝ ſubdiaconatus nō erat ſacer ordo. xxi. diſ. §. i. in fine. lx. diſ. nullus in ēpm.

¶ ſubdiaconus pōt eligi i ēpm: ⁊ nō i archidiaconum. lx. diſ. inouamus. ⁊. c. nullus. in ep̄m.

Subſcriptio. ¶ ſubſcriptio tabellionarii vel ſi non habetur tabellio trium teſtium ſubſcriptio ſcripturam facit autenticā. xvi. q. iii. placuit vt. §. pōt.

¶ ſubſcriptio requiritur i electiōe. lxiii. diſ. ꝓpro.

Item requiritur in conſtitutionis promulgatione. xcvi. diſ. bene quidem. xxxv. q. ix. qd quis.

Item requiritur in ſcientie prolatione. xvii. diſtin. concilia. §. hinc etiam.

Item requirit in rerum eccleſiārum alienatione. xii q. ii. ſine exceptione.

Item requiritur in libertatis datione. xxii. q. ii. ēps qui mancipium.

De ſimili materia hēs vbi agit de ſcriptura.

Succeſſio. ¶ i eccleſiis ñ dꝫ eē ſucceſſio. viii. q. i. apoſtolica.

¶ epiſcopus non poteſt ſibi ſubſtituere ſucceſſorē viii. q. i. per totum.

¶ filius ſacerdotis vel clerici nō pōt imediate i eccleſia ſuccedere patri. i. q. i. ciro turpem.

¶ varietate multiplicis ſucceſſionis abolet vitium predeceſſoris. ibidem.

¶ bona defuncti ēpi ſeruāda ſunt diligēter ſucceſſori. xii. q. ii. hec huius placiti. ⁊. c. licet. ⁊. c. charitatem.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Succeſſor. ¶ ſucceſſor factum pre-deceſſoris mutat propter ſubditorum oppreſſionem.xxi.diſ.ante.
Item pp manifeſtã iniquitatẽ.c.diſ.nouit.
Item propter exempli perniciem.lxiii.diſ.quia ſan cta.§.verum
Item ob iudicis circonuentionem.xxxv.q.ix.apo-ſtolice.⁊ duobus.capitulis ſequẽtibus.
Itẽ ob gratie diſpenſationem.xxxv.q.ix.ſententiã.
Itẽ ob originis icertitudinẽ.lxviii.di.cor epi.
De hac materia habes vbi agitur de ſtatuto.⁊ de conſtitutione.

Suffragium. ¶ ſuffragiũ eccleſie facta pro mortuis pro ſunt.xiii.q.ii.non eſtimemus.
¶ quattuor modis fiunt ſuffragia pro mortuis. aut miſſis.aut elemoſinis.aut ieiunijs.aut preci bus.xiij.q.ij.anime
¶ cum pro centum animabus pſalterium vel miſ-ſa dicitur nõ minus quã ſi pro qualibet earum di-ceretur accipit.de conſe.di.v.nõ mediocriter.
¶ p ſuffragijs mortuorũ alij diẽ tertiũ.alij diẽ ſep timũ;alij tricesimũ alij quadrageſimũ obſeruare cõſueuerũt.xiij.q.ij.quia alij.
¶ debita ſuffragia mortuorum non reddentes fu-res ſunt ⁊ ſacrilegi.⁊ ſunt excommunicãdi.xiii. q.ij qui oblationes.
De hac materia habes vbi agitur de mortuis ⁊ de elemoſinis.

Superbia. ¶ ſuperbia eſt bona que nõ habet quis ſimulare.xi q.iii.ſiquis vero.
Item ſuperbia eſt alijs ſe preferre.xxij.diſtinctione de conſtantinopolitana.
Item ſuperbia eſt vanas opiniones ex ſcripturis ſa cris confingere.xxx.diſ.hec autem.
Item ſuperbia eſt ſubditos nõ cum beniuolentia; ſed cum aſperitate corrigere.xlv.diſtin.licet non nunquam.
Item ſuperbia eſt arroganter alios inſtruere.xlvi. diſ.hoc habet.xlv.di.recedite.
Item ſuperbia eſt occaſione habitus vel religionis ſimpliciores quoſqꝫ deſpicere.xxx.diſ.ſiquis per ſuperbiam.xlv.di.vera iuſtitia.
Item ſuperbia eſt ſine meritis preſici vel ordinari velle.lix.diſ.ſi officia.
Item ſuperbia eſt peccatum ſuum in confeſſione nõ manifeſte.de pe.diſ.i.taciturnitas.
Item ſuperbia eſt officia alijs conuenientia ſibi vſur pare.x.diſ.quoniam.xciii.diſtinctione dyaconi eccleſie ſunt.
¶ nabuchodonoſor propter ſuperbiam in beſtiã eſt mutatus.xvii.q.iiij.miror.

Superfluitas. ¶ ſuperfluitas ci bi ⁊ potus nocet ani me ⁊ corpori.de conſe.diſ.vlt.nihil enim ſic.⁊ duobus capitulis ſe.
¶ ſuperfluitas temporalium; maxime in clericis arguitur.xlvij.diſ.ſicut.xij.q.ij.aurum
Item arguitur in vſu ciborum ⁊ potuum.xliij.diſ. §.i.⁊.c.ſequenti.
Item arguitur in exceſſu deliciarum ⁊ laſciuiarum xxxv.diſ.eccleſie.xli.diſ.quiſquis.
Item arguitur in imoderata effuſione verborꝫ.xliii diſ.ſit rector.ante finem.
Item in conſtructione edificiorum.lxxxvi.diſ.non ſatis.§.item pulchra.xij.q.ij.gloria.

Superſtitio. ¶ ſuperſtitio eſt: quic quid inſtitutum ẽ p ho mines ad faciẽda ⁊ colenda ydola.vel ad colẽ dam ſicut deum creaturam.xxvi.q.ii.illud quod.
Item ſuperſtitio eſt ſeruare tempora in agendis.in edificiis icboandis in diebus egyptiacis cuſtodi endis.xxvi.q.vlti.quis exiſtimat.
Item ſuperſtitio eſt pacta quedam ⁊ federa cum de monibus ſubire qualia fiunt per magicas artes xxvi.q.ii.illud quod.
Item ſuperſtitio ẽ ſtrictius viuere quã mores eorum cum quibus quis habitat: ſe extendunt.xli.di.quiſqs.

Suſpenſio. ¶ ſuſpẽſio ẽ duplex.ſ. corporalis ⁊ ſpiritualis.
¶ ſuſpenſio iude corporalis non deleuit peccatũ ſed auxit ſupplicium.xxiiii.q.v.ſi non licet.
¶ qui ſeipſos ſuſpendunt vel aliter occidunt cum iuda perpetue damnationis exitium incurrunt xxiii.q.v.ſi non licet.
De ſuſpenſione iude habes vbi agitur de iuda.
¶ ſuſpendẽdus in patibulo ſi digne penituerint: nõ ẽ negãda eucbariſtia neqꝫ ſepltura; quia tal. huius ſupliciũ cedit ad peccati remediũ.xiii.q.vlt.c.vl.
¶ ſuſpẽſio ſpiritualis ẽ canonica vel eccleſiaſtica: que contingit in officio ⁊ beneficio.vel in vtroqꝫ xxxii.diſ.eos qui.
¶ a canone ſuſpenſi ſunt ipſo facto clerici: publi-ci fornicatores.xxxii.diſ.nullus.⁊.c.ſe.xv.q. viii.ſciſcitantibus.
Item heretici.xxiiii.q.i.ſiquis dederit.⁊.c.ſe.
Item ſciſmatici.i.q.i.quicunqꝫ.⁊.c.reputantur.
¶ ſuſpenduntur clerici turpibus queſtibus: ⁊ la cris incũbentes.l xxviii.diſ.conſequens.
Item ſuſpenduntur ab officio demoniaci ⁊ epilen tici; vel conſimilibus vexationibus laborantes. xxxiii.diſ.cõmuniter.⁊.ii.c.ſe.
Item ſuſpenduntur epi vel clerici de inſolentiis ſe non corrigentes.xxxiii.diſ.quorundam.
Itẽ ſuſpẽdunt clerici platis ſuis iobediẽtes ⁊ cõtu maces.xi.q.iii.ſiquis vero.⁊.c.abſit.
Itẽ quicunque ſuſpẽdit ab officio itelligit tãtũ de offi cio i eccleſia exequẽdo.quia i pauato tenet oẽs horas dicere.xi.q.iii.ſiquis eps in concilio.
Item in officio eis participantes excomunicantur xi.q.iii.ſiquis epiſcopus damnatur.
¶ non timens ſuſpenſionem excomunicatur.xi.q. iii.ſiquis preſbyter.
Itẽ deponitur ab honore.xi.q.iii.ſiquis eps.

Suſpitio. ¶ oĩs ſuſpitio potiꝰ ĩpellẽdã ẽ ꝙ̃ recipiẽda. vi.q.i. oues.

¶ fidelis homo nõ de facili debet venire in ſuſpitionem. ibidem. xi. q. iij. abſit. nõ glo.

¶ eſt ſuſpitio temeraria ⁊ hec eſt repellenda. quia non vult deus hominem ab humano iudicari arbitrio. ij. q. i. multi poſt me.

Item ſuſpitio probabilis: ⁊ hec recipit probationem in contrarium. vij. q. i. preſentium.

¶ ſuſpitio ſurgit ex preſumptione iuris vel ex teſtium productione. ij. q. vij. accuſatio quoque.

Item eſt ſuſpitio violenta: ⁊ hec ſufficit ad ſententiam. vt ſi vxor cum adultero in vno lecto inuenitur. xxxij. q. i. dixit.

Itẽ ex ſignis veriſimilibus: ⁊ ex infamia. ⁊ hec inducit purgationem. ij. q. i. deus. ⁊ q. v. preſbyter.

Item ſurgit ex aduerſariorum confictione. ⁊ hec ẽ cõtẽnenda. xi. q. iij. in cunctis.

De hac materia habes vbi agitur de preſumptione.

Tabellio. ¶ q̃libet ciuitas d̃bet habere tabellionẽ. xvi. q. i. placuit. §. hũs autẽ.

¶ vbi tabellio ad iſtrumẽtũ ſcribẽdũ nõ habetur ſufficit trium ſubſcriptio ibidem.

Taberna. ¶ tabernas clerici p alijs ñ debẽt tenere. xliij. diſ. nulli.

Item niſi in neceſſitate peregrinationis tabernas ad comedendum vel bibendum non debent intrare. xliij. diſ. clerici.

¶ clericus tabernam frequentans ſi admonitus non ceſſat debet deponi. xliij. diſ. nulli.

Taciturnitas. ¶ eſt taciturnitas bona ⁊ mala. xliij. diſ. ſit rector per totum. c.

¶ in concilio vel i capitulo bõa eſt taciturnitas ⁊ mala tumultuoſa verboſitas. v. q. iiij in loco.

¶ tacenda ſunt corã indignis fidei ſacramenta. xliij. diſ. id mandatis.

¶ qui in obligatione tacet ipſa taciturnitas ſibi preiudicat. xxviij. diſ. dyaconi.

¶ taciturnitas mala eſt in peccati confeſſione. de pe. diſ. i. taciturnitas.

Item in veritatis defenſione. xi. q. iii. quiſquis. ⁊ c. nolite timere.

Item in ſubditorum correctione: propter quod prelatus canis mutus dicit̃. xliii. diſ. ſit rector.

¶ taciturnitas ſiue bona ſiue mala quãdoq; trahit̃ ad cõſenſum. videlicet ꝓpter fauorẽ ordinis liiii. di. ſi ſeruus ſciẽte. vbi dicit̃ ꝙ dominꝰ ſi ſcit ſeruum ordinari ⁊ tacet: videt̃ cõſentire.

Item ꝓpter fauorem religionis. xx. q. ij. c. i. ⁊ ii. vbi dicit̃ ꝙ qui anno ⁊ die vno in religione ſteterit etiam ſi voce profeſſus nõ ſit videt̃ ex taciturnitate in profeſſione conſenſiſſe.

Itẽ ꝓpter fauorem matrimonii. xxix. q. ii. ſiquis ingenuus: vbi dicit̃ ꝙ ducens ancillam in vxorẽ ſciẽter non poteſt eam dimittere: quia tacendo videtur in eam conſenſiſſe.

Item ꝓpter fauorem caſtitatis. xxvii. di. dyaconus vbi dicitur ꝙ ſacrum ordinem recipiens etiã tacendo de tenẽda caſtitate in eam cõſentit.

De hac materia habes vbi agitur de ſilentio.

Tangere. ¶ qui iuſtos tangit velut pupillam oculi domini tangit. ii. q. vii. accuſatio quoque.

¶ tangere immundum eſt peccatis aliorum cõſentire. xxiii. q. iiii. recedite.

¶ cui peccatũ diſplicet ⁊ illud redarguit̃ immundum non tangit. ibidem ⁊. c. tolerandi.

¶ etiã ſine coitu laſciuus tactus: graue eſt peccatum. xxvii. q. v. nec ſolo.

Temeritas. ¶ temeritas ẽ maiorꝫ ſtatuta auſu ꝓprio cõtemnere. ii. q. i. notum. vii. q. i. nihil. x. q. i. hanc conſuetudinem in fine. xxi. q. iiii. epiſcopi.

¶ temeritas incurritur cum a ſubditis vita ⁊ facta ſuperiorum diiudicantur vel reprehẽdunt̃. xxi. diſ. nolite. xiii. q. ii. placuit. ⁊. c. ſe.

¶ temeritas facilitatis veniã cõtinet ⁊ i cõſultus calor calũnie vitio caret. ii. q. iii. ſi quẽ. §. notãdũ

¶ temeritas accuſatorꝫ tribus modis detegit̃ aut enim calũniant̃ aut preuaricantur. aut tergiuerſantur. ii. q. iii. ſi quem. §. primo.

De temerario iudicio ⁊ de ſuſpitione habes in ſuis locis.

Temperantia. ¶ tẽperantia cibi ẽ cũ nõ plus ꝙ̃ neceſſe ẽ ſeruit̃ corpi: ſed ſola eiꝰ infirmitas reficit̃ vt ad vſus exercẽde virtutis aptũ habeat̃. xliiii. diſ. cõuiuia de conſ. diſ. v. non dico.

¶ tẽperãtia ꝓdeſt aĩe ⁊ corpi: q: nihil ſic hõi prodeſt ſic moderata ĩfectio d̃ ꝯſe. di. v. nihil. n. ſic.

¶ nec i mãducãdo nec i abſtinendo cõſiſtit iuſtitia: ſed in vtriſq; ſꝫ nature capacitatẽ tẽperãtia. xli. di. quod dicit. ⁊. iii. c. precedenti.

¶ tẽpore ieiuniorũ maxime eſt ſeruanda de conſe. diſ. v. ſint tibi ieiunia.

¶ temperantia attenditur in minoribus. xxiii. diſ. qui epiſcopus.

Item eſt habenda in dandis elemoſynis. lxxxvi. diſ. non ſatis. §. item pulchra.

Item in infligẽdis penis. xlv. diſ. diſciplina vbi dicit̃ ꝙ de leuitate ⁊ de ſeueritate debet fieri quoddam temperamentum.

Temporalis. ¶ deus largit̃ temporalia: ꝓpter elemoſyne largitionem. xvi. q. i. reuertimini.

Item propter pietatem ſacram. xxii. q. ii. ſi quelibꝫ Exemplum ibi de obſtetricibus.

Itẽ ꝓpter decimarꝫ ſolutionẽ. xvi. q. i. decime.

¶ ſubtrahuntur temporalia: cum ex ipſis non fiunt elemoſine. xvi. q. i. reuertimini.

Itẽ cũ nõ ſoluunt̃ decime. xvi. q. i. decime.

¶ contemplatiui ab omni ſtrepitu temporalium quieſcere debent. xii. q. i. duo.

¶ temporalia debent poſſideri; ſed nõ niſi ad vſũ ibidem poſt medium.
¶ de omnibus temporibus deo ab hominibꝰ reddenda eſt rõ. xv. q. i. firmiſſime. §. ex eo.
De hac materia habes vbi agitur de diuitijs.

Tempus. ¶ tempora propter diuinationem non ſunt ſeruanda. xxvi. q. v. non licet.
¶ tempus merendi non eſt niſi in preſenti. q. xiii. q. ij. in preſenti.
¶ temporis qualitate res mutantur. x. queſtione. iij. preſcis. ⁊ capitulo ſequenti. xxxv. diſtinctione ab exordio.
¶ chriſtus veniens in fine temporum traxit finem ad principium. xxxv. diſ. ab exordio.
De quatuor temporibus habes ſupra ⁊ vbi agitur de ieiunio.
¶ temporibus noſtris non ſolum corpora; ſed etiam merita in hominibus defecerunt. xxxiiij. diſ. fraternitatis.
¶ multi tolerantur propter temporum neceſſitatẽ vel vtilitatem. ſed ſcandalum. i. q. vi. requiritis. ⁊ c. ſe. xxiiii. q. i. pudenda in fine.
De tẽporibus habes vbi agiẽ de preſcriptione: ⁊ in multis locis vbi agitur cũ tẽporis adiũctione.

Tentatio. ¶ tentatio eſt multiplex: videlicet dei hominis ⁊ diaboli de pe. diſ. ij. §. opponitur ⁊ §. econtrario.
¶ tentat deus ad inſtruendum. xxij. q. ii. prophetauit. §. quandoqȝ.
Item ad pugnandum. vi. queſtione. i. ſunt plurimi de pe. diſ. ii. §. opponitur poſt medium; vbi agitur de tentatione tribulationis.
¶ tentatio eſt vita hominis ſuper terram. de pe. diſ. ij. §. opponitur.
¶ hũana tẽtatio ẽ cũ animo illicitis tentamur etiam nolentes ſed diabolica cum quod caro ſuggeſſerit; animus cõſentit. de pe. diſ. ii. §. econtrario.
¶ ſunt quidam qui nõ expectãt tentationẽ. ſꝫ preueniũt voluntate. de pe. diſ. v. §. i. circa principium
¶ cũ tẽtatio i corpore noſtro repẽriẽ i actione dominaẽ. xlix. diſ. hinc etenim.
¶ nemo debet tentare deum dum habet qđ conſilio rationabili faciat. xxij. queritur.
¶ iudicium ꝑ duellũ ⁊ per ferũ calidum ſiue ꝑ aliquam aliam ꝓbationẽ ꝓhibeẽ: quia deus tentari videẽ. ij. q. v. monomachiam ⁊ c. conſuluiſti.
¶ deum tentat qui habet quod faciat: vnde ſuam ⁊ aliorum ſalutem precauere queat, ⁊ non procurat. xxiij. q. viij. ſi nulla.
¶ tentat hominem dyabolus. de pe. diſ. ij. §. opponitur ante finem.
Itẽ tẽtat bonos vt laceret ⁊ deuoret. iij. q. i. nulli.
Item tentat dormientes. vi. diſ. teſtamentum.
¶ mille modos habet tentandi. xvi. q. ij. c. i.
Item tentat ſub ſpecie boni. mala ſuggerendo. xiiij. q. v. forte.
¶ precipue ſancti a peccato mundi ſuſtinent tentationes dyaboli. de pe. diſ. ij. §. opponitur.
¶ maxime illos tẽtat qui deo ſunt familiariores ⁊ in eius ſeruitio feruentiores. iij. q. i. nulli.

Tergiuerſatio. ¶ tergiuerſatio ẽ verboꝝ cauta prolatione peccata ſua leuigare. de pe. diſ. i. §. econtra ij. in fine.
¶ tergiuerſari eſt ab accuſatione deſiſtere. ij. q. iij ſi quem. §. notandum.

Teſtamentum. ¶ teſtamentũ vetus differt a nouo in pluribus: quia i veteri pena. ⁊ i nouo venia peccati promittiẽ. xxii. q. iiij. c. hec autẽ. §. primo.
Itẽ illud terrorẽ; iſtud manſuetudinẽ iducit ibi.
Itẽ i veteri ꝓ culpa morte moriebantur in nouo penitẽti miſericordia promittiẽ. ibidem.
Itẽ differt i matrimonij cõiunctione. xxxv. q. i. §. i.
Item in plurium vxorum ⁊ concubinarum permiſſione. xxxii. q. iiii. recurrat. §. his ita.
Itẽ differt i multorum cerimonialium obſeruatiõe v. di. §. i. vi. diſ. c. non eſt peccatum. §. his ita.
Idẽ differt: quia vetus requirit opa. nouũ autẽ non tantum opera ſed voluntatem. xv. q. i. ſi quis non
Item teſtamentum vetus virginitatem nõ approbat quam nouum commendat. xxxii. q. iiii. recurrat. §. his ita
¶ concordat nouum teſtamentum cum veteri: in moralium obſeruatione; quia obſeruat decalogum. xxxii. q. iiii. meretrices.
¶ in teſtamentis decedẽtium: vltima voluntas teſtatoris eſt ſeruanda. xiii. q. ii. vltima. xvi. q. i. admonere ⁊ c. conſidero.
¶ heremite quia proprium habent: poſſunt teſtari. xix. q. iii. perlatum. §. proximo.
¶ religioſis proprium non habentibus non licet teſtari. ix. q. iii. quia ⁊ c. ſe.
Item nec ſeruus; quia omnia ſunt domini teſtamẽtum condere nõ poteſt. xiii. q. ii. illud.
¶ vtrum liceat epiſcopis ⁊ clericis cõdere teſtamẽtum habes. xii. q. i. epiſcopi.
¶ non licet eis de rebus eccleſie ſicut agris ⁊ frugibus: ſiue oblationibus ſiue de quibuſcunque aliis teſtari. xii. q. i. epiſcopi. ⁊ q. ii. per totum. ⁊ q. v. nulli. ⁊ c. ſequenti.
Item bona propria decedẽtium ab inteſtato. ſi nõ habẽt filios vel nepotes ſunt eccleſiarũ i quibus miniſtrãt. xii. q. iii. quicunqȝ. ⁊ q. v. c. vltimo. ⁊ q. ii. epiſcopus qui filios.
¶ in teſtamẽto chriſtus ſemper pro vno filiorum reputãdus eſt. xii. q. ii. ſi quis iraſcitur.
¶ teſtamẽtoꝝ nõ executores ſunt ſacrilegi fures. xiii. q. ii. qui oblatiões. xvii. q. iiii. ſacrilegium.
Item ſunt egenorum homicide. xiii. q. ii. clerici.
Item ſunt excommunicandi ibidem.
¶ ſucceſſor non ſeruans defuncti teſtamẽtum eſt exheredandus. xi. q. i. ſilueſter.

Teſtis. ¶ triplex eſt teſtis videlicet ſuperior: ideſt deus. xi. q. iii. inter verba

vbi dicit. ecce i celo teſtis me⁹. ⁊. xxij. q. i. ſi peccā.
Item eſt teſtis interior: videlȝ conſciencia. xi. q. iij.
inter verba. vbi dicitur: gloria veſtra hec eſt teſti
monium cōſcientie veſtre. ⁊. c. cuſtodi.
Item eſt teſtis exterior. ſ. primus. de conſe. di. i. in
hemus. xi. q. iij. non ſunt. xij. q. i. nolo vt.
Itē eſt teſtimoniū non ſolū verbale: ſed etiam reale
ſ. facti euidentia. xxviij. di. priuſq̄. lxxxij. di. ꝓpo
ſuiſti. xxxiij. q. ij. de his vero.
Itē apoſtoli verbo ⁊ opere ſunt teſtes xp̄i in hieruſa
lem ⁊ in omni iudea. xi. q. iij. eſtimant. in fi.
Itē voluntas morientis ēt ſine inſtrumento proba
ri poteſt ex circunſtantiuȝ teſtimonijs. xxvi. q. vi
his qui tempore.
Itē in teſtimonio ē attendenda diuerſitas locorū ⁊
temporum. xxxv. q. vi. de parentella.
Itē ad probationem ingenuitatis ſoli teſtes nō ſuffi
ciunt: niſi inſtrumentis ⁊ argumentis adiuuent.
iiij. q. iij. teſtes. §. item in criminalibus. poſt me.
Itē nullus poteſt eſſe iudex ⁊ teſtis. iiij. q. iiij. nullus
vnquam.
Itē teſtibus non teſtimonijs per ſcripturam declaratis
credendum eſt. iij. q. ix. teſtes. §. proxi. ⁊. c. horta.
Itē de illo eſt verum teſtimonium quod in preſen
tia teſtificantium contigiſſe perhibetur. iij. q. ix.
teſtes. §. de his.
Itē ēt non roganti dūmodo interfuerint: teſtes eſſe
poſſunt. iiij. q. iij. teſtes. §. item in criminali.
Itē teſtes ſuper vno facto in tempore ⁊ loco diſcre
pantes repelluntur. iij. q. ix teſtes §. ſeq.
Itē illi teſtes ſunt grauiter puniendi quos temporꝫ
diuerſitas ſimul facto non interfuiſſe oſtendit. iij
q. viij. nihilominus.
Itē in cauſa criminali teſtimoniū debet eſſe de viſis
notis ⁊ auditis. iij. q. ix. teſtes.
Itē in teſtibus attendēda eſt ſtatus dignitas: fidei
puritas: ⁊ morꝫ grauitas. iiij. q. iij. teſtes. §. ſeq.
Itē illi precipue recipiendi ſunt in teſtes de quibus
preſumitur ꝙ veritatem facti magis ſciant. xxxv.
q. vi. c. i.
Itē lȝ ſimplici verbo iudicis credendum ſit: tamen
ſi ab ipſo appellatur non poteſt eſſe teſtis in cau
ſa appellationis. ij. q. vi. ſtatuendū.
Itē vnius teſtimoniuȝ nemo condēnatur: niſi forte
fama publica contra eum laboraret. iiij. q. iij. te
ſtes. §. ſeq. xxxv. q. vi. §. vlti. xxxiij. q. ij. admone
re. ij. q. v. ſi mala.
Item nec ad teſtimoniū vnius: etiam ſi ſit epiſco
pus. vi. q. ij. per totum. iiij. q. teſtes. §. ſequenti. ꝟ
ſi. vnius.
Itē ex hoc epiſcopo vel alteri prelato iniura non in
fertur: cum ſibi ſoli in teſtimonium non creditur
vi. q. ij. c. vltimo.
Itē ad probādū duo teſtes ſuffiaūt vel tres: niſi i
aliquibus caſibus ſingularibus vbi plures requi
runtur. iiij. q. iij. teſtes. §. ſeq. poſt medium. ij. q.
iiij. §. i.
Itē prelat non dānatur niſi ſeptuaginta duobus te
ſtibus. preſbyter autem niſi quadraginta quat
tuor. dyaconus vero cardinalis niſi viginti trib⁹
inferioris autem gradus clerici niſi ſeptem teſti
bus cōuicti nō debent condēnari. ij. q. iiij. preſul.
Itē nullus eſt idoneus teſtis in cauſa propria. xv. q.
iii. ſane. in fi.
Itē nec in re nec in cauſa propria quis ad teſtificā
dum admittitur. iiij. q. iij. teſtes. §. ſeq. poſt me.
Itē contra ſe quiſq; teſtari poteſt: pro ſe vero mini
me. iiij. q. ij. §. i.
Itē propter inimicitias poteſt quis repellere teſtes
cōtra ſe quos admiſit pro ſe: als non. iiij. q. iij. te
ſtes. §. ſeq. verſi. ſiquis.
Itē qui agit non poteſt a reo petere teſtimoniū. iiij.
q. iij. teſtes. verſi. item qui intendit.
Itē teſtes non videntur idonei quibus poteſt impe
rari. iiii. q. iii. teſtes. §. ſeq. ante medium.
Itē teſtis videtur ſuſpectus ſi ſit de domo iudicis.
iiii. q. iiii. contra.
Itē nullus debet cogi vt ferat teſtimonium contra
conſanguineum vel affinem. iiii. q. iii. teſtes. §. ſe
quenti. verſi. item lege iulia.
Itē nec parentes nec liberi inuicē aduerſus ſe teſtifi
cari poſſunt. iiii. q. iii. teſtes. verſi. item codice.
Itē pater ⁊ filius ⁊ duo fratres in eadem cauſa te
ſtes eſſe poſſunt. iiii. q. iii. teſtes. §. ſeq.
Itē in alieno negocio plures produci poſſunt ex ea
dem domo. iiii. q. iii. teſtes. §. ſeq. circa medium.
Item teſtis domeſticus admittitur in cauſa eccleſia
ſtica. xiiii. q. ii. ſuper.
Item in cā matrimoniali. xxxv. q. vi. de parentela.
Item admittitur in cauſa ciuili: ſed non in crimina
li. iiii. q. iii. teſtes. §. ſe. verſi. quos accuſator. xiiii.
q. ii. per totum.
Itē hereticus ꝓ xp̄iano pōt teſtificari cōtra hereti
cū: ſȝ nō ꝯtra xp̄ianuȝ. xxiiii. q. i. miramur. §. ſe.
Itē inhabilis ad ſacerdotium cōtra ſacerdotē non
pōt teſtificari i cā criminali. ii. q. ii. ipſi apoſtoli.
Itē an clericus ad teſtificandum poſſet compelli. ii.
q. vi. ſtatuendum.
Itē epiſcopus vel preſbyter niſi i cauſa que aliter ſci
ri non poſſit: nō adducatur i teſtem: q2 ex hoc ſa
cerdotium dehoneſtatur. xi. q. i. teſtimonium.
Itē epiſcopus vel preſbyter i neceſſitate teſtimoniū
perhibens non debet iurare ſicut alij ſuper librū
ſed tantum videre librum. ibidem. in fi.
Itē epiſcopus vel preſbyter pōt loco iuramenti per
ſanctam conſecrationem dicere. ii. q. v. ſiquis p̄
ſbyter.
Itē oēs alii teſtes debent primo iurare de veritate
dicenda tactis ſacroſanctis euangelijs. iii. q. ix. §.
hortamur. iiii. q. iii. teſtes. §. proximo.
Itē iudex debet teſtibus prouidere de loci ſecuritate.
iii. q. ix. hortamur.
Itē teſtibus expenſe ſunt miniſtrande. iiii. q. iii. te
ſtes. §. ſequenti.
Itē ep̄us ſiue preſbyter pro eccleſie ſue negocio pōt
ferre teſtimonium. xiiii. q. ii. ſuper.

¶ clericus non debet eſſe teſtis contra laicum ĩ criminali cauſa: ſed in ciuili. xi. q. i. teſtimonium. x iiij. q. ij. ſuper.

¶ in conficiendis inſtrumentis ſecularium preſbyteri non debent ferre teſtimonium niſi de mandato epiſcopi. xiiij. q. ij. ſuper. in fi.

¶ teſti boneſtiori maior fides eſt adbibenda. iiij. q. iij. teſtes. verſi. item iuſiurandi.

¶ vtrum ermofroditus poſſit fieri teſtis: qualitaſ incaleſcentis ſexus declarabit. iiij. q. iij. teſtes. v. ſi. item ermofroditus.

¶ mulier poteſt eſſe teſtis pro parentibus ⁊ amicis ⁊ conſanguineis. ⁊ pro crimine leſe maieſtatis: ⁊ contra beresim ⁊ ſymoniam. xv. q. iij. §. de crimine.

¶ de vnoquoqꝫ minus eſt dubitandũ vbi prior vita qualis fuerit teſtimonium reddit. lxi. diſt. miramur.

¶ teſtes debent eſſe bone opinionis. ij. q. i. in primis. circa medium. iij. q. v. ſuſpectos. iiij. q. iij. teſtes. §. i.

¶ ad teſtificandum non admittitur alſ inimici. ij. q. i. in primis. circa medium.

Item nec ſerui pro domino ſuo: nec minor viginti annis. iiij. q. iij. teſtes.

Item nec infideles. ij. q. vij. non poteſt. iij. q. v. ſuſpectos.

Item nec a fide apoſtatantes. ij. q. vij. non poteſt.

Item nec infames. ij. q. vij. teſtes. iij. q. v. ſimiliter. ⁊ c. ſe. v. q. i. qui crimen.

Item nec criminoſi. ij. q. vij. teſtes. iij. q. v. conſtituimus.

Item nec cõplices in crimine quãdo illud de ſe confitentur. xv. q. iij. c. vlti. iiij. q. iij. teſtes. §. ſeq.

Item nec nimia paupertate laborantes. iiij. q. iij. teſtes. §. ſeq.

Itẽ nec cõſanguinei vel propinqui niſi cuꝫ contra ſe ipſos mutuo teſtificari voluerint. iij. q. v. c. i.

Item nec familiares. ſ. de propria domo prodeũtes iij. q. v. c. i. ⁊ c. accuſatores. ⁊ q iiij. teſtes. §. ſeq. poſt medium.

Item nec affines. iiij. q. ix. abſens. ⁊ q. v. ſimiliter.

Item nec litigioſi. iij. q. v. ſuſpectos. ⁊ c. ſeq.

Item nec impuberes qui infra quartũdecimum annum conſiſtunt. iiij. q. iij. teſtes. ⁊ §. ſeq.

Item nec liberi cõtra eccleſiã vel cõtra dominũ cuiuſ fuerunt ſerui. xij. q. ij. ep̃s qui mancipiũ. ⁊ §. vlti. iiij. q. iij. teſtes. §. ſe. v̾ſi. iteꝫ patroni. ⁊ v̾ſi item liberti.

Item nec ſerui niſi dum aliqui teſtes deficiunt. iiij. q. iij. teſtes. §. ſeq. ante fi.

Iteꝫ nec ille qui iudex vel aſſeſſor vel aduocatus fuerit in eadem cauſa. ij. q. vi. ſtatuendum.

Item quicũqꝫ ad accuſandũ nõ admittitur: nec ad teſtificandum. iiij. q. iiij. c. i.

¶ teſtimoniũ nũꝙ̃ eſt vẽdendũ. xiiij. q. v. nõ ſane.

¶ non teſtificans veritatẽ grauiter peccat. xi. q. iij. vnicuiqꝫ. §. ſic quoqꝫ.

¶ falſus teſtis eſt qui etiãm contra ſe ipſuꝫ falſuꝫ dicit: ⁊ boc per deum qui eſt veritas vendit. xi. q ij. abijt.

¶ preſbyteri vel dyaconi in falſo teſtimonio inuenti per tres annos ab officio ſuſpenſi: in monaſterio debent penitere. v. q. vi. qr. in fi.

¶ quilibet falſus teſtis ſeptem ãnorum penitentia punitur. xxij. q. v. ſiquis periurauerit.

¶ infamis fit ⁊ a teſtimonio repellitur. xxij. q. v. ſiquis conuictus.

¶ inducens ad falſum teſtimonium grauiter peccat ⁊ cõſimili pena punitur. xxij. q. v. ſiquis periurauerit. ⁊ c. ſi conuictus.

Timor.

¶ timor eſt multiplex videlꝫ ſeruilis: quando quis timore pene facit quod facit. xxiij. q. iiij. bec autem. §. ſeq. in fi.

Item eſt timor initialis que ſicut ſeta introducit linum: ita ⁊ ipſe charitatem. de pe. diſt. ij. §. bec q̃. ante fi.

Item eſt timor filialis qui etiam timor ſanctus vel caſtus dicitur: ⁊ bic eſt perfectorum. xxiij. q. vi. ſciſmatici. ⁊ §. vlti. in fi.

Item eſt timor naturalis quem etiam ipſe xp̃s babuit: ⁊ alij perfecti. vij. q. i. c. vlti. circa fi.

Item eſt timor mundanus quãdo peccat timore temporalium. xlvij. di. ſicut. xi. q. iij. quiſquis.

Item eſt timor mundanus quo quis peccat timore pellis proprie. xi. q. iij. nolite.

¶ bumanum eſt timere eum qui poteſt deprimere vel erigere. xvi. q. ii. c. i. poſt medium.

¶ timendum eſt de ſero penitente. de pe. diſtin. vii poſt medium.

¶ amor carnalis timor ãtqꝫ auaritia ſẽſũ boĩs ebetãt. iii. q. v. accuſatores. vl̾ teſtes. xi. q. iii. q̃tuor

Item ibi ve ẽ vbi timoratus pũt a terra. xvi. q. vii. ⁊ boc diximus poſt medium.

Titulus.

¶ titulus dicit̾ p̃cipiũ poſſeſſionis ſine quo nemo vere poſſidet. xvi. q. iii. dilectio. §. poteſt ante mediũ. ⁊ xvii. q. iiii. queſti.

Item dicit̾ titulus vexillun vel lignum pro re vendicanda poſitum. xvi. q. v. conſuetudo. xii. q. ii. non babenti.

Itẽ dicit̾ titulus breuis ãnotatio ſequẽt̾ opis. xv. di. ſancta ⁊ c. in p̃mis ante medium.

Itẽ titulus dicitur beneficium eccleſie ſub quo quis ordinatur. ⁊ vbi tenet̾ ſeruire: ꝙ̃diu viuit. lxx. diſ. ſanctorum.

¶ nemo ſine titulo ordinari debet. ibidem.

Tolerantia.

¶ tolerantur a bonis ĩfirmi ipſis cõſueta non denegando. iiii. di. denique.

Item debilitati quantum ad labores condeſcendo xlvii. diſ. omnis in fine.

Item ipſorum defectus ad infamiam non detegendo. xcvi. di. in ſcripturis.

Item commiſſa eorum propter ſpem correctionis patienter ſupportando. xlv. diſ. licet. Exemplum

ibi de petro quem dominus poſt negationem nõ dãnauit. ⁊.c. recedite. ⁊.l.di. conſiderandũ. vbi dicitur ꝙ ideo dominus petrum tolerauit vt poſtea aliorum defectus toleraret.
Item tolerantur a bonis mali ipſorum detractões ⁊ falſa iudicia equanimiter tolerando. xvi.q.i. deteriores. ⁊.c.ſeq. ⁊.c. et merito.
Item tolerantur a bonis ipſorum verba ⁊ alias perſecutiones pacienter ſubſtinẽdo. vi.q.i. quieſcite.
Item tolerantur de omnibus ipſorum iniuriis ſꝫ nõ vlciſcendo. xxiiij.q.iiij. ſex differentie. ⁊.q.viij. cõuenior.
¶ qui malos non tolerat ipſe ſibi per hoc teſtis eſt q2 bonus non eſt. xxiij.q.iiij. hec autem.
¶ mali a bonis quãdoqꝫ tolerantur q2 corrigi non poſſunt. xxiij.q.vij.c.i. in fi.
De tolerantia malorum habes vbi agitur de malis.

Tonſura. ¶ tonſura clericalis in circuitu ⁊ in ſummitate capitis ĩ modum ſpere debet radi. xxiij. di. prohibere.
¶ hec tonſura deſignat in clericis contemptũ temporalium. xij.q.i. duo.
¶ hec tonſura primo debet fieri per epiſcopũ niſi ſint regulares: quibus per abbatem ſuũ ſi ẽ preſbyter poteſt dari. lxix. di. quoniam.
¶ prima tonſura facit clericum. xxiij. di. clerici. ⁊ ẽ ordo qui dicitur pſalmiſtatus. xxiij. di. pſalmiſta.
¶ non habens tonſuram clericalem lectiones in eccleſia publice in pulpito nõ debent legere. lx. di. quoniam.
¶ tonſura clericalis ſic debet tondi vt ſit ſuper aures. xxiij. di. non liceat quemlibet.
¶ ad eam defendendã clerici per archidyaconos ſunt compellendi. xxij. di. ſiquis.
¶ etiã vxorati clerici contrahentes cũ virgine debent tonſuram portare ſi clericali priuilegio volunt gaudere. lxxxiij. di. quiſquis.
¶ clericus contrahens cum corrupta q2 videtur renunciare priuilegio clericali: cõmunem cũ laicis tonſuram deportabit. ibidem.

Tormentũ. ¶ tormentum quandoqꝫ damnis: quandoqꝫ verberibus infertur. xij.q.ij. fraternitas.
¶ quilibet iudex etiam eccleſiaſticus poteſt torquere ſuſpectos vt veritatem facti poſſit exquirere. v.q.v. illi qui.
¶ quilibet ſuperior malefactorem ſibi ſubditum: ſꝫm magis ⁊ minus excedentem poteſt tormentare. xxiij.q.v.c.i. in fi.
¶ prelatus non debet per ſe ſed per alios delinquentem tormentare. lxxxvi. di. non liceat.

Tranſactio. ¶ tranſactio eſt cum aliquo dato vel retento vel promiſſo ab actione litigij recedere. liiij. di. generali circa finem.
¶ tranſactio debet fieri de ſcire iudicis vel ſuperioris. xxiij.q.iiij. ſi illic.
¶ proprie loquendo tranſactio nõ poteſt fieri in ſpũalibus. i.q.ij. ꝙ pio. xxiij.q.v. denique. xvi.q.vij. decimas quas. xiij.q.ij. in eccleſiaſtico.
¶ quã ſeruus dyaconus effectus aliã perſonam p ſe reſtituerat in tali trãſactõe nõ cõmittitur ſymonia: q2 non pro ordine ſed pro ſeruitio fit reſtitutio. liiij. di. ex antiquis. in fi. ⁊.c. generalis. in fi.

Tranſitus. ¶ in ſucceſſores res tranſit cũ onere ſuo. xi.q.i. ſiluester.
¶ ſpũalis tranſitus eſt de peccato ad vitam: de culpa ad gratiam: de terrenis ad celeſtia. de conſe. di. iiij. per aquam.
De tranſitu religioſorum ad aliam religionẽ habes vbi agitur de religione.

Tranſlatio. ¶ transferri poſſunt prelati de eccleſia ad eccleſiam propter neceſſitatem vel vtilitatem. vij.q.i. mutationes. ⁊ tribus.c.ſeq.
¶ ſicut vir ducens alteram preter ſuam vxorem dicitur adulter: ſic prelatus qui propria temeritate ſe transfert ad aliam eccleſiam. vij.q.i. ſicut.
¶ tranſlatio fit de minori eccleſia ad maiorẽ: ⁊ nõ econuerſo. xxiij. di. legimus. circa medium. vij.q.i. mutationes.
¶ petrus de antiochia romam tanꝙ ad maiorẽ eccleſiam eſt tranſlatus. vij.q.i. mutationes.
¶ ambitio preſumit vbi de minori eccleſia ad maiorem ſua temeritate quis transfertur. vij.q.i. ſiquis epiſcopus. ⁊.c.ſeq.
¶ tranſlatio vtilitatis plurimorum vnius vtilitati p̃ferenda eſt. vij.q.i. ſcias.
¶ tranſlatus nihil iuris in priori eccleſia retinet. xxi.q.ij. ſiquis.
¶ tranſlatus non priuatur prima eccleſia niſi poſſeſſionem habeat in ſecunda. xcij. di. ſiquis ẽpus. ⁊.c. ſiqui epiſcopi.
¶ tranſlatus cauſa neceſſitatis: ceſſante neceſſitate debet ad primũ locum redire. vij.q.i. paſtoralis. i.q.i. quod pro neceſſitate.
¶ ſolius pape eſt transferre ẽpos. vij.q.i. mutationes. ⁊.c. ſicut alterius. in fi.
¶ preſbyteri ſiue inferiores prelati de eccleſia ad eccleſiam debent transferri: niſi de auctoritate ẽpi. vij.q.i. epiſcopus de loco.
¶ ad aliam eccleſiam ſua temeritate ſe transferentes fruſtrantur habita ⁊ non habita. vij.q.i. ſiquis epiſcopus. ⁊.c.ſeq.
¶ in tranſlatione clericorum vel rerum eccleſiaſticarum ẽpus debet requirere conſiliũ capituli: quia fit quedam alienatio. xij.q.ij. ſine exceptione.
De tranſlatione habes vbi agitur de mutatione: ⁊ de permutatione.

Treuga. ¶ treuga eſt ſecuritas preſtita rebus ⁊ perſonis diſcordia nondum finita. xxiiij.q. vltima. illi.
¶ archiepi ⁊ alij p̃lati ad faciendũ treugas debent intendere. xxiiij.q. vlti. illi. xc. di. per totum.
¶ frangentes treugas ſunt excõmunicandi. xxiiij.q. vltima. illi.

Tributum. ¶ licite datur tributum et ab eccleſia; videlicet intuitu pacis. xxiii. q. i. quid.
Item datur intuitu ſubiectionis. xi. q. i. magnũ. nota exemplum de xpo qui dedit tributum.
Item intuitu ſoli q̃d quis poſſidet. xxiij. q. viij. tributum. et c. ſequenti.
Item datur intuitu penſi officij vel ipendendi. xvij q. ij. cleutcrius.
Item datur intuitu cathedratici. x. q. iij. per totum.
Item datur obtentu longe conſuetudinis. i. q. iij. queſitum. ante fi.
¶ nulla eccleſia conſtruenda eſt ſub tributaria cõditione. de conſe. di. i. ſiquis baſilicam.

Tribulatio. ¶ tribulatio patiẽter eſt tolleranda ne p impatientiam meritũ mutetur in culpam. vij. q. i. cuʒ percuſſio.
¶ deus ſepe ſuis mordaciſſimũ genus tribulationis imittit ad anime medicamentũ. v. q. v. non ois.
Exẽpluʒ ibi de ſtimulo carnis pauli.
Itẽ mittit ad virtutis augmentũ. vij. q. i. aduerſitas.
Exẽplũ ibi de naufragio petri. xi. q. i. in cunctis.
Item mittit ad puniendũ crimen cõmiſſum. vi. q. i. ſunt plurimi. vij. q. i. cum percuſſio.
Item mittit ad conſequendũ eternum premium. vij q. i. ſuggeſtum.
Item facit mundi honorem contẽnere. xxiij. q. iiij. diſplicet. ante medium.
Itẽ facit ad bonum feſtinare. xxiij. q. iiij. c. vlti. i fi.
Item tribulatio facit peccata deſerere. xxiij. q. iiij. q peccat. in fi.
¶ quãdo non grex nec fides ſed paſtor querit tribulatio eſt declinanda. vij. q. i. ſciſcitaris.
De hac materia habes vbi agitur de aduerſitate.

Triſticia. ¶ nullus p ſua nec ſuorum morte triſtari dʒ. xiij. q. ij. q̃ppoſter.
¶ illi qui de morte contriſtantur; videntur de ſpe reſurrectionis dubitare. xiij. q. ij. vbicũqʒ. §. ſeq. et c. ſeq.

Tutor. ¶ tutor proprie dicit pupilli vel orphani vel a parentibus emancipati. lxxxvij. di. deſolatis.
¶ triplex eſt tutella videlʒ teſtamentaria que ex teſtamento conſtituitur. et legitima que propter ppinquitatem aſſumitur. et datiua que cuicũqʒ confertur. xvi. q. i. generaliter.
¶ tutella pupillorum in duobus conſiſtit: videlicʒ vt vita a criminibus; et res ab iniuria impiorum ſeruetur. xij. q. i. c. i.
¶ ipſe deus iuſſit pupillis et egenis tuitionem ipendi. lxxxvi. di. deſolatis.
¶ eps tanq̃ iudex tuitionem teſtamentariam non debet ſuſcipere: et ſuſceptam propter neceſſitatem non per ſe ſed per archipreſbyterum debet agere. lxxxviij. di. epiſcopus. et duo. c. ſeq.
¶ lʒ clerici et etiaʒ monachi non teneantur ad tutelam teſtamentariam vel legitimam vel datiuam; ad cautelã tñ miſerabilẽ pſonaꝶ dcs teneñt. lxxxvi. di. puenit. et lxxxvij. c. lʒ. xvi. q. i. generaliter.
¶ clerici per epiſcopum poſſunt cogi ad egenorum tutele ſuſceptionem. lxxxviij. di. decreuit.

Vacatio. ¶ eccleſia cathedral vltra tres mẽſes non debet vacare paſtore. l. di. poſtq̃. lxiij. di. obeũtibus.
¶ pp gregis periculũ poſt tres mẽſes electiõis aliJ tres menſes dantur pro petenda conſecratione. l. di. poſtq̃.
¶ percipiende atqʒ intuende veritati vacandum eſt. viij. q. i. qui epiſcopatum.
¶ clerici q diuinis officijs debent eſſe obligati nõ debẽt terrenis actibus vacare. xxi. q. iij. mollitis
¶ vacatio contemplationis cordis appetenda eſt. ſed aliquando pro multoꝶ ſalute poſtponenda ẽ viij. q. i. in ſcripturis.
¶ diabolus per incuriam vacantes facilius opprimit et in ima vitiorum proſternit. de pe. di. iij. §. i. verſi. quecũqʒ.

Vagari. ¶ eps vagabũd nĩſi reſipiſcat; pẽo excõicat; poſtea i monaſterium retruditur. vij. q. i. peruenit. et c. ſeq.
¶ clerici ab eccleſia non ſunt recipiendi qui vagãdo ſub nullius epiſcopi diligentia conſiſtunt. xciij. di. nulla.
¶ monachi vagari phẽtur. xvi. q. i. iuxta. et c. ſe.
¶ religioſi vagantes vt ad monaſteria ſua reuocẽt ſunt cõpellendi. xvi. q. i. quidã. xviij. q. ij. abbates
¶ vaganti religioſo ſine ſui ſuperioris licẽtia nõ licet ordines recipere: nec diuina officia celebrare. xvi q. i. monachi et c. ſe.
¶ ſi qd religioſus vagãdo acqſierit; totũ mõaſterij vbi pfeſſus fuerit erit. xviij. q. ij. abbates
¶ vagabũdi religioſi poſt cõtẽptũ admonitionis auxilio epiſcopi ſunt carceribus tradẽdi. xviij. q. ſecunda abbates.

Vanitas ¶ nomẽ diũ ẽ i vanũ aſſumẽdũ. xxij. q. ij. ſi aduertendum.
¶ vanitas gẽtiliũ poetaꝶ vl philoſophoꝶ ipſorũ auctoritatibus redarguit. xxxvij. d. ſ. ſi quid.
¶ i pdicatione poſtponere auctoritatem pphetarum et adducere philoſophoꝶ vanitas ẽ; curioſitas ſacrilega. xxxvij. diſ. ſiquis grammaticam et c. ſequenti.
¶ omnis ſciẽtia que ad tropologiam. id eſt mores nõ conuertit ſi vanitatẽ: et i ſenſus obſcuritatem deducit. xxxvii. diſ. nonne. et c. ſe.

Vas. ¶ i eccl̃ia ad baptizãdũ et ad corporalia et pallas lauãdũ ſpecialia vaſa dbẽt haberi de conſ. diſ. iiii. ois pſbyter. et diſ. i. nemo per ignorãtiã. et iiii. c. ſe.
¶ vaſa ſacrata non debent moniales nec inferiores gradus clerici tractare. xxiij. diſtinctione ſacratas et c. non oportet.
¶ vaſa ſacrata et eccleſiaſtica inueterata debẽt comburi et cineres vbi cõculcari non poſſunt reponi de conſ. diſ. i. altaris.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ vaſa eccleſie pro liberatione captiuorum ⁊ egeſtate miſerorum ſunt exponenda: q: melius eſt vaſa viuentium ſeruare ꝙ metallorum. xii. q. ii. aurum.

¶ paulus dicitur vas electionis. xxii. q. v. ſi paul⁹.

¶ vaſis ire nunꝗ deus reddet interritū ſi nō inuenitur homo ſpontaneum habere peccatum. xxiii q. iiii. nabuchodonoſor.

Vates. ¶ vates a vi mentis appellantur qui nō ſacerdotem: nō prophetam modo poetam ſignificat. xxi. di. cleros.

¶ illud qd̄ vates gentiliū de xp̄o predixerunt valet ad conuincendam paganorum vanitatem: ſed nō dat auctoritatem. xxxvii. di. ſiquid.

Velum. ¶ eſt velum profeſſionis qd̄ datur feminis anno duodecimo. xx. q. ii. puella.

Item eſt velum conſecrationis quod datur anno viceſimoquinto. xx. q. i. placuit.

Item eſt velū prelationis quod datur āno ſexageſimo. xx. q. i. iuuenculas.

Item eſt velū ordinationis quod datur āno quadrageſimo. xxvii. q. i. dyaconiſſam.

Item eſt velū continentie obſeruationis: ⁊ hoc ē viduarum. xxvii. q. i. viduas que.

¶ ad ep̄os ſpectat v̓gines velare. xx. q. i. deuotis.

¶ excepta egritudīe ep̄us virgini velū non debet iponere niſi in feſto ephiphanie ⁊ per totas octauas paſce: ⁊ in feſtis apoſtolorum. ibidem.

¶ nec abbatiſſe nec alteri moniali aliquam velare licet. xx. q. ii. ſtatuimus.

¶ viduā nullus pontifex velare dꝫ. xx. q. i. deuot.

¶ vidua ab altari velamen continentie poteſt ſuſcipere. xxvii. q. i. viduas que ſpontanea.

¶ velate voto p̄feſſionis ſiue virgines ſiue vidue matrimoniū non poſſunt contrahere: ⁊ contractum dirimit. xxvii. q. i. ſiquis ſacro. ⁊ c. hec vero

Venatio. ¶ aliqua venatio ꝓhibet ⁊ aliqua pmittit ⁊ aliqua ꝯcedit.

¶ venatio arenaria qua quis pugnat cū beſtia dē ptata i arena ꝓhibet nō ſolū facientibus ſꝫ ēt aſpicientibus. lxxxvi. di. qui venatoribus ⁊ . c. ſeq.

Item hanc venationē exercens non ſolum infamis efficitur ſed etiam ab actione in iudicio repellit. iii. q. vii. c. i. §. tria. poſt prin.

¶ venatio ſaltuoſa que fit in ſaltibus vel ſiluis ſi fit tēpore debito nō ꝓhibet: ſi fit ꝓp̄ vtilitatē nō delectationem laicis: non clericis permittit. lxxxvi. di. quid prodeſt. xxxiiii. di. quorūdam.

¶ maxime germanie atqꝫ galie p̄lati venationi ſaltuoſe implicantur. ibidem.

¶ venatio q̄ fit ſine ſtrepitu ſicut ponere retibe vel laq̄u nō ſolū laicis ſꝫ ⁊ clericis ꝯcedit: q: ſimil ē piſcationi. lxxxvi. di. eſau. de ꝯſe. di. v. nunꝗ.

¶ venator inquantū venator nunꝗ legitur ſanct⁹ xxxiiii. di. quorūdam. lxxxvi. di. eſau.

¶ qui videt venationem ad delectationem videbit xp̄m ad contriſtandum. lxxxvi. di. vident.

¶ parum prodeſt ieiunare in cibis: ⁊ delectari in venationibus. lxxxvi. di. quid prodeſt.

¶ fouere venatorem. propter artem ſuam eſt peccatum. lxxxvi. di. qui venatoribus.

Venditio. ¶ emendi vilius ⁊ vendēdi carius ſtudium maxime clericis prohibetur. xiiii. q. iiii. cānonum.

¶ clericis permittitur vt pro mutuatis ab ipſis denariis: res alias ſtatuto tempore prout vendunt recipiant. xiiii. q. iiii. ſiquis clericus.

¶ turpe lucrum ſequitur qui ex cupiditate tempore meſſis vilius emit vt carius vendat. xiiii. q. iiii. quicūqꝫ tempore.

¶ qui falſum iurando pro pecunia veritatē vendit xp̄m q̄ veritas ſicut iudas vēdit. xi. q. iii. abiit.

¶ ſicut iudex non debet vendere verū iudiciū: ſic nec teſtis verum teſtimonium. xiiii. q. v. non ſanc. xi. q. iii. non licet.

¶ ſicut iuriſperitus poteſt vendere iuſtū conſilium ſic aduocatus iuſtum patrociniū. ibidem.

¶ nullum diabolus tanꝗ ſeruum poſſidet niſi qui ſe ſibi peccatorum ꝑe vendiderit. xv. q. i. non eſt

De vēditione ſpūalium habes vbi agit de ſymonia.

¶ xp̄s eiecit de templo vendentes ⁊ ementes. xvi. q. vii. ⁊ hoc diximus.

Venia. ¶ apd̄ deū nullas patit moras venie ꝯuerſio. de pe. di. i. ſerpēs. in fi.

¶ deus non dat veniam in errore durātibus ſꝫ ſe corrigentibus. xxiiii. q. ii. legatur.

¶ cum i ꝯfeſſione peccati erubeſcētiā vincit timor dei fit venia criminis. de pe. di. i. quem penitet.

¶ fit dignus venia ex deſiderio ſacerdotis quē habere nō valens ſocio ꝯfitetur turpitudinem criminis. de pe. di. vi. §. i.

¶ facilitas venie incētiuum tribuit delinquēdi. xxiii. q. iiii. ē iniuſta. i fi. ⁊ c. ſi ea. ⁊ c. ſeq. xxxvi. q. ii. loci. lxxxvi. di. inferiorum. ⁊ c. penam facientis.

¶ nō oportet prelatū ſi excidit i correctione a ſubdito veniā querere. lxxxvi. di. quādo.

Veniale. ¶ venialia pc̄ta dicūtur quotidiana q: quotidie ſubrepūt. de pe. di. i. medicina. §. tres ſunt actiones.

¶ fit veniale i confeſſione qd̄ fuit criminale in operatione. de pe. di. i. quē penitet.

¶ que ſunt venialia peccata habes. xxv. di. vnum orarium. §. alſo autem.

Verbera. ¶ fides verberibus nō eſt exigenda. xlv. di. c. i.

¶ eccleſia quoſdam damnis: quoſdam verberib⁹ caſtigat. xii. q. ii. fraternitas.

¶ ad correctionem ſubditorum virgarum verbera meritorie infliguntur. xxiii. q. v. c. i. in fi.

¶ ſiue monachi ſiue alii clerici de ſuis exceſſib⁹ poſſunt verberibus coerceri. xx. q. vlti. monachum.

¶ ep̄us nullum ſuis manibus debet verberare. lxxxvi. di. non liceat.

¶ miſeri ſunt p̄lati qui verberibus tantum volūt timeri. xlv. di. c. i.

De hac mā hēs vbi agit de tormētis ⁊ de correctiōe

Verba. ¶ Oium rex creatio ⁊ boiu; recreatio fuit i verbo.i.q.i.itra catholicā
¶ verbis ſacramenta xp̄i conficiuntur.ibide;.⁊.c.detrahe.
¶ accidit verbū ad elementu; ⁊ fit ſacramentu;.i.q.i.detrahe.
¶ non minus eſt reus qui negligenter verbum dei audit: q̄ꝫ qui corpus xp̄i in terram cadere permittit.i.q.i.interrogo.

Vi s̃ ix pdicatio

¶ qui exit dum verbum dei proponitur excōicetur de conſe.di.i.ſacerdote.
¶ verba ideo ſunt inſtituta vt homines cogitationes in noticiam aliorū proferant.xxii.q.ii.is aūt
¶ verba non ſemper ſunt accipienda ſicut ſonant.xxxiii.q.i.paratus.ante medium.
¶ deus verba ſm proferentiū intentione; accipit.xxii.q.ii.humane.

Verecundia. ¶ ē verecūdia virginalis q̄ ē naturalr in virginib᷒.xxx.q.v.nec illud.Exēplū de rebecca.
Item eſt verecundia vidualis que verecūdiam premittant anteq̄ꝫ iterato nubant.xxxi.q.ii.non ois §.ſeq.in fi.
Item eſt verecundia ſemi confitentis dum quis erubeſcit aliqua peccata confiteri.de pe.di.iii.§.ſiue autem.verſi.inter hec primo.
Item eſt verecundia plene confitentis: ⁊ hec eſt magna pars ſatiſfactionis: q: de mortali facit veniale.de pe.di.i.§.quē penitet.⁊.c.q̄ꝫuis.
¶ propter verecundiam bonum non eſt dimittendum.de pe.di.i.in actione.in fi.

Veritas. ¶ veritas eſt cum illud aſſeritur qd̄ ē.xxii.q.ii.cū humilitat.
¶ tunc exit aliquis a veritate dei cū a fide ⁊ charitate exit.xxiiii.q.iii.cum aliquis.
¶ veritas ſacramentorum in ſola eccleſia habetur catholica.xxiiii.q.i.q:
¶ in quibus nil intereſt ad habendum regnū dei; vtrum vera putentur vel falſa non refert.xxii.q.ii.in quibus.
¶ veritas etiam prefertur conſuetudini; q: xp̄us non dixit: ego ſum conſuetudo; ſed veritas.viii.di.veritate.⁊ quattuor.c.ſeq.
¶ ille non ſolum proditor eſt veritatis qui mendacium dicit; ſed etiam qui veritatem libere non pnunciat.xi.q.iii.nolite timere.
¶ veritatem pro pecunia negantes; deum negant xi.q.iii.abiit.
¶ qui veritatē non defendit quam defendere conuenit proditor eſt veritatis.xi.q.iii.nolite timere
¶ veritas non eſt in homine cum quis dicit ſe peccatorem eſſe cū non eſt.xxii.q.ii.cum humilitatis ⁊ duo.c.ſeq.
¶ non eſt ſic vitanda arrogantia vt veritas relinquatur.xxii.q.ii.non ita.
¶ nō poteſt veritas occultari.xxii.q.ii.ne quis.
¶ vbi de fide vel ſalute agitur qui veritatem occultat iram dei ſuper ſe prouocat.xi.q.iii.quiſquis.⁊.c.nolite timere.
¶ melius ē p veritate pati ſuppliciū q̄ꝫ adulatione cōſequi beneficium.xi.q.iii.nemo peritorum.
¶ veritas cū nō defendit opprimit.lxxxiii.di.error
¶ tria ſolent impedire veritatem: videlicet carnalis amor.timor.atq; auaritia.iii.q.v.accuſatores vel teſtes.xxxv.q.vi.epiſcopus.
¶ a ſacerdotibus ⁊ a predicatoribus veritas libere eſt predicanda.xi.q.iii.nolite timere.circa me.
¶ propter indignos quādoq; dimittenda eſt veritas doctrine.xi.q.iii.cum ergo.
¶ veritas bone vite propter nullum eſt dimittenda.xxxii.q.v.ita ne.⁊.c.ſe.

Veſtis. ¶ veſtes ſunt multiplices: videlz epoꝝ que tā in veteri lege q̄ꝫ i noua varie ſunt ⁊ ex multis virtutibus de; reſplēdere vita pōtificis.xl.di.§.i.xliii.di.ſit rector.poſt me.
Item ſunt veſtes miniſtrorum eccleſiaſticoru;: ⁊ he ſunt varie deſignantes varias virtutes quas debent habere.xl.di.§.hi.
¶ cultui veſtium miniſtrorū eccleſie primo ornat᷒ actionis debet conuenire.c.di.rationis.
Item ſunt veſtes clericorum que nec ſordide nec fulgide debent eſſe.xli.di.§.i.⁊.c.parſymoniā.⁊.c.clericus.⁊.§.ſe.xxi.q.iiii.per totum.
¶ clerici ſiue intra ſiue extra non laicalibus ſ; clericalibus veſtib᷒ debēt vti.⁊ nō ſeruātes grauiter debēt puniri.xxi.q.iiii.nullus.eorū.⁊.iii.c.ſeq.
Item ſunt veſtes religioſorum que debent eſſe humiles ⁊ deſpecte non diuerſi ⁊ diuerſi ⁊ nobilis coloris.xx.q.i.c.vltimo.xxi.q.iiii.c.i.
¶ religioſi veſtem profeſſionis ſue nunq̄ꝫ debent deponere.xx.q.i.vidua.
Item nec exiſtens in ſcholis veſtem debet mutare religionis.xxi.q.iiii.nullus eoꝝ.
Item ſunt veſtes laicoꝝ que cū ſm conſuetudinē terre deferuntur a ſuperſtitioſis non ſunt iudicādi.xxx.di.ſi quis virorum.
Item ſunt veſtes penitentiū; ſicut ſilicium ⁊ ſimilia l.di.penitentes.
Item ſunt veſtes ſacre eccleſiarum que debent honeſte ſeruari ⁊ alteri vſui non ſunt applicāde.de cōſe.di.i.veſtimenta.
¶ veſtibus ſacris non debēt vti alii homines q̄ꝫ ſacrati.ibidem.
¶ nullus pretextu pietatis inuoluat mortuū veſtibus ſacris.de conſe.di.i.nemo per ignorantiam.
¶ vetera veſtimenta eccleſie debēt comburi: ⁊ cineres in pariete vel alis vbi cōculcari non poſſent debent poni.de conſe.di.i.altaris.

Via. ¶ via excellētior eſt charitas: q: ſine ea ambulare non poſſunt hoies; ſed errare de pe.di.ii.c.ſi quis ſemel.§.hec eſt charitas.
¶ viam abſq; ductore nō ingrediaris; quam nūq̄ꝫ ingreſſus es.xvi.q.i.ſi clericatus.
¶ deus docet manſuetos vias.xvi.q.i.vos autē.

Viaticum. ¶ viaticum dicitur eucharistia.l.di.his vero.

Q viaticum nulli penitēti i morte eſt denegandum l.diſ.penitentes.xxvij.q.i.virginibus.
De hac materia habes vbi agitur de eucbariſtia.

Vicarius. Q vicarius cuiuſcumqꝫ ꝓlati i loco capituli tanq̄ eius vices gerenti debet honorari.xciij.di.c.vltimo.
Q ſubdyacono vices prelati poſſent cōmitti.xciiij. diſ.capitulo primo.
Q nō dꝫ eē laic᷒ vicari᷒: q: idcoꝝ ē laicos viros eccleſiaſticos iudicare.xvj.q.vij.in noua.
Q omnes epiſcopi ſunt vicarij apoſtoloꝝ.lviij.di. quorum vices.
Q qui cōtemnit vicarium cōtemnit ⁊ illum q̄ poſuit eum.xxj.di.in nouo.

Vicedominus. Q i q̄libꝫ epiſcopatu dꝫ eē vicedomin᷒ q̄ ⁊ hoſpitib᷒ ⁊ caſib᷒ ſupuenietib᷒ loco epī poſſit ſatiſfacere.lxxxix.diſ.volumus.
Q epiſcopi inter eſt vicedominū cōſtituere.ibidē.
Q officiū vicedomini debet eſſe de epiſcopatu diſponere.lxxxix.diſ.dyaconum.

Vitium. Q multiplex eſt vitiū: videlicet morū verboꝝ ⁊ corporum.
Q vitia corpoꝝ q: obſunt aie ſunt euitāda.xxxviij. diſ.quāuis errare.§.ſed licet.⁊.c.ſedulo.
Q vitia morum dependent a voluntate.lvi.diſtinctione naſci in fine.
Q vitia ſepe ſe virtutes eſſe mentiuntur.xli.diſtinctione.ſepe.
Q vitia verborum ſunt tolleranda ſicut in ſanctis hominibus corruptio grāmaticalis: quia non ſunt voces ad aures dei; ſed animi affectus.xxxviij.diſ.ſedulo.⁊.c.ſe.
Q vitia corpoꝝ ſunt diſcutienda.nec debent eſſe in ſacerdote ⁊ maxime i pꝛelato.xlix.diſ.hinc.
Q quidam vitiati corpore nō debēt promoueri ad ſacros.lv.diſ.per totum.
Item vitiati corpore qui remouētur ab ordine intelliguntur proprie abſciſi nō caſu p ſed ꝓpria voluntate.lv.diſ.ſi quis ſemetipſum.
Itē vitiati corpore ꝓpria abſciſione homicide ſui iudicantur.⁊ ſue cōditionis inimici ibidem.
Q ſeipſos in corpore vitiantes non promouentur ſed etiam promoti deiciūtur.lv.diſtinctione.ſi quis per egritudinem.⁊.c.ſe.
Q carēs quocūqꝫ caſu oculo: quia eſt mēbrū notabile nō debet promoueri.lv.diſ.ſi euāgelica.
Q eunuchus per inſidias factus vel ita natus pōt promoueri vitio corporis non obſtante.lv.diſtinctione eunuchus.
Q cū propter egritudinē vel violētiā vel caſu quis corpore vitiat.dūmō nō ſit cū magna deformitate nō ꝓuat ordie habito: vel habēdo.lv.diſ.qui partē.⁊.c.ſi quis ꝑ egritudinē.⁊.c.ſe.
De hac materia habes vbi agit̄ de mutilatione.

Vicius. Q vtiliter vincit̄ cui licētia peccādi tollit̄.xxiij.q.i.paratus in fi.
Q victo debet̄ miſericordia dūmodo nō timeatur turbatio futura.xxiii.q.i.noli.
De hac materia habes vbi agitur de bello de paciētia ⁊ de hoſte.

Vidua. Q vidua ē que poſt ſolēne fedus nuptiaꝝ morte iteruenięte a viro ſuo diuiſa fuerit.xxxij.diſ.pſbyter.§.ſe.
Q debent vidue aſſidue eccleſiā dei bōis opibus ⁊ orationibus adiuuare.lxxxi.diſ.c.vltimo.
Item debēt ſtipendiis eccleſie ſuſtentari.lxxxi.diſ. vidue.
Q clericis ⁊ religioſis non debent eſſe multum familiares.lxxxi.diſ.clericus.⁊.c.ſe.
Q epiſcopi ⁊ aliarum eccleſiarum prelati: ⁊ precipue viduarum ſuſtentationi; ⁊ protectioni debēt intendere.lxxxvij.diſ.per totum.
Itē debēt viduis imꝑatores ⁊ res idem facere.xxiij q.iij.ab imperatoribus.⁊.q.v.regum.
De viduis habes vbi agitur de bigamia.⁊ in multis aliis locis.

Vigilia. Q veſpera ſanctoꝝ vigilia dicit̄ q: olim pro reuerentia ſolēnitatiſ in orationibus pnoctabāt.lxxvi.diſ.noſce.
Q in ſeruitio etiā diuino vigilie immoderate que ſenſus itegritatem diminuunt nō laudant̄.de cōſec.diſ.v.non mediocriter.
Q vigilia natalis domini cū ieiunio quatuor temporum añe celebrari debent.lxxvi.diſ.de ieiunio in fine.
Q vigilia penthecoſtes ſicut vigilia paſce in ieiunio eſt obſeruanda.lxxvi.diſ.noſce.

Vinculum. Q eſt vinculum cure paſtoralis quod non ſoluit̄ niſi per ſuperiorem.vij.q.i.ſicut alterius.
Item eſt vinculū ſtatus matrimonialis: quod non ſoluitur niſi ꝑ mortem alterius ibidem:
Item eſt vinculum ſententie excōicationis: qđ ſoluitur ab alligāte.xi.q.iii.nemo contēnat vincula ⁊ pluribus.c.ſe.⁊.c.cepiſti.

Vindicta. Q triplex eſt vīdicta.videlicet ſpūalis vt ē excomunicatio degradatio.ſuſpēſio i monaſteriū.⁊ i carcerē detruſio.⁊ a publicis actibus repulſio.hec locū habet in eccleſia.xxiii.q.iiii.forte.
De hac vindicta habes vbi agitur de pena.
Itē ē vindicta pecuniarie actionis.hec etiā habet i eccleſia locū vbi bannū precesſit.vi.q.i.ſtatuimus: vbi ſꝫ eſtimationē iniurie pecunia recipit̄.xvii.q.iiii.q̄ſq̄s.⁊.c.ſi quis contumat̄.
Item eſt corporalis vindicta punitioni.hec cōuenit iudicibus eccleſie ⁊ ſeculi: ſed nō equaliter.xxiii.q.v.c.i.⁊.q.v.illi qui.
Q vindicta corporalis detruncationis ⁊ occiſiōis eſt tantum ſecularium.xxiii.q.v.reos.⁊.c.ſe.⁊.q. viii.pretera.⁊.ii.c.ſe.
Q vindicta non eſt iferenda.xxiii.q.iiii.§.i.
Q omnis militia vel propter pulſandam iniuriam vel propter vindictam inferendam inſtituta eſt. xxiii.q.i.§.i.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ vindicta aut fertur animo corrigendi: aut ani/
mo vlciſcendi. ſi animo corrigendi licite infertur
malis niſi ſociam habeant beatitudinem: q: tūc
ſalubris non poteſt eſſe vindicta. xxiij. q. iiij. non
poteſt. l. di. vt conſtitueretur. in fi.
Itē ſi timeat obſtinatio. vij. q. i. aduerſitas. §. cū aūt
Item ſi timeatur ſciſmaticum periculū. xxiij. q. iiij.
quiſquis vel quod poteſt.
Item ſi timeatur maius malum ex vindicta. l. di. vt
conſtitueretur.
Item ſi reatus occultus non eſt manifeſtatus per iu
dicium. xxiij. q. iiij. forte.
Item ſi crimen ſoli iudici ſit notum: q: tunc ex vin/
dicta fit proditor. ij. q. i. ſi peccauerit.
¶ vindicta animo vlciſcendi omnibus prohibetur.
xxiij. q. iiij. ita plane. xlvi. di. ſeditionarios. x. iij. q
i. quod debetur.
¶ vindicta priuata deo ē ſeruanda: qui dicit mihi
vindictā ⁊ ego tribuā. xxiij. q. i. §. i. poſt medium.
¶ vindicta propria prohibetur que eſt ad vltionē
xxiii. queſtione. i. niſi. ⁊ c. paratus. ⁊ q. iiii. hec
autem. §. ex his.
¶ illa que eſt ad correctionem iudicibus exequen/
da precipitur. xxiii. q. iiii. eſt iniuſta. ⁊ c. ſequē/
ti vſq; ad capitulū ea vindicta.
Item exequenda eſt ab eis vindicta non zelo ꝓprie
iniurie: ſed zelo iuſtitie. xxiii. q. iiii. ita plane. ⁊
q. v. prodeſt.
Item non exequentes vindictam correctionis gra/
uiter offendant. xxiii. q. iiii. ſi hi qui. ⁊ c. ſi eccle
ſia. ⁊ c. eſt iniuſta.
Item non vindicādo dant alijs licentiū delinquē
di. xxiij. q. iiij. eſt iniuſta. in fi.
Item prouocant nō ſolū contra ſe ſed cōtra populū
flagellum. xlv. di. ſed illud. xxiij. q. iiij. ſi quos. ⁊
c. ſi ea.
¶ quādoq; in paucos vindicta exercetur vt multi
tudo timeat. xxiij. q. iiij. quid faciet. in fi. ⁊ c. ſe.
¶ epiſcopi ⁊ prelati non de facili debent ad vindic
tam attendi. lxxxvi. di. ſi quid.
¶ nō debet nos delectari vindicta que animū pa
ſcit alieno malo. xxiij. q. v. de occiden.
¶ i eo ꝙ xps compeſcuit diſcipulos a vindicta ſa/
maritanoꝝ. innuitur ꝙ nō ſemper procedēdum eſt
ad vindictam peccatorum. xxiq. q. iiij. c. qđ xps.
De hac materia habes vbi agit̄ đ pena ⁊ đ punitiōe

Vinum. ¶ vinum eſt incentiuū luxurie
xxxv. diſt. c. luxuria. ⁊ per totam
diſtinctionem
De vino habes vbi agitur de ebrietate.

Violentia. ¶ violētia eſt legibus ini
mica. xi. q. i. xpianis. i fi.
¶ clerici a laicis per violētiam opprimi nō debēt.
ibidem.
¶ eccleſie res nō violētia ſed ratione debēt exquiri
xvi. q. vi. c. i. ⁊ ij. ⁊ q. v. c. cōſuetudo.
¶ violēta cōfeſſio vel promiſſio nō obligat. xv. q.
vi. c. i. ⁊ ij.
¶ violentia precipue perſonalis eſt in eodem inſtan/
ti licet repellere: ⁊ clerico non euadendo ſed de/
fendendo. xxiij. q. i. quid.
¶ violentia abſoluta excuſat a toto. xxxiiij. q. ij.
non ſatis. xxxij. q. v. §. i. ⁊ c. ſeq.
¶ violentia conditionalis excuſat a tanto: ſ; non
a toto. ij. q. i. in primis. ante me. vſi. glorioſus.
De hac materia habes vbi agitur de coactione ⁊ de
repulſione.

Vir. ¶ vir aliquando ponitur pro ſexu. xxxij
q. vij. vxor.
Item vir aliquando ponitur pro virtute. xxx. diſ. ſi
quis virorum.
Item aliquādo ponitur pro etate. lxxvij. di. epiſco/
pus. vnde verſus.
Vir notat etatem. vir ſexum. vir probitatem.
Item q: caput mulieris eſt vir: melius debet viuere
vir ⁊ precedere in omnibus factis bonis vxorem
xxij. q. vi. c. vltimo.

Virga. ¶ xps ſine pecunia ⁊ ſine virga mi
ſit apoſtolos vt incētiua litis ⁊ vti/
ſtrumenta eriperet vltionis. xi. q. iij. ira. in fi.
¶ ideo dominus virgam non ferendam apoſtolis
in via precepit vt nulli violentia inferatur. xx. q.
iij. preſens. poſt medium.
¶ diſciplina patris vel magiſtri non dz eſſe in alijs
tormentis ꝙ in virgaꝝ verberibus. xxiij. q. v. c.
i. ante fi. ⁊ q. iiij. diſplicet. circa mediū.
¶ aſſur fuit virga furoris domini q: per eum innu/
meras gentes diuina iuſtitia flagellauit. xxij. q. v
remittuntur. §. proximo. circa prin.

Virginitas. ¶ eſt virginitas corporiſ
non mentis quando ca/
ſti corde fornicantur vel adulterantur mēte. xxxij
q. v. ſicut enim. ⁊ c. ſi paulus.
Item virginitas mentis ⁊ non corporis quando ſi
ne conſenſu quis tolerat qđ alius operatur. xxxij
q. v. magis. ⁊ c. ſeq. ⁊ c. tolerabilius.
Item eſt virginitas corporis ⁊ mentis quam cōplec
titur voluntas: ⁊ hec dicitur glorioſa virginitas
xxij. q. v. ſicut enim.
¶ virginitas non eſt in precepto: ſ; in conſilio ſua
deri pōt: non imperari. xxij. q. i. integritas.
¶ virginitas cū humilitate eſt admirabilis ⁊ deo
acceptabilis. xxx. di. hec ſcripſimus.
¶ virginitas anteferetur nuptijs. xxxij. q. i. nuptie
¶ virginitas non debet voueri matrimonium de
teſtando. xxx. di. ſi quis propter deum. ⁊ c. ſe.
¶ ſicut nuptie terra ī; ſic virginitas implet para
diſum. xxxij. q. i. nuptie.
¶ ꝓdeſt parentibꝰ ad ſalutē ſi eoꝝ proles in virgi
nitate perſeuerent. xxxiij. q. v. tunc ſaluabitur.
¶ virginitas ſine bonis operibus nō ſaluat. ibidē
¶ coniugia patriarcharum ⁊ aliorum comparā/
tur moderni temporis virginitati. de pe. di. ij. §.
ecio inquit. poſt medium.
¶ cum virginitas ſine cōſenſu corrumpitur: meri
ta caſtitatis duplicātur. xxxij. q. v. §. i.

¶ virgo ſic corrupta inter alias virgines non con ſecratur. xv. q. i. c. vlt.
¶ cum deus oia poſſit virginem corruptam non poteſt facere icorruptam. xxxij. q. v. ſi paulus.
De hac materia habes vbi agitur de caſtitate ⁊ de continentia.

Virtus.

¶ deus eſt virtus ⁊ ſapientia q̄ in vtero virginis edificauit ſibi domum. lvi. diſ. naſci.
¶ tres ſunt virtutes theologice. fides. ſpes. ⁊ charitas. de conſe. diſ. ij. quia paſſus.
¶ de virtute in virtutem ſunt gradus: q: vnaqueque virtus quaſi quibuſdam gradibus augeť. de pe. diſ. ij. dū ſanctā. vſq ad. §. ſe.
¶ virtutes ſunt anime ornamentum. de pe. diſ. ij. §. romanos in fine.
¶ hoc ornamento virtutum maxime clerici ⁊ prelati debent vti. xl. di. §. i.
¶ ſunt quaſi picture ad anime ornamētum: q: illa anima a deo depingitur. que habet in ſe virtutū gratiam renitētem. de pe. di. ij. §. romanos. poſt medium. verſi. illa anima.
¶ nō ex parentibus: ſed ex voluntate naſcenť cāe eſt vitiorum atq virtutū. lvi. diſ. naſci.
¶ ille ē volūtate dei mirabilis: qui ex parentibus prorſus a virtute alienis natus virtute reſplēdet lvi. diſ. nunquam in fine.
¶ qui propria virtute decoratur parētū ſuoꝝ non dedecorať opprobrijs. lvi. d. ſt. nunq̄.
¶ non vitia: ſed virtutem parentum debent filij amplecti. ibidem.
¶ virtus non generis nobilitate gratia comparatur. xl. diſ. illud.
¶ nec ad virtutem nec ad vitia neceſſitate quis trahitur: ſed libero arbitrio. de pe. diſ. ij. §. opponitur poſt medium.
Item nō eſt virtus. quod ſit ex neceſſitate. ibidem.
¶ virtus ſimul cum vitijs haberi non poteſt. de pe. diſ. ij. §. ex premiſſis.
¶ virtus per vitia ⁊ peccata priuatur. de. pe. diſ. v. dolendum.
¶ vtꝰ adipiſciť cū vitio renūciať egreſſus eni malitie vtuť opať igreſſū. xxxij. q. i. cū renūciatur.
¶ virtus in aduerſitate probatur. vij. q. i. aduerſitas. ⁊. c. ſe.
¶ virtutes negāť eē vꝫ apud īfideles: q: nō pmerenť gratiā. xxviij. q. i. oēs. §. ex his circa finem
¶ vbi deeſt agnitio eterne ⁊ icommutabilis veritatis falſa virtus eſt. etiam in optimis moribus ibidem. §. proximo.

Viſio.

¶ viſio ē duplex. vꝫ ſpūalis q̄ p fidē deus aſpiciť. xxiij. q. i. qma.
¶ viſio ſpūalis obſcuraťp mala: maxie p carnalē opationē. xlix. diſ. hinc circa medīū vꝰ u. lippus.
Item per arrogantiam ⁊ ſcientie preſumptionem: q: talis a caritate vere viſionis ſe excludit. xlix. d. ſ. hinc. verſu. albuginem.
¶ exacuitur tanquam collirio per bonam operationem. ibidem verſu. collirio.
Item exacuitur per ſui deſpectionem ⁊ humilitatē ibidem. verſu. albuginem.
Itē exacuiť p tēporaliū poſtpoſitionē. viij. q. i. in ſcripturis. ⁊. vij. q. i. c. aduerſitas poſt me.
Item exacuitur per ſuperiorum i ugem contemplationem. lxxxviij. diſtinctione. decreuit. Exemplū ibi de ſchala iacob.
¶ eſt viſio corporalis qua videntur temporalia. xlvij. diſ. ſicut hij.
¶ viſione corporali prohibemur videre laſciuia. xxxij. q. v. nec ſolo.
Item prohibemur videre iocos ⁊ ludos indebitos lxxxvi. diſ. c. vident homines.
¶ peccatores in futuro videbunt xp̄m corporaliter ⁊ contriſtabuntur. lxxxvi. diſ. vident.
¶ boni videbunt gloriam magni dei. ⁊ beatificabuntur. de conſe. diſ. v. ieiunium.

Viſitatio.

¶ ep̄s p ſe vel p alios honeſtos: ſi ſit īpeditus debet dyoceſim ſuā viſitare. x. q. i. decreuimus. ⁊. c. ſe.
¶ viſitando inquirere debet de vita clericorum ⁊ ornatu eccleſiarum. ⁊ de reparationibus: ſi fracte ſunt. x. q. i. epiſcopum.
Itē debet viſitādo ſtatū laicoꝝ videre: ſi i fide ſint ſtabiles. ſi diuerſa crimina. ſic homicidiū. adulterīū. piuriū. ⁊ cōſimilia fugiant ⁊ reſurrectionē credant. x. q. i. placuit. ⁊. q. iij. cauendum.
Item viſitando non debet expenſas cum grauitate ſed cum moderatione exquirere. x. q. iij. cauendū ⁊. c. relatum.
¶ epiſcopus viſitando quinquagenarium numerum equorum non dēbet excedere. nec pluſq̄ vna die in parochia ſtare. x. q. iij. inter ce.
¶ omni anno tenetur ſemel epiſcopus dyoceſim ſuam viſitare. x. q. i. relata. ⁊. c. decreuimus.
¶ viſitando ⁊ temporale pro ſuo obſequio poteſt recipere ſtipendium. xii. q. ii. charitatem.
¶ epiſcopus ſi non viſitat loco viſitationis procurationes non exigat. x. q. i. relata.
¶ epiſcopi viſitandi ⁊ hortandi. ⁊ exhortādi gratia: vel quotiens neceſſitas exigit poſſunt monaſteria religioſorum non exempta viſitare. viii. q. ii. viſitandi. ⁊. c. non ſemel.
¶ in viſitatione lucrum animarum. non temporalium rerum debet querere. x. q. iii. cauendum.
Item viſitando non debet in viſitandos crudeliter deſeuire. x. q. iii. cauendum.
Item in viſitatione in dubiis coram ſenioribus canonicis veritatem debet perquirere. lxxxvi. diſtinctione ſi quid.
¶ per ſuperiorē pouideť de viſitatione eccleſie viduate: lxi. diſ. obitum. ⁊. iii. c. ſequenti.
¶ eccleſie vacanti de anno in annum viſitatio variatur. vii. queſtione prima. conſtitutum.
¶ vni viſitatori plures eccleſie viſitande committi poſſunt. xii. queſtione. prima quoniam.
¶ epiſcopi italici immediate ad curiam romanā

ſpectantes de anno in annum limina apoſtolorum ⁊ romanorum curiam viſitare tenentur per ſe vel per litteras. ⁊ ſe de impotentia debent excuſare. xciij. diſtinctione. iuxta ſanctorum.

Q; vltramontanis: q; de lōginquo ſunt cōceditur vt de viſitatiōe litteris ſe excuſent. xciij. diſ. iuxta De viſitatione habes vbi agitur de inquiſitione.

Vita. Q; vita pñs que inter celum ⁊ infernum ſita ē: virorumq; ciues recipit. xx. iii. q. iij. hec autem. xxxij. q. iiii. recurrat.

Q; in hac vita nō eſt retributio malitie virtutis. ⁊ ſi aliqua fit non fit ſecundū condignū: ſed ē quidam guſtus. de pe. diſ. iij. §. quanquam.

Jtem in hac vita boni vt frequentius affliguntur ⁊ mali proſperantur. ibidem

Q; ſancti qū cōmoda vel auxilia tpalia q̄rūt: non tranſitorie vite ſed eccleſie cuius vtilitati itendūt cōſulūt. xxiij. q. iij. marian⁹. exēplū ibi de paulo.

Q; vita cōīs dʒ ee clericis. ⁊ maxie religioſis: q vitā apl'orū imitari volūt. xij. q. i. dilectiſſimis.

Q; vita apoſtolorum erat vna: quia erat multitudinis credētiū cor vnum: ⁊ aīa vna i deo ibidem.

Q; vita anime eſt deus anima vero vita eſt corporis quia ſicut corpus ſine aīa viuere non pōt: ita nec aīa ſine deo. de pe. di. i. §. itē ſi. verſu reſuſcitatus

Q; corpus chriſti vita eſt mundi. de conſecratione diſ. ij: chriſtus. ⁊ capitulo. in chriſto.

Q; vita actiua ⁊ contemplatiua comēdantur. viij. queſtione. i. olim. ⁊ capitulo. in ſcripturis.

Q; ſuffragia quibuſdam proſunt poſt hanc vitam ⁊ quibuſdam non. xiij. q. ij. epiſcopus.

Unctio. Q; vnctio interior: vʒ inuiſibil' q̄ ē p ſpūʒ ſanctū nūq̄ areſcit. de. pe. diſ. ij. §. querēdū circa pncipiū. verſu vnctio.

Q; eſt vnctio exterior multiplex. videlicet baptiſmalis. xi. diſtinctione. eccleſiaſticarum.

Jtem eſt vnctio baptizandorum: que fit in pectore ⁊ in ſcapulis. xi. diſtinctione. eccleſiaſticarum de conſe. diſtinctione. iiij. deinde a ſacerdote.

Jtē ē vnctio baptizatorum: que fit per ſacerdotem cū criſmate i ſummitate capitis. de cōſe. diſ. iiij. poſtq̄ aſcendit. ⁊ capitulo ſequenti.

Jtem ē vnctio cōfirmatiōis que fit in frōte miniſterio tātum pōtificis. xcv. diſtinctione pſbyteros.

Jtem eſt vnctio extreme vnctionis quam poteſt epiſcopus ⁊ ſacerdos quilibet conferre per oleum infirmorum. ibidem. ⁊ capitulo. illud ſuperfluum.

Jtem eſt vnctio regalis: que fit in brachio. ii. queſtione. vii. plerumq;. §. item in libro.

Jtem eſt vnctio ſacerdotalis cuius manus tantum oleo cum criſmate inunguntur. xxiii. diſ. preterea. xvi. q. i. generaliter. §. ecce ſufficienter.

Jtem eſt vnctio pontificalis ſuper manus ⁊ caput. xxiii. diſtinctione. epiſcopus.

Q; epiſcopus ⁊ ſacerdos ſemper in corde debet cogitare ⁊ aduertere quid ſua vnctio repreſentet. viii. queſtione licet prima in fine.

Unitas. Q; nihil cōtrariū infert diuerſitas vbi ē fidei vnitas. vii. q. i. nihil.

Q; vnitas repreſentat in nobis dei ſimilitudinē vt ſicut a deo vno oēs per creationē. ſic ab homine vno per ppagationem. xxxiii. q. vlt. hec imago.

Jtem repreſentat nature noſtre imaginem ⁊ originem. quia omnes ab vno. ibidem. c. vlt.

Jtem repreſentat naſcētis eccleſie iſtitutionē q; licʒ chriſtus omnibus apoſtolis dedit auctoritatem tamen vni petro commiſit eccleſiā ad manifeſtādum eccleſie vnitatem. xxiiii. queſtione. i. loquitur circa principium.

Q; conſiſtit vnitas eccleſie in ſacramentorum chriſti communione. de conſecratione. diſtin. iiii. eſt vnitas. ⁊ diſtinctione. ii. quia paſſus.

Jtem conſiſtit vnitas eccleſie in multorum filiorum ſuorum per dilectionem cōnectione. xxiiii. q. i. loq̄tur. p quo dicit' ibi vna colūba. vnum corpus. ⁊c.

Jtem conſiſtit in mēbrorum ad caput coniunctione. quia nō ſe vnitati capitis comunicat: qui ſe partem faciens a capite ſeperat. xxiiii. q. i. ſciſma.

Q; extra vnitatem eccleſie non poſſumus habere gratiam dei que proprie donum eſt catholice vnitatis. prima queſtione. prima. multe.

Jtem nec peccatorum remiſſionem. i. q. i. remiſſionem

Jtē nec vitam ſpiritualem. xi. queſtione. tertia. nihil. xxiiii. queſtione. prima loquitur.

Q; extra vnitatē eccl'ie non valet ſpiritualis iuriſdictio. vii. q. i. factus. ⁊ c. nouacianus in fine.

Jtem non prodeſt ſacramentorum perceptio. vii. queſtione. prima ſcire. xxiiii. queſtione. i. pudēda

Jtem nihil ē miraculorum operatio. i. q. i. teneamus.

Jtem inutilis eſt pro fide martyrii. ſuſceptio. xc. diſtinctione neque ad chrm.

Jtē nō ē peccatorum remiſſio. xxiiii. q. i. quicunque.

Q; conuiuium eſt chriſti vnitas fidelium in vinculo pacis. xxiii. queſtione. iiii. ipſa pietas.

Q; non poſſunt duo vel tres in nomine chriſti in vnum colligi qui a chriſto ſunt ſeparati. xxiiii. queſtione. prima. alienus in fine.

Q; non multitudinem deprecantium: ſed vnitatem audit deus. xxiiii. queſtione. i. alienus.

Q; prophanus ⁊ hoſtis ē qui eccl'ie nō tenet vnitatem. vii. q. i. nouacianus. xxiiii. q. i. alienus.

Q; chriſtiani ſcindentes vnitatem eccleſie infideles reputantur. vii. q. i. denicq;. xxiiii. q. i. quoniam. in fine. vbi antichriſti dicitur quilibet talis

Jtem temporaliter ⁊ eternaliter puniuntur. xxiii. queſtione. prima non afferamus.

Voluntas. Q; volūtas eſt animi motus ad aliquid imitandum vel non imitandū. vel adipiſcendū. xv. q. i. §. i.

Q; voluntas hominis ē cauſa vitii vel virtutis. ſvi diſtinctione naſci in fine. viii. q. i. ſciendū. xv. q prima. §. et voluntate in principio queſtionis.

Q; vſq; adeo ad peccatum voluntarium malum ē q̄ nullo mō fit peccatū niſi ſit volūtariū. xv. queſtione. i. §. iii. ⁊ capitulo merito. ⁊ capitulo illa.

Q; nemo tenetur ad culpam niſi propria voluntate deſeruerit. xv. queſtione. prima. non eſt.

Q; deus non ea que offeruntur. ſed voluntatem re

ſpicit offerentium·xiiij.q.i.odi in fine.
Ꝗ: ſicut voluntarium ſeruitium eligit ſibi chꝛiſtus
ſic ⁊ diabolus. xv·q·i· non eſt.
Ꝗ: voluntarē alteri ſubij cere propter deū pꝛecipu/
um ſacrificium eſt·viij.q·i·ſciendum.
Ꝗ: bonum opus non valet niſi in bona voluntate
pꝛoficiſcatur.lxxxvi·diſ.non ſatis·xv.queſtione
pꝛima per totum
Ꝗ: lex humana opus non voluntatem requirit·xv
q.pꝛima.ſiquis non.
Ꝗ: voluntas pꝛo opere reputatur cuꝫ deeſt facultas
de pe·diſ.i.§.ſi mulier.
Ꝗ: iuſtitia ex opere non conſumatur. niſi affuerit
⁊ volūtas.xxxij.q.v·ſicut enim.
Ꝗ: mala voluntas pꝛo facto reputatur.xxij·q. v· q̄
periurare.xxvij.q.i·nuptiaꝝ.xxxij.q.v.ſi pau/
lus vbi dicit̄;qui viderit mulierem ad concupiſ/
cendam eam iam mechatus eſt.⁊c̄.
Ꝗ: que inferuntur reluctantibus crimen non ha/
bent.xv.q.i·non eſt.
Ꝗ: qn̄ ea que pꝛopter bonum ⁊ licitum fiunt;ſi pꝛe
ter voluntatem in eis malum contingerit non
imputatur.xxiij.q.v.de occiden.
Ꝗ: licet ſit liberi arbitrii;tamen mala voluntas n̄
eſt libertati dimittendum·xxiii.q.iiii.diſplicet.
Ꝗ: maloꝛum voluntas meritoꝛie impeditur·ibideꝫ
ante medium.
Ꝗ: mala voluntas meritorie ad bonum cogitur·
ibidem per totum.⁊.q.v.ad finem.
Ꝗ: nemo damnatur;niſi merito male voluntatis.
nec liberatur niſi bonam habuerit voluntatem.
xxiii.q.iiij.diſplicet ante medium.
Ꝗ: homo debet ſeipſum pꝛopꝛia voluntate iudica/
re dum pōt;ne cum iam non poſſit pꝛeter volun
tatem a dn̄o iudicetur.de·pe.diſ.i. in actione.

Votum.

Ꝗ: duplex eſt votum. videlicet
de malo;⁊ illud eſt reſcindendū
xxii.q·iiij.in malis·xxxiii.q·v.vna ſola·
Item eſt votum de bono;⁊ illud eſt generale; ſine
quo nō eſt ſalus.ſicut illud quod vouemus i ba/
ptiſmo.ſ.renunciare diabolo.xvij.q.i. ſunt que
dam de cōſe·diſ.iiij·pꝛima·
Itē ē votū ſpeciale; ſine quo habetur ſalus dei ad
quod nullus tenetur;niſi volendo ſe obligare;
ſicut eſt votū de caſtitate;de abſtinentia.de pere
grinatione.⁊ huiuſmodi.xvij.q.i.ſunt quedam.
Ꝗ: votum ſpeciale ꝑ verba de pꝛeſenti emiſſum ꝑei
ſe obligat niſi minoꝛetas impediat·xx.q·ij·puel
la·xxij.q·v·pueri.xxxiij·q·v·mulier.
Item niſi impediat publica vtilitas. ſicut contigit
in tranſlationibus religioſoꝝ per ſuperioꝛes ad
eccleſias regendas.vij·q.i·qualiter·
Item niſi ipediat matrimoniū.quia vnus ſine alte/
ro caſtitatem vouere non poteſt. xxvij. queſtio/
ne·ij·agatoſa·
Itē niſi impediat maioꝛis voti ſuſceptio·xix. queſti
one ſecunda.due.
Itē niſi ipediat ſeruilis cōditio.liiij. diſ. generalis.
Itē niſi ipediat ſuperioꝛis contraria inhibitio xxx
iij·q·v.manifeſtū·vbi dicitur mulier ſine conſen
ſu viri vouere non pōt nec monachus ſine conſē
ſu abbatis.xx·q·iiij.monacho.
Itē niſi impediat feruens infirmitatis paſſio.xvij·
q.ij·gonſaldus.
Ꝗ: votū licitum deo pꝛomiſſuꝫ ſemper eſt iplenduꝫ
xxxiij·q.v.quod deo·
Ꝗ: votum debet fieri cum deliberatione.xxvij.q·
i.de viduis.
Ꝗ: votū cū deliberatiōe factū ſiue voce expꝛimatur
ſiue nō apud deū obligat.xvij·q.i·qui bona.
Ꝗ: incautum votum non eſt ſeruandum.xxij.que/
ſtione.iiij.per totum·
Ꝗ: que in faciem eccleſie in manu epi caſtitateꝫ vo
uerūt;⁊ veſtem decētem caſtitatis aſſumpſerunt
ſi ſpontanea volūtate poſtea dimiſerint;dānatio
nem perpetuā incurrūt.xxvij·q.i.c.i.
Ꝗ: videtur ſi in occulto fiat pꝛofeſſio religionis vel
caſtitatis in manu epiſcopi quaſi votum non pōt
violari.xxvij.q.i.viduitate.
Ꝗ: vouētibus non ſolum nubere;ſed etiā velle nu/
bere dānabile eſt·xvij·q·i.vouētibus.
Ꝗ: ſimplex votum impedit matrimonium contra/
hendum;ſed nō ſoluit iam cōtractum·xxvij.diſt.
quidam·⁊.c·ſi vir.xvij·q.ij.nos.
Ꝗ: femine pꝛopꝛia volūtate caſtitatem vouentes ſi
nupſerint ſunt in matrimonio permittēde.xxvij·
q.i·de viduis.
Ꝗ: poſt ſolēne votum ſoluitur matrimonium con/
tractum.xxvij·di.vouētibus.⁊ tribus.c·ſe. xxvij
q.i·viduas.
Ꝗ: votum religionis ſolēnizatur quando perſona
ad votum apta per pꝛofeſſionem ſe obligat·xxvij
q·i·vidue quidem·
Ꝗ: clericus ſine conſenſu epiſcopi poteſt religionē
vouere.xix.q.ij.due.
Ꝗ: ſimulatio ſiue fictio voti ex ihoneſta cauſa ſicut
ſpes pꝛelature vel conſimile. ſemper obligat ad
religioneꝫ ſiue caſtitatē·xxvij.diſ. qđ iterroga/
ſti·xxvij·q·i·viduas a pp.
Ꝗ: vtraque coniugū conſentiente votum caſtitatis
emiſſum eſt ſeruandū·xxxiij·q.v.qđ deo·
Ꝗ: coniuges caſtitatē vouere non debēt. nec ſe ſe/
parare ſine cōſciētia epi·xxvij.q·ij.ſi vir·
Ꝗ: beata virgo vouerat ſe virginem perſeueratu/
ram·niſi deus ei aliter reuelaret.xxvij. q·ij.§.ij.
ſed queritur.
Ꝗ: meli⁹ ē nubere ꝙ̄ piculoſe vꝛi·xxxij.q·v.paulus·
Ꝗ: cauſa aliquē cōuertendi nō licet votū caſtitatis
infringere.xxxij.q.viij·non ſolum.
Ꝗ: votum caſtitatis impediens peccat ⁊ eſt excō/
municatus.xxxij.q.ij.hoc ſanctum.
Ꝗ: melius eſt non vouere ꝙ̄ votum non perficere·
xij.q.i.ſimus.
Ꝗ: votū velle retractare dānabile ē.xxvij·di·vouē/
tibus·xvij.q.i·vouētibus·⁊.c·ſe.vbi dicit̄ ꝙ̄ ana
nias poſt votum pecunias defraudauit.

Uſura. ¶ vſura eſt vbi amplius requiritᷣ ꝙ datur. xiiii. q. iii. vſura.

¶ nō ſolū ī pecunia. ſꝫ ī acceptiōe cuiuſlibet rei vl tra ſortē cōmittitᷣ vſura. xiiii. q. iii. putant.

¶ accipere aliquod emolumētū de mercib⁹ merca torū ratione mutui. vſura ē. xiiii. q. iii. plerique.

¶ qui emit vilius vt vendat carius maxime cleri cus vſurarius eſt. xiiii. q. iiii. canonum.

¶ mutuum ſiue in grano ſiue in vino vel in ſimili cū reperitᷣ ſꝫ cōmune forū etiā ſi plus accipit vſu ra non cōmittitᷣ. xiiii. q. iiii. ſi quis clericus.

¶ videtur ꝙ licet ab hoſte quem licet impugnare vſuram accipere. ſicut ⁊ licet animalia ſua tolle re. xiiii. q. iiii. ab illo

¶ clericus nec ſuo nec alieno nomine vſuras debꝫ accipere. xlv. diſ. ſicut nō.

¶ publice conuictus de vſura vlterius ad ordies nō eſt promouendus. xxxiii. diſ. maritum. ⁊. xlv. diſ. ſeditionarios. xlvii. diſ. per totum.

¶ clericus de vſura publice conuictus eſt de ordi ne ⁊ dignitate deponendus. xlvii. diſ. epiſcopus ⁊. iiii. c. ſequentibus.

¶ monaſterium recipiens vſuras. tenetur ad vſu ras perſoluendas. liiii. diſ. generalis ī fine. xiiii. q. iiii. quid dicam.

¶ nulli licet accipere vſuras. xiiii. q. iiii. per totum

¶ videtur ꝙ ad vſurā accipere ſit peccatum. lxx iii. diſ. error. xiiii. q. iii. non inferenda.

¶ tempore neceſſitatis ad vſuram poteſt accipi. arg. xxiiii. q. i. quid culpatur.

¶ de vſura non poteſt fieri elemoſina. xiiii. queſtio ne quinta immolans.

¶ felix eſt vſura vbi ꝓ uno denario pauperi dato centuplū accipimus a domino. xlvi. diſ. ſicut nō.

¶ vſurarius nō vere penitet: niſi vſuras reſtituat xiiii. q. iiii. quid dicam. ⁊. q. vi. ſi res.

Uſucapio. ¶ vſucapio ē acquiſitio do mini ꝑ cōtinuationē tēpo ris. xvi. q. iii. placuit. §. pōt ī fi. ⁊. c. quas actiones.

¶ plura exiguntᷣ ī vſucaptiōe. vꝫ bona fides circa initiū. Juſtus titulus q̄ varia nomina ſortitur ſicut titulus emptionis, titulus donationis. titu lus dotis. titulus pro legato. ⁊ cōſimilia. ibidē.

Item exigitur continua poſſeſſio. ⁊ ꝙ ſit res mobi lis. de quibus omnibus habes. xvi. q. iii. placuit §. poteſt. per totum.

Uſus. ¶ illud quod in communi vſu ē. cō ſuetudo vocatur. i. diſ. conſue.

¶ vſum prauum: lex ⁊ ratio vincere debet. xi. diſ. capitulo. primo.

¶ vſus auctoritati cedere debet. xi. diſ. vſus.

¶ male poſſidet: qui male vtitur. xiiii. q. iiii. quid dicam in fine.

¶ vtēdū ē tēporalibus ſecūdū vſuꝫ eorū cū q̄b⁹ con uerſamur. xli. diſ. delicie. ⁊. c. quod dicit.

De vſu habes vbi agitur de conſuetudine.

Uſurpatio. ¶ vſurpatio ē ordo illegi tim⁹. i. q. i. ꝙ ꝑ neceſſitate.

¶ vſurpatio ē nō cōceſſa pſumere. xciii. diſ. illud.

¶ vſurpatiue dicuntur ordines recepiſſe. vel digni tates. qui non iuxta ſanctorum ſtatuta ſuſcipiūt lxiii. diſ. quia ſancta.

¶ vſurpatio furtiua preiudicium non generat. xc iii. diſtinctione. illud.

Utilitas. ¶ plurimorū vtilitas ꝑponen da ē vtilitati paucorum. vii. q. prima ſcias.

¶ mutationes prelatorū nō debēt fieri: niſi ex vſa vtilitatis vel neceſſitatis. vii. q. i. mutationes. vbi pnitᷣ exēplū q̄ō Petrus dimiſſa eccleſia antbio cena iuit ad romanam ꝑ maiorē vtilitatē.

¶ nec nobis: nec aliis vtiles eſſe debemus. cū dam no alterius. vii. q. i. muta tiones. in fine. ⁊. iiii. c. ſequentibus. xiiii. q. v. denique.

Uxor. ¶ vxor ſubdita eſſe dꝫ viro. xxx. q. v. femine. xxxiii. q. v. ē ordo. ⁊. c. ſe.

¶ vxor non eſt dimittenda nec ꝓpter ſterilitatem nec propter difformitatem nec ꝑ cecitatē: nec ꝓ pter leprā: nec ꝓpter aliquod ſimile. niſi excepta cauſa fornicationis. xxxii. q. v. ſi vxorem.

¶ maritus debet habere vxorem ſuam in dilectio ne ⁊ debita diſciplina. xxxiii. q. v. c. vlt.

¶ qualiter quis vxorē ſuā vult inuenire talis debet inueniri ab illa. xxii. q. vi. ſi dicturi eſtis.

¶ vbi melius viuit vxor ꝙ vir q̄ caput ē capite de orſum pendet domus. xxxii. q. vi. c. vltimo.

¶ vxorem ſolus maritus debet iudicare; ideſt cor rigere. vii. q. i. ſicut alterius.

¶ ſunt tanꝙ vxores non habentes vbi ſalua ē cha ritas connubiorum ⁊ ceſſant opera nuptiarum. xxxi. diſ. lex continentie.

¶ vxores ⁊ viri in matrimonia ibus eadem con ditio cenſetur. xxxii. q. v. precepit.

¶ eadem caſtimonia debetur a viro que ab vxore. xxxii. q. iiii. nemo.

¶ vxori reddere debitum quando exigitur a viro vel econuerſo eſt meritorium. xxxiii. q. v. c. i.

¶ vxorem cognoſcere debito ⁊ moderato affectu ſi ue cauſa reddendi debitum: ſiue cauſa prolis non eſt peccatum. iii. q. v. c. i. xiii. diſtinctione. c. ii.

¶ cognoſcere moderate cauſa vitande fornicatio nis hoc ſecundum veniā cōcedit apoſtolus ⁊ cre ditᷣ eſſe veniale. xxxii. q. ii. quicquid.

¶ cognoſcere imoderato affectu cā ſaciāde libidīs ē mortale peccatū. xxxii. q. iiii. origo. ⁊. c. liberorū.

¶ cognoſcere contra naturam hoc grauius eſt quā cum matre ꝓpria. xxxii. q. vii. adulterii.

¶ vxor non debet cognoſci tēpore menſtrui. vl an te purificationem puerpere. vel ante oblationem primā pueri. que eſt quando mater nimis habū dat lacte. v. diſ. ad eius vero.

¶ iniquus ē q̄ caſtā ⁊ bonā dimitit vxorem. xxxii. q. i. c. i

¶ fatuus eſt qui in adulterio perſeuerantem retiet vxorem ibidem.

¶ meritum eſt adulteram penitentem recipere vxo

rem.xxxii.q.i.§ autem ⁊.c.non erit.⁊.c.apud.

Uxoricida. ¶ etiam in adulterio deprebenſaꝫ nõ licet occidere vxorẽ.xxxiii.q.ii.interfectores.§.ſeq.⁊.c.inter hec.

¶ vxoricida per ſniaꝫ debet compelli publicã agere penitentiam.xxxiii.q.ii.quicũqꝫ.⁊.c.ſeq.

¶ vxoricidis coniugiuꝫ denegatur: niſi propter periculum incõtinentie cũ adoleſcentibus diſpenſetur.xxxiii.q.ii.interfectores.⁊.c.in adoleſcentia.

¶ inocentem vxoreꝫ occidens grauiſſima pena exẽplo aſtulphi eſt puniendus.xxxiii.q.ii.admonere

Xriſtus. ¶ ieſus xps dei filius natus eſt de virgine maria.de conſe.di.iii.c.vltimo

¶ xps veniens in fine temporum retraxit.o.que eſt grecorum vltima: ad.a.que eſt latinoruꝫ prima: q: primuꝫ ſtatuꝫ hominis quantũ ad eſcas renouando extremitateꝫ traxit ad principium.xxxv.di.ab exordio.

¶ xps qui verus pontifex fuit ideo de adulterinis cõmixtionibus naſci voluit: vt ſic natis daretur fiducia promotionis.lxvi.di.dominus.

¶ xps dicitur paſtor paſtorum.ii.q.vii.teſtes.§.xps.

¶ xps bonus hoſpes dicitur.xxiiii.q.i.q̃ dignior

¶ xps venditur cũ veritas venditur.xi.q.iii.abijc

¶ xps eſt panis de quo qui manducat viuet in eternum.de conſe.di.ii.xps.⁊.tribus.c.ſeq.

¶ xps vna paſſione ſaluauit munduꝫ.de conſe.di.ii.iteratur.

Yconomus. ¶ ycono⁹ ⁊ vicedominus pro eodem accipitur.lxxxix.di.volumus.⁊ duobus.c.ſe.

¶ quelibet eccleſia cathedralis dꝫ yconomũ habere: qui cum arbitrio epi dꝫ res eccleſie gubernare.lxxxix.di.dyaconuꝫ ⁊.c.ſe.ix.q.iii.cum ſimus.xii.q.ii.vobis.

¶ eccleſiarum yconomus clericus debet eſſe.lxxxix di.iudicatum.xvi.q.vii.quoniaꝫ.⁊.c.in noua.

¶ plures yconomos vna eccleſia põt habere.xii.q.ii.charitatem.

¶ yconomus epatus per epm debet inſtitui.lxxxix di.volumus.⁊.c.iudicatum.

¶ yconomus epatus precipue dꝫ intendere qualiter mortuo epo vel amoto: res eccleſie i ſcripturiſ p futuro epo dꝫ cõſeruare.lxxv.di.quoniã.in fi.xii.q.ii.charitatem.⁊.c.illud.⁊.c.non licet.

Ymago. ¶ imago dei dicit homo: q: ſicut deus principium eſt omnium p creationẽ: ſic homo primus aliorum ẽ principiũ p ppagationẽ.xxxiii.q.vlt.hec ymago.

¶ dicitur factus ad ymaginẽ ⁊ ſimilitudinẽ dei q: anima eius pudicicia: ⁊ aliis virtutibus fuit picta de pe.diſ.ii.§.romanos.verſu.illa anima.

¶ ymago virtutum dedit ⁊ dat anime pulchritudinem ⁊ precioſitatem.ibidem.

¶ tunc homo ab ymaginẽ cecidit quando virtutes amiſit.ibidem.

¶ ymagines ſanctorum non ſunt contemnẽde: ſed venerande.de conſe.diſ.iii.venerabiles.

¶ ymagines ⁊ picture ſanctorum ſunt libri ⁊ ſcripture laicorum.de conſ.diſ.tertia perlatum.

¶ non ymaginarum pictura eſt adoranda.vel veneranda.ſed res per ipſam repreſentare.de conſe.diſ.iii.perlatum.⁊.c.venerabiles.

¶ chriſtus ſub ymagine crucifixi cum ymaginatur vel depingitur gratia nobis preteriti beneficii repreſentatur.de conſe.diſ.iii.ſextam.

Ymnus. ¶ ſaluator ⁊ apoſtoli nobis dederunt exemplum ymnos decãtandi de conſe.diſ.i.de ymnis.

¶ maria ſoror aaron poſt tranſitum maris rubri ymnũ deo cãtauit.ii.q.vii.plerũqꝫ.§.item obiicit.

¶ hii duo ymni alleluia ⁊ gloria in excelſis deo.ab angelis decantati ſunt.de conſecratione diſtinctione prima hii duo.

Ypocriſis. ¶ ypocriſis prouenit ex imperitia duꝫ quis ſimulat ſe habere quod non habet.xi.q.iii.ſi quis vero.

¶ religioſus qui cadit a propoſito ⁊ ſimulat propoſitũ eſt ypocrita ⁊ peior apoſtata.xii.q.i.certe

¶ ad ypocriſim tendit qui pluribus confitẽdo peccata diuidit confeſſionem.de pe.di.v.§.dolendũ ante finem.

¶ ypocrita licet viuat corporaliter: mortuus eſt tamen ſpiritualiter.xii.q.i.nolo.ante finem.

¶ nemo amplius eccleſie nocet q̃ qui peruerſe agẽs nomen vel ordinem ſantitatis gerit.lxxxiii.diſt.nemo.

¶ ypocrite in eccleſia bonis corporalr ſunt mixti ſꝫ p peſſimã vitã ſeparant.xxiiii.q.iii.de illis.

¶ ypocrita dicitur qui feſtucã in oculo fratris videt ⁊ trabeꝫ in ſuo nõ conſiderat.xxxii.q.vi.§.i.

¶ vbi ypocriſis regnat humilitas locum non habet.de pe.di.i.taciturnitas.

De hac materia habes vbi agitur de ſimulatione.

Yſaac. ¶ yſaac fuit filius libere ⁊ heres.xxxii.q.ii.non oĩs.

¶ yſaac fuit vnus ex tribus: ex quibus prodierũt libere ⁊ ancille.xxxii.q.iiii.recurrat.

¶ domus yſaac non fuit ex omni parte beata: q: domum Jacob dilexi: eſau autem odio habui.xlvii.di.quantũlibet.

¶ yſaac benedixit filio ſuo iacob.xxiiii.q.iii.cum ergo.§.ſi qui.

¶ yſaac cum rebecca ſepulti ſunt in ebron.xiii.q.ii.ebron.

Zacharias. ¶ zacharias papa depoſito rege francorum inutilis ⁊ vilis vite erat: q: puppino patri Caroli regnum tradidit ⁊ omnes nobiles a iuramẽto fidelitatis abſoluit.xv.q.vi.alius.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

¶ zacharie patri ioānis angelus in templo appa
ruit ⁊ ſuper oratione exauditus fuit.i.q.i.nōne.

Zacheus. ¶ zacheus defraudata i qua
druplum reſtituit.xij.q.ij.cū
deuotiſſimam.

¶ zacheus male acquiſita plus reddenda ꝙ donan
da docuit.xiiij.q.v.c.vltimo.in fi.

¶ zacheus eſt exemplū ꝙ de multis male acquiſi
tis multa pauperibus dari debent; ⁊ plurima re
ſtitui.xxvi.q.vij.affectum

Zelus. ¶ zelus ꝓprie dicitur amor viri i vxo
rem.ij.q.i.ſi peccauerit.in fi.

Itē zelus quādoqꝫ ponitur pro inuidia.xc.di.neqꝫ
Exēpluꝫ ibi de caym qui fratri inuidit.

Item quādoqꝫ ponitur pro amore.xxiij.q.iiij.quid
crudele.Exemplū ibi de moyſe qui idolatras ex
amore puniuit.

Item quandoqꝫ ponitur pro ira.xxiij.q.viij.legi.
Exemplum ibi de ſymone cananeo qui ſerpentes in
magos retorſit

Item quandoqꝫ ponitur pro ſuſpitione xxvij.q.i.
nec aliq̄.Exēplū ibi de ſponſa quā zelat ſponſus.

Item quādoqꝫ ponitur pro ſeueritate.xxvij.q.i.hij
ergo.Exemplum ibi de moniali apoſtatrice ⁊ d
pena eius.

¶ zelus indiſcretus reprobatur.xxiiij.q.iij.nō im
perpetuum.

¶ zelo iuſtitie debet fieri vindicta; non amore vin
dicte nec ex odio.xxiij.q.iiij.§.vltimo.

¶ deus eſt zelotes vindicus in tertiam ⁊ quartam
generationem.i.q.iiij.§.vltimo.

¶ zeli ardor erga rebelles eccleſie exhibitus ꝯmen
datur.xxiij.q.v.excōicatorum.xlv.diſ.ſed illud.

¶ zelo apoſtolice vltionis ſymonia in ortu ſuo dā
nata eſt.xi.q.i.fertur.

¶ zelo diſcipline iuſti peccatoribus indignantur.
xlv.di.vera iuſtitia.

Zizania. ¶ zizania mixta tritico ⁊ creſcēs
cū ipſo; innuitur ꝙ in hac vita bo
nis mali comiti ſunt nec cōgrue ſeparari poſſunt
xi.q.i.nolite recedere.Exemplū ibi de Iebuſeo
quem filij iſrael euellere non potuerunt.

¶ cauendum eſt ne vitando zizaniam dominica ꝑ
damus frumenta.xxv.q.ij.ita nos.in fi.

¶ tolleranda eſt zizania.i.mali ſi fides non impe
ditur ⁊ charitas noſtra.xxiij.q.iiij.quidam.

¶ in hac vita non poſſit plene diſcerni a frumento
zizania.xxiij.q.iiij.quātus.

¶ ſinenda ſunt vtraqꝫ creſcere vſqꝫ ad meſſem iu
dicij: ⁊ tunc angeli colligent zizaniam in faſcicu
los ad comburendum.xxiij.q.i.§.i.an finem;

Finis margarite decreti que Martiniana vocatur
edite per venerabilem virum fratrem Martinū
ordinis predicatorum; ſummi pontificis peniten
tiarium ac capellanum. Impreſſum venetijs per
peregrinum de paſchalibus; ⁊ dominicū de ber
tochis bononieñſes. Anno domini. M.cccclxxx
vi.quarto nonas ſeptēbris.

Regiſtrum huius operis.

a	terno.	b	terno.	c	terno;
d	terno.	e	terno.	f	terno.
g	terno.	h	terno.	i	terno.
k	terno.	l	terno.	m	terno
n	terno.	o	terno.		